DERLIK SÁNDOR, éremtervező

A Tornatanitók Egyesülete 1899-ben Derlik Sándor választmányi tag által rajzolt minta szerint készitteti el jelvényeit. 74.old. 7.jegyz

GARAM JENŐ: Sportérmeink a XIX.század második felében 73.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXII-LXIII.évf. 1963-64.
Akad Kiadó. Bpest. 1964

DERNÁTH Lipót

1857

65. máj. 17. Gróf Dessewffy Ferenc úr mint az elhunyt gróf van Dernáth Lipót végrendeletének végrehajtója két eredeti Van Dyck féle arcképet küld a nemzeti museumnak

Művtört.Ért. 1990 1-2 131

igyi ismeretek, Bp, 1958,

arosok Orsz.Szövetség által
ásai. Bp, 19o7, Pesti Lloyd.

Bedeutung des Aluminiums.
ches Gewerbevereins

Technik. Leipzig, 1949,
t

inkommen und seine Verteilung.

megírva

Derndl György

Derndl G y ö r g y, érczöntő. A XVII. század elején Kassán ágyúöntéssel foglalkozott.

Kemény Lajos: Magyarországi ágyú- és harangöntők. *Arch. Ért.* 1903. 219. l.

Derndl György

ügyüntő

Kassa XVII. 12

l.

Arch. Ért.

1903. 219. l

4.	Értékesitési költségek ..	837.o61.-	
11.	Főv.vizv.ber. javitási költségek ..	9.382.-	
	Összesen: ..	2,o37.391.-	2,

Az 1939.évi zárószámadás

pengővel több az 1939.évi előirán

men 1,855.o82.48 P volt a kiadás.

Derlin, Georg

harangöntö

hadadi ref. templom

harangja 1603

Báthory István

készittette

Iml

— Uj lelt. sz. 533. — 1905. átv. jegyz. 547. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nyban 2174. és a leltárban 3114. -- Erny Mihály hagyománya 1871-ben.

Erny Mih. hagy. 71.

Mk 251
Dep r. 14
uj 43
Ujl. 533

Derndl György
érczöntő
L Kendrey-kentiványi
368. l.

és szem be néz. Jobb kezével, vállra vetett prémes
tyüs baljával ágyúra támaszkodik. Teje ko-
és leberetvált álla körüli szakálla rövid, bajusza
örülcsavart nyakken dője fekete, vállrojtos kabát-
n a gomblyukakban két érdemjel lóg, derekát
ci, oldalán kard lóg. Felirata a kép alatt:

E BEM"
k másául: „J Bem"
anino Genova"
bino lit."
asábos olasz szöveg olvasható: „GIUSEPPE BEM
Tarnow in Gallizia" kezdettel és „che combatte senza
patria di Kossuth" befejeréssel.

, az alak nagysága 18.2 Cm.

8922

156/95 Nº 1.

M.D.K.

Dernier, fényképész

Schemboche, ~~torinoi~~ fényképésznek Kossuthról 1892. dec.1 -án készült képének a terjesztésre készült albumin másolatát készitette. Derékkép, ülve." Dernier Cliché Original du 13. Décembre 1892". bélyegzővel. Nőv. Tört. Múz. 201.o. 26.jegyz.

Fejős Imre: Kossuth fényképei. 197.o.

Folia Archaeologica. VIII. 1956. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1956

DERÓ Ágoston lakatos, akit Egerben 1740-ben, majd 1744-ben irnak össze.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Deró Ágoston, egri lakatos

az 1740-, és az 1744-évi összeírásokban szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó

320 old.

Jacob Dehomet

bécsujhelyi harangöntő 1701-ben öntötte a Leithaprodersdorf-i templom harangjait.

Allgemeine Lexikographie der Buchgewerbes, Eisenstadt, 1963.

I/a kötet

6924

Táp (Győr megye) R.K. templom

Horang 1696-ból, körülb. 1/2 mázsás. Felirata felső répén: Sancta Trinitas unus Deus miserere nobis Jacob Derome goss mich in Wien Anno 1696; alul: Halász Mihály + Gaál Benedek. Díszítése: Szűz Mária képe a kis Jézussal és a csánári korona.

Éber László gyűjtése

Derome Jacob

magyar

Végles, vár.
Zólyom, puszta vá
Vár.
R. k. templ
Thurzó ház.
Zólyom-Lipcse, v

Derome, Jacob

1696. Bécsben öntötte a tápi (Győr vm) rk. templom harangját.

Vallás- és közokt. minsztérium
8416/1917 eln.
H.

Deromet, Jakob

harangönts

l.

Csat-Frey Öst. Kunstt.

XXIV. k.

227. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
265

Hampel József. Magyarhoni régészeti leletek repertoriuma.

cf. id.

DERNŐ. (Abauj.)

Andrássy-Kastély.

Gerecze, 1906, 68 l,

Dernő Andrássy-Kastély

Ó Derra

ércenvés?

lásd

Numizmat. Közl.

1909. 82. l

83. l

adat Eevés

erekt

Voth

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Deora

laid

Gohl Bujabb 90 l.

adlar Eeve

erebl

Vöbl

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Derra János

Budán született
XVIII. sz.

Derra János, Budán született, atyja a harmincad-hivatal aligazgatója volt, 1744 dec. 11-én iratkozott be.

36

lásd Fleischer Béla 36. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Ø Derra Károly

Vul. Budán,
XVIII. 17

lásd
Fleischer Béu 37. 1.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Dersi József

XVIII. 74.

Kolozsvári asztalosok

2. l.

BERHIDA (Veszprém vm.)

NYOMTATVÁNY

I.

Europa "lapterjesztő" R.T.

Budapest

V., Rothermere-u. 1

III. 2.

Dessi Moyses

XVIII 7.

Kolozsvári asztalosok

Tek.

Magyar Nemzet
Kiadóhivatala

ERKEZETT
1942 JUN. 15

Budapest

Akutalai megirva

Derso rapolo

1. Dertö Alajos

MDK

Dezso , karikatusista

Dezső Alajos karikatusista és Kelen Imre karikatusista közös munkáihoz használt művészeti álneve.

–: Rajzos Krónikások 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 21.

Dersi Meyses, asztalosmester MDK

neve szerepel a kolozsvári céhkönyvben a XVIII. sz. harmadik negyedében.

14.o. (12.jegyz.)

Balogh Jolán: Kolozsvári reneszánsz láda 1776-ból.

KolozsmonEml. 9-23.o.

MDK

Dersi Tamás beszámol a Gazdasági Bizottság döntéséről:

Felépitik a velencei biennale magyar pavilonját.

mélt.

Esti Hirlap 256 sz. 1957. nov. 1. 2 old.

MDK

Dersi Josef, asztalosmester

A kolozsvári céhkönyvek a XVIII sz. harmadik negyedének megfelelő részében szerepel.

14.o. (12.jegyzet)

Balogh Jolán: Kolozsvári reneszánsz láda 1776-ból.
KolozsmEml. 9-23.o.

MDK

Derso

lásd

Dezső Alajos

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
18.1.

Dersu [Dersó Alajos], karikaturista

L.: Kelen Imre

—: Hl

8.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 11.

Derso (Derső Alajos) (USA)

Keleti Imre - Derső (Derső Alajos) festőművész kiállításai 1919-1951. c. kiállítás 1946. szept. 10.-én nyílik meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítótermében.

Meghívó

1946. szept. 10.

DERSO (DEZSŐ ALAJOS)
és Kelen Imre

kiállítása

K. K. I. kiállítóterme
Bp. V. Dorottya u. 8.
1976. szeptember

17 megkívót lol → Kelen Imre

Dezső [Dezső Alajos], karikaturista

L.: Kelen Imre

—: A hét vége — — — 9.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 18.

Derso /Dezső Alajos/

A szegedi Móra Ferenc Muzeumban Szabó Zoltán festőművész szeptember 4.-én,
A Studió Galériában M ager Ágnes festőművész szeptember 8.-án,
A Mednyánszky Teremben Tóth B. László szeptember 9.-én,
A pécsi Képcsarnokban Sz. Laki Ida festőművész szeptember 9.-én,
A kaposvári Vaszary Teremben Czene Béla festőművész szeptember 9.-én nyitja meg kiállitását.
A Kulturális Kapocsolatok Intézetében Kelen Imre és Derso /Dezső Alajos/kiállitásának megnyitója szeptember lo.-én lesz.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 4.
XX. évf. 36. sz. 8. lap.

Derso

/Dezső Alajos/ és Kelen Imre a Kulturális Kap/
csolatok Intézetében állitott ki.

Magyar Hirlap 1976/218/4
Wagner: Politikai karikaturák

Derso – Dezső Alajos, (USA)

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállító Termében látható Kelen Imre – Derso (Dezső Alajos, USA) kiállítása.

Tartalak.

Népszabadság, 1976. szept. 18.

Derso (Dezső Alajos) karikaturista

Kelen Imre barátja és művésztársa volt. „Kelen and Derso" volt szignájuk.

Soós Magda: Kelen Imre budapesti kiállítása.

Magyar Hírek, 1976. szept. 25.

Derso (Dezső Alajos) karikaturista

a nyolcvan éves politikai karikaturista, Kelen Imre és-immár 12 éve halott-barátja és társszerzője Derso gúnyrajzaiból rendeztek kiállítást a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében.

2 rajz (repr.)

Ludas Matyi, 1976. okt. 7.

Derso, Dezső Alajos grafikusművész

Kelen Imre és Derso (Dezső Alajos) grafikusművészek kiállítása szept. 26.-ig, a KKI kiállítótermében.

A képzőművészeti világhét központi rendezvényei a Műcsarnok rendezésében.

Pesti Műsor, 1946. szept. 29.

M.D.K.

Derszib Antal, ceri könüve

neve 1785-90 körök
fordul elő

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

320. old.

MDK.

Derszib Etelka

Müködése a Soproni Képzőművészeti Körben

Kisalföld 1965 május 11.lap -

Derszib Etelka

- az 1. Országos Érembienálén díjat kapott munkáiért.

Említve: Dohnál Tibor, Szakál Ernő, Széll György, Sulyok Gabriella, Békés Imre, Sz. Egyed ~~Etelka~~, Emma, Gáspárdy Sándor, Giczy János, Rázó József, Renner Kálmán, Szarka Árpád, Tejér Zoltán, Szüts Szabó Sándor, D. Hoffer Erzsébet, T. Balás Edit, Perényi Kálmán, Derszib Etelka, Kormányos Erzsébet, Mühl Aladár

Gáspárdy Sándor: A soproni képzőművészeti élet eseményei 1976-1977-ben

Soproni Szemle. 1978/~~1~~ XXXII évf 363 oll

Derszib Eti (Sopron) pedagógus

Szolnokon a pedagógus alkotómühely e nyáron működött először. Derszib Eti matematika-fizikus szakos, de harmadik szaknak a rajzot felvette. Több kiállításon szerepett Sopronban. Szolnok egész új élmény számára, a Tisza sok témával ajándékozta meg.

Fényi András: Tájak, képek, művészek.

Pedagógusok Lapja, 1975. aug. 24.

MDK

Dertar György

Középkori magyar könyvmásolók és könyvfestők.
Pesti Hirlap. 1909. febr. 24. 46.sz. 21.l.

Derthar György
betűfestő

L.

Kendreyz kentiványi

368. l.

Rajner Pál:

Mellig, kissé jobbr
előre fésülte, hosszú bajuszt
tott, kettős csokorra kötött
gyok, prémes atillájának
irata a kép alatt:

„RAJNE
magy: kir
alól balra: „Nyomt. Légrád

Könyomat, a

Ltfra 8

Derthar György

szomolnoki betüfestő"

l. Horváth Henrik:
Zsigmond kir. ály
és kora.

Horv Zsigmond

145. l. 152. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Derthar György

1456–57. Szomolnok jegyzője és iskolamestere

Irod

Klimes Péter: Bécs és a magyar humanizmus. Bpest, 1934. 33. l.

Békefi R. A népoktatás története Magyar országon 164. l.

Dertar György

1456

l.

Könyvkiáll. cenzúr

14. l

bizottság!

1. egyház részére épitendő harangtorony tervének
. készitett 3 féle megoldását a tekintetes
l benyujtani. —

inshó 10 =

Stehlo Ottó

MDK

Dervis Mohamed Zilli

lásd:

Zilli, Dervis Mohamed Aga

A dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézet szeretettel meghívja Önt a

Képtelen jelen

című kiállítás megnyitójára,
2007. január 26-án, pénteken, 18 órakor.

A kiállítást megnyitja: Doboviczki Attila, a Pécsi Tudományegyetem Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszékének munkatársa, a Közelítés Művészeti Egyesület elnöke

Kiállító művészek: Déry Ágoston, Előd Ágnes, Erdős Gábor, Ferenczi Róbert, Gerhes Gábor, Gyenis Tibor, Illés Barna, Orbán György, Szabó Ádám, Szabó Dezső, Szász György, Uglár Csaba

A kiállítás kurátorai: Böröczfy Virág és Zólyom Franciska

A kiállítás megtekinthető február 23-ig, vasárnap kivételével naponta 10-18 óráig.

KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
MODERN MŰVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY
2400 DUNAÚJVÁROS, VASMŰ ÚT 12.
ica-d@dunanet.hu, http://www.ica-d.hu, T/F (36) 25 412 220

1

DÉRY Attial: Déry Attila. Budapest eklektikus épületszobrászata. = Mueumi Hirlevél, XIII.évf.1.sz. 1992 20. p.

(ism. a könyvéről

-

es	Hiány db
	1
	-
	-
	-
	-
	5
	7
	-
	-
	-
	1
	1
	1
	1
	-

DÉRY Attila

Déry Attila: Budapest eklektikus..
rec. RAJNA György = Müemlékvédelem, 37, 1993, 2. 122.

BÁNHIDI László: Kiegészités Tragor Ignác 1929-es kiadású Váci Kalauzához. Vác : Városvédők és Városépitők Egyesülete, 1992

Déry Attila: Budapest eklektikus épületszobrászata.
Bp. : OMF, 1991

rec. GERŐ László = Műemlékvédelem, 36, 1992, 2. 127.

1978 **rec.** b.l. [BEKE László] = Ars Hungarica, 12, 1984, 1. 137.

Ikonográfia, emblematika

152. ARTNER Tivadar: Bűnbeesés és kiűzetés = Nők Lapja, 1984. május 12. 22-23., ill.

153. ARTNER Tivadar: Az ember teremtése. = Nők Lapja, 1984. július 14. 22-23., ill.

154. Artner Tivadar: Ló és lovas a művészetben. Bp. : Corvina, 1982 **rec.** KERNY Terézia = Ars Hungarica, 12, 1984, 1. 139.

155. ARTNER Tivadar: „Noku me tangere". = Nők Lapja, 1984. augusztus 11. 22-23., ill.

156. KERNY Terézia: A katonaszentek ikonográfiájának néhány sajátossága és szerepe a középkori magyar művészetben. = Ars Hungarica, 12, 1984, 2. 161-176.

157. KOÓS Judit: „Jó Pásztor" ábrázolások. = Reformátusok Lapja, 1984. április 29. 3., ill.

158. MAROSI Ernő: Az esztergomi Porta speciosa ikonográfiájához. In: Eszmetörténeti tanulmányok a magyar középkorról. Szerk. Székely György. Bp. : Akadémiai, 1984 341-356., ill.

159. SÁMBOKI János: Emblemata : Antverpiae 1564. A fakszimile szövegét gondozta Varjas Béla. Kísérőtanulmány August Buck. Bp. : Akadémiai, 1982 **rec.** TÉGLÁSY Imre = Irodalomtörténeti Közlemények, 88, 1984, 1. 115-118.

160. STEFANOV, P.: A contribution to the iconography of the Balkan neomartyrs: St. Lazarus od Debel Del. = Acta Historia Artium, 30, 1984, 1-2. 161-171., ill.

Déry Attila, épitén

1. Forhasdy 2,

-: követségi hírek

Magyar
Építőművészet Pr. 1983

DERSŐFY /Dezsőfy/ Mihály egri orgonacsináló, aki Pirner György egri kőmüves mester házában a város III. negyedének IV. fertályában lakik 1734-41. között. 1736-ban a jezsuiták templomának orgonáját épiti ujjá.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Déry Attila

Nemzeti színházaink

MV 2001/1

Ha eltekintünk az 1773-tól 1796-ig létezett Pesti Rondella színháztól, a 1782–84 között a Várkert Kioszk helyén állott Reischel-féle bódétól, az 1788-tól az 1800-as évekig működő Várszínháztól és a Károly körúti Hacker szálától, amely 1809-től 1812-ig adott otthont a magyar színészetnek – 1837-ben épült első nemzetinek nevezhető színházunk. Ezt Földváry Gábor, az oligarcha-öntudatú Pest megyei alispán építtette, gróf Széchenyi István színházépítési terveit keresztezendő. Eredetileg Pest megyei színház volt, a kegyelet és a közvélemény csak a 19. század második felében fogadta el „nemzeti"-ként.

Az ifj. Zitterbarth Mátyás által épített ház külterületen – a mai Rákóczi út–Múzeum körút sarkán – állott; a kor középületeihez képest egyszerű és jelentéktelen építmény volt. Ismeretes képén látható szobor- és domborműdíszei nem készültek el. Ha visszarepülnénk a múltba, meglepne bennünket kényelmetlensége, nézőterének csekély befogadóképessége, színpadának szűkössége – és kiváló akusztikája, amely kedvezett a finom, részletező színészi játéknak.

E színházat nem tekintették véglegesnek. A drámai és opera szak különválasztásakor, az önálló Opera építése előtt, 1872-ben Orczy Bódog igazgató öt tervváltozatot készíttetett a mai Erzsébet tér melletti területre, és megvizsgálta a színházak elhelyezésének egyéb – Károly kaszárnyai, Dohány utca torkolat, Sugár úti – lehetőségeit is. 1899-ben már a fővárosi mérnöki hivatal vizsgálta a Nemzeti Színház elhelyezési lehetőségeit. Átmeneti megoldásként a Zitterbarth-féle épületet Szkalniczky Antal és Koch Henrik tervei alapján 1875-ben sarokkupolás neoreneszánsz bérházpárba illesztették bele; így a színház rendeltetéséhez méltó külsőhöz és előcsarnokhoz jutott.

A Zitterbarth-féle Nemzetit 1912-ben bontották le, elöregedésére és tűzveszélyességére hivatkozva, de valójában azért, mert a Blaha Lujza téri Népszínház akkori bérlője, a novellaéletű fezőr, Bálint Dezső érdekei úgy kívánták. E csíny színháztörténetünk fájó pontja. Az 1912-től a Nemzetinek otthont adó épületet – Népszínházként – Rákosi Jenő építette 1874–76 között, az osztrák színháztervező páros, Ferdinand Fellner és Hermann Helmer tervei szerint. Igazi „körúti" színház volt, konvencionális neoreneszánsz formákkal; népszínművek, rémdrámák előadóhelye, talmi díszítésű sivár hodály; akusztikailag „halott" terében a finom gesztusok, halk hangok elvesztek. Azt a 11 métert, amely a nézőteret a színpadtól elválasztotta, már a kortársak is színháztechnikai abszurdumként tartották számon.

Az ideiglenes megoldás helyett a közvélemény új színházat kívánt, amely számára egyesek a budai Döbrentei teret, mások a Horváth-kertet javasolták. Mérlegelték a Károlyi-kert, vagy az Erzsébet tér beépítését, felmerült az Operával való átmeneti társbérlet is. A Magyar Mérnök és Építész Egylet 1911-ben pályázaton tisztázta a Zitterbarth-féle épület telkére építendő új színház díszpozícióját. E telek méreteinél és alakjánál fogva már alkalmatlan volt korszerű színház építésére. A rossz kérdésre Lajta Béla adta a legjobb választ. Terve alapján a kultuszminisztérium 1912-ben pályázatot írt ki a lebontott színház telkére; ez a hatvanhetes korszak építészetének utolsó seregszemléje lett. A pályázók stilizáltan klasszicizáló tervekkel versenyeztek. Medgyaszay István nyert, ám ő magányosabb alkotó volt, semhogy sikerét elismerjék, az általa képviselt sima modern vasbeton építészettel az erősebb és másféle ingerekhez szokott városi közönség nem is azonosult. A zsűri által kiírt második – meghívásos – for-

duló már Pogány Móric és Tőry Emil – jogos – sikerét hozta. Domborműsávval koronázott korszerű alaprajzú épületük antikizáló jellege ellenére is barokkos hatású maradt; „sztálinvárosi" formáival ma ismerősnek tűnne. Körülbelül biztosra vehetjük, hogy építése korának eleganciáját 1920 körül finomkodó, rokokóba hajló szecessziós belsővel cserélték volna fel, talán Vágó László vagy Herquet Rezső tervei szerint. 1935 körül kipucolták volna onnan e Hauer cukrászdai stílust, Kaesz Gyula sima falainak, melegbarna diófa furnérjainak kedvéért. E burzsoá dekadenciát 1950 körül mintakönyvi neoklasszicizmus váltotta volna fel, és az előcsarnok sem úszta volna meg Bernáth Aurél freskója nélkül. Tíz évvel később a leválófélben lévő snörklik helyébe alumínium trapézlemez-betétes rakacai márványborítások és olcsó lámpafüzérek kerültek volna, öntött alumíniumkilincsek társaságában. Az ilyen átalakítások diluviális rétegei minden régebbi középületünkben megvannak.

A világháború miatt e ház építése el-
122 maradt. 1920 után a kormányok – ha nem építenek színházat – a magyar kultúra hanyagolása, illetve – ha építenek – a pazarlás vádját lázas tevékenység látszatával igyekeztek kikerülni. Latolgatták a Tőry-féle terv megvalósítását. Szóba került a Rákóczi út másik oldala is – kamaraszínház számára –, úgy is, hogy a két színházat diadalívként (!) híd kötné össze, tárgyaltak a Vígszínház és a Magyar Színház átvételéről, a Rókus Kórház telkén történő építésről, új telkek vételéről.

A Blaha Lujza téri Nemzetit 1964-ig használták, majd a következő évben fel is robbantották. Sokan a magyar kultúra elleni merényletet látnak ebben, és vezető színészeinket hibáztatják, akik – korábban példátlan módon közel kerülve az ország legfelső vezetéséhez – kierőszakolták ezt, holott e döntésért azok a felelősek, akik a magyar gazdaság teljesítőképessége ismeretében hallgattak rájuk. Színészeink joggal hihették, hogy a metróépítés keretébe új színház is belefér; a kormány az 1950-es években több nemzeti színházi tervtanulmányt készíttetett fővárosi tervező irodákban. E tervek közül a BUVÁTI Erzsébet téri, széles homlokzatú, monumentális oszlopsoros klasszicizáló színházterve került nyilvánosságra (építészek: Gebhardt, Heim, Hönsch, Kismarty–Lechner, Pogány). Körülbelül ekkortájt állapodott meg a városépítészet abban, hogy Nemzeti Színház céljára az Erzsébet téri elhelyezés volna a legalkalmasabb.

A bontás után Nemzetink – ismét ideiglenesen – áttelepült a Hevesi Sándor téri Magyar Színházba, amelyet Lang Adolf tervei alapján a Rákosi család építtetett 1897-ben, Rákosi Szidi fia, Beöthy László számára. Az ék alakú telken emelt ház jobb századfordulós városi palota architektúráját mondhatta magáénak. 1914-ben Vágó József klasszicizáló előtérrel és szecessziós bejárati üvegkupolával bővítette. Az épület keskeny és magas nézőterével, szűkös színpadával, csökevényes oldal- és hátsó színpadával, kevés öltözőjével alkalmatlan volt a korszerű színjátszás számára. Egyetlen előnye, kiváló akusztikája Magyar Bálint színháztörténész szerint inkább „a keskeny telek Prokrusztész-ágyának", semmint a tervező szándékának köszönhető. Hogy az illetékesek már kezdetben tudták, nem rövid határidejű megoldásról van szó, mutatja, hogy az épületet 1966-ban nem egyszerűen rendbe hozták, hanem a meglévő adottságok optimális kihasználásával, modern formában, igényesen újjáépítették, Ázbej Sándor tervei alapján, Barcsay Jenő, Szinte Gábor és mások közreműködésével. A pirogránit domborműves tömör bejárati tömb és a „kockázó" homlokzatok nagyvárosi egyenszürkére érve ijesztően gyorsan avultak el; e ház ma Pest egyik legsivárabb középülete.

1964-ben írták ki a végleges Nemzeti Színház *elhelyezési* pályázatát. E mára elfeledett pályázat – amelynek kiemelt díjazottjai Ébert Ágoston, Preisich Katalin és Preisich Gábor, illetve Kovács Balázs és Mező Lajos voltak – támasztotta alá a színház Dózsa György úti elhelyezését. E közlekedési és városépítészeti szempontok miatt vitatott helykiválasztásnak nyilvánosságra hozott indoka a város *növekedése* volt, mondván, hogy

most a Dózsa György út „tart ott", ahol 1840 táján a mai Rákóczi út kezdete vagy 1920 körül a Blaha Lujza tér. Valójában a felvonulási út reprezentációját akarták az új középülettel emelni.

Az *épület* pályázatára 1965-ben került sor. A zsűrire szívrohamot hozó versengés két második díjasa – első díjat nem adtak ki – Jan Boguslawski és Bohdan Gniewiewski, illetve Hofer Miklós voltak. A munka elnyerőjének az utóbbit tekintették. Hofer 1200 fős nézőterű, stúdiószínházzal ellátott, belső szervezetében, színpadtechnikájában korszerű épületének kompozíciója az egyszerű, áttekinthető tömegek és síkok játékán alapult. Azóta biztosan átépítették volna, részben jogosan – a bővülő igények miatt, és mert építésének kora a kriminális kivitelezés kora volt Magyarországon –, és azért is, mert azok, akiknek az ÉPÍTÉSZET egyenlő a homlokzati formákkal, eleganciáját üresség nek vélnék. Az már adott hatalmi-politikai helyzet függvénye lett volna, hogy eklektikus formába – mint Mányoki László egri színházát –, avagy fatornyos kulisszába bújtatnák.

Az építést e pályázat után a kormányzat ejtette – bár a közvéleményt megnyugtatandó időnként újabb tervváltozatok láttak napvilágot. A „nemzeti" kérdését 1983-ban élesztette újra a türelmetlen színésztársadalom. A színház felépítéséért indított mozgalmat a magyar kultúra rajongói támogatták, ám azok sem voltak kevesen, akik az egész akcióban a rendszer fogyó legitimitásának megtámogatási kísérletét látták. E helyzetben a hatalomnak vissza kellett volna vonulnia, ehelyett lármásan támogatta a színház építését, a felvetett szakmai kérdéseket politikai támadásként kezelte, és az épület programját – irracionális elemként – felvonulási úti dísztribünnel toldotta meg.

A növekvő ellenkezés láttán visszakoztak, és 1988-ban újabb elhelyezési és építészeti ötletpályázatot írtak ki. A reális elképzeléseket – Erzsébet, Madách, Podmaniczky, Szent György téri, közraktár környéki helyszínek... – és csodabogarakat – a Műcsarnok színházi átalakítása – felvonultató versengés, amelynek nyertese nem volt, csak díjazottjai, korának minden bizonytalanságát tükrözte. „Csak a kétely biztos" – írta a pályázat ismertetője (Vargha Mihály, ME 1989/5), és igaza volt.

Az alternatív helyszínek közül az Erzsébet téri és a budavári Szent György téri volt elfogadható a kormányzat számára. 1989-ben újabb színházpályázatot írtak ki – ezekre a helyszínekre. A versengést Ligeti Béla nyerte. Hatalmas nyolcszögletű építményt tervezett az Erzsébet térre, elnagyolt homlokzattal, óriási nézőtérrel, túlméretezett belső közlekedőkkel, megoldatlan zsinórpadlással és tűzszakaszolással – de ötletes alaprajzzal, sokoldalúan variálható színpaddal. A beavatottak már e pályázat kiírásakor tudták, hogy nincs igazi tétje az ország kritikus gazdasági helyzete, politikai problémái és az építési program túldimenzionáltsága miatt. Az építést e pályázat után a kormányzat ismét ejtette.

Magánkezdeményezések továbbra is ébren tartották a színház építésének kérdését. A különféle tervezetek közül említést érdemel Finta József azon ötlete, hogy Nemzetink épülhetne a Vörösmarty téri „kultúrpalota" helyén (Budapest V. kerület, Vörösmarty tér 1.), úgy, hogy a telekszomszédos Vigadóval mint kamaraszínházzal működne együtt. Feltűnést keltett a New York Palota színházzá átépítésének elképzelése is – amely talán nem volt több ingatlanár-felverő trükknél. Egy hangos kisebbség „nemzeti" formájú Nemzeti Színházat követelt, Makovecz Imre tervezésével. A sok latolgatás eközben a színfalak mögött a színház programjának redukciójához vezetett.

1997-ben új pályázatot írtak ki. Idáig ez volt az egyetlen, helyszínében és programjában átgondolt, alaposan előkészített és lényegében szakmai konszenzuson alapuló versengés, méltó kerete az évszázadot záró építészeti seregszemlének. A Deák téri helyszín kiválasztása a főváros, az építész- és a színházi szakma hosszú vita után beérett döntését tükrözte. A beérkezett 72 pályamű átfogta a kortárs magyar építészet egészét, és – tulajdonképpen akaratlanul is – ki-

jelölte építészetünk követendő útját. Legalább két tucat olyan pályamű született ekkor, amely a világ bármely pályázatán nyerhetett volna. Tanulságos, hogy e pályázaton az eklektikus formák és az „organikus" építészet nem jutott szóhoz; e tény egyszerre jelzi a komoly műszaki tartalom és a hozzá illő korszerű építészet logikus kapcsolatát és az organikus építészet arány- és méretbeni korlátait.

A pályázatot Bán Ferenc terve nyerte, kötetlenül formált, kinyíló belső terű, szabadon alakítható színpadú, kamaraszínházas épülettervével, szellemes és elegáns házzal, amely, ha felépült volna, megfelelt volna a nemzeti színházi funkciónak – és Budapestnek éppen olyan jelképévé és nevezetességévé vált volna, mint ismeretes középületeink. Ennek a színháznak már csak mintegy 500–600 fős (variálható) nézőtere lett volna. A meginduló építést 1998 nyarán a kormány anyagi okokra hivatkozva félbeszakította, majd be is szüntette. Ez a gesztus pofon a hazai építésztársadalomnak, építészetünk fejlődését évtizedekkel vetette vissza. Ami történt, kára az egész magyar kultúrának.

A kormány az (immár csökkentett programú) Nemzeti Színházat a Dózsa György úton akarta felépíteni. A főváros és a kerületi önkormányzat fellépése nyomán az építés helyszíne Dél-Pestre került át. A tervezéssel Siklós Máriát, több sikeres színházi rekonstrukciónk tervezőjét, az előző pályázat programjának elkészítőjét bízták meg. Siklós hamar nyilvánosságra hozta tervét. A Bán-féle terv mellőzése, a pályázat nélküli újabb tervezési megbízás és a Siklós-féle terv az építészszakma bírálatát váltották ki. E feszültséget a színház építésének kormánybiztosa 1999-ben szűk körű meghívásos pályázattal igyekezett csökkenteni. A pályázat lebonyolításának e korlátozott módja a nyilvános pályázaton várható blamázs elkerülését célozta.

E pályázat nyertese Vadász György lett. Terve szerencsésen ötvözte az 1997-es pályázat korszerű megoldásait az – alkalmasint az építtető által megkívánt – archaizálással. A kormánybiztos azonban oly mértékben korlátozta Vadász tervezői hatáskörét, hogy azt az érintett már nem tudta elfogadni. A konfliktus végül a Siklós-féle terv továbbviteléhez vezetett. E sorok írásának idején úgy látszik, a terv megépül... Lássuk tehát, miféle színházunk lesz!

Hely. Az építés helyszíne az 1999 augusztusában hozott kormányhatározat szerint a pesti Duna-part Petőfi és Lágymányosi híd közötti partszakaszán az állami tulajdonú 38017/39 helyrajzi számú telek lett. A színház a Soroksári úthoz csatlakozó bekötőutakról közelíthető meg, és délnyugati irányba fordul. Ez az első országos jelentőségű budapesti középület, amely *kikerül a főváros történelmileg kialakult belterületéről.* E tény a „polgári és nemzeti" kormány és a „liberális és kozmopolita" fővárosi vezetés ellentétét tükrözi: ki-ki pártállása, indulatai szerint kommentálhatja. A főváros szempontjából nyomasztóbb az a felismerés, hogy a tervezett dél-pesti beruházás egyre inkább – millenniumi – városközpont kialakulásához vezet, és a valódi városközpont-jelleghez nélkülözhetetlen országos jelentőségű középület itteni felépítése erősítheti is e tendenciát. A főváros szerkezete a Pest súlypontját a Duna-part mellől hátra – keletre – vonó körúti–sugárúti rendszer kialakításával utoljára az 1870-es, 1880-as években változott jelentős mértékben. Úgy látszik, most a történelmi városközpont burkolt délre húzásával állunk szemben, vagy – más perifériák felé irányuló fejlesztésekkel együtt – erőteljes decentralizálással. E folyamatok hatása ma még beláthatatlan; értékelése túllépné e cikk kereteit.

Koncepció. Siklós Mária 600 személyes nézőterű színházat tervezett, 200 fős stúdiószínházzal, logikus belső térkapcsolatokkal, a „Nemzeti"-hez szükséges protokollterek – díszpáholy stb. – színvonalas kialakításával. A színház technikailag nem lép túl a Guckkastenbühne (kukucskaszínház) konvencionális felfogásán, szerkezete, színpadtechnikai berendezései kötöttek, színpada nem variálható, színpadkerete nem oldható fel, előszínpada nem alakítható ki, oldalszínpadai nem teljes értékűek, aréna jellegű

színpad-kialakításra korlátozottan sem alkalmas. E színpad – amelyet Ditrói Mór ismerősként üdvözölne – alkalmas a hagyományos nemzeti színházi repertoár hagyományos bemutatására, de semmi többre; nem ad lehetőséget a 20. században kialakult – vagy újra a színpadi eszközök közé emelt – rendezési megoldások alkalmazására, valamint azon dramaturgiai rosszalkodások kipróbálására, amelyek nélkülözhetetlenek a színpadi művészet fejlődéséhez. E merev és egyvariációs terv nem éri el Hofer tervének színvonalát, és elmarad Ligeti és Bán sokféleképpen variálható, rugalmas színpadterveitől; nem alkalmas a nemzeti színjátszás első számú alkotóműhelyének – ami a Nemzeti Színház feladata lenne.

Kompozíció. Szabadon álló – részben eltérő hosszoldalrészletei ellenére –, szimmetrikus középület, süllyesztett előtérrel, előlépcsővel, előtetővel; konvencionális, konzervatív megoldás. Középületeink évezredeken át felismerhetők voltak szimmetrikus tömegükről, középtengelybe húzott, előtetővel kiemelt főbejáratukról és tengelyre komponált előcsarnoki-közlekedői-dísztermi együttesükről. E megoldás a tekintélyelvű hatalom megjelenési formája. Valaha az állam által intézményesített erőszak igazolása volt a *tekintély*, amelyet tipikusan az államszervezet csúcsán látható *egy* személy testesített meg. Az építészeti *szimmetria* végső soron *központi* hatalom jelképe. Az állam a káosz alternatívája volt, társadalmi méretekben elfogadható volt tehát az állam erőszakossága is. Korunk hatalmának már más a jellege; adminisztratív és személytelen. A megosztott felelősség korában élünk. Hagyomány és a tekintély már nem alapja és nem is igazolása a hatalomnak. Az építészetben a felelősség és hatalom megosztása a 19. század második felétől kezdve az egymástól elhatárolt, de egyenrangú belső térrendszerek kialakulásához, ez pedig – az épületek megjelenésében – a funkció szerinti tagoláshoz vezetett. A folyamat pontosan azokat a hagyományos építészeti gesztusokat értékelte le, amelyek e házat jellemzik. Új Nemzetink *nagy formái* tehát olyan társadalmi és politikai viszonyokat tükröznek, amelyek már nem jellemzők korunkra.

E megállapítással szemben áll a hagyomány tisztelete, amely, ha a legmagasabb rendű erkölcsi elvekhez való ragaszkodást és a minden kultúremberre kötelező tapintatot jelenti, korántsem negatívum. Miért ne építsünk régies színházat? A megszokott forma talán barátságosabb, és több biztonságérzetet ad... Az ismert forma életben tartását korlátozza az a tény, hogy a művészi alkotások – amelyek minden korban a valóságos konfliktusokat tükrözték; ettől hitelesek – ma már nem hatalom és alattvaló ellentéteit mutatják be, hiszen az egyik fél, a hatalom egyre inkább mechanikussá és arctalanná válik, hanem a verseny és az abban való vesztés reális lehetőségét ábrázolják. Korunk a verseny kora, ahol a versenyt a hatalom adminisztrálja, de a sikert a verseny valós volta biztosítja. A *tét valódisága* biztosítja művészetünk pátoszát – és egyúttal meghatározza múlthoz való viszonyunkat is. Minden kitérő gesztus az ismert és megszokott állapot rögzítésére és ismétlésére törekszik, vagyis tudat alatt az egyenlő esélyű megméretéstől való félelmet fejezi ki, a konfliktus elkerülését jelzi, a művészi alkotás halála.

A *nagy forma* meghatározza színházi megjelenésünket is. Az 1940-es évekig a színház *nézőtere* társadalmi szereplés színhelye volt. Estélyi ruhát, feszes viselkedést kapcsolunk gondolatban a *színház* formáihoz. Ma már egyre kevesebb az igény a formálisan ünnepélyes megjelenésre; ahol e reflex tovább él, játékká válik és idézőjelbe kerül, ahol pedig komolyan veszik, kerülgeti a nevetségesség. Különösen színházban érdekes e jelenség; természetes, fesztelen viselkedéssel közelebb kerülhetünk a színpadi cselekményhez. Személyesebb, átéltebb lehet az élmény, ez az, amivel a színház – előadások emberi hibái ellenére is – *többet* adhat ma bármiféle hibátlanra esztergált konzervművészetnél. Nagyon furcsa gesztus ma olyan házat építeni, amely hamis reprezentációra kényszerít bennünket; ha elfogadjuk a nem az építészeti formák diktálta szerepet, rosszul érezzük magunkat benne.

Részletformák. Az épület három részre tagolt tömege bejárati-közönségforgalmi, nézőtéri és színpadi-kiszolgáló funkciókat fogad magába. Az együttesből kiemelkedő – és a részeket összefogó – sima falú magas tömeget ívesen hátrahajló tető koronázza. A résztömegek együtt rovart formáznak: a bejárat a fej, a nézőtér a tor, a színpad a potroh, a hátrahajló tető a kitinpáncélos hát.

A magasra emelt, tört vonalú és térben ívelt előtető alá vont – és elöl, lejjebb a bejárati fal szerkezetére szerelt kisebb előtetővel megtoldott – üvegezett bejárati rész íves alaprajzú. Ez a *fej* látványos és vidám; könnyed is szeretne lenni. Formai és hangulati párhuzamai a szecesszióval letagadhatatlanok. 1900 körül épült házak, metrólejáratok, orfeumok előtetői jutnak eszünkbe. Zavaró ez a hasonlóság, önkéntelen asszociációinkban a „boldog békeidők", a könnyű vér, a felelőtlenség és a kissé fülledt közönségesség jelképei. Zavaró a tető és a mögötte elhelyezkedő középső – fő? – tömb mérete és léptéke közötti feszültség is. Ekkora bevezetés mögött hatalmas és nagyvonalú folytatást várnánk. Nem lepődnénk meg, ha e bejárati tömb „Kaszinó" felirattal kerülne elénk, vagy ha Las Vegasban „Trocadero" lenne rárírva, mögötte pedig hatvanemeletes felhőkarcoló magasodna, a színpadon pedig kánkánt táncolnának, habos alsóneműben. Akkor és ott helyén is lenne minden; formák, méretek, szimmetria.

A kör alakú nézőtéri tömb a kompozíció „csuklópontja", komor és méltóságteljes. Mintha itt a tervező észbe kapott volna; ez a kultúra fellegvára! A *tor* háromszintes monumentális homlokzatát második szintje fölött kétrészes övpárkány tagolja, és sima, tagolatlan főpárkány zárja le. A tömbön félkörívvel záródó, tagozatos keretezésű falnyílások sorakoznak, közülük a két alsó szint nyílássora azonos méretű, a felső szinti ablakok a két párkány közé vannak szorítva. Meglepő a két azonos súlyú szint; ha volt gesztus, amit az antik előképekre épülő építészet művelői évezreden át kerültek, hát ez volt az: a hangsúlyozott szint, a *piano nobile* a történeti építészet nélkülözhetetlen eleme, építészethez kapcsolódó emlékképeink alapja. Kissé ügyetlen eklektizálás ez: stilizálni akar, de a szándék – oszloprendek híján, tagolatlan főpárkánnyal – mechanikusra sikeredik. Nem a tervező által óhajtott Colosseum-motívum jut róla eszünkbe, hanem az 1900-as évek eklektikus formába bújtatott gázgyári tartályai. És még valami, ami színház volt ugyan, de mindig csak két szereplője volt: a tanár és a *halott*, akit a boncasztalon trancsírozott. Régen ilyen nagy ablakos, kerek épületekben oktatták a klinikákon a sebészeket.

A *potroh* semleges és modern. Architektúrája szerint lehetne iroda, számítóközpont... Keleti homlokzatának íves erkélye önmagában igényes megoldás; részben a homlokzat síkjából kiugratott tartószerkezete, aszimmetrikusan a ház tömegébe beillesztett kisebb eklektikus épületrészei, bizonytalan toldalékai az épület előrésze fölé kinyúló, középső íves tetőtömbbel együtt értelmezhetetlenek.

Az épület formáit látva érezhetjük, hogy a tervező valami fontosat akart mondani, de nem értjük, mi az. Színházat a színpada, nem a formája tesz színházzá. Hogy külseje milyen, az a rendeltetés jelzésén túl lényegtelen. *Nemzeti* színháznál megkövetelhető a középületi reprezentáció is, ám az – tekintve azokat az asszociációkat, amelyeket történelmünk és jelen helyzetünk sugall – nemigen lehet több néhány puritán és méltóságteljes gesztusnál. Ez az épület látványos, de hiányzik belőle az *idealizmus* kifejezése, sőt – és ez talán még rosszabb – nem is hordoz egyértelmű üzenetet. A döntéseknek az a sora, amely az épület – ilyen – kialakulásához vezetett, valahol elkanyarodott az irracionális felé. Nem – mint valós kiindulási pontot – korunk színpadi és reprezentációs igényeit vette alapul, hanem *formai alapú* választ akart adni a feladat kérdésére. Differenciálódott polgári társadalomban – ahol a forma választása *rétegfüggő* folyamat – e tervezői magatartás hibás, és konfliktusok forrása. A formákhoz képzeteink és előítéleteink kapcsolódnak, és ezek változnak is. Mindig lesznek, akik a *választott formával* nem azo-

nosulnak, azt – be nem vallottan – társadalmi alapon provokatívnak érzik. Logikus döntési sor végeredménye – tudomásul véve a dél-pesti helyszínt – „kinyíló", folyóparti színház lett volna, látványos, változatos természetkapcsolattal, a táj és az épület határának elmosásával, az aréna jelleg különféle ideiglenes és állandó megoldásaival. A táj és a látvány számtalan lehetőséget kínált volna erre a tervezőnek – sokkal többet, mint a kötöttebb, kialakultabb Erzsébet és Deák téri környezet. Nem lehet az építési területre nézni, hogy ne gondoljunk az elszalasztott lehetőségekre.

Az épület elhelyezése és tájolása – e téves döntési folyamat végeredményeképpen – nagyon karakteres formáival *együtt* sértődöttséget fejez ki: a közönséggel, az építészettel és a maga korával szemben. A *dac* gesztusa ez a ház, meg a kényszeré; ritka pillanat építészetünk történetében, hogy ekkora építmény készüljön közcélra, *csak azért is*, társadalmi és szakmai egyetértés nélkül, sőt annak ellenére. Ha megépül, lesz egy újabb színház Pesten, amelyet a népszáj talán „nemzetinek" hív majd, de a közönség ferencvárosinak gondol, és csicsás vaudeville-nak érez. A közvélemény a hivatalosan adagolt hozsannázás után visszalép majd a társasjáték nyitó lépésére. Ismét lesz egy olyan nemzetink, amelyet a szakma és a nagyközönség ideiglenesnek tekint, a színészek szakmailag megfelelő nemzetit igényelnek stb. Vajon mikor lesz a következő pályázat?

Ami történt, tekinthetjük egy zsákutcába kényszerített hozzáértő tervező tragédiájának, aki megragadta élete kínálkozó lehetőségét, amelyből rosszízű kényszer lett – és akihez legszívesebben odamennék, hogy megkérjem, ne folytassa; legalább arra gondoljon, amit ugyanerről az épületről ő mondana, zsűritagi, kritikusi minőségben –, de tekinthetjük egy olyan ember művének, akinek képességeit meghaladta a kormánybiztosi szerep. Száz év múlva doktori értekezések tárgyalják majd az 1987-es pályázatot, és azt is, hogy utána „történelmileg" szükségszerű volt-e, hogy sok jó megoldás után kiválasztottuk e mintakönyvi rosszat. Azt mondhatják majd, hogy az építészet – és nem a minősége – tükre a hatalmi és társadalmi viszonyoknak. Tekintélyelvű hatalom éppúgy építtethet jó házat, ahogy tekintélytagadó demokrácia rosszat. Igaz! Az építészet történetének tanulsága az is, hogy a teljes vagy csaknem korlátlan önkényuralom kiváló alkotások sorát hozta létre, miközben a demokrácia hajlik a középszerűség felé. Ám igazán jó építőművészeti alkotás – mint mindenféle művészeti alkotás – akkor jó, ha tükrözi a korát. Ez az épület pedig erre nem alkalmas; ez egy demokráciában *antidemokratikusan* létrejött épület. Rettentő nagy baj, hogy ez e ház *lényege*; ettől érezzük sértődöttnek, ettől ilyen zavaros. Ezért hiányzik az épületből a szervező erő, a magasabbrendű logika, amely minden jól sikerült épületnél elégtétellel és jó érzéssel tölti el a szemlélőt; *jó házat azonnal át lehet tekinteni, és meg lehet érteni...* Ezért érezzük e ház formáit túl soknak, provokatívnak, öncélúnak. Paradoxonokat kedvelők azt is mondhatják; ezért szimmetrikus, ezért olyan bejáratra komponált, régi vágásúan középületszerű...

Persze mondhatja erre valaki: az a lényeg, hogy felépült. A többi nem számít. Tévedés! Egy épület – és különösen egy középület – nem csupán a rendeltetésszerű használat tárgya, hanem *megépítése gesztusának emléke*. Csaknem másfél évszázada egy lelkes fantaszta Pesten Vigadót épített, egyetlen főhomlokzatra komponált, látványos, ámde alig használható épületet, amelynek szeszélyes és romantikus formáit a klasszicizmus kiegyensúlyozottságához szokott közönség idegenkedve fogadta. Mégis mint közpénzből, közóhaj szerint emelt építményt a közvélemény magáénak – sőt közismert külföldi példákat feledve nemzeti stílusúnak is! – tekintette, hibáival együtt. A Vigadó *keletkezése körülményeivel együtt* épült be a nemzet tudatába, és ezeknek emléke azóta is e házhoz fűződik. Nem mindegy tehát, milyen módon és milyen körülmények között építjük fel új nemzeti színházunkat. Az áldatlan ellenségeskedés oktroj gesztusa kapcsolódik-e hozzá avagy a közóhajé.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a MOZGÓ VILÁG c. lapot ..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:.....

Címe (város, község, kerület):.....

(Utca, tér, ltp.):.....

(Emelet, ajtó):.....

Irányítószám: .....

Előfizetési díj egy évre 1560 Ft

Az előfizetési díjat a részemre küldendő átutalási postautalványon egyenlítem ki.

.....
aláírás

A Megrendelőlapot borítékban, *bérmentesítve* az alábbi címre kérjük feladni:
Hírlapelőfizetési Iroda
BUDAPEST 1900

A leköszönő kabinet utolsó ülése

szerkesztő. * *Lh.*: Belgium. * *Karr.*: 1955-68: a Magyar Ház (Brüsszel), majd a Belgiumi Magyar Közlöny szerk.-je.

M: *Mi a kommunizmus, politikai párt vagy vallás?* (Brüsszel, 1963).

I: MÉL. – Nemz 1963/159. (-kr.).

Déri Gyula (Debrecen, Hajdu vm., 1854. – Bp., 1919. febr. 4.): szerkesztő. * *Lh.*: USA, majd visszatért Mo.-ra.

M: *Sibolt a bálteremben.* R. (Cleveland, 1902).

I: Gulyás. – Vasváry.

Déri Imre (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1889. márc. 5. – New York, 1959. márc. 20.): újságíró. * *Tan.*: Bp., jog. * *Lh.*: 1921-: USA, 1932: visszatér Mo.-ra, 1948-: Görögo., 1949-: USA. * *Karr.*: 1918-: Az Est berlini tudósítója, 1921-23: a New York Times, 1925-29: a New York World, majd az Universal Service munkatársa, 1924: A Hét (New York), 1929-32: az Amerikai Magyar Népszava szerk.-je, 1949-: az AH munkatársa. * *Publ.*: Az Ember, Coronet, Nation, New York Times Magazin.

I: Gulyás. – Vasváry. – Vasváry (1988). – Emb 1959. márc. 28. – Nva 1959/5.

De Rivo Zoltán (1916. márc. 17. – NSZK, 1978.): újságíró. * *Lh.*: 1945-: Németo. * *Publ.*: Magyar Hírlap (Buenos Aires).

Dernői Lajos Antal (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1925. -): tervező, építészet történész. * *Tan.*: 1948: József-Műegyetem, mérnöki oklevél; 1964: McGill Univ., M.Arch.; 1972: Univ. d'Aix-Marseille, szabad tudományok dr. * *Lh.*: 1956-: Kanada. * *Karr.*: Az Univ. de Montréal városépítészeti intézetének tanára. * *Publ.*: Katolikus Szemle.

M: 1. *Tipi di abitazioni nei paesi antichi del Mediterraneo.* (Roma, 1957). – 2. *L'habitation et les civilisation anciennes.* (Ottawa, 1961). – 3. *The Ancient History of Domestic Architecture.* (uo. 1961).

I: Hung.A.3.

Déry G. Dezső (Baja, Bács-Bodrog vm., 1867. – Bethlehem, USA, 1942. márc. 5.): selyemgyáros, író. * *Lh.*: 1887-: USA. * *Karr.*: A D. G. Dery Co. elnöke, 42 selyemgyár tulajdonosa.

M: *Under the Big Dipper.* R. (New York, 1916).

I: Vasváry. – NewH 1942. máj. 1.

Déry Julianna (Baja, Bács-Bodrog vm., 1864. aug. 10. – Berlin, 1899. márc. 31.): író, drámaíró. * *Tan.*: Szent Anna zárda (Bécs), tanítónői oklevél. * *Lh.*: 1873-: Ausztria, 1890-: Franciao., 1895-: Koburg, 1895-: Németo. * *Publ.*: Deutsche Dichtung, Deutsche Gesellschaft, Neue Deutsche Rundschau der Freien Bühne, Quickborn.

M: 1. *Hoch oben.* N. (Stuttgart, 1888). – 2. *Ohne Führer.* N. (uo. 1891). – 3. *Das Amulett.* Vígj. (1891). – 4. *Die Einwilligung.* N. (1891). – 5. *Verlobung bei Pignerols.* Vígj. (Stuttgart, 1891). – 6. *Russland in Paris.* N. (1893). – 7. *D'Schand.* Népszínmű. (München, 1894., Berlin, 1897). – 8. *Katastrophen.* N. (Stuttgart, 1895). – 9. *Beichten.* N. (1897). – 10. *Die sieben magern Jahre.* Vígj. (1896). – 11. *Es fiel ein Reif.* Vígj. (Berlin, 1896). – 12. *Die sieben mageren Kühe.* Vígjáték. (Berlin, 1897). – 13. *Die selige Insel.* Dr. (uo. 1897).

I: Gulyás. – MZSL. – BLÖ. – DLL.

Déry Károly: politikai író. * *Lh.*: Kanada.

M: 1. *Ce qui se passe derrière le rideau de fer.* (Montreal, 1953). – 2. *The Memorable Date, 4 June 1920. – Une date mémorable...* (uo. 1960).

Desomogyi, Joseph → Somogyi József

Dessauer Móric (Balatonkomár, Somogy vm., 1842. máj. 24. – Meiningen, Németo., 1895. ápr. 17.): rabbi, újságíró. * *Tan.*: Jüdisch-Theologisches Seminar (Breslau), filozófia dr. * *Lh.*: Németo. * *Karr.*: 1881-: Köthenben, majd Mainingenben kerületi rabbi.

M: 1. *Spinoza und Hobbes. Begründung ihrer Staats- und Religionstheorien durch ihre philosophischen Systeme.* (Breslau, 1868). – 2. *Daniel, in sieben Kanzelreden für das Neujahrs- und Versöhnungsfest.* (uo. 1875). – 3. *Der Sokrates der Neuzeit und sein Gedankenschatz. Sämmtliche Schriften Spinozas gemeinverständlich und kurz gafasst... (Köthen, 1878).* – 4. *Der deutsche Plato. Erinnerungsschrift zu Moses Mendelssohns 150 jährigen Geburtstage. (Berlin, 1879).* – 5. *Blüthen und Knospen der Humanität aus der Zeit von Reuchlin bis auf Lessing. (Zürich, 1881).* – 6. *Drei Mahnworte an unsere Grossen mit einem Schlussworte: „Auf zur*

That". (Götehn, 1884
Judentum. (Leipzig, 1
I: MZSL. – Gulyás.

Desseffy Sándor (Epe
szept. 20. – Chicago, 1
* *Tan.*: 1898: Bécsi
Lh.: USA. * *Karr.*: A
alapítója, 1904-: a S
1905-13: a Deutsch-U
az Otthon szerk.-je.
I: Gulyás. – Vasvá

Dessewffy Gyula (Bp.
vm., 1909. nov. 21. -
* *Tan.*: PPT, jog; P
sular Akademia (Bécs
Akadémia. * *Lh.*: 1
NSZK, 1961-: Brazíl
SZER magyar osztály
Délamerikai Magyar
M: *Tanúvallomás.*
I: Gulyás. – ÉI 19
1988/292. (Kubinyi
(Vámos I.). – ÚLát 1

Detektívregények: n
rozat. * *Megj.*: Bécs.
net: Grand-Hotel Bal
Ferenc); D. Fexner:
Lőrinc); G. Leroux:
főmje (ford.: Szeben

De Torôny, Judith K

Detre Pál: szerkesz
Karr.: 1960-: a Sz
szerk.-je.

Dettre András (Szeg
-): szerkesztő. * *Lh*
Ausztrália. * *Karr.*
legraph riportere, 1
gyarország (Melbou
1962-: a Soccer Wor
minisztériumi sajtó
Magyar Népszava,
ság, Magyar Hírlap
M: 1. *Olimpic*
Story of St.George
(Sydney, 1956).
I: MN 1990/137.

Deutsch André (B
vm., 1917. nov. 15

DERNŐI LAJOS Antal épitész

MEIL I.Bp.,1990

[68] Gerevich, L'arte, 10. l.

[69] V. ö. a VI. fejezettel.

[70] Rómer Flóris: Régi falképek Magyarországon. Bp. 1887.

[71] Huszka József: A Szent László-legenda székelyföldi falképekben. A. É. 1885. u. f. V. 211/20. A bögözi (Udvarhely m.) falképek. A. É. 1898. u. f. XVIII. 388—393. Magyar szentek Székelyföldön. U. o. 1892. A nagyszebeni falfestmény Szent László-legendájáról. Egyházművészeti Lapok, 1885. stb.

[72] Divald Kornél: Szepes vármegye művészeti emlékei. Bp. 1906. II. k.; Magy. műv. eml. Bp. 1927.

[73] Péter, id. m.

[74] Puskás Lajos: A magyar falfestés Árpádkori emlékei. Bp. 1933.

[75] Ernst Mihály: A dunántúli falfestés középkori emlékei. Bp. 1935.

[76] Divald: Magy. műv. eml. 115. l.

[77] Ernst, id. m. 40/44. l. Forrásai: Rómer, id. m. 28/9. l. U. o.: Storno Ferenc fametszetsorozata; Stélé France: Umetnisko prekmurje. Dom. in. Svet. 1926. okt. 1. XXXIX. évf. 247. l.

[78] Id. h. 43/44. l.

[79] Képeit l. u. o. 16., 18. kép.

[80] Divald, 117. l.

[81] V. ö.: Divald, id. m. 115. és Szepes várm. II.

[82] V. ö.: Ernszt Lajos, 12 l. és Gerevich—Genthon, XXI. l.

[83] A Műemlékek Országos Bizottsága megbízásából a mult század végén középkori falképeinkről Huszka József, Gróh István, Veress Zoltán és mások egész sor színes vízfestménymásolatot készítettek. (A M. O. B. rajztárában.) Bár a modern művészettörténeti kutatás szempontjából ezek a vízfestményvázlatok már nem korszerűek, mégis ez a gyüjtemény már azért is nagyértékű, mert sok elpusztult falkép meg van benne örökítve. V. ö. Divald, 118. l.

[84] Huszka, A. É. 1885., képekkel. V. ö.: a M. O. B. rajztárát; Szendrei, id. m. 6. l., M. M. T. I. 540/1. l.

[85] L. rajzát közölve M. T. II. 124/5. l.

[86] Rajza Ernszt Lajos, 7. l., színes képe M. T. II. 80. l.-hoz., Huszka, A. É. 1885. 213. l., Rómrr, id. m.

[87] Huszka: A derzsi falképek. A. É. 1888, M. M. T. I. 541. l., II. 555. l., képe 544. l., színes képe M. T. II. 80. l.-hoz, Ernszt Lajos, 8. l., Divald 118. l., 133—134. kép, Péter, I. 96., Horváth: Zsigmond, 138. l., 35—36. kép (Huszka után).

[88] Horváth, 138. l.

[89] Huszka, A. É. 1898, 388/93., rajza 391. l. és mell. a 390. l.-hoz.

[90] Horváth Henrik, id. m. 31/2., 97. l.

[91] U. o. 57/58. l.

[92] U. o. 143/154. l.

[93] U. o. 144/146. l. Irodalma: Hevesy André: Le Breviaire de Sigismond de Luxembourg. Bulletin de la Societé Française de reproduction de manuscrits a peintre. Paris, I. — Divald Kornél:

Magyar Művészettörténet, 1927, 91/2. l., Magy. műv. eml. 120. l., HOFFMANN EDITH: A Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi Könyvtárának illuminált kéziratai. Bp. 1928. 85/7. l., u. a.: Régi magyar bibliofilek. Bp. 1929, 31. l. — SUIDA, W.: Österreichs Malerei z. Zeit Ernst des Eisernen u. König Albrechts II. Wien, 1926. 39., 60. l. — H. LEPORINI: Simon von Niederaltaich u. Martin v. Senging. Z. Gesch. d. öst. Miniatürmalerei. Festschrift der Nat. Bibl. in Wien. Wien. 1926. 2—10. l. — H. J. HERMANN: Die illuminierten Handschriften v. Tirol. Leipzig, 1905. stb.

[94] Derther György szomolnoki betűfestő 1456-ban másolta a Hist. Trojanát; a csetneki ev. egyházközség könyvtárában. SZENDREI—SZENTIVÁNYI, Magyar Képzőművészek Lexikona, Bp., 1915. 368. l. HORVÁTH, 145. l.

[96] Cod. lat. 2773.

[97] HOFFMANN, Régi m. bibl. 31. l., DIVALD, 127/30. l.

[98] HOFFMANN, id. h., DIVALD, 130. l., 148. kép.

[99] DIVALD, 119. l.

[100] U. o.

[101] GEREVICH TIBOR: A magyar művészet szelleme (Mi a magyar? Szerk. SZEKFŰ GYULA, Bp. 1939.) 429. l. — Régebbi irodalmából: W. SUIDA, id. m. (93. jegyzet), 9/12. l., képpel. — KARL OETTINGER: Hans von Tübingen zu Wiener-Neustadt. Der Meister von St. Lambrecht. Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen in Wien. Neue Folge, Bd. VIII. 1934. 29—64. l., Abb. I.

[102] V. ö.: SZENDREI, 14.—l.

[103] DIVALD, 81. kép, GEREVICH—GENTHON, 55. kép stb.

[104] GEREVICH (Mi a magyar?) 429. l. — Képét l. R. ERNST—E. GEIGER: Die Früh- und Hochgotische Plastik des Stephansdomes. München, é. n. 76. tábla.

[105] Gazdag irodalmából: VARJÚ ELEMÉR: A gyulafehérvári székesegyház sírköveiről. Arch. Ért. 1889., 29—34. l. — DR. BONCZ ÖDÖN: Hunyadi János állítólagos síremléke Gyulafehérvárt. A. É. 1899. 77/100. l. — U. o.: Még néhány szó a gyulafehérvári Hunyadi-sírkövekről. A. É. 1901. 181/2. l. — BR. FORSTER GYULA: A Hunyadiak síremlékei. Magyarország műemlékei, I. 66/7. l. — MÖLLER ISTVÁN: A Hunyadi-síremlékek anyaga és kivitele. U. o. 68/74. l. — VARJÚ ELEMÉR: A Hunyadiak síremlékei a gyulafehérvári székesegyházban. U. o. 75/97. l. — VERESS ENDRE: A Hunyadiak síremlékei és Castaldo. U. o. 98/108. l. — VARJÚ ELEMÉR: A gyulafehérvári Hunyadi-emlékek. A. É. 1907. 12/33. l., képes táblákkal. — MÖLLER ISTVÁN: Erdély nevezetesebb műemlékei, 44/46. l. — CSABAI ISTVÁN: Az erdélyi reneszánsz művészet, 58. l. — DIVALD, 110. l. — BALOGH JOLÁN: A renaissance építészet és szobrászat Erdélyben. Magyar Művészet, 1934. — VERNEI-KRONBERGER EMIL: Magyar középkori síremlékek. Bp. 1939. 33/36., 69. l., 16. képtábla. — M. M. T. II. 568. l. és az 548. l. melletti képtábla. A harci jelenetek képe: VARJÚ, A. É. 1907. II—III. t.

[106] GEREVICH: A magyar művészet szelleme, id. h.

Áttérés 157. l.

DERSZIB Antal egri kőmüves. A XVIII. század végi épitkezéseknél szerepel Egerben és 1785-1790-ig mutatható ki.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

DERSZIB ETI grafikus

SIKLÓSI GYULA

Nem rejtelek....

Nem rejtelek sehova
nincs is miért,
nincs is hova.

Homlokomra írtam neved,
s most viszlek magammal.
Szorítva, úgy ölelve,
mint még soha.

Nem rejtelek,
nincs is miért,
nincs is hova.

ÚJ VEZETŐSÉG, BIZALOM AZ ELNÖKNEK

Keresztény Értelmiségiek Szövetsége

A Keresztény Értelmiségiek Szövetségének soproni csoportja közgyűlést tartott május utolsó napjaiban. A lemondott vezetőség helyébe a tagság által választott új, öt tagú vezetőség lépett. A soproni KÉSZ régi-új elnöke dr. Drávai István, általános elnökhelyettese dr. Varga Józsefné, szervező titkára Földes Tamásné, gazdasági vezetője Farkas Károlyné, szóvivő-sajtóreferense Bősze Balázs lett.

A KÉSZ soproni csoportja június 3-án 18 órakor a Szent Orsolya Gimnázium dísztermében nyilvános elnökségi ülést tart. Várja a tagságot, az érdeklődőket, programépítő javaslataikkal és hozzászólásaikkal.

Művészeti bemutató

A Gyermekek a Táncért Alapítvány és a Gyermekek Háza június 8-án 16 órakor a Petőfi Színházban művészeti bemutatót rendez, amelyen fellép a Mazsorett Csoport, a Mini Mazsorett Csoport, és a Piruett Tánccsoport. Művészeti vezető: Németh József.

Magyarné Derszib Eti: Senlis, Chapelle Royale

A Föld az űrben

Mi indítja el a földcsuszamlást?

A nagyméretű sziklaomlás félelmetes jelenség – szerencsére ritkán fordul elő. 1962-ben a perui Andokban egy kő- és törmelékgörgeteg percek alatt 15 kilométeres távolságra zúdult le, és 3500 ember életét oltotta ki.

Ilyen hatalmas földmozgások meredek lejtőkön következnek be, ahol a talajszemcsék vagy a kőzetrétegek közötti súrlódás épphogy ellensúlyozza a nehézségi erőt. A földcsuszamlást sokszor a kényes egyensúlyt megbontó földrengések vagy a talajt átitató, súlyossá és folyóssá tevő, hosszú esőzések váltják ki.

A hegyoldalt alkotó hatalmas kőtömeg olyankor csúszhat meg, amikor a beszivárgó víz síkossá teszi a kőzetrétegek közötti felületet.

Olykor a mozgás kevésbé drámai: az átitatott talajtömeg egyszerűen lesuvad a domboldalon, ahogy azt néha a frissen kitermelt útbevágásokban megfigyelhetjük.

A lakott településeken ez a viszonylag lassú roskadás is rendkívül súlyos károkat okozhat, hiszen egész épületeket ránthat magával.

Vándorol-e a lejtők talaja?

A hegyoldalakat borító kő- és talajréteg a földcsuszamláshoz hasonló, de annál jóval lassúbb, állandó mozgást végez. A talaj e többnyire észrevehetetlen „kúszásának" sokféle oka lehet. Hideg éghajlaton a föld átfagyásának van benne szerepe.

A fagyos föld jéglencséi – a lejtőre merőlegesen – felfeszítik a talaj felső rétegét és a felszínt borító kődarabokat, amelyek azután, az olvadás beköszöntekor, újra megsüppednek egy kicsit. A felázott talaj megduzzadása és a felső talajréteg kiszáradásával járó zsugorodás során ugyancsak átrendeződnek a kisebb-nagyobb szemcsék; hozzájárul mindehhez a gyökerek növekedése és elhalása meg a felszínt taposó vagy a mélyben járatokat fúró állatok munkálkodása is.

A talaj lefelé kúszása olyan lassan megy végbe, hogy csak közvetett hatásai révén észlelhető: emiatt dőlnek meg fokozatosan a domboldalban álló kerítésoszlopok, villanypóznák. Ám ez a láthatatlan, csigalassúságú talajkúszás több földet hord le a hegyoldalakról évente, mint a világ valamennyi szembetűnő földcsuszamlása együttvéve.

Hogyan jönnek létre a kietlen puszták?

A híres dél-dakotai Badlands mély vízmosások, meredek szirtek, fantasztikus formájú, csipkézett ormok színpompás birodalma. Nevét francia prémvadászoktól és fölfedezőktől kapta, akik mauvaises terres-nek (azaz rossz földnek, bad lands-nek) nevezték el a tájat, mert igen nehéz volt átkelni rajta.

A dakotai Badlandshez hasonló tájak a Földnek azokon a száraz vidékein alakulnak ki, ahol a felszínt vastag agyagrétegek és puha kőzetek borítják. Ezeken a helyeken a csapadék nem elég ahhoz, hogy a védelmet nyújtó növénytakaró megéljen. A ritkán hulló, de olyankor felhőszakadásként lezúduló eső könnyűszerrel kivájja a lágy, védtelen felszínt, és bizarr, sokszor bámulatosan szép alakzatokat hoz létre.

Mindennapos dolog-e a földrengés?

Lábunk alatt szilárdnak és mozdulatlannak érezzük a földet, ám a nyughatatlan földkéreg valójában hihetetlenül gyakran megremeg. A geológusok becslése szerint világszerte legalább egymillió földlökés következik be évente. Legtöbbjük annyira jelentéktelen, hogy csak érzékeny műszerekkel mutatható ki, de időről időre akadnak közöttük erőteljesebbek is. A gyakran nagy pusztítással járó fő rengések évi átlagos száma 15–25. A sűrűn lakott területeken ez a mindennél súlyosabb természeti csapás sok ezer emberéletet követelhet, felbecsülhetetlen károkat okoz, és szemel láthatóan megváltoztatja a domborzatot.

Van, aki még nem tudja...

Csaknem ezer éven át kihegyezett madártollal írtak világszerte. 1884-ben aztán megjelent a töltőtoll. Végül 1930-ig kellett várni, amíg Bíró Lajos újságíró feltalálta a golyóstollat. Bíró a második világháború kitörése után elmenekült Magyarországról, s Argentínában telepedett le.

György bátyja segítségével – aki vegyész volt – tökéletesítette a tollat, s a háború idején Buenos Airesben megkezdte gyártását és árusítását. 1944-ben eladta a találmányt egyik támogatójának, aki Biro-toll néven nagy mennyiséget szállított belőle a szövetséges légierőknek, mivel nagy magasságban kis nyomáson is lehetett vele írni. Bíró Lászlót elfelejtették ugyan, de neve fennmaradt, hiszen a világ nagy részén még ma is bironak nevezik a golyóstollat. Hogyan készül a golyóstoll hegye?

A golyó általában lágy- vagy rozsdamentes acélból készül, átmérője körülbelül egy milliméter, és gömb alakúra csiszolják. A sima acélt néha érdesítik, hogy jobban tapadjon a felületre, amelyre írnak. A kész golyókat acél- vagy sárgaréz foglalatba helyezik, amelyben minden irányban szabadon foroghatnak, majd a foglalat csúcsát behajlítják, hogy a golyó ne essen ki.

A tinta a betétből egy keskeny csövön keresztül jut el a golyó foglalatához. A betét vége szabadon kell hogy maradjon, máskülönben a tinta fogyása nyomáscsökkentést idézne benne elő, s ez meggátolná hogy a tinta a golyóhoz jusson. A golyó foglalatába vájt parányi barázdák biztosítják, hogy a tinta egyenletesen kerüljön a golyóra, így amikor a tollat végighúzzák a papíron, a golyó simán forog és folyamatos vonalat húz.

A koleszterinszintről

A közelmúltban megjelent tanulmány szerint jelentős mértékben csökkenthető a vér koleszterinszintje, ha az állati fehérjék helyett, szója fehérjét tartalmaz étrendünk.

A minimum egy hónapig rendszeresen fogyasztott, napi ötven grammnyi szójafehérje például átlagosan közel 10 százalékkal csökkenti vérünk koleszterintartalmát. A javulás ennél is nagyobb mértékű volt azoknál a megfigyelt embereknél, akiknek eleve magasabb volt a koleszterin szintjük. A tíz-húsz százalékos koleszterinszint-csökkenés harminc-negyven százalékkal mérsékli a koszorúér-betegség kockázatát. A szója kedvező hatása – egyes vizsgálatok szerint – megmutatkozik a rák és csontritkulás megelőzésében is.

EGY PERC

„Igen! Könyvégetők vagyunk...”

A MIÉP hetilapjának október 12-i számában Szőcs Zoltán védelmébe veszi dr. Kolosváry-Borcsa Mihály emlékét. A Magyar Fórum szerzője és szerkesztője szerint a fent említett államférfi „a Függetlenség című napilap főszerkesztője, a nemzetietlen és etikátlan revolversajtó megrendszabályozója, az 1943-ban megjelentetett 311 oldalas, bibliográfia jellegű, kizárólag tényeket és adatokat tartalmazó dokumentumkötet, A zsidókérdés magyarországi irodalma című munka szerzője.” Szőcs szerint e könyv: „Szenzációs munka, a – népi-urbánus cezúra mentén tragikusan kettévált – magyar szellemi életben való tájékozódás nélkülözhetetlen kézikönyve, olyan szükség volt már rá, mint egy falat kenyérre...” (Magyar Fórum, 2000. október 12., 13. o., Mazsihisztéria.) Mindennek megfelelően Szőcs nem érti, hogy a szinte kizárólag ilyesfajta irodalmat kiadó Gede testvérek által gondozott új kiadás miért is okozott bárkinek problémát. Dr. Kolosváryt egyébként háborús bűnösként végezték ki – a Magyar Fórum szerzője szerint „hóhérkézre juttatták”.

Mielőtt mindebből levonhatnánk néhány következtetést, nem tartom feleslegesnek a Szőcs Zoltán által adott Kolosváry-Borcsa Mihály-kép kiegészítését, figyelembe véve, hogy a zsidókérdés megszállott kutatója és intézője az idézett műve mellett írt még néhány idézetre érdemes cikket, arról nem beszélve, hogy tett is egy-két dolgot, melyet ugyancsak érdemes közös emlékezetünk részeként megőrizni.

Dr. Kolosváry-Borcsa Mihály ugyanis nem pusztán egy szélsőjobboldali, a nácik mellett mindenáron elkötelezett lap főszerkesztője, hanem államhivatalnok is volt, akinek megadatott, hogy tegyen is eszméi megvalósításáért. 1939-től a Sajtókamara elnöke, sajtófőnökként pedig tagja az Imrédy- és a Sztójay-kormánynak. Utóbb Szálasi Ferenc kinevezte sajtókormánybiztosnak, s ekként tevékenykedett 1944. december 27-ig. Mindeközben dr. Kolosváry-Borcsa Mihály 1944 nyarán nem pusztán lelkesen üdvözölte a zsidótörvények részeként önnön kormánya által meghozott intézkedéseket, de tevőlegesen is kivette részét azok

csapott le a törvény szigora, mint Balázs Béla, Bródy Sándor, Fenyő Miksa, Füst Milán, Gábor Andor, Gellért Oszkár, Hatvany Lajos, Ignotus, Jászi Oszkár, Kiss József, Kner Izidor, Lengyel Menyhért, Molnár Ferenc, Szomory Dezső, illetve Max Brod, Martin Buber, Sigmund Freud, Alfred Kerr, Egon Erwin Kisch, Ferdinand Lassalle, Andre Maurois, Karl Marx, Max Nordau, Franz Werfel, Stefan Zweig. Ám – íme a Szőcs Zoltán által méltatott bámulatos erudíció gyakorlati haszna – vitéz dr. Kolosváry hamar felismerte, hogy nem végezhet félmunkát. Június 24-én közzétették a kiegészítő listát. Ezen többek között ott szerepelt Bédi Schwimmer Róza, Bródy László, Gara Ákos, Gró Lajos, Jászi Oszkárné, írói álneve: Lesznai Anna, Karinthy Frigyes, Kemény Simon, Komját Aladár, Komlós Aladár, Nagy Endre, Pap Károly, Radnóti Miklós, Zelk Zoltán, illetve Heinrich Heine, Theodor Herzl, Marcel Proust, Ernst Toller neve. Az eredeti közlésben szinte minden egyes név mellett zárójelben ott szerepelt az adott író vagy írónő

Kolosváry-Borcsa Mihály (közepén, kalap nélkül) a „zsidó könyvek” bezúzásánál

FOTÓ: MAGYAR NEMZETI MÚZEUM TÖRTÉNELMI FÉNYKÉPTÁR

ruár 23-án vitéz dr. Kolosváry-Borcsa azt írta: „Nem módosítottunk semmit világnézeti álláspontunkon – elsősorban a zsidókérdésben, amelynek végleges megoldását legfennebb átmenetileg késleltetheti a világháború.” (Ki a gátra!) Tegyük hozzá: a végleges megoldás németül Endlösungot jelent. Ugyanebben az évben április 12-én az alábbiakat tartotta érdemesnek közzétenni saját lapjában: „A sárga csillag természetesen nem megoldást jelent. Egyszerűen csak megjelölése azoknak, akik vérségileg, gondolatiságukban, erkölcsiségükben nem tartoznak közénk... a zsidókérdést elintézzük. Ugyanakkor azonban rendet kell teremtenünk a saját most már hamarosan dezinficiált portánkon, ahol a sokéves fertőzés következtében szörnyű a lelki és társadalmi szétesettség...” (Magyar Front)

Ez az ember a szó szoros értelmében fertőzőnek tartotta a zsidókat, akiket tehát el kellett intézni ahhoz, hogy utóbb a nemzet egységben folytathassa harcát a bolsevik rémuralom ellen. Félreérthetetlen tény, hogy a Függetlenség főszerkesz- [illegible] önmagát a magyar [illegible] k látta, de ar-

ban elpusztult magyar hadsereg, mit sem jelentettek mindazok, akik értelmetlenül halnak meg az ő becsületesnek tekintett nácizmusáért. Vitéz dr. Kolosváry-Borcsa a magyar faj védőjének hitte magát, ám valójában éppúgy ellensége volt azoknak, akiket létükben támadott, mint azoknak, akikért fellépni igyekezett. Azok közé a magyar fajvédők közé tartozott, akik majdnem végromlásba vitték hazánkat. Sorsa – a történelmi példákon túl – nem érdemelne figyelmet, ha egy magyar parlamenti párt fel nem vette volna őt nemes hőseinek és elődeinek listájára.

2000-ben ugyanis nem ő érdekes, hanem Szőcs Zoltán, illetve a MIÉP.

Úgy vélem, elég kimerítően tudtam bemutatni, hogy a Magyar Fórum cikkírója miként téveszti meg a vélhetően e tekintetben javarészt informálatlan közönséget. Belátható, hogy Szőcs Zoltán tettének két lehetséges indoka van. Vagy nem tudta, hogy az általa dicsőített „tudós” náci, vagy tudta, de elhallgatta. Egyik rosszabb, mint a másik. Ha nem tudta, akkor azért felelős, ha tudta, akkor pedig kihasználja a naiv olvasókat, hogy náci eszméit terjessze. Ennél azonban többről, s jóval súlyosabb dologról van szó. A MIÉP, amely kedveli, ha nemzeti radikális pártként látják, olyan jobboldali erőként, amely leginkább a globalizáció és a korrupció ellen lép fel, nos, ez a párt – pontosabban annak vezetői – először lépték át teljes egyértelműséggel a nácik védelmének eddig betartott határfalát. Azt hiszem, nem tévedek, ha úgy vélem, hogy ez komoly alkotmányos kérdéseket is felvet. Tagadhatatlan, hogy a MIÉP a parlament tagja, tehát legitim, de kérdés, hogy miként és meddig lehet legálisnak tekinteni egy pártot, amelynek elnöke – amikor dr. Kolosváry-Borcsa mellett áll ki – a szó szoros értelmében elkötelezte magát a nemzetiszocializmus eszméinek népszerűsítése mellett. Ha Csurka István és társai úgy vélnék, hogy mindez nem áll a MIÉP-re, akkor nyilván el kell határolják magukat Szőcs Zoltán nézeteitől. Az elmúlt hetekben azonban erre semmiféle jel nem mutatott. Ha nem ezt teszik, akkor okot adnak arra, hogy mindazok a demokratikus normák mellett elkötelezett állampolgárok, mint e sorok írója is,

lyen körülmények között semmiféle szövetségben, kívülről való kormánytámogatásban a MIÉP-pel viszonyra nem léphetnek. Ezt tenni semmi egyéb, mint alkotmányos kötelesség, s nem mellékesen racionális döntés. Ha ugyanis a kormánypártok felismerik, hogy a MIÉP-től való távolság a mai magyar demokrácia alapszabálya, akkor értelemszerűen ekként fogják informálni szavazóikat. S ebben az esetben – eltekintve néhány mélyen és változtathatatlanul neonáci fajvédőtől – a MIÉP bázisa vélhetően összeomlik. Hiszen a radikális jobboldal kétségbeesett, a globalizáció kulturális és gazdasági sokkjától tehetetlen és ingerült szavazóinak nagy része akkor és csak akkor szavazna a MIÉP-re, ha az egyben a párt kormányra kerülését is jelentheti. Ha látják, hogy ez lehetetlen, akkor tovább kell keresniük, s azt kell mondanom, hogy elég széles a paletta a jobboldalon. Kétségtelen tény ugyanis, hogy a mai magyar politikai elit megannyi kérdést válasz nélkül hagyott, s nem egy fontos és megkerülhetetlen kérdést jelenleg szinte csak a MIÉP tematizál. Ők adnak autentikusnak tűnő s kézzelfogható jobboldali választ a globalizáció kérdésére, a korrupciós botrányokra, az átláthatatlan gazdaságban való eligazodásra és elviselhetetlen szociális feszültségek orvoslására. Minden esély szerint, ha a jobboldal képes arra, hogy értelmes és igaz, türelmes és racionális választ adjon az égető kérdések sorozatára, akkor a MIÉP történelmi szerepe az epizodista pár percére korlátozódik. A jobboldal méltó és bölcs szereplése éppúgy a magyar demokrácia érdeke, mint a MIÉP eljelentéktelenedése.

Mert dr. Kolosváry-Borcsa és társai, Bosnyák Zoltán és a többiek, mindazok, akik végül eljutottak a Szálasi Ferenccel való együttműködésig, akik az antiszemitizmus hamis prófétai kürtjét fújták meg, nos, mindezek a magyarság ellenségei voltak. S ennek az axiómának a kétségbevonását a MIÉP sem engedheti meg magának. Ennek a pártnak ebben az állapotában nincs helye a parlamenti demokrácia mellett elkötelezett politikai rendszerben. Szavazóinak két lehetőségük van. Vagy elsöprik pártjuk vezetőit, hogy megteremtsék globalizációellenes, nem- [illegible] kat, amelynek semmi

Kéziratok kalapács alatt

Ma délután öt órától tartják a Központi Antikvárium immár hagyományos kézirat- és ritkanyomtatvány-árverését. Ezúttal százhetvenkilenc tétel kerül kalapács alá. Az apróbb nyomtatványok, kézírásos dokumentumok és más, különleges darabok mellett néhány Kner-kiadványt, Széchenyi-tárgyú relikviát, szőlészeti és borászati művet, valamint térképet kínálnak eladásra. Az aukció egyik érdekessége egy fénykép: a Liszt Ferenc aláírásával ellátott portré Kozmata Ferenc budapesti műhelyéből került ki.

Az árverési katalógust végiglapozva feltűnik, hogy az anyag gyűjtői és válogatói ezúttal nem az elszánt, de kispénzű bibliofilekre számítanak. A kikiáltási árak a néhány tízezer forintos kategóriánál kezdődnek, és jóval egymillió fölött érnek véget. Egymillió-négyszázezerről indul például Vasquez gróf térképe, a Buda és Pest Szabad Királyi Városainak tájleírása; kiindulásként csak kétszázezerrel kérnek kevesebbet Széchenyi István gróf eddig ismeretlen, miniatűr képmásáért, amellyel együtt jár felesége portréja is. A kéziratok között vélhetően nagy érdeklődést kelt majd József Attila Vas-színű égboltban... című versének tintával írt, eddig ismeretlen, aláírt kézirata, amelynek kikiáltási ára ötszázötvenezer forint.

N. K. J.

Széchenyi István eddig ismeretlen képmásának kikiáltási ára 1 200 000 forint

Házilagosan bekötött könyv

Mindenkinek van egy könyve. S aki könyvet ír, az mind – ha megannyi kötetbe is osztja szét – egyet ír csupán. Úgy tűnik, igaz ez még tudós emberekre is.

Asztalomtól jobbra, a kezem ügyébe eső polcokon sorakoznak azok a könyvek, amelyeknek kezem ügyében kell lenniök: irodalmi lexikon, Ráday Mihályék budapesti házkatalógusának kötetei, mindenféle zenei monográfiák, régi telefonkönyvek, olvasandó restanciális opusok. E polcon több mint egy évtizede ott feketéllik egy vaskos, bekötött kézirat is, melynek belső borítóján ez olvasható: *Építőipari Műszaki Egyetem II. sz. Építészettörténeti tanszék. Magyar építészek 1890–1918. Merényi Ferenc, Budapest 1955.*

A könyvben Aigner Sándortól Zrumeczky Dezsőig megtalálható a kor valamennyi – szám szerint 220 – építésze, aki az időben Magyarországon csak egy kicsit is említésre méltót alkotott.

A tömör életrajzi vázlat után felsoroltatik az illető mester nem csupán valamennyi elkészült háza, de a tervpályázatokon – akkor még voltak ilyenek – elért helyezések, az el nem készült tervek és az illető építész által írt fontosabb tanulmányok, cikkek, írások is.

Gyakran forgatom e könyvet, családi fertőzés ugyanis nálam, hogy ha látok egy házat, rögtön kíváncsi leszek rá, ki építette, ha pedig építészek nevébe botlom, rögtön keresném, mi háza áll az illetőnek.

Házilagosan bekötött anyag, tudomásom szerint két példányban készült, melyekből az egyik elkallódván már csak egy darab van, az enyém. Most egy másik könyvet csúsztattam be mellé, egy igazi, szép kiállítású, korabeli fotókkal illusztrált kötetet, melynek címoldalán ez áll: *Déry Attila–Merényi Ferenc: Magyar építészet 1867–1945.*

Majdnem fél évszázad telt el tehát, mire a kéziratos nyersanyagból megszületett az igazi könyv.

De megszületett.

Közben persze sok minden történt. Merényi Ferenc diplomáciai pályára került, hosszú évekig képviselte a magyar kultúra ügyét Rómában, majd a Műemléki Felügyelőséget irányította, végül

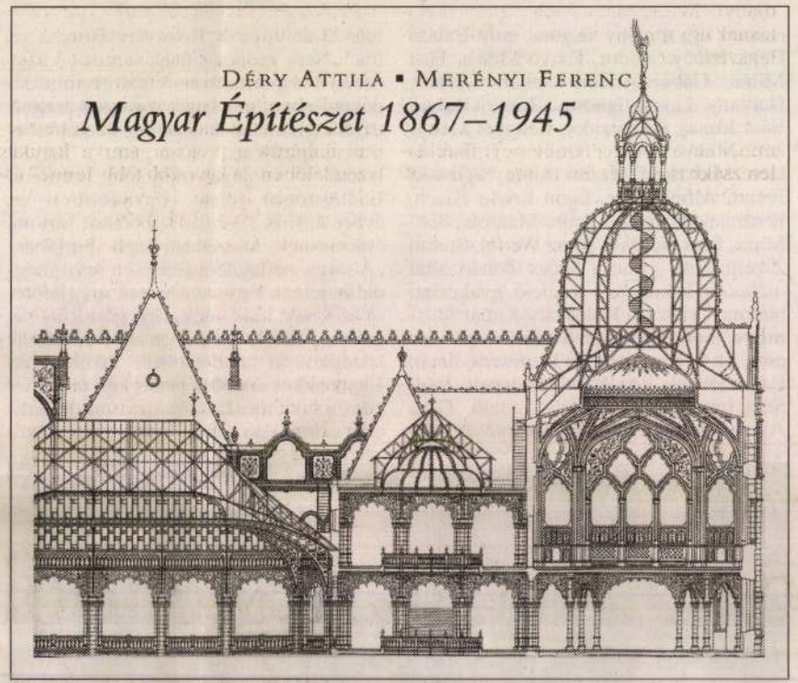

igazgatójaként ő kezdte meg a Szépművészeti Múzeum rekonstrukcióját, ami – bár erről sokan és szívesen feledkeznek el – máig az általa megkezdett úton halad.

De közben sohasem feledkezett el a nagy munkáról, a magyar építészettörténet összefoglalásáról.

1967-ben jelent meg e mostani munka kicsinyített változata: *A magyar építészet 1867–1967 (Budapest, 1969)*, amelyet a szerző megírt és megjelentetett olasz nyelven is, és amelyről a század legnagyobb olasz építészeti teoretikusa és kritikusa, Bruno Zevi meleg méltatást közölt a *L'Espressóban*. E könyvnek köszönhető, hogy az alapvető olasz nyelvű építészeti lexikonban, a hatkötetes Portoghesi-félében méltó számban szerepelnek a magyar építészettel és építészekkel kapcsolatos szócikkek.

Persze a most megjelent nagy összefoglalás tető alá hozásához föltétlenül kellett a fiatal szerzőtárs, Déry Attila, aki csaknem egy évtizeden át hetente járt – s jár ma is – öreg kollégájához beszélni építészetet.

Benne van ebben a könyvben egy egész életút tehát, és benne van egy tanár–tanítvány kapcsolat. Aki tudja, tudja, hogy ez az egyik legszebb és – az írás is tanú rá – legszentebb emberi kapcsolat.

De mindenekelőtt egy kor van e könyvben, elsősorban annak első részében, egy kor, amelyben Magyarország felépült olyannak, amilyennek látjuk ma is.

„Mi nem csupán épületeket, tervezőket, stílusokat mutatunk be, hanem megpróbáljuk ábrázolni azokat a történelmi folyamatokat is, amelyek valamely épület alkotásához – és tágabb értelemben valamely építészeti irányzat születéséhez – vagy éppen letűnéséhez – vezettek" – írják bevezetőjükben a szerzők. S így folytatják: „Hatalmi viszonyok és társadalmon belüli kapcsolatok bemutatására semmi sem alkalmasabb az építészetnél..."

Ebből már kitetszhetik, hogy meghökkentően aktuális ez a könyv, s elolvasva szinte megdöbben az ember: hát ebben az országban semmi nem változott meg száz év alatt?

De aztán nyugtázni kell, igaz, szomorúan: de igen. Mert a tehetségnek, az alkotóerőnek azt a csodálatos fölvonulását, amit a dualizmus idején a magyar építészet produkált, azt többé egyik korszak sem tudta nemhogy ismételni, de megközelíteni sem.

Lehet: sok szempontból rossz időszak volt a dualizmus kora, rossz volt, nagyon rossz – de a többi kor még roszszabb volt. A magyar államiság ezerszáz éve alatt jobb kor nem volt soha – ezt is gondolja az ember, miközben lapozgatja Déry és Merényi világosan szerkesztett, gyönyörűn illusztrált és mutatókkal jól fölszerszámozott albumát.

És persze gondol még sok-sok más egyebet.

Például hogy a magyar építőművészetnek bizony német anyanyelvű mesterek rakták le a fundamentumát, hogy egyéb származási dolgokról most ne is beszéljünk.

Vagy hogy a fürdőszobát nem akkor találták föl a népek, amikor már nagyon viszkettek, hanem amikor megszabadultak a fafödémtől.

A könyvben nem csupán az egyes építészek fölsorolása történik meg – a legnagyobbak, Ybl, Alpár, Lechner, Kós, Lajta vagy Medgyaszay külön fejezetet érdemelnek ki –, hanem elébb a tárgyalt időszak társadalmi, politikai, életmódbéli állapotáról kap az olvasó rövid, ám igen átgondolt jellemzést, majd a külhoni példákat is bemutatják a szerzők, végül az egyes építészeti irányzatok alapos jellemzése sem marad el.

De külön és részletesen tárgyaltatik a bérház mint az első korszak meghatározó épülettípusa, szemléletes képet kapunk arról, miként áldozott le a kisvállalkozók kora, és külön fejezet szól a Közmunkák Tanácsáról, a Sugár útról, az épületek felszerelésének alakulásáról, a templom- vagy az ipari építészetről is.

Olyan könyv ez, amelyik jó, ha mindig keze ügyében van az embernek. *(Budapest. Urbino 2000)*

Bächer Iván

HELYSÉG	SZAKCSOPORT	ALCSOPORT
HADAD	Harangok	
VÁRMEGYE: Szilágy	KOR: 1603.	SZÁRMAZÁSI HELY
ŐRZÉSI HELYISÉG: Ref. templom	MÉRET	MESTER: Georg Oerln
TULAJDONOS		SZEMÉLYI VONATKOZÁS: Báthory István kiszúttette
TÁRGY: Harang		EGYÉB ADAT

LEIRÁS (ANYAG, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Középső harang felirata, fenn a koronánál:

„SPECTABILIS * AC MAGNIFICVS * DOMINOS * COMES * STEPHANVS * DE * BÁTHOR * IVDEX CVRIAE * ME * FIERI * FECIT * ANNO * . M · D · C · III."

alatta ötvös munkára emlékeztető filigrán díszsel.

Felirat az alsó peremen:

„IN · GOTTES · NAMEN · PIN · ICH · GEFLOSEN · GEORG · DERLN · SVCASAWHAT MICH GEGVSSEN (.....?) · M · D · C · III · IAR · "

FÉNYKÉP, RAJZ

IRODALOM

JEGYZET

Debreczeni László vázlatkönyve. 1932.

VR.

Lemez. CCVI. 3.

Debreczeni László erdélyi műemlékei vázlatai és jegyzetei. Kézirat az Erdélyi Ref. Egyházkerület tulajdonában Cluj

Derln Georg

harangöntö

M.D.K.

Déry

"Kossuth életéből" c. közleményt illusztrálta: "Kossuth szülőháza Monokon", „Kossuth lakóháza Turinban", "Kossuth lakóháza Colegnóban" cimmel.

Magyar Salon, Bp. 1902. okt. hó, XXXVIII.kötet 29-40. lap

Déry.

Alkotása szerepel a Munkácsy-Céh első kiállításán.

Pesti Napló, 1924. Nov. 11.

Déry Béla.

A Munkácsy-Céh első kiállí-
tásán tájképe szerepelt. (említe.)

Pesti Hirlap, 1928. Nov. 11.

Déry Béla.

A Munkáczy Cóh bemutató kiállításán művei szerepelnek.

Budapesti Hirlap. 1928. Nov. 11.

Déry Béla

MDK

Veszteglő bárkák, repr.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

MDK

Déry Béla

választmányi tag lett

Az O.M. Képzőm. Társulat rendes közgyülése 1908. ápr. 12. Műcsarnok 1908. okt. 15.

MDK

Déry Béla

Választmányi ülés 1908 ápr. 13. Mücsarnok 1908. okt. 15. 2.1.

M.D.K.

Déry Béla

"A Nemzeti Szalon kiállitása" cimmel közölt beszámoló kiemeli a müvész képeit a lap "Hónapról-hónapra" c. rovatában.

Magyar Szalon, Bp. 1902. ápr. hó, XXXVII. kötet 60. lap

Déry Béla MDK

December, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Déry Béla

MNK

Polmisch-Ostrau, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Déry Béla

MDK

Kopenhágai részlet, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Déry Béla

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet
1933. 57. sz. 37.l.

MDK

Déry Béla

Finnországban festett képei a Nemzeti Szalonban a Céhbeliek negyedik kiallitasan.

Cikk: A Céhbeliek kiallitasa.

Magyarság, 1923. febr. 11. 10. l.

Déry Béla

Halászbárkák, olf.

Műcsarnok 1932. Budapest Székesfőváros képzőművészeti gyűjteményéből rendezett kiállítás

MDK

Déry Béla

Hatvany Ferenc és Vass Elemér festők gyüjt. kiáll. Szépm. Kiállitások, 1932. dec.

MDK

Déry Béla

Müvészet 1918. 51 l.

Déry Béla MDK

Bárkák

Edam vidéke tavaszkor

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

Déry Béla

Kiállít

PH. Lpzi. IV. ii.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
ózőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

adványai közül kapható
: 1954-55."
:pont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

: 1956-58."

a Művészettörténeti Dokumentációs

Dénes Béla

Kiállít

EK. 1932. I. 1.

Déry Béla

állandó művásárt rendez festményeiből

a TG. meghívója, NÚ. 1932 IV. 8.

Déry Béla

K. Illit

PN. 1932. I. 3.

Déry Béla

Kiáltás

PH. - 1932. Tv. 3.

MDK

Déry Béla

igazgató volt

A Nemzeti Szalon igazgatósága 1926.

Déry Béla

A Malmöben rendezett magyar kiállításon mint szerepelt, melyről a „Skanska Dagbladet" c. lap számol be.

Magyarság, 1928. dec. 25.

MDK

Déry Béla

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909.
237.l.

MDK

Déry Béla

Ösz Hollandiában, olajf.
Csatorna részlet Hollandiában, olajf.
Balatongyöröki részlet, "

Magyar Képzőművészek szegedi reprezentativ
kiall.1930.Munkacsy-Cén.Kat. 19.1.

MDK

Déry Béla, festöm.

72. Égiháboru után egy svéd kikötöben. /Simrisban./

Repr.

KMT 1916/17 téli kiáll. Kat.

Déry Béla MDK

Graunmünden, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Déry Béla

MDK

Apály az északi partokon, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Déry Béla MDK

La Manche, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Déry Béla MDK

Éjjel a francia Rivierán olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Déry Béla

MDK

Szeles délelőtt az Adrián, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

MDK

Déry Béla

Dán vizeken.Olajf.
Vihar után a Calais-csatornán.Olajf.
Warnow parti részlet.Olajf.

Képzőm.Társ.1912/13.téli kiáll.kat.44.l.

Déry Béla MDK

Dogana, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

Déry Béla MDK

Északi tenger, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Déry Béla

Részlet az amsterdami Wondel-parkból	olajf.
A Zuyder-tó szélén	"
Zakopanei tájék	"

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatanak katalogusa. 1920. Majus. 6.1.

Déry Béla

Chiem-See, olf.

Február, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Déry Béla

Művészet 1918. 4.l.

Déry Béla

Égiháboru után egy svéd kikötőben, repr.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Déry Béla

Warnemündei plage, repr.

Csókássy.

MDK

Déry Béla

Stájerországi táj, indigó-rajz

Nemzeti Szalon nemzetkőzi graf. kiáll. 1900.
35.1.

MDK

Déry Béla

Éjjel a Sió partján, tollrajz

Sziklás részlet, szépia

Nemzeti Szalon nemzetkőzi graf. kiáll. 19oo.
35.l.

Déry Béla MDK

Szeles idő, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Déry Béla

MDK

Téli este Amsterdamban, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Déry Béla

Schiedam vidéki szélmalom, of.

KMT. 1912. tav. kiáll. kat. 40.l.

MDK

Déry Béla

Szélmalom Dordrecht mellett, of.

KMT. 1912. tav. kiáll. kat. 39.l.

MDK

Déry Béla

Csónakok, of.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 54.l.

MDK

Déry Béla

Holdvilágos éjjel Volendamban, of.

Külváros Hollandiában, of.

KMT. 1912. tav. kiáll. kat. 40. 39.l.

Déry Béla

MDK

A Muzeum-kert télen, olf.

A Kurfürstendamm Berlinben, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

MDK

Déry Béla

Plaza Reale Barcelonaban.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV.A Munkácsy-céh
III.reprezentatív kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat. 12.1.

MNK

Déry Béla, festöm.

345. Este a Quarnerón. vizf.

349. Gindecca-Venezia. "

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 64.1.

MDK

Déry Béla

Osztrák Riviera, of.

Kilátásom a Muzeum-kertre, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 48.l.

MDK

Déry Béla

Ut Monte-Carlo fölött, of.

Canale della Giudecca, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 48.l.

Déry Béla

Scirocco, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Déry Béla

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 11.1.

Déry Béla

Az Isar mentén Bajorországban, repr.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Déry Béla

A Benczur-Társaság. Képzőművészet 1927. 5. sz.
11.1.

Déry Béla MDK

Sirocco, repr. ,

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Déry Béla

Mosó olasz asszonyok

Művészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

Déry Béla MDK

Nyugalom ideje, olf.

-

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Déry Béla

Traumkirchen temetője c.műve a tárlaton.

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet.
Bpest.1916. 21.l.

MDK

Déry Béla

A Szinyei Merse Pál Társ. Értesitője. 1927. febr. 3. sz.

Déry Béla, festőm. MDK

Trén a faluban. /Hebdov/ Vizi.
A Wilczek várkastély udvara. "

Nemz. Szal.- A MAFE VI.kiáll. - 1919 febr. Kat. 9.l.

MDK

Déry Béla, festöm.

A Nemz.Szal. igazgatósága: igazgató

Nemz.Szalon.- A MAPE VI.kiáll. Kat. 1919.febr.

MDK

Déry Béla,

önálló gyüjteményes kiállitás keretében mutatkozott ve. 1915.

A Nemz.Szal. 40o-ik jub. és a KÉVE XX-ik kiállitása. 1929. febr.

Déry Béla MDK

Reggel Scheveningenben
Téli délután Finnlandban

Mücsarnok 1924. t avaszi kiállitás

Déry Béla

MDK

Este Amsterdamban
Erzsébet tér tavasszal

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Béry Béla MDK

Motivum Amsterdam mellett, olf.

Mücsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Déry Béla

MDK

Vasárnapi csend /Balaton Györök/, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Déry Béla MDK

Polnisch Ostrau, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállítás.

Déry Béla

MDK

Eidam vidéke tavaszkor, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Déry Béla

MDK

Tavaszi levegő, olf.

Műcsarnok 1918-19. évi Téli kiállitás.

Déry Béla MDK

Motivum Marken szigetén, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Déry Béla MDK

Hosszufalusi erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

MDK

Déry Béla festőművész
1868–1932.

Sióparti részlet, Tempera.
Selye szigeti " Tollrajz
e. művei a kiállításon.

Katalog a Nemzeti Szalon Nemzetközi kiállításáról
Budapest 1901

Déry Béla MDK

Művészetünk külföldön

Magyar Művészet 1925. 232, 233.o.

MDK

Déry Béla

A Benczur Társ. kiáll. Képzőművészet, II.évf. 6.sz. 17-18.l.

MDK

Déry Béla festőm.

Krónika. Müvészet, 1915. 429 l.

MDK

Déry Béla

Az Adria hajóstársaság "Petőfi" hajója a fiumei kikötőbem, rajz, repr.

Vasárnapi Ujság 1903. 50. évf. 818.1.

MDK

Déry Béla

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat választmányának művésztagjai 19o9-ben.

Déry Béla MDK

Halászok Cherso előtt, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Déry Béla MDK

Csónakok, olf.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

Déry Béla MDK

Esős este Beliben, olf.

Esti eli hullámjáték, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Déry Béla MDK

Cap Martin, olf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Déry Béla MDK

Rio di S. Martino, olf.

Tél a flamand vizeken, olf.

November a Calais csatornán, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Déry Béla, festőm.

Warnemünde partjain. Vizf.

Műcs.-OMKT: Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912. márc. Kat. 72.l.

MDK

Déry Béla

A Notre Dame őszkor.
Velence.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.A Munkácsy-céh III.
reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó.Kat. 11.1.

Déry Béla
festőművész

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – képével szerepel. –

Esti Kurir
1929 III. 3

Déry Béla festőművész

Magyarság 1924 III 9.

*** A közoktatásügyi miniszter ebédje a francia művészek tiszteletére.** *Klebelsberg* Kuno gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter a Nemzeti Szalonban kiállító francia Avant-gardista művészek tiszteletére a Nemzeti Kaszinóban ebédet adott, amelyen *De Vienne* francia követ és az egész követségi személyzet is résztvett. Megjelentek: *Kertész* K. Róbert h. államtitkár, *Bárány* Gerő államtitkár, *Ugron* Gábor, André *Lothe*, a kiállítás francia szervezője, *Vészi* József, *Tóth* László szerkesztők, *Bárdossy* László külügyi sajtófőnök, *Petrovics* Elek, *Végh* Gyula dr. muzeumi főigazgatók, *Gerevich* Tibor dr. és *Wälder* Gyula egyetemi tanárok, *Rónay* Zoltán és *Jeszenszky* Sándor dr. miniszteri tanácsosok, *Denhoff* Károly dr., *Haasz* Aladár és *Tihamér* Lajos dr. miniszteri osztálytanácsosok, *Déry* Béla, a Nemzeti Szalon igazgatója, *Réti* István, a Képzőművészeti Főiskola rektora, továbbá *Glatz* Oszkár, *Vaszary* János, *Telcs* Ede, *Rózsaffy* Dezső dr., *Márffy* Ödön, *Szablya-Frischauf* Ferenc, *Kandó* László, *Dudits* Andor, *Ligeti* Miklós és még mások. André Lothé búcsuelőadását csütörtök délben 12 órakor tartja a Nemzeti Szalonban. A Szalon igazgatósága — tekintettel a közönség érdeklődésére — a kiállítást délelőtt 9-től délután 5-ig tartja nyitva A francia művészek tárlatát az első négy napon négyezernél többen tekintették meg.

87
2 m.

Újra be kell mutatni: ..... n.....

Magyar királyi állam

Iktató-szám..... 19....

.....osztály.

A beadvány { száma..... kelte ..... beérkezése.....

Tárgy:

.....db melléklet..... csomag ..... súly

Déry Béla
75 könyvén

— A kultuszminiszter ebédet adott a francia művészek tiszteletére. *Klebelsberg* Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter a Nemzeti Szalonban kiállító francia avant-gardista művészek tiszteletére a Nemzeti Kaszinóban ebédet adott, amelyen *De Vienne* francia követ és az egész követségi személyzet is résztvett. Megjelentek: *Kertész* K. Róbert h. államtitkár. *Bárány* Gerő államtitkár. *Ugron* Gábor, André *Lothe*, a kiállítás francia szervezője, *Vészi* József, *Tóth* László szerkesztők, *Bárdossy* László külügyi sajtófőnök, *Petrovics* Elek, *Végh* Gyula dr. muzeumi főigazgatók, *Gerevich* Tibor dr. és *Walder* Gyula egyetemi tanárok, *Rónay* Zoltán és *Jeszenszky* Sándor dr. miniszteri tanácsosok, *Denhoff* Károly dr., *Haasz* Aladár és *Tihamér* Lajos dr miniszteri osztálytanácsosok. *Déry* Béla, a Nemzeti Szalon igazgatója. *Réti* István, a Képzőművészeti Főiskola rektora, továbbá *Glatz* Oszkár, *Vaszary* János, *Telcs* Ede, *Rózsaffy* Dezső dr., *Márffy* Ödön, *Szablya-Frischauf* Ferenc, *Kandó* László, *Dudits* Andor, *Ligeti* Miklós és még mások. André *Lothe* búcsuelőadását csütörtök délben 12 órakor tartja a *Nemzeti Szalonban*. A Szalon igazgatósága — tekintettel a közönség érdeklődésére — a kiállítást délelőtt 9-től délután 5-ig tartja nyitva. A francia művészek tárlatát az első négy napon négyezernél többen tekintették meg.

Uemzeti Újság
1925 III 7

8 +
2 n.

Ujra be kell mutatni: ..... n .....

Magyar királyi állam

Iktató-szám ..... 19 .....

..... osztály.

A beadvány { száma ..... / kelte ..... / beérkezése .....

Tárgy:

..... db melléklet ..... csomag ..... súly

Déry Béla
festőművész

A Szinyei Merse Pál Társaságban André Lethe a francia festők tárlatának rendezője által tartott előadásom a magyar művészvilágot képviselte.

Nemzeti Ujság
1929 III 6

Déry Béla
Istőmúzsa

Tavaszi Tarlat - Műcsarnokban - képével
szerepel. —

Pesti napló

1929 III. 3.

Déry Béla
Istőmüvész.

— **A kormányzó nyitotta meg a francia avant-garde müvészek kiállitását.** A francia „Avant Gardisták" kiállitása vasárnap délelőtt nyilt meg a külföldi kiállitásoknak kijáró fényes ünnepséggel a Nemzeti Szalonban. A vernissage ünnepsége *Horthy* Miklós kormányzó megérkezésével vette kezdetét, aki *Scholtz* Audrás tengerészkapitány szárnysegéd kiséretében jelent meg és akit a *Nemzeti Szalon* kapujában *Déry* Béla igazgató fogadott és kisért fel a kiállitási termekbe, amelyek bejáratánál *Klebelsberg* Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter és Louis *De Vienne* francia követ a követség személyzetének élén üdvözölt. Rövid cercle után, miután bemutattatta magának André *De Lothe* francia és *Rózsaffy*

Nemzeti Ujság
1929 III. 5

Dezső dr. magyar kiállitási rendezőket, megtekintette a kiállitást. Délben József főherceg, Auguszta főhercegnő és Seefried báróné is megjelentek a vernissageon, amely egyébként a főváros minden számottevő politikai, müvészeti és társadalmi személyiségeinek találkozója volt. Az összes diplomatákon és a követségek személyzetén kivül a megjelentek között voltak: *Bethlen* Istvánné grófné, *Scitovszky* Béla belügyminiszter, *Vértessy* Sándor dr., a kabinetiroda főnöke, *Karafiáth* Jenő, *Pekár* Gyula, *Andrássy* Géza gróf, *Buzáth* János dr., bárcziházi *Bárczy* István dr., *Czakó* Elemér dr. és *Hantos* Elemér államtitkárok, *Lukács* György dr., *Nékám* Lajos dr., *Kohner* Adolf báró, *Petrovics* Elek dr. és *Végh* Gyula dr. muzeumi főigazgatók, *Preszly* Elemér dr. Pest vármegye főispánja, *Kratochwill* Károly altábornagy, *Györgyi* Kálmán, *Tellmann* Károly dr. és *Rónay* Zoltán dr., *Tihamér* Lajos dr., *Jeszenszky* Sándor dr., *Haasz* Aladár dr., *Karácsonyi* Jenő gróf, *Gellért* Jenő, *Horvai* János, *Réti* István, *Glatz* Oszkár, *Vaszary* János, *Fényes* Adolf, *Katona* Nándor, *Udvary* Géza és mások. A kiállitás naponta reggel 9-től 5-ig tekinthető meg. A kiállitási termek kellemesen fütve vannak.

77.
12

.....osztálynak.

ıvasutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben .....számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Déry Béla
festőművész

A genfi reprezentativ magyar kiállitás sikere egyre fokozódik

A városi tanács elnökének nyilatkozata

Genf, szeptember hó.

(A Nemzeti Ujság tudósitójától.) A magyar képző- és iparmüvészetnek reprezentativ kiállitása a szombati megnyitás óta a legnagyobb érdeklődés középpontja Genfben.

A *Mussee d'Art et Historie* termeit a közönség állandóan megtölti és a termekben a világ minden nyelvén kritizálják a látogatók a magyar müvészek képeit és szobrait.

John *Albaret*, Genf város tanácsának elnöke, akinek rangja Budapest főpolgármesterével egyenlő és aki a kiállitás ünnepélyes megnyitását végezte, a hétfői napon a városi tanács vezetésével ujból megjelent a kiállitáson, hogy alaposan megtekinthesse a magyar kiállitást, mert a szombati verniszázson a nagy zsufoltság miatt a kiállitást alaposan nem tekinthette meg. Az előkelő vendéget *Déry* Béla, a kiállitás magyar biztosa, *Horvai* János szobrászmüvész, a Képzőmüvészeti Tanács tagja és *Biró* József festőmüvész fogadták. John *Albaret* kijelentette, hogy évek óta nem volt Genf városának része ily nivón álló kiállitásban.

Arra kérte *Déry* Bélát, hogy tolmácsolja köszönetét a kiállitást rendező Magyar Országos Képzőmüvészeti Tanácsnak, mig *Horvai* János előtt kijelentette, hogy legnagyobb öröme van abban, hogy kezet szorithat azzal a magyar müvésszel, aki már 21 évvel ezelőtt a genfi *Calvin* János szoborpályázat első diját megnyerte és akinek a szobra a Városi Muzeum egyik ékességét képezi.

2

Nemzeti Ujság
1929 IX. 13

MAGYAR KIRÁLYI Á

Folyó szám.....

Könyvelési

192.....

Tárg

ú ügyiratok alapján:.....

Kijelentette a genfi tanács elnöke, hogy ebben a kézszoritásban egyuttal a magyar müvészeknek is a legmelegebb üdvözletét küldi. A kiállitás nagy sikeréért a Genfben tartózkodó idegen diplomaták állandóan a legmelegebben gratulálnak *Hevesi* Pál dr. magyar miniszterrezidensnek és *Baranyai* Zoltán követségi titkárnak, akik a kiállitás előkészitésében tevékeny részt vettek.

A könyv

Tartozók

Korona fillér

Budapest.

Tavasz a Muzeumkertben.
/Déry Béla/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
234-236.
"A Céhbeliek."
Illusztráció: 227.

Déry Béla festő

Pásztortűz, 1928. 3 sz.

70 l.

Szoholay Béla: Budapesti kiállítások

Déry Béla festő

Magyar Müvészet 1925.232-233.o.
Müvészetünk a külföldön.

Déry Béla festő

Magyar Müvészet 1925.283-284.o.
Müvészetünk a külföldön.

D é r y Béla festő

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
141-142.
"Céhbeliek"

Déry Béla festő

Népszava XXXVIII.1910 ápr.16.
90 sz. 5 lap.
Plágiummal vádolt festő.

Muzeologia.

Magyar Művészet 1925. 195-197.o.
Kremmer Dezső: A fővárosi muzeum.

Déry Béla festő.

Népszava XXXVIII.1910 ápr.10.
85 sz. 6 lap.

Plágiumnal vádolt festő.

D é r y B é l a festő
1868 - 1932.
/Céhbeliek kiáll.és cikk
a katalogusban/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
234-236.
"A Céhbeliek."

Déry Béla festő

Népszava XXXVIII.évf.1910. ápr.16.
90 sz. 5 lap.

Plágiummal vádolt festő.

Déry Béla festő

Népszava XXXVIII.évf.1910.
ápr.10.85 sz. 6 lap.

Plágiummal vádolt festő.

Táblak ép. „Amszterdami szélmalmok",
Déry

Pesti Hirlap. 1926. febr. 28. 4

k. k. l. A Ehbelick kiállítása

Déry Béla festö.

Művészet.1907.271/72.l.

Déry Béla festő

Pesti Hirlap. 1923. szept. 23. 3

a kipzőművészeti Tanács Zala György ellen

Déry Béla
festő
8 órai Nyitág
1925. ápr. 5. 9 l.

Dévy Béla festőművész.

8 Órai Ujság.

1920., II., 4., 4. old.

Dery Sestří

8 roni Nyláp

1924 nov. 30. 6. l.

Déry Béla festő

Pesti Hilap. 1923. nov. 18. 6

Kiállítások

Déry Béla festő

Pesti Hirlap. 1926. febr. 28. 4

k. k. l. A Lehbeliek kiállítása

Déry Béla festő

Pesti Hirlap. 1925. okt: 24.6

A fiumei nemzetközi képkiállitadon
nem vettek részt a magyar festők

Déry Béla festő

Pesti Hirlap. 1921. jun. 28.5

A holland reprezentatív kiállítás beszámolója...

Déry Béla festő

Pesti Hirlap. 1923. febr. 11.5

k. k. l. a Lichtbeliek Riállítása

Déry Béla festő

Pesti Hirlap. 1924. febr. 24. 6-7

K. K. h. Hámos kiállítás

Egyesületek

Déry Béla: A Nemzeti Szalon művészeti egyesület tiz esztendeje, Bp., 19o4. c. könyvismertetés

Művészet, III., 19o4. 2o9-21o.

Művészeti irodalom.

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Tájkép

D é r y G y u l a /?/
Apály az északi tengeren
/nyeremény a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Táblakép. Finnországi hmvas táj. Déry Béla.

Magyar Müvészet 1925. 283-284. o.
Müvészetünk a külföldön.

Festészet, 1900-1919. - Önálló táblakép - Tájkép.

Déry Béla:
Tavasz a Muzeumkertben.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
234-236.
"A Céhbeliek"
Illusztráció: 227.

Müvészetpolitika.

Népszava XXXVIII.1910 jan. 29.
24 sz. 5 lap.
Nyilatkozat / Déry Bélára vonatkozó sértő cikkét visszavonja a cikkiró. /

Déry Attila

MVilág 1999/7.

Építészetünk és jövője

Formái által az építészet mindig hangsúlyozott politikai jelentéshordozó volt, ősibb és egyetemesebb, mint más hatalmat hirdető jelképek. Senkinek sem volt akkora szüksége a történelem folyamán, hogy lenyűgözze környezetét, mint a nagy hatalmú építtetőnek. Az alattvaló építészete pedig a hatalomhoz és a többiekhez való viszony bemutatása; *a rangsor tükre.* Hogy emellett az építészet a tudatunkban élő transzcendens elem kifejezője is, az áhítat és megrendülés közvetítője, és hogy egyes épületek személyes érzéseket is kifejezhettek, csupán a hatalmi viszonyoknak a műveltségi viszonyokra kivetített, egyénibb kifejeződései. Építészet csak osztálytársadalomban létezik; a *rangsor a tagozódás tükre.*

A rangsor jelzésére a *forma* szolgál; környezetünk, beszédünk, tárgyaink *formái.* Kiválasztása mindig szigorú társadalmi kényszer alatt történik. A forma az építészetben a személyes – vagy személyesként értelmezett – intézményi presztízs kifejezése, amely mindig két részből, *szerzett* és *öröklött* alkotóelemből áll. A szerzett presztízs személyes vívmányunk, az öröklött presztízs alapja a mítosz, amely a társadalmi szintű önigazolás és önfölértékelés alapja, valamint mindig *általánosságban* a kialakult társadalmi rend és *személyre vonatkoztatva* a hatalmi helyzet igazolása. Abban a pillanatban, amikor valamely társadalomban a múlthoz fűződő kapcsolat kialakult és rögződött, megkereste magának azt a formát, amely azt közérthetően kifejezte; ez merevedett az építészetben „stílussá". Az építészet alapja a *múlthoz való viszony.*

A polgári forradalmakig az építészet a hatalmon lévő csoport építészete volt; annak világképét tükrözte. Az egyén építészete úgy merített ebből, ahogyan anyagi és társadalmi helyzete engedte, diktálta. A gróf kastélyt, a gazdag polgár igényes városi házat építtetett – és viszont: aki kastélyt építtetett, gróf lett, mert az épített környezet diktálta szerepváltást a társadalom méltányolta, a hatalom elismerte. (Régebbi példát is hozhatnánk.) A rendi világ elmúltával nem egy újabb *rend,* hanem a gyorsan rétegeződő polgárság váltakozó csoportjai kerültek fölülre. A hatalom differenciálódásával az építészet differenciálódásának is tanúi lehetünk. Ha tehát a velünk élő, és még „múzeumivá" nem érett építészeti emlékeinket, mai építészetünk legközvetlenebb és legfrissebb humuszát vizsgáljuk – vagyis *az elmúlt másfél évszázadot* tekintjük át –, rá kell hogy jöjjünk, e korszak az *üzenet differenciálódásának* kora is, és egyúttal *olyan bomlási folyamaté,* amelynek mi már a végén állunk. E „bomlás" az arisztokratikus kor kitérőkkel teli átváltozása demokratikus korrá; az egyvariációs társadalmi piramist és e hierarchiában kialakult esztétikai értékrendet mellérendelt csoportok váltották fel a határtalanná váló kommunikáció körülményei között.

A bomlás kora

A tárgyilagosság a XIX. század második felében kezdett botladozni. Az akkoriban lábra kapó új építészeti stílus – amelyet régebben pontatlanul eklektikának hívtak, ma tévesen historizálásnak neveznek – deklaráltan politikai aktushoz, a *polgárság hatalommegragadásához* kötődött. Ilyen mérföldkő volt az osztrákok 1859. július 15-i Laxenburgi Nyilatkozata, az olasz egyesítés 1859-től 1870-ig húzódó folyamata, a mi kiegyezésünk, a német egyesítés 1871-ben, és – nemzeti dicsőségük csorbulása ellenére – ezt jelentette a franciáknak a vereség és a Kommün sokkja 1870–71-ben. A hig-

gadt Nagy-Britannia a reformtörvények hosszú folyamata után, az Egyesült Államok észak és dél véres háborúja után érkezett el e helyzetbe.

A személyes – anyagi – és osztályléptékű – politikai – sikere miatt öntudatos és optimista polgárság világképe és életérzése ekkor a megtalált természettudományos igazságokon nyugodott. A kor értelmisége azonban dühödten utálta az újabb építészeti irányzatot. Az esztétikai ítélet mélyén a liberalizmus győzelmét sajátjának érző városi polgárság mohósága és közönségessége miatti ellenszenv rejtőzött; a reneszánsz ízlésű eklektika a kíméletlen verseny győzteseinek építészete volt, vagyis a diadalmas polgárság sikerének építészeti apoteózisa, és mint ilyen, *nyíltan osztályépítészet.* Az addig elképzelhetetlen mértékű gazdasági gyarapodás és a természettudományok megdöbbentő fejlődése következtében kialakult optimista hangulat az eklektika *formáit* egy bő emberöltőn át megtöltötte tartalommal.

Miközben az európai műveltségű polgárság szerte a világon egy Lorenzo Medici öntudatával emelte házait, a kívülállók és a kimaradottak *újabb formákat kerestek.* Az eredetileg meglehetősen homogén eklektika negyedszázad alatt rétegek és csoportok építészetére bomlott. Az építészet szétáradt és áttekinthetetlenné vált. Az újabb építészeti irányzatok kultúránként, felfogásonként eltérő elnevezései – szecesszió, Art Noveau, Jugendstil, premodern – tükrözik azt a sokféle áramlatot, ami az 1900-as évtized építészetét jellemzi, de jelzi az építtetői körök gyors differenciálódását is. Egyes országokban – Magyarországon is – az eklektikától elváló, újabb építészeti irányzatok a polgárság hatalommegragadási folyamatából kimaradtak önkifejezésének eszköze lett, másutt – olykor mint éppen hazánkban is – ezzel együtt a nemzeti függetlenség kifejezőjévé is vált, és a nemzeti önazonosság-tudat kovászává igyekezett felnőni. Ahol viszont a társadalmi ellentétek nem érlelődtek nyílt politikai konfliktusokká, ott az újabb építészeti kísérletek egyszerűen csak a koruk kulisszáival elégedetlenek lázadásának jelei voltak.

Az ekkori irányzatokban közös döbbenetesen magas szakipari színvonal és a minőségkultusz legalább annyi gondolkodót bizonytalanított el, mint amennyit lelkesített. A korabeli világ műszaki téren szédületes tempóban fejlődött, ám ugyanakkor ez a kor egy kései, túlérett kultúra baljós szimptómáit produkálta, ijesztő hitelességgel – leglátványosabban az építészetben. A korabeli kritikusok többsége – mint idősebb, klasszikus formatanon hízott elme – eleve elutasított minden újabb kezdeményezést és formai rosszalkodást. Érzékelték viszont az építtetői igények mögött meghúzódó társadalmi és politikai tartalmat. Tar koponyájú moralisták társadalmi rend elleni támadást láttak a formai újításokban. A vitákban egyre inkább előtérbe kerültek a politikai és társadalmi elemek és – természetesen – az előítéletek; *ekkor tudatosodott a stílusválasztás társadalmi és politikai tartalma.*

Ekkorra már a közfigyelem a gazdasági fejlődés okozta – elsősorban szociális – problémák felé fordult. A mutogatott gazdagság kínossá vált, inkább kompromittálta, mint felemelte építtetőjét. A diadalérzetet rosszkedv, bizonytalanság és cinizmus váltotta föl. A kort izgató kérdésekre hiányzott a válasz, és még inkább hiányzott a válaszba vetett *hit.* Megjelent az építészetben az *ideiglenesség* érzése, amelyet éppen a *szociális felelősség hiánya* keltett életre. Hiába kínáltak a tervezők új *formákat,* hogy pótolják a történeti építészet elkoptatott gesztusait, a 20. század eleji építészet kötődései véletlenszerűek, felületesek és ideiglenesek maradtak; *morális alapjuk hiányzott* a közvélemény szemében. Komoly emberek döbbentek rá, hogy az *önkifejező forma keresése* már nem etikus dolog; akaratlanul azzal a nonchalance-szal építtetik neobarokk vagy szecessziós házaikat, amellyel b. nejeik távollétében orfeumba járnak. Tarthatatlan helyzet lett ez, hamar vége is szakadt. 1914-ben jött a háború, a kijózanodás és a szegénység. Építészeti

stílust nem feledtek el olyan hamar és nem tagadtak meg még olyan hévvel, mint éppen a szecessziót.

Egy zsákutcának bizonyult alternatíva

Az üzenet elvesztésének gondját érzékelő építészek a 19. század végén véltek rátalálni arra a tartalomra, amellyel új értelmet adhattak volna művészetüknek. Az építészet *nemzetivé* tétele logikus programnak látszott, de csak ott, ahol a nemzethez tartozás kérdése *politikai konfliktus* tárgyaként is felmerült, Finnországban, Magyarországon, Katalóniában... E téren a „nemzeti" és a „népi" programja egyaránt kínálkozott. Olyan különbségtétel ez, amellyel elődeink tisztában voltak – mi már nem. A „nép" közös hagyományú, közös élményű, közös célú emberek tartós közössége; az élmények és célok összességét akár *eszmének* is nevezhetjük. Nép „nemzetté" akkor válik, ha *megkeresi léte nagy formáit;* ez pedig a szervezetben – a politikában – az *állam,* az építészetben a *város.* Népet eszméje tart életben, a nemzet léte során elveszítheti hagyományait, vallását, nyelvét is akár – mint a perzsák vagy a rómaiak. Az építészetben a „nemzeti"-ség programja szabad választást jelent tetszetős formák között – ha azok közös megegyezéssel, érzelmi alapon elfogadhatók –, a „népi"-ség szűkebb medrű, meg nem kerülhető – általában paraszti – etalont feltételez.

Mindkét irányzat – amelyek különbözősége Magyarországon Lechner Ödön és Kós Károly eltérő felfogásában nyilvánult meg – azért bukott meg, mert programjuk a *rangsor kijejezésére* alkalmatlannak bizonyult, mert személyes üzenetük *már* nem volt, és mert szociális tartalmuk *még* nem lehetett.

A szociális felelősség zsákutcája

Az első világháború végén érkezett el a szociális felelősségtudatra alapozott, rendeltetésközpontú építés ideje. A közhangulat az építészek társadalmi szerepvállalásának változásához vezetett. 1915 és 1950 között a világ szociális kérdések iránt fogékony értelmisége hitt abban, hogy *építészek építészeti eszközökkel képesek társadalmi problémákat megoldani.* E cél elérése érdekében az építtetői igények és körülmények, valamint az építés mindenre kiterjedő analízise után az építészet példátlan méretű derivációját hajtották végre, a térrel és anyaggal való maximális takarékosság és a racionális használat jegyében. Eltűnt az új építészetből minden, ami a higiénikus létminimumon túl volt, az *örök létnek szánt* alkotás érzésével együtt. Maradt a csupasz építtető cél, a funkció: a *funkconalizmus* alapja az a 20. század elejére általánossá váló lelkiismeretfurdalás, amelyet a fejlett iparú országok középosztálya érzett a fejlődés veszteseinek sorsa miatt.

E purifikáló folyamat kivonta az építészetből azokat az elemeket, amelyek kollektív emlékezetünkben a „ház" több évezrednyi idő alatt kiérlelt archetípusát alkotják. Bár a funkció alapján létrehozott összetett kubisztikus épületformák olykor értékes megoldásokkal ajándékozták meg a szemlélőt, a mérsékelt égövön szokatlan lapos tető, a díszítés (tagolás) hiánya és a hagyományos reprezentációra való alkalmatlanság riasztóan hatott a közvéleményre, amely a világosságban, tisztaságban és egyszerűségben az unalom és a falanszter jeleit látta.

A méretegyesítés és tömeges előregyártás archetipikus forma és *jelentés nélküli* építészethez vezetett, amely a technika és a technológia kiszolgálójává degradálta az építészt. Az új építészet művelői elképzelt – baloldali – társadalommodelljükhöz akarták igazítani az épített világot. E cél érdekében az építészet középpontjába a tervezés folyamatának *etikusságát* állították. Példa nélküli és valószínűtlen pillanat volt ez az emberi gondolkodás történetében; egy elvont fogalmi eszmény az abszurdumig vitt rációt támasztotta alá. Rang, hatalom, dicsőség, becsvágy, játékosság, szeszély, a vér szava mind elmaradt volna e

savonarolai tett nyomán az építészetből az egyenkockáért és az ellenőrizhető társadalomért. A *kódolatlan politikai tartalom* megölte az építészet üzenetét, és ezzel leválasztotta a társadalomról. Az építészet így eljutott fejlődése végére; kötődései *személyes szintre* szállottak alá. Végeredményben az új építészet kiindulási pontja volt hibás; az építészet tükre az építtető vágyainak és viszonyainak; *politikai célok elérésére nem alkalmas.*[1]

Az eklektika tetőzésekor Magyarországon egy középület – akár tanítóegyleti székház, nyugdíjintézeti bérház – építése napilapba illő közügy volt, kisvárosban az iskolát, községházát tervező építész helyi híresség lett. Nagy középületeink avatásán ott volt a király, miniszterek, notabilitások társaságában... Általános volt az az érzés, hogy közös vagyonunk gyarapodik minden épülettel. A 20. század elején Alpár Ignác nagy pénzintézeti székházai – a Tőzsde, az Osztrák–Magyar Bank, a Kereskedelmi Bank és a Hitelbank, valamint a Pesti Hazai Első Takarékpénztár – a maguk igényességével és kivételes kivitelezési minőségével még azok számára is egy gazdagodó és öntudatos nemzet jelképei voltak, akik egyébként a bankárvilággal és az épületek barokkos modernjével nem rokonszenveztek. Eme épületek máig megőrizték középület tartalmukat és jelképerejüket; egy kivételével ma is az államhatalom jelentős intézményeinek reprezentatív középületei.[2] Már 1940 körül a korszak két kiemelkedő színvonalú, a nemzetközi építészetben is meghatározó jelentőségű hazai középülete, a Pénzintézeti Központ[3] és a Fővárosi Postaigazgatóság[4] felépült, anélkül, hogy ez akkor bárkiben a jelentős tett, avagy akár társadalmi esemény érzését keltette volna. Nem történt ez másképp a világ többi országában sem. A túlpolitizált és személyessé váló építészet és művelői mindenütt kikoptak a köztudatból. Az építészet gesztusai elveszítették jelentőségüket.

Az epigon építészet

E folyamattal együtt – mert a polgári önkifejezési hajlam korántsem halt ki –, mintegy az építészet fejlődésének fő vonala „mögött" kialakult a korábbi formákat folytató epigon építészet. Megindult újra a társadalmi tagozódás építészeti eszközökkel való kifejezésének újabb folyamata – és ez tudatosodott is.[5] Az első világháború győztes országaiban a neostílusok pár évig a győzelem hivatalos kulisszáivá emeltettek. A vesztes államok társadalma a múlt felé fordult, hogy elveszített stabilitása forrását újra megtalálja. Ám ezt az építészetet már *senki sem tekintette korszak- vagy gondolkodásformáló erőnek,* senki sem látott benne üzenetet vagy a méltóság és dicsőség igazi kifejezését. Nem is volt az, csak „kötelező penzum" a hivatalos oldalon – olyan egyre irreálisabbá váló forma, mint a harmincas évekig használatos diplomata-egyenruha a rojtos föveggel – és a nosztalgikus polgári vágy egyre ironikusabbá váló kifejezése a múlt békésebbnek hitt viszonyai iránt.

Kapóra jött viszont ez az építészet a 20. század nagy diktatúráinak, amelyek igényelték a felismerhető formákkal kifejezhető reprezentációt mint a REND kifejezését, és amelyek ideológiai külön-

[1] A sors iróniája, hogy e szociális felelősségtudattól áthatott építészek az első világháború után a tehetős nagypolgárság udvari építészeinek szerepében találták meg megélhetésük forrását. Ezt az azóta is szemérmesen titkolt ellentmondást igazából az sem oldja fel, hogy e villák építtetői általában kortárs művészet iránt érdeklődő, külföldet járt, baloldali meggyőződésű emberek voltak, Magyarországon Szerb Antal olvasói.

[2] Sorrendben: az MTV székháza, Nemzeti Bank, Belügyminisztérium, Pénzügyminisztérium, Tőzsde.

[3] Budapest V., Szabadság tér 5–6. (Lauber László és Nyíri István).

[4] Budapest VII., Dob u. 75–81. (Rimanóczy, Hidasi, Papp).

[5] Nálunk a tanácsköztársaság és Trianon sokkja után pár évvel a barokkot kedvelő közéleti személyiséget már logikusan sorolták a legitimisták közé; a barokk villát építtető magánembert okkal gondolhatták kormányfőtanácsosságra áhítozó textil-nagykereskedőnek; a bauhausiánus villában reflexszerűen szalonbaloldalit sejtettek; Padányi Gulyás Jenő népies tornáccal súlyosbított magastetős házaihoz eleinte jobboldali nemzeti radikálisokat, később harmadik utasokat társított a közgondolkodás, Németh László és Féja Géza olvasóit; 1935 táján a toszkán reneszánszba oltott modern, „olasz" villák lakóiban kormányhoz közel álló meggyőződésűeket tételezhettek fel, Gömbös Gyula híveit.

bözőségük ellenére következetesen képviselték a legáporodottabb kispolgári ízlést. A kis nippek, a klöpli csipke és a – történeti formákban megjelenő – baromi méretek világa volt ez; félelmetes, szánalmas és mulatságos volt egyszerre.[6]

A személytelen építészet

Felületesen szemlélve a fentebb vázolt folyamatot, azt mondhatjuk: az emberiség kollektív tudatalattijának csömöre szülte a végletekig vitt építészeti puritanizmust; szükségszerű volt a forma elveszítése, a túláradó, mértéket nem ismerő formakeresés és -újítás után. Igazából azonban – nem tagadva a fenti pszichológiai jelenség valóságtartalmát – lényegében mégis *a rangsor elveszítésének* folyamatával állunk szemben; ez a 20. század jellemzője. Ha csak a középkorig nézünk vissza is, láthatjuk: a rangsornak, a társadalmi piramisnak – ki-ki horizontja függvényében – tudatában volt. Szállás, épület, környezet, kíséret, ruházat, viselkedés hirdette a személy helyét a társadalomban. A jelzések egyszerűek, de félreérthetetlenek voltak. A piramis látható csúcsán egy ember állt, az uralkodó, aki lelkialkatától függetlenül rá volt kényszerítve a gyors és határozott döntéshozatalra. Az érdekképviselet szervezett formáiról szó sem eshetett; a távolságok nagyok voltak, a közlekedés és hírhordás pedig lassú. A személyes, majd kamarilla jellegű kormányzás körülményesen tolódott át a csoportos, majd általánosabb érdekképviselet formáira. A vasút és a távíró a 19. században létrehozták a demokráciát. A képviseletek csúcsán álló kormányok ekkor még látható hatalmi központokkal egyezkedhettek. A hatalomnak arca volt – az építészetben is.[7]

Az első világháború addig elképzelhetetlen méretű társadalmi, szokásbeli és politikai változásokat hozott magával. A hagyományos – polgári – értékrend addig elfogadott ideái és mércéi mintegy idézőjelbe tétettek. Az uralkodóban, diktátorban stb. megszemélyesített hatalom és dinasztiában deklarált legitimitás tűnt el, külsőségeivel – székhely, etikett stb. – együtt. Feloldódtak a hajdan oly szilárd és tiszteletre méltó államhatárok és állami jelképek is. A társadalmi stabilitásba vetett hitet felváltotta a személyes viszonyok véletlenszerűségének és a hatalmi viszonyok átmeneti jellegének megélése. Dicsőség, diadal, szertelenség, szerénység, tartózkodás éppen úgy elveszítette formai kifejezéseit, ahogyan a hatalom, tudomány, üzlet és szórakozás csarnokai sem ismerhetők fel ekkor már megjelenésükről, hanem csak jelképeikről és feliratairól; mind cserélhető elem, rátét, nem az épület lényegi része. A választás és a demokrácia lehetőségei – szerez*hetsz* vagyont, arat*hatsz* dicsőséget, kivív*hatod* igazadat – állandó konfliktushelyzeteket hozott magával, amelyek, minden korábbival ellentétben, tipikusan személyre vannak szabva; az életharc magánüggyé vált. A gyökértelen, hagyományaikat elveszítő vagy szándékosan elhagyó tömegek fölött a hatalom arca eltűnik. Az életünket befolyásoló politikai és gazdasági döntések mögött immár nem ismerjük a személyt. A hatalom valódi birtokosai – kormányok, világcégek vezetői – hozhatnak életünket befolyásoló döntéseket, de az állam középületeit vagy a részvénytársaság székházait senki sem fogja az ő *személyes* hatalmuk kifejezéseként értékelni.[8] A hatalom, rang, dicsőség, a *presztízs* kifejezésének helyét átvette az *ideiglenesség* kifejezése.

Bár hazánkban az 1945 utáni évtizedekben zajló társadalmi „mélyszántás" tüntette el a történelmileg kialakult tár-

[6] Gondoljunk a Hitler és Sztálin csak tervezett, illetve meg is valósult épületszörnyetegeire és a környezetüket bemutató emlékiratokra, elsősorban az építész Albert Speer írására.

[7] Nálunk 1910 körül nemcsak a politikusok, hanem a pesti bankárok, a porosz néptanítói külsejű-modorú Kornfeld Zsigmond, a nagyvilágias Lánczy Leó, a készséges Krausz „Simi" is közismert, hús-vér alakok voltak, éppen úgy, mint a világ sajtójából visszaköszönő John D. Rockefeller, Edison vagy Ford.

[8] Csak korunk francia köztársasági elnökei a kivételek, aminthogy személyes hatalmuk is kivételes a mai nyugati világban.

sadalmi rendet, csak „rájátszott" a világfolyamatra; a gyors társadalmi változásokból fakadó gyökértelenség nemzetközi jelenség. „A világtörténelem a városi ember történelme. Népek, államok, politika és vallás, minden művészet, az összes tudomány, mind-mind az emberi létezés egyik ősfenoménjén, a városon nyugszik" – írta Oswald Spengler. Igaza volt: a nemzet mindig a várossal kezdődött. És aminek most tanúi vagyunk, az a belátható fejlődés végállomása; a *globális várossá válás* folyamatának elején járunk. A kötetlen utazási lehetőségek és kommunikáció elterjeszti a városias szemléletet és gondolkodást, mert elérhetővé, sőt természetessé is teszi a *személyes és a virtuális mindenhol-jelenlétet.* Mindennek hallatlan előnyei vannak egyfelől – a hírközlés mai eszközei egész életünk minőségét megváltoztatják; kiiktatják a közöttünk lévő távolságot, a lehetséges minimumra redukálják az emberi élet legbénítóbb, legutálatosabb érzését, a *várakozást* –, ám e folyamat világszerte megfosztja egyéniségétől a kis közösségekből kiszakadó tömegeket; hagyomány helyébe nem ad új hagyományt.

Ami a második világháború után végeredményben kialakult, az a meg nem személyesített – kötődés nélküli – építtető építészete. Tágabb értelemben mindez azt jelenti, hogy a *forma immár nem fejez ki viszonyokat,* érték- és hatalmi rendet. Elhagyta az építészet az öröklött presztízs kifejezésének szándékát. *Üzenet nélküli* építészetté vált; ez korunk építészetének minden korábbival szembeni legnagyobb újdonsága.

A forma visszaszerzése

Ma már – szokásainkat, életritmusunkat, kapcsolatainkat tekintve – akarva-akaratlan *városban, illetve városiasan* élünk; a várossá válás világfolyamat. Az egyéniség elvesztésének rettenete minden nagyvárosban lakó alapvető létélménye; itt már nem a haláltól félünk, hanem a tömegbe olvadástól, vagyis az élve eltűnéstől. Minden Gilgames-eposz igazi mondanivalója ez. Egyéniségünket formáink fejezik ki; formáink nélkül eltűnünk. Felismerhető jelekre van tehát szükségünk. A jelekből üzenet formálódhat és elhelyezhet bennünket a közösség rangsorában. E félelem és remény következménye az a kétségbeesés, amellyel a hagyományaikat és értékrendjüket vesztő tömegek kapaszkodnak a számukra *még ismert* formákba – legyen bármilyen emberi megnyilvánulásbeli forma –, hogy a forma által kifejezett, ámde a városiassá asszimilálódás miatt halványuló tartalmat még rögzíthessék a maguk számára. Ami az elmúlt fél évszázadban történt és ma is történik az építészetben, az a fenti folyamat elleni lázadás, az alternatíva keresése és a visszakozás hosszú és kínos folyamata. Közelmúltunk és korunk az *elveszett forma* keresésének kora az építészetben. Az ingának ki kellett lendülnie a szélsőségig – hogy visszalendülhessen. Szinte elölről kezdődik az építészet története.

Elvben könnyű olyan formát találni, amelyhez személyes emóciók kötődnek. Olyan formát keresni azonban, amelyhez *közösségek* emlékképei kapcsolódnak, sokkal nehezebb. Éppen ezért a közös építészeti nyelvhez vezető út legkézenfekvőbbje a *historizáló megközelítés;* a formákból építkező építészet eredményei évezredes településeken mindenütt jelen voltak. E megoldást azonban a politika látszólag elkoptatta. A historizáló szemlélet mégis jelen van; csodálatosan életben tartja a mondanivaló hiányától – gyakorlatban a formai ürességtől – való félelem. Sokan hiszik azt még ma is, hogy a forma élteti az üzenetet, holott – láthattuk – az ellenkezője az igaz.

A történeti formákat ma még a *parttalan múltba vágyás,* a *nosztalgia* is élteti. Látszólag ez felgyorsult életünk tempójának ellenpontja az építészetben. Ám a nosztalgia, akár a szentimentalizmus, kicsinyes, középszerű érzés, amelyből hiányzik a bátorság, amely nem ismeri az igazi nagyságot; felszínes lelkek olcsó mulatsága kipingált vásári kikiál-

tóbódé előtt. A tűnődő sértődöttség titokban jóleső lelkiállapota ez, amely megtorpan az igazi karakter előtt, és fél az igazi konfliktustól, tartuffe-i alázat és arrogancia egyszerre. Igazi baja – amely miatt nem alkalmas arra, hogy bármiféle építészeti irányzat reá építkezzen –, hogy nem alapja közös nyelvnek, nem megjelenítője konfliktusnak, nincs személyes üzenete; megöli a személyiség jegyeit.[9]

Az utóbbi évtized legrangosabb magyar építészeti seregszemléjén, a Nemzeti Színház tervpályázatán a tervek harmada tartalmazott eklektikus részleteket: ráaggatták a Blaha Lujza téri „Nemzeti" portikuszát az egyébként modern épületekre, de akadt ott dór oszlop, barokk tagozat, klasszicizáló részlet, szecessziós homlokzat... Minden magyarázatnál többet mond, hogy általában minél nyíltabban és minél rátétszerűbben használt egyes történeti építészeti motívumokat, *műszakilag* annál gyengébb volt egy pályamű. Mindez Magyarországon történt, de történhetett volna bárhol; a tartalom nélküli historizálás világjelenség; kortünet.

A nosztalgia nálunk a legkönnyebben felismerhető jelek, a prefiguratív formák felé fordul. Sajátosan *magyar jelenség* a nemzetközi építészet e palettáján az ívekből, héjszeletekből, eklektikus részletekből kialakult kulisszaépítészet, amely *népinek* nevezi magát, holott a *nemzeti* (szándékú) mondanivaló megjelenítése. Általában a művészetben a nemzeti program alapvető hiányossága, hogy csupán alkotói és mecénásai nemzethez tartozásának deklarálására alkalmasak, *egzisztenciális üzenettel* nem rendelkeznek. A mi nemzeti építészetünket azonban a *politikai fenyegetettség és a nemzethalál víziója éltette és élteti. A permanens fenyegetettség érzése súlyt, tartalmat ad e művészi mondanivalónak* – addig, amíg e helyzet fennáll; amint megszűnik, átadja helyét a – csillagos-sávos, juharleveles, háromkoronás stb. jellegű – *primer* jelképeknek.[10]

E korlátokat lépi át az *organikusság*, amely immár nemzettől független program. Valójában a világkép, az életmód és a környezet – vagyis az anyag, a szerkezet és a forma – harmóniáján alapuló organikusság már nem létezik. Paradox módon közelebb áll ehhez az ideálhoz az állandóan utazó, internetező, hipermodern házban lakó yuppie vagy a nyomortanyáján tengődő csavargó, mint a hazatérve kandallóba begyújtó, faházát bütykölő, kecskét fejő, múltról álmodó értelmiségi. Amit ma közönségesen „organikus" építészetnek nevezünk, tulajdonképpen geometriai alapformák, eklektikus részletek, népies elemek keverékéből alkotott sajátos egység, *az eklektika legújabb fejezete.* A nemzeti tartalomról leváló organikusság mondanivaló-hiányát pótolja a sokféleképpen értelmezhető metafizikus alapvetés.

A tartalmát veszített primer formákat a hatvanas években kiszorították az idézőjelbe tett megoldások és az archetipikus geometriai formák. E jelenség világszerte váratlan sikert aratott – mindazok körében, akiknek egyformán elegük volt a modernizmus és a historizmus tartalmatlan, gépies megoldásaiból. Abban a pillanatban, amint a historizáló felfogással szemben álló építészek ráébredtek, hogy valamiféle átértelmezett eklektika kezd sikerre vergődni – és hogy ez az építészet immár kilépve az epigon építészet szűk medréből „újabb irányzatként" kér helyet a nap alatt –, elkezdtek vonalat húzni a funkcionalista felfogás és e kísérletek közé. A végeredmény a „poszt"-modern – vagyis a funkcionalizmuson túli – építészet elkülönítése lett a korábbi, „modern"-nek nevezett funkcióközpontú építészettől. E kifejezés – amely, hála a névadó Jencks-

[9] Mai hazai világunk igazi tükre a múlt emlékeibe kapaszkodó városvédő mozgalom és az a tény, hogy e mozgalom tárgya éppen a *bomlás folyamatának másfél évszázada.* A lehető legnagyobb súllyal mutatja be a nosztalgia ürességét, hogy e mozgalom érdeklődésének súlypontjában a már üzenet nélküli szecesszió áll.

[10] Hogy e veszélyérzetet ki hogyan éli meg, olyan sajátos, személyiségfüggő kérdés, amelynek tárgyalása nem fér egy építészeti tanulmány keretébe.

nek, a filológusok örömére pontosan dátumhoz-eseményhez köthető[11] – a kiúttalanság tükre; negatívummal jelöl ki programot, mintha bizony az a tény, hogy valami már *mi nem* (nem modern), elegendő lenne felismeréséhez. A posztmodern – a szélsőségeitől eltekintve – a történeti építészet formáit eredeti arányrendszerétől, méretétől és rendeltetésétől függetlenül felhasználó, kötetlenül eklektizáló építészethez vezetett, amely szabadon épít az ezen elemekhez kapcsolódó jelentésekhez, és amely a történeti stílusokból átvett és utánzott tagozatokat szabad dekorációként használja fel.

E funkcionalizmuson túljutott – akár posztfunkcionalistának is nevezhető – tervezők a hétköznapit, a közérthetőt keresik az építészetben, hogy visszajussanak a közvélemény által érthető, elfogadható formákhoz. Eleve vesztett pozícióból indultak; művészetük logikai alépítménye hiányzik. Évtizedeken keresztül úgy éreztük, hogy a személyes élmény megjelenítése, a személyes üzenet már nem etikailag egyenértékű program. Maradt az „engedmény" – a megalkuvás, a népiesség, banalitás, közönségesség – proklamációja az új eszközökkel, mintha bizony a közönség kiszolgálása egyet jelentene a közönségességgel. Az antropomorf és a különféle geometriai formák alkalmazásának kísérletei tükrözik legjobban az *ismert forma közérthetőségének* problémáját – amelyben a szemlélő már nem keresi az építtető üzenetét. Senki sem fog az építtetőre gondolni általuk, ahogyan velük együtt a kor egésze, a társadalom szerkezete, öntudata, hite sem jelenik meg szemünk előtt.

Azok, akik megkísérelték korszerű anyagokból és szerkezetekből kibontani a funkciónak megfelelő új építészetet, végeredményben nagyvonalú, ám sokszor kissé ridegnek tűnő építészeti világba jutottak. „A modern építészet új tájai felé nyíló keresztútnál Louis Kahn életműve áll" – írta 1983-ban Nagy Elemér.[12] Igaz! A funkcionalista gondolkodásmódba illeszkedő szerkezetelvűség újrajelentkezése az ötvenes és a hatvanas évek fordulóján annyira polarizálta közelmúltunk építészetét, hogy az „történelmi távlatból" már feltűnhet. Tanulságos, hogy eme építészet a sima vonalú, semleges klasszicizáló építészet felé hajlott el, egyszerű formákkal, nagy falsíkokkal és a 19. századi eklektika szerkezetelvűségét idéző tagozatokkal; a korai funkcionalizmus puritánsága találkozott itt a klasszicizmus – főleg északon – megőrzött hagyományaival és a hitleri és sztálini építészeti reprezentációval. Az antik formák és arányok újra feltámadó tiszteletéről van szó. Nem véletlen, hogy eme újabb klasszicizmus művelői a nagy – karteziánus – franciákra hivatkoznak, Boullée-től Le Corbusier-ig. A történeti formák tisztelete elment az abszurdumig – az aranymetszésig és a merev, geometrikus barokk és klasszicista városképek idealizálásáig –, és saját dogmájából kiindulva olykor éppen olyan merev és olykor korlátozottan használható együtteseket produkált, mint a korai bauhauslerek.

Ám végeredményben mégis ez a *szerkezetelvű felfogás* az, amelyből a jelen és a jövő építészete sarjad. Nem kerülhetjük meg sem a funkciót, sem a létrehozására alkalmas szerkezeteket és anyagokat sem. Logikus, hogy megkeressük a szerkezeti logika útját és annak esztétikus kifejtési lehetőségeit. Ha magunkat, világunkat és életérzésünket akarjuk kifejezni, ha magunkat *környezetünk előtt fölemelni* akarjuk, más út nincs is. E folyamatot elősegíti, hogy immár felnőtt a modern – vagyis funkcionalista – építészeti környezetbe *beleszületettek* második nemzedéke is. Az ő *emlékképeik* már ehhez az építé-

[11] Charles Jencks szerint a modern építészet az Amerikai Egyesült Államokban, Missouriban 1972. július 15. délután 3 óra 32 perckor halt meg, amikor a korszerű elvek szerint épített és a kor nevezetes épületegyüttesének számító Pruitt-Igoe telepet abszolút alkalmatlanság miatt felrobbantották.

[12] Nagy Elemér: Mai építészeti irányzatok és magyar építészeti realitások. Csopaki Füzetek 1. 1983. 10.

szethez kötődnek, az ő tudatukban gyökerező archetipikus formák közé *beépült a 20. századi építészet eszköztára* is. Ezzel együtt természetes, hogy az ipar kínálta eszközöket az építészet magától értetődően alkalmazza. Jó fél évszázadon át azt hittük, az ipar és az építészet találkozási pontja a nagyszériás nagyüzemi előre gyártás és az egyforma végtermék tömeges előállítása. Tévedés volt, de e felismerés nem vághatja el *az ipari háttérre támaszkodó egyéni alkotás* és önkifejezés útját. Gyorsan változó világunkban még nem ülepedett le a korra jellemző jelképek rendszere, de akármiféle jelképekben és kifejezési módokban gondolkodunk, azok a *korszak technikai színvonalát* tükrözhetik, egyfelől azért, mert a kor műszaki adottságai nem megkerülhetők; másfelől azért, mert az építtetők ma már *csak a műszaki színvonallal kifejezett minőséggel* tudnak reprezentálni. Végeredményben a legkorszerűbb szerkezetek és a *már ismert és még jelentéssel bíró formák* házasságából születik a kortárs építészet.

Ez az építészet már jelen van. Belebotlunk a világ öntudatos gyarapodó építkező nagyvárosaiban – a leglátványosabban talán Berlinben, de másutt is, ahol a hagyomány tisztelete nem csökött bele valamiféle vértelen eklektizálásba, amely már olyan unalmas, hogy végre már senkit sem bánt. Belebotlunk már nálunk is, ott, ahol a szökött háziasszonyok – értsd: a hatóság – ellenszenvét a szakma képes legyűrni. Ma építészetünk éppen úgy a világ építészetének mércéjét tükrözi, ahogyan azt a magyar építészet az eklektika korában tette. Esztétikai színvonalat, igényességet tekintve nincs is különbség a *mi* építészetünk – Lázár Antal, Reimholz Péter, Sylvester Ádám és társaik[13] munkássága – és a világ nagy tervezőinek művei között. Renzo Piano a 20. század utolsó évtizedeinek meghatározó építészegyénisége volt, de – a korszakunkat tükröző hazai középületeinket alkotó – Finta József is az. Sajnos az az épület, amely igazi beköszöntő lett volna a 21. századba, úgy is mint a város nagy építőinek kiemelkedő alkotásait folytató mű az Opera, a Parlament után – úgy is mint olyan alkotás, amelyre majdnem egy évszázadnyi szünet után végre ismét úgy mutathattunk volna rá büszkén, hogy íme, mi is képesek vagyunk a kor színvonalának élén dolgozni, nézzétek! – nem épül fel. Az Erzsébet térre tervezett Nemzeti Színházról van szó, Bán Ferenc művéről; a terv nagyszerű volt, kár érte.

Ha elég merészek és öntudatosak vagyunk már most névvel meghatározni, az alakuló új építészetet az *új minőség* építészetének nevezhetjük; ha valami jellemzi korunkat, az a magas műszaki színvonal, a gyors fejlődés és az elért eredmények rögtöni hasznosítása – jó és rossz oldalával együtt. Napjainkban az új építészet világléptékű befogadása zajlik. A kétpólusú világ megszűnése után új közmegegyezések születnek, és ezek immár egy újabb, stabilizálódott társadalmi rend jelképei. Az önként vállalható eszmék újjáélednek, az ellentmondásos világ – igazságtalanságaival együtt – ismét elfogadható; *abban* keressük helyünket és nem célunk immár, hogy a konfliktusokat akár okozóikkal és szenvedőikkel *együtt* szüntessük meg. A vak (politikai) ideológia és a merev doktrínák visszaszorulnak. Nő a másik megértésének vágya; ez a korlátlan kommunikáció legjobb oldala. A globális várossá válás a *globális nemzetté válás* jele. A világ ismét kezd tükröt tartani maga elé; új középületek születnek, amelyekre építőik ismét mint az „öröklétnek" épített emlékekre tekintenek. A legjobb úton vagyunk afelé, hogy újra ne tudjunk építeni anélkül, hogy ne akarnánk kifejezni másokhoz való viszonyunkat – és ehhez kapcsolódóan önnön világképünket, érzéseinket –, és ne látnánk jelképet építményünkben. Nemzeti Színházunk sorsa jelzi, hogy a politika még mennyire nem

[13] Egy reprezentatív felsorolás mindig töredékes; még sok név kívánkozna ide.

érti meg az építészet megváltozott szerepét a társadalomban. Ahogyan eszme, közcél, közérzület kifejezésére ismét alkalmassá válik az építészet, úgy jár le a *kódolatlan politikai tartalom* ideje. Ha felépül a Nemzeti – bárki építse is fel –, e tett nem párthoz, kormányhoz vagy személyhez fűződő gesztus lesz a köztudatban; ez az a lecke, amit valamennyi újjászülető demokráciában a politikának meg kell emésztenie.

Így találkozik három nemzedéknyi idő után a puritán funkcionalista felfogás azzal, amit meg akart semmisíteni; a *személyes* élményt a *közösség szintjén* kifejezni akaró építtetői szándékkal. Az építészet visszakerülését a társadalmi viszonyok jelképrendszerébe – akarva-akaratlan – konzervatív fordulatként érzékelhetik azok, akik szemében a művészi alkotás elválaszthatatlan a szociális felelősségtől; a személyes presztízs kifejezésének szándékával szemben áll a vagyont és hatalmat birtoklók társadalmi szerepének etikusságát megkérdőjelező közfelfogás – igazi paradoxonként egy olyan világban, amely fejlődését, gazdasági sikereit éppen a differenciálódásnak és a versenynek köszönheti. Ha valaha még leolvashatunk új épületről értékrendet, építtetői hovatartozást, célt, szándékot vagy akaratot, és ha tényleg eljuthatunk oda, hogy az építészet – eredeti rendeltetésének megfelelően – a rangsor és a presztízs kifejezője legyen, úgy ismét hozzá kell szoknunk a *személyes siker* építészeti kifejezéséhez, mert a tömeg, a társadalom hosszú távon mindig a *siker kifejezésével azonosul,* és az okoskodó könnyen meg is kaphatja, hogy „nagyon természetes, hogy megfekszi a gyomrod, kákabélű esztétalélek. De ki merné határozottan állítani, hogy a te gyomrod az egészséges, s nem a nagy tömegeké."[14]

Am az új építészet beköszöntése nem kerülhető meg. Valami hiányzik életünkből, és ez az érzésünk rányomja bélyegét egész életünkre. Ami hiányzik, az a stílusba, a forma fontosságába vetett hit. Embereket irányítani, országot vezetni nem lehet eszmények nélkül, *az eszmények pedig elképzelhetetlenek formák nélkül. Az ideálok a gyakorlati életben esztétikai arculatukban mutatkoznak;* miképp mutatkozzon a legszebb elvi cél is, ha nincs olyan forma, amelyben megmutathatja magát, és amely hitelesíti? Az elegancia tulajdonképpen a logika esztétikus, tehát magasabb rendű formája, a tapintat pedig a durvaságától megfosztott akarat arca, ha úgy tetszik, az egyéni akarat egyetlen elviselhető megjelenési módja a közösség előtt.

[14] Karinthy Frigyes: A halhatatlan giccs. Pesti Napló, 1935. november 10.

MDK

Derkovits Gyula, jelző

Hátul csak 4 képét találni.

Rósa Gyula: A. tízéves Nemzeti Galéria 8

Népszabadság, Bp. 1967. szep. 17.

MDK

Déry Béla

Krisztina csatahajó, o.

Sophie-Hütte, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Déry Béla

festőművész

Barcelonai világkiállitás - magyar képzőművészeti kiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929, V.9.

Déry Béla (1868-1932)

Novemberi hangulat./Amsterdam vindelpark/
Olj.f.35x42 karton.Ltsz:1119.Sign.1917.

Vasárnapi kocsmázás.
Olj.f. karton.Ltsz:1132.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Déry Béla

A genfi Musée d,Art et Histoires-ban a Népszövetség ülése alatt bemutatandó magyar képző-és iparművészeti kiállitás anyagának kivélogatásában a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács Külföldi kiállitási bizottságának ülésén részt vett. az ülés elnöke volt

Nemzeti Ujság
1929.VIII.4.

Déry Béla
festőművész

Genfben a Nemzeti Muzeumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentativ jellegü képző-és iparmüvészeti kiállitás anyagának - ~~képével szerepel~~. elbirálásán hivatott bizottság tagja az Országos képzőmüvészeti Tanács ülésén résztvett és az ülés elsőadni tisztségét töltötte be.

Nemzeti Ujság
1929.VIII.15.

Déry Béla

festőművész

Genfben a Nemzeti Muzeumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentatív jellegü képző-és iparmüvészeti kiállitás anyagában - ~~képével szerepel~~ elbirálásra hivatott bizottság előadója szintvett az magyar képzőmüvészeti Tanács ülésén.

Budapesti Hirlap
1929.VIII.15.

Déry Béla

Genfi művészeti kiállítás - Musée d'Art et Histoire-ben - a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi bizottsága ülésén részt vett s a beérkezett anyag elbírálásában közreműködött. Ő az ülés elnöke volt

Budapesti Hirlap
1929 VIII.4.

Déry Béla
festőművész

— **Az oslói magyar kiállítás megnyitása.** Az oslói magyar műkiállítás kedden délben 12 órakor a norvég király, az udvar, a kormány, valamint nagyszámu előkelő közönség jelenlétében megnyilt. Az ünnepi beszédet Kertész K. Róbert államtitkár tartotta, kiemelve azt a meleg rokonszenvet, amellyel a magyar nép Norvégia nagy szellemei iránt viseltetik. Utána Hasund közoktatásügyi miniszter mondott megnyitó beszédet. Üdvözölte a magyar kormány kiküldötteit, akik ilyen impozáns kiállitást mutatnak be a norvég népnek. H gsulyozta a norvég-magyar kulturális összeköttetés jelentőségét. A királyt, valamint kiséretét Kertész K. Róbert, Déry Béla és Röwde főkonzul vezették végig a kiállitási termeken. A király a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a magyar művészetről. Két órakor Mowinckel miniszterelnök reggelit adott a magyar vendégek és a kiállitási bizottság tiszteletére. Beszédében örömét fejezte ki a Norvégia és Magyarország között erősödő kulturális kapcsolatokon. A magyar delegáció nevében Kertész államtitkár mondott beszédet.

Pesti Hirlap
1929 I. 9

Újra be kell mutatni: ..... n .....

Magyar királyi állan

Iktató-szám ..... 19 ...

..... osztály.

A beadvány { száma .....
kelte .....
beérkezése .....

Tárgy:

..... db melléklet ..... csomag ..... súly

Déry Béla
festőművész

— **Kedden nyilik meg az oslói magyar reprezentativ kiállitás.** *Oslóból* jelentik: *Kertész* K Róbert államtitkár megérkezett az oslói kiállitás megnyitására. Az állomáson *Röwde* főkonzul, *Déry* igazgató, *Jynge* vasutigazgató, valamint a kiállitási bizottság fogadta. A magyar kiállitás ünnepélyes megnyitása a norvég király, az udvar és a kormány jelenlétében kedden, január 8-án 12 órakor lesz. A megnyitás napján *Mowinckel* miniszterelnök löncsöt, *Röwde* főkonzul diszebédet ad.

Uránia Lipót
1929 I. 8

alvány.

.....nak, címe:.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

.....

.....ért

[redacted]

[redacted] fizetendő.

...bélyeg.....nyugta.....bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás
Pengő	Pengő

Déry Béla
festőművész

— **Az oslói magyar kiállítás.** Kertész K. Róbert államtitkár és neje szerdán villásreggelit adtak a norvég bizottság tiszteletére a Grand Hotel különtermében. A villásreggelin megjelentek: Hasund miniszter, Rövde főkonzul nejével, Hambro, a stortinget elnöke, valamint a bizottság elnöke. Kertész K. Róbert államtitkár megköszönte a norvég kormánynak és a sajtónak a magyar kiállítás támogatását. A norvég kormány nevében Hasund miniszter válaszolt. Örömét fejezte ki, hogy Magyarország ilyen nagyértékű kiállítás bemutatásával erősítette meg a norvég-magyar barátságot. Rhiis, a norvég nemzeti képtár főigazgatója, a magyar művészet fejlődéséről beszélt. A magyar művészek nevében Déry Béla mondott beszédet.

Pesti Hirlap
1929 I 11

Ma.	
2 nap alatt.	
3 nap alatt.	

.....osztálynak.

sutak igazgatósága.

ztázta: .....

szcolvasta:.....

adta: .....

irat száma: .....

irat száma: .....

szefüggésben .....számmal.

yuttal elintézett szám:.....

Előterjesztés előtt

Déry Béla
festőművész

• **A magyar ünnepségek Oslóban.** *Oslóból* jelentik: *Kertész* K. Róbert államtitkár és neje szerdán villásreggelit adtak a norvég bizottság tiszteletére a Grand Hotel különtermében. A villásreggelin megjelentek *Hasund* miniszter, *Röwde* főkonzul nejével, *Hambro*, a stortinget elnöke, valamint a bizottság elnöke. A gazda meleg hangon mondott köszönetet a norvég kormánynak és a sajtónak, amely a magyar kiállítást támogatta. A norvég kormány nevében *Hasund* miniszter válaszolt, örömét fejezte ki, hogy Magyarország ilyen nagyértékű kiállítás bemutatásával erősítette meg a norvég—magyar barátságot. *Rhiis*, a norvég nemzeti képtár főigazgatója, a magyar művészet fejlődéséről beszélt, kiemelve annak nehéz multját, nagyszerű jelenét és annak jövőjére ürítette poharát. A magyar művészek nevében *Déry* Béla mondott köszönetet.

Magyarság
1929 I. 11

Ki kell adni:	
Ma.	
2 nap alatt.	
3 nap alatt.	

.....osztálynak.

asutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben .....számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Déry Béla
festőművész

— **Köszönet a norvég kormánynak a magyar kiállitás támogatásáért.** *Oslóból* jelentik: *Kertész K.* Róbert államtitkár és neje szerdán villásreggelit adtak a norvég bizottság tiszteletére a *Grand Hotel* különtermében A villásreggelin megjelentek: *Hasund* miniszter, *Rövde* főkonzul nejével, *Hambro* a storting elnöke. valamint a bizottság elnöke. *Kertész* K. Róbert államtitkár meleg hangon mondott köszönetet a norvég kormánynak és a sajtónak, amely a magyar kiállitást támogatta. A norvég kormány nevében *Hasund* miniszter válaszolt. Örömét fejezte ki, hogy Magyarország ilyen nagyértékü kiállitás bemutatásával erősitette meg a norvég-magyar barátságot. *Rhiis* a norvég nemzeti képtár főigazgatója a magyar művészet fejlődéséről beszélt, kiemelve annak nehéz multját, nagyszerü jelenét és annak jövőjére ürítette poharát. A magyar művészek nevében *Déry* Béla mondott köszönetet.

Nemzeti Ujság
1929 I 11

.....osztálynak.

nvasutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben .....számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Déry Béla
festőművész

— **Dr. Gerevich Tibor előadása a Nemzeti Szalonban.** A Nemzeti Szalonban pénteken délben dr. Gerevich Tibor egyetemi tanár előadást tartott a modern francia művészet legujabb irányairól, kapcsolatban a francia Avant Gardista művészettel. Az előadáson résztvettek az egyetem művészettörténet osztályának hallgatói is. A közönség és a Nemzeti Szalon nevében Déry Béla igazgató köszönte meg az előadást Gerevich Tibornak. A kiállitás naponkint reggel 9-től 5-ig van nyitva, de vasárnap délután 2 órától kezdve a látogatók 50 százalékos mérsékelt jegyekkel tekinthetik meg a kiállitást.

Pesti Hirlap
1929 III. 9

ıvasutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben ..... számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

MDK

Déry Béla

Novemberi hangulat, o.

Vasárnapi kocsmázás, o.

Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

-1

tette napfényes szinvil
1825; Szántás, Tavasz,
Moszkva, Tretyakov Képt
bizonyultak. Saját költ
szegény sorsu ls jobbág
Szavenov: A.G.V. Moszkv

Déry Béla
festőművész

— **A Szinyei Merse-Társaság tavaszi szalonjának megnyitása a Nemzeti Szalonban.** A nagysikerű tavaszi kiállítást vasárnap délelőtt nyitotta meg a közoktatásügyi miniszter képviseletében *Kertész K. Róbert* államtitkár, akit a Szinyei Társaság részéről dr. *Jeszenszky Sándor* miniszteri tanácsos, főtitkár, *Iványi-Grünwald Béla*, a Nemzeti Szalon részéről *Gellért Jenő* alelnök, *Déry Béla* igazgató és *Kató Kálmán* műtáros fogadták. A fővárost *Liber Endre* tanácsnok képviselte.

Pesti Hírlap
1929 V 8

17

..... osztálynak.

ıvasutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben ..... számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Déry Béla
Festőművész

Nürnbergi magyar képzőművészeti kiállítás –
– Erzsébet – téri képével szerepel

Magyarság
1929 III. 6

Déry Béla
Istőmüvész

A műrubergi Magyar Hét képzőmüvészeti kiállításának katalógusa, mind a nemzeti szakra igazgatójával kevesítő írásában nulay hangva emlékezik meg.

Nemzeti Újság

1929 II. 26

Béri Béla
Istömüvér

Nürnbergi magyar reprezentatív kiállítás-
képével szerepel —

Nemzeti ugrány
1929 11.28.

Déry Béla festőművész

Nürnbergi magyar hét.

Nürnberg, febr. 21. (Budapesti Tudósító telefonjelentése). A holnapután hivatalosan megnyitásra kerülő „Magyar hét" alkalmából a város bajor és magyar lobogókkal van diszitve. A falragaszokon, melyek az ünnepségek programmját jelentik be, *a magyar cimer látható*. A nürnbergi és az eddig ideérkezett müncheni lapok meleg hangu cikkekben méltatják a készülő eseményt.

Magyarországból ma a többi között érkeztek ide: *Déry Béla*, a Nemzeti Szalon igazgatója, dr. *Bevilaqua-Borsody Béla*, a magyar Dürer-bizottság képviselője, *Orbán Dezsö* és *Boldizsár István* festőművészek, *Fényes-Beck Vilmos* és *Körmendy Jenő* szobrászművész, *K. Fejérváry Erzsi* festőművésznő.

Nürnbergben tartózkodik már dr. *Dohnányi Ernő*, a Filharmóniai Társaság elnökdirigense és dr. *Petrovich Elek*, a Szépmüvészeti Muzeum igazgatója.

A magyar hét ünnepélyes megnyitása február 23-án délelőtt 11 órakor lesz. Erre az alkalomra a többi között a következőknek megérkezését várják: *Rakovszky Iván*, a közmunkatanács elnöke, a magyar kormány képviseletében, *K. Kertész Róbert* h. államtitkár a vallás- és közoktatásügyi miniszterium képviseletében jelenik meg. Jelen lesz továbbá dr. *Velics László* müncheni főkonzul, dr. *Goldenberg* bajor közoktatásügyi miniszter is. A vendégeket dr. *Luppe Hermann* Nürnberg város főpolgármestere üdvözli. A mengyitó ünnepség beszédeit a müncheni rádió egész Németországban terjeszteni fogja.

Pest. Hirlap 1929 II. 22

4+ 22

Szombat délután egy órakor lesz a kiállítás ünnepélyes megnyitása, utána a városháza pincéjében Nürnberg város ebédet ad a kiküldöttek tiszteletére. Délután öt órakor dr. *Hantos Elemér* ny. államtitkár tart előadást, este pedig *Herczeg Ferenc Bizáncát* adja elő német nyelven a nürnbergi színház együttese.

*

Déry Béla, a Nemzeti Szalon igazgatója, ma délelőtt nyomban megérkezése után megtekintette a *Norishallban* levő magyar képzőművészeti kiállítást, mint a magyar képzőművészeti tanács külföldi kiállítási szakosztályának képviselője. *Schulz Frigyes*, dr. *Traugott* tanár, a nürnbergi városi gyüjtemények főigazgatója, dr. *Petrovics Elek*, a Szépművészeti Muzeum főigazgatója és *Körmendy Ervin*, a Münchenben élő magyar festőművész mutatták be a kiállítást. A Norishall, amelyben a kiállítást rendezték, körülbelül kétszer akkora, mint a budapesti Műcsarnok és kiválóan alkalmasnak látszik a festészeti és plasztikai művek érvényre juttatására.

Déry Béla kijelentette, hogy a magyar képzőművészeti kiállításon *118 magyar képzőművész 400 művel* van képviselve. A kiállítás arányait és belső értékét tekintve, kétségkivül hatalmas hatást fog tenni minden nézőjére. Ilyen nagyarányu külföldi kiállítása egy ország képzőművészeti termékeinek talán példátlanul áll a művészet történetében. Igazi reprezentativ kiállításról lehet beszélni.

Déry Béla
festőművés

* **A nürnbergi Magyar Hét.** *Nürnbergből* jelentik: A holnapután hivatalosan megnyitásra kerülő *Magyar Hét* alkalmából a város bajor és magyar lobogókkal van diszitve. A falragaszokon, melyek az ünnepségek programját jelentik be, a magyar cimer látható. A nürnbergi és az eddig ideérkezett müncheni lapok melegh angu cikkekben méltatják a készülő eseményt. Magyarországból ma a többi között érkeztek ide: *Déry* Béla, a Nemzeti Szalon igazgatója, *Bevilaqua-Borsody* Béla, a magyar Dürer-bizottság képviselője. *Orbán* Dezső és *Boldizsár* István festőművészek, *Fényes-Beck* Vilmos és *Körmendy* Jenő szobrászművészek és *K. Fejérváry* Erzsi festőművésznő. Nürnbergben tartózkodik már *Dohnányi* Ernő dr., a Filharmóniai Társaság elnökdirigense és *Petrovich* Elek dr., a Szépmüvészeti Muzeum igazgatója. A Magyar Hét ünnepélyes megnyitása február 23-án délelőtt 11 órakor lesz.

Magyarság
1929 II. 22

2 nap alatt.	
3 nap alatt.	

....osztálynak.

sutak igazgatósága.

isztázta: .....

sszeolvasta: .....

iadta: .....

lőirat száma: .....

óirat száma: .....

sszefüggésben ..... számmal.

gyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Déry Béla
festőművész

Nürnberg lobogódíszben várja a Magyar Hét megnyitását

NÜRNBERG, febr. 21.

A holnapután hivatalosan megnyitásra kerülő Magyar Hét alkalmából a város bajor és magyar lobogókkal van díszítve. A felragaszokon, amelyek az ünnepségek programmját jelentik be, a magyar címer látható a nürnbergi és az eddig ideérkezett müncheni lapok meleghangú cikkekben méltatják a készülő eseményt.

Magyarországból ma a többi között ideérkeztek: *Déry* Béla, a Nemzeti Szalón igazgatója, *Bevilaqua-Borsody* Béla dr., a magyar Dürer-bizottság képviselője, *Orbán* Dezső és *Boldizsár* István festőművészek, *Fényes-Beck* Vilmos és *Körmendy* Jenő szobrászművész, *K. Fejérváry* Erzsi festőművésznő. Nürnbergben tartózkodik már *Dohnányi* Ernő dr., a Filharmóniai Társaság elnökdirigense és *Petrovich* Elek dr., a Szépművészeti Múzeum igazgatója.

A magyar hét ünnepies megnyitása február 23-án délelőtt 11 órakor lesz. Erre az alkalomra a többi között a következő előkelőségek megérkezését várják: *Rakovszky* Iván, a közmunkatanács elnöke a magyar kormány képviseletében, K. *Kertész* Róbert h. államtitkár a vallás- és közoktatásügyi minisztérium képviseletében jelenik meg. Jelen lesz továbbá *Velics* László dr. müncheni főkonzul, *Goldenberg* dr. bajor közoktatásügyi miniszter is. A vendégeket *Luppe* Hermann dr., Nürnberg város főpolgármestere üdvözli. A megnyitóünnepség beszédeit a müncheni rádió egész Németországban terjeszteni fogja.

Budapesti Hirlap
1929 II. 22

47
2n

Szombat délután egy órakor lesz a kiállítás ünnepies megnyitása, utána a városháza pinceéjében Nürnberg város ebédet ad a kiküldöttek tiszteletére. Délután öt órakor *Hantos* Elemér dr. ny. államtitkár tart előadást, este pedig *Herczeg* Ferenc Bizánc-át adja elő német nyelven a nürnbergi színház együttese.

Déry Béla ma délelőtt nyomban megérkezése után megtekintette a Norishall-ban lévő magyar képzőművészeti kiállítást, mint a magyar képzőművészeti tanács külföldi kiállítási szakosztályának képviselője. *Schuls* Frigyes, *Traugott* dr. tanár, a nürnbergi városi gyüjtemények főigazgatója, *Petrovics* Elek dr., a Szépművészeti Múzeum főigazgatója és *Körmendy* Ervin Nürnbergben élő magyar festőművész mutatták be a kiállítást. A Norishall, amelyben a kiállítást rendezték, körülbelül kétszer akkora, mint a budapesti Műcsarnok és kiválóan alkalmasnak látszik a festészeti és plasztikai művek érvényre juttatására. *Déry* Béla kijelentette, hogy a magyar képzőművészeti kiállításon 118 magyar képzőművész 400 művel van képviselve. A kiállítás arányait és belső értékét tekintve kétségkívül hatalmas hatást fog tenni minden nézőjére.

MDK

Déry Béla, festöm.
1868-1932

Halászok készülödése. Olf. Jelz.

Balatoni táj. " "

Árv. Comm.1937.évt. 83.cs./Árv.Közl.rk.cs./ 2c.l.

MDK

Déry Béla

A N.Szal. közgyülése. Képzőművészet 1933. 63-64. sz. 187. l.

Déry Béla festőművész

MDK.

/A Műcsarnok tavaszi tárlatán vett részt/

"Szélmalom Dordrecht mellett-,Holdvilágos ájjel Volendamban-, Külváros Hollandiában és Schiedam vidéki szélmalom"

Ország-Világ, 1912. 527. l.

Déry Béla festőművész

Bárkák

Edam vidéke tavaszkor

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934

DÉRY BÉLA

Februári délután flamand vidéken. Olajf.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll.kat. 7o.oldal

MDK

Déry Béla

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

Déry Béla MDK

Téli este Amsterdamban, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Déry Béla MDK

Tavaszi eső után /Klfje, Holland 1921/ olf.
Kertrészlet a megszállott Itáliában, olf.
/Pordenone, 1918/

A Céhbeliek IV. kiállitása
Nemzeti Szalon 1923.

Déry Béla MDK

Részlet az Ezertó országából /Abo Finnland 1922/
Déli napsütés északon /Karis,Finnland, 1922/
Tavasz a Ghettóban /Amsterdam, 1921/
Az Amstel innenső partja /Ouderkerk. Holland 1921/

A Céhbeliek IV. kiállitása
Nemzeti Szalon 1923.

Déry Béla MDK

Ködös téli reggel Balaton Györök, 1922, olf.
Hótalan téli délután /Balaton Györök 1922/ olf.
Régi katholikus templom belseje /Abo, Finnland, 19
1922/

A Cóhbelick IV. kiállitása
Nemzeti Szalon 1923.

Déry Béla MDK

Veszteglő bárkák, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Déry Béla, festöm.
1868-1932

Balatoni táj.	Olf.	Jelz.
Halászok készülödése.	"	"

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 21.l.

MDK

Déry Béla

1929-ben Genovában rend. magyar kiállításon
a Palazzo Rossoban, ezüstérmet nyert Déry Béla.

Cikk: Az UME, az Uj Művészek Egyesülete.

RátStr. 91, 92.lap

MDK

Déry B.

Kitüntetést kapott az 1927 aug.2.-án megnyilt I
Expozicione Internationale di Belle Arti della
Citta di Fiume-n.

Cikk: Az UME, az Uj Művészek Egyesülete.

RátStr. 91, 92.lap

Déry Béla MDK

Szigliget

Hullámtörés

Mücsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

MDK

Déry Béla

Pesti Hirlap 1934 évi nagy naptára. 61.l.

MDK

Déry Béla

A Műcsarnok háborus kiállításan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállítás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

MDK

Déry Béla

A külföldi kiállitások ügye. Képzőművészet 1928. 1o. sz. 115.1.

Déry Béla MDK

A Zuider tó partján

Őszi este Hollandiában

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

MDK.

Déry Béla, festőm.

Balatoni képeit az odaadó hüség jellemzi, és oeuvrejében éppen ebbeni munkái jelzik a természeti élmény őszinteségét.

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet. A festői Balaton. Bp.1942.77.lap.

Dévy Béla, festőm.

MDK

Déry Béla

Margitay Ernő cikke. Magyar Iparmüvészet, 1919. 50-52, 61-62. l.

MDK

festőm.

Déry Béla

Csónakok

Lyka K: A Műcsarnokból. Uj Idők, 1904. X. 46. sz.

MDK

Déry Béla

N.Szal. csop.kiáll. 192o. márc. 2.l.

M.D.K.

Déry Béla /1868-1932/

126. Krisztina csatahajó. Olajf. 32.9 x 50, karton.
127. Sophien-Hütte. Olajf. 33.7 x 50.5, karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 15. l.

MDK.

Déry Béla festő

"Rózsacsendélet" /olaj/

Árverési Közlöny 1939.dec. 4.sz.
29.1.

MDK

Déry Béla

Hullámtörés /Keleti tenger/, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj.

22. 1.

- Na most már tudom.

a hold, mellyin van a nap.

király ao! Ürül. Alo mikor

ja még a lovat az utca köz

király lesz. Mikor megyen

/A hallgatóság hahotázik/

- Térgyén van a csill

a nap.

Déry Béla

Szigliget, of.

Angol-magyar miáll. Múcs. 1926. ráj.

22. 1.

MDK

Déry Béla

Rálátás az Erzsébet térre, of.

Utca részlet Hollandban, of.

Amsterdami Vondelpark, of.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept.

9. 1.

MDK

Déry Béla

A haragos Balaton, of.

Balatongyöröki részlet, of.

Balaton-Edericsi szőlők, of.

Balatoni Társ. 3. N.Szal. 393.kiáll. 1928. ápr. 13. 1.

MDK

Déry Béla

A Zuider tó partján, of.

Őszi este Hollandiában, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj.
21. l.

Déry Béla, Bp. 187o-

MDK

Raguzai hullámtörés

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, ~~1928~~x

1924. aug. 7 l.

MDK

Déry Béla

Holland interieur, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.
6.1.

MDK

Déry Béla, festö

5o. Balatonedericsi részlet a beszoi templommal. Olf.

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Társ. IV.kiáll. Bp.193o.szept. Kat.

M.D.K.

Déry Béla /1868-1932/

148. Novemberi hangulat. /Amsterdam Vindelpark/
Olajf. 35x42 karton.
149. Vasárnapi kocsmázás. Olajf. ----- karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 10. 11.l.

MDK

Déry Béla

Velencei nemzetk. kiáll. 1907.
29.1.

MDK

Déry Béla

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal.

1. o.

MDK

Déry Béla

Virágcsendélet, of.

Télutó, of.

Árv.Közl. 1929.jun. 4.rk.sz. 17 l.

MDK

Déry Béla

N.Szal. societaire-tag

KÉVE 14. kiáll. N.Szal. 1923. márc. 4. l.

MDK

Déry Béla festőm.

igazgató

KÉVE 14. kiáll. N.Szal. 1923. márc.

4. l.

MDK

Déry Béla

e.a: N.Szal. gyüjt. kiáll. Ujság, 1933.
,árc. 5.

MDK

Déry Béla festő

Müvészet 1918. 22. l.

MDK

Déry Béla, sz. 187o.

A kis Sió partjai, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 9 l.

MDK

Déry Béla

N. Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

2 l.

Déry Béla

festő

MDK

Az Irodalmi és Művészeti Szaktanácsnak 1918 dec 23-iki határozatát a szakminisztérium létesítésének szükségességéről aláírta.

M.T.Képz. El. Bp. 1960.

21.o.

Déry Béla MDK

festő

A Nemzeti Tanács meghivására 1918. dec. 23-án összejött Irodalmi és Müvészeti Szaktanácsának tagja.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 8.o.

MDK

Déry Béla

N. Szal. őszi tárlat, 1921. szept.
2 l.

MDK

Déry Béla, festö

Rálátás az amsterdami Damrakra. Vizf.
A megszállott Itáliából. /Pordenone, 1918./ Vizf.
Utca Koppenhágában. Szines rajz.

A Magy. Akv.- és Pasztellf. Egy. X. kiáll. 1923. nov.
Nemz. Szal. Kat.

MDK

Déry Béla, festö

a Nemz.Szal.ig.

A Magy. Akv.-és Paszt.festök Egy.X.kiáll. 1923.Nov.
Nemz. Szalon. Kat.

MDK

Déry Béla, festö .

A Nemz.Szal.societ.tagja.

A Magy. Akv.- és Pasztellfestök Egy. X.kiáll. 1933.M
Nemz.Szal. Kat.

MDK

Déry Béla, festö

Világitó torony a tengerparton.

MK.Seg.Biz. Müv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat.5.l.
Szépm.Muz.

MDK

Déry Béla

festő, az iskola v. növ.

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 14.1.

Eötvös József gimn. loo éves fennállása.

MDK

Déry Béla

a Cennini Társ. tagja

Cennini Társ. 3. kiáll. N. Szal. 1926. l.o.
febr.

MDK

Déry Béla igazgató

a Cennini Társ. tagja

Cennini Társ. 3.kiáll.N.Szal. 1926. febr.

1. o.

M.D.K.

Déri Béla /1868-1932/

72. Viharos tenger. Olajf. cca.80x100

Elveszett./Budai királyi palota/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
5. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Déry Béla

Májusi éjjel Flandriában, of.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll. kat. 64.l.

MDK

Déry Béla

"Amsterdami részlet" c. festm. Repr.
(A Benczúr-Társaság kiállitásáról.)

Képzőművészet, 1927. 5.sz. 8.lap

MDK

Déry Béla

Két levél. Képzőművészet 1930. 30.sz.

111.1.

MDK

Déry Béla

Mostra Roma 1928. VI.

Déry Béla MDK

Edam vidékén tavaszkor, olf.
Párás reggel Hollandiában, olf.
Monikendami hajójavító hely, olf.
A muzeumkert októberben, olf.

A Céhbeliek harmadik kiállitása
Nemzeti Szalon 1921.

Dery Béla von MDK

Winter in Finnland
Winter in Holland
Plage in Warnemünde

Wien, Kunstlerhaus 1924. Mai-Juni

MDK

Déry Béla,

a kiállitott anyagot rendezte.

Az UME vezetősége.-Nemz. Szal, 1928.II.

M.D.K.

Déry Béla, a Nemzeti Szalon igazgatója.

Mélynyomás, fénykép után.

Panoráma. Bécs. 1927.nov.13. 46.sz. 9.p.

Déry Béla MDK

A niepolnicei templom kis oltára
Az arbei templomból, olf.
Balatongyöröki temető a templommal, olf.

Egyház és művészet kiállitás
Nemzeti Szalon 1919.

Déry Béla MDK

Vihar után a zandwoorti parton, olf.
Szeles délelőtt /Zandwoort/, olf.
A Maas Dordrechtnél, olf.
Amsterdami utca rossz időben, olf.

A Céhbeliek harmadik kiállitása
Nemzeti Szalon 1921.

MDK

Déry Béla, festöm.
1868-1932

11o. Szélmalom. Olf. 33x5o. Jelzett.

Festmények, rajzok, metszetek. -97. aukció.
Árv. Közl. 1941. márc. 2. m. oz. Kat. 21.1.

MDK

Déry Béla

"Művészeti kiállitások külföldön az 1927.évben." c. könyvének alapján ir Gy.N. a külföldön rendezett kiállitásokkal kapcsolatos panaszokról és sérelmekről.

Gy.N.: A külföldi kiállitások ügye.

Képzőművészet 1928.10.sz. 115-118.l.

MDE

Déry Béla

Művészet 1917. 4. 1.

DÉRY BÉLA

588. Dogana. Olajf.

Képzőm.Társ.1910/11.téli kiáll.kat. 58.oldal

MDK

Déry Béla

a N.Szal. törzstagja

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz. 1868.V.16. Bp.

Repülőtér Kaliában, of.

Hótalan tél a külvárosban, of.

Tél a Muzeum kertben, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz. 1868.V.16. Bp.

Hóolvadás után, of.

Bárkák a lágymányosi parton, of.

Tél, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz. 1868.V.16. Bp.

Nyugalom ideje a kikötőben, of.

Rio San Polo, of.

Nyári éjjel egy hegyi faluban, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz.1868.V.16. Bp.

Szeles idő a Földközi tengeren, of.

Tél a város mögött, of.

Január az éren, of.

Májusi éjjel Angliában, of.

Societaire-ek 1.kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz.1868.V.16. Bp.

Cascade a nymphenburgi parkban, of.

Visztula hid Sandomierznél, of.

A "Gotha" indulás előtt, of.

A mi tüzérségünk emlékei Udinében, of.

Societaire-ek I. kiáll. M.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz.1868.V.16. Bp.

Novemberi délután Hollandiban, of.

Napszállta a dünék világában, of.

Rálátás a csatornára, of.

Piac Amsterdamban, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz.1868.V.16. Bp.

Napos reggel a Zuiderseen, of.
Este az Amstel mellett, of.
A Bickergsracht télen, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz.1868.V.16. Bp.

Az alkmari öreg szélmalom hóban, of.

Csatornaásás Hollandban, of.

Oud-Amsterdam, of.

Societairs-ek 1.kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz.1868.V.16. Bp.

Kagylóhalászok, of.

Hullámtörés a scheweningeni kikötőnél, of.

A Ramgracht Amsterdamban, of.

Societaire-ek 1.kiáll. N.Szal. 1921. márc.

Déry Béla

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

Újság 1931. II. 21.

Déry Béla

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban két naturalista képével szerepelt.

BH. 930. IV. 27.

Déry Béla

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban képe szerepelt.

NM·930.IV.27.

Déry Béla

hazajel a fiumei II. nemzetközi kiállításon

Nemzeti Cipőg 1927 X. 4

Déry Béla

N.U.932.IV.26.

— **Csütörtökön nyitja meg az olasz király a velencei kiállitást.** *Velencéből* jelentik: A velencei magyar kiállitási pavillonban a rendezési és tatarozási munkálatok befejezésükhöz közelednek. A kiállitás rendezősége a magyar pavillon körüli és évek óta elhanyagolt állapotban levő kertrészt teljesen ujonnan parkirozta s igy a magyar pavillon a legelőnyösebb helyzetbe került. A főépületnek a magyar épület felé eső részén uj bejárót épitettek, amely lehetővé teszi, hogy a főépület elhagyása után a látogatók közvetlenül a magyar pavillonba mehessenek. A magyar épület mögött épitették meg a lengyel, svájci és a velencei iparmüvészeti pavillont, mig a dánok a magyaroké mellett emeltek egyszerü, de nagyon artisztikus, görögstilusu épületet. Az elmult hét végén Alvera *Podesta* és *Bianchetti* prefektus a kiállitási igazgatóság és a városi tanács élén meglátogatta a magyar pavillont. Az előkelőségeket a bejáratnál *Déry* Béla miniszteri biztos, a kiállitás müvészi rendezője és Sartori *Sylvio* magyar konzul fogadta. A kiállitás idegen pavillonjait Victor Emanual király április 28-án nyitja meg. Az uralkodó *Helena* királyné és a genovai herceg kiséretében érkezik Rómából a megnyitásra.

Déry Béla

Alkotása a Magy.Művészeti sorsjáték nyeremény-
tárgyainak kiáll.-én.

P.H.934.XII.8.

Déry Béla

festőművész-

Munkácsy- céh kiállítása - az Ernst Múzeumban - képével szerepel.

Esti Kurir
1930.VI.6.

Déry Béla

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel. Eredeti felfogásu velencei képével

U j s á g
1930.XI.9.

Dèry Béla festő

Az Árverési Csarnok karácsonyi aukcióján szerepelt.

M.930.XII.7.

Déry Béla.

A varsói magyar kiállításon szerepelt műve. A kiállítást szervezője volt, és kormánybiztosa. A varsói képművészeti társulat „mention honorable"-lel tüntette ki.

Magyarság, 1927. máj. 29.

Dèry Bèla

UME màsodik kiàllìtàsàn a Nemzeti Szalonban kèt kèpèvel szerepelt.

EK. 930. IV. 27.

Déry Béla

Postatakarékpénztár aukció kiállítá-
sán képével szerepelt.

PH. 930. III. 30.

Déry Béla

Szerepelt a dűcsarnok Tavasi tárlatán.

PSL 1927. IV. 2.

Déry Béla

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban két párizsi tanulmánya szerepelt.

P.H. 930.IV.29.

Déry Béla

— **Alpin-kiállitás.** A „Nemzetközi Alpin képkiállitás" iránt, amelyet a Magyar Turista Szövetség a Nemzeti Szalonnal karöltve rendez és amely 1930 március 15-én nyilik meg, bel- és külföldi müvészkörökben óriási érdeklődés mutatkozik. A magyar müvészeknek a kiállitásra való megszervezését a Nemzeti Szalon igazgatója, *Déry* Béla vállalta, mig a külföldi propaganda az előkészitő bizottság feladata. A bizottság eddig 12 különböző ország alpin- és müvészköreivel folytat sürü levelezést, közel 400 hegyi festő cimét gyüjtötte össze, akik közül már eddig is igen sokan jelentették be részvételüket.

N.U. 929. XII. 25

NU. 929. XII. 25.

MAGYAR KIRÁLYI

Folyó szám.....

Könyvelési

192.....

T á r

A..... *számú ügyiratok alapján:*.....

A könyv	Tartozók			Korona	fillér

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz.1868.V.16. Bp.

Szilveszter délután a parton, of.

Vihar után Edam vidékén, of.

Dordrechti csatorna részlet nov.reggelen, of.

Societaire-ek 1.kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla /Csalai/ sz.1868.V.16. Bp.

Veszteglő bárkák, of.

Fürdő kacsák a plageon, of.

Szénaboglyák napsütésben, of.

Societaire-ek 1.kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Déry Béla

N. Szal. törzstagja

N.Szal. tav.tárl. 1922. máj.

DÉRY BÉLA

98. Szélmalmok Schiedam mellett /Hollandia/
Olajf.

Képzőm.Társ.1909.tav.kiállkat. 31.oldal

MDK

Déry Béla, festöm.

128. Olasz tájkép. Olf. 31x24 J.l.b.

Árv. Közl. 1932. I.rk.sz. 61.sz. 17.l.

MDK

Déry Béla

Tanya délutani napsütésben (Balaton-Györök) of.
Reggeli szél (Balaton Györök) olajf.
Balatongyöröki parasztudvar, "
Napsütéses őszi délután, "

A Balatoni Társaság II. Kiáll.Kat.1924.
Nov.29.-Dec.8. 10.1.

MDK

Déry Béla

Borus nap a Zuyder-tónál, c.festm.Repr.

Műcsarnok, 1908.tav.kiall.

MDK

Déry Béla

Borus nap a Zuvder-tónal c.festm.Repr.

Képzőm.Társ.1908.tav.kiáll.kat.

Déry Béla MDK

Januári délután, olf.

Kacsaducók Hollandiában, olf.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

MDK

Déry Béla

Párasnaplemente B.Keresztúron, olajf.
Esteli vizhordás (B.Györök), olajf.
Zsellérhazak Györökön, olajf.
Délelőtt Györökön, "

A Balatoni Társaság II. Kiáll.Kat.1924.
Nov.29.-Dec.8. 10.1.

Déry Béla

MDK

Téli délután Finnlandban

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállítás

Déry Béla MDK

Este Amsterdamban

Erzsébet tér tavasszal

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Dery Béla MDX

Rete Amsterdamban

Ereséket tér tavaszasi

Mica rnok 1924 tavaszi Kiállítás

MDK

Déry Béla, festőm.

609. Szeles délelőtt az Adrián. Olf.

611. Éjjel a francia Rivierán. /Monte Carlo/. Olf.

612. La Manche. Olf.

617. Graumünden /Bajorország/. Olf.

Képzőm.Társ. 1910/11 téli kiáll. Kt. 89.l.

MDK

Déry Béla, festőm.

324. Januári délután. Olf.

326. Kacsaúcsok Hollandiában. Olf.

KMT 1907. Tavaszi Tárlat. Kat. 38.1.

Déry Béla MDK

Eidam vidéke tavaszkor, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

MDK

Déry Béla

"Amsterdami részlet" c. műve. Repr.
(A Benczúr - Társaság kiállításáról.)

Képzőművészet, 1927. I.évf. 5.sz. 8.lap

MDK

Déry Béla, festőm.

Husz tagu deputációval képviseltette magát a Munkácsy-Cé. A deputáció egyik vezetője volt.

A Szegedi Fészek Klub reprezentativ kiáll. -a.
III. rész: Munkácsy Cé.
Képzőművészet 193c. 34. sz. 224.l.

MDK

Déry Béla

"Csónakok" c. műve a Műcsarnok tárlatán.

Lyka Károly: A Műcsarnokból.

Uj Idők 1904-5. XI. 9.sz. 223, 224.l.

MDK

Déry Béla, festöm.

Telitalálat a hangáron. Of.

A német Gotha. Of.

Nemz. Szal. 1919.okt. kiáll. Kat. 3.1.

MDK

Déry Béla, festöm.

hangulatot keltö képei réven szól hozzánk.

Tárlatok. A Cébeliek kiállitása.
Képzőművészet. 1938. 105-106.l.

Déry Béla, festöm. MDK

Téli táj. /Finnország./

Göteborgs Handelstidning nov.8. sz.megemliti nevé
és közli, h.a müvész ezt a képét a
göteborgi muzeumnak ajándékozta.

A [illegible] magyar képzőm. kiáll./1928/ a svéd
sajtóban.-MKP.1929. 5.sz. 177.l.

MDK

Déry Béla, festöm.

Amsterdam télen. c.képét megvették a malmöi muzeum részére. Malmö Arbetet. dec. 11. A magy. bizottság vette meg és ajándékozta a m.-i muz.-nak.

A stockholmi magy. képzöm. kiáll. /1928/ a svéd sajtóban. -MIP 1929 3. sz. 179. l.

MDK

Déry Béla, kormánybiztos

néhány kiváló alkotással emeli a kiáll.-t:
"Téli délután" Amsterdamban
"Ősz Hollandiában"

Skanska Dagbladet. dec.12.száma

A stockholmi magy.képzöm. kiáll. /1928/ a svéd sajtóban.-MIP 1929 3.sz. 179.l.

MDK

Déry Béla, festöm.

kifinomult impresszionista tájkép-festö. Kitünü parti tájképe Finnországból. /[illegible]

Aftonbladet okt.18.sz.-ban Gotthard Johansson 12 hasában foglalkozik a magy. kiáll.-al./...eddig csak Munkácsyról tudtunk.../

A stockholmi magy.képzömüv.kiáll.-/1928/- a svéd sajtóban.-MIP.1929. 3.sz.174.l.

Déry Béla, festöm. MDK

megvették két képét a stockholmi kiállitásunkon.

A stockholmi magy.képzöm.kiáll. /1928/ a svéd sajtóban. -MIP 1929 3.sz. 180.l.

MDK

Déry Béla, festöm.

tájképeit fölötte finomaknak nevezi
a

Svenska Morgonbladet okt. 5.sz.

Különösen kiemeli " Téli nap Amsterdamban" c. festményét.

A stockholmi magy.képzöm.kiáll. /1928/ a svéd sajtóban. -MIP 1929.3.sz. 176.old.

Déry Béla, festöm.

nagy figyelmet ébresztett szintén.

Malmö. Arbetet. dec.11. száma Cikk a kiáll.megnyitásáról.

A stockholmi magy.képzöm. kiáll./1928/ a svéd sajtóban.-MIP 1929. 3.sz. 178.l.

MDK

Déry Béla

Reggel egy flamand csatornán, olajf.
Este a gyárak mellett, "
Hollandi falucska este, "

Kepzőm.Tars.1907/8.téli kiáll.kat. 34.1.

Déry Béla MDK

Szenes hajó a Giudeccán, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Déry Béla MDK

A zöld ház előtt, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Déry B.

1930. Wieni Künstlerbund Hagen jub. kiáll. résztvett.

UME 3. kiáll. N.Szal. 1931. febr.

Déry Béla MDK

A zöld ház előtt, repr.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Déry Béla, festöm.

324. Januári délután. Repr.

KMTárs. 1907.tav.kiáll. Kat.

MDA

Déry Béla

A Műcsarnok 1908 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Sirocco, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm AT 50-159. 1.

Déry Béla, festöm. MDK

Egy jubiláris kiállitás- a 75 éves fennállá-
sát ünneplö belvárosi -Eötvös József reál-
iskola rendezésében, egykori növendékei ré-
vén fényes névsort tud felmutatni.

Egy jubiláris kiállitás a Nemzeti Szalonban.
Képzömüvészet.1932. 2o6.l.

MNK

Déry Béla

Scirocco. Olajf.

Képzőm.Társ.1908/9. téli kiáll.kat. 67.l.

Déry Béla

A Nemzeti Szalon igazgatója fogadta a Függ. Művészek nagyőszi kiállitásán József Ferenc kir. herceget és feleségét.

A Független Művészek ...
P. H. 931. XI. 22

Déry Béla.

Képe szerepel a Genossenschaft Der Wiener Künstler tarasi tárlatán.

Esti Kurir, 1927. ápr. 21.

Déry Béla

Alkotása, a szfőv.műgyűjteményének kiáll.-án
a Műcsarnokban.

N.U.932.VI.17.

Dezy Bela

Déry Béla.

A Vendzeti szabadban a Benczur Társaság kiállításán tengerparti tájai szerepelnek. (emlitve.)

Pesti Hirlap, 1927. dec. 11.

Kóry Béla.

A Vendéti szabadban a Teneurs
tisztán kiállítóan tengerparti
tájai szerepelnek. (emlitve.)

Testi Hirlap, 1927. dec. 11.

Déry Béla

Alkotásával szerepel a Céhbeliek kiáll.-án
a Nemzeti Szalonban.

Est, 932.III.20.

Dept Mail

Déry Béla

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

N.U.932.IV.8.

DATA DELE

Déry Béla

A "Délelőtt" c.műve a Munkácsy-Céh kiáll.-án

E.K.932.IV.3.

B.K. 692.IV.3.

Déry Béla

Norvégiai és hollandiai tájképei a "Céhbeliek" kiáll.-én.

P.H.932.III.20.

Dé[illegible]y

Alkotását nyereménytárgynak vásárolták meg,
a Munkácsy Céh sorsjátékkal egybekötött kiállí-
tásán.

P.H.932.IV.14.

Depot

Déry Béla.

A Nemzeti Szalonban, a Benczur Társaság kiállításán művei szerepelnek.

Magyar Hírlap, 1927. dec. 11.

Herr Fiala.

Ich bestätige den Empfang
Ihrer freundlichen Zeilen.

Déry Béla.

A Benczur-Társaság IV. kiállításán részt vesz.

Magyarság, 1927. dec. 10.

Bény Béla.

A Beurrus-Tarnóvtág IV. Lucelli-
tanu sert nem.

Magyarság, 1927. dec. 16.

Dény Béla.

A Magyar Orsz. Képzőművészeti Tanács művészsegélyező bizottsága tagjai.

Magyarság, 1927. dec. 14.

Dóry Béla.

A Magyar Orsz. Képzőművészeti Tanács mikrosabbi jóváttvány tagja.

Magyarság, 1927 dec. 4

Déry Béla.

A Nemzeti Szalonban, a Benczur-
tarsaság IV. kiállításán hollandus
motivumai, tengerparti képei szere-
pelnek. (emlékre.)

Esti Kurir, 1927. dec. 13.

Wiary Bela.

U kunsti malarskiej, a Bellmar-
tarskiej II. Indiktatów hollandu
motywami, temperatki lepsi nie-
wiele. (emblem.)

Arti Wiara, 1927 dec. 13.

Dóry Béla.

A Nemzeti Szalonban, a Benczur-Társaság kiállításán szerepelnek tájképei és külföldi városokról szóló képei.

Az Est, 1927. dec. 11.

Dr. Béla.

A Vanneti Galeotban, a Beucsur-
Tanasag Iniciatitaban resepelnek
kapcsolatban és kiegöldi vonatkozásai
nélkülöjei.

Az Ark, 1927. dec. 11.

Déry Béla

Tájképei, a Céhbeliek kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

B.H.032.III.20.

Dary Mrla

Tejhlpet, a Obhbeflek Kfkll.-m a Xemxeti
Xxajerban.

D.M.C92.III.2C.

Déry Béla

Alkotása, a "Céhbeliek" kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

P.N.932.III.20.

ВГИК ГИК.

Déry Béla

Alkotásával szerepel a "Céhbeliek" kiáll.-án.

N.U.932.III.22.

DS737.Z7 S48

Déry Béla.

— A magyar művészek nagy sikerrel szerepeltek a bécsi nemzetközi kiállításon. *Bécsi* tudósítónk jelenti: Ma délben nyitották meg a bécsi Künstlerhaus termeiben a *nemzetközi műkiállítást.* Az ünnepélyes megnyitáson *Hainisch* köztársasági elnök is jelen volt. A bejáratnál a *magyar művészek nevében Déry* Béla üdvözölte a köztársasági elnököt, aki meleg szavakkal adott kifejezést örömének, hogy újra osztrák földön üdvözölheti a magyar művészetet és a magyar művészet képviselőit. — Szívesen üdvözlöm önöket — mondotta Hainisch — és közöljék a magyar művészekkel, hogy *Ausztria mindig nagy örömmel köszönti a magyar művészetet.* Az elnök végigjárta a kiállítás termeit *Schmidt* osztrák kultuszminiszter kalauzolása mellett és *meleg elismeréssel adózott a magyar művészet munkájának.* Hosszasan elbeszélgetett *Iványi-Grünwald* Bélával és *Magyar-Mannheimer* Gusztávval. A művészeket igen kellemesen lepte meg, hogy *az elnök emlékezett rájuk a három év előtti bécsi magyar művészeti kiállításról* és érdeklődött mind a kettőnél egészségük és a magyar művészet helyzete felől. Elragadtatással nyilatkozott *Hainisch* elnök *Iványi* festményeiről és Mannheimernál ama nagy festménye iránt érdeklődött, amelyet a művész három év előtt állított ki. Igen dícsérte a művész most kiállított műveit is. Az elnök jó darabig időzött a kiállításon és a közönség éljenzése közben távozott a Künstlerhausból.

Pesti Napló, 1927. ápr. 10.

P. N. 1927 IV 10

1

Dévy Béla.

Műve szerepelni fog Bécsben a nemzetközi kiállításon. A kiállítás szervezési munkájának szűkebb bizottsági tagja. A megnyitás ápr. 9-én lesz.

Magyarság, 1927. márc. 31.

Déry Béla.

A varsói kiállításra beküldött mű-
vek bírálóbizottságának munkájá-
ban részt vett.

Magyarság, 1927. márc. 10

Déry Béla.
festő

A varsói magyar képző- és iparművészeti kállitásra kerülő művészi anyag bíráló-bizottsági-tagnak választották.

Magyarság. 1927. febr. 17.

Frau Lisa

Ich wünsche weiter Besserung - Ihr Spaziergang
mit Tante Hanni" Mutter erlaubt -
Weihnachts-Einkäufe erledigt.

Düsseldorf, 1927. Adv. 17.

Déry Béla

Képei teszik teljessé a kép anyagot.

(– r.): Csoportkiállítás.

M. Ó. 932. VIII. 14.

Dear Frau

Hope back before a big campaign

– 7). Prospect Schlacken.

M. G. 312. VIII. 14.

Déry Béla

Szintén kiállító.

Nyári kiállítás.

Est, 932. VIII. 14.

Déry Béla

egyik résztvevője a kiállításnak, mely aug: 14 én nyílik meg.

Szép művészeti kiállítás (Marcia Valeria u. 8.)
N. U. 932. VIII. 12.

Déry Béla

javaslatokat terjesztett elő (művészek vasuti kedvezménye, műtárgyak szállítása, képzőművészek aggkori segélyezése tárgyában) az M. Képzőművészek Orsz. Szöv.-nek ülésén. Ttb.

Képzőművészeti Lirek.
P. H. 932. V. 31.

Georg Heck

Herrn Professor Dr. Ludwig Heck
Berlin-Dahlem, Thielallee 63
Institut für Systematische Botanik
und Pflanzengeographie
der Universität Berlin

Ph.

Déry Béla

— **A Független Művészek** nagy őszi kiállítását szombaton délután *József Ferenc* kir. herceg és neje *Anna* kir. hercegnő tekintette meg. A fenséges vendégeket a *Nemzeti Szalon* részéről *Déry Béla* igazgató, a Független Művészek nevében *Kézdi-Kovács László* elnök s a kiállító művészek csoportja fogadta. A kir. hercegi pár elragadtatását fejezte ki a tárlat magas művészi színvonaláért. — Ugyancsak szombaton ítélkezett a Társaság zsűrije a kiosztásra kerülő díjak fölött. A *Lord Rothermere* aranyérmet *Gyügyei Nagy Zsigmond*, a *László Fülöp* aranyérmet *Lengyel-Rheinfuss Ede* nyerte el. A társaság négy ezüstérmeit ifj. *Gaál Vilmos* balatoni tájképe, *Kézdi-Kovács Elemér* hármas aktja és *Prohászka József* leányportraitja kapta. Kitüntető elismerésben részesült: *Zichy-Teleki Mária* grófnő gyermekszobra, *Darvassy István* tájképe, gróf *Andrássy Géza* adriai-tája, *Csillag József* tabáni részlete, *Telek Antal* csendélete és *Rainerné Istvánffy Gabriella* állatképe.

P.H. 931. XI. 22

P.H. 931. XI. 22

Déry Béla

a Neuz. Szigorgatója

Moghiró 931. XI. 15 én.

Déry Béla

legkiválóbb festőink egyike, művei
szerepeltek a kiállításon.

A milanói magy. képkiállítás meg-
nyitása.

N. U. 931. XI. 18.

Déry Béla

a Nemzeti Szalon pénzéről fogadta
Kerbin K. Róbert államtitkárt.

A Független Művészek Társaságának kiállításának megnyitása. - P. H. 931. XI. 17.

Déry Béla igazgató

a Nemz. Szal. vészéről fogadta a magas vendégeket a Függetl. Mův. Tars. - nak IV. őszi kiállitáson

József Ferenc fhg és Anna fhgnő látogatása a Nemz. Szal. - ban.

N. U. 931. XI. 22.

Déry Béla a N. Muz. ig. - ja
és Agotay Lajos ip. rajzisk. főigazg.
rendezésébel nyilt meg a Sz. för. ipar-
rajzisk és a för. textilip. fogl. műtely
gobelin - és könyvegkiállitása.

Két restaurált Rubens-gobelint állitott ki
a fóvarosi iparrajziskola.

N. U. 931. X. 10.

Déry Béla

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PN 1931. II. 22.

Déry Béla

Szerepelt a művésusportok műcsarnoki kiállításán.

N M 1931. II. 22.

Déry Béla

Szerepelt a művészcsoportok művészeti kiállításán.

PK 1931. II. 21.

Béby Béla

Szerepelt a művészcsoportok műtermeiből rendezett kiállításon.

B. H. 1931. II. 22.

Déry Béla

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

Ezt 1931. II. 22.

Déry Béla

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

EK 1931. II. 24.

Dery Béla igazgató
a Nemz. Szal. pénzéről fogadta a vendégeket a megnyitáson, mely egyuttal
a M. Iparm.-k. Orm. Egy.-nek karácsonyi
kiállitása is volt.

Vernissage a N. Szal.-ban. Ft. cs. kiáll.
N. U. 931. XII. 8.

Déry Béla

A Szinyei Társaság "Tavaszi Szalon" kiállítására beküldött művek felett zsüri tag volt.

M.931.IV.3.

Déry Béla

Műcsarnok kiállításán: "Nyolcvan eszendő magyar képzőművészete" egy tájával szerepelt.

PH. 932. II. 29

Déry Béla

Nemzeti Szalon UME kiállítá-
sán veneziai "Palazzo Ducale"-jé-
vel szerepelt.

PH. ~~932~~ 931. II. 1.

Dèry Béla

Nemzeti Szalon UME kiállításán
képével szerepelt.

NU.931.II.1.

Déry Béla

Nemzeti Szalonban az UME kiállításán velencei látképével szerepelt.

BH. 931. II. 1.

Dèry Béla

Nemzeti Szalon UME kiállításán
egy olasz tájképpel szerepelt.

B.Ó.M.931-II.1.

Déry Béla.

Műve szerepel a Balatoni Tár-
saság kiállításán, a Nemzeti
Szalonban.

Nemzeti Ujság, 1928. ápr. 1.

Dény Béla.

Több képe szerepel a Balatoni Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Magyarság, 1928. ápr. 1.

MDK

Déry Béla

Sirocco, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 5o-135.1.

Déry Béla

Résztvett a Balló Ede-pályadijat odaitélő bizottságban.

P.H.1931.Máj.14.

Déry Béla

A szombathelyi kiáll.-on szerepelt.

P.H.931.V.14.

Dóry Béla

Szerepek a Műcsarnok tavaszi tárlatain

Az Est, 1926. V. 16.

Déry Béla

Kiállít a Műcsarnok davaki tárlatán.

P.N. 1926. v. 16. (Pesti Napló)

Déry Béla

A Nyugat 1927-es tavaszi tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. 1.

Déry Béla.

* **Magyar képzőművészeti kiállitás Göteborgban.** A stockholmi reprezentativ művészeti kiállitás anyaga Göteborg város meghivására Svédországnak ebben a második legnagyobb kulturközpontjában, a hires városi muzeumban kerül bemutatásra. A kiállitás november 8-án nyilik meg. Az ünnepélyes megnyitás előkészitésével *Rohmdal* Alex muzeumi főigazgató és *Leffler* Béla dr. vezetésével alakult magyar társaság fáradozik. A kiállitás anyagát a kultuszkormány megbizásából *Déry* Béla rendezi, aki már el is utazott Göteborgba.

Magyarság, 1928. Nov. 3.

Déry Béla.

— **A magyar reprezentativ kiállitás Göteborgban.** A stockholmi reprezentativ müvészeti kiállitás anyaga Göteborg város meghivására Svédországnak ebben a második legnagyobb kulturközpontjában, a hires városi muzeumban kerül bemutatásra. A kiállitás november 8-án nyilik meg, az ünnepélyes megnyitás előkészitésével *Rohmdal* Alex muzeumi főigazgató és *Leffler* Béla dr. vezetésével alakult magyar társaság fáradozik. A kiállitás anyagát a kultuszkormány megbizásából *Déry* Béla rendezi, aki a mai napon Göteborgba utazott.

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 2.

1

Déry Béla

Alkotása, a szfőv. képzőm. gyüjteményének kiállitásán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.19.

DATA BAIA

Déry Béla.

A Nemzeti Szalon 1924 óta a harmadik balatoni tárlatát rendezi meg-melyen a balaton-edericsi és györöki zőlőket ábrázoló képei szerepelnek. (mulatva.)

Pesti Hirlap, 1928. ápr. 1

Déry Béla festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon neve szerepelt.

E.K. 932. II. 21.

Déry Béla.

Műve szerepel a Balatoni Taršaság harmadik kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1928. ápr. 1.

Déry Béla

az UME tiszteletbeli tagja.

Az VME bécsi kiállítása alkalmá-
ból az osztrák Hagebund külföl-
di levelező tagjául választotta.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 31.

Déry Béla.

Az UME tiszteletbeli tagja.

Az UME bécsi kiállítása alkalmából az osztrák vezető művészek egyesülete: a Hagenbund, egyhangulag külföldi levelezőtagul választotta.

Magyarság, 1928. febr. 1.

Déry Béla.

Az UME első kiállítását Bécsben rendezte, melyen műve szerepelt.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 14.

Déry Béla.

A Nemzeti Szalonban levő lengyel kiállítás díjkiosztó bizottságtagja volt.

Nemzeti Ujság, 1928. jún. 2.

Déry Béla.

Az VME az elmult héten útnak indította kiállítási anyagát, s azt Vaszary János- és Pécsi Pilch Dezsővel már elrendesték.

Magyarság, 1927. dec. 31.

Déry Béla.

Az UME még a mult héten útnak indította Bécsbe kiállítási anyagát, melyet Vaszary János és Pécsi Pilch Dezsővel máris elrendeztek.

Pesti Napló, 1928. jan. 1.

Déry Béla.

Az Uj Művészek Egyesülete bécsi kiállításán, – a Künstlerbund Hagen termeiben – művei szerepeltek, A bécsi Reichspost megemlékezik műveiről: „Mariahilfenstrasse" c. és az északi tengert ábrázoló képéről. (említve)

Magyarság, 1928. jan. 18.

Déry Béla

Jubilárisi művészeti kiállításon neve szerepelt.

PH.932.IX.18.

Déry Béla

Nemzeti Szalon jubileumi tárlatán képeivel szerepelt.

PH. 1932. X. 16

Déry Béla

Az Eötvös József reáliskola kiállításán városképével szerepelt.

BH. 932. X. 16.

Dèry Bèla

Eötvös reàliskola
Nemzeti Szalont kiàllìtàsàn
tengerrèszleteivel szerepelt.

M. 932. X. 16

Déry Béla

Hollandi falucska este, olf.

Mecsarnok 1907/8. téli kiáll.

Déry Béla MDK

Reggel egy flamand csatornán, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Déry Béla

MDK

Este a gyárak mellett, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll

Déry Béla

MDK

Januári délután, repr.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

MDK

Déry Béla

Szeles idő, repr.

Képzőművészet 1928. máj. II. évf. 1o. sz.
121.l.

Déry Béla MDK

Hollandia falu este, repr.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Béry Béla, festöm.

Est az északi tengeren. Olf.
Veneziai részlet. "

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 77.1.

Déry Béla MDK

Motivum Amsterdam mellett, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Déry Béla MDK

Motivum Marken szigetén, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Déry Béla

Hollandi falu este, repr.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat.

MDK

Déry Béla

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 58.l.

Déry Béla MDK

Hosszufalusi erdőrészlet, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Déry Béla, festöm. MDK
UME tiszteletbeli tag

A Hagenbund , a vezetömüvészek egyesülete Bécsben, külf. levelezö tagul választotta.

Pécsi müvészek sikere Ausztriában. /UME kiáll. / Dunántul. 1928. febr.1.

Déry Béla

MDK

Traunkirchen temetője, olf.

Műcsarnok 1915-16Téli tárlat

Déry Béla

Égiháboru után egy svéd kikötőben, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Déry Béla MIK

Alkony a parton, olf.

Quarneroi halászbárkák, vizf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Déry Béla MDK

Danzig külső részéből, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Déry Béla MDK

Mariahilferstrasse, olf.

Enyhe tél, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Déry Béla

MDK

Danzigi városkapu, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Déry Béla MDK

Esős nap az Északi tengeren, repr.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Déry Béla MDK

Esős nap az északi tengeren, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Déry Béla MDK

Májusi éjjel, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Déry Béla MDK

Napszállta Scheveningennél, vizf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Déry Béla MDK

Apály az északi partokon, vizf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Déry Béla

MDK

Flamand kanális, olf.

Bárkák pihenője, olf.

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Déry Béla MDK

Reggel, olf.

Dachau mellett, olf.

Rottőrdam előtt, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Déry Béla

MDK

Szélmalom Dordrecht mellett, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Déry Béla

MDK

Schiedam vidéki szélmalom, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Déry Béla MDK

Külváros Hollandiában, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Déry Béla

MDK

Holdvilágos éjjel Volendamban, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Déry Béla MDK

Gindecca Venezia, vizf.

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Déry Béla, festöm.

kiállitott müve a tengert idézi.

? kiállitás. III. terem.
Müvészet. 1918. 4.f.

MDK

Déry Béla

Dogana. Olajf.

KMT 1910/11. téli kiall. 58.1.

MDK

Déry Béla

Esős este Amsterdamban. Olajf.

Képzőm.Társ. 1908. tav.kiall.kat. 43.l.

MDK

Déry Béla festő

Résztvett az 1908.évi tav.kiallitason.

Képzőm.Társ.1908.tav.kiall.kat.44.l.

MDK

Déry Béla

Kagylószedők a scheweningeni parton, repr.

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz.

Déry Béla MDK

Este a Quarnerón, vizf.

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Déry Béla MDK

Warnemünde partjain, vizf.

Műcsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Déry B.

1927. "medaglia commemorativa"-t kapta

UME 3. kiáll. N.Szal. 1931. febr.

Hajduszoboszló (Hajdu)

* Torony, kerek, ma csucsos fe
Huszméteres várfalrészlettel
században.

/Az osztrák-magyar monarchia
II.kötet, Bp. 1891, 316 l -

MDK

Déry Béla

1929. a genovai kiáll. ezüstérmet kapott.

UME 3. kiáll. N.Szal. 1931. febr.

MDK

Déry Béla

Tél Amsterdamban, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
2o l.

MDK

Déry Béla

Hullámtörés a finn partokon, festm.

Fejes Gy: A pécsi városi muz. 1926. é. beszámolója. Dunántul, 1927. febr. 6. 16 l.

Déry Béla

Chrysanthémum, olaj

Népgondozó ügyi javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 5 l.

Déry Béla

Meleg nyári délután Balatongyörök, olaj .
Balatongyöröki ház, olaj

I. Balatoni kiáll. N.Szal. 1922. jan. 4, 2o 1.

Déry Béla
Világító torony a tengerparton

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Müvészeti kiállitás, 1914. 5 l.

Déry Béla

Esteli hullámjáték /Capri/ olaj

Helder Hollande, olaj

Dordrecht előtt, olaj

Sötétedés az országuton Zalában, olaj

Edami szélmalom, /Hollande/ olaj

Monikendam környékéről /Hollande/, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállítása, 1906. 2-3 l.

. (Mss. I. 20.) MISSALE.

Latin. Folio. XV. század.

ártya. 375 × 275 mm. 245 levél. Csonka, hiányos
számozatlan levél után eredeti lapszámozással
XXXI—CCLXXX levél, de ezek közül a
XXXII—XXXXVIIII, CCLXI—CCLXIII le-
él hiányzik.) Textura írással *31* sorba, a Kánon
7 sorba írva. *2 lapkeretdíszítés, 7 lapszéldíszítés, iniciáléba illesztett miniatura, 1 iniciálé. 5* iniciálé
s a Kánonkép kivágva. *Kötés:* XVIII. szá-
adi, barnabőr fatáblákon, két egykorú eredeti
ldökverettel s négy régi, eredeti rézverettel
külső sarkokban „O Mater Dei miserere mei"
elirattal.

Magyar, pozsonyi (?) munka a XV. század második feléből.

A XIX. század elején a kódex a Nagyszombat-
an levő esztergomi káptalani könyvtárban volt.
alkovich György könyvtáros kézírása kódexben.

A kézirat hiányos, márciussal kezdődő naptárá-
an Szent Adalbert ünnepe és a magyar szentek
örös betűvel ki vannak emelve. A Missale,
adó Polikárp szerint a szöveg részletes vizsgálata
lapján az esztergomi egyházmegye részére készült,
inden bizonnyal egy pozsonyi templom számára.

A kódex miniátora a XV. századi osztrák
ódexek festett díszeinek hatása alatt dolgozott.
De a színes és friss lapszéldíszítésekben az augs-
urgi miniaturafestészethez is kapcsolódik. A lap-
széldíszítést elnyujtott, vékony, élénkszínű stili-
ált levélindákból képezi. A levelek erezetét sárga.

Déry Béla

Hollandi házak este /Medemblik/, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 1907. lo 1.

rokokó disszel.

Felszerelés: Kehely, arany
Balassowitz" felirás. Talp
rán rotulusos gomb, lehajl
kuppa teljesen sima, XVIII
Ostyatartó doboz. Ón, heng
diszitetlen, sima. Oldalán

Adamus Be
Éva Egry
1745

Bene Ádám környékbeli birt

Irodalom: A galgagutai eva
- Borovszky 45 l.

Déry Béla

Reggel /Dordrecht/, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállítása. XXI. vándor kiáll. 1907. lo l.

a helység gr. Keglevich
pert inditanak, amely mé
zad közepén az uradalom

Forgalmi ut melle

Ábrázolás: Nagyoroszi lá
Megjelent: Vasárnapi Uj

R.kat.templom. /Szt.Mik
Története: A régi templ
belül volt a temető, 176
titotta el. A mai templ
sagyarmati épitőmester
te. Tatáról származó má
lomot a XX. század elej
jén ujitották meg. Boro
Jellege: Barokk. Épült
Külseje: A főutvonal me
körülvéve, a volt kasté

Egytornyos közé
toszkán pilaszterekkel
kán pilaszter lábazati

Kapuzata egyene

Déry Béla

Csolnakok pihenője, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 1907. 8 l.

ispök fejezte be 1757-ben.

ati toronnyal. Középen tört kosárives
yanilyen ives ablak, majd felette tört
ány, óra, bádoggal fedett, törtvonalu
lalsó falmezőkben egy-egy apácarácsos
balra Althan, jobbra Migazzi cimer.
Michael ex Comitibus ab Althan archie-
sis incoepit. A.D. 1756. 2./ Christo-
bus Migazzi episcopus Waciensis electus
Princeps perfecit A.D. 1757."
ő ablakéhoz hasonló szemöldökpárkány.
okkal keretelt falmezőkben. A legfelső
k félpillérekké válnak, és kompozit fe-
kétoldalt, kiindulásnál és végződésnél
ett voluta. Déli jobb oldalon két kő-
záróköves ablak. Egyeneszáródásu szent-
k nyomával. Északi, jobboldalon a déli-
órus, vagy toronyfeljárat. Ezen az oldal
krestye, kelet felé négyszögü, apácará-

Déry Béla

Hoeck van Hollande, olaj

Este Scheweningen partjain, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX.vidéki kiáll. 19o7. 7 l.

-ritka

·l az orgonakarzatot, feljárata dél-
zintes, vaskos pillérek magas talap-
zépső kosárives szélesebb, az oldal-
középen a mellvéd kihasasodik, felet-
kétoldalt egy-egy félkörives. (1000 körül
itatio szerint az egész templom eredeti
oltár felett Nep.Szt.János freskója
yeket a mult század második felében
oda a retabulum, magas, szürkére fes-
, felette sulyos, egyenes párkány,
. Efelett tört oromzat, korintuszi
t.János-kép, olaj, 187o körül. A

a, kevés finom aranyszinü szőlőindával.
Feljárata a sekrestye felöl. Hátul
hály arkangyal szobra mérleggel,

fehér-aranyd.

Déry Béla

Hullámtörés Ragusánál, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállítása. XXX.vidéki kiáll. 1907. 6 1.

...mír ritka

...embeli Illés fiai Dénes és Benedek
...-családé, 1598-ban pedig Rákóczi
...dóköteles háza van, a váci nahijéhez
...ban 25 magyar háztartást irnak benne
...a Szluha-család birtoka, majd számos
...ajta.
..., halmazos település.

...t.Erzsébet/
...dban, az 1884-es restauráláskor a
...t szerint Szőlősy Benedek plébános-
...ták. Ekkor a Megváltó tiszteletére
...éle térkép kéttornyunak ábrázolja.
...Visitatiok szerint toronynélküli
..., papi ülőfülkével és szentségfül-
...agott fakereszt lógott /crucifixus
...ből épült. oltárait régebbi. arany-

Déry Béla

Aranyeste Flamand földön, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXI. vidéki kiáll
1907. 6 l.

Nagyl6c /~~Baranyainé~~/ 1
Szécsényi járás.

Története: Az 1332-1337
század első felében a Széc
Antal veszi meg egyrészét.
zott. 1475-ben egy része I
XVI. század elején Várkony
után 1511-ben Werbőczy Ist
László, a Lossonczyak, Csó
1562-1563-ban Czender Csel
után adózik a töröknek. 1
14, 172o-ban 15 magyar há
Forgách- és a Szemere-csa

Összetett tipusu te
délnyugati és egy északke
az országut két oldalán á
Régi háza nincs, 1881-ben

R.kat.plébániatemplom. /S
~~Története:~~ Épült a XV.

Déry Béla

Venezia, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállítása. XXX.vidéki kiáll. 1907. 5 l.

eti kőstipese felett klasszicizáló
tt, előtte hat gyertyatartó, fehér, ke-
az oltárkép ~~Golgota, 1920 körüli~~. E-
ján, szintén Golgota-kép. Az eredeti
ma a hajó jobboldalán: Szt.Kereszt
ával, kiséretével, rokoko ruhákban.
inekben. Mérete: 100 cm magas, 70 cm
ti kő- szenteltviztartó. A karzat hét
szokásos árkádos kereteléssel. Mind-
zánsz babérkoszorus motivuma disziti.
et stilusában rajzolt laza diszités
en zöld koszoru övezi a mennyezet fel-
is. Sem a mennyezeten, sem a karzaton
azonos rajzu táblát, ami megfelel ha-
ltozatos stilusának.
rossz állapotban lévő XVIII.századi

Déry Béla
Csónakok, olaj

[illegible] 1904/5. [illegible] 54 l.

Déry Béla

LXII. csoportkiáll. 1928. szept. 1 1.

N. Szel.

Déry Béla

M.932.IV.3.
Pesti Napló,932.IV.
N.U.932.IV.8.
P.H.932.IV.3.
E.K.932.IV.3.

*** A Munkácsy-Céh kiállitása.** Közel háromszáz mütárgyat állitott ki a *Munkácsy-Céh* az *Ernst-muzeum* helyiségeiben. Háromszáz festmény és grafikai lap, közöttük pár szobor, melyek fölé eddig (1932-ig) ismeretlen szavak kerültek: müvésznyomor, propaganda, sorsjegyek, lehetőleg olcsó árak... és igy tovább. Mint kétségbeesett rádiógramok a viharos tengeren, lekopogva a markonista papirlapjára, ugy hatnak a rámákra kifüggesztett cédulák: „sorsolásra megvették". Képek és szobrok a sorsolás hengerében, ezek a cédulák kezdenek most dominálni a kiállitásokon! Valahogy nagyon szomoru ez, ha elgondoljuk, áttekintjük a valóságos hátteret... de az idő nem vár, elrohan minden meditálás felett és meg kell alkudni még a müvészetnek is azzal, hogy ha másként nem megy, hát üzletileg kell megfogni a publikumot. A *Munkácsy-Céh* igazán jónevü müvészeket sorakoztatott itt fel, akik *lehetőleg* jó mütárgyakkal is szerepelnek. Terünk nincs a hoszabb ismertetésre, de az már magábanvéve is elég talán, ha azt mondjuk, hogy a kiállitás tónusa nagyon friss és eleven s jóformán nincsen egyetlen egy munka se, mely ne érdemelné meg azt, hogy a nyilvánosság elé kerüljenek. *Bayer* Ágost, *Zádor* István, *Déry* Béla, *Bardócz* Árpád, *Márk* Lajos, *Vidovszky* Béla, *Kernstock* Károly, *Burghardt* Lajos, *Magyar-Mannheimer*, *Basch* Andor, *Soósné Korányi* Anna, *Chiovini* Ferenc, *Aba-Novák*, *Márffy* Ödön, *Pekáry* István, *Pólya* Iván, *Paizs Goebel* Jenő, *Patkó* Károly, *Szőnyi* István, az elmélyülten finom *Basilides* Sándor, *Feszty* Masa, *Glatz* Oszkár, *Istokovics* Kálmán jelentik a festők közül, mig a szobrászok *Lux* Elekkel, *Bory* Jenővel, *Medgyessy* Ferenccel és *Sóváry* Jánossal emelik ennek a kiállitásnak a tónusát. *(D. A.)*

tevékenységtől, a fürdőszobai kisgazdahangulattól, a lexikonból kinézett őstermelésöl, csak ültetett, plántált, nyesett és pancsolt.

Mikor elkészült, ugy nézett rám, mint egy eszpáda. Szikszesz, mondta tekinte csaknem spanyolul, de én lesütöttem pillantásomat a sárral behordott szőnyegre. Nagyon méltatlannak érzi, hogy nem áradozok tevékenysége felett. Nem szól semmit, de ha szólna, ezt mondaná: hát érdemes

PH.932.V.24.

Megalakult a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége.

A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége szombaton délután tartotta alakuló közgyülését a festők és szobrászok nagy érdeklődése mellett, szám szerint *közel 400 művész részvételével* a *Fészek* nagy tanácskozó termében.

Déry Béla vázolta a megalakulandó szövetség rendeltetését, amely működését a művészeti szabadság teljes biztosítására alapítja.

Róna József korelnök ismertette ezután részletesen a megalakulandó Szövetség legfontosabb teendőit. *Vázolta azt a lehetetlen állapotot, amelybe a magyar képzőművészek betegség, munkanélküliség és előlegezés esetén kerülnek és példákkal jellemezte a napnap után ismétlődő eseteket, amikor könyöradományokból kell egy-egy neves művészünket eltemettetni.* Legsürgősebb teendőnek tartja tehát, hogy a *Szövetség teremtse meg a képzőművészek segély- és nyugdijintézetét.*

Glatz Oszkár köszönte meg az előkészitő bizottság nehéz munkáját, amely lehetővé tette, hogy *az összes művészeti irányok képviselői egy keretbe tömörítve végezhessék a maguk művészeti munkásságát.* A korelnök ezután kimondta a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének megalakulását.

A választás eredménye a következő: Országos szövetségi elnökök: *Csók István* és *Róna József*. Szövetségi szaktanácsi elnökök: *Glatz Oszkár, Sidló Ferenc.* Elnöki tanács: *Aba Novák Vilmos, Andhaházi-Kasnya Béla, Fényes Adolf, Herman Lipót, Horvai János, Kandó László, Kisfaludi Strobl Zsigmond, Kosztolányi Kann Gyula, Kövesházi Kalmár Elsa, Kunffy Lajos, Lányi Dezső, Magyar Mannheimer Gusztáv, Réti István, Szablya Frischauf Ferenc, Szentgyörgyi István, Szőnyi István, Vaszary János, Vesztróczy Manó.* Szakosztályi elnökök: *Beck Ö. Fülöp, Iványi Grünwald Béla, Márffy Ödön, Nagy Sándor, Pásztor János, Telcs Ede.* Felügyelő bizottsági elnök: *Márk Lajos.* Ügyvezető igazgató: *Déry Béla.*

A választmány, a tisztikar és a törzstagok megválasztása után Csók István szózatot intézett az egybegyült művészekhez, hogy *a jövőben félre téve minden személyi érdeket, mindannyian csupán a legszebb magyar nemzet érdekeit lássák szemük előtt és annak talpraállitásán minden tehetségükkel egymással karöltve fáradozzanak.*

Róna József ügyvezető elnök bejelentette végül, hogy Horthy Miklós kormányzót a magyar művészet igaz megértőjét, a megalakult Szövetség hódolattal üdvözli. Ugyancsak üdvözölte az uj alakulás *Karafiáth Jenő* kultuszminisztert, gróf *Klebelsberg Kunót*, az Irók és Művészek Szövetségének védnökét, *Ugron Gábort*, az Irók és Művészek Szövetségének védnökét és Budapest Székesfőváros törvényhatóságát.

Déry Béla

P.H. 932. V. 24

nem voltak megelégedve igazgatási munkájával Schreinernek egyébként Sopronban rokonai is élnek és halála a városban nagy megdöbbenést keltett, mert tartományi főnöki minőségében a magyar ügyek iránt mindig megértéssel viseltetett.

— **Házasság.** *Coebergh Joost* fogorvos (Utrecht) eljegyezte *Bársony Ilonkát*, dr. Bársony Lajos leányát Budapesten.

Felsőőri Hegedüs Ferenc és *Gőszl Edith* Budapesten házasságot kötöttek.

Déry Béla

P.H.932.V.3.

A magyar Himnusz hangjai mellett nyitotta meg az olasz király a velencei nemzetközi kiállítás magyar pavillonját.

Az olasz királyné kijelentette, hogy ujra, és hosszasabban meg akarja nézni a magyar művészek alkotásait.

A csodálatosan kék velencei égbolt alatt, a kiszélesedő lagunán, a Doge-palotától a Giardino Pubblicoig, *teljes zászlódiszben áll sorfalat az olasz Adria-flotta.* Előttük külön kis flottila suhan el: *Velence aranyozott diszgondolainak raja.* Tarkaruhás gondolások — mindegyiken tizenkettő — evez rajtuk üttemesen: kék, barna, vörös, sárga és violaszinü az evezősök egyenruhája. Lábszárhoz simuló térdnadrág az egyik csoporton, buggyos pantalló a másikon. Fejükön turbánszerü sapka, derekukon széles tarka szalagot lenget a szellő. Valamikor, a dogek idején, repülhettek ilyen gondolák a „Canal Grande"-n. Most — *a királyi pár elé sietnek*, akik kilenc órakor érkeznek meg a velencei pályaudvaron és *gondolán mennek a Giardino Pubblicoba, hogy megnyissák a Velencei Nemzetközi Képzőművészeti Kiállitást, amelyen Magyarország külön pavillonnal szerepel.*

Egész Velence ünnepi diszben várja a nagy eseményt. Mintha nem is volna világkrizis: Velence összes szállói zsufolva, a Piazza San Marcon embertömeg nyüzsög. (Legalább is e pár napra!) Külföldi diplomaták, kormánybiztosok, az olasz arisztokrácia és a politikai világ képviselői, miniszterek, ujságirók. Tiszteletükre — *és a dán trónörökös tiszteletére* — gróf *Volpi*, a volt pénzügyminiszter, Tripolisz egykori kormányzója, a kiállitás mostani elnöke, tegnap este megnyitotta fejedelmi palotájának összes termeit: olyan estélyt adott, aminő még Velence életében is eseményt.

„Vaporettók", *lanciak*, motorcsónakok, gondolák egész raja ontja a meghivottak százait a Velencei Nemzetközi Kiállitás területére. Cilinderek fekete tengerén törik meg a napfény: és katonák, testőrök, tengerészek, a fasiszta „milizia" egyenruháin, puskáin, kardjain és *kivont tőrein*. Fölöttük a carabiniere-k háromszögletü csákói fölött piros-fehér tollbokréták rezegnek. Ágyuszó jelzi a királyi pár vonatának megérkezését. A hadihajókon (köztük egy francia csatahajó fedélzetén) sorfalat állnak a diszruhás tengerészek, zenekarok szólalnak meg és nemsokára felharsan, végig a lagunán, az: „*Evviva il Re!*" kiáltása.

Az üdvözlő beszédeket ott hallgatja végig a király, a kiállitásnak azon a kis terén, melyet *az olasz és a magyar pavillon között* zárnak be a virágba borult fák. A királyi pár mellett áll *Mária*, a tündérszép, legfiatalabb olasz királykisasszony és *a spanyol infánsnő* (mindkettő divatos világoskék kosztümben), *a dán trónörökös és a genovai herceg.* Rövid beszédek, pár szó az egész és utána a királyi pár megtekinti az egyes nemzetek pavillonjait. Az első — a dán pavillon, amely előtt a dán trónörökös várja már őket. Aztán rövidesen sor kerül *a magyar kiállitás kis palotájára.*

(Az idei velencei magyar kiállitás anyaga, — legyünk őszinték önmagunkkal szemben! — nem ragadtatta el tulságosan az olasz sajtót: a hivatalos lapok kritikusai is kifejezték ezt a véleményüket. Az anyagot nem találták egységesnek, mint aminőnek a kiállitás olasz vezetősége óhajtotta volna, mert hiszen céljuk az volt, hogy minden országból a legjellegzetesebb irány legujabb törekvéseit mutassák be az egyes nemzetek. A magyar kiállitás folklorisztikus képei és különösen a „Római Magyar Akadémia" külön terme azonban igy is nagy elismerést aratott komoly értékeivel.)

A királyi párt a magyar pavillon előtt *Kertész K. Róbert* h. államtitkár, *Déry Béla*, a kiállitás rendezője, báró *Reiczky* trieszti főkonzul, *Coccon* velencei konzul, *Némethy Károly* fővárosi tanácsnok és *Gerevich Tibor* egyetemi tanár, a Római Magyar Akadémia főigazgatója várták. *Amikor a királyi vendégek a magyar pavillon elé értek, a velencei városi zenekar a magyar Himnuszra zenditett.* Gerevich Tibor kalauzolta végig a királyi vendégeket a kiállitáson és szolgált magyarázattal a kiállitott képek és szobrok előtt. A királyi pár kiséretében ott volt *Mária* kir. hercegnő, *a spanyol infánsnő*, *a genovai herceg*, *gróf Volpi*, *Federzoni*, a szenátus elnöke, *Giurati*, a parlament elnöke, *Balbino Giuliani* olasz közoktatásügyi miniszter, *Gioacchino Volpe*, az Olasz Akadémia főtitkára, *Bodrero Marpicati* stb.

Az olasz király és a királyné nagy érdeklődéssel és figyelemmel nézte végig a magyar művészek kiállitását, különösen a Római Magyar Akadémia termeit, ahol Gerevich Tibor bemutatta a királynénak a kiállitó művészeket. Tavozása előtt *Elena királyné* kijelentette:

— *Juniusban ujra visszajövök Velencébe és akkor nyugodtabban és hosszasabban nézem meg a magyar kiállitást.*

A többi nemzet pavillonját is megtekintette III. Viktor Emánuel és Elena királyné. Délután a király ujra megjelent a kiállitáson, amikor is meglátogatta az Olasz pavillont, amelyben a legmdoernebb, sőt turista „aeropictura" képei is nagyszerü, modern keretben szerepelnek.

Este a „Teatro Fenice"-ben operai diszelőadás volt.

A magyar pavillont állandóan nagy közönség látogatja.

Balla Ignác

H. 932 V/3

szava pénteki számának egyik oldala, továbbá litografált cimke, amelyet az ujságkiadóhivat az árusitóhoz küldött ujságkötegre szoktak siteni.

Az éjszakai órákban megérkezett *Ács Jenő* zérfőhadnagy, a robbantási szakértő, aki megv gálta a robbanás maradványait.

A föltevés szerint a robbantó *körülbelül 10-dekagramm dinamitos anyagot vagy lőgyap csomagolt a papirba és a robbanócsomagot gyu zsinórral vagy pedig* villamosáram bevezetésé robbantotta fel. Lehetséges, hogy cigarettával gy totta meg a zsinór végét a telefonfülkében, am ben még nincs világitás. Szemtanuk ugyanis gyu láng felvillanását nem látták. Villamos árammal elkövethették a robbantást olymódon, hogy a r rénylő elhelyezte a csomagot, drótot erősitett amelynek egyik felét beleszerelte a telefonfülkébe felhivott egy idegen számot, ahol cinkosa váral zott. Rövid beszélgetés után mindketten letették kagylót és ekkor a fülkében tartózkodó merénylő szaladt. Abban a pillanatban, amikor a beszélge megszakad, erősebb áramkör kapcsolódik be és két pólus érintkezésével bekövetkezhetett a robl nás. Mivel ez bonyolult művelet, *valószinübb, ho gyujtózsinórral történt a robbantás.*

A politikai osztály detektivjei átkutatták egész környéket, a közeli kapualjakat, sőt több k nyékbeli ház tetejére is fölmentek. Kikérdezték a sze tanukat. *Szakács József* borfiu látta, hogy *a telef fülkéből egy fiatalember lépett ki és futva szalad a dunaparti lépcsőn az alsó rakpartra. A sovány, padtarcu fiatalember zöldesszinü kalapot és bar kabátot viselt. Berndt József* főpincér is látta, hogy egy fiatalember szaladt ki a fülkéből. Többen azt állitják, hogy *láttak a fülkébe belépni egy fiatalembert, akire külön még öt-hat suhanc várakozott.* Mikor a fülkéből kijött, valamennyien lesiettek a rakpartra vezető lépcsőn. A rendőrség föltevése szerint kommunisták követték el a robbantást.

Három munkáspárti képviselő megingatta De Valera helyzetét.

London, máj. 2. *(A Pesti Hirlap tudósitójának ávirata.) De Valera* parlamenti helyzete bizonytaanná vált, mert *a hét munkásképviselő közül, akik ddig a kormánnyal együtt szavaztak, hárman nem ıkarják támogatni a hűségeskü megtagadásáról zóló törvényjavaslatot,* a parlamenti kormánytöbbég tehát most mindössze egy szavazatnyi. *Norton* r munkásvezér rá akarja venni a három képvi-

menyei szerint rövidesen elérkezik az ideje annak, amikor minden egyetemi városban internátus fogadja magába a református tanulóifjuságot és ott a diákok testilelki gondozásban fognak részesülni. A presbiteri gyülés után Baltazár püspök a református templomban istentiszteletet tartott. Az istentisztelet végeztével Szeged város közönsége nevében *Tóth Béla* városi főjegyző a püspöknél tisztelgő látogatást tett, aki azt később viszonozta. Délben az egyház tanácstermében, nagy érdeklődéstől kisérve, megalakult az Országos Református Szeretetszövetség szegedi tagozata. Az alakuló közgyülésen *Bakó László* lelkész tett előterjesztést a helyi csoport megalakulására. Beszédében vázolta a szövetség programmját. A megnyitó beszédet követően *Baltazár Dezső* megalakitottnak jelentette ki a szeretetszövetség fiókját, amelynek elnöke *Bakó László* lelkész lett, pénztárossá pedig *Halász Gyula* ny. pénzügyi főtanácsost választották meg.

— A szolnoki vártemplom első plébánosának beiktatása. A szolnoki vártemplomban vasárnap iktatták be az első vári plébánost, dr. *Sághy Sándort. P. Fehér Péter* ferencrendi plébános felolvasta a váci püspök dekrétumát, amelyben kinevezi az uj plébánost, majd átadta a templom kulcsát és az evangélium-könyvet. Az uj plébános beszédet mondott, majd nagymisét celebrált. A beiktatási ünnepségen jelen voltak: *Almásy Sándor* főispán, dr. *Kiss Ernő* felsőházi tag, *Fuchs Gyula* törvényszéki elnök, dr. *Kerekes Sándor* helyettes polgármester, *P. Forintos Lőrinc* ferencrendi házfőnök, vitéz lovag *Laczhegyi Zoltán* zászlóaljparancsnok is.

— A Baumgarten-alapitvány könyvtára. A Baumgarten Ferenc Irodalmi Alapitvány szépirodalmi és irodalomtudományi könyvtára és olvasóterme kedden nyilik meg az alapitvány Sas-utca 1. számu házának félemeletén, magyar irók használatára. Könyvtári órák a nyári hónapok alatt ünnepnap kivételével kedden, szerdán és csütörtökön délután 4—8 óráig.

— Egy francia grófi pár autószerencsétlensége. *Orleansi* jelentés szerint gróf *de Savignacot* és feleségét autószerencsétlenség érte. A grófné meghalt, a gróf pedig sulyosan megsebesült.

Déry Béla

-i: Két kiállitás. N.Szal. Pesti Napló, 1936. okt. 17. 11 l.

Déry Béla
Delfti utcarészlet, olaj
Tél Amsterdamban, olaj

Magyar Studio avató kiállitás. 192o. 8 l.

s az északi mellékhajo kapol-
n ugyancsak egy. A boltozat
mellékhajó végén egykor a
állt, még látható a szentke-
vangélista festménye. A fő-
gü kövekből épült, de már ro-
l még, kődiszitmény fogja
etlen mellé épült a temp-
só választja el. Tornya
felénél emelkedik egy kő
aprajz, háromhajós. elrende-
ajókat - amelyek együttesen
teszik - 5-5 pillér választ-
apszisa a nyolcszög három
kapszisai egyeneszáródásu-
végén kápolna, az északi mel-
stye helyezkedik el. Ugyan-
z épült, ennek nyugati végé-
polna. 1702-ben hatalmas
élyzét emlitik. 1716-ban
ző jelentése szerint a temp-
2 pillére most dőlt le.
en ugy véli, hogy a falak a
. Jelenti, hogy a mész ké-
kből lehet kitermelni, a me-
szükséges faanyagot előte-

Déry Béla
Folkestonei kikötő előtt, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
13 l.

Déry Béla
Rotterdam előtt, olaj

Szegedi Képzőműv. Kör Egyesület kiáll. 1907.
márc. 10 1.

Déry Béla

A nádbrezicei hadihid épitése, olaj

Cs. Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

16 l.

Pock Alexander

A jaroslaui csata után. Orosz foglyok szállitása,

olaj

Ős.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

9 1.

Déry Béla

Este a gyárak mellett, olaj
Reggel egy flamand csatornán, olaj

A Nemzeti Szalon első művészcsoportja kiállítása.
XXXIII. tárlat. 1908. 9 1.

nnyezettel látták el és kifestették.
azonban ezek a források nem tájékoz-
ca Visitatio sikmennyezetes hajót, öt
oltárt és egy régi szószéket emlit.
pásztói apát rendjének visszaszerez-
nisztrátort helyezett. Az 1755-ös
gen szép" főoltárt és hat, régi ké-
lit. 1788-ban a falun kivül álló kvá-
rossz állapotban áll. Fa-huszártor-
apuja s a kórus felett a belső boltozás
ó konzervatóriuma. A főoltár Mária
letére épült, másik oltára Máriát áb-
A többi oltár helyén három állitólag
ott. Két kelyhe, egy urmutatója, egy
századtól az Almássy-család volt kegy-
zását későbbi adat szerint 1808-ban
928-as tüzvész a tetőt erősen megron-

Déry Béla

Helder Hollande, olaj

A Nemzeti Szalon első műcsarnokon kívüli kiállítása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 13 l.

63

Kurszév-vilka

aillon. A főbejárat felett törtvonalu
lutanélküli, egyszerü barokk oromzat
zépen szoborfülke Nep.Szt.János kőszo-
ajó két hosszoldala öt-öt félkörivben
kkal, lizénatagolással. Barokk szem-
lon. A nyolcszög három oldalával záruló
megmaradt szentély nyugati oldalán

szteres, órapárkányos torony valameny-
ves ablak. Gömbformáju sisakja cserép-
tély közös nyeregtető alatt, szintén

ér felett négyboltszakaszos csehboltozat
s toszkán falpillérekkel. A hajóban
ötödik az orgonakarzatnál. Az eredeti-
éren nyugvó orgonakarzat lent és fent

Déry Béla

Verőfény a télben, olaj
Hollandi falucska thőban, olaj
Montecarloi partok, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarossziget i kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 12 **l.**

6

; csak a templom déli végén és a két
oltár felé hosszabbitva. Lent 27

koltár, a XVIII. század második felé-
~~isze erős ellentétben áll a templom~~
ötte barokk oltárfal, középen egy-egy
pozitafejezetes oszlop között a szó-
szép barokkeretü ajtóval, felette erő-
in-függönnyel, az oszlopok felett egy-
menő barokk oromzat Isten-szemével.
lapzaton Szt. Pál, jobbra Mózes kis
rokk mozdulattal. Vidéki, későbarokk
lette egy-egy akantuszinda, volutás
csőfoku, félelliptikus emelvényen áll,
rács. (000 Ft)
ppa belül aranyozva. Tulipánformáju
bazat kis frizzel, széles tagozott
ptibus et utibus eccl. Luc. aug. conf.
ao. 1804 procuratus.

Déry Béla

Esthangulat viznél, olaj
Alkonyi óra Chioggiában, olaj

A Nemzeti Szalon első műnemzetközi kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. lo 1.

letén a harangok magasságáb
lyes sátortető.
Harangjai: Kettő 1922-ből,
levélsoros plasztikus dissze
IN LOSONC

Déry Béla

Sirocco, olaj

A Nemzeti Szalon első márvarosszigeti kiállitása.
XXXIII. vidéki kiállitás. 1908. 9 l.

Mátraverebély /Baranyai

Magyar középkori siremlé
József Nádor Müegyetem k
leményei. Elischer Gyula
templom története. Techn

Szentkuti r.kat.plébánia
Története: A legenda sze
rály lovának patkója nyo
gyógyulások miatt bucsuj
emeltek az addigi fakápo
Visitatio romosnak mondj

Nagybárkányi plébán
szerint: a hegyek és az
kónus, későbbi remete ál
Almássy-család által 17
tett. Azt.Pál és Antal r
Három oltára van: 1./ Sz

MDK

Déry Béla

Bálint Zoltán: Londoni levél. A Ház. 1908. I. 4.sz. 83 l.

MDK

Déry Béla

N. Szal. KLIX. csop. kiáll. 1926. jun. 1 1.

MDK

pécsi székesegyház falképei

Déry Béla

Meleg nyári délután Balatongyörök, olaj
Balatongyöröki ház, olaj

Balatoni Társaság I. kiáll. Kern. Szal. 1922. jan.
16 l.

Déry Béla

Palazzo Ducale. Venezia, olaj

U.M.E. III. Bpesti kiállitása. Nemz.Szal. 1931. febr. 1, 6 l.

Déry Béla, sz. Bp. 187o.

Raguzai hullámtörés

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 7 l.

Déry Béla

Polnisch-Ostrau, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Nics. 8 1.

Déry Béla

Tavaszi levegő, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 8 l.

Déry Béla

Tanya délutáni napsütésben /Balaton-Györök/ of
Reggeli szél /Balaton-Györök/ olaj
Balatongyöröki parasztudvar, "
Napsütéses őszi délután, "
Párásnaplemente B.Kereszturon, "
Esti vizhordás /B. Györök/ "
Zsellérházak Györökön, "

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924.
nov. 10 1.

Déry Béla

Délelőtt Györökön, olaj

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924. nov. 10 l.

Déry Béla
Vasárnapi csend /Balaton-Györök/, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. lo 1.

MDK

Déry Béla

Pordenone látképe, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
20 l.

MDK

Déry Béla

Pordenone főutcája, of.

Ősz Hollandiában, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
20 l.

MDK

Déry Béla

N.Szal. vezetőségi tagja.

IV. Tavaszi Szalon katalógusa, 1929, máj. 3 l.

Eger (Heves)

* Széchenyi-utca 55. Gör.kel.sz
toronnyal. Kőből faragott dél
Szentélykapuja és nagyméretü
fafaragótól, 1789. Copf szósz
között.

/Szmrecsányi Miklós: Eger müv
Breznay-Karczos: Egri képeskö
Eger V és MV. Bp. 1951, 19 l/

MDK

Déry Béla

Hajó javitóhely, olaj

Komor idő az északi tengeren, olaj

N.Szal. és Bicskei Műv.telep kiáll. N.Szal.

1922. jan. 5 l.

Déry Béla MDK

A magyar művészet képviselői között a Nemzeti Sazlon Kossuth utcai helyiségében 1901 febr. 16-án megnyilt internacionális tárlaton.

Műcsarnok.1901.8.sz.132.l.

DÉRY BÉLA — — MDK

festőmurek

karikatúrája, rajzolta

Gehért Lajos

Gehért Lajos: Egy cijány, egy király.
(Karikatúrák). Dr. 1928.

MDK

Déry Béla

a Benczur Társ. elhalt tagja

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936. okt.

N.Szal. 4 l.

MDK

Déry Béla

Amsterdami részlet, olaj

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936. okt.

N.Szal. 8 l.

MDK

Déry Béla

Venezia, olaj

N.Szal. I.Magykanizsai kiáll. 1906.
5 l.

MDK

Déry Béla

Est a Zala partján, olaj

N.Szal. I.Nagykanizsai kiáll. 1906.

5 l.

MDK

Déry Béla

Lovránai kikötő, olaj
Chiosották pihenője,"
Napsütés a parton, "
Eső után, Dachauban,"

N.Szal. I.Nagykunsági kiáll. 1906.
5 l.

MDK

Déry Béla

Este az Isarnál, olaj

N.Szal. I.nagykanizsai kiáll. 1906.
7 l.

Déry Béla

A müvész, mint a Nemzeti Szalon igazgatója rendezett saját munkáiból kiállitást, a vezetése alatt álló egyesületben, -irja Tövis a Müvészet c. rovatban.
A kritika ezt a kollektiv kiállitást nem annyira egy müvészi pálya eredményeiként könyveli el, mint inkább jutalomjátéknak nevezi. A direktor tiz év után "primadonna szereppel ajándékozta meg önmagát ott, ahol eddig csak a mások müveit rendezte.
A több, mint kétszáz darabból álló tárlatról eléggé szigoru birálatot mond a kritika.
A HÉT, Bp. 1915. okt. 17. XXVI. évf. 42. sz. 594-595. lap.

Déry Béla

Egységes stilusának, egyéni kézirásának hiányát birálja: mintha valamennyi más ecset alól került volna ki, s a motivumok is összehordottak. Minden megtalálható: a Muzeum-kerttől Varsóig. Annak ellenére, hogy a kritika igen élesen birálja az egész tárlatot, mégis kiemel és nagyra értékel a festmények közül néhányat: Hóolvadás a Muzeum-kertben, Plage Zoppot felé, A trausteini temető, A stralsundi szegények háza, Tél Baja vidékén és a Szajnaparti részlet c. müveket.

A HÉT, Bp. 1915. okt. 17.
XXVI. évf. 42. sz. 594-595. lap.

Déry Béla

Vajda Zsigmond, Déry Béla, Horvay János, Boemm Ritta művészeket a kritika ugy említi meg, mint a Szalon hivatalos reprezentánsait, akiknek munkái "a nagy, tisztán kenyérkereső célok után törő tömegtermés közepette is megérdemlik a művészrlők jóindulatú érdeklődését. A beszámolót "Őszi kiállitás a Szalonban" cimmel közli a Művészet c. rovat.

A HÉT, Bp. 1915. szept. 19.
XXVI. évf. 38. sz. 531-532. lap.

Dèry Béla

Müvei szerepeltek a Nemzeti Szalonban
rendezett grafikai kiállitáson /1906/

Fülep Lajos: A müvészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. 1974 Ma gvető 179. old.

MDK

Déry Béla

Hegyi ut, olaj

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906. 8 l.

MDK

Déry B éla

Bóra, olaj

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906. 3 l.

MDK

Déry Béla, sz. 1868.

Holdas este a Velencei tavon, paszt.

Ernst Mus. 18. auk. 1921. dec.
52 l.

M.D.K.

Béry Béla grafikus

71-73. Amsterdami csatorna,
Amsterdami " II.,
Koppenhágai utcarészlet.

Ungarische Graphik. Bev: J. Conrad.
Zürich 1924, 5-6,

Déry Béla festő MDR.

Neve megemlítve Halvax-ra gakorolt hatása miatt.

„Halvax Gyula balatoni képei a MSzMT kiállítóhelységében"

Dunántúli Népszava 1947. III. évf. márc. 22. 3l.

MDK

Dévy Béla, festő.

37. Rotterdam előtt. Of.
167. Folkestonei kikötő előtt.

A Szegedi Képzőmüv. Egy. mükiáll. - Szeged. 1907. III.
Kat. 10, 13. l.

MDK

Déry Béla, festő

legújabb alkotásaival szerepel.

„Tamás Galéria" kiáll - 1931 ápr. 9. - Bp. Hírl.

MDK

Déry Béla

Szentendrei festők 1. kiáll. 1930. márc.

N.Szal. 2 l.

Déry Béla

Partrészlet Hollandiában, vf.

[illegible]Studio 1. graf. kiáll. 1921. márc.

7 l.

Déry Béla
festőművész

—**Déry Béla nyerte a Céhbeliek tavaszi kiállitásán az aranyérmet.** A Céhbeliek, Magyar Képzőművészek Körének intézőbizottsága ülést tartott, amelyen a Műcsarnokban a Céhbeliek tavaszi kiállitásán szereplő művészek jutalmazására alapitott aranyérmet a kiállitóművészek többségének szavazata alapján *Déry Bélának* „Muzeum-kert télen" cimü olajfestményéért itélték oda.

Pesti Hirlap
1929 V. 14

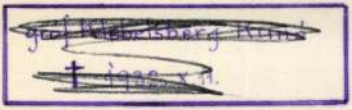

Déry Béla
festőművész

* **A Céhbeliek aranyérme.** A *Céhbeliek Magyar Képzőművészek Köre* intézőbizottsága május 6-án ülést tartott, amelyben a Mücsarnokban a céhbeliek tavaszi kiállításon kiosztásra kerülő aranyérmet a kiállító művészek többségének szavazata alapján *Déry* Béla *Muzeumkert télen* című olajfestményének ítélte oda.

Magyarság
1929 V. 14

E.K. · .....
M.O. ✓ 933.II.12
B.N. ✓ 933.II.12
M.H. ✓ 933.II.12
M. ✓ 933.II.12
N.U. ✓ 933.II.12
P.H. ✓ 933.II.12
P.M. o .....
M. ✓ 933.II.12

Déry Béla

"Balatonedericsi részlet" c. műve a Balatoni Társaság kiáll.-én a Nemzeti Szalónban.

P.H.930.IX.21.

Déri Béla

Művével szerepelt a Nemzeti Szalónban a Balatoni Társaság negyedik képzőm.kiáll.-án.

Az Est, 930.IX.21.

Déry Béla

Alkotásával szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

M.O.930.IX.21.

Déri Béla

A Balatoni Társaság kiállításán vett részt műveivel a Nemzeti Szalonban

P.N.93o.IX.21.

Déri

Művével szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-
ón a Nemzeti Szalónban.

M.H.930.IX.21.

Déry Béla

Alkotásával szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-án.

N.U.930.IX.21.

Déry Béla
75 tő művész

— **A Nemzeti Szalon idei programja.** A *Nemzeti Szalon* vasárnap választmányi ülést tartott, amelyen *Gellért* Jenő alelnök ismertette az 1929. év munkásságát, *Déry* Béla igazgató beterjesztette a tavaszi idény müvészeti programját, mely szerint a *KUT* kiállitása után *Amerika* reprezentativ képző- és iparmüvészete kerül bemutatásra. Ezt követi a szentendrei müvésztelep bemutatkozása és a nemzetközi alpini kiállitás. Tárgyalások folynak *Faistauer* Anton osztrák festővel és a Magyar Arcképfestők Társaságával is. A választmány megállapitotta a *Szent Imre*-jubileumi ünnepségek alkalmából készülő *Árpádházi Szentek Egyházmüvészeti Kiállitása* kereteit és a müvészeti esemény előkészitésére szükebbkerü bizottságot küldött ki.

Nemzeti Ujság
1930 I. 8

Kiadás után

Iroda minta. — Pallas nyomda, Budapest.

Déry Béla
festőművész

— **Déry Béla nyerte a Céhbeliek tavaszi kiállitásán az aranyérmet.** A Céhbeliek, Magyar Képzőművészek Körének intézőbizottsága ülést tartott, amelyen a Műcsarnokban a Céhbeliek tavaszi kiállitásán szereplő művészek jutalmazására alapitott aranyérmet a kiállitóművészek többségének szavazata alapján *Déry* Bélának „Muzeum-kert télen" cimü olajfestményéért itélték oda.

Nemzeti Ujság
1929 v. 14.

Műcsarnok

Gróf Klebelsberg Kunó emlékkiállítás

ig 33. II. 12-

katalogus 1.- pengő

Déry Béla
Összművész

A *Nemzeti Szalon* vasárnap választmányi ülést tartott, amelyen *Gellért* Jenő alelnök vázolta az 1929. évi munkásságát. *Déry* Béla igazgató beterjesztette a tavaszi idény művészeti programját, mely szerint a KUT kiállítása után Amerika reprezentativ képző- és iparművészetét mutatják be. Ezt követi *a szentendrei művésztelep bemutatkozása* és a nemzetközi *alpini kiállitás.*

Uj Nemzedék
1930 I. 8

Tételszám	Irattári szám

Ujra be kell mutatni: ..... n .....

Magyar királyi államv

Iktató-szám ..... 19 ...

..... osztály.

A beadvány { száma ..... kelte ..... beérkezése .....

Tárgy:

db melléklet csomag súly

Déry Béla
festő művész

Az amerikai művészeti kiállításnak szombaton délután öt órakor volt az ünnepélyes megnyitása. Pontban öt órakor gördült a főkapu elé *Horthy* Miklós kormányzó autója. A kormányzót a főbejárat előtt a Nemzeti Szalón részéről *Gellért* Jenő és *Horvay* János alelnökök fogadták és *Déry* Béla igazgató kalauzolta fel a kiállítási csarnokba. Itt *Butler-Wright* amerikai követ üdvözölte a kormányzót, majd *Petri* Pál államtitkár lépett előre és engedelmet kért a kormányzótól, hogy a kiállító művészek és a kiállítás védnöke anyanyelvén mondhassa el üdvözlőbeszédét. Petri Pál ezután hosszabb angolnyelvű beszédet mondott. Utána *Butler-Wright* követ beszélt szintén angol nyelven, majd *Horthy* Miklós kormányzó megnyitotta a kiállítást. A kormányzó magyarul kezdte meg beszédét, majd angolul folytatta. Megnyitószavainak elhangzása után a kormányzó az amerikai követ és felesége, valamint *Petri* Pál államtitkár és *Déry* Béla igazgató kíséretében megtekintette a kiállítást.

Magyar Hirlap
1930 II. 9.

Déry Béla
festőművész

A Képzőművészeti Tanács ülésén a hágai és amsterdami kiállítás zsűrijébe választották meg.

Nemzeti Újság
1929.II.5.

Déry Béla
festőművész

A Képzőművészeti Tanács ülésén a Hágában és Amsterdamban megtartandó kiállitások előkészületeiről számolt be. Az ülésen a hágai és amsterdami kiállitás zsürijébe is beválasztották.

Nemzeti Ujság
1929.II.5.

Déry Béla
festőművész

A hágai és amszterdami nemzetközi kiállítás zsűrijét megválasztották.

Magyarság
1929.II.5.

Déry Béla
festőművész

A barcelonai kiállitás zsürijébe választották meg.

Nagyvárad
1929.II.5.

Déry Béla
festőművész

A hágai és amsterdami kiállitás zsürijébe választották meg.-

U j s á g
1929.II.5.

Déry Béla
testőrnüvész

A barcelonai kiállitás zsürijébe választották meg.

Ujság
1929.II.5.

Dési Huber István

festőművész

KUT.kiállításon - Nemzeti Szalonban - képével szere-
pel.

Esti Kurir
1930.I.14.

Déry Béla

Szerepelt a Munkácsy-cék negedi kiállításán.

EK. 1930 X. 20

Déry Béla

Szerepelt a Munkácsy-díj nyerői kiállításán.

EK. 1930 X. 19.

Déry Béla

Szerepelt a Munkáczy-ek szepedi kiállításán

P H. 1930 I. 19

Déry Béla

Szerepelt a chunkácsy-cék negedi kiállításán.

PH. 1930. X. 21.

Léry Béla

Szerepelt a Munkácsy-cél szepedi kiállításán.

MO. 1930. X. 19.

Aprózó
Valaki

Megy a [illegible]
Hogy egy emlér szemét rajt' felejti.

S itt a borus, téli félhomályba,
Szive mélyén áldást küld utána!

Farkas Imre.

— **Az Ernst-muzeum karácsonya.** A karácsonyi ünnepek alatt, vasárnap és hétfőn, az Ernst-muzeumban kitünően rendezett érdekes kiállitás 9-től 2-ig lesz látható. A kiállitáson *Márk Lajos*, *Förstner Dénes* nagyobb kollekciókkal vesznek részt, láthatók továbbá *Jakab Ödön*, *Simkovits Jenő* és *Barcsay Jenő* grafikai müvei és *Kisfaludi-Strobl Zsigmond* szenzációs szobrai, közöttük Londonban készitett mellszobra is. A nagyteremben a magyar művészet nagymesterei: *Munkácsy*, *Paál László*, *Mészöly*, *Székely Bertalan* és mások kiváló alkotásokkal vannak képviselve.

— **Bajtársi összejövetel.** A budapesti, kassai és temesvári volt cs. és kir. hadapródiskolákban 1917 augusztus 17-én és 1918 február 1-én felavatott évfolyamtársak, felavatásuk tizenötéves évfordulója alkalmából, találkozójukat 1933 február 3-án, 9 órakor tartják meg a budapesti volt cs. és kir. hadapródiskolában. Felkérjük volt parancsnokaikat, tanáraikat, évfolyamtársaikat, hogy a találkozón való részvételüket Winkler Sándor határőrszázados címére: — Margit-körut 97. — 1933 január 10-éig tudatni szivskedjenek.

— **Ittas állapotban megfagyott.** Dombóvárról jelentik: *Aszonics Ferenc*, negyvennyolcéves hetesi takács, délután borért kiment a szőlőhegyre. Ittas állapotban indult hazafelé s a réten az árokba zuhant. A takácsmester nem tudott az árokból kimászni s az éj folyamán megfagyott.

ÉLELMISZERÁRAK

Felsál 120—220, leveshus 80—220, borjucomb 220—260, vesés 120—200, juh hátulja 120—160, eleje 60—140, sertéskaraj 140—200, comb 132—150, oldalas 116—150, zsir 160, zsir 144—164, csirke drb. 90—220, lud és ruca 140—1000, tisztitott csirke kg. 130—220, lud és ruca 120—150, kenyér 46—56, félbarna 32—44, barna 24—38, bab 16—48, borsó 48—72, lencse 36—72, fokhagyma 30—70, vöröshagymaka 10—14, fejeskáposzta 4—10, kelkáposzta 10—20, karfiol 40—120, rózsaburgonya 10—18, Ella 8—16, soska 100—200, tisztított paraj 80—120, savanyukáposzta 20—32, kevert zöldség 14—20, alma

...odott a rendel-
...elrendezni. Min-
...glapozzuk a név-
sort, elmondhatjuk, hogy: *Agoston Vencel* egy jó női arcképet állított ki, *Ö. Bakonyi Kató* „Cigánylány"-a a haladást hirdet, *Barna Ilona* „Liliomos udvar" c. vizfestménye finom, *Bokor Vilmos*, vydai *Brenner Nándor* arcképei, *Büky Zoltán* „Őszi táj"-a, *Beck Schwarz Elza* tájképe, *Csányi Lajos* „Ajkai patakpart"-ja, *Ehrenhaftné Hevesi Margit* budai várhegyi látképe, *Csillag József* buzakeresztjei, *Csóka István* csendélete, *Demeczkyné Volf Irma* virágzó meggyfá-ja, *Guzsik Ödön* félaktja sikerült dolgok. Friss erővel festette meg *Hagyik István* „Papagályos" alakját, finomak *Halasi Horváth István* és édesapja, *Horváth G. Andor* tájhangulatai, erőteljes *Homann Károly* palettás csendéletképe, — jó *Jancsó Béla* virágcsendélete és „Anya gyermekével" c. műve, *Huber István* képmása, érdekes *Kern Andor* „Nagyszülénk" (Ádám és Éva) paradicsomjelenete, *Kiss Farkas Imre* ligeti hangulata, *Klimó István* tanyaképe, *Cs. Mágócsy Etus* „Cigányasszony"-a, *T. Mansfeld Nóra* „Nyári nap"-ja, *Mészáros Jenő* balatoni tája, *Mészárosné Kisfaludy Mária* napsütéses részlete. Lenbach pikturájának finomságát látjuk *Müller Méla* kartonra festett női fején, régi flamand típusok élednek föl *Molnár Tibor* modern kikötőmunkásaiban, könnyed olajtechnika (hig lazuros festékekkel) jellemzi *Némety István* szép virágcsendéleteit. A jobbak közül való *Novák Erzsi* „Intérieur"-je, *Pádua Kálmán* falurészlete, *Pap Domokos* kékruhás női képmása, vitéz *Pataky Ferenc* „Halászók" c. olajfestménye, *Popper Samu* „Lóverseny"-e, *Radnay Miklós* budapesti dunai részlete, *Ruttkay Mária* Erzsébet-téri téli tája, *Scholler Rezső* japán pincsije, *Szikla Gusztávné* „Nyár" c. igen szép napsütéses női alakja, *Szilády Margit* „Vulkán inasai" c. ultravörös kompoziciója, *Timon Andor* Perlmutter-hatás alatt készült „Terigetők" c. genreképe, *Turmayer Sándor* önarcképe, *Wessel Imre* félaktja és leányfeje, *Záhonyi Géza* „Sváb harmonikás"-a, *Zórád Géza* „Falu vége télen" c. tája, *Zsótér Ákos* női képmása. Szoborművekben igen erős *Záhonyi Zierlich R.* fafaragásu „Judith"-ja és „Szörnyeteg"-e, *Szomor László* „Május" c. női aktja, jók a *Rajki József* agyagszobrai, szép tanulmányfejjel szerepel *Tokody Gyula*, *Dul Lajos* (Gyöngyösi, a költő), finom kisebb aktok: *Mittai Aladár* „Napsugár", — *Tamássy S. Gyula* „Tavasz" c. művei. Játékszerű, magyaros kisplasztikát mutat be *Kálmán Imre* „Gödöllői képek" c. csoportjaiban.

(k. k. l.)

Déry Béla
festőművész.

— Hetvenkét magyar festő és husz szobrász müvét állitják ki Barcelonában. A magyar képzőművészetnek a barcelonai világkiállításon való részvételéről tárgyalt kedden délután a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállitási bizottsága által delegált zsüri. Kiválogatták azokat a festményeket és szobrokat, amelyek a nemzetközi nagy művészeti kiállitáson képviselik a magyar művészetet. Az ülésen Kertész K. Róbert államtitkár elnökölt, résztvettek Petrovics Elek dr. muzeumi főigazgató, Tihamér Lajos és Haász Aladár dr. miniszteri osztálytanácsosok, továbbá a bizottság tagjai közül Déry Béla, Fényes Adolf, Majovszky Pál dr., Márffy Ödön, Róna József, Rudnay Gyula, Szentgyörgyi István és Szüle Péter. A bizottság a rendelkezésre álló művész anyagból 74 festőművésznek 136 festményét és 20 szobrászművésznek 42 szobormüvét fogadta el a barcelonai kiállitásra. A kiállitási anyagnak részbeni kiegészitése után a magyar képeket és szobrokat április 8-án utnak indítják.

6

Nemzeti Ujság
1929 IV. 4

Déry Béla
festőművész

*** Hetvenkét festő és husz szobrász müveit állitják ki Barcelonában.** A magyar képzőmüvészetnek a barcelonai világkiállitáson való részvételéről tárgyalt a Magyar Országos Képzőmüvészeti Tanács külföldi kiállitási bizottsága által delegált zsüri. Kiválogatták azokat a festményeket és szobrokat, amelyek a nemzetközi nagy müvészeti kiállitáson képviselik a magyar müvészetet. Az ülésen *Kertész* K. Róbert államtitkár elnökölt, résztvettek: *Petrovics* Elek dr. muzeumi főigazgató, *Tihamér* Lajos dr. és *Haász* Aladár dr. miniszteri osztálytanácsosok, továbbá a bizottság tagjai közül *Déry* Béla, *Fényes* Adolf, *Majovszky* Pál dr., *Márffy* Ödön, *Róna* József, *Rudnay* Gyula, *Szentgyörgyi* István és *Szüle* Péter. A bizottság a rendelkezésre álló müvészi anyagból 74 festőmüvésznek 136 festményét és 20 szobrászmüvésznek 42 szobormüvét fogadta el a barcelonai kiállitásra. A kiállitási anyagnak részbeni kiegészitése után a magyar képeket és szobrokat április 8-án utnak inditják.

6

Kapparság
1929 N. 4

Déry Béla

festőművész

Barcelonai világkiállítás képzőművészeti kiállitása- - a kiállitási palotában - ~~képével szerepel.~~ a magyar pavillon kiállitási anyagát állitotta össze-

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Déry Béla

— **A Nemzeti Szalon téli tárlata.** (katalógus s egy mély tónusu, szépen fo városrészlet — alatta feketeszalagos babé ez is hirdeti, hogy a Nemzeti Szalon m mette kitünő igazgatóját: *Déry Bélát.* tiltotta, hogy a nagy terem főfalán sze melyik műve. Most ott van. — A tár tipikusan karácsonyi jellegü, 187 művé vével sulyosbitva. Fiatalok és öregek maradiak békésen férnek meg a fa *Kálmán,* az igazgatóhelyettes, iparkö kezésére álló anyagot tetszetősen denki meg jobb elégedve. Ha végi

Pfl. 1932. XII. 25.

Déry Béla

BH 1932. XII. 25.

H. BH. 932. XII. 25

* **(A Nemzeti Szalon téli tárlata.)** A Nemzeti Szalon idei téli tárlatát elhunyt igazgatója, *Déry* Béla emlékének szentelte. A nagy terem főhelyén egy reprezentatív műve függ, melyet 1929-ben Berlinben festett. Kitünően jellemzi Déry Bélának a modern holland városképfestők emlőjén nevelkedett művészetét. Ez a berlini részlet is olyan, mint egy amsterdami *Gracht* szürke vízével, ködös, borongós hangulatával. Déry Béla művészetén kívül *Timon* Andor képei keltenek figyelmet. Napsütéses, impresszionista festményei, különösen a *Terigetők* Perlmutter Izsák modorára emlékeztetnek. *B. Neogrády* Magda és *Zórád* Géza két igen jól megfigyelt téli tájképet állítottak ki. *Radnay* Miklósnak is a naturalista tájképei a sikerültebbek. *Demeczkyné Volf* Irmától két őszinte hatású, finom vízfestményt láthatunk. Fölemlíthetjük még *Ágoston* Vencel és *Huber* István arcképét, *Ducsay* Béla dunai táját, *Bartha* László zsánerképeit, *Kolozsvári* Endre magyar tárgyú kompozicióját, *Biró* László József *Padon ülök*, *Szomor* László *Május* című női szoboraktját, *Varga* Ferenc tanulmányfejét és *Rajkó* József dacos *Prédikátorát*.

Déry Béla

Téli tárlat a Nemzeti Szalónban

A Nemzeti Szalón nemrég elhúnyt igazgatójának, *Déry* Bélának szellemében rendezi meg idén is téli tárlatát, amely holnap délelőtt nyílik meg. A tárlat igyekszik a Nemzeti Szalón Művészeti Egyesület minden tagjának érvényesülési lehetőséget nyujtani. A közel 300 kiállított festmény közül különösen *Bartha* László, továbbá *Berbrecky* Zoltán, *Czene* János, *Déry* Béla, *Raid* Ida, *Guzsik* Ödön, *Sassy* Attila, *Szikla* Gusztávné Lám Ilona, *Teplánszky* Sándor, *Timon* Andor és *Wessel* Imre munkái érdemelnek figyelmet.

MN. O. 932 XII. 25

MO 1932. XII. 25.

Déry Béla

Szerepelt a Munkáczy-cék negedi kiállítatán.

Nu. 1930. X. 21.

Déry Béla

Szerda m. H. 932 XII. 28

— **A Nemzeti Szalón téli tárlata.** Sok kép és kevés meglepetés. Jó átlaggal teleaggatott falak, a megszokottnál több modern törekvés és csak néhány feltűnőbb érték. A korán elhúnyt *Déry* Béla halktónusú városképe mellett főleg *Teplánszky* Sándor, *Bartha* László, *Csóka* István, *Czene* János, *Kern* Andor, *Ehrenhaftné Hevesi* Margit, *Beck Schwartz* Elza, *T. Mansfeld* Nóra, *Sassy* Attila, *Zórád* Géza, *Borsos* István, *Porter* Paula és az erősen fejlődő *Verebély* Renáta (pompás önarcképével) tünnek fel érett, komoly alkotásaikkal. Tetszetősek *Rajki* József terrakottái és *Kálmán* Imre kerámiái is. Ezek a művészek képviselik elsősorban azt a színvonalat, amely az idén határozottan kedvezőbb a tavalyinál.

M. H. 1932. XII. 28.

Déry Béla
festőművész

— **Az Egyesült-Államok követe az amerikai képzőművészek budapesti kiállításáról.** Mr. Butler Wright, az Egyesült Államok budapesti követe, pénteken délben fogadta a sajtó képviselőit és tájékoztatta őket a szombaton megnyiló amerikai képzőművészeti kiállításról. Elmondotta, hogy körülbelül három év előtt alakult meg Newyorkban a *Hungary Society of Amerika* (Amerikai Magyar Társaság) azzal a céllal, hogy igyekezzék Amerika érdeklődését felkelteni Magyarország iránt. A társaságnak sok magyar származásu tagja van, de tagjai közé sorozza az amerikai élet sok kiváló egyéniségét, sok vagyonos amerikai polgárt. A társaság elnöke *Brown Philipp Marshall*, a princetowni egyetemen a nemzetközi jog tanára. Brown Philipp Marshall azelőtt diplomáciai szolgálatban állott és 1919-ben Magyarországon is tartózkodott, mint amerikai megbizott. A képzőművészeti kiállitás gondolatának a terve a társaságban merült fel és onnan indult a megvalósulás utjára. A kiállitás rendezésével Amerika azt kivánja bizonyitani, hogy nemcsak óriási felhőkarcolók, pompás hidak és az automobilok végeláthatat

Pesti Hirlap
1930 II 8

lan sora jelentik Amerikát, hanem a művészeti kultura értékei is. A követ megemlitette, hogy egy izben már volt alkalma Magyarország javára kulturális tevékenységet folytatnia. A Carnegie-békealapitvány 1300 kötetes könyvtárát ő ajándékozta a budapesti tudományegyetemnek; ezt a tényt emléktábla is megörökiti. A kulturális kapcsolatnak kimélyitésére kiválóan alkalmas az a képzőművészeti gyüjtemény, amely most érkezett Magyarországra. *Festményekből, szobrokból és grafikai művekből áll.* A gyüjtemény összeállításánál arra voltak tekintettel, hogy a mai amerikai művészet keresztmetszetét adják. A képviselt művészek, kevés kivétellel, mind élők. A kiállitás nem áll sok darabból és nem olyan részletes, hogy az amerikai művészeti törekvések minden ágát szemléltesse, de reprezentativnak kell tekinteni annyiban, hogy jellemző műveket tartalmaz, amelyek alkotóikról és a művészek által képviselt irányokról megfelelő tájékoztatást adnak. A *Federation of Art* választotta ki az anyagot két a kiállitáson szereplő neves művész közreműködésével. Tervezik azt is, hogy Magyarország képzőművészeti kiállitást rendez Amerikában. Ennek a kiállitásnak az anyagát a barcelonai világkiállitásra küldött magyar anyagból válogatja össze *Déry Béla*, a Nemzeti Szalon igazgatója. A követ végül megköszönte gróf *Klebelsberg Kunó* kultuszminiszternek, dr. *Kornis Gyula* államtitkárnak és *Kertész K. Róbert* h. államtitkárnak a kiállitás érdekében kifejtett működésüket.

Déry Béla
Istőművész

A barcelonai világkiállítás - nemzetközi képzőművészeti kiállításának zsűrije elnökének választották, - valamint a fellebbezési osztály művészeti csoportjának alelnökévé. —

Nemzeti Ujság
1929 x. 18

Deli
épitész

Épitészeti kiállitás a Budai Szépmüvészeti Társulatban. Épitési tervével szerepel.

Pesti Hirlap
1933.III.19

Déry Béla

festőművész

A nürnbergi magyar művészeti hét alkalmából rendezett képzőművészeti kiállítás anyagából Nürnberg város megvásárolta: Halászbárka strandon c. képét.

Magyarság
1929.IV.30.

Véry Béla

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállitási bizottsága ülésén, amelyen a Newyorkban és Amerika több városában rendezendő reprezentativ jellegü magyar képző-és iparművészeti kiállitások ügyét tárgyalták, mint a tanács tagja részt vett.-

Magyarság
1930.I.9.

Déry Béla

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

É K. 1932. XII. 25.

Déry Béla

II.

A *Nemzeti Szalon* karácsony napján nyitja meg *Téli Kiállitását*, amelynek főhelyén a minap elhunyt *Déry* Béla egyik szép képét helyezték el. Az egyébként nagy anyagból a tehetséges *Biró* László József, *Csóka* István, *Kolozsváry* Endre, *Halasi-Horváth* István, *Brenner* Nándor, vitéz *Pataky* Ferenc, *Radnai* Miklós, *Thurmayer* Sándor, *Borbereky* Zoltán, az egyre fejlődő *Pölöskey* Sándor, a rokonszenves tehetségü *Péchy* Henrikné, *Fenyves* Edit és a biztos *Ruttkay* Mária nevét kell külön is kiemelni. A szobrászanyagból *Szomor* László, *Törzsök* Károly és *Tokody* Gyula dolgai a legjobbak.

(m. v.)

Ma 1932. XII. 25.

NM. 933. II. 5.

Déry Béla

— **Déry Béla emlékezete.** A *Nemzeti Szalon* Művészeti Egyesület választmánya *Gellért* Jenő elnöklésével a nemrég elhunyt Déry Béla igazgató emlékezetére emlékülést tartott. *Gellért* Jenő, a Nemzeti Szalon alelnöke meleg szavakkal emlékezett meg azokról a nagy szolgálatokról, amelyeket *Déry* Béla közel harminc évi szolgálata alatt a magyar művészetnek és egyuttal a magyar művészek érdekében kifejtett. Megemlékezett azokról az alkotásokról, amelyekkel mint festőművész elismert nevet vivott ki magának, de ezt az élethivatását a Nemzeti Szalon adminisztrációjával cserélte fel. E téren végzett munkássága pótolhatatlan. Szervezője és rendezője volt a Nemzeti Szalon itthoni és vidéki kiállításainak. A háboru után bekapcsolta a külföldi kiállitások rendezését is, amellyel nemcsak szellemi fölényünk bizonyitékait mutatta be, hanem tekintélyes anyagi hasznot is biztositott müvészeink számára. A kultuszkormány megbizásából megrendezte a legmesszebb északtól le, egészen a spanyol félszigetig a nyugati nagy nemzeteket beleértve, a magyar reprezentativ kiállitásokat. Utolsó alkotása a művészek nyugdij- és temetkezési egyesületének megszervezése volt. *Gellért* Jenő végül jellemezte Déry Bélát, a szeretetre méltó, szolgálatkész, nobilis és kötelességtudó embert. Bejelentette ezután *Gellért* Jenő, hogy az uj igazgatói állásra az elnökség az igazgatóság egyhangu hozzájárulásával *Hubay* Andor festőművészt hivta meg. Végül meleg szavakkal adózott az elhunyt *Kacziány* Ödön emlékének, aki a szalon első alapitói között volt.

MDK

Déry Béla, festö

Haragos Balaton. c. képével szerepelt.

Dr.Márffy Oszkár:
Tárlat. V. A Balatoni Társaság Tárlata.
"Képzömüvészet" 1928. lo.sz. 1-32.l.

MDK

Déry Béla, festö.

Éjjel a Sió partján.	Tollrajz.
Sziklás részlet.	Szépia.
Stájerországi táj.	Indigó-rajz.

Nemzeti Szalon. 1900. Nemzetközi graf. kiáll. Kat. 35.l.

MDK

Déry Béla festő

Boross M:

Magy. művészek nyilatkozatai... Esti Kurir,
1928. dec. 25. 2o 1.

MDK

Déry Béla, festő.

Badacsony, of.-

Árv. Közl. 1930 jun.3. rk.sz.- 54.aukc.- 17.l.

MDK

Déry Béla, festő.

Est az északi pavilonon. Of.-

Velencei részlet. "

OMKT-Vánd. kiáll. 1910 szept. 8-dec. 27-ig.

Fm.-Hornyánszky V. könyv. 77. l.

MNK

Déry Béla
Este a gyárak mellett, olaj

KUT 19c8/8. téli kiáll. 34 l.

MDK

Béry Béla
Reggel egy flamand csatornán, olaj

KUT 1907/8. téli kiáll. 7

34 l.

MDK

Déry Béla

Hollandi falucska este, olaj

KUT 1907/8. téli kiáll. 34 l.

MDK

Déry Béla, 1868-1932.

Halászok készülődése, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz.81.sz.

2o l.

MDK

Déry Béla, festő

Balatoni részlet
Ősz Hollandiában
Majorosház Győrőkön
Balatongyőrőki részlet.

„Artes" Magy. Mest.-k represent. Csop. Kiáll. Pécs. 1931. máj.
Yegyz.

MDK

Dévy Béla, festő
2 db. ol. festm.
(Cím. sz. nyelven)

Ungerska Konstutställningen i Konstakademien
Stockholm, 1922 maj. – Jegyz. 24. l.

Déry Béla

Este a Zuyder tónál

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 23 lap

MDK

Déry Béla

A napnak vége, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N.Szalé 1925. febr. 6 l.

Déry Béla MDK

Inditványt terjesztett a Magyar Képzőművészek Egyesületének közgyülése elé, amelyben javasolta,hogy a Mücsarnok alakuljon át rendes heti,esetleg kétheti illusztrált lappá.

Még egy inditvány a társulati közgyülés elé. Mücsarnok.19ol.15.sz.213.l.

Déry Béla

MDK

Pordenone látképe, olf.

Pordenone főutcája, olf.

Ősz Hollandiában, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Déry Béla MDK

Tél Amsterdamban, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Déry Béla

A sandomierzi hadihid a Visztulán, olf.

A nádbrezicei hadihid épitése, olf.

Micsarnok 1918. Sajtóhadiszállás kiállitása

Déry Béla MTK

A nadbrzezicei hadihid épitése, rppr.

Micsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

MDK

Déry Béla

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 61.l.

Déry Béla MDK

Vasárnapi csend /Balaton-Györök/, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Déry Béla

MDK

Polnisch-Ostrau, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Déry Béla

MDK

Tavaszi levegő, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállítás

MDK

Déry Béla

Kagylószedők a scheweningeni parton, repr.

Képzőművészet. I. évf. 1. sz.

MDK

Déry Béla, festöm.

Téli tájképeket festett.

K-n Ö-n:Tavaszi tárlat a Mücsarnokban.
Vas.Ujs. 1909. 56.évf.15.sz. 286.l.

Déry Béla

MDK

Fehér szimfónia, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Déry Béla MDK

Februári délután flmand vidéken, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Déry Béla

MDK

A Szentgyörgyhegy Zalában, olf.

Miscarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Déry Béla

Holdfeljötte a francia Rivierán. Of.

Képzőm. Társ. 1911. tav.

MDK

Déry Béla

Három téli kiáll. Füleky J.: N. Szal. Művész-Élet
1933.II.2.sz. 4.l.

MDK

Déry Béla

Januári délután, repr.

Vasárnapi Ujság 1907. 17. sz. 337.l.

MDK

Déry Béla

Januári délután, repr.

Vasárnapi Ujság 1907. 17. sz. 337.l.

MDK

Déry Béla

A folkestone-i kikötő előtt, of.

Augusztusi éjszaka, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 47.l.

Déry Béla.

a "Céhbeliek" magyar képzőművészek társaságának kezdeményezője és adminisztrátora volt, a csoport alakult 1914-ben. első kiállitásuk 1914 - április.

Bende János:
A Képzőművészeti Egyesületek története,kézirat.

Déry Béla.

A Nemzeti Szalon kiállitást rendezett müveiből 1921-ben.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek tröténete,kézirat.

Déry Béla.

A Nmezeti Szalon igazgatójának gyüjteményes kiállitását rendezte a Szalon 1915-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Déry Béla.

A Benczur Társaság tagja a megalakulási idő után.

Bende J: A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Déry Béla.

Az Ume müvészegyesület tiszteletbeli tagja 1927-es években.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek tröténete,kézirat.

Déry Béla.

A Nemzeti Szalon igazgatója volt 23 évig

1932-ben December hónapban meghalt.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Déry Béla.

Kezdeményezésére alakult a "Céhbeliek" művészcsoportja 1914-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Déry Béla.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő művész.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Déry Béla

MDK

Esős este Amsterdamban, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Déry Béla

MDK

Borus nap a Zuyder-tónál, /Hollandia/, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Déry Béla

MDK

Borus este Edam vidékén, olf.

Tavaszi este Hollandiában, olf.

Az Isar mentén Bajorországban, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Déry Béla MDK

Verőfény a télben, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Déry Béla MDK

Tél Tirolban, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Déry Béla

Májusi éjjel Flandriában, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Déry Béla

MDK

Szélmalmok Schiedam mellett, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Déry Béla

Három kiváló művész vizfestményeit feltétlenül figyelembe kell venni, ha helyes képet akarunk alkotni e kiváló tehetségek jelentőségéről,-írja F.T.Z. /Felvinczi Takács Zoltán/ a Nemzeti Szalonban rendezett kiállításon szereplő művekről és alkotóikról.
Körösfői Kriesch Aladár "Hungária"-ja nagyigényü, megrázó alkotás.
A másik két művész Déry Béla és Boemm Ritta.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 16.
XXX.évf. 7. sz. 108. lap.

Déry Béla

Leidenfrost Sándor, Egyed Erna, H. Schuschny Erna, Bardócz Árpád, Déry Béla, Révész-Ferriman Ferenc művészek érdekesebb képekkel szerepelnek azon a tárlaton, melyet Major Dezső ismertet, "Egyháztörténeti kiállitás a Nemzeti Szalonban" cimmel. A bemutatott művekről külön nem beszél, de megjegyzi, hogy a mai fiatal művészek között ritkán akad olyan, akinek benső ügye volna az egyházművészet.

A HÉT, Bp. 1919. dec. 18.
XXX. évf. 19. sz. 3oo. lap.

DÉRY BÉLA, festő

Nemes marcell ajándékának festői megjártak Párizst, München t, az Iparrajz iskolát. Sikeres kiállitók, tájkép vagy portréfestők voltak. A kor elmaradott polgari izlésének kielégitői, lényegükben nem tartoztak a progresszziv törekvésekhez. - Ezek egyike volt: Déry Béla is.
285.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

DÉRY BÉLA, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyűjtemény jegyzéke:
13.-DÉRY TIBOR: Tengeri táj.-Papir,olaj.-35+45 cm.-Jelezve jobbra lent:Déry Béla.-régi lts ltsz:40/N:13/.--A Kecskeméti Városi Tanácsnál. 297.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei,Kecskemét, 1975

Déry Béla

Az "ismert szakfestő" érdeme a rendezés, -jegyzi meg a kritika, a Müvészet c. rovatban, a Nemzeti Szalon jubileumának tárlatával kapcsolatban. Mind az idézőjelben közölt vélemény, mind a müvészre vonatkozó további megjegyzés kissé gunyorosan hangzik, mivel azt állitja a müvészről, hogy a Szalonban bemutatott képeket, festőik neve nyomán ABC- sorrendben akasztatja fel.

A HÉT, Bp. 1909. dec. 12. XX. évf.
50. sz. 833. lap.

Déry Béla

Tövis: "A plágium-affér" cimmel fölháborodással ir arról, hogy a Mücsarnok és Nemzeti Szalon igazgatóságából, választmányából és zsürijéből kibuktatták a MIÉNK tagjait, hogy helyükbe, festőmesterembereket és festőiparosokat ültessenek, akik irtó hadjáratot inditanak a tehetségek és különösen a modern tehetségek ellen. Igy történhetett meg, hogy Déry Cottet-vel azonos képeiért ugy az állam, mint a király 1.500 koronákat ad, mig a legnagyobb müvészeket mellőzik.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 17. XXI. évf. 16. sz. 263. lap.

Déry Béla

Élénk, telt szinü és üde hangulatu munkáit kiemeli a kritika "a tisztességes szinvonalu tárlat" anyagából.
A kiállitásról Kázmér Ernő: "A Céhbeliek" a Nemzeti Szalonban" cimmel ir.

A HÉT, Bp. 1918. márc. 1o.
XXIX. évf. 1o. sz. 154-155. lap.

MDK

Déry Béla, festőm.

Este a Quarnerón. Vízf.

Gindecca-Venezia. "

Műcs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pasztf.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 64.l.

MDK

Déry Béla

Művészet 1915. 276.1.

Déry Béla a Nemzeti Szalon ig.

N.U. 930. IX. 20.

UJSÁG 930. IX. 20.

— A magyar iparművészet Monzában. A monzai IV. nemzetközi iparművészeti kiállításon hétfőn kezdődött a biráló bizottságok munkája. Az alakuló ülésen a résztvevő tizennégy nemzet egy-egy delegátusa és az olasz művészeti intézmények öt tagja vett részt. Elnökül *Bevione* Giuseppe szenátort választották meg, alelnökök lettek *Marani* Antonio, a veneziai internácionális kiállitás főtitkára és *Ojetti* Ugo iró. A szükebb birálóbizottság tagjai lettek az idegen nemzetek delegátusai közül *Gouffé* Louis, a párisi iparművészeti kamaratanácsos elnöke, *Lamboth* Gustav, a brüsszeli állami muzeum főigazgatója és *Déry* Béla, a Nemzeti Szalon igazgatója, mig az olasz kormány részéről *Cipriano* Oppo és Alberto *Alpago*

Déry Béla

— **Megnyitották a velencei képkiállitást.** Velencéből jelentik: Vasárnap nyitotta meg *Adalberto* szavojai herceg a képkiállitást. Gróf *Volpi* kiállitási elnök és *Balbino Giuliano* kultuszminiszter beszéde után a herceg megtekintette a nemzetközi csarnokban elhelyezett kiállitást. A magyar pavillonba érkezésekor az árbócrudra magyar lobogó repült fel és a városi zenekar a Himnuszt játszotta. A magyar kiállitás kapujánál az olasz király képviselőjét és az olasz minisztereket, valamint *Zorzi* polgármestert a magyar kormány nevében *Kertész K. Róbert* államtitkár fogadta, aki bemutatta *Tihamér Lajos* miniszteri tanácsost, *Gerevich Tibor* egyetemi tanárt, a római magyar akadémia igazgatóját és *Déry Béla* művészeti rendezőt, *Coccon Domonkos* és *Sartory Szilveszter* magyar konzulokat, mint a kiállitás magyar delegátusait. *Gerevich Tibor* előadásában ismertette a magyar kiállitás szervezési programmját és művészetünk történelmi fejlődését. A szavojai herceg a magyar kiállitás tüzetes megtekintése után elismerését nyilvánította a kiállitás magas nivójáért Kertész K. Róbert államtitkárnak. A kiállitáson tizenegy nemzet képviseltette magát. A magyarok 85 művész 238 művével szerepelnek. A lapok külön foglalkoznak a magyar tárlat szinvonalának folytonos emelkedésével.

P.H.930.

P.H. 930. V. 6.

Déry Béla

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállitási bizottságának tagja volt.

M.929.XII.19.

Déry Béla

B.H.930.V.6.

Megnyilt a velencei kiállítás

VELENCE, máj. 5.

Vasárnap délelőtt nyitotta meg *Adalberto* szavoyai herceg a nemzetközi képkiállítást. *Volpi* gróf kiállítási elnök és *Giuliano* kultuszminiszter beszéde után a herceg megtekintette a nemzetközi csarnokban elhelyezett kiállítást. A *magyar* pavillonba érkezésekor az árbocrúdra *magyar lobogó repült fel és a városi zenekar a Himnuszt játszotta.*

A magyar kiállítás kapujánál az olasz király képviselőjét és az olasz minisztereket, valamint *Zorzi* polgármestert a magyar kormány nevében *Kertész* K. Róbert államtitkár fogadta, aki bemutatta *Tihamér* Lajos miniszteri tanácsost, *Gerevich* Tibor egyetemi tanárt, a római Magyar Akadémia igazgatóját, *Déry* Béla művészeti rendezőt, *Coccon* Domonkos és *Sartori* Szilveszter magyar konzulokat, mint a kiállítás magyar delegátusait, majd Gerevich Tibor ismertette a magyar kiállítás szervezési programmját és művészetünk történeti fejlődését.

Déry Béla

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.XI.12.

Déry

festőművész

Munkácsy-féle kiállítása - Ernst Múzeumban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.VI.9.

Dénes Béla.

A Berecz Társaság kiállításán finnlandi és amsterdami tájképei szerepelnek. (multhe.)

Magyarság, 1927. dec. 11.

Wed Feb 14

I feel like I'm losing [illegible]
[illegible] it's [illegible]
[illegible] (laughter)

Déry Béla

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban -képével szerepel. Notre Dame

Magyarság
1930.XI.9.

Dery Béla.
festőművész

A Vigadóban rendezett magyar kiállításon részt vevő műveit a városi képzőművészeti társulat tiszteleti és elismerő oklevéllel tüntette ki.

Magyarság, 1927. okt. 4.

MDK

Déry Béla

A Benczur-Társaság. Képzőművészet 1927. 5-7. sz. 11.l.

Déry Béla

Nemzeti Szalon jubiláris kiállitása. Megemlékezik hosszu időn át volt igazgatójáról Déry Béláról, akinek sokat köszönhetett nagy szervezőtehetségü és lelkes müvészembernek a Nemzeti Szalon.

Pesti Hirlap
1935.I.6.

Déry

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

B s t.
1935.I.6.

Déry Béla

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Nemzeti Ujság
1935.I.6.

Déry Béla (meghalt)

kerepel a Benczur Társaság

Liáni Tarsán a Nemzeti Szalon Czan

Lyság 1936 X. 17

Déry Béla

Alkotása szerepel a magyar művészeti sors-
játék nyereménytárgyainak kiáll.-én.

B.H.933.V.28.

Déry Béla

"Hollandi táj" c. olajfestménye

szerepelt a Magyar Művészeti Sorsjáték nyereménytárgyai között.

M.U.933.VI.21.

Déri Béla

Szerepel a Benczur Társaság
kiállításán a Nemzeti Szalon van

Pesti Hirlap 1936 X. 18

Déry Béla

Szerepel a Benczúr Társaság
kiállításán a Nemzeti Szalonban

Pesti Napló 1936 X. 17

Déry Béla MDK

Est az északi tengeren, olf.

Veneziai részlet, olf.

Műcsarnok 1910. Vándorkiállítás

MDK

Déry Béla, festöm.

A zöld ház elött. Repr. Jelezve.

Gyöngyösy. 109-110.1.

MDK

Déry Béla

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Művészet 1918. 50.l.

MDK

Déry Béla, festőm.

63. Májusi éjjel. Olf.
68. Koppenhágai kikötőrészlet. Olf.
70. Első nap az Északi-tengeren. Olf.

Képzőm.Társ. 1913. Tavaszi Kiáll. Kat. 43.l.

Déry Béla MDK

Balatoni szőlőhegy, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Déry Béla MDK

Flamand vidék, olf.

Bornholm szigeti fürdő, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Déry Béla MDK

Téli este Amsterdamban, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Déry Béla

MDK

Veszteglő bárkák, olf.

Műcsarnok 192o-21 téli kiállitás

Déry Béla,

a X.-XI.terem a különböző egyéniségü de kiforrott
niségü mesterek alkotásait mutatta be.
Minden név egy-egy fogalom.

A Műcsarnok reprezentativ kiállitása.
Képzőmüvészet.1932.48.sz.63.1.

M.D.K.

Déry Béla festőművész

A Nemzeti Szalon igazgatója, a Szinyei Merse Társaság által rendezett "Tavaszi Szalon" kiállitással kapcsolatban -ahol 25 százalékban festőnők szerepelnek a kiállitók közöttelmondja, hogy a festőnők külön rendezendő kiállitásához segitséget nyujt, rendelkezésükre bocsátja a termeket, mint arról a lap ir: "Kis beszámoló modern hölgyekről" cimmel.

Délibáb, Bp. 1928. juni. 16. II. évf. 24. sz. 64. lap

Déry Béla MDK

Téli napsütés, pasztell

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Déry Friggyes

múreumát emlékit Bajával

kapcsolatban.

Miskolczy Ferenc, Baja kapcsolatban a XIX. sz. ban. kérárat.

MDK - C - II - 599/1

5 l.

MDK

Déry Béla, sz. 1868

Őszi hangulat

Ernst Muz. 19. auk. 1922. máj.

13 l.

MDK

Déry Frigyes

A Szinyei Merse Pál Társaság tagjai 1940.

Déri Frigyes, műgyüjtő, MDK
bécsi selyemgyáros.

megh. 1924-ben. Páratlan áldozatkészséggel egy emberöltőn át szerzett műkincseit Debrecen város muzeumának ajándékozta . D. ideálja a műgyüjtő tipusnak.

Divald K.: A debreceni Déri-muzeum. - MIP.Müv. 1931. 1-2.sz. 3.l.

Déri-gyűjtemény

p.SZALAY Emőke: Déri Györgyné üveggyüjteménye.=
Muzéumi Kurir, VI.köt.10.sz.=60.sz. 1990 3 - 6.p.
ill.

Déri Györgyné

többnek: / Kmetty János, Zádor
, Lénárd Róbert, Remsey Jenő,
lentős szerep jutott - illetve
a magyar müvészeti életben.

e alatt iparmüvészeti tanulmá-
főleg a belsőépitészet terén -
itthon intenziv iparmüvészti
ásságot fejtett ki.

al Budapesten kiállitást ren-
n müveinek gyüjteményes kiálli-
állitásnak feltünést keltő,
a sajtóban is. A sajtó és a mér
a legnagyobb elismeréssel nyi-
n megnyilvánult müvészi törek-
edményekről. E kiállitás köz-
épen indult el utjára 1906 őszén
agas szimvonalu, irodalmi és
" Szerda " melynek munkatársai
om legkiválobbjai voltak, köz-
a gárdából került ki később
sok kiváló munkatársa. Ugyancsak
ként alapitotta tanitványaival
aszán - a még ma is müködő
et, mely az ujabb festőmüvészeti
vések ápolását tüzte ki célul .

M.D.K.

Déri György

Népművészeti gyűjteményét
a bajai Türr István Múzeumban
mutatták be.

—— : Térek
Művészet, 1962. szeptember — 45 lap

D é r y Gyula /valószinüleg Béla/
festő 1868 - 1932

Apály az északi tengeren
/nyeremény a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Déri Imre, grafikus

VI Dk

Külföldön. Rajz.

Repr.

–: 1919 eszméihez hiven

7. l.

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1963. márc. 21.

MDK

Déry J.

Magas Tátra, akv.

Királykő, "

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug.

1 l.

MDK

Déry József

A Nagyszalóki csucs a Lomnici gerinc felől, of.

Dachstein a Gosaui tóval, of.

Nemzetközi Alpin Képkiáll. N. Szal. 1930. márc.-ápr. 31.l.

MDK

DÉRY JÓZSEF

Alpesi kiáll. Képzőművészet, 1932. 51.sz. 12
136 l.

MDK

Déry József

Kilátás a Jégvölgyi csucsról, of. repr.

Téry-menedékház az Öttónál, of.

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr.
31.l.

MDK

Déry József

N.Szal. I.osztrák alpesi kiáll. 1932. máj.

MDK

Déry József

Őttó, Téry menedékház, olaj
Lomnici csucs, "
A gyönyörü Gosau, "
Tarpatakvölgy, "

Nagy Balogh János Egyesület kiáll. Kispest. 1933.
dec. 3 1.

MDK

Déry József

Magas Tátra, Őttó katlana, olaj
Magas Tátra, kilátás a jégvölgyi csucsról
Magas Tátra, Lomnici csucs, olaj

Nagy Balogh János. Egyesület kiáll. Kispest, 1933.
TESz tárlat, ápr. ~~dec.~~ 3 1.

MDK

Nagy Balogh János Társ. kiáll. 1935. márc.
Müterem

MDK

Déry József

A tihanyi félsziget látképe, of.

Balatoni Társ. 6.kiáll. Uj Szal. 1934. okt.
6 l.

MDK

Déry József

Kilátás a Jégvölgyi csucsról, of.

Téry menedékház az Öttó-nál, of.

Nemzetközi alpin képkiáll. kat. Bpest. 193o. március. 31.l.

Déry József

Nemzetközi alpin-képkiállításon a Nemzeti Szalonban "Téry menedékház" és "Kilátás a jégvölgyi-csúcsról" c. vásznaival szerepelt.

PH. 930. III. 23.

MAGYAR KIRÁLYI

Folyó szám.....

Könyvelési

192.....

Tár

A..... *számú ügyiratok alapján:*.....

A könyv	Tartozók			Korona	fillér

Dèry József

Első nemzetközi Alpin kiállításon
tájképeivel szerepelt.

NM.930.III.30

lap-száma	TARTOZÓK				

Felállította:

Könyvelte az előjegyzéki könyvben:

Könyvelte a folyó-számlakönyvben:

Könyvelte a számlázási könyvben:

Déry József

Nemzeti Szalonban az alpin.-kép-kiállításon képei szerepeltek.

M.930.III.23.

Déry József

Alkotásával szerepel a Nemzeti Szalonban rendezett osztrák alpesi kiállitáson.

M.932.V.10.

MDK

Déry József

A Nagyszalóki csucs a Lomnici gerinc felől, of.

Dachstein a Gosaui tóval, of.

Nemzetközi alpin képkiáll. kat. Bpest. 1930. március. 31.l.

Dr. Jozsef

A Nagyvazsonyi csucs a Somnici gerinc
felol, cf.

Dachstein a Gosau tovol, cf.

Fl.1.

Dévy Kálmán

„Szeképe" (eml.)

szekepel a bajai

Tüss István Muzeum Tárlatán

Késmárky házi a: Bajai képzőművészete

Petőfi Népe 1970 VIII. 11

Déry Kálmán

1859-ben Bécsben szül. ~~Apja~~ Bátyja bojai szül. mügyjtő és múzeum-alapító volt. Magyar témaj a képeret festete, Véhány szüve (a Csendélet és „Szerelett antal" – a népszüv. Mus. Lukoyd-ná be van) A bojai mús-ban egy arc képe van.

Mistolny Ferenc, Baja Régrőmüvészet a XIX. sz.-ban. kézirat.
MDK-C-II-599/1.

26 l.

MDK

Déri Kálmán

Teritett asztal, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952

Déry Kálmán

A hosszu idő óta Münchenben élő müvész hazajött és itthon rendezett müveiből kiállitást, a Könyves Kálmán müintézet helyiségeiben. —r.— : müveit tulhaladottak nak tartja, aktjai, tájképei, csendéletei elcsépeltek, az itthoniak jobbak. Eddig ismeretlen volt a müvész itthon, de müvei után sajnos nem remélhető, hogy ismertté válik,-mondja a kritika. Müvészet c. rovat közleménye.

A HÉT, Bp. 1908. márc. 8. XIX. évf. 10. sz. 160. lap.

Déry Béla festőművész

A Nemzeti Szalon négyszázadik kiállítása

A Nemzeti Szalon most vasárnap rendezte fennállása óta négyszázadik kiállítását, amely alkalommal a *KÉVE művészegyesület* kapott helyet. Erről a kiállításról már megemlékeztünk. Néhány szót kell még elmondanunk a Nemzeti Szalonról, amely ime ehhez a tekintélyes számhoz érkezett el abban a művészi munkában, amelynek szolgálatába szegődött.

A Szalon sohasem állt kifejezetten egyes művészi irányok mellé, sohasem lépett valamely művészi irány utjába, kitárta kapuját mindenkor minden művészi kisérletnek, sokszor még tulzott mértékben is, mert az ilyen kisérletek közben igen sokszor helyet talal a dilettantizmus is.

Müvészi életünk kifejlődése, az utóbbi évek lendületes munkája ugyszólván lefaragta már a Nemzeti Szalon müködési területéről is a komolytalan és a dilettáns szándékokat és ha a négyszáz kiállitás történetét átnézzük s végigolvassuk a négyszázadik kiállitás bevezető irásából azokat a kifogásokat, melyeket a mükritika mondott el időnként, hogy a Nemzeti Szalon programjából kiselejtezze a nem abszolut müvészit, megállapithatjuk, hogy mégis ez az ut volt a helyes, mert azzal, hogy a müvészi gondolatszabadság-elvét tiszteletben tartotta, elérte, hogy ma már a lehiggadt, komoly és számitásba vehető müvészi irányok teljes tisztelete melelt folytatja elismerésre méltó müködését.

1894 óta, mikor a Nemzeti Szalon megalakult és első kiállitását rendezte, *Feszty* Árpád, *Rippl-Rónai* József neveit találjuk a vezetőség élén, *Szinnyei-Merse* Pál müvészete a Nemzeti Szalónban jelent meg, a *Nyolcak* még ma is visszhangot keltő müvészete itt látott napvilágot és ha egy kis statisztikát állitunk össze, a lefolyt 34 esztendőről, azt látjuk, hogy huszonhárom hazai müvésztársaság szerepelt már egyszer vagy többször a Nemzeti Szalon termeiben.

Közel félszáz külföldi müvésznek kiállitása zajlott le a Nemzeti Szalonban, huszonnyolc emlékkiállitás s majdnem száz önálló gyüjteményes kiállitás, hatvannyolc vidéki kiállitás. S ha a Szalon egyéni és csoportkiállitásait nézzük, kétszáznégy magyar alkotómüvész nevével találkozunk, akik a Nemzeti Szalon termeiből hirdették a magyar müvészetet.

A Szalon vezetése *Déry* Béla festőművész, igazgató kezében van, aki *Kató* Kálmán mütárossal együtt a müvészi társadalom osztatlan elismerése mellett tölti be ezt a tisztét is.

(sly.)

Kelt Kurir
1929. II. 12

	Pengő	Pengő
Összesen		

Le a bevételt--- ---
Kifizetendő összeg

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

ügyosztály:

A fizetés készpénzben / cheque kibocsátásával megtörtént

192 . cheque száma

A főpénztár:

Okvetlen nézze meg

TABARIN

szabb ideig betegeskedett. Most azonban már
teljesen felgyógyult és rövidesen Münchenbe
utazik. Molnár Vera a müncheni Deutsches
Theater uj kevijének főszerepét fogja já
szani.

Déry Béla
festőművész

Megnyilt Oslóban a magyar kiállitás

A norvég király a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a magyar művészetről

Oslo, január 8.

A magyar képzőművészeti kiállitás kedden délben 12 órakor a norvég király, az udvar, a kormány, valamint nagyszámu előkelő közönség jelenlétében megnyilt. Az ünnepi beszédet *Kertész* K. Róbert államtitkár tartotta, kiemelve azt a meleg rokonszenvet és hódolatot, amellyel a magyar nép Norvégia nagy szellemei iránt viseltetik. Köszönetét fejezte ki a királynak, a kormánynak, valamint a bizottságnak, amely a magyar kiállitás létrejöttét elősegitette. Utána *Hasund* közoktatásügyi miniszter tartotta megnyitó beszédét. Örömmel üdvözölte a magyar kormány kiküldötteit, akik ilyen impozáns kiállitást mutatnak be a norvég népnek. Hangsulyozta a norvég-magyar kulturális összeköttetés jelentőségét. Ezután megnyitotta a kiállitást. A királyt, valamint kiséretét *Kertész* K. Róbert, *Déry* Béla, *Röwde* főkonzul vezették végig a kiállitási termeken. *A király a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a magyar művészetről.* A közönség érdeklődése oly nagy volt, hogy a kiállitási termek egész délelőtt zsufolva voltak.

Uemzeti Ujság
1929 I 9

Két órakor *Mowinckel* miniszterelnök reggelit adott a magyar vendégek és a kiállítási bizottság tiszteletére. Beszédében örömét fejezte ki a Norvégia és Magyarország között mindjobban erősödő kulturális kapcsolatok felett. A magyar delegáció nevében Kertész K. Róbert államtitkár mondott köszönetet.

Este Röwde főkonzul és neje diszebédet adott, amelyre a magyar delegáció, valamint a kormány, a sajtó, az egyetem, az akadémia képviselői voltak hivatalosak.

Déry Béla festőművész

Pesti Hirlap 1929 I. 24

— **Az uj magyar művésznemzedék mutatkozik be a nürnbergi Magyar Héten.** Lázasan készülődnek Nürnbergben és Budapesten egyaránt, hogy a február 23-án kezdődő nürnbergi „Magyar Hét" sikerét biztositsák. Ez alkalommal mutatkozik be a magyar képzőművészet, a magyar irodalom és a magyar zene Nürnbergben a háborus szünet után. Már többizben beszámolt a *Pesti Hirlap* az előkészitő munkálatokról, amelyek során Nürnbergben járt *Déry Béla*, a Nemzeti Szalon igazgatója. Déry Béla, a Nürnbergben rendezendő reprezentativ magyar mükiállitás kormánybiztosa, a következőket mondotta a nagyjelentőségü munkáról:

— Az első, amit Nürnbergben megnéztem, az uj kiállitási csarnok volt, amelyben a magyar mükiállitás anyagát helyezzük el. Merem állitani, hogy majdnem az egész világon csak egyféle kiállitó helyiség van: *rossz*. Ezzel szemben az uj nürnbergi „Noris-Halle" ideális helyiség. A belső berendezést illetőleg feltünő, hogy a falak fehérek, helyesebben elefántcsontszinüek, ami a régi felfogással teljesen ellentében áll. Ezzel szemben, mint arról magam meggyőződtem, főképen a haladó irányu művészetet képviselő képek részére kitünő, de még a régi klasszikus mesterek sötét tónusu képeinek is megfelel. Igen jól fog hatni ebben a miliőben az az anyag, amelyet dr. *Schultz* professzor Budapesten válogatott össze. A mükiállitás modern részét ugyanis Schulz Traugott Frigyes professzor állitotta össze, ebben a munkában *Körmendy Ervin* Nürnbergben élő magyar festőművész volt segitségére, aki a Magyar Hetet tulajdonképen kezdeményezte. A retrospektiv részt pedig dr. *Petrovics Elek*, a Szépművészeti Muzeum főigazgatója szervezi. Minthogy Schulz tanár nem látogathatta meg valamennyi budapesti magyar művész mütermét, igy a magyar hivatalos körök vele egyetértően még Budapesten kiegészitik a már kiválogatott anyagot. Most foglalkozott ezzel az üggyel a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács, amely *Balló Ede*, *Csók István*, *Déry Béla*, *Iványi Grünwald Béla*, *Dudics Andor*, *Szagla-Frishauf Frigyes*, *Vaszary János* és *Vesztróczy Manó* festőművészeket, valamint *Pásztor János*, *Róna József*, *Szentgyörgyi István* és *Telcs Ede* szobrászművészeket kérte meg, hogy a kiválasztás nehéz és felelősségteljes munkáját elvégezzék. Kisebb, zárt kiállitás keretében szerepelnek a gyulai művészkolónia tagjai, akiket dr. *Luppe Hermann* nürnbergi főpolgármester a Dürer-ünnep alkalmával személyesen hivott meg. *Összesen mintegy 125 művész 500 darab alkotással szerepel.* Ami egyedül feltünő, az a grafika teljes hiánya. Ugyanis a magyar grafika nem mutat olyan egységes irányokat, amelyek egy reprezentativ kiállitásban méltó módon vehetnék fel a versenyt a németországi nagyon fejlett grafikával. Ellenben annál több esélyességgel indulnak szobrászaink és festőink. Körülbelül 40 szobrászmunka fog szerepelni a kiállitáson és hogy néhány nevet is emlitsek, *Szentgyörgyi István*, *Pásztor János*, *Sidló Ferenc*, *Kisfaludy Ströbl Zsigmond*, *Telcs Ede*, *Gárdos*, *Róna*, *József* és *Horvay Ferenc* állitanak ki Nürnbergben.

Közben a városi gyüjteményekről esik szó, amelyeket Déry Béla szintén megtekintett Nürnbergben. Látszik, hogy csak az odavaló darabok függnek a falakon és a gyüjtemény összeállításában nem játszhatott szerepet sem protekció, sem elfogultság. Ezért magáért is érdemes a magyar művészeknek ez alkalomból Nürnbergbe kimenniök, hogy megtekinthessék ezt a gyönyörü gyüjteményt. *De nemcsak a művészeknek, hanem a közönségnek is nagy gyönyörüséget szerezhet a gyüjtemény megtekintése*, amelyben természetesen tulnyomóan a német képzőművészek szerepelnek, de jelentékeny számu műdarab képviseli a francia, angol, holland, spanyol és olasz művészetet is. A művészetek terén München hegemóniája erősen hanyatlik és Nürnberg csillaga emelkedőben van. Nürnbergben céltudatos és széles látkörü propagandát folytatnak, hogy München helyét Nürnberg foglalja el a művészetek terén.

— Mit várhat a magyar művészet a nürnbergi kiállitástól? — kérdeztük.

—A magyar művészet természetesen és elsősorban erkölcsi sikert várhat ez alkalommal. Idestova 12 éve nem képviseltette Magyarország külföldön művészeit, csupán az utolsó három év alatt történt néhány hasonló kezdeményezés. De különösen az uj nemzedék megismertetése szempontjából tartom fontosnak a nürnbergi kiállitást. *Most nyilik elsőizben alkalma a háboru utáni művésznemzedéknek Németországban való bemutatkozásra.* Fontosnak tartom, hogy Schulz professzorról megemlékezzem, aki kitünő szakember és kiváló adminisztrativ erő. Nagy szeretettel és lelkesedéssel foglalkozik a magyar kiállitással.

áspár rajzo

ide ezek

lakok leghagyobb része [illegible] bákba ömlő vizet és gyorsan a mentési munkálatokhoz fogott. Az egyik lakó azonban nyugodtan aludt s csak akkor ébredt fel, amikor az egy méteres viz az ágyat kezdte emelgetni. A megrémült asszony az egyik szekrény tetejére menekült. A vizömlésről értesitették a központi tűzőrséget, ahonnan mentőszerkocsit küldtek. A tüzoltók a megrémült asszonyt kimentették, a vizet pedig kiszivatytyuzták.

— **A Balatoni Társaság ülése.** A Balatoni Társaság központi elnöki tanácsa báró *Wlassics Tibor* elnöklésével szerdán tartotta teljes ülését. A tanácsülésen a parlament elé kerülő fürdőtörvényjavaslatot tárgyalták, amelyet izeri *Izsák Gyula* ismertetett. A javaslathoz az országos elnökön kivül *Dorner Gyula*, dr. *Bodor Antal*, *Spur István*, *Tábori Kornél* és még több balneológus szólt hozzá. Elhatározták, hogy a még szükséges kivánságokat sürgősen illetékes helyre juttatják. A szakosztályok előterjesztéseit a tanács tudomásul vette. Az ülés végén gróf *Erdődy Sándort* másodelnökké, *Cserepy Arzént* az elnöki [illegible] meg. Közölte az elnök a ta-

Déry Béla festőművész

Magyar reprezentativ kiállitás Genfben,

A kiállitás megszervezői:

DÉRY BÉLA festőművész, a külföldi kiállitások miniszteri biztosa, a Nemzeti Szalón igazgatója.

BIRÓ JÓZSEF festőművész, volt Hodler növendék a genfi festőakadémián.

Magyarság

1929 IX 29

1

39 a. sorsz. Könyvelési minta. — FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Budapesten, 192.....

A főkönyvvezetőség:

.....

Déry Béla
írásművész

A genfi magyar képzőművészeti kiállítás megnyitása

Genfből jelentik: Szombaton délután 3 órakor nyitották meg ünnepélyesen a genfi szépművészeti múzeumban rendezett magyar képzőművészeti kiállítást, amelynek előkészítését *Déry* Béla a Nemzeti Szalón igazgatója végezte. A kiállítás a jelenkori magyar képzőművészetről nyujt hatásos összefoglaló képet.

A magyar művészek bemutatkozása iránt a város közönségén kívül a népszövetségi közgyülés alkalmából Genfben időző idegenek is igen nagy érdeklődést mutattak. A megnyitó szertartáson megjelent előkelőségek sorában ott voltak: *Zaleski* lengyel külügyminiszter a lengyel delegáció több tagjával együtt, *Balodis* eszt fődelegátus, a közgyülés egyik alelnöke, *Freytag* meghatalmazott miniszter, a német delegáció tagja. Magyar részről jelen voltak *Walko* Lajos külügyminiszter, gróf *Apponyi* Albert, *Hevesy* Pál miniszterrezidens, *Gajzágó* László meghatalmazott miniszter, *Vészi* József felsőházi tag és a magyar delegáció több tagja, továbbá a genfi magyar kolónia.

A megnyitó-beszédet *Albaret*, a genfi városi elnöke mondotta, aki Genf város nevében élénk örömének adott kifejezést, hogy múzeumának falai között vendégül tisztelheti a kiváló magyar művészeket.

Hevesy Pál miniszterrezidens a magyar kormány, valamint a kiállító művészek nevében meleg szavakban mondott köszönetet a város vendégszeretetéért és a szíves üdvözletért, egyben meghívta Svájc művészeit, hogy a jövő évben a magyar kiállítás viszonzásául rendezzenek ők is Budapesten reprezentatív kiállítást.

A kiállított művek között különösen feltünt a kormányzó kitünően sikerült mellszobra, amely *Kisfaludy-Strobl* Zsigmond vésőjét dícséri.

Magyar Hírlap
1929 IX 8

Magyar Nemzeti
Múzeumban.

1929. IX. 20.-

Déry Béla
festőművész

— **A genfi magyar kiállítás megnyitása.** Szombaton délután 3 órakor nyitották meg ünnepélyesen a genfi szépművészeti muzeumban rendezett magyar képzőművészeti kiállítást, amelynek előkészitését *Déry* Béla, a Nemzeti Szalon igazgatója végezte. A kiállitás a jelenkori magyar képzőművészetről nyujt hatásos összefoglaló képet. A magyar művészek bemutatkozása után a város közönségén kivül a népszövetségi közgyülés alkalmából Genfben időző idegenek is igen nagy érdeklődést mutattak. A megnyitó szertartáson megjelent előkelőségek sorában ott voltak: *Zaleski* lengyel külügyminiszter a lengyel delegáció több tagjával együtt, *Balodis* eszt fődelegátus, a közgyülés egyik alelnöke, *Freytag* meghatalmazott miniszter, a német delegáció tagja. Magyar részről jelen voltak *Walko* Lajos külügyminiszter, *Apponyi* Albert gróf, *Hevesy* Pál miniszterrezidens, *Gajzágó* László meghatalmazott miniszter, *Vészi* József felsőházi tag és a magyar delegáció több tagja, továbbá a genfi magyar kolónia. A megnyitó beszédet *Albaret*, a genfi városi tanács elnöke mondotta, aki Genf város nevében élénk örömének adott kifejezést, hogy muzeumának falai között vendégül tisztelheti a kiváló magyar művészeket. *Hevesy* Pál miniszterrezidens a magyar kormány, valamint a kiállító művészek nevében meleg szavakban mondott köszönetet a város vendégszeretetéért és a szives üdvözletért, egyben meghivta Svájc művészeit, hogy a jövő évben a magyar kiállitás viszonzásául rendezzenek ők is Budapesten reprezentativ kiállitást. A kiállitott művek között különösen feltünt a kormányzó kitünően sikerült mellszobra, amely *Kisfaludy-Strobl* Zsigmond vésőjét dicséri. *i.*

Genfi tudósító
1929 IX. 8

Genf.
Magyar
Representativ
Kiállitás.
1929. IX. 7 –

Déry Béla
75 tó műve

*** A magyar művészek bemutatkozása Genfben.** *Genfből* jelentik: Szombaton délután nyitották meg ünnepélyesen a genfi szépmüvészeti muzeumban rendezett magyar képzőmüvészeti kiállitást, amelynek előkészitését *Déry* Béla, a Nemzeti Szalon igazgatója végezte. A kiállitás a jelenkori magyar képzőmüvészetről nyujt hatásos összefoglaló képet. A magyar müvészek bemutatkozása iránt a város közönségén kivül a népszövetségi közgyülés alkalmából Genfben időző idegenek is igen nagy érdeklődést mutattak. A megnyitószertartáson megjelent előkelőségek sorában ott voltak: *Zaleski* lengyel külügyminiszter a lengyel delegáció több tagjával együtt, *Balodis* észt fődelegátus, a közgyülés egyik alelnöke, *Freytag* meghatalmazott miniszter, a német delegáció tagja. Magyar részről jelen voltak *Walko* Lajos külügyminiszter, *Apponyi* Albert gróf, *Hevesy* Pál miniszterrezidens, *Gajzágó* László meghatalmazott miniszter, *Vészi* József felsőházi tag és a magyar delegáció több tagja, továbbá a genfi magyar kolónia. A megnyitó beszédet *Albaret*, a genfi városi tanács elnöke mondotta, aki Genf város nevében örömének adott kifejezést, hogy muzeumának falai között vendégül tisztelheti a kiváló magyar müvészeket. *Hevesy* Pál miniszterrezidens a magyar kormány, valamint a kiállitó müvészek nevében meleg szavakban mondott köszönetet a város vendégszeretetéért és a szives üdvözlésért, egyben meghivta Svájc müvészeit, hogy a jövő évben a magyar kiállitás viszonzásául rendezzenek ők is Budapesten reprezentativ kiállitást. A kiállitott müvek között különösen feltünt a kormányzó kitünően sikerült mellszobra, amely Kasfaludy-Strobl Zsigmond vésőjét dicséri.

Magyarság
1929 IX 8

Larsen Oscar
és
Glassner J.
osztrák művészek
kiállítása.

1929. IX. 22–

Déry Béla
Festőművész

— **A kormányzó nyitotta meg a francia művészek kiállítását.** A francia „avant garde" művészek budapesti kiállítását a Nemzeti Szalonban *Horthy Miklós* kormányzó nyitotta meg vasárnap délben. A kormányzót *Déry Béla*, a Nemzeti Szalon igazgatója, fogadta és kalauzolta. Megjelent gróf *Klebelsberg Kunó* kultuszminiszter, aki melegen üdvözölte *de Vienne Louis* budapesti francia követet. A kormányzónak bemutatták *Rózsaffy Dezsőt* és *Andre Lhote* francia festő-kritikust, a kiállítás szervezőit, majd a francia követ mondott köszönetet a kormányzónak megjelenéséért és egyuttal felkérte a kormányzót a tárlat megnyitására és megtekintésére. A kormányzó, miután a kiállítást megnyitotta, nagy érdeklődéssel nézte végig a kiállított képeket. A kiállítást, amelyet nagyszámu előkelő közönség látogat, megtekintette *József* főherceg és *Auguszta* főhercegnő is.

Pesti Hirlap
1929 jún. 5

.....osztálynak.

nvasutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben .....számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Déry Béla
festőművész

*** A magyar kiállítás sikere Oslóban.** *Oslóból* jelentik: A magyar kiállítás kedden a norvég király, az udvar, a kormány, nagyszámu előkelő közönség jelenlétében megnyilt. Az ünnepi beszédet *Kertész* K. Róbert államtitkár tartotta. Utána *Hasund* közoktatásügyi miniszter tartotta megnyitóbeszédét, örömmel üdvözölte a magyar kormány kiküldötteit, akik ilyen impozáns kiállitást mutatnak be a norvég népnek. Hangsulyozta a norvég—magyar kulturális összeköttetés jelentőségét. A királyt, valamint kiséretét, *Kertész* K. Róbert, *Déry* Béla, *Röwde* főkonzul vezette végig a kiállitási termeken. A király a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a magyar müvészetről; a közönség érdeklődése oly nagy volt, hogy a kiállitási termek egész délelőtt zsufolva voltak. Két órakor *Mowinckel* miniszterelnök reggelit adott a magyar vendégek és a kiállitási bizottság tiszteletére. Beszédében örömét fejezte ki a Norvégia és Magyarország között mindjobban erősödő kulturális kapcsolatok fölött. Este *Röwde* főkonzul és neje diszebédet adott, amelyre a magyar delegáció, valamint a kormány, a sajtó, az egyetem, az akadémia képviselői voltak hivatalosak.

Magyarság
1929 I 9

www.budapestgaleria.hu

Dévy Konstantin

Tisztás. 2006, olaj, vászon, 100×130 cm

A Budapest Galéria meghívja Önt

DÉRY KONSTANTIN

festőművész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(1036 Budapest, Lajos utca 158.)
2006. július 27-én csütörtökön 17 órára.

A kiállítást megnyitja:

BARTÁK CSABA

képzőművész

Megtekinthető 2006. szeptember 3-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

www.budapestgaleria.hu

Tisztás. 2006, olaj, vászon, 100×130 cm

A Budapest Galéria meghívja Önt

DÉRY KONSTANTIN

festőművész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(1036 Budapest, Lajos utca 158.)
2006. július 27-én csütörtökön 17 órára.

A kiállítást megnyitja:

BARTÁK CSABA

képzőművész

Megtekinthető 2006. szeptember 3-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

Déry Béla
festőművész.

Az osloi magyar ki

Haakon király a magyar festm főváros apraja-nagyja vándorol tett kiállítási

Kemzeti Ujság
1929 I 20

Oslo, január hó.

(A Nemzeti Ujság tudósitójától.) A hőmérő 20 fok Celsiust mutatott, kint a fenyőfák ágai roskadoztak a hóteher alatt és az éjszaka fehér hóvirággal szórta tele a karcsu nyirfák vékony ágait... A téli nap azonban ezer meg ezer ragyogó gyémántot hintett a fehér lankás hómezőkre és a befagyott tavakra, melyek partjain sietve kanyargott vonatunk a norvég főváros felé. A *hideget* azonnal elfeledtette velünk az a *meleg* baráti fogadtatás, melyben a norvégok, de különösen *Röwde* magyar főkonzul és *Iynge* vasuti igazgató, az osloi *norvég Műegyesület* elnöke a kiállitásra utazó magyarokat részesitette. Azt mindig tudtam, hogy a norvégok lelki barátságot tartanak a magyarokkal, de a magyar reprezentativ műkiállitás január 8-án végbement megnyitása alkalmat adott derék jó norvég barátainknak, hogy Magyarország iránti meleg érzelmeikről nyilvános vallomást is tegyenek.

Bár az osloi *Kunstforeningen* helyiségei nem olyan imponálóak, mint a stockholmi *Liljevalen*-műcsarnok termei, de a magyar kiállitás intim szinezetet kapott és mégis az anyag legjelentősebb része, kezdve a teljes retrospektiv gyüjteménytől a fiatalokig, kiállitásra került. *Január 8-án, kedden délelőtt repült fel a magyar és a norvég zászló a Kustforeningen árbocaira* és már jóval tizenkét óra előtt megtelt a kiállitási helyiség öt terme előkelő meghivott közönséggel. Neveket hosszadalmas volna itt felsorolni, elég legyen felemliteni, hogy *a kormány tagjai Hasund közoktatásügyi miniszterrel*, a kiállitás norvég diszelnökével, *az egész diplomáciai kar, egyetemi tanárok, művészek, főszerkesztők* stb. stb. mind megjelentek a vernissagera.

Haakon király a kiállitáson

Pontosan 12 órakor robogott a királyi autó a kiállitási csarnok elé, ahol a rendőrség tartotta fent a rendet a nagy tömeggé növekedett kivánesiak között. A hatalmas termetü *Haakon* király fiatalos fürgeséggel szállott ki az autóból *Graff* kapitány adjutánsa kiséretében. A királyt a kapuban *Röwde* főkonzul, *Déry* Béla kormánybiztos, *Iynge* igazgató és *Leffler* Béla sajtóelőadó, a kiállitási bizottság titkára fogadták és kisérték fel az első emeletre, ahol *Kertész* Róbert államtitkár, a magyar kormány képviselője üdvözölte. A király kiséretével a részére fenntartott első széksorban foglalt helyet, szemben *Horthy* kormányzó pompás, László Fülöp által festett arcképével. A kiállitási ünnepi beszédet *Kertész* Róbert államtitkár tartotta, kiemelve a művészet jelentőségét, mely azokat a nemzeteket is közel tudja hozni egymáshoz, melyeket különben földrajzi fekvésük, nyelvük és fajiságuk elválaszt egymástól. Tömören megfogalmazott beszédében a magyar kormány kiküldötte *őszinte meleg köszönetet mondott Haakon királynak* megtisztelő megjelenéséért, a norvég kormánynak meleg támogatásáért és a norvég bizottságnak nagysikerü önfeláldozó munkájáért. Végül felkérte a kiállitás diszelnökét, *Hasund* minisztert a kiállitás megnyitására.

Hasund miniszter elsősorban köszönetet mondott a magyaroknak, akik ilyen *impozáns és felette értékes kiállitással* tisztelték meg a norvég fővárost és azzal a reménnyel nyitotta meg a magyar kiállitást, hogy az a kulturális szoros barátság, mely most a két nemzet között megkezdődött, a jövőben folytatódni fog. A megnyitó-beszédek elhangzása után *Haakon* király *Kertész* államtitkár és *Déry* Béla szakértő vezetése mellett végignézte a kiállitást. *Majdnem mindegyik kép előtt megállott és felvilágositást kért a művész személyéről* és nem egy helyütt találó szóval jellemezte a magyar művész rokonságát egyik-másik külföldi művészhez. Különös figyelemre méltatta a norvég király *Munkácsy*, *Paál* László, *Szinyei-Merse* tanulmányait. De az élő művészeket is megdicsérte és általában minden festményről volt egy-két rövid elismerő szava. Mikor egy órai ottidőzés után elbucsuzott a bizottság tag-

kelt helyárakkal az „Eltörött a hege düm . . ."-et adják.

Én és a hugom

Minden este:

Honthy Hannaval

a Belvárosi Szinházban

Most vasárnap d. u. (mérsékelt helyár)

Szegény lányt nem lehet elvenni

(Honthy Hanna)

Jövő vasárnap délután (mérsékelt helyár)

Nászéjszaka

— **A Filharmoniai Társaság** hatodik bérle estje február 18. *Horowitz*-cal szenzációs mi sort hoz: Stravinsky leghatalmasabb müvé Sacre de Printemps-t, *Glazunov* karneváljá *Rachmaninoff* III. koncertjét, mely *Horowit* legnagyszerübb produkciója.

— **Cholnoky Jenő dr. egyetemi tanár:** *„A v lágmindenségről"* tart előadást vasárnap, ja 20-án délelőtt 11 órakor az *Urániában.*

— **Havadi Barnabás igazgatótanár:** *„Ku tura és stilus"* cimü előadássorozatát *„Róm A római élet tanulságai"* cimen folytatja hé főn délután fél 4 órakor az *Urániában.*

— **Nánásy László dr. orvos:** *„A betegsége okairól"* elkezdett előadását befejezi kedde délután fél 4 órakor az *Urániában.*

— **Balya Ibolyka,** a kiváló magyar nőt szerző február 6-án fél 6 órakor tartja szerző estjét a Zeneakadémia nagytermében.

— **Bódis Sándor tanár:** *„Európa nagy mü tárai"* cimü előadássorozatát *„München. I Az Alte Pinakotheka olasz, flamand és spa nyol festményei"* cimen folytatja csütörtökö délután fél 4 órakor az *Uránidban.*

— **Szieberth Imre MÁV gépgyári főlügyelő** *„Jedlik Anyos dinamógépétől a dunántuli or szágos villamositásig"*. cimen tart előadás pénteken délután fél 4 órakor az *Urániában*

— **Rózsa Dezső dr. tanár:** *„A modern drá máról a XIX. század II. felétől"* cimü előadás sorozatát *„Symbolismus és neoromantika Maeterlinck. Wilde. D'Annunzio"* cimen foly tatja szombaton délután fél 4 órakor az *Urá niában.*

— **Van önnek fényképe,** lapja Kossak utó dától, Kossuth Lajos-utca 12.

— **Zsámboki Miklós és Orosz Julia hangver** senye január 28-án este fél 8 órakor. Jegyek Rózsavölgyinél és a Zeneakadémiában.

— **Undy Mariska festőművésztanárnő:** *„Ma gyar kincsesláda"* cimü előadássorozatát: *„A nép művészi himzései"* cimen folytatja szerdá délután fél 4 órakor az *Urániában.*

A szinházak vasárnapi müsora

MAGYAR KIRÁLYI OPERAHÁZ. Délután: Pillangó kisasszony (Kétszázadszor. Rendkivüli bérletszünet) este: Faust (Marcel Journet vendégfellépésével. Bérle szünet). (Délután 3 — este 7).

NEMZETI SZINHÁZ. Délután: A tábornok; este: A élő holttest (K. bérlet 19. szám). (Délután 3 — este fél 8

NEMZETI SZINHÁZ KAMARASZINHÁZA Délután: Nei élhetek muzsikaszó nélkül; este: A tulbuzgó fiatalembe

jaitól, örömének adott kifejezést, hogy megláthatta a magyar művészet kiváló alkotásait és egyszersmind *megköszönte a magyar kultuszkormánynak, hogy ilyen értékes és tanulságos kiállitást küldött Oslóba.*

A kiállitás kulturális jelentősége

Mig a vernissage közönsége ottmaradt a termekben, ahová egész idő alatt özönlött a közönség, addig a magyar delegáció, valamint a bizottság vezetősége *Mowinckel* miniszterelnök és külügyminiszter villájába hajtatott, ahol diszes lunch várta őket. *Mowinckel* miniszterelnök felesége, kedves, közvetlen norvég urinő, szeretetreméltósággal fogadta a magyar vendégeket, akik hamarosan otthonosan érezték magukat a nagy izléssel berendezett külügyminiszteri házban. A magyar nőket ez alkalommal is *Kertész* Róbert államitkár bájos és szeretetreméltó felesége képviselte, aki épugy meghóditotta a norvégokat Oslóban, mint az ősz folyamán a svédeket Stockholmban. A svédekről lévén szó, azokat a stockholmi tb. magyar főkonzul, C. A. *Petterson* és neje képviselték, ez alkalommal mint a stockholmi *Svéd—Magyar Társaság* megbizottai. A külügyminiszteri lunch, melyen 24-en vettek részt, intim jellegü volt és csak az elhangzott beszédek tették hivatalossá.

Mowinckel miniszterelnök beszéde közben *felolvasta Klebelsberg gróf miniszter üdvözlő sürgönyét, megjegyezve, hogy a magyar kiállitás kulturális jelentőségét szebben, találóbban és rövidebben alig lehetett volna kifejezni.* A magyar kormány köszönetét *Kertész* államtitkár tolmácsolta klasszikus tömörséggel, nem feledkezve meg a norvég szellemóriásokról, akiknek emlékét a magyarság oly tisztelettel ápolja. A lunch után a vendégek a dohányzóba és szalonokba vonultak vissza feketére és az egyes csoportok között csakhamar élénk eszmecsere fejlődött ki. De a legtöbb szó mégis a magyar művészetről és a magyar kulturáról esett.

Egy magyarbarát norvég beszéde

Este hét órakor az egész társaság, melyből *Mowinckel* miniszterelnök sem hiányzott, *kiegészitve a norvég sajtó főképviselőivel, művészekkel, egyetemi tanárokkal* és az oslói magyar kolonia képviselőivel, frakkba, ragyogó érdemrendekkel *Röwde* főkonzul voxenkolleni villájában találkozott. Itt a villa elnevezés alatt hatalmas udvarházat kell érteni, mely 25 szobával a *Voxenkollen*-hegy fensikján terpeszkedik ötszáz méterre a tenger felszine felett, csodálatos kilátással a norvég fővárosra és az oslói fjordra. Ez az ünnepi lakoma a magyar művészet és a magyar kultura, de egyuttal *a magyar-norvég barátság apotheozisa volt.* A krónikás itt is csak néhány rövid szót, néhány rövid mondatot irhat fel, különben a szebbnél szebb benyomások végnélküli sorát kellene feljegyeznie. Hol is kezdjem el? A bájos, szinte királynői szelid komolyságu háziasszony toillettjének leirásán, vagy az ötven teritékes asztal virágdiszitésén *(minden piros-fehér-zöld szinben volt tartva)*, vagy talán a hivatalos beszédek kivonatolásával, vagy pedig a *Röwde*-család kedves szép leánytagjainak bemutatásával? Nem, egyikkel sem! Mindössze két beszédről fogok röviden megemlékezni. Először a házigazda üdvözlő beszédéről, melyben párhuzamot vont a magyar és norvég történelem között és ugy találta, hogy a két nép közötti lelkirokonság a két nép nagy szabadságszeretetében gyökeredzik. Ilyen nemes forrásból fakadt lelkirokonság és igazi barátság sohasem csökkenhet, hanem csak erősödhetik és most *a magyar nép a művészet nyelvén szólt a norvégokhoz*, kik ezt az üdvözlést meleg szeretettel és baráti örömmel fogadják és viszonozzák. A másik beszéd, melyről meg kell emlékeznem, *Jynge* igazgató beszéde volt, azé a kedves, szürkeszakállas, ifju lelkü, derék magyarbaráté, akiről kiderült, hogy *Petőfi, Vörösmarty ihletett norvég fordítója és aki olvasta Eötvös és Jókai regényeit.* Mit érezhet egy magyar sziv akkor, mikor norvég ember szájából, norvég földön, norvég társaságban, melyen a miniszterelnöktől kezdve ott ülnek a sajtó, a tudomány és művészet legelőkelőbb képviselői, egy norvég meglett férfi *Jókai Magyar nábobjából idéz?* Mikor a magyar fenkölt gondolkozást *Eötvös* József báró szavaival erősiti meg, mikor a magyar hazaszeretetet *Petőfi verseiből bizonyitja?* Mikor a magyar néplélek legszebb sajátosságait *Arany János Toldijából vett idézetekkel* teszi szemléletessé? Nem csoda, ha nekünk — néhány magyarnak — könny gyült a szemünkbe Jynge barátunk beszéde közben. Végezetül a norvégek felállva *kilencszeres „hurrá"*-val éltették a magyar művészetet és a magyar kulturát. Ilyen impozáns volt a norvég főváros, sőt mondhatni egész Norvégia *vezető nagyjainak hódolata* a magyar művészet és a magyar kultura iránt.

Norvég művészek Budapesten

A magyar kiállitással kapcsolatos hivatalos ünnepségek sora *Kertész* Róbert államtitkár és neje által január 9-én adott déjeunervel nyert méltó befejezést. A déjeunern megjelentek *Hasund* miniszter, *Hambro*, a stortinget elnöke, *Vidnes* sajtófőnök, *Röwde* főkonzul nejével, valamint a bizottság tagjai és a sajtó és tudomány képviselői. *Kertész* Róbert meleg hangon köszönte meg a norvégoknak azt a szives fogadtatást, melyben a magyar művészetet részesitették és különösen kiemelte *a norvég sajtó iránt érzett háláját*, mely napok óta a legrokonszenvesebb hangon a legnagyobb elismeréssel ir a magyar művészetről, a magyar kulturáról és a magyar kiállitásról. Egyidejüleg *meghivta a norvégokat Budapestre, hogy mutassák be a magyar közönségnek nagyszerü művészetüket.* A magyar kormány képviselő szavait hasonló melegséggel viszonozta *Hasund* miniszter és megigérte, hogy *a legnagyobb készséggel fogja előmozditani, hogy a norvég művészet minél előbb Budapestre menjen.* Az elhangzott beszédek között különös figyelmet érdemel *Jens Thiis* muzeumi igazgató beszéde, melyben röviden ismertette a magyar művészet fejlődését, hódolattal hajolt meg Munkácsy és Szinyei-Merse művei előtt és a jelen erőteljes virágzó magyar művészetet éltette. A kedves déjeuner a legjobb hangulatban a késő délutáni órákban ért véget. Másnap ködös reggelen utaztak haza *Kertész* Róbert és neje Oslóból, kezükben az oslói norvégok virágjaival, szivükben bizonyára azzal a meggyőződéssel, hogy itt fent északon a magyarságnak őszinte, igaz barátai laknak.

Talán lesz még alkalmam az oslói magyar kiállitással kapcsolatban néhány kiváló norvég személyiséggel folytatott beszélgetésemről bővebben megemlékezni, egyelőre csak annyit akarok hangsulyozni, hogy a magyarság igazán hálával és köszönettel tartozik az *Országos Magyar Képzőművészeti Tanács* vezetősége, de különösen *Kertész* Róbert államtitkár és *Déry* Béla festőművész iránt, akiknek kitartó buzgósága az oslói magyar kiállitás létrejöttét lehetővé tette. De még nagyobb hálával és köszönettel tartozik az oslói bizottság *Röwde* főkonzul, *Jynge* igazgató és *Vidnes* külügyi sajtófőnök iránt, akik meleg szeretettel adtak hajlékot a magyar kiállitásnak és áldozatkész munkásságukkal a magyar kiállitást a norvég főváros *legnagyszerübb művészi eseményévé emelték.*

Sven Bengt

A táncosnő. Fox-gyémántfilm 9 felvonásban. Rendezte

OK!

Déry László

Kobraival vet rékt.
Az Ernst-unuz. csop. kiáll.-a.

P. H. 931. X. 18.

Dery Marianne
grafikus

Illusztráció

Lehely Zoltán: Ahol a madár se jár:
Nők lapja, 1969. ~~[illegible]~~ május – 21 szám

Déry Miklós

Szerepel a Nemzeti Szalon egyi kiállításán

Mj Nemzedék, 1927 IX. 28

M.D.K.

Déry Tibor
gépelése

A Fiatal Képzőművészek Stúdió-
jainak tárlatáról készült.

Szabó György: Fiatalok próbája
Élet és Irodalom, 1966. május 7. - 3 lap

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

'89 OKT 18

Déry Tibor 75 éves

Déry Tibor

A magyar próza egyik legnagyobb élő mesterét ünnepeljük. A fiatal Déryt az első világháború idején a Nyugat fedezte fel. A forradalmak bukása után, a fehérterror tombolása közepette emigrációba kényszerült. Ez az évtized az író Déry számára a kísérletezés korszaka. A közelmúltban megjelent drámakötetébe már felvette az Óriás csecsemő című abszurd drámáját, e kísérletező periódusának érdekes darabját. A szürrealista és abszurd novellák, drámák után Déry a valóság felé fordul. Ezt a magatartását tükrözi Szemtől szembe című munkája, három egymással összefüggő kisregény.

1933-ban Bécsben kezdte írni Befejezetlen mondat című háromkötetes regényét, amely a harmincas évek Budapestjének és magyar társadalmának reprezentatív ábrázolása. Ez a kiemelkedő munka csak a felszabadulás után jelenhetett meg. Ekkor rendkívül aktív: novellái, kisregényei, drámái jelennek meg. 1948-ban munkásságának elismeréseként Kossuth-díjat kap. Az ötvenes évek elején írója és jelenteti meg Felelet című regényének két kötetét.

A hatvanas években Déry Tibor írói pályájának újabb fellendülését jelző művek sora született. A G. A. úr X-ben és „A kiközösítő" című regények után a közelmúltban jelent meg Itélet nincs című memoárkötete. Pályájának különböző szakaszaival egykori barátaival, társaságával, írókkal találkozunk e munkában, amely útveszteségeiről és megrázkódtatásairól ad képet. Látszólag — amint a cím is mondja — beéri az állásfoglalás elől kitérő regisztrálással. Valójában azonban az idős író bizakodásáró, hitéről szól az ember javíthatóságában.

K. S.

rót, takarítót és időszaki fűtőt. xDK. 24 822

Felveszünk gép- és gyorsírónőt. Számítástechnikai és Ügyviteiszervező V. Szeged, Huszár u. 1. sz. xDK. 1455

Nyugdíjas férfi dolgozót 4 órás hivatalsegédi munkára 3 hónapi időtartamra felveszünk. Számítástechnikai és Ügyvitelszervező V. Szeged, Huszár u. 1. sz. xDK. 1455

Női munkaerőt 17—25 évig lyukkártya gépkezelőnek felveszünk és betanítunk — érettségizettek előnyben. Számítástechnikai és Ügyviteiszervező V. Szeged, Huszár u. 1. sz. xDK. 1455

A tiszaszigeti Búzakalász Mg Tsz felvesz azonnali belépéssel takarmányelőkészítő, szecskázó keverő dolgozókat. Bérezés megegyezés szerint. Elhelyezést munkásszálláson biztosítunk. Jelentkezés a tsz-irodán, személyesen a főállattenyésztőnél. x

A tiszaszigeti Búzakalsáz Mg Tsz felvesz azonnali belépéssel vízvezeték-szerelő szakmunkásokat. xDK. 1456

Gyakorlott gépírót felvesz a Megyei Bíróság, Szeged, Széchenyi tér 4. sz., I. em. 82. DK. 24 806

Szeged II. ker. Tanács V. B. Építési- és Közlekedési Osztálya területi ellenőri munkakörre, érettségizett kezdő munkaerőt keres. Jelentkezni lehet személyesen József A. sgt. 39. fszt. 6. DK. 1448

építészmérnöki vagy építésztechnikusi képesítésű kalkulátort. xS. 88 711

Agráregyetemet végzett fiatal férfi munkaerőt segédkutatói beosztásban, valamint kertészeti segédmunkára férfi munkaerőt alkalmaz a Délalföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet. Jelentkezés személyesen: Alsókikötő sor 5. xS. 204 949

Gáztüzelésű kazánhoz vizsgázott fűtőt felveszünk. Cím: Szegedi Tervező Vállalat, Klauzál tér 2. xS. 88 710

A Madách u. Általános Iskola hivatalsegédet keres 7 hónapra. Jelentkezni lehet a Gondnoknál, Madách u. 20. S. 88 712

Megüresedett osztályvezető főmérnöki állás betöltésére a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gazdasági főigazgatója pályázatot hirdet. A pályázathoz csatolni kell a részletes önéletrajzot, szakképesítésről szóló oklevelet. A pályázónak legalább 10 éves vezetői, illetve szakmai gyakorlattal kell rendelkeznie. Bérezés megegyezés szerint. A pályázatok a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gazdasági Igazgatóságához küldendők be. (Szeged, Lenin krt. 107.) S. 204 924

A Szegedi Építő Ktsz azonnali belépéssel felvesz kőműves, műköves szak- és segédmunkásokat, kubikosokat, bádogos segédmunkásokat. Jelentkezés: Brüsszeli krt. 8., munkaügyön. xS. 88 727

Két szoba-konyha, előszobás kertes ház eladó. Ősz u. 49.

Csongrádi kétszoba összkomfortos kertes utcai fél házam elcserélném hasonló szegedire. Garázs és mellékhelyiség van. Ajánlatot „88 963"

Ház eladó, Tápé, Dózsa Gy. u. 3. Érd.: Tápé, Béke u. 11. du. 4-től. és vasárnap. x

Kistelek közelében az 5. műút mellett tanya 1400 n-öl területtel beköltözhetően eladó. Érd.: Szeged, Kisfaludy u. 1.

Alsóvároson, Hold u. 6. sz. alatti kertes magánház teljes átadással eladó. Egy szoba összkomfortos vagy komfort nélküli cserelakás szükséges. Érdeklődni szombat, vasárnap 14 óráig.

Dóm téren 1970-ben be-

Derzs Gergely szabrász művész AMDK

és Horvay János alkotását

(Zrinyi M. szobrát)

is leleplezik.

—: Zrinyi-emlék ünnepség

szigetvárott.

Dunantuli Napló 1964 aug 26

Derzsényi Pálné: kostépítész

A muzsikaház helyreállítása, Fertőd. Építész: Varga István

Munkatársak: művészettörténész: Lövei Pál /OMF/.

park: Derzsényi Pálné.

Magyar Építőművészet, 1984. 5., 32-old.

Derzsy Gergely, iparművész, kőszobrász. Született az udvarhelymegyei Felsőboldogfalván. Atyja, néh. Domokos körjegyző volt. Középiskoláit Torockón és Székelyudvarhelyen, szakiskoláját Székelyudvarhelyen az állami kő- és agyagipari iskolában végezte, majd az idősebbik Mátray tanár mellett folytatta tanulmányait. Tervezte és kivitelezte a br. Szterényi-család siremlékét és ezideig mintegy 75 darab siremléket faragott nemesanyagba képzőművészek tervei alapján. A budai várban a Mihály-torony falán elhelyezett és a Bauceis városában eredetiben meglévő Mátyás kir. emlékkópiát dr. Lux K. műépítésztanár terveinek alapján D. készítette el. Ugyancsak D. munkáját dicséri Horvai mester Kossuth főalakjának kifaragása, Pásztor szobrászművész Barta-féle siremléke és a Szépművészeti Muzeumban álló „Kiüzött" cimü szobormü, ezenkivül rengeteg kisebb-nagyobb márványszobor. A háboru kitörésekor a szegedi 7. cs. és kir. müszaki csapat kötelékében 33 hónap alatt majdnem az összes harctereket végigjárta és számtalan ütközetben vett részt. Többször megsebesült.

Dési Géza dr., orsz. képviselő, m. kir. kormányfőtanácsos. 1870-ben született Nagyváradon. Középiskoláit Nagyváradon végezte, a jogot a nagyváradi jogakadémián, majd Budapesten a tudományegyetemen hallgatta és itt szerezte meg a jogi és államtudományi doktori diplomát. Hosszabb tanulmányuton volt, melynek során Európa minden államában megfordult. Rövid ideig a közigazgatási pályán müködött. Bihar vármegyében tiszteletbeli szolgabiró volt. 1905-ben szabadelvüpárti programmal megválasztotta képviselőjének a magyarcsékei kerület s főként az igazságügyi, a véderő- és összeférhetetlenségi bizottságban fejtett ki elismerésre méltó munkásságot. A felirati vitában mondott beszéde s választójogi inditványa nagy feltünést keltett. 1905-ben a fővárosba költözött, itt ügyvédi irodát nyitott és tehetségével csakhamar a legelső bünügyi védők sorába emelkedett. A főváros politikai életében kezdettől tekintélyes szerepet vitt. 1915-ben választották be elsőizben a székesfőváros törvényhatósági bizottságába, melynek ma is tagja. A forradalmak után hosszu ideig a néhai Heinrich Ferenc vezetése alatt álló Nemzeti Polgári Párt kötelékébe tartozott és e párt alelnöke is volt. Amikor Kállay Tibor megkezdte a fővárosban az egységespárt szervezését, csatlakozott ehhez a párthoz s 1926-ban az egységes párt listáján a főváros északi kerületében mandátumot kapott. Az első országgyülésnek egyik igen munkás tagja volt, főleg az igazságügyi bizottságban s az igazságügyi törvényjavaslatok tárgyalása során fejtett ki értékes munkásságot. Kiváló szónok, beszédeit pártkülönbség nélkül mindig általános elismeréssel fogadták. Társelnöke az Országos Iparosszövetségnek, elnöke a Budapesti Ügyvédi Kornek, alelnöke a Polgári Egység Klubjának, 1923 óta tagja a Kuria ügyvédi tanácsának. Társelnöke az Erzsébetvárosi Kornek, elnöke a Vivó és Atlétikai Clubnak, társelnöke a Magyar Országos Tornász-Szövetségnek. Hosszu idő óta széleskörü publicisztikai tevékenységet folytat, a fővárosi lapokban és a szaklapokban igen sok jogi, politikai és társadalmi vonatkozásu cikke jelent meg.

Deszpinits Kálmán *(komoristei)*, szkfőv. közélelmezési felügyelő. Családja a délvidéken már a törökök ellen a kereszténység létharcaiban szerepelt; a közéletben tett szolgálatai elismerése gyanánt a magyar nemességet „komoristei" előnévvel és cimerrel 1843. évben kapta. A legelőkelőbbekkel való összeköttetése folytán Temes és Krassó-Szörény megyékben társadalmilag is elismerésekben részesült. Apja: k. D. Péter Temes megyéből került a bpesti kir. Itélőtáblához s szabad idejében a régészettel foglalkozott. Vaskorona-renddel történt kitüntetéssel ment nyugdijba. D. életpályáját a Kolozsvárott nyert gazdászati oklevéllel délvidéken családi birtokon kezdte, később Pancsova th. városa egyhangulag gazd. intézőjévé választotta; majd szülei kivánságára 1914. évben a székesfőváros közélelmezéséhez ment, hol fokozatos előléptetések után felügyelővé választották.

Deutsch Lajos dr., a Hungária Vegyigyár Rt. igazgatója. Született Aradon, 1867-ben. Középiskoláit Budapesten végezte, kémiai tanulmányait Zürichben prof. Lunge mellett folytatta és 1888-ban a zürichi müegyetemen mérnöki diplomát szerzett, majd Budapesten a filozófiai doktorátust szerezte meg. 1894-ig a Spiritusz és Cukorgyárakban müködött és 1894-ben Brassóban egy kénsav és mütrágyagyárat alapitott Delplace-val egyetemlegesen, melynek igazgatója is maradt. Később a belga kénsavgyár vezetésébe is belekapcsolódott, mely alkalommal sok magyar mérnöknek alkalmat adott magasabb kiképzésre. 1905-ben a Hungária Kénsavgyár meghivá-

sára Budapestre jött, elfogadván a felajánlott művezetést, később pedig mint müszaki igazgató fejlesztette a gyárat arra a magas fokra, amelyben a gyár a mostani időben szuperfoszfáttal és mütrágyával a magyar mezőgazdaságot ki tudja elégiteni. 1914-ben mint müszaki igazgató a zsolnai, pápai és a budapesti gyár legfőbb müszaki vezetésével bizatott meg. A háboru után az impériumváltozás következtében a zsolnai gyár helyett a magyarországi gyárat a legmodernebb technikai felszereléssel látta el, a gyárnak sokoldaluságot adott. Számosizben képviselte a vegyiipart külföldi kongresszusokon, a magyar gyáriparnak legkiválóbb egyéniségei közé tartozott. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Egyesületének vezető tagja volt 1928-ban bekövetkezett haláláig.

Dezseőffy Aurél dr. *(cserneki és tarkeői)*, államtitkár, országgyülési képviselő. Nagykátán született, 1875-ben. Középiskoláit és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, ahol a tudományegyetemen államtudományi doktori diplomát szerzett. 1896-ban a kereskedelmi minisztérium szolgálatába lépett. 1905-ben mint miniszteri segédtitkár, az elnöki osztályba került. 1907-ben miniszteri osztálytanácsossá nevezték ki és 1920-tól kezdve a vasutak állami vas- és gépgyár, autó- és légiforgalom ügyeinek felülvizsgálatát végezte államtitkári hatáskörben. 1923-ban adminisztrátor államtitkárrá nevezték ki. Első izben tagja az országgyülésnek. Időközi választáson a sajószentpéteri kerület egységespárti programmal országgyülési képviselővé választotta meg s ettől kezdve mint politikai államtitkár müködött. 1929-ben nyugalomba vonult, mely alkalommal a Kormányzó a csillagos II. osztályu magyar érdemkereszttel tüntette ki. Széleskörü szakirodalmi tevékenységet fejt ki, különösen a hazai vasuti joganyag összeállításával végzett értékes munkát.

Dezső Gyula *(pusztarádóczi)*, jog- és államtudor, egyetemi m. tanár, jogi iró, a Magyar Tudományos Akadémia babérkoszorus érme tulajdonosa, 1887 junius hó 13-án született törzsökös nemesi családból Nagykőrösön, ahova családja 1847-ben költözött a Dunántulról. Iró- és müvészi családból származott. Családjában ő a tizedik, aki irodalommal foglalkozik. Középiskolai tanulmányai bevégeztével a nagykőrösi Arany János - főgimnáziumban legjobb érettségi vizsgálati magyar irodalmi dolgozatával prémiumot nyert. Egyetemi tanulmányai befejezése után 21 éves korában államtudományi, majd jogtudományi doktorrá promoveáltatott, 1921-ben pedig a magyar magánjogból egyetemi magántanárrá habilitáltatott. Tanára volt a sárospataki és a máramarosszigeti jogakadémiáknak. Jelenleg az egyetemes ref. jogakadémián a magánjog professzora és a debreceni tudományegyetem jogi karának magántanára. Főiskolai katedrán 20 év óta müködik. A Magyar Tudományos Akadémia „Az objektiv kártérités tana. Függelék: „Az erkölcsi kár" cimü munkáját, valamint az 1916. és 1917. években megjelent jog, államtársadalomtudományi és közgazdasági munkák közül a legérdemesebbet 1919-ben a Sztrokay-jutalommal koszoruzta meg; a „Fejezetek a zálogjogtan köréből" cimü munkáját pedig 1927-ben ugyancsak a Magyar Tudományos Akadémia a II. szakosztály felolvasó ülésén bemutatásra méltatta. Részt vett a XIII. Országos Jogászgyülés magánjogi szakosztályának munkálataiban. Több tudományos és irodalmi társaság választott tagja. A már emlitett munkáin kivül kiadott nevezetesebb tanulmányai: 1. Miképpen kellene szabályozni az elmebetegek és fogyatékos elmetehetségüek cselekvőképességét. (A Magyar Jogászegylet kiadványa.) 2. Cselekvőképtelenek birtokjoga. 3. Ingó jelzálog. (A Tisza István Tudományos Társaság I. osztályának kiadványa.) 4. A járulékosság kérdése a zálogtanban. 5. Arany János „Fülemiléje" vonatkozással a magyar szomszédjogra. (Nagykőrösi Arany János Társaság kiadványa.) 6. A szolgáltatás és ellenszolgáltatás a kötelmi jogban. 7. A kártérités alaptanai a legujabb jogalkotás szerint. 8. Grosschmid: „Fejezetek kötelmi jogunk köréből" cimü müve Kártérités c. fejezetének 59—64. §§-ai. 9. Valorizáció a nemzetközi magánjogban. 10. A vétkesség kérdése a házassági bontóperben. Felsorolt irásain kivül megjelent több szabadlicelális előadása, beszéde, könyvbirálata, kormányzati és politikai dolgozata.

Dezső Kázmér, polgármester. Nagykőrösön született, 1883-ban. Középiskoláit szülővárosában, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. 1905-ben a Magyarország cimü napilap munkatársa lett. 1906-ban az Esztergomi Kereskedelmi és Hitelbank alkalmazásában állott, 1907-ben Nagykőrös város szolgálatába lépett. 1908-ban rendőralkapitánnyá választották. A háboru alatt katonai szolgálatot teljesitett. 1922-ben Nagykőrös város h. főjegyzője lett.

megvia

Derzsy Gergely

kőszobrász, kőfaragó mester

lakik XIV. Százados út 3.

Művésztelep:

Elvállal szobrok, portrék, síremlékek, épület díszítmények stb elkészítését nemes anyagból.

Hirdetés.

Medvey 103. l.

~~Vecrel h. n. VI. 209~~

Derzsi Gergely

szobrászművész

farajja) köbe Veres

(laázi fehér márvány)

Foltánné Kozma Erzsébet mintái után a

pécsi székesegyhaz altemplomában felállítandó

keresztut 14 reliefjet

MOBirattár

173/1938.

technikának mindent magával ragadó
lőgép, elektrótechnika, rádium stb. világ-

kapcsolatos minden égető problémára ad

LÁG KÉPE

y mintegy 2500 oldalon egységes szem-
ágról.

atjuk minden érdeklődőnek, aki a csatolt
ánk eljuttatja.

váló tisztelettel

IR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA

Derzsi

Kőfaragó ci ipar-
művész faragta
a Városligetben
levő Arany János
pad haraszti kő
relietjét Remeinyi
mintája után
1934 nyarán.
Magam láttam
Reggel 5–9-ig
szokott dolgozni
rajta jul. augusztusban

Schwarcz-nyomda, Szeged.

Derzsy Gergely

Derzsy Gergely szobrász, X. Százados-út 3. Művésztelep. 189-170

345-016

Bptávb 1940 szept.
u 1942. jan.

a bautzeni
Magyar sobor

Derzsy Gergely

Lepesti nobrán
a Törökőri pléb. templomnak
(Kerepesi ut) az áldoztató-
rácsnál kétoldalt felállitott
kisalakú Szüzanya és Szt
József Arobrot fenti ké-
nitette -
Horvtemplép. 26. l

Derszy Gergely

iparmivész

l.

Ráth Str

477. l. arckép-
pel

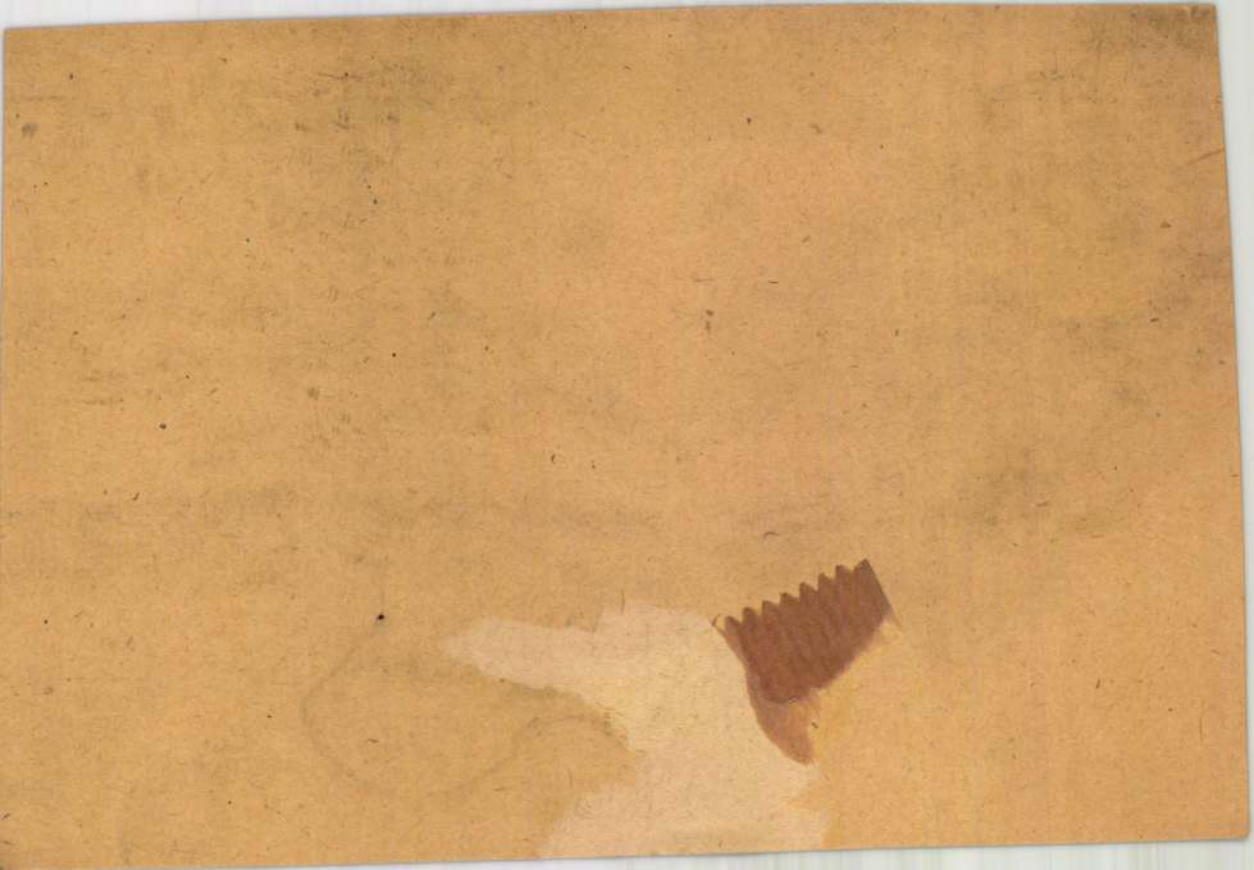

Derzsi

Opessi Kőnobrám

faragta a pécsi ht

Florián szobrot

Veress Follánné 1925-

mintája után 1926.

Szőpécs 78. l.

MDK

Derszi Gergely iparművész

Műtermében megsemmisült egy hatalmas Luther - szobor az egyik budapesti művésztelepet ért bombázas alatt.

Diószeghy M.: Séta a szőnyegbombázassal sujtott egyik budapesti művésztelepen.

Uj Magyarság 1944 jul.21. 5.o.

MDK

Derzsi János

Kiállitási hir

Pedagógusok lapja 1968 juni.18.

mdk

Derzsi Gergely

alkotását Zrinyi Miklos a költő szobrát
halálának 300. évfordulóján felállítják
Szigetváron: 1964-ben.

Mozaik: Szobrot állítanak Szigetváron a költő Zrinyi M.-nak

Nepszava, 91. évf 66. sz 1963 III/.20 4. l

MDK

Derzsi Gergely kőszobrász

A Flórián-szobor átvétele. Dunántul 1926. ápr. 21. 5.l.

Derzsi András

az alábbi tervpályázat on megvételt nyert 8.számú terv egyik szerzője.

Kriszt György: Mosonmagyaróvár régi városközpontjának tervpályázat a, 1971.
Magyar Építőművészet, 1972.2.sz.14-16.l.

Devzsi András [építész]

Kiskunhalas rendezésére kiírt pályázaton:

II. díjas.

—: Pályanyertesek 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 29.

Derzsi unit. templom

falfestm.

repr.

Szilágyi. Magy. nemzet

tört. II. 80.

Ungi István fia, Pál

mester rendeletére

keszült, a felirat

szerint.

Tehát Ungi Pál

nem a festo, hanem

a megrendelő.

Derzsi unit. templom

falképei

Udvarhely vm

Gyergyefalképek

533, 534 h.

másolta Huszka J.

MOB.

Ujjperecz, bronzkori II. 206

Derzsi unitárius templom

falképei

Szent László legenda

a XV. sz. elejéről

I – II. sz.

a MOB falképmásolatai utáni repr.

Divald Magyarország:

118. 119. l.

Der zsi ünit. templom
falképei

l-
Genthon Erdélymű
14. l. 15. l.

M. KIR. HADIMUZEUM
Budapest, I., Vár, Bástya-sétány 40

462. szám.

sgt.-1936.

BUDAPEST
9360 KT. 21. 16.
1

A Müemlékek Országos Bizottsága Tekintetes
Elnökségének

BUDAPEST.

IX., Kinizsi - u. és
Üllői - ut sarok

Hivatalból
Dij átalányozva.

Derzsi unitarius

erődtemplom

kepe repro

Malmagynépnüv. II

56. l.

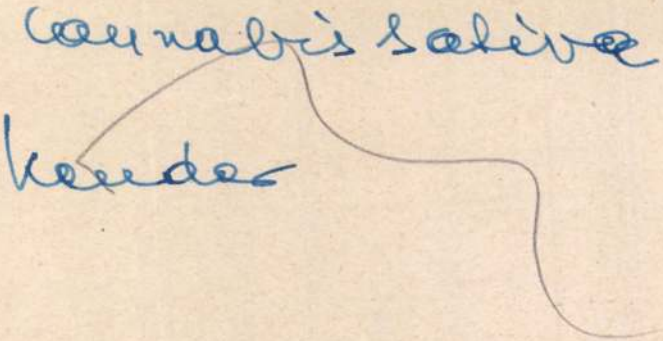
Cannabis sativa
Kender

Derzsi templom

falrepei

lárd

Székelyderzsi

alatt is.

Derzsi unitárius templom

HH* 1921 – tól vajzolt kapé

repr.

Jancsó Benedek

A székelyek.

Bp. 1921. 21. l

* Huszka József

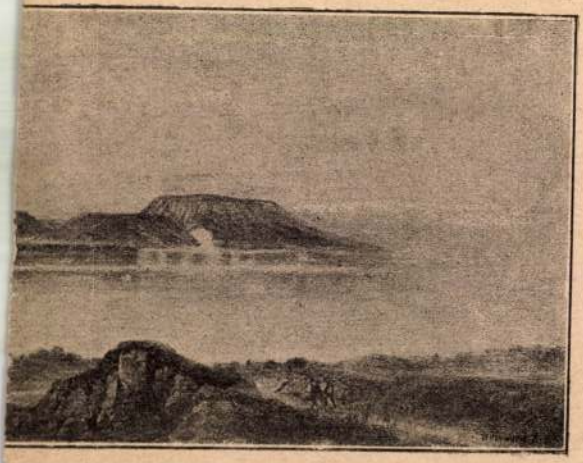

LATON ÖBLE SZIGLIGETNÉL.

Derzsi unitarius templom falkepei

Szent László harca a kunokkal - 1419.

Repr.

Jancsó Benedek

A Székelyek. Bp.
1921.
6.7.l.

Viselet.

Női ruha.

Az első alak öltözete pá
és mente velour ottománból arz
másodiké virágpárta, kivágott
szalagcsokorral, csipkekötény
harmadiké aranypárta, kék selyem
és kötény; a negyediké virágpá
gal, kivágott derék aranyzsinó
csomókkal; az ötödiké pedig fe
persiai prémmel és világos zöl
pamlag és jobbról félrevont fü

LEGUJABB M
Alter Antal

alól balra: Nyomt: Rohn Peste
legalól balra: Melléklet a Nő
jobbra: Kiadja Hecken

Kny., mér. 21.3

Derzsi templom

Milegyhalál

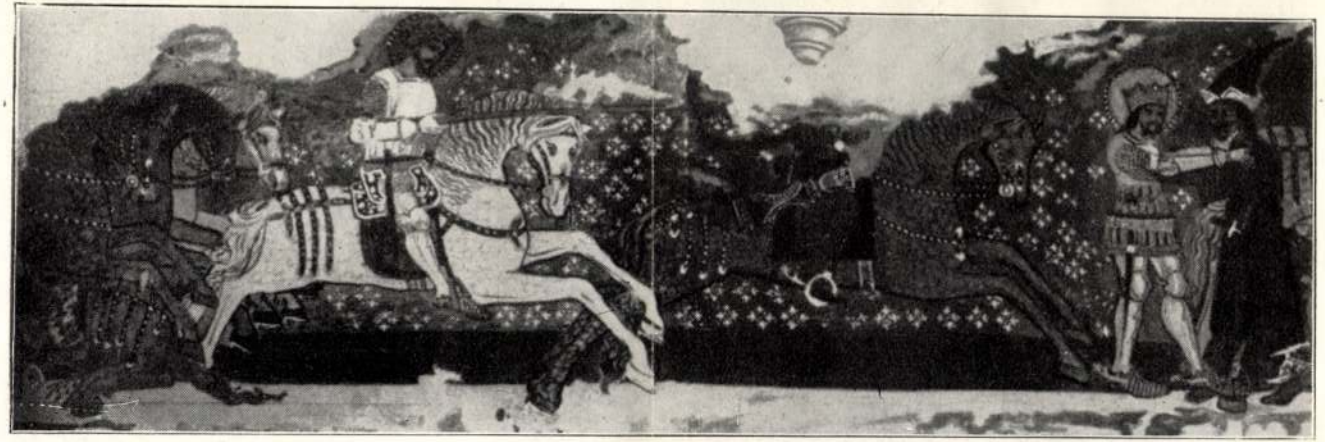

The legend of the Hungarian King Saint László. A fresco from the XIV—XV. century in the church of Derzs. At present belonging to Roumania. — La leggenda di Re San Ladislao (Affresco del XIV—XV. secolo nella Chiesa di Derzs (Territorio romeno). —Szent László magyar király legendája. Falfestmény a XIV—XV. századból a derzsi templomban, (román megszállás).

ımania. —
lágosi vár

The monument of Savoya at Temesvár. (Today Roumania). — Il monumento di Savoya a Temesvár. (Territorio romeno). — A temesvári Savoyai-emlékmű. (Román megszállás).

APEST
JUN. 12. 23.
LFh

Derzsi falkép

Szent László legendája
1419.
Erdély 1940.

2.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

AZ ÚGYNEVEZETT HUN-SZÉKELY ÍRÁS.

A székelyek eredetének kérdésében, az újabb nyelvtörténelmi és ethnologiai kutatások alapján, ma már határozott eredményeket tudunk fölmutatni. Bizonyosak vagyunk abban, hogy a székelyek olyan magyarok, mint a többi magyarság, hogy erdélyi lakóhelyük alig lehet régibb Szent István kormányának első éveinél, székely nevük pedig (a mi határőrt jelent) onnan származik, hogy Szent László, ki Erdélyt rendezve, annak határvédelmét a kún becsapásokkal szemben biztosította: a kárpátalji magyarságot *székelyekül* használta fel. Így alakúlt a székelység s a székelyföld a XII. században. Az a régi felfogás, hogy a székelyek hun-scytha vagy csaba-magyar eredetűek volnának, egyáltalán, hogy történetük Attila történetével volna összekapcsolható, nem egyéb olyan combinatiónál, mely csak akkor keletkezhetett, mikor a székelység Erdély keleti határain, mint zárt katonai társadalom megalakúlt, a mivel az járt, hogy a régi vérségi intézmény conserválódott, míg az, Magyarország alföldjein az első királyok korával bomlásnak indúlt s I. László korával már teljesen feloszlott.

A székelyek hun-scytha eredetének theoriájával karöltve jár egy sokat vitatott kérdés: a hun-székely írás ügyéé.

Az után, a mit a székelyek eredetéről tudunk, méltán kétséggel kell fogadnunk minden olyast, hogy a székelység egy ősi írásrendszerrel élt, mely megelőzte volna az írástudásnak azt az alakját, melyet a nagy magyarságnál találunk.

A mi az írás mesterségének fogalmait illeti, a székelyeknél ugyanazok, mint a többi magyarságnál. Az *írni*, *írás*, *betű* vagy *bötű* szavak török eredetűek s a volgai bolgár és kazár sír-mak (ozmán török jaz-mak) és bitik szavakból váltak ki; ide tartozik a *könyv* szó, melynek eredete homályos s csak sejtjük, hogy a szláv knyiga (knyiva hangváltozással, mint az orosz mojego olv. mojevo) szóból származik.

Ez adatokból kitünik, hogy a magyarság az írást volgamenti hazájában ismerte, de arról, hogy onnan bármi irásjegyeket hozott volna mai hazájába, épen semmit sem tudunk. De ha az írás tudását hozták volna is magukkal őseink, annak a kereszténységgel teljesen feledésbe kellett volna mennie.

A kereszténység meghonosodásával Magyarországon latin-olasz műveltség kezdett gyökeret verni s a mint Wolf György bebizonyította,* a latin írás használatát őseink olaszoktól tanulták, így értelmezte azt,

* Kiktől tanúlt a magyar írni és olvasni? 1885.

míg a többi alak mind hajadon fővel van. A Saul és kísérete feje fölött felhőkből könyvet kezében tartó Jézus látszik, a mint más kezét áldólag kinyujtva fénysugarakat szór Saulra és Ananiásra. Saul két kísérőjét kivéve, az alakok szakállasok és bajuszosok. Közös vonás az összes alakok hajviseletén a homlokba becsüngő fürt, mely a déli fal minden

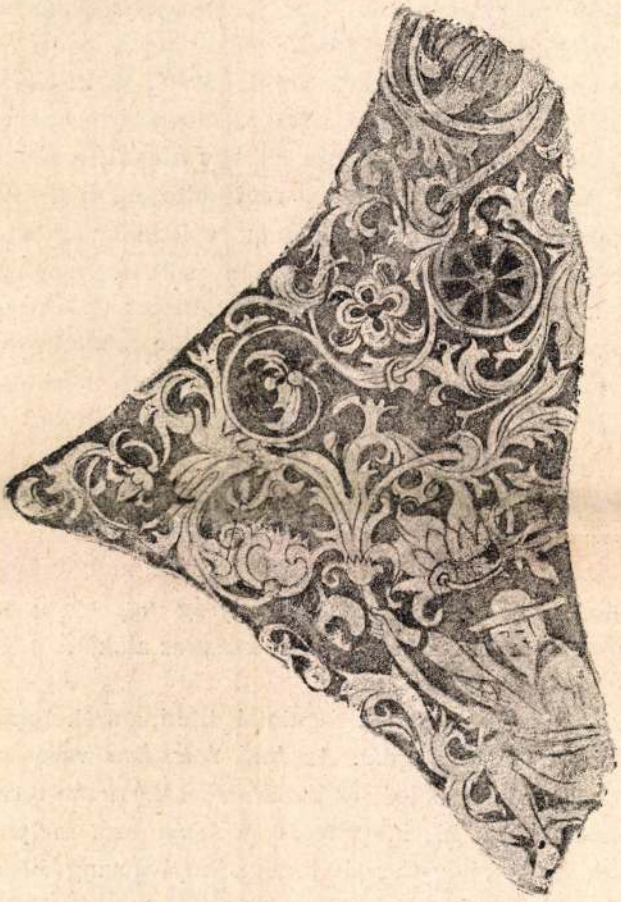

FALFESTMÉNY A MAGYAR-DÁLYAI EV. REF. TEMPLOM SZENTÉLYÉNEK NYUGOTI ELSŐ BOLTSÜVEGÉN.

alakján szembeszökően észlelhető — úgy látszik, divat volt őseinknél a XV. században.

Dr. Henszlmann Imre freskóinkat olasz mester művének hiszi, mert e korban élénk összeköttetésben voltunk Olaszországgal és több festő tényleg működött is nálunk. Én e feltevést még nem látom indokoltnak s a további kutatásoktól várom a megfejtést.

Huszka.

A mellette lévő képen Mihály arkangyalt látjuk teljesen vasba öltözve, egyik kezében mérleggel, a másikban lándzsával, melyet a letapodott sárkány szájába szúr. A mérleg egyik serpenyőjében egy imádkozó lélek lehúzza a másik serpenyőre kapaszkodó ördögöket, melyek pedig malomkövet is akasztottak a derekukra. Az angyal szent fényes feje bajusz- és szakálltalan, vállaira omló hosszú szőke hajjal. Angyalunk vas öltözete, azt hiszem, teljes képét adja a XV. század első felében

FALFESTMÉNY A MAGYAR-DÁLYAI EV. REF. TEMPLOM SZENTÉLYÉNEK ÉSZAK-KELETI RÉSZÉN.

divó lovag fegyverzetnek. A következő képcsoport Pál megtérését ábrázolja. A lováról lebukó Saul fejére teszi bal kezét a barát-csuklyás Ananiás, míg jobbját felemelve beszél. Sault három lovas kíséri, kettő teljes vas fegyverzetben, a harmadik pedig sárga szinű bőr mellvértben. Ezen alak bal kezében zászló, míg jobbjával a lováról lebukó Sault igyekszik palástjánál fogva fentartani. Zászlóvivőnk fájdalmas arcza kifejezésteli. A második kísérő fején tölcsér alakú vas kalap van,

szerint a XVI-ik században keletkezhetett. E másodvirágzás szülte a derzsi hossz-szentély kibonthatlan képeit is. A két idő termékei között feltünő nagy a különbség technika, alak és szín tekintetében. A XV. századi falképek valódi freskók vastagon felrakott fehér fényvonalakkal (vagyis csak a fehér festék volt tempera) — míg a XVI. századiak tisztán csupa enyves festékkel készítvék. Amott a festőnek sárga, vörös, kékes fekete és fehér festék állott csak rendelkezésére, míg a későbbiekben jellemző az élénk arzénzöld szín jelenléte. Amott az alakok inkább zömök termetűek, emitt pedig a góth divat késő virágzásának megfelelően nyulánkak, hosszú végtagokkal. E későbbi kor renaissance elemekkel bővelkedő ornamentatiója néha elég szép, mit a

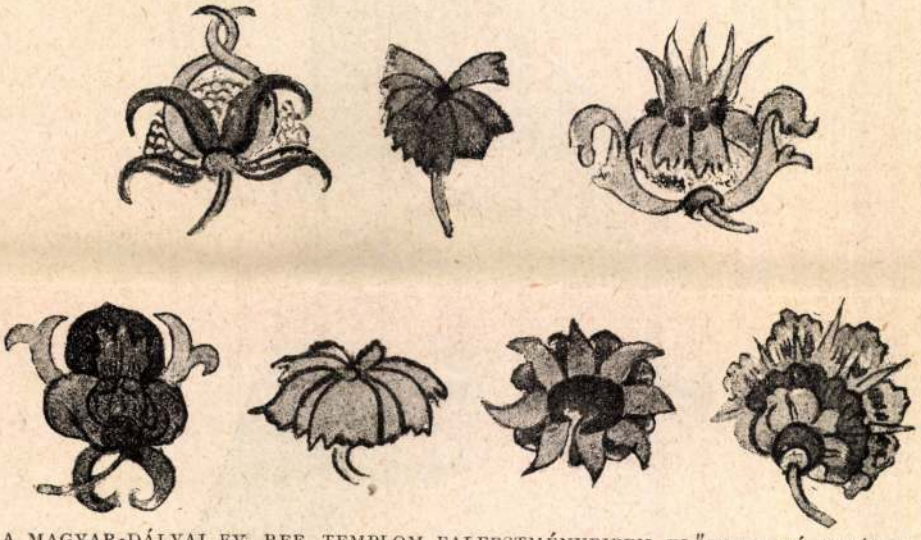

A MAGYAR-DÁLYAI EV. REF. TEMPLOM FALFESTMÉNYEIBEN ELŐFORDULÓ VIRÁGOK.

dályai evang. ref. templom be nem meszelt boltíveinek itt közölt pár czikkelye és részletei igazolnak.

A derzsi templomhajó északi oldalán a felső képsor szintén a szt. László-legendát ábrázolja, mint az összes székely templomok. Felfogás, jelenetezés, elrendezés teljesen azonos a többi templomok szt. Lászlójával, csakhogy itt az utolsó jelenet a leány ölében való pihenés, a mi pár helyen hiányzik. Az északi fal alsó képsora teljesen elromolván (nehány karóba húzott szent kivételével), csak a déli falról beszélhetünk, a mely tisztán olvasható felírásánál fogva megbecsülhetlen és egyedüli biztos adatot nyújt a székely festő-iskola virágkorának meghatározására.

A déli fal első képcsoportja négy, püspöksüveges és pásztorbotos szentet ábrázol. A fejük mellett S. Khilians és S. Sath. olvasható.

fejedelem és nagyjai kincseiket elrejtették a földben. Két más aranykincs: a nagy mojgrádi, melyet Bécsben őriznek és a petreosai, melyet már Bock annak idején Athanarichnak tulajdonított és mely Bukurestben van, szintén hasonló alkalommal kerülhetett föld alá.

Hampel.

A DERZSI (UDVARHELYM.) FALKÉPEK.

A székely falképek egyik legérdekesebb csoportját a derzsi unitarius templom szolgáltatja, az e nemü műemlékekben nem épen szegény félreeső székely falvak templomai között. A 25·60 meter hosszú templomnak kilencz méteres hossz-szentélye csak a XVI. században toldatott a régebbi templomhajóhoz, mikor aztán egyuttal az egész templom késő-csúcsíves hálóbolttal is befestetett. E boltozással a templomhajó régi falképei elromlottak, mert a gyámköveknek a falképekbe kellett helyet törni és mivel egyidejűleg a déli fal apró ablakai is berakatván, helyettük hosszú csúcsíves ablakok törettek; a megrongált falképeket kényszerűségbül bemeszelték. Több helyen a reformatio tüntette el falképeinket, de itt határozottan katholikus restaurálás okozta vesztüket, mert az újonnan épített vagy legalább is újonnan fedett hossz-szentély egyidejűleg kifestetett. Fájdalom, csak temperával, nagyon silány meszelt alapra úgy, hogy a későbbi bemeszelés annyira tönkretette, hogy az elválaszthatlanul tapadó mészszel együtt az egész festés leválik, s így kifejtésük lehetetlen. Az északi fal legkeletibb osztályát mégis sikerült annyira kibontanom, hogy legalább némi hiányos körvonalát kivehettem egy a keresztre feszített Jézus lábainál imádkozó szent fényes női alaknak és mellette csavart oszloppal diszített építészeti részek között egy másik, sokkal kisebb női szentnek. A többi részek lefejtése lehetetlen volt. Udvarhelymegyében, hasonló technikával festve, s valószinűleg egy időből, a XVI. századból még két régi templomnak szentélyében találtam falképeket: a homorodszentmártoni unit. és a dályai ev. ref. templomokban.

Szent-Mártonban alul a régebbi festés még meglehetősen épen maradt, fényesen bizonyítva a későbbi restaurálást, illetve újrafestést. A derzsi templomhajó falképei felirásuk szerint 1419-ből valók, s mivel technika, szín és elrendezésre teljesen azonosak a többi székely falképekkel, azt hiszem, a székely festő-iskola virágkora elég pontosan meg van határozva. A dályai, szentmártoni és derzsi templomok hosszszentélyében lévő silányabb technikájú falképek egy századdal is később keletűek, miért is vidékünkön egy másodvirágzás is megállapitható. Ez a dályai templom boltíveinek renaissance diszítési elemei útmutatása

A sirmiumi bélyeget nem a város, de a sirmiumi pénzverőhely bélyegének tekintem. A pénzverőhelyt személyesítő nő előtt egyszer a chrismont látjuk, mely Lucianus bélyegén is előfordúl, mint az ő signaturája kiegészítő része, tehát szabad föltennünk hogy Lucianus a sirmiumi pénzverőhely tisztviselője volt és hogy a chrismon volt tulajdon személyi pecsétlő jele. A jelképes asszony mellett máskor nyolczágú csillagot látunk és pedig oly aranyrudakon, melyekre Quirillus és társa ütötték reá a bélyegüket, a mikor ugyanaz a nyolczágú csillag mint Quirillus jele a bélyeg balfelőli alsó sarkában föltűnik. Tehát Quirillust is pénzverdei tisztnek tarthatjuk és valószínűleg a csillag volt az ő pecsétlő jele; míg a bélyeg jobbfelőli alsó sarkában föltünő pálmaág a Dionisus jele. Flavianus jele is pálmaágféle volt és ugyanily pálmaág van mindkét esetben a sirmiumi pénzverőhelyet jellemző nő jobbjában.

Mind a három jel tehát, a chrismon úgy mint a csillag és a pálmaág a sirmiumi pénzverdénél alkalmazott tisztviselők jelvénye, melyek mint ilyenek a negyedik század közepe táján sirmiumi pénzeken is fölismerhetők.

Ez alapon úgy vélekedünk, hogy a kincset jelző bélyegek nem lehetnek későbbiek, mint maga a sirmiumi pénzverőhely, melynek életfonala az érmek tanusága szerint I. Valentinianus kora után megszakad, a mikor mintegy félszázados fönállás után megszünik létezni.*

A harmadik időhatározó támpont a hármas császári bélyeg, mely gyermek mellképet és két férfi mellképet mutat. Nézetünk az előbbiek alapján, hogy a gyermek Gratianus (367 óta Augustus), az egyik férfi Valens császár, a másik férfi pedig Valentinianus, a ki 375-ben halt meg. A kincs tehát fölfogásom szerint 367 és 375 között keletkezett.

Mi volt a kincs rendeltetése, az természetesen nem lehet oly biztos föltevés tárgya, ép oly kevéssé tudhatjuk, mikép került a sirmiumi aranykészlet a krásznai hegyoldalra. Mégis koczkáztatunk véleményt, mely talán mindkét kérdést nehézség nélkül oldhat meg. A kincs hivatalos római aranyküldeményből származik, minőt szokás volt évi ajándék fejében a nyugoti góthoknak küldeni. Ez a béke-adó Themistius szónok tanúsága szerint a góthokkal szemben 369-ben szünt meg, a mikor Valens császár Athanarichchal békét kötött és attól kezdve a római császárok a góthoknak nem küldtek többé évi tributumot.** Hat évvel e békekötés után Athanarich a húnok megtámadása elől Erdélybe menekül és e nagy szorultság idején történhetett, hogy a nyugoti góth

* Sabatier: Production de l'or, de l'argent et du cuivre. S. Petersbourg 1850 p. 209.

** Ammianus Marcellinus XXVII 4, 1. Wietersheim. Dahn Gesch. der Völkerwand. I, 389 és I. 545—546, valamint Schiller Gesch. der römischen Kaiserzeit. II. k. 393. l.

Derzsi kastély

Derzs Udvarhely és Székelykeresztúr körök

Kővári Erdépeml.

231. l.

11781.

tan, keresben könyvvel s keretben
n alak:
INA HVNGARIÆ,
R, GVBERNATRIX

12·1 cm.

Kª 6.

Derzsi Sámuel

1792

Kolozsvári asztalosok

2. l.

Ø Derzsi Pál

Paulus Mahler
von Derzs

Thieme Becker

XXVI. 314. l.

Lyka

lásd

Pál festő alatt
is!

nem lényeg.

VILLANY

Dezsi Pál

festő

1419

l.

Dévald 1927

87 il.

jogai megóvására kiadtam ezen sajátkezü alá-

óváslevelet. Kelt Budapesten, egyezerkilencz-

hó tizenötödik napján.

Kir. Közjegyző

Derzsi Pál

derzsi unitar. templom
falkeje fenstrot

Divmüvnemz

208. l.

Dés (Dörs) vára

megyei vár
Belső-Szolnok megye
székhelye.

Kővári Erdélyrészl.

85. l.

förmig, der obere zweiflüge

1648. KABINETT-SZEKRÉNY,
XVII—XVIII. sz. — Kabi

1649. SZALONASZTAL KÉT F
tisch, mit zwei Laden, Pal

1650. SZALONASZTALKA, feke
— Salontischchen. Wien, I

1651. KIS ÜVEGSZEKRÉNY, fa
holz. Italienisch.

1652. KÉTOSZLOPOS ÜVEGS
Glasschrank mit zwei Säul

1653. KABINETT-SZEKRÉNY,
Kabinettschrank, Nussholz

1654. ASZTAL, diófa, szalagos b
holz, mit Bandintarsia. U

1655. NŐI IRÓASZTAL, mahag
Schreibtisch, Mahagoni, m

al. XIX. sz. — Etrusk, mit rotem Damast. XIX. Jh.

és kárpitozott. — Zwölf Speisezimmersessel.

brokát kárpitozással. — Acht Stühle, Pappelholz,

point virágos, himzés a kárpitozással. Biedermeier. —

pies munka. — Stuhl, Eichenholz, mit geschnitzter

antuszleveles diszitéssel. XIX. sz. v. — Zwei Arm-

sel, zöld bársony kárpitozással. XVIII. sz. — Arm-
II. Jh.

szitéssel, virágcsokros gobelin-kárpitozással. Francia,
mit Schnitzerei und Gobelintapezierung. Französisch,
Illusztr. XXIX. tábl.

aranyozott rokokódiszitéssel, kék bársony kárpitozás-
hle, Nussholz, geschnitzt und vergoldet, mit Samt
Illusztr. XXIX. tábl.

Dési ref. templom

gótikus

Entz Géza: A dési ref. templom. Kolozsvár 1942. fd.

Kádár József: A dési ev. ref. egyházközség története. Dés 1882

Schottmüller, Frida: Königliche Museen zu Berlin. Beschreibung der Bildwerke der christlichen Epochen. 2. Aufl. V. Band. Die italienischen und spanischen Bildwerke der Renaissance und des Barocks in Marmor, Ton, Holz und Stuck. Berlin, 1913. (Königrom.)

VIII. 219 - 220

Dés műemlékei

Rákóczi-ház

Kővári Erdépeml.

307. l.

~~Aczél Kenggel, königgrätzi ütközetben~~

~~használt VI. 137.~~

Dési csonkatorony

az Óvárban.

Kővári Erdrégeml.

314, 315. l.

Keppel

Neolithkori nyilhegy VI. 138.

Dési ágostonrendi

kolostor

l.

Fallenbüchl Ágost

40. l.

T2

Dési ferences Templom
és Kolostor

l.

P. Boros Fortunát dr

Az erdélyi ferencren-
dick. Cluj – Kolozsvár
1927. 105. l.
Véppel

Brescia (született Bresciaban
gyanott 1555-ben)

...n ül, ~~a~~ fejét jobb kezevel támasztottamag.
...nyé teste körül ~~van~~ csavarva. Mellette
...ét ~~zentnel~~ a jobb lábának csombján lévő
~~A fához a betegnek~~ Borja, ~~van~~ támaszt-
...kendőjét körötte és kalapját akasztotta.
...ertel) és épületekkel (melynek ~~[illegible]~~ előtt ~~az~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ör sétál és
...zik kenyérrel szájában.

...ra, méretei 228 : 152 c/m

85 fst.

53.*)

Dési ferencrendi

kolostor

Biró Lőrincdr. A

dési szent Ferenc-

rendi kolostor tör-

ténete.

U és év??

Gerevich Prof. Ur.
eserejfalvi könyvkeres tudós
895–94.

~~könyv elöadó~~

Dési ref. templom

gótikus

l.

Kővári Erdélyem I.

294. l.

afordult. Keblét rendjel
aja, bajusza és szakálla
, szeme sárga. Nyak-
inak gallérja paszománt,

— Lelt. sz. 710. — Értéke
féle ereklyemúzeumból. —
at l. a 62. lapon az 580
23-án (107–95). — Átvételi
násul vette az 1896 április

Dés

Óvári torony

Ref. templom

Cserna Károly rajzai

Repr.

Ons VII. 225, 227. l.

TARTALOM.

FELSŐ-MAGYARORSZÁG (II. RÉSZ).

Lap

A bányavidék:

Zólyommegye, *Lovcsányi* Gyulától 1

Barsmegye, *Ruffy* Páltól 29

Hontmegye, *Sajó* Sándortól 61

Bányászat és kohászat, *Farbaky* Istvántól 91

Nógrádmegye, *Nagy* Iványtól 107

Gömörmegye, *Schmidt* Attilától. — A Murány és a Garam völgye,

Dés

Kádár J.

A dési Kaszinó
története.
Petrik 1886-1900

Déri Enikő, Munkácsy-díjas ruhatervező

Az idei irodalmi és művészeti díjakat ma adták át a Petőfi Vigadó műemlék épületének hangversenytermében. - Az idén 13 művészünk részesült Munkácsy-díjban. Közülük van Déri Enikő, a Május 1. Ruhagyár és Bródi András, a Szolnoki Ruhagyár tervezői.

Déli Krónika

1981. III. 30. Kossuth 12.00

Dés Enikő, Munkácsy-díjas ruhatervező

A pesti Vigadó báltermében tegnap irodalmi és művészeti díjakat adott át Korcsog András művelődési államtitkár. — Munkácsy-díjat kapott 13 művész, köztük Dés Enikő, a Május 1., Ruhagyár ruhatervezője, Mazsaroff Miklós festőművész, Péreli Zsuzsa textiltervező, Ozinder Antal szobrásznűvész, Zombori Éva grafikusművész

TV-Híradó 2.

1981. III. 31. Televízió 2. műsor 20.50

B. Désai Mária

MDK

Ipari tanulók, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

Sándor István

Szeplőtelen

Ádám mondja:

Ádám az én nevem
Akit a jó Isten
Elhelyezett enge
Ahol boldogság é
Amit csak a két

Désakna

Kovács Gy.

Tarlózás Deésakna bánya Nagyközség multjából és jelenéből

Petrik 1886-1900

Deschan Lajos

festő; sz. Zalatnán (Alsó-Fehér m.) 1848. ápr. 3. Eleinte festészettel foglalkozott, majd ostrák állami szolgálatba lépett s 1891-től mint nyugalmazott vasúti tisztviselő Bécsben élt. Verseket, tájrajzokat, novellákat írt bécsi és németországi lapokba.

Gulyás Pál. M. írók. V. k. 645. l.

MÜEM[illegible] ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
. 383 1923 szám .
Érk.: 1923 évi október hó 13. n.

Deschan Lajos

festő

l.–

G. P. M. irók

V. R. 645. h.

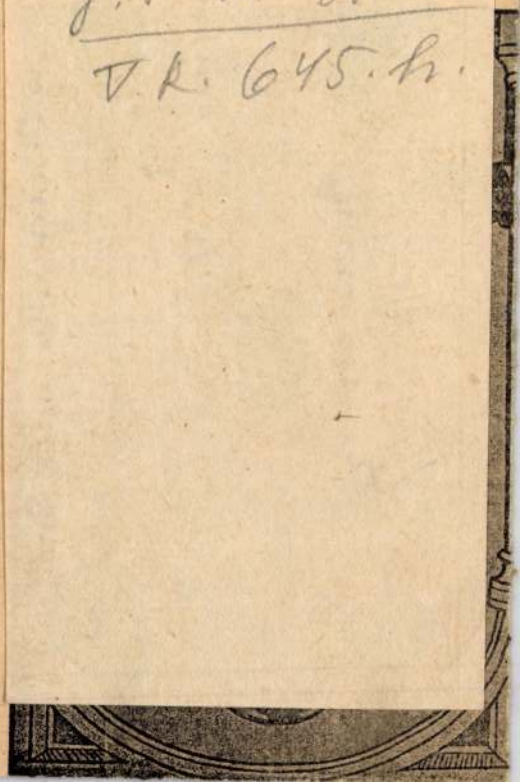

Melyik város települt ott, ahol a Száva a Dunába ömlik? Mutasd meg a térképen a Budapest—Szabadka—Újvidék—Belgrád vonalat! Pécstől DK-re hol van a Dráván átkelőhely? Mi a neve a Duna-Száva-Dráva között elterülő kis tájnak? Mely vármegyék terülnek el a Drávántúl K-i részén? Mutasd meg Szlavónországot: a Dráva, Duna, Száva között, Ny-on a Kulpa folyó vidékéig! Innen a tengerig: Horvátország.

A Jugoszláviához tartozó *Drávántúl* K-i része az Alföld és a Dunántúl folytatása D felé. Ez a folyamközi terület a Dráva és a Száva síkságából és kisebb-nagyobb, szigetszerűen kiemelkedő hegységekből áll. Ezek K-en alig emelkednek az 500 m fölé, Ny-ra azonban itt-ott elérik a 900 m-t is.

A Dráva síkját É-ról jelentős magaslat nem határolja; fokozatosan megy át az Alföldre. D felől alig táplálja folyó a Drávát. A síkság egyenletesen tágul, s tájképi tekintetben semmiben sem különbözik a Drávaköz mocsaras, lápos síkjától. A Száva síkja nem olyan széles völgynyílású, mint a Dráváé; K felé nem egyenletesen tágul, hanem gyakran

PIERRE-DESCALIERS, geografus

Regnier Gemma-Frisius/1508-1555/ 1539.évi glóbuszán Permiától északkeletre tünik fel Magna Hungaria, amely Pierre Descaliers/1487-1553/ 1553.évi térképén is szemünkbe ötlik. 32.old. 24.jegyz

TARDY LAJOS: Johannes Schöner és követőinek magyar tárgyú térképei a 16.század első negyedében 23.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. Évkonyve, Bp. 1973

Deschamps, Louis (1846-1902)

„Kislány libával" o.v. 74x52 cm

J.l.j.: Louis Deschamps

Kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 46.Képaukció katalógus,Bp.1978.szeptember

DESCHLER JOACHIM, éremvésnök

Schall Konrád, selmeci bányapolgár. -5.-Arcképes érem évs
nélkül. /1547 D.J.tól, aki 1540-1570 Nürnbergben és Bécsb
ben dolgozott./Av: Kétsoros körirat. Jobbranéző, hosszúsza.
kallu mellkép. -Rev: Két feszület egymás mellett. Jobbra a
a megváltó, balra az érckigyó. 5 sor felirat, levélsze-
gély. -Ezüst, 47,48,49 mm. 41 gr. 7.old. Kép.

SZIGETI ISTV.N: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. Bp. 1940. jan-dec.

DESCHLER JOACHIM, éremvésző

Schall Konrád, selmeci bányapolgár.-5.-Arcképes érem év nélkül. 1547. D.J.-tól, aki 1540-1570 Nürnbergben és Bécsben dolgozott/.-Av: Kétsoros körirat. Jobbra néző, hosszúszakállu mellkép.-Rev: Két feszület egymás mellett. Jobbra a megváltó, balra az érckigyó. 5 sor felirat, levél szegély.-Ezüst, 47,48,49 mmm 41 gr. 7.old. Fekete repr.

SZIGETI ISTVÁN: Régi Körmocbányai személyi érmek 1.ol

AZ ÉREM, IX.évf. BP. 1940. jan-dec.

DESCHLER JOACHIM, éremvésnök

Brandstätter György csász.tan.Szül.1508.megh.1574.1556-57 városbiró,1559-ben nemes,1558-1573 négyszer Bécs polgármestere.25.Arcképes érmel569-ből.Deschlertől,aki 1540-7o-ben Nürnbergben,Bécsben dolgozott. Av:Felirat, mellkép,hosszu szakáll b.Rev:női mellkép b.barettben,fodorral.Ezüst,61 mm. 11.old.

SZIGETI ISTVAN:Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉRME, IX.évf. BP. 1940. jan-dec

DESCHLER JOACHIM, éremvésnök

Brandstätter György csász. tan. Szül. 1508. megh. 1574.-1556-57 városbiró. 1559-ben nemes. 1558-73 négyszer Bécs polgármestere. Ez érem meghalt neje, Anna emlékére, -24.-Arcképes érem 1568. Richter Lukács munkája Deschler mintája után. Av: Felirat, férfi, női mellkép profilban egymásfelé. Férfi homokórával, nő imakönyvvel. Rev: Felirat, címereik sisak és sisakdisszel. Ezüst, 48 mm. 32.25 gr. 11. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöchányai személyi érmek 1. old

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

DESCHLER JOACHIM, éremvésnök

Ygelshofer Ferenc/szül.1505/császári tanácsos érme.
18.Bécsi tanácsjegyző I.Ferdinand udvari titkára és sel
meci bányatulajdonos.---18.--Arcképes érem 1558-ból.
Deschlertől, aki 1540-1570 Nürnbergben és Bécsben dolgo-
zott.-Av:Felirat, szembenéző mellkép dú san hímzett ru-
hában, a kecskeszakállas fej jobbra néz.-Rev:Felirat, négy
részes címer sisakkal és sisakdísszel, felette bevésve:
"1558".-Ezüst, 41, 42 mm. 19.80, 20, 24.10, 26.20 gr. 9.old.

SZIGETI ISTVÁN:Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. Bp. 1940. jan-dec

DESCHLER JOACHIM?ÉREMVÉSNÖK

--éééééé-

Ygelshofer Ferenc/szül.1505/csász,tan,Bécsi tanácsjegyz
I.Ferdinánd udv.titk.selmeci bányatul. érme.-18.Arckép-
pes érem 1565-ből.Richter munkája,Deschler mintája után
Av:Felirat,mellkép szemben,kecskeszakállas fej j.Mezőben
"15-64".Rev:Felirat, 2 sisakkal díszes címer/a mintául
szolgálón csak egy van/Levélszegély..Ezüst,ólom.37,37.5,
38 mm.20.20,21.20,23.50,25.10 gr,Richterre vall a köri-
ratban az 5 levelü rozetták. 9.old.

SZIGETI ISTVÁN:Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. Bp. 1940. jan-dec

DESCHLER JOACHIM, éremvésnök

Brandstätter György csász. tan. Bécs polgármestere. Szül. 1508, megh. 1574. 1556-57 városbiró, 1559-ben nemes. 1558-73 négyizben Bécs polgármestere. -Ezen érem meghalt neje Ann emlékét őrzi. -23. Arcképes érem 1568. Deschlertől, aki Nörnberg-Bécsben dolgozott 1540-70. Av: Feliratszembenéző mell képük, diszes ruha. Férfi homokórával, a nő imakönyvvel. Rev Felirat, 2 cimer sisak, sisakdisz.. Ezüst, 47.5 mm. 30.90 gr. 10. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉREM, IX. évf. Bp. 1940. jan-dec

DESCHLER JOACHIM és RICHTER LUKÁCS, éremvésnökök

Érmeik:
Ygelshofer Ferencről 1558, 1564-ben
Brandstätter Györgyről 1568, 1569-ben.
5.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi Körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. BP. 1940. jan-dec.

Deschler Joachim
ésquvéso
XVI. n.
l.
Az Ércm 1940. 5. l.

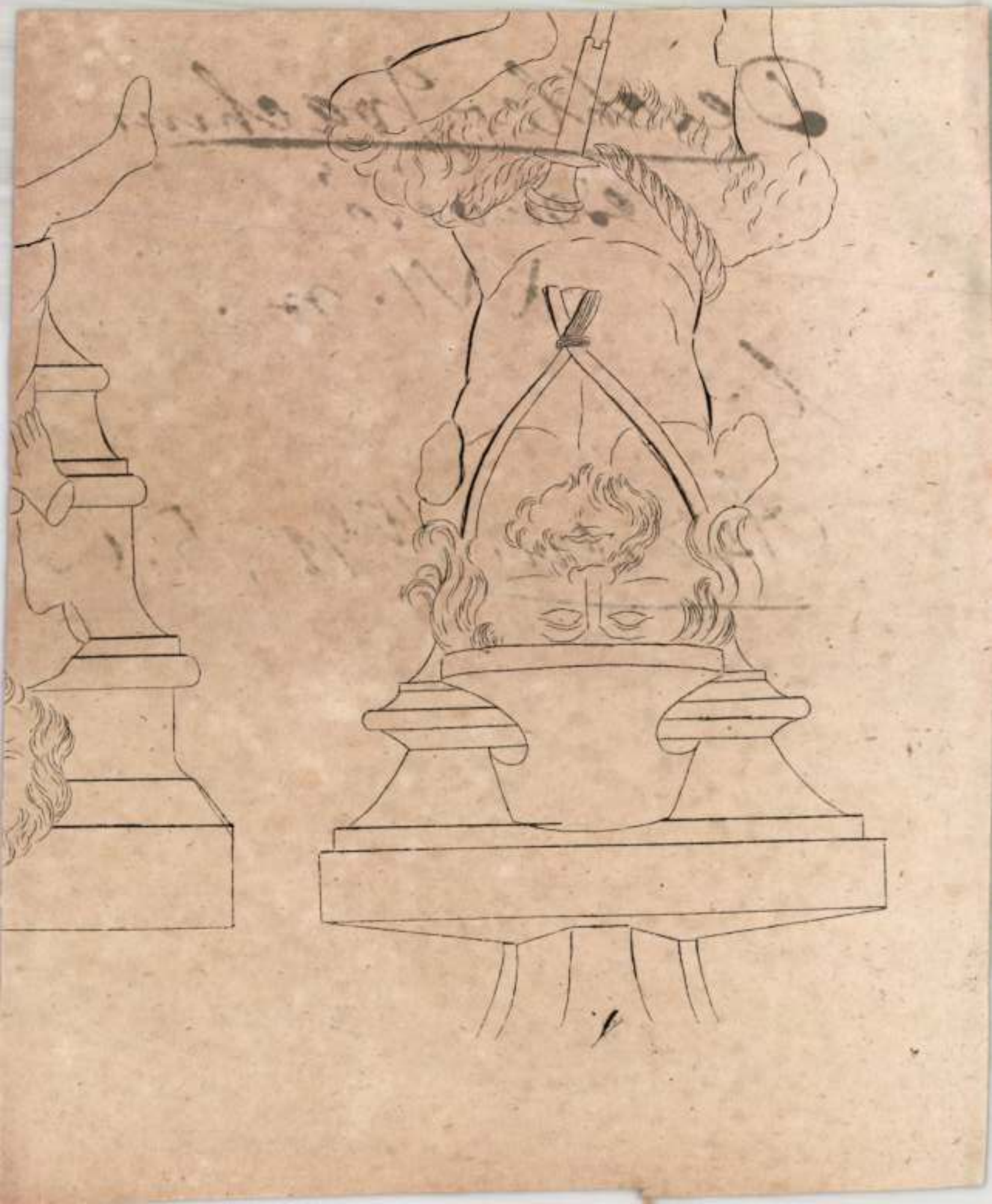

Deschler Joachim

Eremveiö

XVI. n

Harsányi Mohács

303. l.

Tekintetes Eln

A Budapesten 193
tész Kongresszus épitész
évi április hó 30-án eln
tározatot hozta, hogy a k
kek anyagát óhajtja bemu
arra nézve is, hogy a kiá

MDK

Deschler Joachim

Habsburg Mária magy. és cseh királynő...emlérme,
ezüst

Árv. Közl. 1941. márc. 2 rksz. 44 l.

MDK

DDESCHLER JOACHIM, érmvésnök, 1540-70, Nürnberg, Bécsben

Érme Schall Konrádról /1547/-ből.
5.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old.

AZ ÉREM, IX.évf. 1940. jan-dec.

Deschner Péter

1917/18, 1920/21 – 1922/23

Farbépzőmfőiskrik

75. l.

MDK

Deseli Péter kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, váz-
latok. I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romok-
ból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

Deseli Pietro

laid

Reh Zi. l.

Vasárn. **25** Gellért		**Protestáns:** Kleofás **Görög:** Eufrát **Izraelita:** Elul 24
Hétfő **26** Ciprián		**Protestáns:** Jusztina **Görög:** János **Izraelita:** Elul 25
Kedd **27** Kozma		**Protestáns:** Adalbert **Görög:** Kallisztrat **Izraelita:** Elul 26
Szerda **28** Vencel		**Protestáns:** Vencel **Görög:** Kariton **Izraelita:** Elul 27
Csütört. **29** Mihály	Uj hold 6 ó. 30 pk.	**Protestáns:** Mihály **Görög:** Kiriák **Izraelita:** Elul 28
Péntek **30** Jeromos	**SZEPTEMBER**	**Protestáns:** Jeromos **Görög:** Gergely **Izraelita:** Elul 29
Szomb. **1** Remig	1932 **OKTÓBER** 31 nap	**Protestáns:** Malvin **Görög:** B. A. véd. **Izraelita:** Újév 1. n.

40-ik hét

Nap kelte 5 ó. 50 pk. — Nyugta 17 ó. 52 pk.

Deseli, Pietro

olasz pallér Budán
a XVIII. sz. első felében

Réh 21. l.

Hollenzer László férje, **Jolán, László, St**
vére, **özv. Barna Lajosné** szül. **Hollenzer Lujza,**
ugy a maguk, valamint az egész rokonság nevébe
feleség, a szerető édesanya, testvér, sógornő, nagy

HOLLENZER

DESEŐ JÁNOS, térképész, /1860-1870 körül/

ULBRICH könyve II.részében Burgenland és környező államok községi térképei, legtöbb 1770 után. A koraiak méretarányai premetrikus korból valók, a későbbiek legtöbbje méterrendszerben készült és nagy részük a bpesti Államnyomda terméke. A térképek szerzői többségükben magyarok, így Deseő János is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbricg: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

Ø Descö Jenö

udvari főkertész

Gödöllő

lásd ha kell

Zsemley

362. l.

Ø Deseö Lajós

szárados, ludovikás rajztanár, kezdi tette a bpesti Ludovika-szobor eredeti tervet, (1901-ben) meglet annak idején Bászler Alfréd szobrász mutárott. Bronzba öntése elmaradt. 1919-ben a Kommunisták lerombottak. A jelenlegi szobor az eredeti elgondolás alapján Vass viktor műve.

Ludovikás Levente

1929. VIII. évf. 1. sz.

Nagyságos

Dr Z a k a r i á s S á

Deseő Lajos

örnagy, a Ludovika akadémia rajztanára készítette a Ludovika vobor tervét, meget Baszler Alfréd vobrász mintázott és öntött gipszbe. Ezt 1903-ban a Ludovika Akadémia parkjában állitották fel. 1919-ben a vobrot a kommunisták ledöntötték és összetörték. 1928-ban (?) a vobrot neini változtatással ujra mintázta Vas Viktor, ezt bronzba öntötték és 1929 junius 24-én ujra felállitották az akadémia parkjában.

Bachó László: A magyar kir. honvéd Ludovika adémia tört. Bpest. 1930. 852. l.

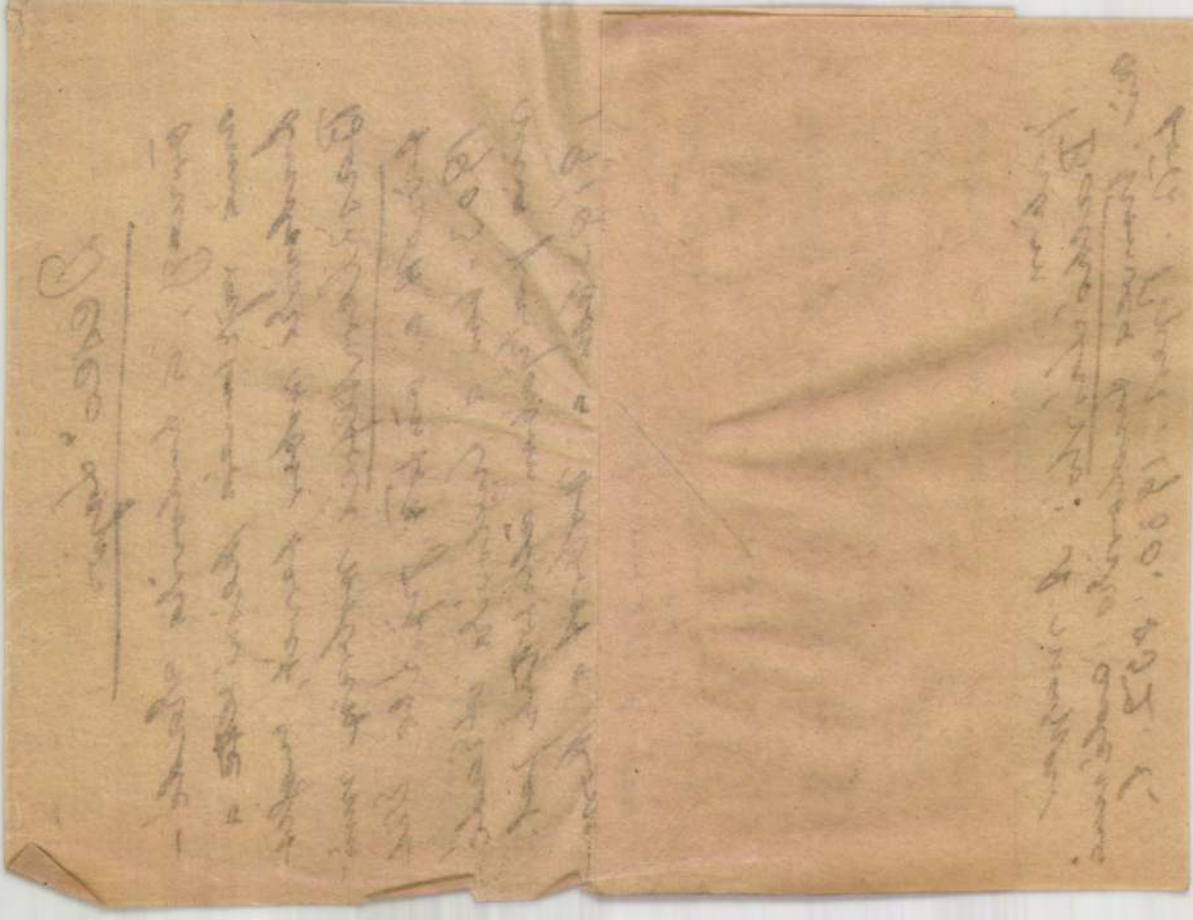

Déshási ismeretlen mester

Zöld kulacs
138.751.

Kresz Mária: Farkas kossós, tálas Bp. 1960.
364.o.

Dési ref. templom

Entz Géza: A dési ref. templom. Kolozsvár, 1942. Képekkel

Gentl (604)

Bergen

igazgató

KIFIZET
MAGY. KIR. AL
Budapest, 19 13

Dési műemlékek

DÉS (Erdély)

Ref. templom

Pataki Ferencz: Deés. VV 1860, 583 l.

DEÉS

Ref. templom

Patachi Ferenc: Deés város. V. 1866, 100 l.

DEÉS

Ref. templom

Patay Ferenc: Déés. V 1871, 34 l

DÉS

templom

Römer: könyvismertetés. AÉ, I–1869, 250 l.

DÉŠ

Gotikus templom

Torma Károly ... Századok, V – 1872, 61 l

DÉS

Ref. gotikus templom (leírja)

Szendrei János: Az Orsz. Régészeti és Embertani Társulat... AÉ, VIII – 1888, 90 l.

DÉS

Ref. templom: magas gotikus ablakok változatos mérmű-
vekkel, sekrestyében hálóboltozat. Rest 1580. Tor-
nya aljában kapuk, hegyes toronyzsiak. ~~[illegible]~~
(Harangja 1477, beontve) Fallal kerítve, mely maalacsony.

Orbán Balázs: Dézs városa régi emlékei: AÉ, VIII–1888,
332–334 l

DÉS

Rákóczy-palota, építtette Báthori Zsigmond,
kapuja felett SB és Báthori-címer

Szendrei János: Az Orsz. Régészeti és Embertani Tárculat... AÉ, VIII – 1888, 90 l.

DEÉS

Tpl.

Gerevich, Tiberio: L'arte ungherese della Transilvania.
Corvina, nuova serie, III-1940, 525.é.526.l.

DÉS

Museum

Dombi Lajos: Zakásrészlet

Dombi Lajos. MM, XI – 1935, 160 l.

DÉS (Erdély)

Rákóczi-ház

Szabó Ferenc: Dés. VV 1860, 583 l.

DEÉS

Rákóczi-épület

Patai Ferenc: Deés város. VV 1866, 100 l.

DEÉS

Rákóczi-épület

Patay Ferenc: Dés. VV 1871, 34 l.

DÉS

Rákóczi-palota: egyik homlokzatán kettős díszlépcső jónoszlopos erkélyre, másik homl. is erkély, Báthory Zsigmond címerével.

Orbán Balázs: Dézs városa régi emlékei: AÉ, VIII – 1888, 334 – 335 l.

DÉS

Rákóczi ház (most gimnázium)

A deési Rákóczi-ház. VI 1900, 157 l.

DEÉS

Polgári iskola

Műemlékek Országos Bizottságának működése... AÉ, XII – 1892, 286 l.

DÉS

Kisdedovoda 1846.

Pataki Ferenc: Deés város középületei.
VV 1862, 163–164 l.

DÉS

Kaszinó. 1847.

Sataky Ferencz: Dées város középületei.
VU 1862, 127–128 l.

DÉS

Kolostor (alapfalai a mai casinóban), ~~[illegible]~~ sírkő 1423.

Szendrei János: Az Orsz. Régészeti és Embertani Társulat... AE, VIII – 1888, 90 l.

DÉS

Casino, kolostorból, benne bolt, abban csonka sírkő, 1423.

Orbán Balázs: Dézs városa régi emlékei: AÉ, VIII – 1888, 335 l.

DÉS

Bélahegyi várrom (alig valami) okmányban szerepel 1261

Orbán Balázs: Dézs városa régi emlékei: AÉ, VIII – 1888, 336 l.

DEÉS

Bélahegyi várrom

Patachi Ferenc: Dées. VV 1871, 34 l.

DÉS

Cichegyi várrom, falak

Orbán Balázs: Dézs városa régi emlékei: AÉ, VIII – 1888, 33 kl.

DÉS

Cziczhegyi várrom

Szendrei János: Az Orsz. Régészeti és Embertani Társulat... AÉ, VIII – 1888, 90 l.

DEÉS

Czeczhegyi várrom

Patahi Ferencz: Déés. VI 1871, 34 l.

DEÉS

Várrom

A deési régi vár... VV 1868, 381.

DEÉS

Vársáncok

Sataki Ferenc: Deés város. VV 1866, 100 l.

DÉS

Óvári vár

Szendrei János: Az Orsz. Régészeti és Embertani Társulat... AÉ, VIII – 1888, 90.l

DEÉS

Óvári várrom

Pataki Ferencz: Deés. VV 1871, 34 l.

DÉS

Óvár, váncai láthatók

Orbán Balázs: Dées városa régi emlékei. AE, VIII–1888,
334 l. 335 l. 336 l.

DEÉS

Rózsahegyi várrom

Patahi Ferencz: Déés. VV 1871, 34 l.

DÉS

Kőrakegyi vár (Hajdani Castrum Dési)

Orbán Balázs: Dés városa régi emlékei: AE, VIII — 1888, 335—336 l.

DÉS

Óvár, rajta kár 1570-ből

Szendrei János: Vk Orsz. Régészeti és Embertani Társulat... AÉ, VIII – 1888, 90 l.

DES

Ház az Óvaron, épült 1578

Orbán Balázs: Dés városa régi emlékei: AE, VIII–1888, 334 l.

Dési Rákóczi-vallás

DÉS

Elemi iskola, óriási kéményre mutatja, h. a Rákóczi-palota konyhája volt.

Orbán Balázs: Dées Városa régi emlékei: AE, VIII – 1888, 334. l.

< Dési ref. templom >

Olajos István

A < >. 1942

Kézirat.

Idési

Korompay

63. l.

Gyarapodás.

ę, hol a

(labancz)

sok közül, a jobb felől előre törő vértes, balról
ét, a ki épen hátrahanyatlik, lelövi, míg
dal a kéz[redacted]ben [redacted] segitségre; [redacted] a
lől a földön, a [redacted]rös lobogó mellett, Tele-
ot tart és a kit tól[redacted] nem messze lovának teteme
al. Az égbolt felhős.

Tarczczal a földre borulva

cm.
Inger Józseftől 90 koronán (308/96).
I. 16-án (104/97).
vette 1897: VII. 7-én a 4580 [redacted] szvsz lei-

907: IV. 25.

Dési ref. templom-

erőd

l. Korompay

49. l.-

57. l.

képpel

52. l.

alaprajz

kép.

n festő.

dból.

afordult. Haja hosszú,
jusza és szakálla leberet-
les, nyakkendője fehér
end egyenruhája, mely
rét hordja nyakláncon.
illagja diszíti. A háttér

— Lelt. sz. 820. — Véte-
3–96). — Kifizettetett 1896
897 márczius 16-án (104–97).
897 július 7-iki 4580 szvsz.

datok. 1907: V. 36. *Isme-*
ényi Ferencz gr., a Nemz.

Dési óvári-torony

kepei repr-

Entz Géza: Szolnok-Doboka középkori műveszeti emlékei. Kolozsvár 1943.

II - III. tabla -

— kúriája 205—206, 205
LEO, IX. pápa 60, 249
LEUCA, l. Lukács
LIMOGESI JÁNOS zirci apát 204
LIUTRAND cremonai érsek 10
LODOMÉR érsek 77
— gyűrűje 245
LOTZ KÁROLY 53, 131
LŐRINC esztergomi érsek 335. jegyz.
LUKÁCS esztergomi érsek 74
LUKÁCS kalocsai érsek 178
LUKÁCS *(Leuca)* pozsonyi várispán (?) 125
LUX GÉZA építész 68, 81, 119, 165. jegyz.
LUX KÁLMÁN építész 48, 88, 119

MABILLON francia régész 249
MÁNUEL görög császár 74
MARGIT *(Capet)*, III. Béla 2. neje 74, 75, 92
MARGIT, III. Béla leánya 121
MARGIT-LEGENDA, l. Boldog Margit
MÁRIA, IV. Béla neje 127

Dési óvári torony

képei repr

Márki Sándor

Dósa György

M. Tört. Elektr.

Bp. 1913. 454, 455. l.

Dési ref. templom

gotikus

l.

Entz Géza:

Szolnok-Doboka Közép-
kori művészeti em-
lékei. Kolozsvár
1943. IV–V.
tábla

történész 206
SIGFRIED krakói ács 73
SIMOR JÁNOS esztergomi érsek 81, 96, 151
SIXTUS esztergomi scholasticus pecsétje 213
SMARAGD comes 66
STIBOR vajda 126
STORNO FERENC építész 104
STRZYGOWSKI, JOSEPH művészettörténész 149

SZAKMÁRY GYÖRGY pécsi püspök 52
SZALÓK-nemzetség 124
SZAPOLYAI JÁNOS magyar király sírja 48, 51
SZÉCHY ANDRÁS gyulafehérvári püspök 73
SZÉCHY DÉNES esztergomi érsek 58
SZÉKELY BERTALAN 53
SZÉLESS GYÖRGY esztergomi lelkész 53, 55
SZÉNA *(Scena, Zenie)* ispán esztergomi palotája 22
SZENT ADALBERT prágai püspök 16, 53, 55
— miseruhája 250, 249*

Dési templom

l.

Balogh Erdélyiek

nevem

isértés.

Dési ref. templom

Ja mennyezet töredékei
1720-ból, nem Umling
törinc id. művei.
1765-ből vals karzatfest-
mények azonban Umling-
tól valók.

Kelger. 116. l.

Dési ref. templom

Entz Géza: A dési református templom. Erdélyi Tudományos Füzetek. 141. sz.

P 2:50

Dési ref. templom

Gutenberg Lex IX. k. 27, 28 h.

Dés *(Dej)*, most Romániához tartozó város, a régi Szolnok-Doboka vm. székhelye, a Kis- és Nagy-Szamos egyesülésénél, (1920) 12.500 nagyrészt magyar lak. Számos közhivatala, iskolája van. Csúcsives ref. temploma 1450-ből való. A várost környező Cic-, Rózsa- és

Dés. Református templom

Bélahegy tetején egy-egy vár maradványai láthatók. II. Endre idejében szab. kir. város lett és sókamarát nyert. 1848 nov. 22-én, dec. 23-án és 1849 jan. 6-án ütközetek folytak határában.

P. ORMÓS J.

Dés vára a tatárjárás hatása alatt s közvetlenül az után épült. Mindenkor az erdélyi vajdák alá rendelt királyi erősség volt. III. Endre a désieket már 1291-ben a várnak járó mindennemű adózás alól felmentette. Utoljára 1407-ben említik.

VARJÚ E.

sablonos akadémikus müveknek.De
ez még a jobbak közül való.A sa
lonokban sokkal rosszabbakat ál
tottak ki.A könnyü müvészi sike
jellemző példája ez.Az Madonnáj
szinpadias beállitásu.Nem kelt
tatot,sem maga nem született ál
bél.Tetszeni akarás,festészeti
cérság jellemzi.Semmi mélyebb p
léma nincs benne. A mai ember s
kal mélyebb problémákon gyötrőd
és lehet más müvészi élvezete i
modern francia müvészetnek legu
tendenciája a chique,az elegano
keresése.

A párisi iskolának eg
fő mestere Chagall.

Dési Rákóczi-palota

Pesti Napló

1938. aug. 11.

— **Lebontják a dési Rákóczy-palotát.** *Désről* jelentik: A dési Rákóczy-palotát, amelyben jelenleg elemi iskola működik, lebontják, mert az épület egészségtelen és nem felel meg a célnak. Az épület eredetileg klastrom volt, amelyből II. Rákóczy György alakított fejedelmi palotát. Később a fejedelmi udvartartás is ide került s innen készítette elő Rákóczy György a szomorú kimenetelű lengyelországi hadjáratot.

— A kenti hercegi pár [illegible]

STÜHMER

LERAKAT

BONBON

KAKAÓ

CSOKOLÁDÉ

Dési ref.
templom

gotikus

Tanlati képe
előtről 308.l

Debreczeni L. 1928

1542

Müemlék Országos Bizottságána

Budapa

IX Höges Endre

Hivatalból.

megirva

Dési András

XVII. 4

Kolozsvári antalosok

1. l.

Dési András

Fundáló, tervező építén. Lóránthy

Zsuzsanna „igen jó mester"-nek nevezte

A magyarországi műv. tört. I. 242.
Corvina 1970.

Dési András mester

munkásságának és a rá vonatkozó adatoknak részletes ismertetése

Détshy Mihály: I. Rákóczi György fundálói.
Éptud. 1971 /III/, 4.sz. 348-378.l.

377.l.

MDK

Dési András, épitész . .

Erdélyben dolgozó "ighen jó mester"/1652./

A magyarországi müvészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás 348.l.

Dési Elza

Részt vett a kereskedelmi, pénzügyi és vendéglátóipari vállalatok Eötvös utcai kulturházában megrendezett kiállitáson.

Péter Imre: A KPVDSZ budapesti képzőművészeti kiállitása
Rajztanitás 1963. VI. 31.l.

megírva

Dési Ferenc

ács

1714. Kolozsvár

Bal Hel 128. l.

EXPRESS
LAPTERJESZTŐ VÁLLALAT
(CÉGT.: FARAGÓ JENŐNÉ)
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 49. I. 4
TELEFON: 228-411

T.

Europa Film Könyv Lapterjesztő és Könyv-
kiadó R.T.

Budapest
Rothermere u.12.

M.D.K.

Dési Egyed
festő

A feketegyarmati (Arad m.) falfestményeket 1467-ben készítette.

Balás Edit: Székelyföldi számyasoltárok. 10 l.
Székelyföld történeti és művészi multja

Mdk

Dési fazekasok (Erdély Dej)

legrégibb fazekas cétek egyike, 16. sz. elején jövátvagyott magyar nyelvű céltevél.
Sajátos régi stílus. Szaruval irt nagyvonalú minták. 1750 körül 40a fazekasok száma

Kresz Mária: Magyar népi cserépedények.
Néprajzi M. Évkönyve 1961, 162. l

Dési Gézáné

Budapesti pedagógus-művész

"Téli örömök" c. festménye /repr/

Rajztanitás 1963. I. sz. 7.1.

Dési Gézáné MDK

Őszi virágok, olf.

Zsuzsi leckézik, olf.

Mücsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők kiáll.

Dési Gyula

„Perspektíva" címmel rendezett kiállítást a Budapesti Műszaki Egyetem Építőmérnöki Kara a hallgatók munkáiból. - Pixlatóan ötletes és kreatív munkát is emeltek a kiállítás rangját, megérdemelve, hogy igazán otthonosan mégiscsak a tudományhoz is kapcsolódó területen mozogtak a hallgatók. Dési Gyula egy kirakatrendezéshez használatos elemet fedezett fel és emelt a kombinációs játék rangjára.

Pálinkás László: Bartók Galéria: építészhallgatók kiállítása.
a jövő mérnöke, 1982. febr. 26.

MDK

Deseő Lajos százados

készitette a Ludovika Akadémia alapitását ábrázoló emlékmü eredeti tervét 1901-ben; az akadémia rajztanára volt

Az ércbeöntött uj Ludovika-szobor. Ludovikás Levente 1929. VIII. évf. 1. sz. 15.1.

Deseppi Ferenc

ötvös

1828 Fiume

Magyarországi ötvösök 34l.

ungusztus 7-én.

tben.

y repkénynyel befutott vén fa
~~[illegible]~~ ábrázolvák, hol a fehér
e nező
ebb asszony vezeti, a ki fátyolos
sel. A háttér emeletes épület, a
pompáznak. Felvése alól jobbra

-- Lelt.sz.4520.-- Értéke 200 K.--
a 1912 márczius 9-én /621-913/.--
téte /1381-913/.-- Átvétetett 1913
ejelentetett 1914 márczius 30-án

113

Descppi József

ötvös

1828 Fiume

Kapumagyarorn ötvösök 34 l.

4539. William Walls:

A győző és legyő

Egy jobbra fordultan fekvő szelesedő fére sáv hurodik sa ~~[illegible]~~ melyn
nés lába kurta, hasa ~~[illegible]~~
az előterbeli domban vannak
D. a. 15. h. 1906 és W. Wall

Vászon, mér. 60.5:91.5
600 K.-- Gróf Andrássy Déne
(631-913).-- A Magyar Nemz.
~~Átvétetett 1913 április 33-~~
1914 márczius 30-án (345-91

Oeser Frigyes

Pozsonyban született, Németországban működött. Winckelmann barátja.

A magyarországi műv. tört. I. 303.
Corvina 1970.

Deser Frigyes
fő tő

Pozsonyban született - /1717 - 1799/. A
Riposci a hadémia fő tő igazgatója.
Goethe barátja.

A magyarországi műv. tört. I. 303.
Corvina 1970.

Desewffy Arisztid

Debreceni termálviztároló. Építész és belsőépitész Mikolcsó László, statikus Desewffy Arisztid. Képes ismertetés.

6o.l.

Magy.Ép.ip. 1971. 1.sz.

Désfalvai ref. templom

Harangláb szerkezeti
és távlati képe.
Segesvári harang
1791.
Hmizesek
Ezüst kehely
Öntányérok, ön Ennesó

Debreczeni László 1933
234, 235. l.

Louis Deshayes, francia diplomata MDK

1621-ben Győrben volt. Utazásáról könyvében a vár alaprajzát mellékelte. 305. old.

Gazdag László: Győr város térképei. 295.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr

Désházai ref. templom

Fejfák, klenodiumok leírása.

Debreczeni László 1931.

123a - 125. l.

BUDAPEST
12 V. 28-1
IFB
IFB

Dési ötvös céh

Kőmagyotvj. 98-l

DÉS

~~1918~~ DEJ.

Ötvösei már 1586-ban céhet alkottak, amelynek szabadalmait Báthory ~~Zsigmond~~ erdélyi fejedelem 1599-ben hagyta jóvá.[1] A kulcsos városok, úgymint: Kolozsvár, Nagyszeben, Brassó és Beszterce régi ötvöscéhei e „soha nem volt" szabadalmak használatát ellenőrizni kívánták.[2]

1599-ben 6 ötvösről esik említés. ~~Egyéb adatot a céhről egyelőre nem~~ ismerek, sem pedig olyan ötvösműveket, amelyek joggal volnának ide ~~beoszthatók~~.

Die Goldschmiede bildeten schon 1586 eine Zunft, deren Privilegien 1599 von dem Fürsten v. Siebenbürgen S. Báthory bekräftigt wurden.[1] Die alten Zünfte von Klausenburg, Hermannstadt, Kronstadt u. Bistritz wünschten die Ausübung dieser „vor dem nie gewesenen" Privilegien zu überwachen.[2]

1599 werden 6 Goldschmiede genannt. ~~Weder weitere Daten über die Zunft~~, noch Werke, die mit ~~Recht~~ hier eingereicht ~~werden~~ könnten, sind mir ~~bekannt~~.

[1] Jakab Elek: Kolozsvár története II. 356. — [2] Szádeczky Lajos: Iparfejlődés Magyarországon, VII. 86.

Dési Elza, grafikus

Gerbeaud cukrászda

Dési Elza 1986

Dési Elza: Gerbeaud

Dési

Élet

G.

XXX/40

Himmler szegyenszemre elájult a látványtól. Parancsaiban azonban továbbra is ezrek, százezrek haláláról rendelkezett, a továbbiakban viszont óvakodott a helyszínre látogatni.

★

A Reich főnökeire nincs több szavam: ők csinálták az ideoló-

sok tanú, köztük együgyű brazil pásztorgyerekek összejátszására lett volna szükség ahhoz, hogy ez a tetem egy ál-Mengele legyen, ráadásul az antropológiai és fogászati leletek is stimmelnek. Így egészen más kép áll előttünk. Mengele béresként tengette nyomorúságos életét az isten háta mögötti

Dessewffy Miklós, csetneki és tarkői gr. (1854. jún. 5. Oros – 1918. okt. 16. Bp.): éremgyűjtő, donátor. – A szlavóniai eredetű, származását a 13. sz.-ig visszavezető család gr.-i ága Mária Teréziától kapta gr.-i rangját. Felesége ludányi Bay Berta csillagkeresztes hölgy. – Középisk.-i tanulmányait a pesti Piarista Főgim.-ban, Kalksburgban és a debreceni Ref. Koll.-ban végezte. A debreceni gazdasági tanint.-ben tanult (1875–1876). 1893-ban rászállt a családi hitbizomány. A magyar főrendiház örökös jogú tagja. – A numizmatika iránt már debreceni tanuló évei alatt érdeklődni kezdett. Firenzei tartózkodása (1880–1881) alatt kezdett komolyan foglalkozni az ókori görög érmek gyűjtésével és tanulmányozásával. Később hosszabb időt töltött a szicíliai Palermóban is; ennek az útnak köszönhetők a gyűjt. páratlanul szép sziciliai sorozatai. Rendszeresen bejárt a Magyar Nemzeti Múz. Éremtárába (1907-től), ahol Gohl Ödön a kelta érmek gyűjtésére és tanulmányozására irányította figyelmét. Szakmai kapcsolatban állt a korszak neves kelta érmészeivel (A. Blanchet, H. de la Tour, R. Forrer). Szakszerűen fejlesztett kelta éremgyűjt.-ét, Gohl Ödön közreműködésével, a *Numizmatikai Közlöny* mellékleteként, saját pénzén, több füzetben folyamatosan közzétette (1910–1915). Egyiptomi útján (1911) számos Nagy Sándor-tetradrachmát vásárolt, amelyekből egy kisebb sorozatot eladott az Éremtárnak. Még életében számos további érmet is ajándékozott az Éremtárnak. – A Magyar Numizmatikai Társulat alapító tagja évi 200 korona tagdíjjal (1907), választmányi tagja (1909), tb. elnöke (1913). – A mintegy 3000 db-os, páratlan értékű és kitűnően feldolgozott görög és kelta éremgyűjt. halála után feleségére szállt, aki férje akaratának megfelelően úgy végrendelkezett (1935), hogy a gyűjt. örökös letétként a Magyar Nemzeti Múz.-ba kerüljön.

F. m.: *Gróf Dessewffy Miklós barbár pénzei.* I–IV. (A Numizmatikai Közlöny melléklete. Bp., 1910, 1911, 1913, 1915).

Irod.: Gohl Ödön: Emlékezés (Numizmatikai Közlöny, 17, 1918, 93–98.), Torbágyi Melinda: A Dessewffy-éremgyűjtemény története (Az Érem, 2000, 1., 24–28.).

Torbágyi Melinda

Dessewffy Miklós, gr. (1854. jún. 5. Oros – 1918. okt. 16. Budapest): éremgyűjtő, donátor. – A szlavóniai eredetű cserneki és tarkői előnevű nemesi család a 13. századig vezeti vissza származását. Grófi ága a címet Mária Teréziától kapta. Felesége ludányi Bay Berta csillagkeresztes hölgy. – Középiskolai tanulmányait a pesti Piarista Főgimnáziumban, valamint Kalksburgban és a debreceni kollégiumban végezte. 1875-1876-ban a debreceni gazdasági tanintézetben tanult. 1893-ban rászállt a családi hitbizomány. A magyar főrendiház örökös jogú tagja lett. – A numizmatika iránti érdeklődése már debreceni tanuló évei alatt kezdődött. 1880-1881-ben Firenzében élt és ekkor kezdett komolyan foglalkozni az ókori görög érmek gyűjtésével és tanulmányozásával. Később hosszabb időt töltött a szicíliai Palermóban is. Ennek az útjának köszönhetőek a gyűjt. páratlanul szép sziciliai sorozatai. 1907-től rendszeresen járt be a MNM Éremtárába, ahol Gohl Ödön figyelmét a kelta érmek gyűjtésére és tanulmányozására irányította. Szakmai kapcsolatban állt a korszak neves kelta érmészeivel, mint A. Blanchet, H. de la Tour, R. Forrer. Szakszerűen fejlesztett kelta éremgyűjt.-ét Gohl Ödön közreműködésével a Numizmatikai Közlöny mellékleteként saját pénzén több füzetben folyamatosan tette közzé 1910 és 1915 között. 1911-ben Egyiptomban járt és ezen útján számos gyönyörű Nagy Sándor tetradrachmát vásárolt, amelyekből egy kisebb sorozatot el is adott az Éremtárnak. Számos érmet is ajándékozott még életében az Éremtárnak. A mintegy 3000 db-os, páratlan értékű és kitűnően feldolgozott görög és kelta éremgyűjt. halála után feleségére szállt, aki 1935-ben a gróf akaratának megfelelően úgy végrendelkezett, hogy a gyűjt. örökös letétként a Magyar Nemzeti Múzeumba kerüljön. – 1907-ben lett a Magyar Numizmatikai Társ. alapító tagja évi 200 korona tagdíjjal. 1909-ben választmányi tag lett, 1913-ban pedig tiszteletbeli elnökké választották.

F.m.: Gróf Dessewffy Miklós barbár pénzei. I – IV. A Numizmatikai Közlöny melléklete. Budapest, 1910, 1911, 1913, 1915.

Irod.: Gohl Ödön: Emlékezés. (Numizmatikai Közlöny 17, 1918, 93-98), Torbágyi Melinda: A Dessewffy-éremgyűjtemény története. (Az Érem 2000/1, 24-28)

(Torbágyi Melinda)

GLASNER KATALIN

A DÉSI REF. TEMPLOM. XIV. SZ.

Dési ref. templom

Erdély 1940

Lebontották.

Dési ref. templom

ATHENAEUM NYOMDA
1940 AUG 1
NYOMDAVEZETŐSÉG

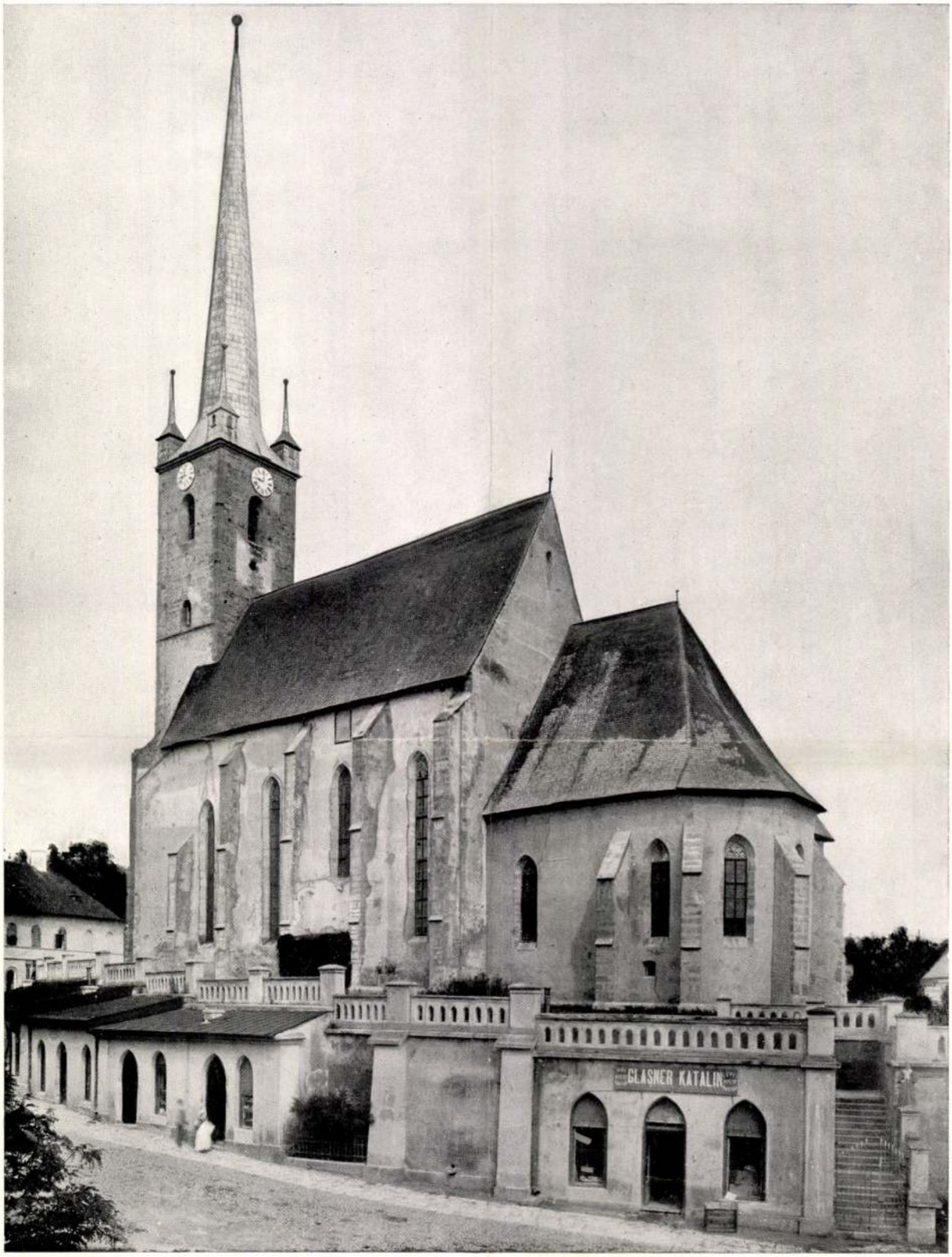

A DÉSI REF. TEMPLOM. XIV. SZ.

G III.

Gerevich

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1960 NOV 4

KŐBÁNYAI GYÓGYSZER
Budapest

1021

H-I-R-E-K

Deseő László kiállítása

November 3-án nyílt meg művelődési házunkban *Deseő László* kiállítása. A fiatal festőművész alkotásai már az első nap nagy sikert arattak.

Dezső László

Munka

III. RÉSZ

AZ ELŐZŐ CIKKBEN IS
MERTETETT TÉNYEKBŐ
következik, hogy abban a
esetben, ha a jelenleg kiala
kult és már ismertetett ter
melés centrikus irányzat mel
lett maradnánk, magát

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Derzsi Gergely

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1963 APR 9

1021

A kétarcú város...

A kazamata-sor mellett — Korszerű épületek a történelmi falak tövében — 1566-tól máig

Az alacsony házak összefolyó tömegéből karcsú gyárkémények és vaskos tornyok ugranak ki — s hiába tudja az ember, hogy ez a település közigazgatásilag község, mégis városnak könyveli el. Talán történelme miatt...

397 éves történelem

A belváros szűk utcáin, az apró főtéren színes embertömeg kavarog, egyensapkás diákok, bevásárló háziasszonyok és szigorú arcú, hivatalos emberek. Zöld Volga suhan végig a Vár utcán, a kocsi utasai — pestiek lehetnek — elolvassák a vár falán *Vörösmarty Mihály* emléktábláját, és a komor falak között a történelmet keresik, a 397 éves történelmet...

Az egykori Zrínyi-várban most szorgalmas emberek dolgoznak, hétről hétre fiatalodik a vár, a nemrég még elhanyagolt műemlék nemsokára teljes pompájában fogadhatja a látogatókat. A turistaszállóvá átalakított kazamata-sor mellett feltárták az egykori földvár falait, a múzeum épületén az utolsó simításokat végzik. Három év múlva, 1966-ban, Szigetvár ostromának 400. évfordulóján országvilágra szóló nagy ünnepségsorozat színhelye lesz a város.

A történelmi légkört keltő, tiszteletet parancsoló öreg falak között barangolva eszembe jut a fél órával ezelőtti beszélgetés a községi tanács elnökével, *Tinusz Jánossal.*

Az elnök íróasztala mögötti színes, nagyméretű rajz függ a falon: Szigetvár általános egyszerűsített rendezési terve Tinusz elvtárs érthető büszkeséggel mondta:

— *Túlhaladtuk már az 1957 ben készített települési vázlatot, de az általános rendezési terv — tavaly decemberre készítette el a VÁTI — a jövő terve...*

A történelmi múltú Szigetvár város lesz...

A vár előtt viszik majd el a 6-os út új szakaszát, tehermentesítve ezzel az amúgy is szűk belvárosi utcákat. Az állomásnál modern étterem, a vár mögötti területen új strand épül, az északnyugati részen szálloda és étterem létesítését tervezik. Az eddigi felmérések szerint huszonöt év múlva Szigetváron a jelenleginél háromezerrel több ipari munkás dolgozik, új ipar telepeket építenek a vasútvonal déli részén és a város keleti oldalán. Bővítik a Konzervgyárat és korszerűbb technológiával dolgozik majd a világhírű szigetvári Cipőgyár.

Apró, színes pontok a térképen

A lovagterem egyik falán, a várban, régi freskó az eredeti, 1566-os állapotban mutatja a Zrínyi-várat; az aszfaltos, köves és nagyon sáros utakon barangolva a látogató a mai Szigetvárral ismerkedhet — és a tanácselnök irodájában a jövő városának általános rendezési terve függ.

A térképen apró, színes pontok jelzik a már kész és a később épülő házakat, az északnyugati részen jelölték ki a tervezett négyszáz ágyas kórház helyét, a jelenlegi száz férőhelyes kórházat majd korszerű rendelőintézetté alakítják át. Az új postaépületet a harmadik 5 éves tervben építik fel, s ekkorra talán befejezik a város nagy részének közművesítését is. *Évente 60—80 családi ház épül OTP-hitelből Szigetváron*, szép, nagy ablakos, egészséges épületek, vízvezetékkel és csatornázással. 1966-ra már minden úttestet felújítanak, a járási tanács műszaki osztályának rendelete értelmében a házakat tatarozzák, s meghatározott színűre festik. Szigetvár készül a jubileumra — és tizenöt—húsz év múlva már jelentős város lesz...

Monumentális mészkőszobor

A Kossuth téren épül a modern, 350 férőhelyes filmszínház, két tizenkét lakásos modern épületbe már beköltöztek az új lakók. Ezen a téren állítják majd fel jövőre a szigetvári hős dédunokájának, a költő *Zrínyi Miklósnak* két méter hatvan centiméter magas fehér mészkőszobrát. A szobrot *Derzsi Gergely* készítette a Szigeti veszedelem költője halálának 300. évfordulójára.

Nagy utat tett meg Szigetvár, a „kétarcú város" 1566-tól — máig...

Vincze Jenő

Öt kapufa, négy kihagyott helyzet

Még egyszer a debreceni 4:2-ről

Kevés debreceni szurkoló gondolt arra a vasárnapi mérkőzés előtt, hogy csapatuk veszteségként fogja elhagyni a nagyerdei stadion gyepét. A hazaiak hangulata általában bizakodó volt és nem titkolták, hogy a Salgótarján elleni kisiklástól függetlenül bíznak csapatukban és remélik, hogy megismétlik az MTK ellen mutatott lelkes és eredményes játékukat.

A mérkőzés úgy indult, hogy a hazaiak győzelmi esélyei megnövekedtek, mert már az első percben egy veszélyes támadásuk önfeláldozó hárításánál Danka Imre agyrázkódást szenvedett,

ei kellett hagynia a pályát és a tíz főre olvadt vendégcsapat — középhátvéd nélkül, Kocsis Ernővel a kapuban, küzdött 17 percen keresztül, keményen visszaverve a megújuló debreceni támadásokat.

Szerencsére ezeknek a támadásoknak — a hazai csatárok lassú és körülményes játéka miatt — a pécsi védelem ellen tudott állni és amikor Danka visszatért, egyszeriben megváltozott a játék képe. A Dózsa fokozatosan átvette a játék irányítását és a csatársor formás és gyors

hűtötte a kedélyeket, fa-képnél hagyta az egész védelmet, hatalmas lövése Landiról kipattant és a kis Dunai nagy nyugalommal a hálóba vágta a bőrt.

Habár még negyedóra volt vissza, a hazaiak szemmellátható beletörődtek a vereségbe és Rádi az utolsó percben úgylátszik „kíméletes" akart lenni és kihagyott egy holtbiztos gólhelyzetet: félpályáról indulva átkígyózott a védelmen és hat méterről a kapusba lőtte a labdát.

Ha csak a statisztikai adatokat nézzük, már abból is kitűnik a pécsi csapat győzelmének jogossága:

A Pécsi Dózsa a négy gólon kívül öt kapufát lőtt, közte Dunai II. két hatal-

mas bombája és ezenkívül kidolgozott támadásból négy óriási „ziccert" hagytak ki csatáraink.

A debreceni támadósor adós maradt a lövésekkel. Kertész két fejesgólján kívül Danka csak egy-két esetben tették próbára, de ezeket a labdákat a súlyosan sérült kapuvédőn biztosan hárította.

A Pécsi Dózsa debreceni biztos győzelmének értéke növeli az, hogy a csapat ilyen fontos, idegenbeli mérkőzésén nyújtotta eddigi legjobb teljesítményét.

A szakvezetés kitűnő taktikát dolgozott ki erre a vasárnapra és a játékosok leg-főbb dicséreteként kiemelhetjük, hogy ezt a taktikát maradéktalanul és fegyelmezetten tartották be.

A 3—3—4-es felállás és a csatársor sokmozgásos, korszerű játékával szemben a debreceni csapat, de főként a debreceni védelem számtalanszor megoldhatatlan feladat előtt állt.

Reméljük, hogy ez a forma állandósul és egyre javuló eredményekben fog megmutatkozni a sokezer Dózsa szurkoló őszinte örömére.

Nagy Miklós

Sport

SPORT

Pályán

A Komlói Bányász si pontot

Értékes két pontot szerzett a Komlói Bányász az MTK-tól. Bár az *MTK* játékosai úgy nyilatkoztak, hogy tartanak a Komlótól, első félidei játékukon azért érezhető volt, hogy előző héten 7:0-ra verték a Szegedet. A *Komló* nem respektálta válogatottakkal tűzdelt nagy nevű ellenfelét. Gyorsan kihasználták az elbizakodottságukat, mire *Siposék* feleszméltek s rájöttek arra, hogy nem elég csak a név, és a múlt vasárnap szerzett gólok sem befolyásolják ennek a mérkőzésnek a kimenetelét. *Szőcs*, majd *Iván* góljával már 2:0-as előnyhöz jutott a Komló. Az MTK támadások szárnyaszegettek voltak, mert *Jerabek* kihúzta csatársoruk „méregfogát", *Sándort*.

Lendületes játék

Második félidőben *az MTK volt a kezdeményező*. Tervszerűen felépített támadásokat vezettek fedezeteik támogatá

A MŰANYAGABLAK-AKCIÓ FOLYTATÓDIK!

Kömmerling, Panoráma, Aluplast ablakok

17–25% már csak január 31-ig.

Angol, spanyol ajtók akciója: 12–15% engedménnyel.

AJTÓ, ABLAK

60 x 60 bukó-nyíló ablak:	11 464 Ft + áfától
90 x 120 bukó-nyíló ablak:	17 111 Ft + áfától
150 x 150 bukó-nyíló ablak:	27 890 Ft + áfától
100 x 210 bukó-nyíló erkélyajtó:	28 237 Ft + áfától

Látogasson el weboldalunkra:
htttp://www.trioajto.hu
E-mail: trioajto@axelero.hu, centrum@trioajto.hu
9024 Győr, Közép u. 16.
Tel.: (96) 525-756, fax: (96) 525-757
9200 Mosonmagyaróvár, Szt. István király u. 80.
Tel.: (96) 577-330, fax: (96) 219-092
1061 Budapest VI., Király u. 106.
Tel.: 413-6153, fax: 342-9843

REAL MEN'S ÖLTÖNYHÁZAK

KÖZVETLEN GYÁRI ÉRTÉKESÍTÉS!

Budapest VIII., Fiumei u. 10.
(Balesetivel szemben)

Budapest VII., Thököly u. 13-15.,
tel.: 352-1875

Budapest XII., Greguss u. 11.
(Kékgolyó u. sarok), tel: 214-9731

Budapest XV., Rákos út 70.
(Szerencs u. sarok), tel.: 306-4010

Nyitva tartás:
Hétfőtől- péntekig: 10-18 óráig,
szombaton: 9-13 óráig

OLASZ IMPORT,
GYAPJÚ-KASMÍR KABÁTOK
19 900 FT-TÓL!!!
Öltönyök: 14 990 Ft-tól.

MINDEN ÖLTÖNYHÖZ ÉS KABÁTHOZ EGY INGET ÉS EGY NYAKKENDŐT ADUNK AJÁNDÉKBA!!!

DÉVÉNYI Sándor

Népszab. 2003 Jan. 18.

CIKKÜNK NYOMÁN

Szabványos játszótér?

A *Rendbe hozták a palotai játszóteret* címmel megjelent információban arról adtak hírt, hogy az önkormányzat megrendelésére, az EU-normák szerinti szabványjátékokkal felszerelve újították fel a Besenyő parki játszóteret.

Gyakran járunk erre a játszótérre ötéves kisfiammal. Ahhoz képest, amilyen volt (egy-két lerobbant, betonalapú hinta), valóban szembeszökő a változás. Ám a munka átvételekor a XV. kerületi önkormányzatnak jobban oda kellett volna figyelnie.

A homokozó körüli padok szálkásak, nincsenek se lecsiszolva, se lekenve. Az egyik függeszkedő hinta olyan magas, hogy Csollány Szilveszternek se lenne könnyű felugrania rá. Nem is használja senki!

És mivel a játszótér közvetlenül a villamosmegálló sínjei mellett van, nem ártott volna egy kerítés sem.

Vagy a „szabványjátékokhoz" nem jár?

Dr. Valenti Rudolf

kerülhetnek.

Nagy Bandó András nem először érezte, hogy neki kell kézbe vennie az ügyet. 1989-ben például három hónapig dolgozott azon, hogy a Déli pályaudvar várótermét zsúfolásig megtöltő hajléktalanoknak 550 személyes melegedőt hozzon létre Budaörsön. A honvédségtől akkoriban ideiglenesen kapott helynek ma már semmi köze a hajléktalanellátáshoz. Szerepét azonban a szociális munkások szerencsére zökkenőmentesen át tudták venni. Az akkori segítség, a lefagyott ujjú, mindenki által eltaszított, szinte teljesen

Szíve vágya, hogy egy erre alkalmas, hatalmas csarnokban fantasztikus, közös lakásavatót hozzanak össze. Itt mindenki személyesen is megismerheti Takácsékat, és közösen megünnepelhetik a sikeres összefogást. Valamennyien elmondhatják majd magukról, hogy – saját gondjaikat félretéve – megakadályozták, hogy a kétéves Kristófot szülei hajléktalanként neveljék fel. Ehhez az álomhoz azonban még további jó szándékra és pénzre lenne szükség. A számlaszám: OTP Bank 11773315-93333968.

Rokob Tibor

Anyaoltalmazó alapítvány

MUNKATÁRSUNKTÓL

A családon belüli erőszak, krízishelyzet, illetve a hajléktalanság elől menekülő anyák és gyermekeik alig találnak átmeneti otthont maguknak a fővárosban. A kerületi önkormányzatok egy része gondol a bajba jutottakra, és hosszabbrövidebb ideig biztosítja elhelyezésüket.

A XX. kerületben immár tíz esztendeje próbál segíteni a budapesti Anyaoltalmazó Alapítvány. Az alapítvány 1992-ben, a pesterzsébeti önkormányzattól kapott épületben kezdte meg működését. Azóta elkészült az otthon új szárnya, így egyszerre 75 anyának és gyermekének tud helyet biztosítani. Az intézmény, megnyitása óta 1056 anyának és 1862 kisgyermeknek adott néhány hónapig biztonságot nyújtó menedéket.

Az ide érkezők zömét férjük bántalmazta. Néhány hónap után visszatérnek a családjukhoz, de gyakori hogy albérletben kezdenek új életet. A rászorulók jelentős része fiatal anya, közülük sokan állami gondozottként nevelkedtek.

Forrásház épül a Gellért téren

A metróberuházással kapcsolatos térrendezés egyik elemeként pavilonszerű kútház épült a Gellért téren. Egyes járókelői vélemények szerint zavarja a szálloda látványát, a tervezők értelmezése szerint viszont éppen kiegészíti azt.

A kútház stílusában idézi a Gellért keleties, sztúpaszerű kupoláját, s állítólag nem is új elképzelés pavilon állítása a szálloda elé: az előző századfordulóról is maradt fenn ilyen tervrajz. A forrásház tervezője, *Dévényi Sándor* Kossuth- és Ybl-díjas pécsi építész, aki a 4-es metróért felelős projektiroda, a DBR Metró Projektigazgatóság megbízásából végezte a munkát. Dévényi építészirodájának elképzelései szerint alakították ki Budapesten a Nagymező utca és a Jókai tér térburkolatát is, Pécsett pedig a várfal-rekonstrukciót.

A Gellért téri kútház a műleírás szerint a Gellért fürdő forrásaira utal. Kevesen tudják, hogy az itteni hévforrások a tér alatt hatszögletű kupolás csarnokban folynak össze, s tulajdonképpen erre a csarnokra is emlékeztetne a felszíni építmény.

A Reneszánsz Rt. kivitelezésében készülő, nyolcszög alaprajzú, süttői mészkőből készült forrásház már áll, de hiányzik még belőle a Zsolnay-féle pirogránit forrásszobor, *Dobány Sándor* keramikusművész alkotása. A Zsolnay-mázas kerámiából készült forrásból nyolc csatornán folyik ki az iható víz, s ezek a vízerek jelképezik a nyolc legfontosabb budapesti gyógyfürdőt, a Gellértet, a Rudast, a Rácot, a Királyt, a Császárt, a Lukácsot, a Széchenyit és a pesterzsébetit.

Gulyás László, a DBR Metró Projektigazgatóság vezetője szerint a tér rendezésére összesen 240 millió forintot költenek, s március 31-ig készülnek el vele. Ekkor helyezik üzembe az új kútházat is. Arra a kérdésre, hogy szerinte nem zavarja-e a forrásház a szálloda látványát, a cégvezető azt válaszolta: a tervet elbíráló zsűrik már megítélték ezt.

Cs. L.

A kupola alá kerül a forrásszobor FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

ca 50/B alatt. A klub keretében a női szerepekről, az értékteremtésről, családról, hivatásról beszélgetnek majd az érdeklődők.

Belváros

Az V. kerületi önkormányzat döntött a szociális törvényben meghatározott szociális szakellátások idei térítési díjairól. Belváros-Lipótvárosban alapelv: az alacsony jövedelműek alacsonyabb térítési díjat fizetnek, ám egyúttal a magasabb nyugdíjjal rendelkezők is kedvezményesen vehetik igénybe a szolgáltatásokat. A házi gondozást eddig kedvezményesen az öregségi nyugdíjminimum 250 százalékáig lehetett igénybe venni, a jövőben pedig a 330 százalékáig. Ez a döntés mintegy 4 millió forint többletkiadást jelent az önkormányzatnak.

Óbuda

Január 22-én hat órakor díjkiosztó ünnepséget tart az Óbudai Polgári Társaság a Selyemgombolyítóban (III. kerület, Miklós tér 1.). A rendezvényen a kerületi lakosok közül öten kapják meg az Erzsébet királyné díjat, amelyet azok az óbudaiak kapnak, akik egész életük során szolgálták a városrészt.

megrva

Dési György

ács

1703. Kolozsvár

Balthel 128. l.

MAGYAR KIR. POSTA
20
MEZŐ

www.budapestgaleria.hu

Tisztás. 2006, olaj, vászon, 100×130 cm

A Budapest Galéria meghívja Önt

DÉRY KONSTANTIN

festőművész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(1036 Budapest, Lajos utca 158.)
2006. július 27-én csütörtökön 17 órára.

A kiállítást megnyitja:

BARTÁK CSABA

képzőművész

Megtekinthető 2006. szeptember 3-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

Ø Dési Horszu István

Kolozsvári ötvös XVIII. sz.
Példametszése az Erdélyi
Nemzeti Muzeumban.

Kelpéld

U. 2173

$\delta_k = 2r \times \pi = 2 \times 0{,}63 \times 3{,}14 = 4{,}08\ \text{km}$

L

Budapest, 1930 januar 9-cn

$$ot = \frac{\cancel{2} \times r \times \pi \times r}{\cancel{2}} \quad r \times r \times \pi$$

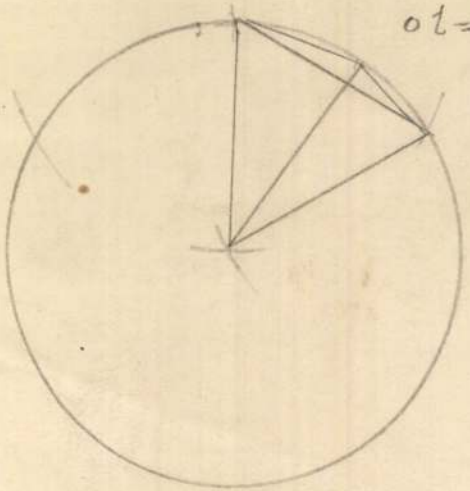

Dési Huber Isto án
festő

M.D.K.

Fatanulmány

Bizankció 1957. Budapest

15 l.

Dési Huber István, festő

MDK

Szerelőmunkás c. képe.

Repr.

– Munkásélet
képzőművészeti kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 15. 7. l

Déri Huber István, grafikus 1904

A Kortárs novemberi számát Déri Huber rajzai gazdagítják.

–: Megjelent a Kortárs és a Nagyvilág novemberi száma

Népszabadság, 1959. nov. 15. 8. l

Dési Huber István, festő 17 Dh

Megjelent A Művészetről című könyve a képzőművészeti Alap Könyvkiadóvállalat kiadásában.

– Újkönyvek

R. S: Dési Huber István: A Művészetről

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 28. 8.1

M.D.K.

Dési Huber István
festő

Forradalmi alkotásai.

Magyar Nemzet, 1959. nov. 29
Dudás Mária: Munkásélet a képzőművészet tükrében 8f

Lévai Huber István

Szerepelt a magyar népművészet a fasizmus
ellen c. kiállításon.

Népszabadság 1965. dec. 19.

Magyar népművészet a fasizmus ellen. B. Fehér Zsuzsa

Déri-Huber István

Szerepelt a Magyar Képzőművészek a fasizmus ellen c. kiállításon

Oroszegyetem 1965. dec. 15

A humanitást reprezentáló kiállítás a Manczel Galériában

MDK.

Dési Huber István

Munkaábrázolásairól

Északmagyarország 1965 máj.1.lap -

DÉSI HUBER ISTVÁN

39. Szegény asszony kakasa, olajf.
40. Farakások, olaj-tempera
41. Melankólia, olaj-tempera

K U T.kiállitási katalógusából./Nemzeti Szalón 1941 november 3o- december 14.

MDK .

Dési Huber István

Müveinek szófiai szerepléséről

Magyar Nemzet 1965 május 12.lap -

M.D.K.

Deschler Joachim

"A nürnbergi iskola hirneves mestere..." neki tulajdonitják „II Lajosnak egy igen ritka emlékérmét, melynek mai napig egyetlen példánya ismeretes /Drezdában."/
"Diszes kartusban négy részre osztott cimerpajzs: Magyar-, Cseh-, Morva- és Dalmátország cimerével, E./ és H./ lapjain.

Harsányi Pál: II. Lajos és a mohácsi csata emlékérmeinken. Kny. Bp. 1926. 9. Ω 1.

M.D.K.

Dési Huber István /1891-1945/ ?

151. Magános fa. Olajf. 55x130 vászon.
152. Öreg kubikos. Temp. 90x120 papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek.IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 11. l.

Déri-Huber István, festő 704

Álmodók c. kép. Repr.

Déri-Huber Istvánné: Élet és iskola 21.l

Család és iskola, Bp. 1960. december XI/12

MDK.

Dési Huber István

Kapcsolata a KUT-tal

Élet és Irodalom 1966 márc.26. lap 8.

MDK.

Pési Huber István

Kiáltó ifjumunkás /rajz/

Magyar Ifjuság 1966 márc.26.

Dési-Huber István Sestő

Mivel nem emlitve

1966. feb. 20. Kelet-Magyarország

Népszerűek a nyisbátosi mivelem kiállítaxai c cikk.

Dési Huber István festő

Szüts említi: „IV tend" c. sorozatát /1928/
a „Magyar képzőművészek a fasizmus ellen" c. kiállításon a Nemzeti Galériában

1966. febr. 2 Jelenkor

Dési Huber István festő M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géza: A magyar képzőművészek a fasizmus ellen / kiállitás a Nemzeti Galériában Magyar Nemzet 1965. dec. 12. 9.1.

M.D.K.

M.D.K

Dési Huber István
festő

Méltatás

D. Fehér Zsuzsa: Soha többé fasizmust!
Művészet, 1966. április – 7 kap

Dési-Huber István, festő MDK

A berlini tárlaton bemutatnak műveiből.

—: A Magyar forradalmi grafika Kiállítása Berlinben 9.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1966. márc. 11.

mdh

Dési-Huber István

Tanulmányíró: reprodukció

Tamás Ervin: A Tanulmányrajzolás Problémái
Népművelés 7. évf. 2.11 1960, 27.l

MDK.

Dési Huber István

Munkaábrázolásairól

Fehérmegyei Hirlap

1965 május 1.lap -

MDK.

Dési Huber István

Munkaábrázolásairól

Kisalföld 1965 május 1.lap -

MDK.

Dési Huber István

Olvasó lány c. rajzának reprodukciója

Csepel 1965 április 3o.lap -

MDK.

Dési Hüber István

Munkaábrázolásairól

Zalai Hirlap 1965 május 1.lap -

MDK.

Dési Huber István

Munkaábrázolásairól

Békésmegyei népujság 1965 máj.1.lap -

mD.

Dési Huber István

Munkaábrázolásairól

Hevesmegyei Népujság 1965 máj.1.lap -

Dési Huber István MDK

Kilátás az erkélyről, tempera

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

MDK

Dési Huber István, festő MDK

Dési Huber István életpályájáról szines
Képzőművészeti Kisfilm készült
„Külvárosi utca" címmel.

— : Hír 8.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. máj. 9.

MDG

Dési Huber István
festő

A két háború közti szocialista
művészet kiemelkedő alakja.

Lajos Sándor: A szocialista realizmus vitához,
Művészet, 1965. július – szept.

M.D.K.

Dési Huber István

Festőművész kiállitja müveit a Korányi szanatoriumban.

Képkiállitás a Korányi szanatóriumban.
Magyar Nemzet 1961. febr. 29. 4. old.

Déri Huber István.

Emlékkiállítás
1947. év tavaszán.

Említve:

Népművelés,
1965. 5. sz. 38. old.

Déri Huber István.

Ezüstkovácsok, (repro.)

~~Petrás István felvételei~~

Kritika, 1964. II. évf. 6. sz. 16. l. után.

Déri Huber István

a Szocialista Képzőművészek Csoportjának retrospektív kiállításán szerepelt

Említve,

Kritika, 1964. II. évf. 6. sz. 30. l.

MDK.

Dési Huber István

Cikk munkaábrázolásairól

Tolnamegyei Népujság 1965 máj.1.lap-

Déri Huber István

A lap a művész életművének
rövid áttekintésével járul hozzá
a modern magyar képzőmű-
vészet megteremtőinek népszerűsítő
bemutatásához.

Csepel 1966. máj. 27.

Herr Minister Dr. Stresemann

Berlin

Ich bitte Sie, meinen Kollegen Dr. Curtius und mich heute abend 7 Uhr zu einer Besprechung empfangen zu wollen.

Ergebenst

Dr. Luther

Berlin, den 27 Juli 1925

Dési Huber István

Önarcképe („A Negyedik Rend" c. sorozatból – reprodukció)

Csepel 1966. máj. 27.

Dési Huber István festö M.D.A.

Konyhasarok, repr.

Vándor az ablakban. I. repr.

Vándor az abalakban II. repr.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965-

48- 51. l.

Dési Huber István festö M.D.A.

/ 1895- 1944 /

Nyitott abalak, , repr.

Kisöreg, I. 1934. repr.

Kisöreg, II. 1932 repr.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965-

45- 47. l.

.

Dési Huber István festő M.D.

1934- 1937 között hosszabb tartózkodása a budakeszi tüdőszanatóriumban ,

Konyhasarok,

Vándor az abalakban, két változat,
Mangáné Heil Olga: Adalékok Dési Huber István művészetéhez

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965-
135. 1.

Dési Huber István festö

M.D.K.

Festöpélyája kezdetén , mint maga is mondta a

" kubizmus büvöletében élt "

Mangáné Heil Olga: Adalékok Dési Huber István
müvészetéhez

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Sp.

1965. 135. l.

Dési Huber István festö M.D.A.

Néhány kompoziciójában , egy hagyományos, egy - mást követö müvészeti stilusok és korszakok ál - tal megteremtett és fenntartott forma élt tovább, melyet ö sajátosan magyar , nemzeti, a korszak társadalmi problémái által meghatározott tartalommal tölt me.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965-

Mangáné Heil Olga: Adalékok Dési Huber István müvészetéhez .

133. l.

Dési Huber István festő M.D.A.

Nyitott abalak, 1931.
a Dési templom / 1931 / párdarabja ,

Kisöreg, 1934.

Kisöreg / Babával játszó kislány / II. 1937.

Mangáné Heil Olga: Adalékok Dési Huber István művészetéhez

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965-

134. l.

Dési-Huber István, festő MDh.

Az új művelődési otthont
Dési-Huber Istvánról
nevezték el.

-: Felavatták a József Attila lakótelep új
művelődési otthonát 14

NÉPSZABADSÁG

, sp. 1966. máj. 15. [Vidéki]

Dési-Huber István, festő MDH

A Toronyház utcában felépült új művelődési ház Dési-Huber István nevét fogja viselni.
Az uratással egyidőben Dési-Huber műveiből kiállítást rendeznek.
-: Művelődési házat avatnak az Üllői úti lakótelepen 10

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. máj. 14.

Dési-Huber István, festő MDh

Szavait idézi az ismertetés írója.

Murányi-Kovács Endre: Vajda Lajos emlékkiállítás Szentendrén 8

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. máj. 5.

Dési Huber István
festő-

M.D.K

A KUT tagja volt.

Frank János: Kunetty Jánosnál
Élet és Irodalom, 1966. március 26-8 lap

Dèsi Huber István Gestő

Mű nem emlitve

Tukács 1966 más 8

MDK

Dési-Huber István

Polgár Boriska és Dési-Huber I. képeinek kiáll. Kovács Ákos Szalonja. Bpest. 1930. márc.

MDK

Dési Huber István

Cserepes István emlékkiáll. 1960. Ernst Muz.

MDK

Dési Huber

neve emlitve

Bencze László kiáll. Ernst Muz. 1960. máj.

Dési Huber István MDK

Ásós ember, tempera

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK.

Dési Huber István

Kiállitási kritika

Somogymegyei Néplap 1965 dec.25.

Dési Hiber István festő M.D.A.

Aktivista grafikus

N egyedik rend

Perneczky Géza: Nyolcak és aktivisták köre

Kiállitás Székesfehérváron

Magyar Nemzet 1965. október 23. 4.l.

Dési Hube r István festő M.D .K.

Műv e külföldi kiállitáson bemut tva

/ NDK/

A Nemzeti Galéria terveiről

Magy ar Nemz t 1965. októbe r 13. 4.1.

Dési Huber István festő M.D.K.

Emlékkiállitása a Nemzeti Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1965. október 12. 4.l.

Déri Huber István

Művei szerepeltek a „Magyar képzőművészek a fa-
rizmus ellen" c. kiállításon.

Esti Hírlap 1965. dec. 14.

Dési Huber István MDK

Vén kubikos, tempera

Röghöz kötött

Mücsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Dési Huber István MDK

Vén kubikos, tempera

Röghöz kötött

Műcsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT

DÉSI HUBER ISTVÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA

1964. OKTÓBER HÓ 3-ÁN, SZOMBATON 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET

ORTUTAY GYULA

AKADÉMIKUS

MOND

fnyv 1. 8818

M.D.K.

Dési Huber István
festő-

A legelső várlat könyvecsinek
rajzai 1921 és 1923 között készül-
tek. - Levelekben is hut dött raj-
zokat a művész, egy Milinsz József-
hez a „Leserves" varlatát küldte

M. Heil Olga: Dési Huber István rajzai és vartalkönyvei
Művészet, 1965. november - 18 lap

M.D.V.

Dési Huber István
festő

1942 ben ezdelyi utarása emlékei a „Vizimalom Szamoson", a Szamospartí görbe fiák", a „Bivaly a borjával", a „Bivaly fürdető" és különböző változatai.

M. Kiel Olga: Dési Huber István rajzai és vártathőnyvei
Művészet, 1965. november – 18 lap.

Dési Huber István

festő

M.D.K

Desen élő fivéréhez küldte el a „Vihar ma dar dk" sticcit és élőnény kérésat. – 1938 nyarán a Nyírségben rajzolt, 1939-ben Hollóhőn töltött néhány hetet.

M. Hál Olga: Dési Huber István rajzai és várlathőnyvei
Művészet, 1965. november – 18 lap

Dési Huber István
festő

M.D.Y.

Első impressiói a Dunaintulról zoltak, ahol rokoni látogatáson volt. Készült Stalkaba utarott akonnan rajzokat hozott, majd a nemet Óriáshegységben készített várlatot. A harmincas években Rakoscsabán és Budaheszin rajzolt.

M. Sáil Olga: Dési Huber István rajzai és vártalhönyvei
Művészet, 1965. november - 18 lap.

M.D.K

Dési Huber István

festő –

A „Pajtások" várlat sorozat, a „Pásztorlány a bivályokkal" lapok már önálló alkotások, valamint a „Heverő pásztorlány"

M. Heil Olga: Dési Huber István rajzai és vártalkönyvei

Művészet, 1965. November – 18 lap.

Dési-Huber István, festő

MDP

Dési-Huber Istvánné: Dési-Huber István c. könyvének ismertetése.

Murányi-Kovács Endre: Egy forradalmár művész életrajza

8.

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. okt. 7.

Dési-Huber István, festő MDH

A Képzőművészet-sorozatban
előadás lesz Dési-Huber Istvánról.

H. M.: Indul a haladegyetem 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. aug. 21.

MDK.

Dési Huber István

Cikk rajzairól és vázlatkönyveiről

/M.Heil O./

Müvészet 1965 nov. lap 18-19.

Déri Huber István festő

MDK

A Nemzeti Galéria kiállításából

Börtönudvarban c. műve

Repr.

—: A Magyar Képzőművészek a fasizmus ellen

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. dec. 12.

Dési Huber [István], festő MDK

A kiállítás egyik legjelentősebb klakja.

D. Fehér Zsuzsa: Magyar képzőművészek a fasizmus ellen 8

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1965. dec. 19.

MDK

Dési Huber István

Dunakeszi vöröskémény, o.

Vaskapu utca, o.

Szocialista képzőm. csop. kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

MDK

Dési Huber István

Madzsar József arcképek repr.

Szocialista képzőm.csop. kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

Dési Huber István

A művészetről c. tanulmányai a művészettörténet forrásai sorozatban jelentek meg 1959-ben. Fejezetek pl. : A világnézet mint formateremtő erő a képzőművészetben; A festői módszer kérdéséről.

Paál Ákos: Könyvismertetés
Rajztanitás 1960.III. 30.1.

M.D.K.

Dési-Huber István,festő

Overallos munkás.Magántulajdon.Fekete repr.534.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a színház és a film.Bpest.Minerva.1960

M.D.K.

Dési Huber István,festő,1895-1944

Alig tanúlhatott.Sajátos müvész.Szocialista ember volt./Alvó munkásasszony/.Grafikus is.Negyedik rend c.linóleum metszet sorozata bátor. 534-535.o.

Kampis Antal: A képzőmüvészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőmüvészetek,a zene, a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

MDK.

Dési Huber István

Említve Csáp E.cikkében

BBudapest 1967 febr.

MDK.

Dési Hüber István

Említve Dávid K. cikkében

Jelenkor 1967 2.p.161.

M.D.K.

Dér Szuber István
festő

A művész ötvegye 50 napot
ajándékozott a Janus Pannonius
Múzeum leendő képtára számára

—: Állandó képtár lesz Pécsett.
Dunántúli Napló, 1957. ~~szeptember 10~~ – 3 lap

Dési Huber István

Farakások, reprodukció

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.

M.Nal. 1964.

MDK

Dési Huber István, festő

A 49 éves korában elhúnyt nagy művészről tart előadást a Szépművészeti Múzeumban Szabó Julia művészettörténész.

— : Ezt ajánljuk

6

ESTI HIRLAP Bp. 1967. máj. 2.

M.D.K.

Dési Huber István.festő

József Attiláról készitettképe a Petőfi Irod.Múzeumba
ban van..134.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múl
múltjáról.123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadó-
vál.Bp.1963

M.D.K.

Déri Huber István
festő

Déri Huber emlékkiállítás
nyílt felszabadulásunk 22
évfordulója alkalmából a
tatabányai Népházban.

M. Keil Olga: Déri Huber István emlékkiállítása a . . .
Művészet, 1967. augusztus - 30 oap.

Téri-Huber István

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

BH. 1932. XI. 25.

Dési Huber István
festő

M.D.K

Az 1939-1944 es lirikus korszakat az emlékkiállítása a „Kanca csikójával", a „Város peremén", a Vandor az ablakban és a „Vizi malom a Szamosson" képviseltek.

M. Hul Olga: Dési Huber István emlékkiállítása a ...
Művészet, 1967. július - 30 lap.

M.D.K

Dési Huber István
festő

A „Harafelé" című képének
egyszer változatát is bemu-
tatták a tatabányai emlék-
kiállításon, ez még az 1964-es
budapesti tárlaton nem szerepelt.

M. Heil Olga: Dési Huber István emlékkiállítás a...
Művészet, 1967. julius – 30 kap.

Dési Huber István

Festménye szerepel a KVT
kiállításán a Nemzeti Szalonban

Budapesti Hirlap 1937 XI. 21

Dési Huber István

Részlet a KUT jubilárisi kiállításán
a Nemzeti Szalonban

Nemzeti Ujság 1937 XI. 21.

Dési Huber István

Szerepel a KUT jubileumi kiállításán
a Nemzeti Szalonban

Nyolcas 1937 XI. 20

Dési Huber

Szerepel a KUT kiállításán
a Nemzeti Szalonban

Magyar Hirlap 1937 XI. 21

M.D.K.

Dési Huber István festő

Gyüjteményes időszaki kiállitása a siklósi várban.

Müemlékvédelem 196(/4. 251.1.

M.D.K

Dési Huber István

festő

Az emlékkiállításán bemutatták a harmincas évek más odik felében festett „Szalmakalapos önarckepet", a „Keserves"-t és a „Vihavmadarak" szürrajz változatát.

M. Kiril Olga: Dési Huber István emlékkiállítása a ... Művészet, 1967. Julius - 30 lap.

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Emlékkiállításán bemutatták
a „Román láng"-t, a „Nyitott
ablak ciminő temperát, valamint
az „Oroszbluvos dikkláng" ciminő
képét.

M. Kiel Olga: Dési Huber István emlékkiállítása a . . .
Művészet, 1967. július - 30 lap.

DÉSI HUBER ISTVÁN

rajzait és rézkarcainak sorozatát mutatták be a Dési Huber-kör négy termében.

Rabinovszky Máriusz: Budapesti kiállitások - Dési Huber István rajzai. - Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 39. l.

Dési Huber István

A lap megemlékezést közöl a művészről, aki Nagyenyeden született és igy az erdélyiek is a magukénak érzik.

Utunk, 1958.V.1.

Dési Huber István

festő

M.D.V.

A kiszmincas évket megelőző-
időből az emlékkiállítása ne-
hány vízkarcszerepel. – „Karafelé"
(repro)

M. Kiel Olga: Dési Huber István emlékkiállítása. . .
Művészet, 1967. ~~aug.~~ julius – 30 lap.

M.D.K.

Dési Huber István, festő

nevét és művészetét a magyar forradalmi művészetet bemutató kiállítással kapcsolatban a Pór - Uitz - Bercsényi - Derkovits vonalába helyezi a szerző.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 538-539. old.

/a cikk megj.: „Művészet", 1958. jún. /

M.D.K.

Dési-Huber [István], festő

nevét, az alföldiekkel s a Nyolcakkal együtt, az utóbbi két csoportban... mellőrött.. és háttérbe szorított... haladó művészet" körött említi:

Rideg Gábor: A képrőművészet társadalmi szerepe

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1967, márc. 1. sz.
XIII. évf.

11. old.

Dési Huber István
festő

M.D.K.

A tatabányai emlékkiállítás
katalógus címlapján a festőt
ábrázoló szénrajz a „Gondolkodó"
reprodukciója szerepel.

M. Heil Olga: Dési Huber István emlékkiállítása a ...
Műrézet, 1967. julius - 30 lap

Dési Huber István
festő

A tatabányai emlékkiállításán
bemutatták a „Pehmő szénbá-
nyászt" a „Terén" és az „Öreg csősz"
című művét.

M. Hál Olga: Dési Huber István emlékkiállítása a ...
Művészet, 1967. julius - 30 lap,

M.D.K.

Déri Huber István
festő

Az emlékkiállítás célja az volt, hogy magas mesterének és modern magyar művészet forradalmi hagyományait a mai Tatabánya számára.

M. Kiss Olga: Déri Huber István emlékkiállítása a Művészet, 1967. július - 30 lap.

M.D.K.

Dési Huber István
festő

Az emlékkiállítás a Tatabánya Városi Tanács Művelődési Osztálya, a Népkamara és a Magyar Nemzeti Galéria közös programja volt.

M. Hajdú Olga: Dési Huber István emlékkiállítása
Művészet, 1967. július - 30 kép.

M.D.Y.

Dési Huber István
festő

A Madrsar kár gyakori
vendége volt.

Pálsovszky Ödön: Az el nem hiszkult szobor
Élet és Irodalom, 1967. aug. 19 - 7 lap.

MDK

Dési Huber István
festő

Méltatás.

Bauer Jenő: Krónika
Művészet, 1967. június – 76 lap

Dési-Huber István

Zöldsapkás önarckép, olf.

~~Dési-Huber István~~

Milcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési Huber István MDK

Tárlókban tusrajzok, ceruzarajz, 8 linometszet

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Dési Huber István

MDK

Sakkozók, olf.

Ponty utca, olf.

Munkás-paraszt, olf.

Dési templom, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési Huber István MDK

Napraforgó, 1934. temp.

Szoptató anya, 1934, temp.

Csendélet szőlő-kenyérrel, 1935, olf.

Homokbánya, temp.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési Huber István MDK

Teherhordó, ol.temp.

Őszi budakeszi erdő, gouache

Ezüstkovácsok, olf.

A munka szent, gouache

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Dési Huber István MDK

Szamos a Nyulgátnál, ol.temp.

III.osztály, olf.

Dési temető, olf.

Budakeszi erdőrészlet, gouache

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Dési-Huber István

Péter Pál után, öl.temp.

Bivaly a Szamosban, temp.

Teréz, 1933. temp.

Hollókő, temp.

Micsornok 1957 Magyar Forradalmi Hivószot

Dési Huber István MDK

Megvadult tehén, 1938, temp.

Kisbéres, temp.

Malom a Szamos-partján, 1943. olf.

Születésnapi köszöntő, oltemp.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési Huber István MDK

Fecske utca, ol.temp.

Rákoscsabai utca, olf.temp.

Guberáló, olf.

Hollókői asszony, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési-Huber István MDK

Budakeszi fatörzsek, szénrajz

Önarckép, 1938, szénrajz

Pihenő bányász, 1933, szén

Budakeszi szanatórium, szén

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Dési-Huber István

MDK

Vizmosta fagyökerek a Budakeszi erdőben, szén

Kisfiu madárkával, szén

Kilátás a Budakeszi szanatóriumból, szén

Szoptató anya, tanulmány, szén

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési-Huber István MDK

Budakeszi szanatórium kertje, szén

Dési templom, kréta, vizfestménnyel

Vihar készül/Tanulmány a Pusztába kiáltott szóhoz, szén

Budakeszi erdőrészlet, gouache

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési-Huber István MDK

Ifjumunkás overallban, szén

Budakeszi, szén

Tanulmány a Pintérné-hez, szén

Könyöklő, szén

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Dési Huber István
festő

M.D.4

Méltatás.

Pagány Ö. gábor: Börcsönyi Ferenc emlékkiállítása
Művészet, 1967. május – 33 lap.

Dési Huber István

Veres Péter: Mitán az ember, ha magyar; c. könyvében ist a magy. zéprőművészetről, ami nincs" — D. H. I. nyilvánosan válamol. (A művészettörténet forrásai, Bp. 1959, 89-900.

Kontha Sándor (88 jenzet)
Mérés László, Bp. 1966, 102.

Dési-Huber István, festő M.D.K.

nevét említi:

Bencze Gyula: Képzőművészetünk tegnapja, jelene, fejlődésének néhány kérdése

Művészettörténeti Értesítő, 1965.XIV.évf. 3.sz.

230

old.

Dési-Huber István festő

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

kiállításának sírere igazolta, hogy „a merev sémáktól és példakéi pektől meg tudtunk szabadulni, hogy látókörünk kitágult, s hogy a szocialista előfeltételek elnyerték méltó helyüket."

Béla Köpeczi: Zwei Jahrhunderte ungarischer Kunst und Literatur

Studien, Bd.I.1966. hsg.Zoltán Halász 76. old.

M.D.K.

Dési Huber István festő

A fiatal házasok a Nefelejcs utácaban vettek ki hónapos szobát, és az asszony édesanyjánál étkeztek.

Háromhónapos házasok voltak, amikor magas lázzal megbetegedett.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István ,Bp.1964

23.1. · / .

M.B.K.

Dési Huber István festő

Az orvos tifuszt állapitott meg, a László kórház
ba szállitották, ott derült ki, hogy izzadmányos
mellhártygyulladás,
1924-ben elhatározzák olaszországi utukat, Gollában
Miláno külvárosában vettek lakást, ves xxxáb
a második hónapban lehelyezkedett, mint ezüstmüv

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István ,Bp.1964

24.1. ./.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Lakást vett ki és felesége is utána ment.
Első munkahelye a Bernareggi cégnél 1924 szeptembertől január végéig tartott ,
márciustól egy éven át a Fratelli Leone cégnél dolgozott. ettől kezdve csak megszakitásokkal volt párhetes munkája

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István ,Bp.1964

26.1. . / .

M.N.K.

Dési Huber István festő

Pesten kapták valakitől Krón Béla cimét, aki mint kitünő rézkarcoló megtanitotta erre a technikára.

Sok karcot készit.

Dési Huber Istvané: Dési Huber István, Bp. 1964.

26.1. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Irénke, repr. / Bauer Irén / barátjuk és segitő tőjük.

Bauer László mérnök , - Irén bátyja irodájában helyzkedett le dési Huberné.

Uj lakást vettek ki.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

28-29.1. / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Firenzei sikátor, repr.

Vázlat a III. osztályhoz, repr.

Olaszországi tartózkodásuk idején a Podelini iskola ismét kiállitásra készül .

" Munkásifjak képzőművészeti kiállitása " c .

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

33-34.l.

. / .

M.D.K.

Dési Huber István festő
a
Osteri Gig, repr.

Majd megválva Baueréktől a Ganz magyar gép és gyorirója lett Désiné.

Atorinói Quadriennale 1926-ben két munkáját "Narratore" és Ritratto di donna" címüt elfogadta

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.
32. l.

. / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Firenzében a " Lungo ~~d~~ il Lago " c. karccal szerepel.

Firezei sikátor, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

M.D.K.

Dési Huber István festő

Küld müveiből a Podolini-kiállitásra,

" Hegyibeszéd "
" Régi mühely " rézkarc

Moribonda,

1927 augusztusában hazatért, közben több olasz várost is felkeresve.

Dési Huber István: Dési Huber István, Bp. 1964
34-35.l. · / .

Dési Huber István festő

Vázlat a Ganz gyár udvaráról, repr.

Hazatérése után Csabára költözött, felesége szüleihez.

" Munkásvonat" c. rézkarc,

Elhelyezkedett szakmájába s felment a Nemesfémes szakszervezetbe.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

. / . 35-37.l.

Dési Huber István festő

Önarckép, repr.

Az Opera közelében levő "Mentor "könyvesbolt-
nak kis kiállitó-helyiségében mutatták be o -
laszországi munkáit.

Magyar táj, repr.

IV. Rend linoleum-album.
Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, 5p. 1964

38-42.l. . / .

Dési Huber István festő

A Iv. Rend kiállitva az AMSZ / Alkoholellnes Munkások Szövetsége/ 1928-ban rendezett kiállitásán.

Az AMSZ-nak már korábban tagja volt.

Legszebb lapja az albumnak :" Felvonulás" és-t a Ioo % c. folyóirat is közölte

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Mp. 1964

43.1. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Ez időtöl szerpel már nem Huber , hanem Dési Huberként,

Olaszországból hazatértekor figyelmeztették, hogy van még egy Huber István nevü festő, vegyen fel müvészei melléknevet.
Dés város nevét választotta.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Kp. 1964

43. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Magvető, repr.

A IV. Rend-sorozat cimlapja, repr.

Betegsége komolyan jelentkezik, beutalják a budakeszi Erzsébet tüdőszanatóriumba, amelynek későbbsokszor volt ápoltja, s ahonnan utolsó utjára kisérték,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, *p. 1964

44-46.l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

1930 jan. résztvett a KUT-kiállitáson,

1930. Tamás Galéria , Progressziv müvészek kiállitásán szerepel,

1930. Polgár Bo iskával állit ki a "Kovács Szalonban"

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

46-47.l. . / .

M.D.K.

M.D.K.

Dési Huber István festő

A régi Rend , repr.

Agitátor, repr.

Felvonulás, repr.

"Déli pihenő"

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

. / . 48-49.l.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Pintérné olajportréja,

Az Ó utcai tejkihordó asszony, Teréz portréja,

1930 nyarán látogatás Désen,

1930. " Uj progrssziv müvészek " c. kiállitáson szerepel a Tamás Galériában

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964 49-50. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Az 1930-i tüntetésben résztvett a Nemesfémesekkel,

1931. kiállitás a Kovács Szalonban Sajó Edit szobrásszal.

Erkélyajtó,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

50-51. l. ./.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Összecsapás, repr.

Örömhir, repr.

Az áldozatok temetése, repr.

Uj Rend, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

52-53.l. . / .

Dési Huber István festő

1931- ben egyhetes németországi ut.

Pintérné, repr.

Közös müterme volt a Vasvári Pál utcában

Vilt Tiborral, Szöllösi Endreével,

Nyitott ablak, repr.

Dési Huber Istvnné: Dési Huber István, Bp. 1964.

53- 59.l. ./ .

Dési Huber István festő

B. Nagy Mihály , repr.

Madzsar József , repr.

Vasmunkás, repr.

Földmunkás, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

60- 63.1.

N.D.K.

Dési Huber István festő

1934-ben a pécsi fogházban nagyon megfázott.

Fáradt munkás, / a munka szent / repr.

Tömeg, repr.

1934 . csatlakozik a Szocialista Képzőművészek Csoportjához .

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

63-64.l. · / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

1932. csoportkiállitás az Ernst Muzeumban,

Földmunkás,

Vasmunkás,

Ezüstkovácsok,

Ifju rab,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

66.l. ./.

M.D.K.

Dési Huber István festő

lapos

Liebknecht-csendélet , repr.

orosz bluzos diáklány, repr.

Sakkozó, repr.

1932. nov. müve a KUT és UME fiatalabb müvészeinek kiállitásán,

Skkozó I.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

67-[illegible]diáklán

70.- l. . / .

Dési Huber István festő

1933 tavaszán , majd ősszel több hónapo tölt Budakeszin,

ebben az időben kevesebbet tudott festeni, többet irt.

A Korunk- juniusi számában jelent meg

"A magyar képzőművészet uj szakasza"

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964.

70. l. · / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

" Képzőművészet és társadalom változásai " c. tanulmány a novemberi Korunk-ban,

Déli pihenő, repr.
Müve az 1933-as Nemzeti Kiállitáson

Bauerék hivására Ausztriába mennek a nyáron.

1934. Keszthelyen letartóztatják.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964.

70- 73. l. ./ ,

M.M.M.

M.D.K.

Dési Huber István festő

1934. részvétel a KUT-kiálli ásán,

Teréz,

Öreg csősz,

Szénbányáasz,

Vén kubikus / 1933/ a Fővárosi Képtár

megvásárolta,

ési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964.

70- 76.1. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Olvasó lány, szánrajz,
1935 nyarán , néhány hét Csabán,
az orvos a Korányi klinikára utalta,
de innét sürgösen Budakeszire szállitották.
Sarló és kalapácsos csendélet, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964.

76-77.l.

M.D.K.

Dési Huber István festő

1935 és 36 nagy részét Budakeszin töltötte.

Teréz, repr.

1935. okt. Tamás Galéria "Modern magyar akvarellkiállitás"on 2 tájképe.

Öreg csösz, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964.

810-81.1. . / .

Dési Huber István festő

Vén kubikusm repr.

Pihenő szénbányász, repr.

Olvasó lány, repr. Uttörök / Munkás és paraszt

Tanulmány az "Uttörök" höz, repr. repr.

Óbudai gyár, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, p.
1964.

87-99. l. ./ .

.

M.D.K.

Dési Huber István festő

1936. Kut-kiállitás / 4 kép /

Óbudai táj,

Guberáló,

Szölő és kenyér,

Vihar elött / Pusztába kiáltó szó /

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, p.
1964.

101 , - 103. l. ./ .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Guberáló, repr.

Szölő-kenyeres csendélet, repr.

Csonka fák egy szakadék szélén, repr.

Dési Huber Istvánnó: Dési Huber István, Bp. 1964.

102- 107.1.

Dési Huber István festő

3 tanulmány a Korunk számára :

" Mai magyar festészeti törekvések"

" A festői módszer kérdései"

" Két modern magyar festő , Bernáth Aurél
és Derkovits Gyula

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, p.
109.l. / . 1964.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Budakeszi Erdő, repr.

Kisfiu madárkaával, repr.

József Attila, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, ... p.
1964.

109. 111. 113. 1. ./ .

Dési Huber István festő

Illusztráció József Attila egyik verséhez, repr.

A Rókus kórházban tüdőmütéten esett át.

Budakeszin van.

Csonka fák egy szakadék szélén, olajtempera,

Önarckép, Picasso-képpel , repr.
Keserves, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

114- 121. l. . / .

.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Viharmadarak, repr.

A szanatóriumban meglátogatja Goldmann, egy kiállitásra akaják megnyerni a Tamás galériában

Könyöklő paraszt / János bácsi / repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

122. 123. l.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Szalmakalapos önarckép, repr.

Megriadt tehén, repr.

Üvöltés / Bögő tehén / repr.

Fedics bácsi portréja, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

125. 129. 1. ./.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Fedics bácsi mesét mond / Falusi mesélő / repr.

A szantóriumban is sokat rajzol.

Kisöreg, repr.

Kisöreg 1934-es , elözö változata, repr.

Sokat olvas, olvasmányairól feleségének levélben számol be

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

129-133. l. j / .

M.L.K.

Dési Huber István festő

Régi-régi temető, repr.

Dinamikus táj, / Szivárványos táj/ repr.

Virágzó fák, repr.

Kopasz fák, fepr.

Hazafelé / Földmunkások / repr.

Dési Huber Istvánról: Dési Huber István, Sp. 1964.

.134- 139. l. /

M.D.K .

Dési Huber István festő

1937-ben egymásután jelentek meg a Korunk-ban cikkei.

Határban, repr.

Kubikosok, repr.

Konyhasarok, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,
141- Bp. 1964.
146. l.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Bibliás néni / Olvasó öregasszony / repr.

Farakások, repr.

Farakások kora tavasszal, repr.

Kucsmás paraszt, / Férfifej/ repr.

Viha madarak,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,
Bp. 1964. 147- 154.l.

. / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Naplemente, / Dinamikus táj, Röghöz kötöttek /

repr.

Utazás Szabolcsban, Bátorligeten

Stefike, repr.

Napraforgók, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,

155- 158.p. Bp. 1964.

. / .

Dési Huber István festő

1938 december, első komoly kollektiv kiállitás az Ernst Muzeumban Barcsayval, Székessy Zoltánnal,

Déli pihenő,

Kisöreg, Rég-régi temető,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,

. / . Bp. 1964. 159.l.

Barcsay Jenő festő M.D.K .

1938. kollektiv kiállitás az Ernst Muzeumban Dési Huber,Barcsay,Székessy, 1938

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,
Bp. 1964. 159.l.

M.D.K.

Dési Huber István festő

1938 -as kiállitásán szerepel még:

Határban,

Aratás után,

Pihenő aratók,

Röghözkötöttek,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,
Bp. 1964.
160. l. / ,

Dési Huber István festő

Nyári délután,

Vénasszonyok nyara,

Dinamikus táj,

Virággzó fák,

Kapálók /

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

160. l.. / .

К.Ч.К.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Hazafelé,

Kubikusok,

Konyhasarok,

Keserves,

az Ernst Muzeum kiállitásán összesen 49 festményt, 35 rajzot állitott ki

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

160. l. ./ .

M.D.K.

Dési Huber István festő

kiállitva még:

Farakások,

Férfifej,

Naplemente,

Stefike,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

160. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Napraforgók,

Zöldsapkás önarckép, / Önarckép ikonnal /

Erdéli emlék,

Gyár az erdőn / Budakeszi gépház vörös kéménye

Öreg fák / Vizmosta fagyökerek /

Kopasz fák

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

160. l. k / ,.

M.N.K.

Dési Huber István festő

Rőzseszedők,

Rőzsehordók,

Erdéli emlék, repr.

Péter Pál után, / Aratás után / repr.

Budakeszi gépház vörös kéménye / Gyár az erdőn / repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

160- 165. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Gyár az erdőn tempera vázlata, repr.

1939 ismét hónapokig Budakeszin,

Öreg fák / Vizmosta fagyökerek / repr.

Kopasz fák, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

167, - 172.l../ .

167-

Dési Huber István festő

Rőzseszedők, repr.

Rőzsehordók, repr.

Rákoscsabai táj, repr.

Dési Huber István: Dési Huber István, Bp. 1964.

174-177. l.

Dési Huber István festő

Illyés Gyula portréját tervbeveszi.

Illyés Gyula és József Attila kettős arcképe, repr.

Pusztába kiáltott szó, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

180- 181. l.

/ .

M.D.K.

Dési Huber István festő

xAxJózsef ,Illyés portré hátterében a "Pusztába kiáltott szó"képe , a másik vázlaton a "Szivárványos táj ".

Az Illyés -József kettős portré József A. halála után készült

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

182. l.

MDK

Dési Huber István, festő

Születésnapi látogatás a hitüntetett öz. Dési Huber Istvánnénál.

4 festő volt otthonát régóta műemmbként tartják számon. A özvegy rengeteget tett férje műveinek, élete emléheinek megmentéséért.

R. Gy.: Két ember helyett 7

Népszabadság Bp. 1967 ápr. 11

Déri-Huber István

szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

NU 1933. IV. 20.

M.D.K.

Dési Huber István festő

A Szocialista Képzőművészek Csoportjához tartozott

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.xii5

1964. 64.1.

MDK

Dési-Huber István

Szoptató anya, temp.

Csendélet szőlő-kenyérrel, of.

Homokbánya, temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Dési Huber István

Guberálól repr.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Dési-Huber István

Budakeszi fatörzsek, szén

Önarckép, szén

Pihenő bányász, szén

MSG. Magyar Forradalmi művészet. Müncs. 1957.

MDK

Dési-Huber István

Budakeszi szanatórium, szén

Ifjumunkás overallban, "

Budakeszi, szén

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

MDK

Dési-Huber István

Tanulmány a Pintérné-hez, szén

Könyöklő, szén

Budakeszi szanatórium kertje, szén

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mücs. 1957.

MDK

Dési Huber István

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Dési Huber István

Hollókői asszony, of.

Megvadult tehén, of.

Kisbéres, temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

z é k

MDK

Dési Huber István

Fecske utca, o.temp.

Rákoscsabai utca, o.temp.

Guberáló, of.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

b./ Tarcali csaták eml

kapcsolatos emlékek je

kontaminálódás, távoli

Az 1848-as ún. %

Dési Hubert István

Részlet a Műcsarnokban rendezett
"Magyar művészetéről" c. kiállításon.

Nemzeti Ujság 1942. VI.7.

M.D.K.

Dési Huber István

"Dés a Szamosról" c. képének repr.-ját hozza a lap gróf Almási-Teleki Éva Művészeti Intézetében rendezett kiállitásról.

Kiállitások c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. május 7-13.
VI. évf. 19. sz.

.....

Dési Huber István

Kert

Micsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Děsí Hubor Ječvěn

Kerl

Dési Huber István

festő -

M.D.K.

Méltatás.

Lanier Sándor: Gerson Pálról

Művészet, 1966. augusztus - 32 lap.

MDK

Dési Huber István

Szabadság és nép-kiáll. Csók-gal. 1962.V.

MDR

M.D.V

Dési Huber István
festő

Meltatás.

Dömötör János: Nagy István kiállítása Vásárhelyen
. Művészet, 1966. november – 39 kép

A JANUS PANNONIUS MÚZEUM ÉS SIKLÓS JÁRÁS TANÁCSA
MEGHÍVJA ÖNT A SIKLÓSI VÁRFESZTIVÁL ALKALMÁBÓL,
A VÁRBAN RENDEZETT

Dési Huber István-emlékkiállítás

ÉS A

XVII–XIX. századi kastélyberendezések

C. KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1966. ÉVI JÚNIUS HÓ 11-ÉN, SZOMBATON DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND: DR. DANKÓ IMRE, A BARANYA MEGYEI MÚZEUMI SZERVEZET IGAZGATÓJA

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE
966 JUN. -8 12
II
PÉCS I.

Németh Lajos

Budapest XIV.
Zjánka D. u. 73

66-2026 Pécsi Szikra Nyomda
F. k. dr. Dankó Imre

M.D.K.

Dési Huber István

/d.z./: "A festő az ecsetjével politizál" cimmel ir kritikát a müvész munkájáról, s bemutatja a müvész fényképét munkaközben. Többek között megjegyzi, hogy a müvész legutóbi KUT kiállitásán aratott komoly sikert kiváló alkotásaival.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. dec. 9-15. VI. évf. 50. sz.

MDK.

Dési Huber István

özvegyének adományai Pécs képtárának

Dunántuli Napló 1965 aug.1.lap -

MDK.

Dési Huber István

Cimszóval szerepel a Müvészeti Lexikonban

Magyar Bemzet 1965 máj.29.lap -

MTK.

Uzsal Magyar Jelvény

Üdvözlöm sz.r-pol a Művészeti Lexikonban

Magyar Szemle 1965 máj.29.Lap/-

MDK.

Dési Huber István

Cikk munkaábrázolásairól

Nógrád 1965 május 9. lap -

Déri Huber István, festő

A Nemzeti Galériában Déri Huber István
műveiből állítanak össze kiállítást.

— : Múzeumi hónap — harmadszor

ESTI HÍRLAP, Bp. 1964. júl. 18.

Dési Huber István, szobrász MDK

Vilt Tibor múzeumi becsü
portrét készített Dési Huberről.

G. M.: Országos tárlat Szegeden 2
Bp. 1964. júl. 25.

ESTI HIRLAP

Dési Huber István

Festőről írt Rabinovszky Máriusz

Angyal Endre: Rabinovszky Máriusz:
Két korszak határán
Jelenkor 1965 11. sz. 1041. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

Dési – Huber István

Festő publicisztikai tevékenysége

Aradi Nóra: Hűség és képzőművészetéről

Kritika 1965 4 sz. 6 8 l.

Dési Huber István, festő (1) MDK

A Ferencvárosban, az Ipar u. 11. sz. házban élt s' dolgozott 1939-től haláláig Dési Huber István. – Ezvegye nyilatkozata utolsó éveikről, egyuttal azokról az általa őrzött képekről, amelyeket az emlékkiállítás céljaira a Nemzeti Galériának átengedett

H. M.: Rajz a bomba ~~x~~ raktárról 2

ESTI HIRLAP

, Sp. 1964. okt. 20.

Dési Huber István, festő MDH

2

A művész örvegye megmutatta férje első rajzát. 1917. I. 24-én készítette a berezinai moczarakban a bombaraktárról.
Bemutatja a kiállításra szánt képeket is: az Olvasó öregasszony, a Rákoscsabai utcarészlet, a Pihenő szénbányász, a Hazatérő aratók címűeket.

H. M.: Rajz a bomba-raktárról 2

ESTI HIRLAP Sp. 1964. okt. 20.

Dési Huber István, festő MDH

A Művészetről c. könyvét

sokan vásárolják.

(2s. i.): Elfogyott a pénzem 2

ESTI HIRLAP Sp. 1964. okt. 7.

Déri Huber István, festő

Okt. 3-án nyílik meg [illegible] emlék-
kiállítását a Nemzeti Galériában.

– Cl Déri Huber 2

ESTI HIRLAP, Sze. 1964. okt. 1.

Dési-Huber István, festő

M.D.K.

az 1934 évi KUT kiállítás után „nem állt ki a Szocialista Képzőművészek Csoportjának követelménye: a pártosság elve mellett s ig szembe került a művészsejt állásfoglalásával."

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből. 1949-1956

Művészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 2. sz.

130. 108. old.

M.D.K.

Művészettörténeti Értesítő. 1965. XIV. évf. 82.

old.

MDK.

Dési Huber István

Kiállitása készül az NDK -ban

Magyar Nemzet 1965 okt.13.lap-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

MAGYAR NEMZET

1965 OKT 12

Dési Huber István emlékkiállítását özvegyének jelenlétében vasárnap nyitotta meg a nyírbátori múzeumban dr. Gunyhás Emilné, a megyei tanács elnökhelyettese. Ünnepi beszédet mondott Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója.

MDK.

Dési Huber István

Viszonya a szocialista realista irányzathoz

Müvészet 1965 7.lap 3 -

MDK'

Dési Huber István

Munkásságának méltatása

Előre 1965 ápr.9.lap 3.

Lési Huber István

Művei szerepeltek a Magyar Képzőművészek a Fasizmus Ellen c. kiállításon.

Magyar Nemzet 1965. dec. 12.

Dési-Huber István

lehetőséget nyert Farkas Istvántól hogy kiállithassa műveit.

Pataky D.: István Farkas. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970.
1-2 k.

140 f.

Dési Huber István

Említve

Szíj Rozsa: Kontvélyessy Magda Répei Hajdu-Bihari Napló, 1970. nov. 15.

Dési Huber István (1895-1944)

A világnézeti harc eszközének tekintsen a festészetet. Képei szociális témájúak

E. Thiel: Kis Szépes művészettörténet 168. l.
1966.

Dési-Huber

Szandai Sándor portréja említve

Mezei Ottó: Szandai Sándorról

Magyar Építőművészet 1969. I.a. 52. l.

Dési Huber István

Déli pihenő 1930. repr.
Magyar Nemzeti Galéria

E. Thiel: Kis Sziesz művészeti lexikon 167. l.
1966.

Dési Huber István

fotó

1970-ben halálának 25. évfor-

dulója

Hírek..

Északmagyarország 1970 II. 25. 8.

Dési Huber István,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet emlékgyüjtemén ben,rajzaiból ajándékozott a müvész özvegye mintegy ötven darabot.a Múzeumnak.A "IV.Rend"c. linóleummetszet sorozat Dési-Huber István harcos állás foglalása osztálya mellett. 182.old

SARKADISZ,HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár/Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve,1961.-évre,1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet emlékgyűjteményben az 1960-ban történt újrarendezés után az utolsó teremben az akvarell és rajzanyagot mutatták be. A száz kép közt Derkovits Gyula, Gulácsy Lajos, Dési Huber István művészete kapott nagyobb hangsúlyt. 183.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjteménye 191.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési-Huber István,festő

A Pécsi Modern Magyrar Képtár,Forgács Hann Erzsébet emlékgyüjteményében,rajzaiból ajándékozott a művész özvegye mintegy ötven darabot a Múzeumnak.Rákospalotai tájak,munkásfejek válnak élővé tolmácsolásában.182.old

SARKADINÉ,HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1961.Pécs,1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:

DÉSI HUBER ISTVÁN: "Táj csőszkunyhóval". Papir, tus. 26+17.5 cm. Jelzés, jobbra lent: Dési Huber. Ltsz: 57.388-184. old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
DÉSI HUBER ISTVÁN: "IV.Rend". Papir, linoleummetszet. 8 lapból álló sorozat, legnagyobb méret: 26+20 cm. Ltsz: 57.404.1-57.4o4.8. 184.kod.

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

DÉSI HUBER ISTVÁN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:

DÉSI HUBER ISTVÁN: "Földmunkás". Papir, tus. Lelzés, jobbra lent: Dési Huber. 42+27.5 cm. Ltsz: 57.380. 184.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: AModern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

DÉSI HUBER ISTVÁN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
DÉSI HUBER ISTVÁN: "Dombos táj". Papir, tus. 25.5+17 cm. Jelzés, jobbra lent: Dési Huber. Ltsz: 57.384. 184.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjteménynek 1960-ban megnyílt bővített kiállításán szereplő művek jegyzéke:

DÉSI HUBER ISTVÁN: "Dési táj a Szamossal". Papir, szénrajz. Jelzés, jobbra lent: DH. Ltsz: 57.391. 184.old

BARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
DÉSI HUBER ISTVÁN: "Budakeszi fatörzsek". Papir, tusrajz. 28+19 dm. Jelzés jobbról lent: DH. Ltsz: 57.392.
184. old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

DÉSI HUBER ISTVÁN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:

DÉSI HUBER ISTVÁN: "Kertrészlet". Papir, szénrajz. 40x 30 cm. Jelzés, jobbra lent: DH. Ltsz: x 57.402. 184.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: AModern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásának szereplő müvek jegyzéke:

DÉSI HUBER ISTVÁN: "Öreg csősz".Papir,tus.37+28 cm. Jelzés,jobbra lent:DH.Ltsz:57.379. 184.old

SARKADINÉ,HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1961.Pécs,1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásának szereplő művek jegyzéke:
DÉSI HUBER ISTVÁN: "Proletárok". lp. tempera. 67+67.5 cm. Jelzés, nélkül. Ltsz: 59.107. 184.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:

DÉSI HUBER ISTVÁN: "Talvigások". Papir, szénrajz. 14.5+23.5 cm. Jelzés nélkül. Ltsz: 57.390. 184.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő művek jegyzéke:
Dési HUBER ISTVÁN: "Szántóvetők". Papir, szénrajz. 14.5+ 23.5 cm. Jelzés nélkül. Lt z:57.389. 184.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
DÉSI HUBER ISTVÁN: "Budakeszi gőpház". Papir, tusrajz. 27.5+19.5 cm. Jelzés, jobbról lent: Dési Huber. Ltsz: 57.794. 184.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő művek jegyzéke:
DÉSI HUBER ISTVÁN: "Önarckép". Papir, rézkarc. 19+17 cm. Jelzés Dési H.I.-né irásával: Önarckép/Milano/1926. Ltsz: 57.406. 184.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:

DÉSI HUBER ISTVÁN: "Önarckép".Papir,szénrajz. xxx 23x17.5 cm.Jlezés,jobbról lent:DH.Ltsz:57.393. 184.old

SARKADINÉ,HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1961.Pécs,1962

Dési Huber István,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásának szereplő müvek jegyzéke:
DÉSI HUBER ISTVÁN: "Öreg munkás arcképe".Papir,rézkarc.22+18.5 cm.Jelzés,balról lent:Békéscsaba 1929. Ltsz:57.405. 184.old

SARKADINÉ,HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1961.Pécs,1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:

DÉSI HUBER ISTVÁN: "Rákoscsabai részlet". Papir, szénrajz. 29+59 cm. Jelzés, jobbról lent: DH. Ltsz: 57.401. 184. old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
DÉSI HUBER ISTVÁN: "Körbe-körbe".Papir,rézkarc.
26+ 17 cm.Jelzés,jobbról lent:DH.Ltsz:57.407. 184.old

SARKADINÉ,HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1961.Pécs,1962

Dési Huber István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hánn Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
DÉSI HUBER ISTVÁN: "Rákoscsabai téglagyár". Papir, szénrajz. 47.5+62 cm. Jelzés, jobbra lent: DH. Ltsz: 57.403. 184-o.a

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Dési Huber István

művészetelméleti tevékenységének rövíden ismertetői és méltatója

Novák Zoltán hozzászólása a művészettörténészek ünnepi ülésén, a felszabadulás huszonötödik évfordulóján. Művtört.Ért. 197o.2.sz. 136-319. l.

137. l.

MDK

Déri Huber István, festő

Erdős Ferenc ír („Valami készül" c.) a szocialista képzőműv. csoport tagjairól, köztük Déri Huberről.

Gyöngyi Imre: Emlékiratok, emlékezések
361-362.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1965. június

XV/6

Péri Huber

Emlétve

H. Sugár Andor festőművész em-
lékkiállítása
Magyar Nemzet, Bp. 1970. nov. 15.

Dési Huber István festő

A firenzei képzőművészeti akadémia pályázatot hirdetett az őszi " Stefano Ussi" nemzetközi kiállitáson való részvételre erre küldte le a buzakeresztek tövében szoptató anya képét "Maternitá" cimen,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 189. l. ./. 1964.

M.D.K.

Dési Huber István festő

1939 nyarán elutaztak Hollókőre,

Hollókői temetés "

Hollókői vörös feszület,

Hollókői vázlatok I. repr.

Hollókői vázlatok II. repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp .

189- 193. 1. . / . 1964.

M.D.K.

~~Berkovits György festő~~
Dési Huber István festő

Vázlat a hollókői templomról,

Olajfestmény a " Péter-Pál után-i tájról,

Vázlat a hollókői tornácos házakról,

terve volt ezket kovább fejleszteni,
de ősszel ismét Budakeszire kellett mennie,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp .
1964.
192. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Tüdőmütéte csak meghosszabbitotta életét , de nem gyógyitotta meg teljesen.

Igen sokat dolgozott, kivánkozott vissza Csabáról Pestre, hogy munkáit barátainak megmutathassa

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964 193-194. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Kövező munkás, repr.

Szandai Sándor szobrászbarátja elkésziti portréját, gyakran meglátogatja Csabán,

Ámulók / Megriadt leányok / repr.

Az Ipa r u. 11. sz. alatti házban lakást vesznek ki

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

194-195. l. / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Pusztába kiáltó szó,
Marakodó farkasok — 1944-ben elveszett

Tanulmány az " Ámulók"-hoz, repr.

Éneklő leányok , repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964
196-197.l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Ebben az időben / 1939/ sokat rajzolt,

Szól a sziréna / Gyár előtt/ repr.

Csendélet ablakkal, repr.

Vitája az Ország Utja c. folyóiratban Veres Péterrel

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 196

197- 200. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Kiáltó / Földet ! / repr.

Kiáltó / Munkát ! / repr.

Olvasó munkás, repr.

Földmunkás, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István , Bp.
Bp. 1964.
203. l.. / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Kispolgár, repr.

Ifjumunkásnő / Geisler Eta / repr.

Radnóti Miklós, repr.

Agitátor, / Szollner elvtárs / repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István , Bp.
Bp. 1964.
204- 205. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

1941. kollektiv kiállitás az Ernst Muzeumban
/ akkor már Almásy-Teleki Éva müvészeti
intézet /

Kiáltó ifjumunkás, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István , Bp.
Bp. 1964.
206.l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

1941-es kiállitásán:

Madárdal,

Álmélkodók 3 változata,

Anyaság,

Gyár elött,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István , Bp.
Bp. 1964.
207.1. . / .

Dési Huber István festő

A város peremén, repr.

Budakeszi fenyőfák, repr.

Dési templom, repr.

Ásztorlány a bivalyokkal, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964.

208- 212. l.. / .

Dési Huber István festő

Pajtások, repr.

Nyári nap, repr.

Szamos-menti táj, repr.

1941. a karácsonyi Népszavában vitainditó cikke jelent meg a IV. Rend müvészetéről

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964.

214- 216. l.· / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Bivaly a borjuval, repr.

Munkásasszony, repr.

Kilátás a Karig lányok erkélyéről, repr.

Bivalyfürdetők, repr.

Tanulmányrajz bivalyokról, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964.

216- 220. l.. / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Három darabbal vett részt a Szocialista Képzőművészcsoport 1942. március 29-i " Szabadság és nép " kiállitásán a Vasas székházban.

Külváros / Vaskapu utca / repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964. 220-221. l. ./ .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Hollókői öregasszony, repr.

Ferenczy Károlyról irt tanulmányt,

1942. szeptemberében a Magyar Képzőművészek Szövetsége bevonta az általa kiadott arcké - pes igazolványt,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964. 223. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Fekvő lány, repr.

A 40-es években Ipar utcai lakásán készült tusrajzait fejekről / 22 lap sorszámmal / Baján Gyula egy kisjövedelmü képrajongó vásárolta meg , az 50-es években halála elött a Szépmüvészeti Muzeumra hagyva azokat

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964. 224.l. ./ .

M.D.K.

Dési Huber István festő

A Muzeumból a Nemzeti Galériába került lapok :

Kiáltó / Földet ! /

Olvasó munkás,

Földmunkás,

Kispolgár,

Ifjumunkásnő,

Szollner József portré

Kiáltóxx

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

224. l. ./ .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Kiáltó ifjumunkás / az özvegy tulajdonában,

Radnóti Miklós portré,

Utolsó éveiben uj linósorozatot tervezett

"A tömegek utja" cimen , csak az első lap készült el.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

224. l. ./ .

Dési Huber István festő

1942 . nov. még részt vett a KUT kiállitásán,

nyáron Désre utaztak,

Tanulmány az Ország Utja számára

" Az impresszionizmus éa ami utána jött"

1943. máju csoportkiállitás

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,

Bp. 1964. 224.l. ./ .

- llo ä M.D.K.

Dési Huber István festő

Töprengő, repr.

1943 májusában gyüjteményes kiállitáson vesz részt.
Itt mutatja be :Város peremén,
Budakeszi,
Dési templom,
Pásztorlány bivalyokkal,
Nyári nap,
Szamos menti táj /Dés a Szamos partján

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,
Bp. 1964. 225-226.l.· /.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Munkásasszony / Pintérné /
Kilátás a Karig lányok erkélyéről,
Bivaolyok,
Külváros,
Budakeszi táj,
Hollókői öregasszony,
c. festményeketet.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,
Bp. 1964. 226.l. ./.

M.N.K.

Dési Huber István festő

Rajzok : Fekvő lány,
Tünödő,
Lovak,
Temperák, Munkások,
Kanca csikajával, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,
Bp. 1964.
226, 227.l. . / .

Dési Huber István festő

Illusztráció József Attila Flóra verséhez
Munkások / Ezüsmüves ifjumunkások/ repr.
Overallos ifjumunkás, repr.
1943 nyarán egy hónapot tölt Désen ,
Sötétpataki táj, repr.
Sötétpataki ház, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

228- 231. l. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Sötétpataki táj, repr.

Szamos-part, repr.

Halászcsónak a Szamoson, repr.

A dési gettóból, repr.

A dési gettóból, repr.

Talán ezen az erdélyi utján készült utolsó befejezett munkája

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 196

231- 233.l. · / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

a "Szamos parti görbe fák,"
1944 februárjában szerpel az Uj romantikusok kiállitásán a Tamás Galériában,
"Marakodó farkasok" c. képét szerette volna bemutatni, dea kicsiny helyiség nem tette lehetővé.

a kép 1944-ben elveszett

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964

232-233.l. /.

Dési Huber István festő

1944-ben a kiállitás rendezésekor ismét - ezuttal u.oljára Budakeszin volt.
A KUT 1943. okt. 31-én megnyilt kiállitásán 3 képpel szerepelt, többek között:

a "Kéksapkás önarckép"-pel

melyet temetése napján az Uj romantika kiállitásn gyászszalaggal ismét bemutattak

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964 234-235.l.. /.

Dési Huber István festő M.D.K.

Karácsonykor már olyan beteg volt , hogy alig tudtak kiutazni Csabára,
Állapota egyre rosszabbodott,
Január 15-én kivitték mentőkkel Budakeszire.
Itt kapta a táviratot, hogy a Szinyei jutalmat neki itélték,
Dési cigámysor, repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,
Bp. 1964. 236-237.l. ./ .

Dési Huber István festő M.D.K.

" A festő" c. képét a Fővárosi Képtár az 1941-es kiállitáson vette meg.
Szamos-parti görbe fák, repr.
Szamos-parti görbe fék vázlata, repr.
Állapota egyre sulyosbodik s 1944 februárjában meghal.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István,
Bp. 1964. 240.l. ./.

Dési Huber István festő **M.D.K.**

Kmetty János segit a temetés intésében és elintézi,hogy a Főváros diszsirhelyt adjon,

Kéksapkás önarckép, repr.
1958. a Kossuth-dij I. fokozatával tüntették ki munkásságát,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István.
Bp. 1964. 241. l.

Dési Huber István festő M.D.K.

Önarckép,
Levelezőlap D.H-né tulajdona,
Részlet jegyzetfüzetéből ,a 30-as véek végéről
Az én tanyám, D.H.-né tulajdona,
Tanulmányfej, ceruza,papir, D.H.-né tulajdona,
Csillések, szénrajz, D.H.-né tulajdona,
Utcai mutatványosok, tollrajz, D.H.-né tulajdona

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István.
Bp. 1964.
243.1.

Dési Huber István MDK

Szalmakazlak

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber

CSEPEL

1964 FEB 28

1024

— HÚSZ ÉVE, 1944. február 24-én halt meg Dési Huber István festőművész, a haladó magyar művészet egyik jelentős alakja.

— Négyszáznyolcvan tonna acélt öntöttek

M.D.K.

Dési-Huber István festő

Az " Európai iskola" tagja

Két évtized képzőművészeti eredményei és a szocialista realizmus vitája
Magyar Nemzet 1965. márc. 7.

MDK

Dési-Huber István

Ferencváros

Munkás

Magy. művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.
13.1.

MDK

Dési-Huber István

Gyár előtt

Magy. művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.
13.1.

1021

Dési Huber István

bb. 21. dési-huber istván emlékkiállitás nyirbátorban

vid/tr/aki 1965. október 10.

vasárnap ünnepélyesen nyitották meg a nyirbátori muzeumban a dési-huber istván emlékkiállitást. a tárlaton az ismert művész negyven alkotását mutatják be, köztük több szabolcsi témáju festményt. dr. gulyás emilné, a megyei tanács vb. elnökhelyettese megnyitója után dr. pogány ö. gábor, a magyar nemzeti galéria főigazgatója méltatta a festő munkásságát, majd manga jánosné, művészettörténész, a magyar nemzeti galéria munkatársa tartott tárlatvezetést. a kiállitáson megjelent dési-huber istván özvegye is, akit melegen köszöntött a szépszámu közönség./mti/

-.-

bb. 18. felavatták az öregek napközi otthonát nagybaracskán

vid/tr/a/ki 1965. október 10.

vasárnap több bács-kiskun megyei községben ünnepséget rendeztek az öregek napja alkalmából. dél-bácska falvaiban hat helyen köszöntötték ez alkalommal az időseket. csávolyon szombaton, vasárnap pedig nagybaracskán avatták fel az öregek napközi otthonát, amelyek nagyobbrészt társadalmi összefogással készültek. ezekkel együtt a bajai járásban már hét helyen rendeztek be napközi szociális otthont az idősek számára. az uj intézmények létrehozásához a termelőszövetkezetek is hozzájárultak. csávolyon például hatvanezer forintot, nagybaracskán pedig negyvenötezer forintot adtak a közös gazdaságok az öregek otthonának

MDK.

Dési Huber István

Müveinek szófiai szereplése

Népszabadság 1965 május 12.lap -

Dési Huber István, festő

Hosszú ideig élt Rákoskerentúron.

Lantos László: Itt született a Mandarin

4

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 aug. 22.

Dési Huber

Oelmacher Anna: „Ma 25 éve, 1942 márc. 29. én nyílt meg a - Szabadság és Hép - Kiállítás."

Magyar Nemzet, 1967. III. 29.

Dési Huber István

Overállos ifjúmunkás. (repr.)

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

550. l.

Dési Huber István

a szocialista képzőművészet csoportjához tartozó festők legjobbja volt.

Aczél Tivadar: Évszázadok művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., 111.

547.l.

Dési Huber István, festő

MDK

A Kiscelli Múzeumban grafikai műveiből mutatnak be.

– : A hét végi kulturális programból

11

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 27

MDK

Dési Huber István, festő

grafikai műveinek
kiállítása a Kisceli
Múzeumban látható.

– : A hét végi kulturális programokból

11

Népszabadság, Bp., 1968 aug. 3

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JUN 2

NÉPSZABADSÁG

MDK

tó

ecensens.

Kiállítás nyílt meg Dési Huber István grafikáiból

Dési Huber István grafikai műveiből szombaton kiállítás nyílt meg a budapesti Történeti Múzeum Kiscelli úti épületében. A tárlatot *dr. Kerek Gábor* Budapest Főváros Tanácsa népművelési osztályának vezetője nyitotta meg. A kiállított 33 mű a nagy proletár festő valamennyi alkotó korszakát képviseli.

1021

Dési Huber István

s Halápy János emlék-
emzeti Galéria Ion 7

Népszabadság

Bp. 1968. júl. 17.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

"Összecsapás" c. lapját közli
a IV. Reud-sorozatból, 1928.

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik
Bp. 1968. Magvető,
17. ábra

Dési Huber István (1895-1944)

önarckép. Tus, 347×220 mm.
Ltsz.: 1954-5175.

Reprodukció: Tájkép

Budai hegy vidék. „DH" (monogr.)
kréta és lemp. 465×614 mm. Ltsz.: 1950-4279.

Magyar nagy és atvarell a XIX. és XX.
században. Bev. Delmacher Anna.
Kat. Bp. 1959

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

a Szocialista Képrőművészek Csoportjának legkivrálóbb festő tagja, „... kíméletlenül bírálta a maga és, más sok gyöngeségeit ... írok megállapításai ... körvetlenül foglalkornak a szocialista alkotómódszer feltételeivel ..."

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik,

Bp. 1968. Magvető,

312-313-old.
+314.+319.

Dési Huber István

Emlékkiállítása nyílt a Nemzeti Galériában

Dinamikus táj (eml.)

Viharmadarak "

Parasztudvar. "

Önkinzó önarckép (1938, rajzó)

Simon Gy Ferenc: Dési Huber István emlékkiállításán

Magyar Ifjúság 1964 X. 10

Dési Huber István

Kiáltó ifjumukás (rajz, repró)

Magyar Ifjúság 1966 III. 26

M.D.K.

Dési Huber István festő

irodalom és festészet közötti különbségre vonatkozó írását idézi:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető, 5. old.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

nevét, Derkovits-sal és Goldmannal együk, azok körök emliti a nevő, akiknek művészete a két világháboru körök „nyitlan, egészet-műen szocialista tartalum..."

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető, 40. old.

M.D.K.

Dési-Huber [István], festő

nevét említi:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 120 old.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

nevét emliti, egy 1937-ből
származó idézettel kapcsolatban:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 63. old.

Dési - Huber István festő M.D.K.

nevét említi az 1964-évi Nemzeti Galériabeli emlékkiállításával kapcsolatban:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik
Bp. 1968. Magvető, 173. old.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

1928-évi „Negyedik rend" c. linoleumsorozatának néhány lapján „a városi környezet, a konvergáló hársorok rendje az a képi csokor mely segít kifejezni az emberek egyűvé tartozását, a tömeg egységes akaratát..." ... később említi a „Budapesti vörös kémény" c. festményét, „melyen/.

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 184. old.
+185. "

M.D.K.

Déti - Huber István, festő

... az ember jelenléte nélkül is, az emberi munka harmonikus szépségét példázza a külvárosi táj..." és „egy következő társa-sadalmi korszak jellemző típusá vá általánosul a ... cselekvőkéz munkásalak..."

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 184-185. old.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

„IV. rend" c. grafikáját emliti a szerző, ellentétképpen az egy idejű neobarokkos, szent királyokat dicsöitő megbirásokkal.

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető, 200 old.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

„1928-ban megjelent, Negyedik rend c. linoleumsorozata... Körvetelt szálakon Masereelhez kapcsolódik... s mintegy nyitánya a szocialista képzőművészeti törekvéseket új periódusának..."

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik,

Bp. 1968. Magvető, 302. old.

MDK

Déri Huber István festő

A 23. füzet: kerámiák, Derkovits, Déri Huber.

— : „Az én múzeumom" új füzetei 9

Népszabadság, Bp. 1968. május 24.

Dési Huber István

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának a "Müvészet a Szabadságért" c. utolsó kiállitásán 1942-ben szerepelt.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 83.l.

Dési Huber István

1.

A frakció tagjai Désit nem akarták a csoportból kiszorítani. Elmaradása után tárgyaltak vele, megpróbálták visszahívni, és nem szabtak elébe feltételeket. A vita egyetlen ismert dokumentumában, Major Mátéhoz címzett levelében el is ismeri és mentegeti fölényeskedését. Kiválását kizárólag aggasztó egészségi állapotával indokolja.

Erdős László: Valami készül 1964. Bp.

41. l.

Dési Huber István

2.

Vértes György szerint Dési azért vonult vissza, mert képtelen volt a kritikát elviselni, s a harciát azért hibáztatja most belenyugodtunk, hogy egészségi állapotára hivatkozva zártkörűen visszavonuljon.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 41.l

Dési Huber István

3.

Életeleme volt a harc. Így aztán teljesen logikus, hogy egészségét félti a jövendő ivástól, pontosan tudva, hogyha más nem, ő gondoskodnék arról, hogy szervezetét legyenek e viták. Visszavonultsa miatt sokat kellett szenvednie.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 42.l

Dési Huber István

4.

A csoporttal csak hivatalosan szakítja meg az érintkezést. A következő években tüneményes gyorsasággal fejlődik ki művészete, és ez magához rousza a csoport fiataljait: Berda Ernő, Julián Pál mindennapos vendégei lesznek. Sugár képein is felismerhető hatása.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964.

Dési Huber István

Dési Huber erdélyi Korunk-ban megjelent elméleti cikkeit a szocialista művészcsoport tagjai kevésé ismerhették.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 42 l.

Dési Huber István

A szocialista müvészcsoport 1935 febr. 1-én a Magántisztviselők Szövetségének Andrássy uti székházában rendezett kiállitására néhány szimpatizáló müvészt is meghivtak: Dési Hubert, Gergely Tibort, Mészárost.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 63.l.

Dési Huber István

A kommunista sejt tagjai előre kiosztott szerepek szerint felkeresték a baloldali érzelmeikről ismert tekintélyes müvészeket, - ezzel a szocdem bürokrácia bizalmatlanságát akarták legyőzni.

Erdős László idézi Vértes György Goldman tanulm.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 20. l.

Dési Huber István

Vándor az ablakban /repr./

Pásztorlány bivallyal

Dr.Madzsar József portréja

Ezüstkovácsok

Déli pihenő

Erdős László: Valami készül Bp.1964.Képjegyzék.

Dési Huber István

1.

Vitája a szocialista művészek csoportjának alapítóival komplikált. Maga is kommunista volt, mégsem értettek mindenben egyet. Dési a „Grand Art" elméletét hirdette, a megformálás mikéntje a döntő. Vitában próbálta elvei helyességéről társait meggyőzni.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 40.1.

Dési Huber István

2.

Legalábbis átmenetileg elméletét egybehöti a szükséges művészi agitáció elleni harccal, álláspontját a frakció tagjai kénytelenek keményen visszautasitani.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 40.1.

Dési Huber István

3.

Művészi gyakorlata pedig nem igazolja elméletét. Miközben a témától való függetlenedést hirdeti, ő maga változatlanul külvárosi tájakat és embereket rajzol, vagyis ugyanazt, amit a csoport fiataljai.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 41.l.

Dési Huber István

A szocialista művészcsoport megalakulásáért az SZDP-vel tárgyaló küldöttség Kmetty, Perlrott, Dési Huber, Schönberger nevével érvelhetett, akiknek a kérését mégsem lehetett visszautasitani. - Major Máté.

Erdős László: Valami készül Bp.1964. 16.l.

Dési Huber István

A Népszava májusi számában mégegyszer hitet tettek a müvészet szabadsága mellett: Kmetty, Kádár, Farkas, István, Dési Huber, Czóbel, Bernáth, Beck Ö Fülöp, Sugár, Goldman

Erdős László: Valami történt 1964. Bp. 107.l.

Dési Huber István

Az 1944-es KUT tárlaton résztvett.

Erdős László: Valami készül 1964. Bp. 111.l.

Dési Huber István

A baloldali képzőművészek megbeszélés ein Frankfurter Jenő vezetésével ő is részt vett kezdettől.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964.

11.1.

MDK

Dési Huber István festő

Gömczi-Szabó: Az 1956.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfája Művért 1957.VI.évf.4.sz. 341.l.

Dési Huber István

Tájkép, olaj

Műterem II. csoportkiállítás. 1935.

Dési Huber István
Guberáló, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 8 1.

Lévai Huber István festő

Magyar Nemzet VI. 1950 okt. 6. 5 l.
Végvári L: Magyar grafika

Déri Huber István festő

Élet és Irodalom II. 11. n. 1958 március.
14. 3. repr.

MDP

Dési Huber István

Őszi táj, olajtemp.
Önarckép, olaj
Erdélyi kép, olajtemp.

KUT kiáll. N.Szal. okt. 31.

Déri Huber István festő

Élet és Irodalom II. 17. n. 1958 ápr. 25.

Dési-Huber István
Épitő munkás

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 15 1.

Dési Huber István
Szalmakalapos férfi

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállítása. 1932. május, 23 l.

Dési Huber István
Buffaloes, olaj
Factory scene, ceruza és tollrajz

[illegible]. London, 1948.

MDK

Dési-Huber István

Erdő, festm.

Uj romantika. Tamás-Galéria CLIV. kiáll. 1944. febr. 5 l.

MDK

Dési Huber István festő

Beck András:Attiláról Csillag,1955.IX.évf.május
924.l.

Dési Huber István festő

Kortárs II. 4.n. 1958 ápr. 501. regr.

Dési-Huber István
Ezüstkovács

Könyves Kálmán 103. kiállitás. 1 1.

ágynépét rendelte ki. 165
romladozó falainak javitás
lovast és 2oo gyalogost re
budai basa 1663-i hadjárat
juttatja. Nógrád vár elfo
kapitány látván, hogy elle
A töröktől véglegesen Szob
titották meg Szécsényt. Fo
sereg kétnapi ostrom után
2o rézágyu, 5o kiságyu, lo
kapor került a győztesek k
vára a legtöbb nógrádi heg
komoly és ellenállásra kép

Dési Huber István

Csendélet

Könyves Kálmán 1o4. kiáll. 192o-as évek.

Dési Huber István

Bádog Krisztus az utszélen

Uj magyar aquarellek, Tamás Gal. CXI. kiáll.

Dési Huber István
Parasztok, temp.
Két asszony, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1934. dec. 2 l.

Dési Huber István

Óbudai gyár, temp.
Guberáló, olaj
Szőlő és kenyér, olaj
Vihar előtt, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1936. febr. 1 1.

Dési Huber István

Önarckép, olajtemp.
Csendélet és táj, olajtemp.
Magányos nagy fa, " "

KUT kiáll. N.Szal. 194o. nov.

Dési Huber István

Nagy fa a viz mellett, olaj
Falusi kép, olaj
Dés a Szamosról nézve, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1942. nov. 2 l.

Dési Huber István, 1895-1944.

Hollóközi feszület, cer.
Lapátoló, tus
Szerelő, szén

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 10 1.

Dési Huber István, 1895-1944.

Olvasó asszony, olaj
Ferencváros, "
Harmadik osztály,"
Temető, "
Öregasszony, paszt.
Munka közben, olaj
Harmadik osztály, szén
Kubikos, tus

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 10 1.

Dési Huber István, 1895-1944.

Bivalyok, paszt.
Lapátoló, olaj
Táj, "
Parasztudvar, "
Tanya előtt, "
Munkásasszony,"
Szoptató anya,"
Gyár, "

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 1o 1.

Dési-Huber István

Hegyi beszéd

Naviaglo

Naviaglo

Tómentén

Hazafelé

Régi műhely

Szabad képzőművészeti rajz- és festőiskola kiállitása. 1926. 2 l.

MDK

Dési-Huber István

Olvasó ifjúmunkás c. grafikáját reprodukálva.

(Forrás.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 17. sz. [6. l.]

MDK

Dési Huber István

(Szül. 1895-ben Nagyenyeden; megh. 1944-ben.)

A forradalmi munkás-paraszt kormány D. H. I. életművét Kossuth-díjjal tüntette ki. (A cikk közöl néhány életrajzi adatot, és idézeteket Dési Huber feljegyzéseiből.) Önarckép (1928.) c. grafikája repr.

Delmacher Emma: Dési Huber Istvánról. Magyar Nőügy, Bp. 1958. 11. sz. [4. l.]

MDK

Dési Huber István

(Folytatás.) (Az első világháború után kitanulta az ezüstművességet; emellett rajzolni kezdett. Számos elméleti írása jelent meg a 30-as években.)

Oelmacher Anna: Dési Huber Istvánról.

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 11. sz. [4. l.]

MOL

Dési Huber István

(Első gimnáziumba járt, amikor szülei anyagi válságba kerültek. Nem tanulhatott tovább. Volt kovácsinas, kifutó, pincérgyerek; bevándorolta fél Magyarországot; Pestre került. Zsákolt a Dunán, dolgozott Gubacsi úti sertéshízdában és a gamz vagongyárban. Az első világháborúban tbc-s fertőzést kapott.)
(Folytatása új lapon.)

Oelmacher Anna: Dési Huber Istvánról.

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 11. sz. [4. l.]

MDK

Dési Huber István
Őszi táj, olajtemp.
Önarckép, olaj
Erdélyi kép, olajtemp.

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 1 l.

MDK

Dési Huber

Bártfai E: Uj művészet? Nagy. Nemz. 1942. ápr. 3. 6 l.

Dési Huber István

KDK

művei szerepelnek az
1958 szept. második felében Bukarestben
megnyílt magyar kiállításon.

Műterem 1958 I. évf. 9. sz. 46.o.

Dési Huber István MDK

"Déli pihenő" Repr.

Műterem 1958 I. évf. 4. sz. 29. o.

Dési Huber István MDK

"Lapátoló" Repr.

Müterem 1958 I. évf. 5 sz. a címlapon

Dési Huber István MDK

festőművész

A Kossuth -díj 1. fokozatával kitüntetve.
/posthumus/

Müterem 1958 I. évf. 5. sz. 45.o.

Dési-Huber István MDK

"Kisöreg" Repr.

Müterem 1958 I, évf. I. sz. 7. o.

Dési-Huber István

Régi hid

Lago Maggiore

Santa Maria delle Grazia

Vihar előtt

Tájkép

Régi utca

Szabad képzőművészeti rajz- és festőiskola kiállitása. 1926. 2 l.

Dési-Huber István, 1895-1944
Önarckép

Önarckép-kiállitás. 1948. jan.

Dési Huber István 1895-1944

Dési temető, olaj
Gyárkapu, olaj
Kémény, olaj
A negyedik rend, linosorozat

Uj magyar Képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 25 l.

Dési Huber István 1895-1944

Teheneslány, olaj

Bányász, szénr.

Szerelő, szén

Mezei munka, olaj

III. osztályon, olaj

Dési táj, olaj

Lapátoló, olaj

Uj magyar Képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 25 1.

Dési Huber István

Kiállítása

Szodalmi Szpág 1956 VII. ér f. 42. n. okt. 20

10 l.

Dési Huber István

Liebner J: Egy elfelejtett lóforduló

Irodalmi Újság 1956 Mért. 33 n. aug. 18. 6 l.

MDK

Dési Huber

önarcképe

Vigilia,1948. márc. XIII.évf.3. sz.187.l.- Hayts Géza: Önarckép kiállitás.-187-88.

DÉSI – Huber István

K. 94: Berda E. Miállitása

Művelt Nép 1955 11. ért. 30 h. julius 24. 6. l.

Dési Huber István

Artner T: Berda E. Miállítása

Irodalmi Újság 1955 II ért. 32 n. aug. 6. 6 l.

Dési Huber

Szerepel a „Hagyat kégrönüvének a fasizmus ellen" c. kiállításon a Nemzeti Galériában

Négyszava 1965 dec. 12

Dési Huber István

Szerepel a „Hagyok képzőművészek a fasizmus ellen" c. kiállításszal a Nemzeti galériában

Négyszava 1961 dec. 8

Dési Huber István

Szerepelt a KUT és UME közös tárlatán.

PK. 1932 XI. 6.

Dési Huber István

Parasztudvar, o.

Halottsiratás, o.

20.sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből. N.Gal.

1963. jul.

MDK

Dési Huber István

Kisbéres, temp.

Tájkép, o.

2o.sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből. N.Gal. 1963. jul.

MDK

Dési Huber István

Kilátás, paszt.

Oltványi Imre emlékkiáll. Türr I. Muz. Baja

1963.

M.D.K.

Dési Huber István

Berend Ilona: "Kiállitások" c. beszámolójában a müvész hagyatékából rendezett kiállitásról ir, melyet az Ernst Muzeumban mutattak be.

Szinház, Bp. 1947. ápr 29.- május 5. III. évf. 18. sz.

M.D.E.

Dési Huber István

Berend Ilona: "Kiállítások" c. beszámolójában a művész hagyatékából rendezett kiállításról ír, melyet az Ernst Muzeumban mutattak be.

Szinház, Bp. 1947. ápr 29.- május 5. III. évf. 18. sz.

M.D.K.

Dési Huber István

A "Szinház Szeme Füle" c. rovat bemutatja a művész "Viharmadarak" c. képét.
Repr.

Szinház, Bp. 1947. ápr. 22-28. III. évf. 17. sz.

MDK

Dési-Huber István

Öreg csősz, temp.

Oltványi Imre emlékkiáll. Türr I. Muz. Baja

1963.

MDK

Dési Huber István, grafikus

Tömeg c. művéből vázlat

Repr.

Rónai Gyula: Találkozások a művészetben 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 4.

Dési-Huber István

Szerepelt a KUT és UME közös tárlatán.

BH 1932. XI. 6.

M.D.K

Déri Huber István
festő

Déri Huber István festőművész
(posthumus) egész életművését
a Kossuth díj fokozatát nyerte

— Ünnepélyesen kitüntették az 1958. évi
Dunántúli Napló, 1958. március 15 – 4 lap.

Dési Huber István 1.)

Neki könnyhetjük a legkitelesebb József A. Zépetet. 1936-os híres rajzát, és egy reproduktiózból ismert, ujabban felbukkant rajzot (Élőre, 1958, III.22), posthumus kellős portrét, - az Ilyés Gy - József A - Zépet. Megrajzolja a Magyar Alföld illusztrációt, kevesebb sikerel a Magad emérlő-t. József A. csak zorábbi korszakait ismerhette. Özvegye nevint parasit - és munkás-alakjait nevette legjobban.

Szabolcsi Miklós: József A., Derjovits Gy., Bartók B., Modelomtöléneti kölemények! Bn, 1958, 451 o.

Dési Huber István 2.)

József A. ~~2 művét, mef~~ D. H. - nek különösen 2 művét nemette - a Bunlába kiállott nő-t, vagy más cimmel a Vihar előtt c-t - sajnos elvesztett (az ösvegy körlése)

D. H. motivumai köst jontos hefet joglal a „Városperemén" - (van is ifen c. képe) s főleg a Ferencváros. - József A. műlőhefe is egyes-e kkori élménye.

szabolcsi Miklós: József A., Dezsőnt Gyi, Bartók B., Modelomtöléneti kölcsönjét, Bp. 1958.

452.

Dési Huber István 3.)

~~7. A~~ József A. élete utolsó éveinen, de különösen 38 után hatott művéstársai egy rétegére. Amint D. H. fiskói bemeszét vizsgáljuk – 2 oszlásai zöst feltűnő – elmélati érdek tödését. Egyét tényezők zöst ezt ahalást sem nabad fogyelmen kívül hagyni.

— . —

Szabolcsi Miklós: József A., Dr. Jónás Gy., Bartal B., Modelomtörténeti Kötemények 452. Bp. 1958.

Dési Huber István

Az ismeretlen problémaizol.

Korunk 1937. III.

A mai magyar festészeti Tretvéset,

Korunk. 1937. I.

Szabolcsi Miklós: József A. Deskovits Gy., Bartók B., Irodalomtörténeti kisle-mérjet. Bp. 1958.

(66 jegyzet)

460 o.

Dési Huber István

József A. - ist cikke: Korunk, 1937. III.

Szabolcsi Miklós; József A. Deskovics Gy., Bartók B., Irodalomtörténeti Kislemezek, Bp. 1958,

(27 jegyzet)
448 o.

Dési Huber István

cikke jelentmeg a Népnavában
1942 márc 22 „Derkovits Gyula
élete és festéneti c.

Szabolcsi Miklós, József A. Derkovits Gy.,
Bartók B., Irodalomtörténeti Kisle-
mezet, Bp. 1958,

446 o. 23 j.

Dési Huber István

József A. való kapcsolatát feldolgozta Oelmacher Anna: Dési Huber, Szabad Műv. 1954, 204 skk.

Szabolcsi Miklós: József A., Deskovics Cz., Bartók B. modalom tartalmi közlemények, 1958, (40 egyzet) 4520

Dési Huber István

József Attilát barátság fűzte D. H. I.-ny. — Radnóticzból, Bálint György-ből, Dési Huberékből álló tör néhány évig meleg, meghitt törmyezetet jelentett ~~[illegible]~~. — József A. nécsára.

Szabolcs Miklós, József A., Dezsi Gy., Bart A. B., Hodolomtörténet, Kritika Jak. Bp. 1958 LXVII. évf. 440 l.

Dési Huber

B. Szabó György elhalálozása
emlékére írt cikkben meg-
emlékezik.

Irodalomtörténeti Közlemények,
1964, 264 l, Lukács Sándor c.

Dési Huber

„Adalékok a háradfordulós mozgásod. és Zépr. kapcsolatához."
c. cikk írója említi, h. Barcsay- és Derkovits-al effett D. H. a Nyolcak (oftalója a 2 vilag háború között.

Svodalomtörténeti Közlemények,

Bp. 1963, 53 l. Németh lajos c.

Dési Huber István
festő

M.D.4

Méltatás

Végvári Lajos: Az Átlos utcai képíró
Művészet, 1967. május - 22 kep

Dési Huber István festő M.N.K.

Kollektiv kiállitás az Ernst Muzeumban 1941-ben 1943-ban / Barcsay, Domanovszky, Dési Huber, Ferenczy Béni, Borsos, Gadányi,

Rácz István: Gadányi, Bp. 1965. 13. l.

Deési-Huber István

művészetére hatással volt Vilt Tibor é.

Körner Éva: Movement and space

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1966. 21 p. 54 l.

Dési Huber István

festő

M.D.K.

A kiállításon bemutatták a „Terér" című ismert anlípher készített várlatát és a „Keserves" című olaylíp színsaja változatát.

M. Heil Olga: Dési Huber István rajzaitót
Művészet, 1968. szeptember – 41 lap

M.D.K.

Déri Sulyok Gyöngyi
gyűjt

A budakeszi szanatóriumban pácienseknek készült az „Önarckép Piaszsú hejppel" és az „Önarckép Piaszsú hejppel" című önarckép című önarckép című önarckép

M.D.K.

Dési Huber István
festő

Utó élményt örökít meg a Vénet
óriáshegységben című acélmetszete.
Dési Huber 1934-ben töltött ott né-
hány napot és ebből az élményből
készült a mű

M. Kiel Olga: Dési Huber István rajzaiból
Művészet, 1968. szeptember – 41 lap.

M.D.K.

Dési Huber István
festő

„Gian date X"-nek nevező alasz
anarchista szemmel megrajzolt
szerencsa mellett néhány verfarca
is szerepelt a műrészeknek Italiaban
gyűjtött elmenyeit idézve.

M. Hiel Olga. Dési Huber István rajzaitól
Műrészet, 1968. szeptember – 41. lap

M.D.K

Dési Huber István
festő

A Kiscelli Múzeumi tárlaton
felsorakozott rajzok a huszas
évek közepétől a negyvenes
évek hűszöbéig és mutatták Dési
Huber műrészetét.

M. Keil Olga: Dési Huber István rajzáról
Művészet, 1968. szeptember - 41 lap.

M.D.K.

Dési Huber István
festő

A festő harminchárom rajzát
és ter 1943-ban festett „Felszolaló"
című önarcképet mutatták be a
Miscelli Múzeumban.

M. Szel Olga: Dési Huber István rajzaiból
Művészet, 1968. szeptember - 41 lap.

MTA

Déri Huber István
festő

Déri Huber István rajzaiból
a Kiscelli Múzeum rendezett
kiállítást. — „Táj" (rep-
rő)

M. Keil Olga: Déri Huber István rajzaiból.
Művészet, 1968. szeptember — 41 kép.

M.Df.

Dési Huber István
festő

A „Hollóházi temetés" megvalósította a művész által megszokott sűrítés teljességet. A „Hollóházi feszület" hismeretű szerepek szerepel a tárlaton.

M. Kiel Olga: Dési Huber István rajzaiból
Művészet, 1968. szeptember - 41 kap.

M.D.K.

Dési Huber István, festő

emberi és művészi jellemzéséről
írt hosszú, beható, tanulmányában szer-
ző részletesen kitér művészi fejlődésére,
ki állítok műveiner a kortárs-kritikák-
ban tükröződő visszhangjára és szellemi
léghőzének nemcsak képző művész, hanem
író tagjaira is.

Mezei Ottó: Dési Huber, az ember és a müvész ...

Müvészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 1-2. sz.

100-111. old.

+ Önarcképe a 103. old.-on.

Dési Huber István

A Jelenkor cikkeket közölt róla

Dévényi Iván: Képzőművészet a Jelenkorban

Jelenkor 1968 X. n. 883 old.

Dési Huber István

Budakeszi vörös kemény c. festménye /szepkő/ és Pilisenő nén bányási „ rajza /szepkő/ szerepel a „ Deltovitz és a noc. mův. " c. kiállítás Szélesfehérvárott

Péter Imre: „Az évfordulóhoz méltó szép vállalkozás"

Nép művelés 1968 XI. n. 38 old.

Dési Huber

Kiállítása volt a Nemzeti Galériában

Tolnai Lajos: A magyar Nemzeti Galériáról

Művelődés, 1968 I. n. 33 old.

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Miltáros. – Művészetében
konkrét nemzeti tartalmat
nyert a nyugatról és keletről
importált művészeti irány

Hiel Olga: Schönberger Armand, hozzáértése.
Művészet, 1968. szeptember – 16 lap

Dési Huber

Kezdet a XX. sz. magy. festészete és szobrászata c. kiállításon kegedén

Kes Mihály: A XX. sz. magy. fest. és szobr. c. kiáll. Szegeden

Tiszatáj 1966 VI. n. 503 old.

Dési Huber István, festő.
grafikus 3

MDK

IV. Rend: Öröm hír
(linómetnet)

Repr.

Rózsa Gyula: Dési Huber 8

Népszabadság, Bp. 1963. szept. 7.

Dési Huber István, festő

(2)

MDK

Első érett alkotásaiban már kitűnő festőnek mutatkozik. (Vörös Kémény).
Remek grafikus is volt. IV. Rend c.
1928-ban metszett linosorozata Derkovits Dózsájának közvetlen elődje.
Kritikai műveit tanulmányozni kell.

Rózsa Gyula: Dési Huber 8

Népszabadság, Bp. 1968 szept. 7

MDK

Déri Huber István festő

1

A cikk első helyen a festőművészt, a jelentős grafikust, azaz a szocialista alkotóművészt idézi, hanem a marxista kritikust.

Életműve egy magyarországi fejlődés illusztrálása.

Róna Gyula: Déri Huber

8

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 7.

Dési Huber István

Kiállítást rendez a tatabányai Népház

Magyar Nemzet, 1967. IV. 1.

MDK

éry Déry

Művei, az Akvarell- és Pasztelfestők Egyesületének a Nemzeti Szalonban rend.kiall.-an.

Magyarság 1925 febr.8. 21.l.

MDk

Déry

Képeivel szerepelt a Nemzeti Szalon karacsonyi művásáran.

Cikk: A Nemzeti Szalon karacsonya.

Uj Idők,1904-5.XI.11.sz. 276.1.

Déry.

abból a gárdából, amellyel rég megbarátkozott a közönség. szerepel munkájával.

Lyka Károly: Uj képek a Nemz.Szal.-ban.
Nemz. Szal. tavaszi kiállitása.
Uj Idők.1906-5. XI. 27.sz.

Déry Béla

Két tájképe "kiforrott nagy művész alkotása" -irja Csillag Máté: "A Nemzeti Szalon téli tárlata" c. kritikájában s külön kiemeli "Sirocco" c. művét.

Képes Családi Lapok, Bp. 1901. dec. 22.
XXIII. évf. 51. sz. 815. lap

Déry Béla

Szerepel festményével Nagy Márton Népszínház utcai gyűjteményében.

Katona I.: Bemutatjuk Nagy M. gyűjteményét; Műgyűjtő, 1920. 4. sz. 18. l.

MDK

Déry Béla

az alábbi kiállitás biráló bizottságának tagjává választották

A varsói kiáll. alőkészületei. Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1927. márc. 15. 44.l.

MDK

Déry Béla

Déry B.: Kultur-propagandánk a külföldön. Bp. 1921.

MDK

Déry Béla

Sylvester délutánja St.Gallenben, olajfm.
A Zujder-tó mellől, olajfm.
Rio S. Polo (Venezia), "

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat.51.l.

Déry Béla MDK

Scheveningeni plage délelőtt, olf.

Este a Maason, olf.

Kagylószedők a scheveningeni parton, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállítás

Déry Béla MDK

Kagylószedők a Scheveningeni parton, repr.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Déry Béla

MDK

Vesztegő bárkák, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

MDK

Déry Béla, festöm.

Borus este Edam vidékén. Olf.
Tavaszi est Hollandiában. /Volendam/. "
Az Iaar mentén Bajorországban. "

KKT.kiáll.1909. Tav.kiáll. Kat. 40.1.

M.D.K.

Déry

Plakátrajza "Egy álom a "Meggyálom" Dr. Noseda likőrkülönlegességei" cimmel.

Színházi Magazin, Bp. 1943. febr. 1o-16. VI. évf. 8. sz. 43. lap

Déry Béla

Alt-Berlin, olf.

Tél a Muzeum-kertben, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

M.D.K.

Dési Huber István, festőművész

1949-ben a szabadszervezet egy képtár számára biztositotta a müvész néhány képét. Nem került megrendezésre. 298.0.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Dési Huber István, festőművész

Vedres Márk szobrászművésszel közös kiállitása 1949-ben Pécsett. Kiemelkedő jelentőségü volt.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/. k 300.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

Dési Huber István, festő MDH

Szerepel a Magyar művészek a fasizmus ellen c. kiállításon.

Pencsik Flóra: Mednyánszkytól – korgáig 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1965. dec. 14.

Dési Huber István festő MDK

kerepel a Nemzeti Galéria

tárlatán.

–: Magyar Képzőművészek a fasizmus ellen 6

ESTI HIRLAP 1965. dec. 7.

Dési Huber István

festő

M.D.K

Az szerző felkeresete a múzeri
örvegyet és otthoriaban répostot
hésitett, valamint tölb fényhép
felvételt.

Markos Erzsébet: Dési Huber Istvánné otthoriaban
Nők Lapja, 1966. december 31 - 26 lap.

Dési Huber István

nevét említi magyar mesterként,
Pogány Ö. Gábor az alant említett elő-
szavában.

A felszabadult Budapest művészete.
Kiállítási katalógus, Budapest, 1960.
6 l.

Dési Huber István

Budakeszi táj c. képe (eml.)
szerepel a XIII. Lev. Népfront
Klubjának tárlatán

Horváth György: Fekete dalmi
művészetünk kiállításai

Magyar Nemzet 1968 XII. 19

MDK

Déri Huber István, festő

Németh Lajos tüneteren foglalkozik Déri Huberrel.

Rózsa Gyula: A modern magyar művészet változásai 9

Népszabadság, Bp. 1969. febr. 22.

MDK

Dési Huber István, festő

Huszonöt éve halott. Gotutay visszaemlékezést közöl. Írása személyes jellegű, adalék-értékű.

Gotutay Gyula: Dési Huber István 7.

Népszabadság. Bp. 1969 febr. 25.

Népszabadság

MDK

Dési Huber István, festő

2

Különleges értékei a tárlatnak a Pihenő bányász, az Olvasó munkás és az életmű ömegezéseként ható Budakeszi vöröskémény (1932?).

Gelmacher Anna: Derkovits és a szoc. művészet 8.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 2.

MDK

Dési Huber István, festő

grafikus 1

Az emigrációs idők műveivel együtt mutatják be IV. Rend c. linonelum-sorozatát (1928.)

Gelmacher Anna: Derkovits és a szoc.
Művészet 8.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 2.

MDK

Dési Huber István, festő

Ilku Pál megnyitó beszédében
Lívatkozik Dési Huberre.

-: Mitz életműve 7.

Népszabadság. Bp. 1968. okt. 25.

C9

MDK

Dési Huber István, festő

Rajzaiból rendkívüli gazdag kollekcióval rendelkezik a Janus Pannonius Múzeum modern Képtára.

Székely András: Pécsi Kiállítások 7

Népszabadság, Bp. 1968. okt. 24.

MDK

Dési Huber István, festő

A diploma fetisizálásáról
szólva említi meg a cikkíró
Dési Huber Istvánt.

Héra Zoltán: Tinta esély 9

Népszabadság. Bp. 1968 ápr. 27.

Dési Huber István

életéről, munkásságáról Kolonits Ilona rendező 1964-ben filmet készített ~~[illegible]~~ „Gondolatok egy utcanévről" címmel (egy ferencvárosi utcát nevezek el Dési Huberről).

Művészeti - irodalmi - pedagógiai filmjegyzék. Tudományos Ismeretterjesztő Társulat. Bp. 1966. 370 l.

8.l.

40

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

nevét említik a pécsi Baranya megyei Múzeum Képzőművészeti kiállításán elhelyezett műveivel kapcsolatban

Huba László: Budapest - Pécs - Mecsek

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 10. köt.

38. old.

Decsi Huber István festőművész

A *Kovács-Szalonban* ***Decsi Huber*** István festő és *Sajó* Edith szobrász mutatják be legujabb alkotásaikat. Egyikük sem szerencsés utat választott, főleg ***Decsi Huber*** Istvánban sejtünk több tehetséget annál, mint amennyit — szinkulturában már fejtettebb, de még mindig maniros képei inkább lepleznek, mint bizonyitanak.

m. v.

Nemzeti Ujság 1931.III.

Tési Hubert

Emlétve

T. E. Képrőművészeti Életünk

Nógrád Salgótarjan 1970. feb. 1.

1) Dési-Huber István

Nagyon szerette a fiatalokat. Halála előtti, utolsó hosszabb beszélgetését is fiatalokkal folytatta. 1943 dec., 1944 januárjában lehetett ez. Dési-Huber árvaságáról, magányos, hányatott ifiúságáról beszélt.

Hiányzott belőle minden szakmai féltékenység. Örült a mások sikereinek; bárála-

Dési-Huber Istvánné: Három levél
Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 877-878

2) Dési-Huber István

taival, tanácsával segítette a fiatalokat.

1940 végén Radnóti Miklós egy fiatal, nagyváradi festő – Leon Alex – munkáit vitte el Dési-Huberhöz sorra kérte, újon bírálatot róluk a festőnek. 1941 ~~tavan~~ januárjában történt a levélváltás.

Dési-Huber Istvánné: Három levél
Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 878.

3) Dési-Huber István

Dési-Huber első levele:

„Kedves kollégám,

köszönöm megtisztelő bizalmát, rajta leszek, hogy meg is feleljek neki, bár nem tudom, sok örömre lesz-e benne. Mindegy, látom a tehetségét, és ez kötelez. Ha egész röviden össze akarom foglalni véleményemet a dolgai-

Dési-Huber Istvánné: Három levél
Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 878.

4) Dési-Huber István

ról, úgy ennyit mondhatok: nagyon érdekesek, nagyon szimpatikusak, nagyon készakartak. Ha meg őszinte akarok lenni, s bizalma, valamint tehetsége erre kényszerít: meg kell mondanom, hogy a nyelv, amellyel beszél, a hang, amellyel elzümmögi dalait, még nem teljesen a magáé. Egyelőre sok benne a kölcsönvett elem, látszik, hogy nagyon sok esztétikai élmény-

Dési-Huber Istvánné: Három kvél

Korunk, Kolozsvár 1957 XVI · 878.

5) Dési Huber István

ben volt része, és sok, úgy is mondhatnám, túl sok jó képet látott. Helyesbítem magam: nem az a baj, hogy túl sok jó képet látott, hanem hogy túlságosan emlékszik reájuk."

- - - - - - - - - - - - - -

„Ahol csak lehet, és amikor csak tud, dolgozzon modell után. Köresse szigorúbban a

Dési Huber Istvánné: Három levél
Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 878.

6) Dési-Huber István

formák életét, ne elégedjen meg a szép, de hideg kaligrafálással ..... ha pedig fest, ne bagatellizálja annyira el a sujet rajzát, ne féljen hűen ábrázolni a dolgokat; higgye el, a keresettség még nem primitívség, s a primitívség nem jelent mindig összefoglalást, vagy éppen egyszerűséget.

Dési-Huber Istvánné: Flórom levél
Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 879

7) Dési-Huber István

Ugyanezt monolhatnám a szemeiről is...

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

Ha karakterizálnál őket, sokat nyerne vele. Megpróbálom egész pontosan megmondani, miről van szó: a festő különböző szemeket rak maga elé, s ezeket meglehetősen bonyolult eljárással egy vászon, vagy papírdarabra keni, hogy valamit kifejezzen vele. A hangsúly

Dési-Huber Istvánné: Három levél
Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 879.

f) Dési-Huber István

mindig ezen a „valamin" van, s a megtiszelés pontosságától a színek és formák tulajdonságainak meg nem alkuvó következetességétől, kinyomozott sajátságaitól függ, mennyire tudjuk megközelíteni. . . . . .

. . . . . az ábrázolás húsége, a rajz szigorúsága, az adatok pontossága, a színek konk-

Dési-Huber Istvánné: Három kvél
Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 879

9) Dési-theber István

retizálása nem jelent szolgai utánzást, kicsi-
nyes leltárszerű realizmust, hanem mindig an-
nak a rejtett „valaminek" a feltárását, sfor-
mábafogóját, ami ott él a sujet-ben és itt él
bennünk. Csak ennek a kettőnek, tehát az
objektív és szubjektív elemeknek a kontak-
tusából, más szavakkal: a magunk világá-

Dési-theber Istvánné: Három levél
Korunk, Kolozsvár 1947. XVI. 879.

10) Dési-Huber István

nak és a környező világnak a találkozásából születhet jó művészet. Ezért a legfontosabb ennek a kontaktusnak a megteremtése, s erre szeretném fokozottan felhívni a figyelmét; de aquanakkor még valami másra is: a magunk világa tele van útvesztőkkel, járhatatlan bozóttal, az emlékek sa félig, vagy egyáltalá-

Dési-Huber Istvánné: Három levél
Korunk, Kolozsvár 1957. XVI. 879.

11) Dési-Huber István

ban nem tudatosított élmények (intellektuális, esztétikai, politikus, morális stb..., stb. élmények) szöredékével. Ha nem vigyázunk eléggé, ha a kontroll laza, hol itt, hol ott üti fel a fejét bennünk, beszorsan az álmainkba, részt kér szándékainkból, s mielőtt észrevennénk, már ő visz a szót, s az eredmény valami felemás

Dési-Huber Istvánné: Három levél

Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 879.

12) Dési-Huber István

dolog, mely a mienk is, meg nem is.

— — — — — — — — — —

Tehát külső és belső fegyelem, a munkamódszerek állandó javítása, a viznális világszorgos megtiszelése, a tények, optikai tények számbavevése az alakításnál, és minden programszerűség mellőzése az ábrázolásban, körülbelül ezek a legfontosabbak."

Dési-Huber Istvánné: Három kvél

Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 879

Dém Huber István
festő

MDK

Méltatás

—: Magyar művészet,
Kisalföld, 1969. okt. 5.

MDK

Dési Huber István
festő –

A háború előtti időszak egyik
legnagyobb mestere volt.

–: Kiállítás az Ernst Museumban
Petőfi nyár 1969 szept 5

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Déri-Huber István, festő

A tárlaton Déri Huber-képek is szerepelnek. (Pápa)

—: Orlai-Petrich Soma — emlékkiállítás

6.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 7.

Dési Huber István
grafikai kiállítása van a Kiscelli
kúzeumban.

Pernecky Géza: D. H. I. grafikái a Kiscelli
kúzeumban

Magyar Nemzet 1968. jún. 8. 4.o.

alapitva 12o4-ban, Chevreuse mellett,

is és irodalmi hatásáról /SR/ !/

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

MAGYAR NEMZET
1969 MÁJ 1.

1021

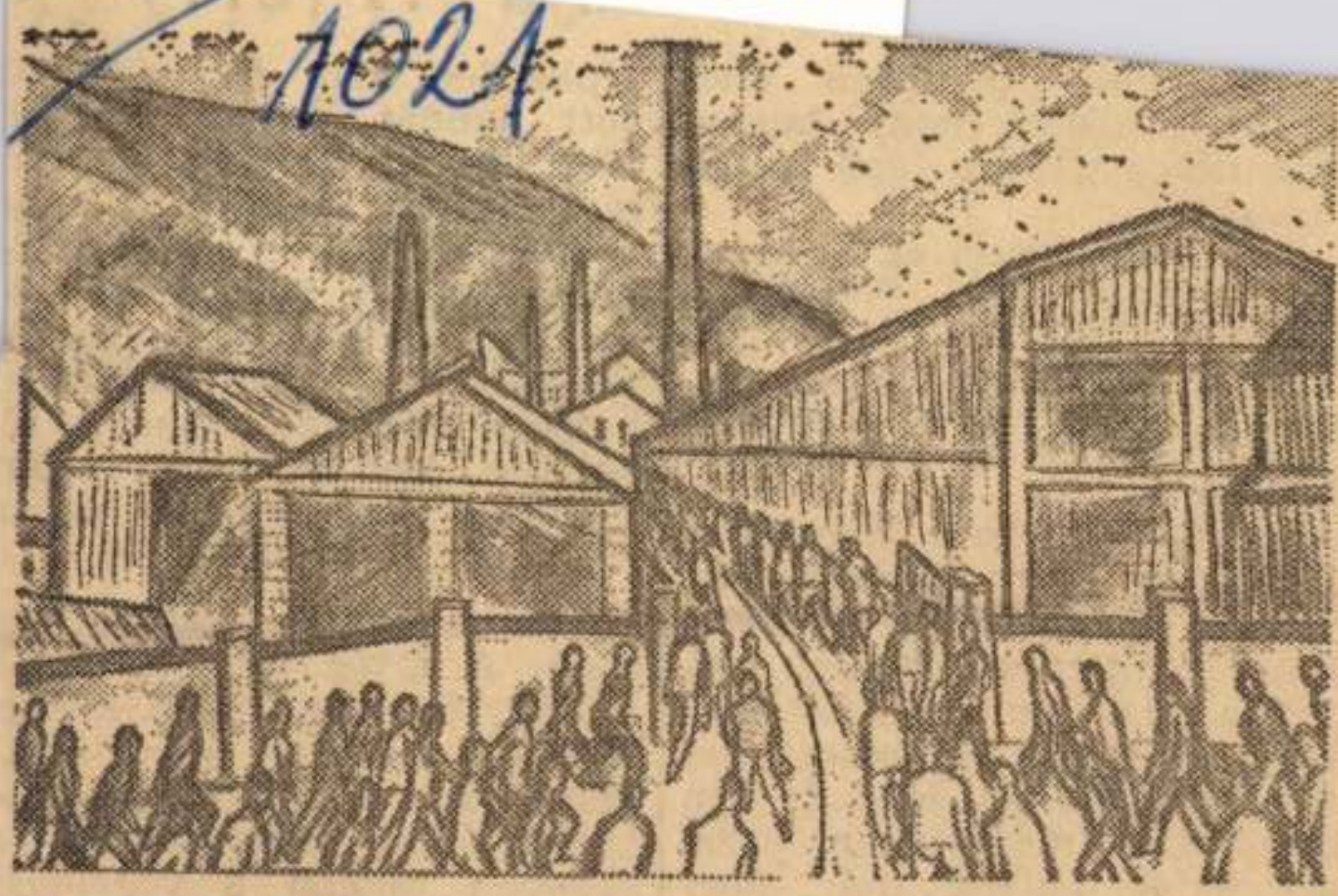

Dési Huber István tanulmánya „Hazafelé" című képéhez

Az újabb ponto… …evá… győri közönség nag… …mel… fogadta a pályára lé… …ter… tokat.

Rába ETO: **Tóth dr… …kap… vich, Orbán, Kiss, H… …ato… Nagy, Somogyi — Stolz, … …k i… Korsós, Magyar.**

Tatabánya: **Gelei — L… …sra… vács I., Laczkó, Juhos — Horváth, Arany — Szabó, Csernai, Hernádi, Ladinszki.**

A Győr kapott hamarabb lábra és a 3. percben már veszélyes támadást vezetett. Korsós futott el a szélen, pontosan tálalt *Stolz* elé, aki egyből, óriási gólt ragasztott *Gelei* hálójába. 1:0. Még ki sem örülhették magukat a hazai szurkolók, amikor már megszületett az egyenlítés. Kö-

…is bebizonyította, hogy jó formában van. A 43. percben egy lepattant labdát *Varsányi* megszerzett és a jobb sarokba talált. 2:1.

Szünet után is nagy volt az iram. A Győr játszott enyhe mezőnyfölényben, de a három előretolt csatárral operáló tatabányaiak is veszélyes ellentámadásokat vezettek. Ekkor azonban inkább a védelmek remekeltek.

Déri: Huber István

grafikai kiállítása nyílik

a kiscelli kastélyban jún. 1-én.

Magyar Nemzet 1968. máj: 30. 4.o.

Dési Huber István

Időközben a nem-képrőnnüvészek kiváltak körülünk. Talán ez tette lehetővé, hogy – … 1932-ben – előbb egy, aztán két… műtermet béreljünk a Vasvári Pál utcában (… Vilt nevén). Eddigre létszámban… meg is szaporodtunk, ide járt Bán Béla, Dési Huber István, Sugár Andor, … már résztei az illegális pártmunkának.

Major Máté: Szocialistává formálódásom emlékeiből.
Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., 262. l.

Dési-Huber

Lenin megállapítása – „két nemzeti kultúra van minden nemzeti kultúrában" – az elemzés kiindulópontja, amelynek alapján Osváth élesen elhatárolja az Ady, Móricz, József Attila, Bartók, Derkovits, Dési-Huber és mások fémjelezte igazi örökséget a Herczeg Ferenc, Molnár Ferenc, Csathó Kálmán... és társaik képviselte álkultúrától.

Zsupán István: A dramaturgiai türelmetlenség példája. Jegyzetek Osváth Béla tanulmánykötetéről.

Új Irás VI. évf. 1966. febr., 2. sz. 126. c.

MDK

Dési Huber István

Örömhir, lino

Temetés, "

Negyedik rend,"

M. képzőművészek a fasizmus ellen, M.Gal.

1965.

MDK

Dési Huber István

Börtönudvar, paszt.

Összecsapás, lino

Uj rend, "

A. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Cal.

1965.

MDK

Déri Huber István, festő

képpel a gyűjteményben.

–: Több mint háromszáz képpel gazdagodott a pécsi Modern Magyar Képtár 8

Népszabadság, Bp., 1968. febr. 2.

MDK

Dési Huber István, festő

Földes Ferenc könyvéről írt cikkben említi meg a mező.

Kállai Gyula: Kiindőtársunk volt s' marad 4

Népszabadság, Bp. 1968. febr. 4.

Dési-Huber [István], festő M.D.K.

nevét szerző - daçára Kassák 20 évi itthoni festői tétlenségének - az általa meghirdetett konstruktivizmus és meg-nem-alkuvás aktív hatásával kapcsolatban emliti:

Bori-Imre - Körner Éva: Kassák irodalma és festészete

Magvető, Bp.1967. 220.old.

Déri Huber István
költő

M.D.Y

Művészete a képzőművészet-
ben a demokratizmust kép-
viseli.

Tibély Gábor: Nagy István emlékkiállítása
Művészet, 1964. december - 16 kép.

Dési Huber István

„IV. kend (1928) c. sorozata nekrológ a „hagyak kézőművének a fasizmus ellen" c. tárlatos a Nemzeti Galériában (emlékére)

Jelenkor 1966 II. n. 153 old.

Dés: Huber István

Két könyv jelent meg a közel-
multban: feleségétől, és egy másik
mely tanulmányainak, cikkeinek
gyűjteményét tartalmazza
Rajz (szepró)

Jelenkor 1966 XI. n. 1052 old.

Dési Huber István

Emlékkiállítása 1965-ben, a Galeriában. Több mint 200 kép. Utolsó nagy kiállítását 1947-ben Kállai Ernő rendezte. (kb. 120 mű)

Egyéb kiállítások: 1957 végén, 1958, 1959 tavaszán, 1961 telén.

Posztumusz Kossuth-díj

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom
Valóság VIII. (1965.) 9. sz. ~~[illegible]~~. 50. l.

Dési Huber István

Rendszeresen állított ki mindvégig. A KUT-nak a 20-as évek végén lesz tagja, csaknem valamennyi kiállításán szerepel. Tamás Galéridban szintén rendszeresen részt vesz. 1932, 1938, 1941, 1944: csoportkiállítás az Ernst Múzeumban. Egy hónappal halálva előtt, 1944 január utolsó napjaiban megkapja a Szinyei Merse Társaság megdíját.

Élete küzdelmes (lásd a Pesti Napló párizsi pályázatához mellékelt önéletrajzát). – József Attilát ismeri – önként jelentkezik katonának a világháromban: 40 hónapos frontszolgálat után roncsolt tüdővel szerelik le.

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom.
Valóság VIII. (1965.) 9. sz. 51. l.

Dési Huber István

A háború után tanulja ki az arany- és ezüstművességet Nappal gyárba jár, esténként Podolini-Volkmann szabadiskolájában. 1924 és 27 közt Olaszországban is végez fizikai munkát. Itthon rekapcsolódik a munkásmozgalomba. A KMP által létrehivott munkacsoport – a későbbi Szocialista Képzőművén Csoport – alapításában tevékeny szerepe van, művészettörténeti előadásokat tart, a Nemesfém Szakszervezet vezetőségi tagja. 1934 februárjában kommunista szervezkedés címén letartóztatják feleségével együtt, néhány nap mulva szabadonengedik. Ekkora már kétoldali kavernája van. Ettől kezdve csak a művészetnek él. Kétner nagyobb műtétes esik át. Nyaranként vidékre megy (Bátorliget, Hollókő, két erdélyi út (1942, 1943.) Levelei feleségéhez és Méliusz Józsefhez.

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom. Valóság VIII. (1965.) 9. n. 51–52. l.

Dési Huber István

Először a Podolini-Volkmann iskola növendékeinek kiállításán szerepel 1924-ben. – A 20-as évek második felében a „szabad képzőművészeti rajz- és festőiskola" kiállításán, majd az Andrássy úti Mentor könyvkereskedésben. (Rabinovszky, Bálint Lajos kritikái.)

1928-ban bemutatják IV. Rend c. linósorozatát (Népszava kritikája)

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom. Valóság VIII. (1965.) 9. sz. 52. l.

Dési Huber István

20-as évek legvégén a kubizmus vonzásában; a következő évek kiállításain neokubista művek. (Kovács Szalon, Tamás Galéria, Műcsarnok, Ernst Múzeum csoportkiállítása.) A kritikák közül csak Komor András áll melléje.. (egyéb kritika: Elek Artur.)

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom.
Valóság VIII. (1965.) 9. sz. 52. l.

Dési Huber István

1932. Ernst Múzeumban állítja ki: Vasmunkás, Földmunkás, Tömeg (két változata), Sarlókalapács szendélet, Fáradt öreg munkás.

Az olajtechnikával akkoriban ismerkedik meg.

A neokubista periódusról Bálint Lajos ír.

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom.
Valóság. VIII. (1965.). 9. sz. 52-53. l.

Dési Huber István

A 34-es és 36-os KUT kiállításon: Teréz, Szénbányász, Öreg cigány, Óbudai gyár, Guberáló, Szőlő és kenyér, Vihar előtt (elpusztult.) – Kritikák: Kállai Ernő, Népszava, Pesti Napló, Fóthy János, Szocializmus. – A Magyar Művészetben és az Új Időkben Kállai Ernő.

Meri Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom.
Valóság VIII. (1965.) 9. sz. 53. l.

Dési Huber Istvan

1938-ban csoportkiállításon vem részt, Barcsay Jenővel és a nobrász Székessy Zoltán. 84 képet állítki, főleg olajtemperákat: Stefike, Erdélyi emlék, Röghöz kötöttek, Viharmadarak Péter-Pál után, Konyhasarok, Kisöreg, Farakások, Gyár az erdőn, Keserves, Virágzanak a fák, Hazatelé, Biblids néni, Dinamikus táj, Naplemente.

(lásd interjúja a Népszavának)

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom.
Valóság, VIII. (1965.) 9. n. 53. l.

Dési Huber István

Fedics bácsi (repr.)

Valóság VIII. (1965) 9. n. 11. l.

Dési Huber István

1938-as kiállításának kritikusai: Lyka Károly, Farkas Zoltán, Ybl Ervin, Karpathy Aurél (Pesti Napló), Kopp Jenő, Kálmai Ernő (Magyar Művészet, Korunk, emlitve: „Keserves", „Viharmadarak"

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom.
Valóság VIII. (1965). 9. n. 54. l.

Dési Huber István

1941. március. Csoportkiállítás on kb 30 képpel (Ernst. Múz.)
Madárdal, Álmélkodók, Ablak, Illyés Gyula képmása,
Kettős arckép, Nógrádi tanj, Anyaság, Kuludros
[Kritikák: Népszava, Kelet Népe, Pesti Hírlap (Fóthy
János)]

Mesei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom
Valóság VIII. (1965.) 55. l.

Dési Huber István

1943 nájusában csoportkiállításon az Ernst Múzeumban:
Dés a Szamosról, Szamosmenti táj, A dési templom, Gyár, kilátás a Karig-lányok erkélyéről, A város peremén, Külváros, külvárosi kép, Pásztorleány, Megriadt tehén, Szegény asszony kakasa.
Kritikák: Tóth Dénes (Esti Újság), Szerdahelyi Sándor (Népszava)

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom.
Valóság VIII. (1965). 9. sz. 55. l.

Dési Huber István

Emlékkiállítása 1947 áprilisában. Megnyitja: Ortutay Gyula.; Katalógus előszó: Kállai Ernő. Kritikák: Szerdahelyi Sándor, Szegi Pál

Merei Ottó: Dési Huber és a szentendrei iskola. Valóság VIII. (1965.) 9. sz. 56. l.

Dési Huber István

Radnóti Miklós verse róla idézve

Mezei Ott.: Dési Huber és a kritikai irodalom.
Valóság VIII. (1965.) 9. sz. 56. l.

Dési Huber István

Kállai Ernő Pester Lloydba írt kritikájában „A kettős út"-ról és „A város peremén"-ról.

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom.
Valóság VIII. (1965.) 56. l.

Dési Huber István

Interjúja Szerdahelyi Sándorral, a Néphang munkatársával 1943-ban. (Az Emlékek szanatóriumban eltöltött időről.

A Korányi szanatórium 1961-es kiállítása Dési Huber és társai műveiből

Mezei Ottó: Dési Huber és a kritikai irodalom. Valóság VIII. (1965.) 9. sz. 53-4. l.

Dési Huber István

Rajz (repr.)

Valóság VIII. (1965). 9. sz. 21. l.

Dési Huber István

MDK

xexexex

MDK

Dési Huber István

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Dési Huber István

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Dési Huber István

Dési templom, o.

2o. sz. M. festészet és szobrászat. N.Gal és Móra F. Muz. Szeged 1966.

Dési Huber István

József Attila barátja volt. (A Rendőrtiszből, Bálint György-ből, Dési Huberékből álló kör néhány évig meghitt körvezetet jelentett József A. számára)
Dési Huberné emlékszik rá, hogy József A. gyakran beszélt a férjével annak alkoldasairól.

Szabolcsi Miklós: József Attila, Derkovits Gyula, Bartók Béla.
MTA. Nyelv- és Irod. tud. Ont. Közl. XIV. (1959.) 35. 2.

Dési Huber István

Derkovits igaz megitélése a korunkban.

Szabolcsi Miklós: József Attila, Derkovits Gyula, Bartók Béla.
MTA. Nyelv. és Irod.-tud. Ont. Közl. XIV. (1959) 49. l.

Dési Huber István

Vékmenye Derkovits „kivágás"-technikájáról

Szabolcsi Miklós: József Attila, Derkovits Gyula, Barbóz Béla.
MTA. Nyelv.- és Irod. tud. Ont. Közl. XIV. (1959). 43. l.

Dési Huber István

Tőle a leghitelesebb József Attila-képek: egy vázlat; az 1936-os rajz, és egy újabban felbukkant rajz (Előre, 1958. III. 22.), a posthumus kettős portré: Illyés Gyula – József Attila.

Magyar Alföld-illusztráció, Magad emésztő-illusztráció.

Dési Huberné szerint József A. főleg Nagyedik rend sorozatot kedvelte és a Pusztaba kialtott nót (Vihar előtt.)

Szabolcsi Miklós: József Attila, Derkovits Gyula, Bartók Béla. MTA. Nyelv- és Irod. tud. Ost. közl. XIV. (1959.) 51. l.

Dési Huber István

Motivumai közt fontos a Ferencvárosi. A fiatal erdélyi gyerek itt kap szállást, az érett festő 1940-től kezdve itt lakik, a Vaskapu utcában.

Szabolcsi Miklós: József Attila, Derkovits Gyula, Bartók Béla.
MTA. Nyelv- és Irod. Tud. Ozt. Közl. XIV. (1959.) 51. l.

M.D.K.

Dési Huber István, festő
(1895-1944)

halálának 20-ik évfordulója alkalmából, a Magyar Nemzeti Galéria emlékkiállításával egydejűleg, tanulmányt ír művészetéről és élet felfogásáról Belmacher Anna. Dési Huber autodidakta, de rendkívül tudatos művész: hányattatott ifjuságát és szűrös iskolárottságát önképzés útján, erősen intellektuális alkatával, rengeteg olvasással pótolja. Minden érdekli, a kortárs művészet köréből, de ennek semmi sem vesz át szolgai módon. Gyakori betegsége -/.

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1964. XIX évf. jun. 13. sz.

1174-1178. old.

M.D.K.

Dési Huber István, festő

... gátolta egyenletes fejlődését, tudóbaja miatt ebbe hellett hagyna kenyérkereső foglalkozását, az ezüstkovács mesterséget, de a szanatoriumi tartózkodások alatt annál többet olvashatott. Ő maga is írt tanulmányt „A mai magyar festészeti törekvésekről"; sok érdekes levelében (Ligeti Pálhoz, Veres Péterhez) fejtette ki munkás-szocialista álláspontját. 1926-óta állandóan kiállított a KUT, vagy az UME csoportokban, vagy önállóan és csaknem minden külföldön rendezett magyar kiállításon. Halála után életművét Kossuth-díjjal tüntettek ki. ./.

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1964. XIX évf. jun. 19. sz.

1174-1178. old.

M.D.X.

M.D.K.

Dési Huber István, festő

... Művei körül szerző a következőket körli: „Önarckép", „Erüstkovácsok", „Virasmadarak", „Vasmunkás", „Csendélet sarlóval és Kalapácscsal", és a „Pusztába hiáltott szó" – számos egyéb fontosabb művét pedig felsorolja és ismerteti.

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1964. XIX évf. jun. 19. sz.

1174-1178. old.

Dési Huber István

Virágszedők, oaljtempera

Műcsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

M.D.!

Dési Huber István
festő

Művei szerepelnek a
tatabányai.

Szelesi Zoltán: A Szegedi Képtár új állandó kiállítása
Művészet, 1966. szeptember - 32 lap.

MDK

Dési Huber István

fametszet, Seres János müve

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

MDK

Dési Huber István

Teherhordó

M.festészet haladó hagyományai. Főv. Képtár
1951.

ltő eklektikus alkotások jöttek lét-
lmat megelőző évtizedekben csak né-
az ősi orosz épitészet és a 18. sz.-
nagy
észet hagyományaira támaszkodva, je-
t létre. Az orosz épitészet egységes
vidéki épitészetben éltek tovább.
óbb épitészei: A.V.Scsuszev /1873--
--1936/, I.V. Zsoltovszkij /1867--
/1871-- ?/ és V.A. Scsuko /1878--
n már átvezet az orosz müvészet leg-
zovjetunió müvészete/. -- Szobrászat.
t orosz kerekplasztika csak a 18. sz.

Dési Huber István

Részlet a Szocialista Képzőművészek Csoportja alakuló közgyűlésén a Fővárosi Művelődési Házban

Rideg Gábor: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1969 III. 14

Dér: Huber István

IV. Rend (1928) lovásorozata; Pitenő bányász; Olvasó munkás; Budakeszi vörös Lémény c. művekkel (eml.) szerepel az alábbi tárlaton

Oelmacher Anna: Deskovits és a szoc. mův. Kiáll. Kékes tehéksvázon

Nyugabadság 1968 XI. 2. 8 old

Dési Huber Istvánt

„Viharmadarak" címü müvén elöre érzékelteti a fasizmus rémségeit.

Kunst im Widerstand Malerei Graphic

Plastik 1920-1945 Veb. Verlag der Kunst, Dresden, 1968. 583 l illusztr.
„Das Vorspiel" fejezet alatt

Derkovits Gyula

6 sz. „Tüntetés," 1930, grafika, egész táblón fekete-fehér reprodukció.

Kunst im Widerstand, Malerei

Graphik Plastik 1922 bis 1945

Veb Verlag der Kunst, Dresden, 1968

583, 1 illusztr.

Derkovits Gyula

7. sz. „Viharban," 1931. grafika, egész táblán színes reprodukció.

Kunst im Widerstand, Malerei Graphik Plastik 1922- bis 1945. Veb Verlag der Kunst, Dresden, 1968. 583 l illusztr.

M.D.K.

Déri Kulcsár István
festő

A nyírbátori múzeumban volt emlékkiállítása.

V. Perényes Éva: Képzőművészeti kiállítások Nyírbátorban
Művészet, 1969. június – 26 kép.

Dési Huber István

A kubizmus szerkesztési módja és a csendéletfestés újfajta szemlélete... ~~nem~~ hazai képzőművészetünkben sem maradt hatástalan. Párizsban járt művészeink kivétel nélkül mind meghiséreltek átvenni és folytatni a nagy elődök példáját. Már a „Nyolcak" körében találkozunk a kubista csendéletfelfogássa utaló törekvésekkel. Később Derkovits Gyula, Dési Huber István, Perlrott Csaba Vilmos, Diener Dénes Rudolf, Schubert Ernő, Bernáth Aurél művein követhetjük végig a ~~francia iskola~~ Cézanne-i konstruktivizmus egyszerűsítő hatását.

Hárs Éva: Csendélet ábrázolás és folklór Martyn Ferenc festészetében.

Jelenkor XII. évf. 6. sz. 1969. jún., 527. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Dési Huber István

8 p. „Virágmadarak", 1930. egész lóblón fekete-fehér reprodukció.

Lexikon Wörterstand Malerei Graphik

Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der Kunst, Dresden, 583 l., illusztr. 1968.

Deési Huber István

Született Magyarországon 1895-ben, elhunyt 1944-ben. Mint művész autodidakta, esti tanfolyamokon képezte magát. 1924-ben Milanóban ezüstművességet dolgozik.

Kunst im Widerstand Malerei Graphic Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der kunst, Dresden, 1968. 583 l. illusztr. 535-36-l.

Dési Huber István

A „Szocialista Művészek Csoport" jónak alapító tagja. 1930-ban első kiállítása. 1948-ban emlékkiállítása. 1966-ban Berlinben állítottak ki műveit a „Magyar művészet a háborúk között" című tárlaton

Kunst im Widerstand. Malerei, Graphik Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der kunst. Dresden, 1968. 583 l. illusztr. 536 l.

Dési Huber István

3

Irodalom: Vollmer: „A magyar festészet a XX-ik szóradban", Leipzig-Budapest, 1960
8 sz. „Viharmadarak", 1930. Olaj, 120 x 80 cm. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest.

Kunst im Widerstand Malerei, Graphic Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der Kunst, Dresden, 1968. 583 l. illusztr. 536 l.

Dési Huber István

582. sz. „Az öpszeütközés", 1928. Linometszet, 25,3 x 16,5 cm. Legújabbkori tört. muzeum, Budapest. Fekete-fehér reprodukció.

Kunst im Widerstand Malerei Graphic Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der Kunst, Dresden, 1968. 583 l. illusztr.
536 l.

Dési Huber István

-1 folyt-

25 éve húnyt el a magar szocialista képzőművés és műkritika nagy alakja. Nagenyedi ékszerész mester korán dolgozni kényszerült fia, hajdani kovácsinas, kifutó és pincegyerek, későbbi világháborús katona és hadirokkant, ezüstműves. Egyszerre tanulta meg a rézkarcolást és a tudományos szocializmust. 1928-ban linoba metszi a „IV. Rendet". Olajképe: a Vas-munkás, az Földmunkás. Egyszerre érett forradalmárrá és művezsé – Liebnecht-lapos csendélet, Sarló és kalapácsos csendélet, Pikenő szénbányász

Pestmegyei Hírlap 1969. febr. 25. 6. o. „D. H. I. emlékezete"

2s. a.

Dési Huber István

-2. folyt-

Guberáló, Déli pihenő, Vörös kémény (Gyár az erdőn), Vihar madarak - egy osztály szimbólumai.
1944. február 25-én a budakesi tüdőszanatóriumban hunyt el.

Repr: Önarckép

Pestmegei Hírlap 1969. febr. 25. 7.o. „D.H.I. emlékezete"

Dési Huber István

Szerepel a szoc. képzőművészek
Csoportja kiállításán a Föv.
Művelődési Házban

Tamás Menyhért: Szobrok, képek,
táblatok

Nagyvarsa 1969 III. 21

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1963 APR 20

A Magyar Nemzet galériája

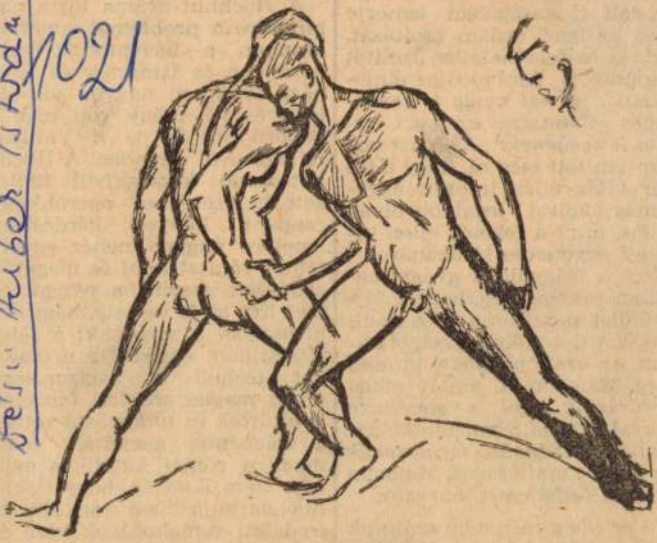

Dési Huber István: Birkózók

tazta az
égre az ó
redeti tis
neg az ig
zínes és f
apunk a
yeiből, s
ágos jelle
ám lényeg
ám tanítot
nér világ
emes vád
nibás, min
ézett egye
Hogy a fa

azet,
élyes

na-
elyet
már
egy-
k el-
ár a
ikán
och-
iéle-
egy
sben,
gyér-
győ-

atlan rákbetegség, hogy a fajgyűlölet pusztította el a nácikat is, ezt a mély igazságot abban *az arab világban* tanulta meg Malcolm X, amely *maga is birkózik* ezzel a sorvasztó kórral. Vajha a muzulmán világban *mindenütt megértenék* az iszlám tanításának Malcolm X által felfedezett lényegét.

S ez ideig még nem szóltunk a társadalmi kórkép ama rétegéről, amelyet Malcolm X *a négerek és fehérek kölcsönös*

zodésunk szerint a nyugatnémet írót az is vezette, hogy bebizonyítsa a világnak: a felelősség nem egyedül a németeket terheli a nácizmusért, olyan magas erkölcsi fórumok is eltűrték és tudomásul vették a nácizmus gaztetteit, mint maga a római katolikus egyház. Nem is vitás, hogy Hochhut darabja nem tartozik az irodalmi remekművek közé és sok benne az olyan túldramatizált helyzet, amelynek éppen ez a túlélezettség ad jelentőséget és nem a mondanivaló

Dési-Huber István, festő

M.D.K.

művét ismerteti Kállai Ernő
lelkes szavakkal: „... az ábrázolás nak
ez a dinamikus realizmusa ... nem
tükrös és nem sejtet, hanem mozgat.
... Soha jobbkor még nem érhetett volna
ez a festészet ... a nagy lebanegjárás és a sok
kétyegos hetvenkedés idején."

Idézve: Magyar Művészet, 1938. 331-334. old.-ról
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev.és összeáll. Perneczky Géza,
Bp.1967. Corvina, 246-247.old.

Dési Senber István

festő

M.D.K.

1932-ben kiállítása volt az
Ernst Museumban Román
Görggyel és Milius Sandorsal.

Lukácsy András: Román Görgyiel
Élet és Irodalom, 1968. febr. 17 - 12 lap.

Dési Huber István

Jóvsef Attila (1936-39); Negyedik Rend (lívóalbum) Böstönnyvas (réskarc, 927) 1933-38 körül tanulmányokat írt a Korunk-ba.

Kortárs 1966 IV. n. 635 old.

M.D.K.

Dési Huber István, festő

„IV. rend" c. linoleum-
metszetét közli:

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev.és összeáll. Perneczky Géza,
Bp.1967. Corvina, 216-217. old.
közölt

M.D.K.

Dési-Huber [István], festő

nevét említi Kernács, mint
akivel együtt járt a Podolini festő-
iskola esti tanfolyamaira 1922-ben.

Pán Imre körkérdésére beérkezett válaszok: Az új magyar
művészet önarcképe, Európai iskola, 1945.

Idézve: Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh L.
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, 277. old.

M.D.K.

Dési-Huber [István], festő

nevét emlitik

Idézve: Kállai Ernő: Őszinte beszélgetés /Szalay Lajossa/
Magyar Csillag, 1942.jan.1.II.évf.1.sz.44-49.old.ról
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev.és összeáll. Perneczky Géza,
Bp.1967. Corvina, 260.old.

Dési Huber István

Rabinovszky M.irt róla a.Szabad Müvészet 1947.máj.
58-59.l.

Rabinovszky Máriusz:Két korszak határán Bp.1965.
302.

Dési Huber István, festő (1895-1944) M.D.K.

expressionizmust és nagbányai magyar hagományokat hevert kezdeti pirkutájába, majd a 30-as években alakult Szocialista művészek Csoportjához csatlakozva festészetét az antifasiszta küzdelem szolgálatába állitotta.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 951. old.

+ „Vörös kémány" „ „

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

„Felvonulás" c. fametszete megjelent annak idején a II. évf. 1. számában.

Közölve:

"A 100 %". A KMP legális folyóirata 1927-1930.

Összeáll.: Tamás Aladár, Akadémiai Kiadó, Bp.1964.

V.t.9.á.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

„Körbe-körbe" c. metszete megjelent annak idején a Ü. cof. 4. számában.

Közölve:

"A 100 %". A KMP legális folyóirata 1927-1930.

Összeáll.: Tamás Aladár, Akadémiai Kiadó, Bp.1964.

IX. t. 14. á.

Dési Huber István

Iparosok Zörébül számarik.
mint Derkovits 70. l

Megfordult Olaszországban is. Képei:
Vihermadarat, Földmunkást, Kubikosok – Dinamitus táj, Virágzó fát, Busuló férfi.
(15 jegyzet) 98

~~A Sinai Tiszt. 1923-ban vijkérdigat nyert~~
~~„Vasuti Bihet munkás" [illegible]~~

Lyka Károly, Festészetünk a két világháború között. Bp. 1956.

Lyka Károly, Faszénelőnek a két
világrábosu zörött. Ap. 1956.

M.D.K.

Dési Huber István festő

1941. márciusában közös kiállitás az Ernszt Muzeumban / Ferenczy Béni, Dési Huber, Gadányi Barcsay, Domanovszky e. /

Ferenczy Béni : Irás és kép, Bp. 1967. 251.l.

Genthon: Utószó .

Dési Huber István

50 rajzát a művész örvegye
a pécsi hodeku hagyak
Képtárnak ajándékozta

Jelenkor 1967 Ún. 442 old

De'si Huber

Kiállítása volt a
Nemzeti galériában

Nagyvárad 1968 I. 7

CSEPEL
C 22

Dési Huber István

Dési Huber István: Töprengő

Dési Huber István
festő

M.D.K

A művész özvegyének lakását díszíti a „Madárdal", dési tájkepek, Budakeszi képek a belegrége idejéből.

Markos Erzsébet: Dési Huber Istvánné otthonában
Nők Lapja, 1966. dec. 31 - 28 kap.

Dési Huber István

Kerepel az alábbi tárlaton

n.p.: Forradalmi művészet.
Kiállítás a mentendrei Ferenczy
Károly Múzeumban

Pestmegyei Hírlap 1969 III. 30

Dési Huber István

Halottszatás; Szénbányász; Budakeszi vörös kémény; Negyedik rend c. művekkel szerepel a „Dezkovits és a noc. művészet" c. tárlaton a székesfehérvári Csók galériában

M. Kiss Pál: Harai kiállítások

Látóhatár 1969 II. n. 159 old.

M.D.K.

Dési Huber István
festő

A Singer és Wolfner cég igazgatója
a cégher készült a művészt lekötni.

Zágkay Éva: Farkas István halálának..
Művészet, 1969. április – 16 lap

M.D.K

Dér Huber István
festő

Budapesten volt kordár, majd gyárban dolgozik eljár esti rajziskolába és állandóan olvas. Volt piholó is.

Sztojka László: Emlékezés a negyed szárada...
Művészet, 1969. március – 14 lap.

Dési Huber István
festő

M.D.V.

„Madzsar József"
(repro)

Művészet, 1969. május – 41 lap.

M.D.

Dér Huber István
festő

1895 februárjában született
és 1944 februárjában halt
meg. A két dátum közti
időben megkeresztelte egyéni
meleghangu piktúráját.

Szlojka László: Emlékezés a negyed száráda.
Művészet, 1969. március – 14 lap

M.D.K.

Dem. Huber István
festő-

Sztojka László, sógora verseskötete-
her csinált három tollrajzot.
Majd Sztojkáról készített portrét
is.

Sztojka László: Emlékezés a negyed szinada.
Művészet, 1969 március - 14 kap

Dési-Huber István

40 hónapig volt fronton az első világháborúban, itt szerezte tüdőbaját. 1919-ben a „Hadviselt művének" kiállitásán szerepelt

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

10. l.

M.D.V.

Dér Huber István
festő

Kilátás a Karif lányok
"erkélyéről" (repro)

Sztojka László: Emlékezés a negyed század a halott...
Művészet, 1969. március - 14 lap

M.D.K.

Deri Huber István
festő

Apja órásmester volt, fia hésőbb-
beherült apja órásbolt jába. E-
mellett szopos rajzt amaihoz járt
rajzolni.

Sztojka László: Emlékezés a negyed száradra...
Művészet, 1969. március - 14 lap.

M.D.Y

Dém Huber István
festő

Tizennegyből a kalomi végéig
a fronton volt, tudeje csupa vér
darabka, amikor visszatért. Kolozs-
varon ügyvedi irnok egy darabig,
majd Budapestre jön

Sztojka László: Emlékezés a negyed szarada...
Miskolc, 1969. március – 14 lap.

Dési Huber István

szerepel az

alábbi táslaton

hahu: Emléktéré ferrodalmó
Képrőmiséseinkre: Kiállítás
Nagyalföldön

Népnava 1968 VII. 5

M.D.K

Dési Huber István
festő

Művészete hatással volt Weiss
Fehér Györgyre.

Horváth Béla: Emlékezés Weiss Fehér Györgyre
Művészet, 1969. március - 10 kép.

Dési-Huber István

(1895-1944) Dés. Mint Derkovits ő is a munkás-osztály festője. Ő is egy üzem munkása volt, neki is küzdelmic kellett a nyomor és a betegség ellen.

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é. n. (1949?) katalógus, 17 l.

Dési-Huber István

A kiállításon bemutatott művei:

50. „Nyári munka"
51. „Harmadik asztalon"
52. „Budapesti kikötő"
53. „Önarckép."

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é. n. (1949?) Katalógus. 18 l.

Dési-Huber István

52. sz. „Budapesti kisvárosi" egész táblás fehér-fehér reprodukció.

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é. n. (1949?) Katalógus.

Dér Huber István
festő

M.D.K.

Méltatás

Losonczi Miklós: Cs. Nagy András műtermében.
Művészet, 1966. december - 34 lap

Dési Huber István MDK

Rákoscsabai táj, olaj-temp.

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Dési Huber István MDK

Önarckép, olf.

Teherhordó, temp.és paszt.

Mücsarnok 1944 A Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

Dési Huber Istvánné
Jestő

M.D.K

Méltatás.

(e.f.p.): Vitz Béla 80 éves
Élet és Irodalom, 1967. március 11-8 lap.

Dési-Huber István

Alkotásaival szerepel a Tamás Galéria "magyar akvarellek" című kiállitásán.

Pest, 1942. X. 16.

M.D.K.

Dési Huber István, festőművész

"Viharmadarak" c.képe. Fekete repr. 333 o. 4. kép

1939, 120 - 80 ~

M. Kiss Pál: Művészetről mindenkinek, Corvina, Budapest, 1966

M.D.K.

Dési-Huber István, festőművész/1895-1944/

A két világháború között egyik előkészitője a szocialista, realista művészetnek. 97.o.

M. Kiss Pál: Művészetről mindenkinek. Corvina, Budapest, 1966

Désy-Hubert István

Két fiatal festő kiállításán a Bank utca 7. sz. alatt olajképeivel szerepelt. "Világításos templomképe a tompa szinek ellenére, tiszteletreméltó kereses.

EK.930.III.22.

Dr. Hubert Lehner

Dési Huber István

Szerepelt a „Magyar képzőművészet a fa-
sizmus ellen" c. kiállításon.

Új Élet 1966. jan 1.

Déri-Huber István

Szerepelt a szegedi XX. századi magyar művészet kiállításon.

Tihanfalu 1966. VI.

Lévai-Huber István

Szerepelt a „Magyar képzőművészet a fasizmus ellen" c. kiállításon.

Evangélikus Élet 1966. jan. 9.

M.D.K.

Dési Huber István

"Önarckép" c. művét bemutatja a lap más művészek művei mellett "Képek és szobrok a Nemzeti Szalon és a Műbarát kiállitásáról" cimmel.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. nov.12-18
VI. évf. 46. sz.

Dési Huber István

Odvas fa törzse, olf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Dési Huber István

MDK

Megriadt tehén

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

M.D.K.

Dési Huber István
festő

A Podolmi Volkanu iskolában tanulótársa volt Kollárits Ferenc.

M. Heil Olga: Börzsönyi Kollárits Ferenc
Művészet, 1966. augusztus - 7 lap

M.D.K.

Dési Huber István festö

A vondor, 1939-

Haulsich Lenke: Paizs Goebbl Jenö: Csendélet rákokkal

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

148. l.

M.D.K.

Dési Huber István festö

Alkotása a MNG gyüjteményébe került

az 1942 -es Szabadásg és Nép c. kiállitás a-

nyagából

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria
az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965
163. l.

M.D.K.

Dési Huber István, festő

nevét emliti a könyv "Szépmüvészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint akinek müvészete szocialista tartalmánál fogva közel áll Derkovitsékhoz és ugyszintén erősen hatott az 1930-ban alakult Szocialista Müvészet Csoportjára.

Hongrie 66, Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós

Ed.: Pannénia, 198. old.

Dési Huber

„A magyar képzőművészet száz éve Bács-Kiskun megye múzeumaiban" címmel, kiállítás nyílott a Nemzeti Galériában. A tárlaton a kecskeméti, a bajai, a kiskunhalasi és kiskunfélegyházai múzeumok legszebb XIX. és XX. századi festményei vettek részt, köztük Dési Huber munkái is.

D. I. Képzőművészet.

Vigilia 1972/5 349 old.

Dési Huber István, festő

A festő özvegyénél tett látogatást a cikk szerzője. A művész „otthona" még ma is él és hat, közvetlenül.
Ezt a problémakört érinti a riport.

R. Gy.: A festő otthonában 7

Népszabadság, Bp. 1972. máj. 9.

Dési-Huber István, festő

Szerepel Ortutay fényes tinta
árnyak c. kötetében.

Harangozó Márta: Portrékölet Kortársaknak 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 9.

Dési Huber István

Közölt képes reprodukciói:

43. sz. „Vonat az ablakban", 1939, olaj, vászon, 85 x 65 cm.

D. Fekete György és Pogány Ö. Gábor:
Magyar festészet a XX. században, Budapest, 1971

Dési Huber István

rálátásos, sikrapegezett motivumokkal a kubista képszerkeztést tanulmányoztad a proletár tematikában.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor:

Magyar festészet a XX században, Budapest, 1971

160

Dési Huber István

Közölt reprodukciók: 98. sz. „Hollókői öregasszony", 1939, szén, papír, 64 x 48.5 cm.
99. sz. „Szomos parti görbe fák," 1943, olaj, lemez papír, 71 x 88 cm.

Fülep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971

Dési Huber István

művészi multja mégmost újra kellően feldolgozva.

Fitep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971

1674

Dési Huber István.

festő

Méltatás

Nádass József: Március asszonyai...

Vörös Sapja, 1969 márc. – 12 szám.

Dési Huber István

Negyven éve együtt állitott ki az Ernst Muzeumban Román Györggyel és Mikus Sándorral.

Frank János - Román György világa; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 37. l.

Desi Nubes Latvān

Negyven ēve egyūtt ālltoett ki aa Ārnat Muzeum-
ban Romān Uyārzyvel ēs Mānia Sāndorral.

Frank Jānos - Romān Uyārzy vilāga; Mūzyvlto,
1972. 4. ao. 37. l.

Dési Huber István

Olvasó munkás 1935; olaj, karton, 98x 64 cm
/Dési Huber Istvánné tul./

Képzőművészeti Almanch 2, Corvina 197o

Dési Huber István

A pécsi Janus Pannonius Múzeum-
nak adományozta a művésza öz-
vegye több rajzát.

Múzeumi séták.

1972. III. 10. 18.55 D. TV.

Déri Huber István, festő

A Művészet kiskönyvtára sorozatban megjelent Déri Huber Istvánról írt tanulmány, Mezei Ottó műve.

— : Legendák és tények 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. aug. 26.

Dési Huber István, festő

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története c. művében alapos ismertetést ad működéséről.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti könyvszemle 517-519.

JELENKOR, Pécs, 1971. Június XIV/6.

MDK

Dési-Huber István

Dési templom, kr., vf.-nyel

Vihar készül, szén, tanulm. a Pusztába kiáltott szó-hoz

Budakeszi erdőrészlet, gouache

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mücs. 1957.

MDK

Dési-Huber István

Tanulmány a Viharmadarak-hoz, szén.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Dési-Huber István

Pásztorlány bivalyokkal, tus

Tanulmány a Szalmakalapos önarcképhez, szén

Pipás paraszt, tanulm. szén.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MNK

Déri-Huber István

Óbudai gyár, tus, fedőfehérrel

MNG. Magyar forradalmi művészet. Milan. 1937.

MDK

Dési-Huber István

Ifjumunkások, szén

MNG. Magyar forradalmi művészet. Rácz. 1957.

MDK

Dóci Huber István

Budakeszi erdőrészlet, of.

Teherhordó, o.temp.

Őszi budakeszi erdő, gouache

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

y z ő k ö n y v

MDK

Dési Huber István

Szamos a Nyulgátnál, o.temp.

III. osztály, of.

Dési temető, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

y z ó k

MDK

Dési Huber István

Bivaly a Szamosban, temp.

Teréz, temp.

Hollókő, temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

z é k

MDK

Dési Huber István

Malom a Szamos partján, of.

Születésnapi köszöntő, o.temp.

Péter Pál után, o.temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

z é k

MDK

Dési-Huber István

Dési Huber István portréja, terr., Szandai Sándor müve

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

warosu	/?/
wayael/i/su	Crotalusduri

MDK

Dési-Huber István

Mezőn dolgozók, of.

Zöldsapkás önarckép, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

warosu	/?/
wayael/i/su	Crotalusduri

MDK

Dési-Huber István

Ferencváros, of.

Kanca a csikajával, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mücs. 1957.

warosu /?/

wayael/i/su Crotalusduri

MDK

Dési-Huber István

Önarckép, of.

Zsellérasszony, o.temp.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

Dési Huber István

erről

Komor András:

Dési Huber István-

Tér és Forma

1943. 201—204. l.

Önarckeppel és képekkel

BRONZ- ÉS RÉZTÁRGYAK.

KUCSMÁS FÉRFI,
római.
II—III. század.
Bronz, mag. 6·5 cm.

ORANS,
ókeresztény.
III—IV. század.
Bronz, mag. 6·2 cm.

K THURIBULUM. (794. kép.)
áttört fedővel és plasztikus mintájú testtel.
Német munka, XII. század.
Bronz, mag. 15 cm.
A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 362. l.

BOTFEJ,
oroszlánfejjel.
Német munka, XII. század. (?)
Bronz, mag. 13 cm.
A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 362. l.

GYERTYATARTÓ
Német munka, XV. század.
Réz, mag. 17·5 cm.

Dési Huber István

cród

Bortnyik Sándor

Dési Huber István
emlékkiállítása.

Uj Szó, 1947. máj. 9.

M.D.K.

Dési Huber István
festő

Méltatás.

d.m.: Fiatal festők. 4l.
Magyar Nemzet, 1939. szept. 23

Dési-Huber István, festő. MDK

Dési-Huber művészetében is van sok expressionista vonás, akárcsak Derkovitsében.

Péter Imre: Az ember és a művész.
D. Ny. halálának 25. évf.-ra

Népszabadság, bp. 1959. jún. 18. P. l

Dési Huber István, festő MDk.

A proletárfestő Csőr című képével szerepel a bajai Türr I. Múzeum képzőművészeti gyűjteményében.

Megnyílt a bajai állandó képtár

Népszabadság, bp. 1959. ápr. 24. 9. l

helyiségében:

Csorba Győző: Egy ritka élcsoport. Dunántúl, Pécs, 1949. augusztus. 200. l.

Dési Huber István [festő]

MDK

Uitz Béla - Dési Huber István - Derkovics Gyula: a modern magyar képzőművészeti kiemelkedő alakjainak müveit alig láthatja a közönség.
A Nemzeti Galériában erre lesz hely és lehetőség.

Az egykori Kuria épületében helyezik el a Nemzeti Galériát.

Esti Hirpal: II.évf. ∅ 53.sz. 1957. márc.5. kedd
2.oldal

M.D.K.

Déri Huber István
festő

Grafikájáról.

Magyar Nemzet, 1959. aug. 20. 8l
Dutka Mária: A magyar grafika és eremművészet

M.D.K.

Dési-Huber István, festő MDk.

Sz. Kovács Irén: Ki ez? című szórakoztatva tanító művészettörténeti társasjátékát ismertetve említi meg a recenzens, hogy a száz kép között helye lett volna a magyar proletárfestészet két olyan képviselőjének mint Nagy-Balogh János és Dési-Huber István.

R. S.: Újkönyvek – Sz. Kovács Irén: Ki ez?

Népszabadság, Bp. 1959. júl. 11. 8. l

Dési-Huber István, festő MOk

A cikkíró megemlíti nevét, példaképül az „emberi tartalom és" művészi kifejezésére.

Pelle Imre: Az Alföld a festészetben

Népszabadság, bp. 1959. jún. 26. 8.1

Dési Huber István, festő 1. MDK.

1895 febr. 3-án, Nagyenyeden született. Nem tanulhatott, mert apja – órásmester – tönkrement. Inas lett, majd hifutó. Megszökött Dészről szüleitől és bebarangolta az országot. Pesten a Sanz gyárban lett inas. Ennét is kikerült s katona lett a Lábori alatt. 1918-ban súlyos tüdőbajjal szerelt le. 19 után ezüstművességet tanul s festeget. A Podolini féle esti iskolában ismerkedik meg a festészet elemeivel. Barátai körül Sugár Andor később sógora lett. Dési Huber megalapítja a szocialista Művészcsoportot. Festett és agitált. 1924-ben Olaszországba ment, ott tanulta meg a rézkarcolást. Torinóban volt első önálló kiállítása. Utána Firenzében. A 30-as években festők, szobrászok, építészek rémére közös műtermet szervezett. Ezt a rendőrség betiltotta. A 30-as évek közepén Rézsett vizsgálati fogságban volt. Tüdőbaja súlyosbodott, operálni kellett. Az vallotta a festészetben, amit barátja, József Attila a költészetben. A tömegekhez kívánt szólni. Gondolkodó művész volt.

15 éve 1944-ben halt meg.

Murányi Kovács Endre: Dési Huber István

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 24. 4 lap.

Dési Huber István, festő 2. MDK.

Alkotásai forradalmi akaratot fejeznek ki.
Ez igazolódott a Magyar forradalmi Művészet kiállításán is, amely a Szovjetuniót is megjárta.
Külön Dési-terem volt ezen.
Egyik legerőteljesebb képe az: Önarckép Repr.

Murányi Kovács Endre: Dési Huber István

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 24. 4. lap.

Déri Huber István

festő

M.D.K.

Méltatás.

Déri Huber István: Megjegyzések egy bírálathoz.

Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 24. 5 l.

Dési Huber István

Szerepelt a Tamás Galéria száradíkig ki-
állításán.

B.H. 1938. X. 9.

Déri Fluher István.

Szerepelt a Tamás-Galéria márciusi kiállításán.

PK 1938. F. 13.

MDK.

Dési Huber Isttán

Kiállitási kritika

Magyar "emzet 1966 okt.28.

MDK.

Dési Huber István

Mendöl Zsuzsanna cikke

Jelenkor 1966 .11. p.1052-1055.

Dési Huber István
festő

Derkovits Dózsa-sorozata hatással
volt munkásságára.

Ovadi Nóra: A Dózsa téma
Művészet, 1972. augusztus - 8 oldal

Déri Huber István, festő

Megemlítve.

Rózsa Gyula: Beszélgetünk a művészetekről

M. S.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 29.

Déri Huber István, festő

Herei István: Déri Huber István
e. műve
↓
—: Most jelent meg
Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 17.

Pési Huber István

1

Zajzeiből Zsállítás nyílt
a József Attila lakótelepen

Magyar Nemzet 1972 február 15
4. old.

Dési Huber István

2

IV. rend c. lineárosorozata

emlitve

Magyar Nemzet 1972 február 15

4. old.

Dési Huber István

3

„Pikenő bányász" c. Zépe
emlése

Magyar Nemzet 1972 február 15
4. old.

Dési Huber István

„Öreg csőr" c. kompozíciója szerepel a Bács-Kiskun megyei múzeumok kiállításán a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1972 március 16 4.old.

Dess Huber István
festő

Méltatás

P. Turcsányi Ismsa: Kondor György
Nők Lapja, 1972. május – 19 szám

Dési Huber István

Ars Lő

Olvasó munkás

Repr.

Korunk 1972. I. 163.

Déri Huber István

Megnyílt a Miskolci Képtár állandó kiállítása, melyen képei szerepelnek.

Magyar Nemzet, 1972. ápr. 30.

Dési Huber István

„Guberáló" – „Viharmadarak" –
„Bivalyfürdetők" – „Ferencváros" c.
képei (emlétve)
„Overállos ifjúmunkás" c. kép (repr.)

Kovács Imre: A magyar szocialista művészet
Ifjú Kommunista, 1971. dec,

MDK

Dési-Huber István

Ezüstkovácsok, of.

A munka szent, gouache

Napraforgó, temp.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

b./ Tarcali csaták eml

kapcsolatos emlékek je

kontaminálódás, távoli

Az 1848-as ún. %

Duray Tibor

MDK

Alvók, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Duray Tibor

Teherhordók, of.

MMG. Magyar forradalmi művészet. Mücs. 1957.

MDK

Dési-Huber István

Szoptató anya, szén, tanulm.

Kilátás a Karig-lányok erkélyéről, szén és vör.kr.

Kubikos, tanulm. szén

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Dési-Huber István

Vizmosta fagyökerek a Budakeszi erdőben, szén

Kisfiu madárkával, szén

Kilátás a budakeszi szanatóriumból, szén

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

DÉSI HUBER ISTVÁN
(1895—1944):
Önarckép
(rajz)

POGÁNY Ö. GÁBOR:

Dési Huber István emlékezete

(Halálának ötödik évfordulóján)

Az új magyar festészetnek van egy csoportja, amely a közelmultban jelentőségéhez mérve kevés dícséretet kapott s amely a szegénység, nyomorúság, nemzeti valóság megörökítésére vállalkozott. Őszintén és kertelés nélkül szólott a dolgozó életéről, amely kemény és kíméletlen feltételek között múlt el s amelyet ábrázolni vagy érzékeltetni csak a beletartozók, a résztvevők terepismeretével lehetett. Az őszinteség ebben a vonatkozásban nem naturalista riadalmat, zolai elrettentést igényelt, hanem nyugodt számvetést, józan tiltakozást, művészi kifejezést. Időrendben először Nagy Balogh János készített dokumentumot kubikusokról, proletárasszony konyhájáról, csorba bögréről, de a nincstelenség terhét súlyos formákra váltotta át. Koszta József az impresszionizmus iskolájából lépett ki a tanyavilágba, Nagy István szociográfus szorgalommal és alapossággal járta a falvakat a festészeti feladatokért. Derkovits Gyula már tudatosan kifogásolta a társadalmi igazságtalanságot s kompozicióiba heves ellenzés feszültségeit szorította bele. Dési Huber István mindehhez az elméleti biztonságot csatolta, az elvi felismerés rendszerét, ami egységessé, indokolttá, következetessé tette a képzőművészet állásfoglalásait, a szociális helyzet, az ember és környezete, anyagi kiszolgáltatottság és reménykedő révület tekintetében.

Szabad Művészet
1949

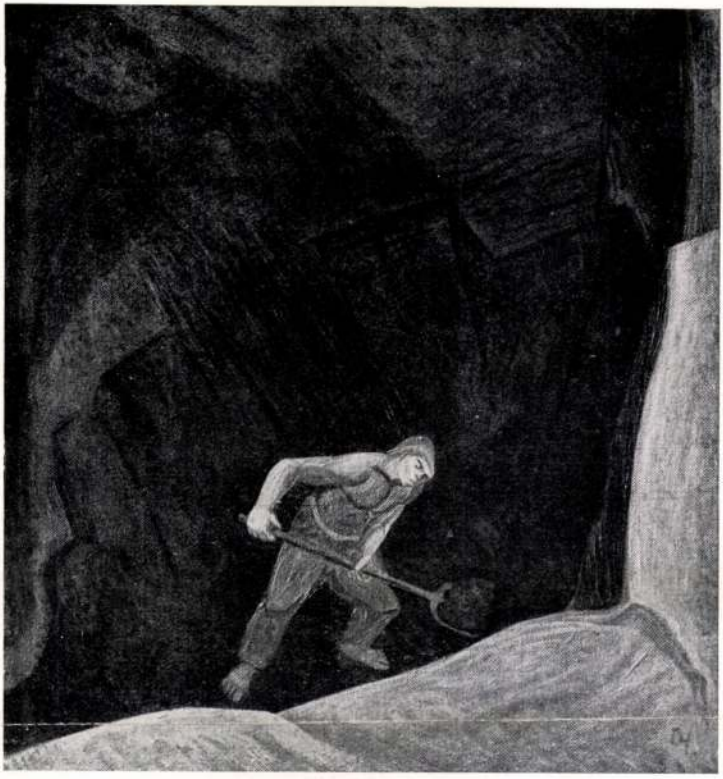

DÉSI HUBER ISTVÁN: Lapátoló (olajfestmény)

Dési Huber István élettörténete már önmagában is megbocsáthatatlan vád a régi rendszer közömbössége és kártékonysága ellen. Az okos, de szegény gyermek felemás helyzete mérgezte meg ifjúságát azidőtől, hogy apja pénztelensége miatt ki kellett maradnia a nagyenyedi kollégiumból, egészen tizenkilencéves koráig, amikor az első világháború ragadta el négyesztendős förtelmes kalandra. Aki egyszer már megkóstolta a tudás szegények számára tiltott gyümölcsét, az többé nem képes nyugodtan alkalmazkodni a szolgaság és szürkeség parancsaihoz. A fiatal Dési Huber is tele volt tettvággyal, elégedetlenséggel, érezte, hogy nem törődhet bele a szűkösség tehetetlenségébe, a szociális kiszolgáltatottság mozdulatlanságába.

Vándorútra indult, alkalmi állásokban tengődött, zsákolt és írnokoskodott s közben megismerte a valóságot, a városokat és a falvakat, öregeket és hetykélkedőket, a hazugságot és áhítatot. Már ekkor is legfontosabbnak a művelődést tartotta, könyvek, előadások bűvöletében élt, hányattatásait a szellem termékei tették elviselhetővé. A front húszegynéhány éves korára férfivá érlelte, az imperialista érdekek kegyetlenségét saját testén tapasztalta; a harctéren kezdődött végzetes betegsége, a tüdőbaj, amely kétévtizedes élet-halál harcot jelentett a számára.

A huszas évek elején rendezte el magában élményeinek tanulságait, ekkor nyíltak meg előtte a távlatok messzi összefüggések felé, a gazdasági kérdések, történelmi következmények, hatalmi számítások mérlegelésével. S ez az az idő, amikor végleg eldöntötte magában, hogy festő lesz, mert a haladásért így cselekedhet a legtöbbet. Eleinte apja dési órásboltjában tanult cizellálni, majd egyre többet rajzolt, végül a komoly művészi képzettség megszerzésére Budapestre jött. Az akadémiák és tanfolyamok tanulmányi lehetősége helyett azonban a létfenntartás gondjai várták a fővárosban, rendszeres készülés helyett az esti rajzórák pótszerei. A Podolini-féle szabadiskolába járt, amikor tehette, napi elfoglaltsága után. Mint ezüstműves dolgozott, az aprólékos,

DÉSI HUBER ISTVÁN:
Viharmadarak
(olajfestmény)

fárasztó minták elkészítésével, gyenge egészségét még tovább őrlő robotban. Az ismeretek megszerzésének olthatatlan kívánsága azonban továbbhajtotta s 1924-ben három évre Milánóba ment.

Itáliában megint inkább a nehéz fizikai munkát folytatta, semmint művészettörténeti tájékozódásának bővítését. Tehetségének fejlesztésére csak mellékfoglalkozásként kerülhetett sor. Emelkedése ennek ellenére rohamos volt, kevéske gyakorlási alkalma mellett is nagy lépésekben jutott előre a formai kialakulás útján. Kortársaihoz viszonyítva mégis sokkal később érkezett az érettség fokához, az állandó alkotó tevékenységhez, de különösen az elismeréshez. A Szinyei-díj elnyeréséről haláloságyán értesült s igazi megbecsüléssel csak a fiatal demokrácia övezte nevét.

A művészetért, az életért folytatott keserves küzdelem aktív és elhatározó véleményeket tisztázott előtte. Biztos világnézeti alapot épített ki működése megszilárdítására. A stiláris tökélyre

neki éppen ezért a megnyilatkozás okából volt szüksége, világnézeti álláspontot óhajtott nyilvánítani jó képeivel. A proletáriátus megismertette vele a szociálista munkásszolidarítást s ez nagyszerű tartalékerőt kölcsönzött neki a kifejezésbeli fortélyok pótlására. Tudta, hogy nemcsak önmagáért cselekszik, de minden dolgozóért, amikor javítja képességeit, s ez az összetartás megsokszorozta szívósságát. Alig várta, hogy leteljék a munkaidő, hazaérve rögtön festeni, rajzolni kezdett, szinte pihenéstelenül hajszolta magát a művészi vállalkozások végrehajtására. Számolt azzal, hogy hamarosan kiesik kezéből az ecset s addigra már kész teljesítményekkel akarta megajándékozni osztályát.

Miután Milánóból hazatért, egyre tevékenyebben vett részt a szakszervezeti mozgalomban, tervszerűen foglalkozott ideológiai kérdésekkel s művészi kibontakozásával párhuzamosan politikai öntudata is előtérbe került. A fémművesek között igazi tekintélyt szerzett, bizalommal és büszkeséggel tekintettek reá, maguk közül egyre, olyanra, aki a munkásság szellemi és társadalmi honfoglalásának méltó megszemélyesítője. A hovátartozás önérzetéért volt hálás a dolgozóknak, azért a legelevenebb emberi élményért, amely feloldotta magányosságát és egy hatalmas kollektíva számontartott egyedévé tette őt. Példás szocialista magatartásával mindig serkentőleg hatott környezetére, egyre bővülő elméleti felkészültségével eredményesen oktatta barátait. A művész és az ember tennivalóit azonosította, a célt a szociális felszabadulásban látta.

A Horthy-rezsim zsoldosai először 1935-ben indítottak ellene vizsgálatot, amikor is feleségével együtt a keszthelyi csendőrség vallatóra fogta, majd a pécsi fogházba zárta. De se a meghurcoltatás, se a megfélemlítés nem tudta eltántorítani a munkásság nagy ügyétől, a haladás nemes gondolatától. A budakeszi szanatórium és festőszobácskája között váltogatva élete folyását, az utolsó években is az európai helyzet érdekelte a leginkább, a baloldal védekezése a fasiszta agresszióval szemben. Mondják, hogy gyenge szervezetének maradék ellenállását a náci kezdeti sikerek hírei és a németek borzalmas cselekedetei fölött érzett elkeseredés törték meg.

Festményei a munkások és gyárak életének bemutatásán túl félreérthetetlen tendenciát is tartalmaznak. Egy rácson át kibámuló rab a politikai elnyomatás fájdalmas jelképét közölte. Egyik csendéletén cirill-betűs könyv látható, „Moszkva épül"; máskor egy tányér köríve úgy találkozott egy kalapáccsal, hogy azt a tárlatlátogatók kommunista jelvényként üdvözölhették. Minden művészi tettében, de a magánügyeiben is megalkuvás nélkül vállalta az elesetteket és üldözötteket, felvilágosítással, kiállással dokumentálta tiltakozását a kizsákmányolók garázdálkodásaival szemben. A kívülállók sokszor kételkednek a dolgozók összefogásának ösztönző erejében, hitetlenül és kétkedéssel a művészetre nézve idegen anyagnak bélyegzik a közösségi gondolatot s ezzel kirekesztik magukat a szociális emelkedettség magasztos élményéből. Dési Huber idegeivel és eszejárásával, tartalmilag, ideológiailag a néphez tartozott. Megkapó linósorozata, amely a „Negyedik rend" címet viseli, színvallás a tömegek érdeke mellett. Írásaiban a képzőművészetnek és a dolgozó népnek szükségszerű kapcsolatát még külön is kifejtette.

Állásfoglalásához külön formanyelvet fejlesztett, eredetit és színvonalasat. Elvi síkon, de modorának modernségét tekintve is azonosulhatott volna Derkovits-sal, s stílusuk mégis feltűnően különbözik. A társadalmi felelősségben vallott meggyőződés és a névtelen milliókhoz fűződő elkötelezettség nem csorbítja az egyén szabadságát s különösen nem az alkotó művészekét. Ha a festőnek van elég tehetsége a remekművekre, akkor így, vagy úgy, de meg tudja oldani feladatát, viszont ha erőtlen, még a népellenesség vagy légüres öncélúság sem szerzi meg számára a maradandóságot. Dési Huber sok új értékkel gazdagította festészetünket, tárgykör szerint is felfrissítette a külvárosok és falvak világának tolmácsolásával, de formai vonatkozásban is originális vívmányokkal halmozta el. Új mondanivalójához új eszközöket alkalmazott. Erőteljes vonalakkal szerkesztette meg festményeit, amelyek mind lenyűgöző hangulatot árasztanak magukból. Színei nem ismerik a polgári piktura kellemkedéseit, hanem a témához hasonulva tartózkodóan, szerényen, képzeletkeltőn, de nem kevésbbé tisztán mondják el elképzeléseit. Művészetének kiváló erénye, hogy a proletárélet körülményeit stílusosan, minden túlzás vagy kendőzés nélkül, a realizmus összefoglaló tulajdonságával adja elő.

Dési Huber legjelentősebb korszaka arra az időre tehető, amikor a történelmi változások a népfront szélesebb bázisán mozgósították a világ dolgozóit. Dési Huber ennek megfelelően egyetemes érdeklődésű, a parasztság nyomós szerepet játszott munkásságában. Higgadt, építő témákat keresett. A meggyőződést tanuságtétellel szándékozott elérni.

A Szocialista Képzőművészek csoportjának alapítója volt, művészetét a népi elnyomás elleni felszólalásnak, a tömegek fölemelése eszközének szánta. Három héttel a német megszállás előtt halt meg. A Képzőművészeti Főiskola haladószellemű diáksága őróla nevezte el népi kollégiumát és az ő nevét választotta a Dési Huber-Kör, amelynek hivatása az ő példája nyomán minél teljesebbé építeni a művészet és a dolgozó nép kapcsolatát.

Dési Huber István írásaiból

Dési Huber István nemcsak az ecsettel harcolt a művészetért és a dolgozó népért, de a betűvel is. Meggyőződését, festői és világszemléletét írásban is lerögzítette. Írásai részben a Népszavában, részben a kolozsvári „Korunk"-ban jelentek meg. Ízes, érdekes, komoly és tartalmas tanulmányok ezek. Részleteket közlünk belőlük. Több okból. Egyrészt azért, hogy emberi és művészi magatartása minél határozottabban, teljesebben formálódjon ki, különösen az ifjú művésznemzedékben, másrészt, mert Dési Huber akkori szavai ma is aktuálisak, jelentőségük van, feleleventésük tehát szükséges és hasznos. Egy művészember, egy öntudatos harcos szocialista művész műveivel és szavaival, egész életével példát adott s ezt a példát nem lehet elég gyakran felidézni.

A „MAI MAGYAR FESTÉSZETI TÖREKVÉSEK" c. cikkből:

„Lassan vált világossá előttünk az izmusok belső értelme és megláttuk hiányosságait. Mind erősebb lett a meggyőződés bennünk, hogy túl kell lépnünk rajta. Beláttuk, hogy az új művészet ebben a formában elvonatkoztatott líra, s mint ilyen, a tömegek számára megközelíthetetlen; ezen túl művészettörténeti kísérlet az alakító eszközök korszerű tisztázásához, s mint ilyen, elsősorban a szakemberekhez szólt. Ezért jelentett pluszt számunkra, de épp ezért nem felel meg maradéktalanul céljainknak. Mi a tömegekhez kívánunk szólni. A szociális giccsen már túlnőttünk és művészi igényeink voltak, de ezek az igények szorosan összefüggtek világnézetünkkel, márpedig az izmusok világa másvilágszemléletű volt... Pár dolog mindenesetre már tisztán állt előttünk; ezek: saját festészetünk kritikai feldolgozása; az egészséges tradíciók átmentése; a kísérletezések feltétlen szükségessége; s végül: a dolgozók közvetlen tanulmányozása".

„Összeálltunk néhányan építészek, szobrászok, festők és műtermet béreltünk. Közös műhely kívánt ez lenni, ahol együttes erővel akartuk megoldani problémáinkat. A gyakorlati rész rajzból, festésből állott, de modelljeinket a legkülönbözőbb helyről szedtük össze. Öntudatos munkást, lecsúszott kishivatalnokot, kubikusokat, faluról felkerült lézengő parasztlegényeket, egyszóval a munkásosztály különböző típusait hoztuk fel. Tanulmányoztuk őket, igyekeztünk minden kérdezés nélkül megismerni körülményeiket, összemelegedtünk és sok érdekes, tanulságos dolgot tudtunk meg tőlük: élményeiket, bajaikat, véleményüket a világról, s a módot, ahogy élnek. Hasznunkra volt ez. Hetenként egy-egy előadást tartott valamelyikünk és sorra vettük a különböző stílusokat, tőlünk telhetőleg érvényesítve a dialektikus szemlélet módszerességét. Közben állandó vita folyt köztünk az alakítás hogyanja-miténtje felől...

Termékeny hónapok voltak ezek, s mi kezdtünk kijutni az izmusok útvesztőjéből a realizmus felé.

Sajnos az idő vaskényszere szétszórta kis munkaközösségünket."

. . . . . .

„A mi művészetünk kiindulási pontja, tektónikus elhelyezkedése más, mint a polgári művészeté: míg a polgári művészet osztályának „természettudományos szemléletével a dolgokat és a jelenségeket függetleníti az embertől, önmagukban igyekszik megismerni azokat és az embert többé nem a teremtés középpontjának tekinti, hanem, mint annak egy részét, igyekszik beilleszteni őt is a természet jelenségei közé", addig a szocialista művészet épp az emberre, az osztályemberre, a tömegre irányítja szemléletét. Őt tekinti a fejlődés hordozójának, a társadalom középpontjának, sőt sok tekintetben a természet átalakítójának is... Míg a polgári művészet az egyén intim megrezdüléseinek kifejezésére, vagy a mesterség épp aktuális problémáinak kivizsgálására törekszik, a szocialista művészet ezek mellett, ezek felhasználásával a tömeg kollektív akaratát óhajtja kifejezni".

★

DÉSI HUBER ISTVÁN halálának 5-ik évfordulóján, február 27-én, az Ipar-utcai házon, ahol a festő lakott, a Beck András által készített emléktáblát ünnepélyes keretek között leleplezik. Az Ipar-utcát ugyanakkor Dési Huber-utcának nevezik el. A budakeszi szanatórium homlokzatán, ahol a művész meghalt, Vilt Tibor által készített emléktáblát helyezik el. A szanatóriumban készített műveiből a betegek részére kiállítást rendeznek, amelyet az évforduló napján nyitnak meg.

DÉSI HUBER ISTVÁN: Munkások (olajfestmény)

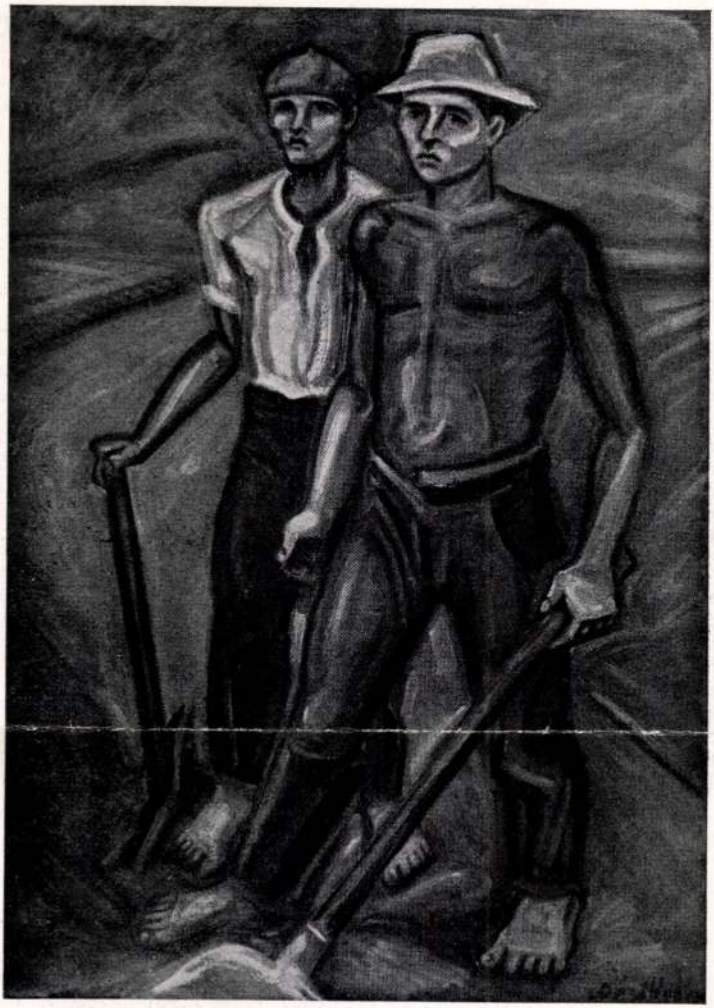

DÉSI HUBER ISTVÁN

1895 február 3-án született Nagyenyeden. Édesapja órásmester volt. Dési Huber a nagyenyedi kollégium első osztályába járt, amikor édesapja tönkrement s neki abba kellett hagynia tanulmányait. Innen kezdődött hányattatása; pikkoló volt egy ideig, majd bebarangolta az egész országot: kifutó volt, zsákot hordott, dolgozott Pesten a Sertésvágóhídon, a Ganz-gyárban. Közben olvasott, tanult a maga erejéből. Annyira képezte magát, hogy egy ügyvéd írnokként alkalmazta Kolozsvárott. Az első világháborúban 40 hónapig volt a harctéren, az orosz és az olasz fronton. Itt szerezte súlyos betegségét. A háború alatt kezdett eszmélni önmagára, a világra, a társadalomra. 1918-ban, az összeomlás után szerelt le, ezidőben kezdett el rajzolni, Pestre jött s itt a Podolini-féle iskolába járt.

Művészi pályafutásáról, értékeléséről Pogány Ö. Gábor cikke számol be.

Dési Huber István a budakeszi Tüdőbeteg-Szanatóriumban halt meg 1944 február 25-én.

DÉSI HUBER ISTVÁN: Hazatérő bivalyok

DÉSI HUBER ISTVÁN: Görbe fák

79 DÉSI HUBER ISTVÁN : József Attila

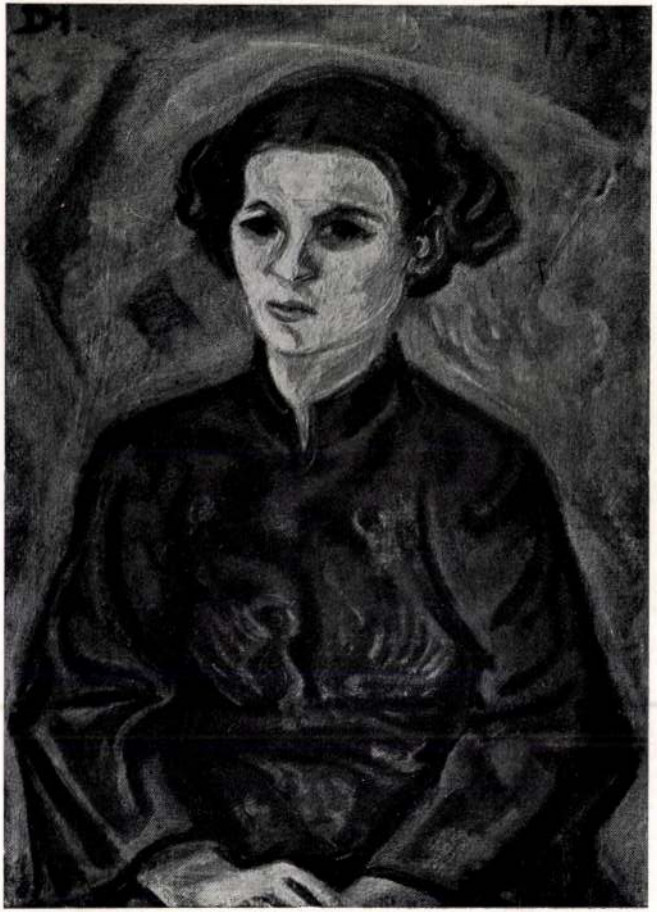

DÉSI HUBER ISTVÁN : Stefike

Dési Huber István

Guberáló; kövőmunkások; hesemondó
Fedics bácsi; (eml.)

Tímár László: Elsüllyedhet e
ez a művészet?

Nagyrava 1964 X. 25

Dém Huber István
festő

Művészetét bemutató kiállítást
rendezték.

D. Fehér Ivanka: Jubileumi beszámoló helyett.
Művészet, 1970. április – 22 lap.

Dési Huber István
festő

Lehel Ferenc 1934-ben a Nemzeti
Művészetben ír munkásságáról.

Devecseri Gábor: Lehel Ferenc 85 éves
Művészet, 1970. június - 30 kép

Dési-Huber István
Jestő

1920-as években ismerkedik meg
Bene Génival

Kaulisch Lenke: Bene Géni
Élet és Tudomány, 1967. 42. 1991-96.

Dési Huber István festő

1944-ben halt meg

Könyvtéjentő Tájekoztató 1969 jan

Dési Huber István

A Tamás Galériában rendezett "Magyar akvarellek" c. kiállitáson szerepel, emlitve Erkély kilátása.

esti M.O.1942.X.12.

Dési Huber

Szerepel a Műterem helyiségeiben rendezett csoportkiállításon.

Nemzeti Ujság 1935. III. 17.

Dési Huber István

grafikáiból kiállítás nyílt a Történeti Múzeum kiscelli múzeumában. 33 grafika. Megnyitotta: dr Kerek Gábor a fővárosi Tanács népművelési osztályának vezetője. November 1-ig lesz nyitva.

Kiállítás nyílt Dési-Huber István grafikáiból

Magyar Hírlap 1968 június 2 8.l.

Dési Huber István

34 grafikájából (tus-, szénrajz, képterv) kiállítást rendezett a Kiscelli Múzeum. Rajtuk kívül 1 olajfestmény, 2 linoleummetszet, 2 rézkarc és 1 goache is szerepelt.
(A cikk szerint a művészre hatott: Nagy István, Kmetty, Vitz, Kernstock, Derkovits és Mészáros László. Legegyénibb rajzai: „Fedics bácsi szobája", a „Keserveshei" résnélt tanulmány, „Szalmakalapos önarckép".

Dési Huber grafikái (Kiállításról-kiállításra)

Magyar Hírlap, 1968 június 18. 9. l.

Dési Huber István

17. sz. „A negyedik állam" fametszet, szövegbenyomott, fehete-fehér reprodukció.

Zengyel B.: Masereel et la Hongrie. Acta Historiae Artium, Budapest, 1969. 3-4 sz.

3521.

Dési Huber István

nagyra értékelte Masereel műcéljetét, hatását és kiszelhetjük egyik lipo metszetén „A negyedik állam (1928) címűn.

Lengyel B.: Masereel et la Hongrie.

Acta Historiae Artium, Budapest, 1969. 3-4 sz.

3541.

Dési Huber István

Szerepel az alábbi katalógusban

N.N: Magyar művészet 1896-1945
Kiállítás az Ernst Múzeumban

Szabadi Magyar: Népszava 1969 X. 3

Dési Huber

Szerepel az alábbi tárlaton

Rideg Gábor: Művészetünk nagy korszaka az Ernst Museumban

Nyszava 1969 IX. 30

Dési Huber István

„Viharmadarak" c. műve

említve

Balogh-Kantus: A vizuális nevelés pedagógiája II
Tankönyvkiadó Bp. 1969

Dési Huber István

néhány alkotása látható Székesfehérvárott, a „Derkovits és a szocialista művészet" c. kiállításon.

Derkovits és a szocialista művészet (R. A).
(Kultura-Művészet)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 19. 9. C.

Dési Huber István

Vörösinges ónarchép; János bácsi;
Ponty utca c. műve fenn szerepel
az alábbi háslaton

Csekhát József: Forradalmi festők
kiállítása Várpalotán

Veszprémi N. 1969 IV. 13

Dési Huber István

emlékére

„Derkovits és a szocialista művészet"

Magyar Nemzet 1968 szept. 20

Pesi – Huber

emlékkiállítása volt Nyírbátorban.

Ruffy Péter: A nyírbátori művésztelep
Magyar Nemzet 1968 szept 8.

MDR

Dési Huber István, festő

Megemlítve.

László Miklós: Látomások, álomképek 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 3.

Dési Huber István
festő

A IV. Rend. című műve 1928-
ból való. A kiállitáson a sorozatot bemutatták.

Sós Klára: Magyar grafikai kiállítás.
Művészet, 1970 junius – 35 lap.

Dér Huber István
festő

III. osztály vörös kréta rajza
a kiállításon van elhelyezve.

Soós Klára: Magyar grafikai kiállítás . . .
Művészet, 1970. junius - 35 lap

Dési Huber István

Akonyműves volt. Később Podolini Volkmann Arthur szabadiskolájában szajzolni tanul. 1924-27: Olaszország A KVT tagja, rendszeres kiállító 1944: Rinyei Társ. jutalmát kapja. 1958: Kossuth díj

Kiss Sándor: Magyarország történetének képeskönyve 1849-1945 (Bp. 1969)

282 old.

1)

Dési - Huber István

tartó

Kiállítása volt a Kiscelli Múzeumban.

„Óbudai téglagyár" - grafika, 1924.

Korai műrémi alkotásai grafikán.

1924 - 1927 Olaszországban dolgozott, rézkar-

v. gy. Dési Huber tárlat ...

Énakmozgóvány 1968 aug. 25. 9.

2) Dési Huber István
fs. tő

cokat kénített. /„Giandante"/
1928-ban kénül linoleum-sorozata „A IV.
Rend"
kénített mérsajzokat, tus-kompozíciókat, tő-
ként festmények vázlataiként.
v. gy. Dési Huber kiállítás
Ernakmamorornég 1968. aug. 25-9.

v. Dési Huber István
fotó

A ~~40-es évek elején~~, 1944-ben tri dőtaj-
ban halt meg.

„Önarchép" Repr. — a tolsó műve-
nek egyike.

v. gy. Dési Huber tárlat.
Északmagyarország 1968 aug. 25. 9.

Dési Huber István (1895-1944)

Önarckép (olajfestmény, 69x53 cm, repró)
magántulajdon

Kiss Sándor: Magyarország története képekben 1849-1945 (Bp. 1969)

282 old.

MDK

Dési Huber István, festő

Bor Pállal kapcsolatban megemlítve.

Rózsa Gyula: Kérői kísérletek? 7.

Népszabadság, B. 1970. okt. 14.

Dési Huber István

1931-ben festi az Ezüsthaàcsokat, 1933-ban a Déli pihenőt, 1935-ben az expressionizmus felé fordul, 1938-tól vall a Vikarmadarak, 1944-ben hal meg.

Wentzel Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968

173-6.l.

Dési Huber / Istvánt

Vasas Ferenc egyik pélstaképe

Lácz Péter: ... visszakaukni a gyökeret-
hez
Szabolcs-Bihari Napló Debrecen 1970. ápr. 25.

Dési Huber István
festő

kézirátban olvasta és támogatta Mélius

~~fórzezs~~ fórset: „Vaŕos a kőelben" c. regényének átját.

Ilia Mihály: Mélius fórset: Vaŕos a kőelben
Tiszatáj, Szeged 1969. X. 962.

Dési-Huber István

művei is láthatók a szekesfehérvári Csók István képtárnak a XX. sz. magyar művészete sorozat 6. tárlataként megrendezett „Derkovits és a szocialista művészet" c. kiállításán. (Vasárnap nyitotta meg Dési Huber Istvánné, 40 művész több mint 100 alkotása szerepel. December 31-ig tart).

Kulturális krónika

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 16. 6. l.

MDA.

Dési Huber István

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 okt. 14.

Dési Huber István

Körbe-körge, rézk.

Önarckép, szénr.

Szántóvetők, szénr.

Pécs, 1964 Modern magyar képtár

Dési Huber István MDK

Rákoscsabai részlet, szénr.

Budakeszi gépház, tus

Öreg csősz, tus

Pécs, 1964 Modern magyar képtár

M.D.K.

Dési Huber

"Egy elképzelt kiállitás kritikája" cimmel ir Perneczky Géza azokról a müvészekről, akiknek müveiből tárlatot kellett volna rendezni az 1919-es évforduló alkalmából. Közöttük emliti meg a müvészt, s a "Negyedik rend" c. linósorozatát.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 22.
XIII. évf. 12. sz. 8. lap

M.D.K.

Déri Huber [István]. festő

„konstruktiv szellemi művészetében is erződik, 1935 után, a lírai természetértelmeréshez ... sőt a nagybányai tradicióhoz való visszakanyarodás..."

Németh Lajos hozzászólása a MTA ankétján "Az ujkori magyar művészet periodizációjának problémái"-ról

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XV. évf. 1. sz. 22. old.

M.D.K.

Dési Huber

A XIX. és a XX.század festőinek önarcképeiből rendezett kiállitást a Népmüvelési Központ. Közöttük szerepel a müvész "lázas ritmusu" önarcképe.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. febr. 4-10. IV. évf.
6. sz.

Dési Huber István
festő

Méltatás.

Egri Mária: Hagyomány és korszerűség Berény Ferenc... Művészet, 1967. szept. 42 lap

M.D.K.

Dési Huber István festő

Művével gyarapodott a Galéria állománya

Önarckép

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 199.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bpé 1960.

M.D.K.

Dési Huber

"A magyar grafika loo éve" cimmel ir Berend Ilona a Dési Huber-Kör által a Fővárosi Képtárban rendezett kiállitásról, amelyen szerepelnek a művész alkotásai is a több mint 4oo grafikai mü között.
A kiállitást a centenáris ünnepségek rendezésével kapcsolatosan nyitották meg.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. jan. 6-12. IV. évf.
2. sz.

Dási Huber István

A miskolci Kossuth szálló emeleti kiállitási helyiségében a Szépmüvészeti Muzeum, Fővárosi Képtár és néhány magángyüjtő anyagából rendezett kiállitáson müve szerepelt.

Északmagyarország 1948, aug.12. 2.1.

Dési Huber István 1.

Derkovitshoz hasonlóan proletárember volt, autodidaktaként képezte magát, kiállító művész és továbbra is aranyművesként dolgozik. 1924-27 között Milánóban él, itt kezd el rajzolni, festeni, naturalista stílű zsánerképeket.

Nemeth Lajos Modern magyar műnél, Corvin, 1968 98.l.

Dési Huber István 2.

Ráébred, hogy korát múlt századi formanyelven nem fejezheti ki, a marxizmusnak megfelelő stílust keres. Ezt a racionális szellemű kubizmusban találja meg. A szerző idéz későbbi írásából a műdésznek, ahol erre a periódusára tekint vissza.

Némek Lajos: Modern magyar műnél, Corvin, 1968 98. l.

Dési Huber István 3.

A szintetikus kubizmus módszerét a hagyományos emberábrázolás elemeivel és a munkásmozgalom ismert attribútumaival elegyítette / Ezüstkovácsok 1931, Sakkozó, Olvasó munkás/.

Pataki Lajos: A modern magyar művész, Corvina, 1968

98.l.

Dési Huber István 4.

A kubizmus nem elégíti ki. A 30-as évektől kezdve szenvedélyesebb, az emberi kérdésekre jobban rezonáló formanyelvet keres.

Nemák Lajos, Modern magyar művészet, Orsai, 1968

98. l.

Dési Huber István 5.

Kubisztikus periódusa néhány eredményét továbbra is megőrzi /a vászon kétdimenziós jellege, az összefogott kompozíció/, de emberábrázolása konkrétabb lesz, az emberalaknak típusszerű értelmezést ad. A rajzi és a festői elem egyensúlyba kerül képein /Déli pihenő 1933–34, Guberáló 1934–35, Terész 1935/.

Nemek Lajos, Modern magyar mint, Roma, 1968 98. l.

Dézi Huber István 6.

Évekig a tüdőszanatórium lakója. 1936-tól kezdve betegségének, egzisztenciális problémáinak és a farizálódás hatására művészete az expressionizmus irányába fordul. Van Gogh képeinek emléke éledt fel Genne, e periódusát „konstruktív expressionizmus" megjelöléssel illethetjük.

Nemeth Lajos: Modern magyar festmény, Corvina 1969 98.l.

Dési Hubér István 7.

Megmarad a szerkezeti hangsúly, de a tört nonalritmus és a zöld, lila, kék és mélyokker kontrasztok expressivitással telitődnek /Keserves, Napraforgó a tájban, Viharmadarak 1937/.

Nemeffkeges: Modern magyar művészet, Lorenz, 1968

98.l.

Dési Huber István 8.

A továbbiak során a festői elem mind nagyobb hangsúlyt kap, gyakran a szerkesztő váz rovására /Bivalyfürdető, Szamos-parti gőzbe fák/.

Németh Lajos: Modern magyar művész, Corvina, 1968 98.l.

Dézi Huber István 9.

Késői korszakában témaköre is szélesebb lesz, a numhástematika mellett barátainak, a népi írók-nak a hatására érdeklődése a paraszti élet felé fordul. E korszaka összekötő kapocs a derkovitsi expresszionizmus és az alföldi iskola expresszív realizmusa között, képei szerkezetiségében azonban megőrzi a cézanne-i ajánlásokat.

Nemek [illegible] modernmagyar [illegible], [illegible] 1968

98. l.

Dési Huber István

Leghűségesebb áll Derkovitshez, nem annyira stílusával, inkább törekvésével.

Németh László: Modern magyar művészet, Corvina, 1968 97.l.

Dési Huber István

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának Darkowitz után a példaképe, de formailag Dési Huberhez állttak közelebb.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina 1960 100. l.

Dési Huber István

Teréz /repró/, 1935

Németh Lajos: Modern magyar minimál, Corvina, 1968 99.l.

Dési Huber István

Heil Olga, M.: Adalékok Dési Huber István művészetéhez. - Ember és típusábrázolás. - MűvtörtÉrt. 1966. 15. évf. 3-4. sz. 226-234. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

256. l.

Dési Huber István

Mendöl Zsuzsanna: Dési Huber István. - Jelenkor, 1966. 9. éf. 11. sz. 1052-1055. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

256. l.

Dési Huber István

festő

Proletármű rész. kapcsolatban volt a munkásmozgalommal.

Heitler bízló: Nagy Balogh János

Látókatár, 1970. 1-2. 167.

Dési Huber István

"Önarckép" c. művének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 7.
XIV. évf. 6. sz. címlap

Déri Huber

Emlitve

Oehmacher A: Munkás a magyar képzőművészetben

Lobogó, Bp. 1970. ápr. 29. 5. l.

Dési-Huber István

festő

Emlékére Dési Huber Kollégium alakult, mely a népi tehetséjeket segíti tanulmányaikban.

Dömötör János: Szabó Iván
Tiszatáj, Szeged 1970. IV. 393.

Dési Huber István
festő"

„Halottsvatás", „Szénbányási", „Budakeszi vörös kémény", „Nemzedik rendi sorozat", „Olvasó munkás" stb. műve szerepeltek a székesfehérvári Csók István Galéria „Derkovits és a szocialista művészet" c. kiállításon.

M. Kiss Pál: Hazai Kiállítások
Látóhatár, Bp. 1969. I. 161.

Dési Huber István

Szerepel az alábbi távlatban

N. N.: hagyok művészet
Kiállítás az Ernst Múzeumban

Nagyvárad 1969 X. 5

Dés: Huber István

Szerepel a „Forradalmi festők"
c. Sárlatom Oroszlányban

Tanácsok Lapja 1969 IV. 10

Dési Huber István

Megnyitották Siklóson az ünnepi várkiállítást. Dési Huber festményei. - Dunántúli napló 1966. jún. 12.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

263. l.

Dési Huber István

Az absztrakció és életrealitás dekorativitási kettősségét próbálták egyesíteni Dési Huber és a szocialista művészcsoport legtehetségesebb tagjai.

Körner Éva: Derkovits Gyula, Corvina, 1968, 291. l.

Dési Huber István

A lap írásaiból idéz, ahol a festő a művészet primer életszükségletek mozgó, feladata az ember belső életének egyensúlyban tartása.

Ipari művészet, 1965. 3. sz., 48. l.

Dési Huber István

festő

Méltatás

Soás Klára: Börzsönyi Kolhárits Ferenc

Művészet, 1970. julius - 9 lap.

Dési Huber István

Említve

B. L. Börzsönyi-Kollarits Ferenc
Miállítása Oroszlányban

Dési – Huber István

Művei szerepelnek a Szegedi Galéria gyűjteményében.

Dél-Magyarország, 1970. okt. 20-

DÉSI-HUBER ISTVÁN

MŰVEI SZEREPELNEK A SZEGEDI GALÉRIA GYŰJTEMÉNYÉBEN.

POLNER ZOLTÁN: MEGNYÍLT A SZEGEDI GALÉRIA.

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP, 1970. OKT. 20-

Dési Huba István

1

25 éve halt meg

Magyar Nemzet
1969 febr. 23.

Dési Huber István

1921-ben iratkozott be a budapesti Iparművészeti Iskolába.

Magyar Nemzet
1969 febr. 23

Dési Huber István

„Kiáltó ifjúmunkás" c.

rajza a 11. oldalon.

Magyar Nemzet
1969 febr. 23

Dési Huber István

Téglahordó c. művének
reprodukciója a 7. oldalon.
„a Magyar Nemzet galériája"

Magyar Nemzet
1969 márc. 30

Dési Huber István

„Birkózók" c. rajza a 9. oldalon.

„A Nyugat Nemzet galériája"

Nyugat Nemzet
1969 ápr. 20

Dési Huber István

neve emlékre

Magyar Nemzet
1969 márc 15

Pédi Huber István

Tanulmánya „Hasa feli" c.

Zégrékez.

Magyar Nemzet
1969 május 1.

MDK

Déri Huber István, festő

Megemlítve: művészeti írásai.

Lukácsy Sándor: A művészettörténet forrásai
103-104. l.

A Könyvtáros, Bp. 1965. február | XV/2.

Dém Huber István

festő

Miltatás

Tóth Endre: Szerzi Oláh István emlékkiállítása

Művészet, 1970. julius - 37 lap

Dési Huber István

a Podolini Volkmann féle Lehel utcai iskolájában Radnai Pannival együtt folytatta tanulmányait.

Szij Rezső: Radnai Paniról. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. márc. 3. sz.

32 f

Dési Huber István

Említve

Megnyílt az újszerzeménnyel
Diállítása
Pestmegyei Hírlap, Jp. 1970. jún. 14.
7 0

Dési Huber István

festőművész emlékkiállitása. Tatabánya, Népház. - Ism: Heil Olga, Müvészet, 1967.8.évf.7.sz.3o.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

89. l.

Dési Huber István, festő, grfikus

1957-ben a Pécsi Modern Magyar Képtárnak Dési özvegye férje hagyatékából felajánlott a múzeumnak egy 44 lapból álló grafikai gyüjteményt. Szerepel még az együttesben Sugár Ahdor 4 rézkarca is. 222.old.28.jegyz

ROMVÁRY FERNC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Dési Huber István, festő

Tamás Henriknek, a pécsi Tamás Galéria volt tulajdonosának 102 darabból álló gyüjteménye536 művész/, 1959-ben került a Pécsi Modern Magyar Képtár tulajdonába. Dési Huber egy művel szerepel. 223.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1967, Pécs, 1968.

Dési Huber István,festő

Gegesi

A Pécsi Modern Magyar Képtárnak Dr. ~~Gegus~~ ~~Erzsi~~ Kiss Pál gyüjteményéből sok müvet ajándékozott./Forgács Hann Erzsébet emlékgyüjt./Dési Huber egy művel szerepel,Forgács Hann baráti köréhez tartozott.221.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Déri Huber István
festő

Méltatás

Bahi Miklós: Jóhai és Orlai Petrich . . .
Művészet, 1970. április – 34 lap.

Dési Huber István

Említve, nem élte meg az új hort, de a meg-
újuló művészet előzményeinek tartotta munkásságát.

Németh Lajos: Modern magyar művészet. Bp. 1966. 17. l.

Dési Huber István

önarcképeiről szóló tanulmány:

M. Heil Olga: Dési Huber István önarcképei. Müvtört. Ért. 1969.4.sz. 304-316. l.

304-316

Dési Huber István

sarlós-kalapáccos proletárfiguráinak testvérei Mattis-Teutsch János [redacted] közvetlenül a II. világháború kitörése előtt festett kalapáccos, felemelt kari figurái.

Banner Zoltán: Mattis-Teutsch János. -/Müvtört.Ért. 1969.4.sz. 295-3o3. 1./

300. l.

300

Dési Huber István

Tímár László: Dési Huber István és a korabeli magyar irodalom. – Korunk, 1966. 10. évf. 4. sz. 635-640. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

257. l.

Dési Huber István

Lezepel a KUT jubiláris
Kiállításán a Nemzeti Szalonban

Pesti Napló 1937 XI. 21

Dési-Huber [István]. festő

M.D.K.

nevét a Szocialista Képrőművészek csoportjának jelentős egyénisé-gei körök emliti az előadó.

Zádor Anna vitaindító előadása a MTA ankétján "Az ujkori magyar művészet periodizációjának problémái"-ról

Művészettörténati Értesitő, Bp.1967. XVI.évf. 1.sz.

6.old.

M.D.K.

Déri Huber István
festő

Meltatás.

Kertaine Fridrich Klára: Szőnyi István a mester és hatása.
Művészet, 1967. szeptember - 15 lap.

Ítkutatás mogyiva

Décsi Huber István

pestő

l. Dési H. 7.

MDK

Deési Huber István

Mühely, rézk.

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 10 l.

, 4 ablakos, balra íves kapuval.

Deési Huber István

Román lány, temp.
Két citrom, csendélet, olaj
Három korsó, " "

U.M.E. III. Bpesti kiállitása. Nemz.Szal. 1931.
febr. 6 1.

Dési Huber

és Derkovits, festészetüktől eltekintve emberi magatartásukkal is érdemesek a demokrácia különleges megtisztelésére.

Bernáth Aurél: A socialista realizmus problémái. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 68. l.

Dési Huber István (1891-1943)

Magános fa.
Olj f. 55x130 vászon. Ltsz: 5559. Sign.

Öreg kubikos.
Temp. 90x120 papír. Ltsz: 3542. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Dési Huber István

Szerepel a KUT kiállításán a Nemzeti szalonban

„Kettős út", c. tempera (emlitve)

Pesti Hirlap 1937 XI 21

Dési Huber István festő

Róla nevezték el a József Attila lakótelep művelődési házát

Nagyvaca 1966 v. 17 Sold

Dési Huber István festő

MDK

Műveit Derkovits műveivel
egy teremben helyezték el.

Rózsa Gyula: A tízéves Nemzeti Galéria

– 8.

Népszabadság, Bp. 1967. szep. 17.

Dési Huber István

Magános fa, o.

Öreg kubikos, t.

Főv. Képtár háborus vonatkozásainak jegyzéke
Sp. 1952

-l

tette napfényes szinvil
1825; Szántás, Tavasz,
Moszkva, Tretyakov Képt
bizonyultak. Saját költ
szegény sorsu ls jobbág
Szavenov: A.G.V. Moszkv

M.D.K.

Dési Huber

"Elődeink" cimmel rendezett az Európai Iskola kiállitást, amelyen szerepel a müvész alkotásaival.

Berend Ilona beszámolója.

Szinház, Bp. 1948. márc. 23-29. IVX. évf. 13. sz.

Dési Huber István MDK

Könyöklő munkás repr.Giandanta X., repr.

Magyar Nemzeti Galéria 1964. Dési Huber kiáll.

Dési Huber István

MDK

Kapálók, olf.

Pécs, 1964. Modern magyar képtár

Dési Huber István

MDK

Talyigások, szénr.

Rákoscsabai téglagyár, szénr.

Budakeszi fatörzsek, tusr.

Pécs, 1964 Modern magyar képtár

Dési Huber István

MDK

Földmunkás, tus

Dési táj a Szamossal, szénr.

Kertrészlet, szénr.

Pécs, 1964 Modern magyar képtár

M.D.K.

Dési Huber István

"Pihenő asszony" c. müvét emliti Berend Ilona: "Kiállitások" c. beszámolójában a Szépmüvészeti Muzeumban rendezett kiállitársról a "Láttuk Hallottuk Olvastuk" c. rovatban.

Szinház, Bp. 1948. aug. 1o-16. IV. évf. 33. sz.

Dési Huber István, festő MDK

Özvegye azatta fel a Nestor u. 5-n. ház pincéjében berendezett kiállítási helyiséget.

– : Képzőművész-növendékek pincetárlata 8.

Népszabadság Bp, 1967, nov. 5.

Dési Huber István, festő MDK

Özvegye a díszelnökségben volt.

– : Díszünnepség a Nagy Októberi Szocialista Forradalom fél évszázados jubileumán /

Népszabadság, bp.-1967. nov. 7.

Dési Huber István

Emlékkiállításanyult
1926-tól készült rajzai, és 1930-tól
készült festményei nekrepelnek.
Emlitve: Erüstkovácsok (1931)
Déli pihenő (1933-34)
Keserves, Nagyfarga a tájban,
Vihar madarak, Bivaly fürdető
kamaszpasti görbe fák, Dési templom
Két rajz (szepkék)

Kortárs 1965 I. n. 160 old

MDK

Dési Huber István

Viharmadarak

Társadalmi szemle 1967 nov.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

művészetét szerző az emberábrázolás-sain keresztül, kronologikus sorrendben haladva, három megkülönböztethető szakaszra osztja és 13 reprodukcióban is közölt képén keresztül kubista, expressionista és az utolsó évek oldottabb, lirai-bb csoportjaiba sorolja. Az utóbbi „oldottabb" felfogást fokozódó betegsége szerzel kapcsolatban inkább a természet, a táj felé ./.

M.Heil Olga: Adalékok Dési Huber István müvészetéhez

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1966. XV.évf. 3-4.sz.

226-234 old.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

... felé való fordulása indokolja. Viszont annál érdekesebb, hogy ugyanez a liraibb hangvétel, a meggyőződéses szocialista alapokból mit sem engedve, milyen mély humánummal nyilatkozik meg késői időszakából való erc képein. Szerző a következő képeit közli:

1.) Borivó (1931)
2.) Ásós paraszt
3.) Vasmunkás

./.

M.Heil Olga: Adalékok Dési Huber István müvészetéhez

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1966.XV.évf. 3-4.sz.
226-234. old.

M.D.K.

Dési-Huber István „festő"

... 4.) Olvasó munkás
5.) Sakkozó
6.) Olvasó lány (vázrajz)
7.) Terész
8.) Arcképcsősz
9.) Ifjú munkás I. (vázrajz)
10.) Ifjú munkás I. "

./.

M.Heil Olga: Adalékok Dési Huber István művészetéhez

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1966. XV.évf. 3-4.sz.

226-234. old.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

... 11.) Fedics Mihály
12.) Parasztfej
13.) Hollókői öregasszony

M.Heil Olga: Adalékok Dési Huber István müvészetéhez

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1966. XV. évf. 3-4. sz.

226-234. old.

Déri-Huber

művészeti írásait kiadták. Szíhely Bertalan írásai hagyaték igen gazdag művészetelméleti és művészetpedagógiai anyagában — csak Déri-Huber és Réti hagyatékai mérhetők hozzá.

Szíhely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Maksay Károly) Bp. 1962. Képző műv. Alap Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai) – Bev.: 7. l.

Dési Huber István
festő

M.D.Y.

B. Juhász Pál interiourban ábrázolt önarchépe Dési Huber hom. pozicíójára emlékedet.

Kertainé Friedrich Klára: Szőnyi István a mesler..
Művészet, 1967 - szeptember - 15 lap

M.D.K.

Dési Huber István

A "Szinház Szeme Füle" c. rovat adja hirül a Fővárosi Népmüvelési Központ uj helyiségeiben rendezett megnyitó kiállitáson szereplő müvészek nevét,
A müvészek alkotásait a hir nem sorolja fel.

Szinház, Bp. 1947. szept. 24-3o. III. évf. 39. sz.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

„Aratás" c. festményéről lejse

Háy Károly: Ungarische Kunst. Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 48.old.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

(1895-1944) uj fordulattal tovább fejleszti Derkovits kezdeményezését. Festészetében összefüródnek Nagy Balogh és Derkovits eredményei Kosta és Nagy István korábbi hagományaival. Ő is munkás származásu és öntudatos harcosa osztályának. Művészetében egesíti Derkovits szineinek intenzív vizzását a nagy parasztfestők sulyos szükszavuságával. Legérettebb alkotásaiban, melyek a fasizmus utolsó éveiből származnak, már kiérezni a köreledő földrengés feltartóz hatatlan erejét.

Háy Kápoly: Ungarische Kunst, Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 11-12.old.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

kiállított képei: –

Virarmadár (temp.)
Gyár (temp.)
Parasztudvar (olaj)
Öreg paraszt (temp.)
Tanulmány fej (temp.)
Munkásfej (temp.)
Bivalyok (temp.)
Temető (olaj)

Onarcrép (temp.)
Olvasó, öreg nő (temp.)
Parti táj (olaj)
Utca (tempera)
Kilátás az ablakból (temp.)
Földmunkások és iparosok (temp.)
Proletárnő (olaj)
Város a folyó parton (olaj)
Falusi temetés (temp.)

Háy Károly: Ungarische Kunst. Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 46.old.

MDK

Dési Huber István

Kert.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 21.l.
Mics.

Best Rubber Issues

Rare.

Mica.

MDK

Dési Huber István

Megriadt tehén.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 22.l.
Mücs.

Best Wishes Istvan

Negriadt Lehon.

Mice.

NDK

Dési Huber István festőm.

Farakás

Tárlatbeszámoló. Magy.Kulturszemle, 1942.jan.15.
19-2o l.

MDK

Dési Huber István festőm.

Kut kiáll. N.Szal. Nemz. Ujs. 1934. ápr. 17. 11 1

MDK

Dési Huber István.

Uj magy.képzőm. Főv.Képt. váhdorkiáll.1948.jun.
PÖG. bevez.tanulm.

13 l.

Dési-Huber István, festő

MDK

Szerepel Grosslányban a Forradalmi festők c. tárlaton.

– : Tanácsköztársasági jubileumi ünnepségek országszerte

NÉPSZABADSÁG | Bp. 1969. márc

Dési Huber István

emlitve

Pogány Ö. Gábor, A magyar Nemzeti Galéria (vezető) 45. l.
Budapest 1965

Dési Huber:

Mivel nevezel a Biromány.
Ártalár a utcióján

Halasi Mária: Senki többet,
Harmadszor...

Tükös 1968 XII. 17

Dési-Huber István festőm. MDK

Genthon: A magy. festőműv. tört. A Szépműv. Könyve. Bp. 1940. 990 l.

MDK

Dési Huber István

Szalmakazlak, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 1o. 1.

MDK

Désy Huber István

Áprilisi napsütés, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr.

11. 1.

Dési Huber István MDK

A MUNKA körének 1930-ban a Tamás Galériában rendezett "Uj progresszív művészek kiállitásá"-n a törzsgárda mellett ő is részt vett.

DÁVID KATALIN: A XX. század magyar művészete.
I. Konstruktiv /A/ törekvések.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 73-89.l.
82.l.

Dési-Huber István, festő D Dk

Az Országos Korányi TBC Intézetben a szanatórium volt ápoltjainak munkáiból rendeztek kiállítást. Dési-Huber szünetlenül dolgozott szanatóriumi tartózkodása idejében. Itt készült műveiben is a munkához és a munkásokhoz való bensőséges viszonya fejeződik ki.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 24.

Dési = Huber István, festő MDk

A Legújabbkori Történeti Múzeum új szerzeményei
Között Dési = Huber mű is van.

— : Értékes kincsekkel gyarapodott múzeumaink
állománya 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 16.

Dési Huber István
festő

M.D.K

Méltatás.

Major Máté: Búcsú Berda Ernőtől.
Művészet, 1961. március. – 43 l.

M.D.V.

Dési Huber István
festő

A Korányi TBC Intézetben volt
kiállítás a Korház volt betegei
műveiből.

Sík Csaba: „... nem bírta más csupán az értelem"
Élet és Irodalom, 1961 március 10 – 12 l.

MDK

Dési Huber István

müveinek nagy közönségsikere van
a bukaresti kiállitáson.

-----:" "Magyar forradalmi művészet" kiállitás nagy sikere Bukarestben.

Népszabadság. 1958. szept. 28. XVI.230.

MDK

Dési Huber István, festö

366. Gyárudvar. Tempera.

Bp. Mücs. - OMKT. Nemz. Képzömüv. Kiáll. 1934. ápr. 29. - jun. 17.
Kat. 17.1.

MDK

Dési Huber István, festő

270. Virágszedők. Olajtempera.

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért".Képzőm.Kiáll. 1942.
jun.6.-22. Kat.13.1

MDK

Dési Huber István

Röghöz kötött, temp.of.

Manifesztáció, temp.

Sakkozó, temp.of.

KUT és UME kiáll. N.Szal. 1932. nov. 9. l.

MDK

Dési Huber István

lakóházát emléktáblával látják el.

Esti Hirlap 10 sz. 1959. jan.13 2 old.

M. D. K.

DÉSI HUBER István festő

Az intézet ápoltja volt az első világ-
háborúból jött hazai tudóbajjal —
ezért szerepel a TBC Int. kiállí-
tásán

K. G. Gy. Késkiállítás a Korányi-szana-
tóriumban

Magyar Nemzet 1961. febr. 28. 4. l.

Dési Huber István festő.

Tájkép. tempera.
Teréz. Tempera.
Szénbányász. Olajf.
Pihenés. Olajf.
Öreg csősz. Tempera.
Ásós ember. Tempera.

KUT. 1934.ápr. /N.Szal./

Dési Huber István MDK

Jun 19-én nyilt meg Vedres Márk és Dési Huber István kiállitása./Tudositás a megnyité ünnepségről/.

Dunántuli Napló,1949. jun.21.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni müvészeti életre vonatkozó adatok. Müvészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l. 241.l.

Dési Huber István

MUK

Az MUK által a Nemzeti Szalonban rendezett 1957 évi kiállításon szerepelt.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar művészete.
I. Konstruktiv törekvések.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960.73-89.l.

88.l.

Dési Huber István
festő

M.D.K

Grafikai munkáiból hiállitást
rendezték Gyulán.

Művészeti életünk.
Művészet, 1960. november.

MDK

Kiállitások

Dési Huber István: Terézke.repr.

Szabad Müvészet 1949.1.sz. 29-3o.o.

MDK

Mükincsek vásárlása

Dési Huber István

Népszava 1958. szept. 25.

Dési-Huber István, festő 7 ok

Alkotásaiból kiállítás nyílik okt. 15-én a Fészek Művész-klubban.

-: Hír 10. l

Bn. 1961. okt. 14.

NÉPSZABADSÁG

M.D.K.

Dési Huber István

Festőművész 15 évvel ezelőtt 1944.febr.25.-én halt meg 49.éves korában.

"A kubikos" c. képe felv.

/h/ : tizenöt évvel ezelőtt halt meg Dési Huber István
Népszava 1959. febr.25. 2.old. 47.szám.

M.D.K.

Dési Huber István

Festőművész.

havas: Az alföld művészete.

Népszava 1959.juli 8. 6.old. 158.szám.

M.D.K.

Déri Huber István
festő

Modellje volt Déri Huber és
B. Nagy Mihály budatétényi
lakós + Déri Huber István rajza
(repro)

Nagy Ibolya: A modell.
Nők Lapja, 1961. jún. 29.

M.D.K.

Dém Kubov Istvánu

festő

Modellprojekt Dém Kubovics
B. Nagy Mihály budatétinyi
lakás + Dém Kubov Istvánu napra
(napra)

Nagy Mihály. A modell
Kőh Sapja, 1961. jun. 29

Déri Huber István
festő

M.D.K

Meltódás.

Vita a művészeti dekadenciáról
Művészet, 1961. október - 471.

Dési-Huber István, festő

Kling György, a Csók Galériában kiállító festőművész, – bár kispolgári származású, – már a két világháború között is közel került festésetében a Derkovits és Dési-Huber által képviselt művészethez.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról

9. l

Népszabadság, Bp. 1960. szept. 16.

M.D.K.

Dési Huber István
festő.

Dési Huber Istvánné férje grafikai munkáiból adott ajándékba a múzeumnak.

Aradi Nóra: A pécsi Janus Pannonius Múzeum képtára. Művészet, 1960. október. 17 lap.

M.D.K

Déri Huber István
festő

1 Grafikai munkái vannak a pécsi Múzeumban.

Aradi Nóra: A pécsi Janus Pannonius Múzeum képtára
Művészet, 1960. október.

Déri Huber István

festő

M.D.K.

Méltatás.

Telepy Katalin: A debreceni Déri Múzeum képtára
Művészet, 1960. október – 20 lap.

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Méltatás.

M. Abonyi Arany: Emlékezés Cserepes Istvánra. – 7 l.
Művészet, 1960. szept.

M.D.K.

Dési Huber István
festő

József Attila
(repro)

Könyvek — 48 lap
Művészet, 1960. augusztus.

M.D.K

Dési Huber István

festő

„A Művészetről" cinni művét

Ölmacher Anna rendezte sajtó alá.

Könyvek – 47 lap,

Művészet, 1960. augusztus.

MDK

Dési Huber István, festö

Krizantém. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 28.1.

Dési Huber István

festő

M.D.K.

Életéről. — Podolini-Volkmann festő szabad iskolájába járt. — A „Viharmadarak" „Guberálol" képe „József Attila" szinrajza. — 1944-ben Szinyei-Merse díjat kapott.

Ruffy Péter: Látogatás Dési-Huber István özvegyénél Magyar Nemzet, Bp. 1959 febr. 22.

Hl.

M.D.K.

Dési Huber István
festő

Dési nevét veszi fel a Práter utcai iskola.

Napi Krónika.
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 2.

6 l

MDK

Dési Huber István

Tájkép, olaj

Műterem. 3. csop.kiáll. 1935. márc.

MDK

Dési Huber István

Tájkép, temp.

Műterem. 3. csop.kiáll. 1935. márc.

MDK

Dési Huber [Istvánné]

(A róla elnevezett képzőművészeti szakkör szerepel a cikkben. Más adat nincs.)

Fedor Ágnes: A halász felesége.

(Nők Lapja, Bp. 1953. december 31. [4-5 l.]

Dési Huber István MDK
festő

" Derkovits Gyula

élete és festészete"

Dési Huber cikke a "Népszava" 1942 márc. 22.
számában.

közli:

Oelmacher Anna: Dési Huber István a müvészetről.
/szerk/ Bp. 1959.
101-112.o.

Dési Huber István MDK
festő

Dési Huber cikke a "Népszava" 1942 ápr. 19-i számában:

"Visszatekintés Ferenczy Károly művészetére."

közli:

Oelmacher Anna: Dési Huber István a művészetről. /szerk/ Bp. 1959.
113-116.o.

Dési Huber István MNK
festő

Cikke a "Népszava" 1943. nov. 7-i számában:

"Müvészetünk problémáiról"

közli:

Oelmacher Anna: Dési Huber István a művészetről.
/szerk/ Bp. 1959.
117-121.o.

Dési Huber István MNK
festő

Kiállitásainak jegyzéke

/A jegyzék szerint 1926-1959-ig 31 kiállitáson szerepelt./

129-130.o.

Gelmacher Anna: Dési Huber István a művészetről. /szerk/ Bp. 1959.

M.D.K.

Dési Huber István

"Vihar készül." Rajz.
Sas Judit cikkében a müvész munkái közül megemliti:
"Üvöltés"
"Hollókői temetés"
"Gonosz öregasszony" c. müveit.

Sas Judit: Dési Huber István emléke.
Uj Irás. Irod. és Kritikai Folyóirat. Bp. I. évf.
1961. Szeptember 7.sz. 644. l.

MDK

Dési Huber István
festő

Méltatás — Művészetében
vállalkozó jellegű is van.

Orbán Béla: Tornyai János élvezetei
Élet és Irodalom, 1961. okt 14 - 8 l

M.D.K.

Dési-Huber István festő

kiállitás müveiből a Fészek müvészklubban

Napló
Magyar Nemzet 1961. október 14. 4.1.

M.D.K.

DÉSI-HUBER István festő

„Tanulmány a IV. rend művésze-téről" (Nérszava 1941. dec. 25-i számában)

Dési-Huber Istvánné: Hitvallás és emlékezés

Magyar Nemzet 1961 . december 24. 8. l.

Dési Huber István
festő

M.D.K.

„Szól a szirena", „Budakeszi vörös kéménny", „Gyökerek", „Rőzsetörők" c. művei

Velmacher Anna: Dési Huber István kiállítása.
Művészet, 1962. január — 45 l.

Dési Huber István

festő

M.D.K.

„Rákoscsaba", „Gonosz öreg néni",
„Bibliás néni" c. képei + repro
„Megriadt tehén", „Vihar közeledik"
„c. művei.

Oelmacher Anna: Dési Huber István kiállítása
Művészet, 1962. január — 45 l.

Dési Huber István, festő

M.D.K.

néhány komor és nehézkompozíciós tájrajzát, mint az 1955-évi kiállításon szereplő újabb szerzeményét említi!

Körner Éva: A Grafikai Osztály 38.-ik kiállítása. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1956. 8.sz. 126. old.

MDK

Kiállitások

Dési-Huber István

Szabad Művészet, 1949. 1.sz. 30.o.

M.D.K

Dési Huber István
festő

1941-ben az akkori Almásy
Teleki Éva műveszeli intézet-
ben alkotott hé.

Lancz Sándor, Domanovszky Endréről
Művészet, 1967. január - 21 lap

Dési-Huber István

Kovács Ákos szalon kiállításán szerepelt.

NM.930.VIII.27.

MDK .

Dási Huber István

Kiállitási hiradás

Dunántuli Napló 1966 dec.11.

Dési Huber István, festő MDH

Máj. 14-én nyitják meg az üllői úton a Dési Huberről elnevezett új művelődési otthont és benne a Dési Huber István-emlékkiállítást.

(f.f.): Mozi a Toronyházban utcában 2

ESTI HIRLAP, 1966. máj. 14.

Kézi-Fluber István

Szerepelt a Tamás Galéria akvarell-kiállításán.

PM 1935. X. 6.

Désy-Huber István

Két fiatal festő kiállításán a Bank utca 7. sz. alatt néhány kompozíciójával szerepelt.

MO. 930. III. 23.

MO.930.III.23.

Dèsy-Huber Istvàn

Kèt fiatal festö kiàllitàsàn a Kovàcs Àkos szalonban szerepelt.

. *Désy-Huber* még nincsen tul a kezdet nehézségein, ott ahol tömör szeretne lenni, inkább nehézkes és az egyszerüség néha az üresség határán mozog. Szinérzéke erős, dolgai fejlődést igérnek. *(m.)*

NU-930-III-27.

Déri - Huber István

Szerepel a K. U. T.
Kiállításon a Nemzeti
Szalonban.

B. H. 936 II. 23

Dési-Huber István

Kiemelik a Kut riállítását a Nemzeti szolnban.

Est 936 11.23.

MDK

Dési Huber István

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

Dési Huber István

Szerepel a K. U. T. Kiállításán a Nemzeti Szalonban

P. H. 936 11. 25

Pési-Huber István

Szerepel a K. V. T.
kiállításán a Nemzeti
Szalonban.

M.O. 936 II/23

Dési - Huber Pál

Bési-Huber István festő M.D.K.

emlékkiállitás nyilik október 6-án a Nemzeti Galériában

Napló
Magyar Nemzet 1964. október 1. 4.l.

MDK.

Dési Huber István

Bokros Biermann Dezsőről irott emlékezésben rövid említés

Jelenkor 1965 ápr.382 lap.

MDK.

Dési Huber István

Utalás a müvészre a szocialista realista irányzat értékelésével kapcsolatban.

Somogymegyei Néplap 1965 márc.28.lap -

MDK.

Dési Huber István

Hiradás a müvész hagyatékának
nyilvános megtekintéséről

Népszabadság 1964.okt.11. lap -

Dési Huber István

70 éve, 1895 febr. 6-án született.
„A negyedik Rend" c. fametszet-sorozata. Emlékkiállítása.

említve.

Nésszave, 1965 febr. 6. 2. l.

Dési Huber István M.D.K.

Ezüstkovács ok, repr.

Láncz Sándor: A Szocialista Művészcsoport : folytat: és hagyományteremtés a magyar képzőművészetben

Művészet 1965. január

Best Buber Istvàn M.D.K.

Zsuktkovàcs ok, repr.

Dési Huber István festő M.N.K.

Napraforgó a tjában,

Viharmadarak.

Bivalyf ürdető,

Szamos-parti görbe fák,

A déi templom,

Németh La jos: Dési Huber István

Kortárs 1965 . január hó

Dési Huber István festő M.N.K.

Emlékkiállitása a Nemzeti Galériában

Kiállitott rajzai között 1926 az első dátum a festmé-

nyeknél 1930.

Ezüstkovácsok, 1931.

Déli pihenőben 1933-34.

Keserves,

N a praforgó a tájban

Kortárs 1965. ja nuár ·/·

DÉSI HUBER István festő M.D.V.

1940-ben kiebözött Ipar utcai lakásába

„Pusztába kiáltott nő" c kepeit a hidrob-

„Marazodó forrasok" bantáskor lenna-

kadó tal eltemette, s végleg elvezter

Csatár Imre: Ferencvárosi sors

Jükör, 1965. jún. 12. 4. l.

Dési Huber István, festő MDG

Özvegye adományokkal segítette a Pécsi Modern Képtár létrehozását.

(bazalás): Régi Kocsmáló – modern képtár 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. okt. 18.

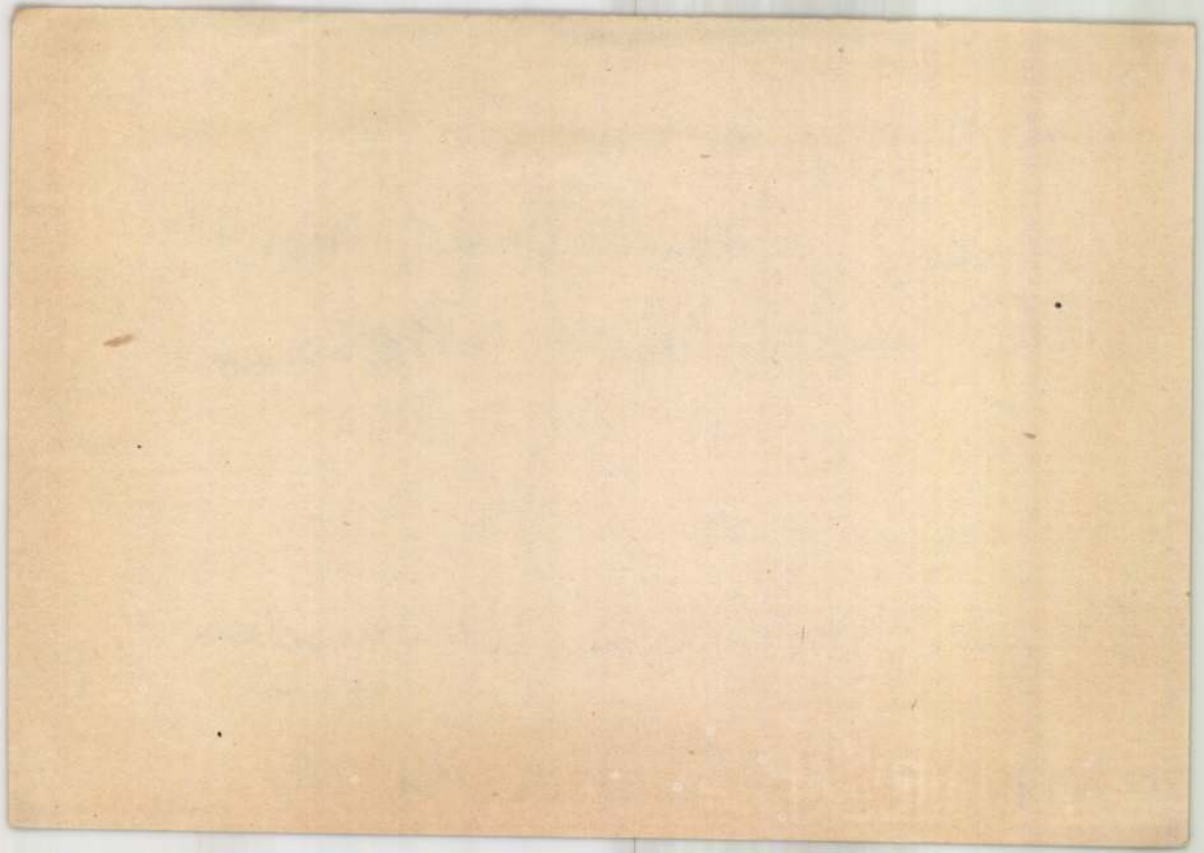

Dési Huber István

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 55,

MDK

si Huber István, festő

üvei vannak a pécsi képtárban.

arabás): Rézi Kocskiából – modern
képtár 2

STI HIRLAP, bp. 1963. okt. 18.

Dési Huber István

MDK

Bajor Gizi képet árul. Hid. 1941. jan. 17.
4. sz. 7.l.

MDK.

Dési Huber István

Kocsis András szobrászmüvésszel folytatott riport során emlités a müvészről

Szolnokmegyei Néplap 1965.márc.21. lap -

Dósi Sluber István
festő

M.D.K

Méltatás

Rózsa Gyula: Haldokló műfaj?
Élet és Irodalom, 1965. január 7 - 7 lap

MDK.

Dési Huber István

Derkovits Gyuláról megjegyzései

Magyar Nemzet 1965. márc.25. lap -

Dési Huber István festő 1894

Szerpel képe.

—: Értékes művek a 12. képaukción

14

NÉPSZABADSÁG, kp. 1965. máj. 8.

M.D.K.

Déri Huber István
festő

Művéből emlékkiállítást rendeztek művéből.

Napló,
Magyar Nemzet, 1959. május 19. 7l.

Dési-Huber István, festő MDK

I. 1959. május 17-én, a Kállai Éva Munkásklubban IX. kerületi képzőművén kiállítás, az Állami Biztosító kultúrtermében pedig (IX. ker. Üllői út 1.) Dési-Huber István – emlékkiállítás nyílik.

II. Megnyílott.

I.: Ferencvárosi-hét kezdődik vasárnap

II. Ütemi rajzverseny, béke i barátság st a „Ferencvárosi hét" programjában

I. Népszabadság, bp. 1959. máj. 16. 5. lap

II. " máj. 21 2 lap

D

M. D. K.

DÉSI-HUBER István festő

A „rendszer" szakembereitől nem jött
neki se elismerés, se kenyér

Gál: Ruzicskay Bp. 1948. 38. l.

MDK

Dési-Huber István [festő-művész]

(Egy politikai jellegű művészcsoport tagjaként több ízben már társaságában említve.)

Kodolányi János: Utóhang.
Dunántúl, Pécs, 1956. 15. sz. (V. évf. 1. sz.) 40. l.

MDK

Dési Huber István

Kilátás a Karig lányok erkélyéről

Magyar akvarellek. Tamás Gal. 135.kiáll. 1942. okt.

Déri-Huber István, festő

Radnóti Miklósról szóló írásában említi a szerző, hogy a költő és a festő barátok voltak.

Dóbiegi András: Radnóti Miklós emlékkönyve

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 31 8.l

Déri-Huber István, festő MDK

Az MSZMP kongresszusa tiszteletére a Petőfi Irodalmi Múzeumban rendezett kiállítás bemutatására kerül többek közt Déri-Huber Szerelő munkás című képmása.

—: „Munkásélet" címmel képzőművészeti kiállítás nyílik

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 29. 8. l.

Déri-Huber István, festő MDK

A Művészettörténet forrásai címen megjelenő sorozat első kötete Déri-Huber István műlapjait tartalmazza: cikkeket, vallomásokat, nézeteket. A 32 illusztráció Déri-Huber és a kortársak alkotásainak reprodukciója.

–: A művészettörténet forrásai címmel új sorozatot indít a Képzőművészeti Kiadó.

Népszabadság, 1959. okt. 7. 9.

M.D.K.

Dési Huber István

festő

„Szalmakalapos önarckép" — Miltatés.

Magyar Nemzet, 1959. nov. 7.

Dutka Mária Dési Huber István-ról. 7 l.

MDK

Désy-Huber István [festőművész]

(Adat mellőzi említés.)

Turánszki-Kovács Endre: Realizmus a képzőművészetben.
Tisza táj, Szeged, 1949. március III. évf.
1. sz. 69. l.

MDK

Dési Huber István [festő-
művész]

(A cikk idézi Radnóti Miklósnak Dési
Huber halálára írt Nem bírta hát cí-
mű költeménye utolsó sorait.)

Kerényi Grácia: Radnóti Miklós köl-
tészete.
Tiszatáj, Szeged, 1949. március. III. évf. 1. sz.
58. l.

MDK

Dési Huber István festőművész

(A cikk Radnóti Miklósnak a festő halálakor, 1944 február 29-én írott verséről tesz említést; egy versszakot idéz.)

Ortutay Gyula: A költő és népe
Tiszatáj, [redacted] Szeged, 1948. június.
II. évf. 6. sz. 205. l.

MDK.

Dési Huber István festő

Sírkőavatásán méltattáh működését, művészetét

„Dési Huber István sírkőavatása".

Dunántúli Népszava 1946. II évf. jún. 4. 6. l.

Dési Huber István

Negyedik Rend (1928) i. sorozat, (eml.)

Oelmacher Anna: A szocialista művészet története

Magyar Nemzet, 1970 XII. 25.

Dési Huber István

festő

Összecsapás (a Negyedik Rend c. sorozatból) 1928. (repro)

Aradi Nóra: Jel- és jelentésváltozás....

MŰVÉSZET, 1970.október - 14.lap

Dés Huber István

festő

A „Negyedik rendjelek" Össze csapás
amű lapján az ellenfoszadalmi erős
jelenteti meg a művész.

Aradi Nóra: Jel és jelentésváltozás....

MŰVÉSZET, 1970.október - 14.lap

Dér Huber István
festő.

A forradalmi harcot fejezték ki
művei.

Aradi Nóra: Jel és jelentésváltozás...
MŰVÉSZET, 1970.október - 14.lap

Dési Huber István

festő -

~~Sztojka László: Most lenne 75 éves..~~

~~Müvészet 1970 december 6- lap~~

Csatlakzik a szabad modern festők KUT csoportjához és így hemlunk tárlatra munkái. Hűséges, nyomost-megosztó felesége Stefike feretése csekely, így nehéz hőszil mennyek között elicz

-Sztojka László: Most lenne 75 éves..

Müvészet 197o december -6 lap

Dési Huber István
festő-

19 éves korában a háborúba megy, ahol
megyven hónapot tölt a harcterén, mi-
kor harajon kiderül, hogy a tüdeje vé-
gleg szétment, köpi a vert.

Sztojka László: Most lenne 75 éves..
Müvészet 197o december 6-lap

Deri Huber István
festő.

Kolozsvaron ügyvédi erőgában vinok
jele a haboni után, ~~[illegible]~~ Szepesi Sán-
dortól tanul festeni. Majd felmegy
Pestre ahol munkacsor közöll él, és
szabadfestő iskolában tanul.

Sztojka László: Most lenne 75 éves..
Müvészet 197o december 6-lap

Dési Huber István

festő -

Gyermekkorában pincérnias, kifutó, kovácsnias, vasesztergályosnak tanul. Pesten, Désen, tengeli életét. Csavarogg az országban. Míg 19 éves korában a háborúba rohultatják be.

Sztojka László: Most lenne 75 éves..

Müvészet 197o december 6-lap

Dési Huber István

festő

A művész rossz családi körülményei
miatt négy elemit végzett. Apja aki
iszákos volt, fiát kiverte az otthonból
12 éves korától kezdve a maga kenyerén
élt a fiatal Dési Huber István.

Sztojka László: Most lenne 75 éves..

Művészet 197o december 6-lap

Dr. Huber István
festő.

„Csendélet ablakban"
(repro)

Sztojka László: Most lenne 75 éves . . .
Művészet, 1970. december – 6 lap

Dr. Huber István
festő

Az utóbbi években nagy emlék-
tárlatokon állították ki képeit
Budapesten, Moszkvában és Buka-
restben.

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Művészet 1970 december -6 lap

Dém Huber István
festő-

Emlékét, iskola, művészeti kör, utca, emléktábla őrzi, Goda Gábor, Kállai Ernő és sorau másor miltátjar művészetét.

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Müvészet 197o december -6 lap

Dési Huber István
festő-

1944-ben januárjába horhába kerül,
de ő tesvez, álmodik. Álmáit megszakítja a halál, 1944 február 27-én a szétment tüdő felmondja szolgálatát.

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Müvészet 197o december -61ap

Dész Huber István
festő

Illusztrációkat készít József Attila verseihez. Birálója így méltatja: Az európai szocialista festészetnek is egyik, erős lehetséges vezérpiktora.

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Müvészet 197o december -6lap

Dési Huber István
festő

Maradandó értékű képei: a „Könyöklő parasztt", „Budaheszi erdő", „Guberáló", „Uttörők", „Pihenő szénbányász", „Khor-madarak".

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Müvészet 197o december -6lap

Deri Kuba István
festő

Maradandó értékű képei: a
Töprengő", "Deri cigánysor"
"Szamosparti gőzös fáz", "Kék -
sapkás önarckép"

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Művészet 1970 december -6lap

Dési Huber István

festő

Maradandó értékű vásznai: a „Kubikus", a „Város peremén". Megfesti József Attila és Illyés Gyula archipelt

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Müvészet 197o december -61ap

Dér Huber István

festő

Maradandó értékű képei a:
„Szamosmeali táj", „Nyári
napok", „Munkásasszony",
„Stefike", „Kiebiaros".

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Müvészet 197o december -6lap

Dész Huber István
festő

Maradandó értékű vásznai a:
„Bivalyok", a „Kövező munkás", az
„Érekló lányok", az „Ifjú munkás",
„Sól a szirena", a „Földmunkás".

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Müvészet 197o december -61ap

Dési Huber István
festő

A kritika felfigyel munkásságára
és a Pester Lloyd már méltalja festé-
szelét mint a modern hőrösségi
festőet.

Sztojka László: Most lenne 75 éves...
Müvészet 197o december -61ap

Dési Huber István

festő -

1934-ben mint kommunista a pécsi börtönbe kerül. Sokszor kerül korhárba tüdeje miatt, de kiszd toválb. Barátság füzi Derkovitshoz.

Sztojka László: Most lenne 75 éves..
Müvészet 197o december 6- lap

Dósi Huber István
festő

A szakszervezetben fiatalokat nevel, irányít, közben elen, hogy a műrézi tanulmányai nemet lapoltan jelennek meg, hésölt a kolozsvári Korunkban is

Sztojka László: Most lenne 75 éves..
Müvészet 197o december 6- lap

Dési Huber István
festő-

Pestről Milanoba ment tanulni, majd
Firenze, Torino-következik kiállítást
rendezett Torinóban és Firenzében, majd
visszament Pestre

Sztojka László: Most lenne 75 éves..
Művészet 1970 december 6- lap

Dési Huber István
festő

A „Tömeg" c. műve 1931-ből való.
A „Negyedik rendje" 1928-as
évszámot visel

Aradi Nóra: Jel és jelentésváltozás
Művészet 1970 december 11- lap

MDK

Dési Huber István, festő

Megemlítve.

Kádár Zoltán: Kohán György emlékkiállítása
Debrecenben 90-91.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. november XXI/11.

Béri Huber István

illusztrációját közli a lap
egy József Attila költeményhez a 13.
oldalon.

Magyar Nemzet
1969 augusztus 3

Dési Huber István

festménye szerepel a Pápai

Helytörténeti Múzeum Vállításán

Mujpar Nemzet

1969 augusztus 2

4. old

Dési Huber István

neve emlitve

„Kmetty János 80 éves"

Magyar Nemzet 1969 december 23

5. old.

Déri Huber István 1

75 esztendéje született – 26 éve halott.

Tanult az Iparmüvészeti Iskolában, majd Podolini Volkmann Artúr szabadiskolájában.

Italiában is járt.

Meggyes Nemzet 1970 február 7

Gold

Pési Huber István

2

„Gendelet sarlóval és kalapáccsal"

„Vasmunkás"

„Tömeg" c. kompozíciói emlitve.

Magyar Nemzet 1970 február 7.

4. old.

Dési Huber István

Önsecsapás c. metszete

a IV. kend c. sorozatból

a 11. oldalon

Magyar Nemzet 1970 február 8.

Déri – Huber István

említve

Beszélgetés Munkácsy titkárával

Haladás 1950 VI. 1.

Dési Huber István, Jestő

Megemlítve: („ars poeticája")

Miklós Pál: A természetfűség a mai magyar képzőművészetben

18-24.

KRITIKA, Bp. 1970. november

VIII/11.

Dési Huber István, Jestő

A cikk egyik mottója Dési Huber István-tól való idézet: „... az ábrázolás hűsége ... nem jelent szolgai utánzást ... stb"

Miklós Pál: A természethűség a mai magyar képzőművészetben 18 – 24.

Kritika, Bp. 1970. November VIII/11.

Dési Huber

Kiállítása volt a Magyar Nemzeti Galeriaban

Solymár István: A Magyar Nemzeti Galériáról

Népművelés 1968/1 34 old

Dési Huber

Pihenő szénbányász

Népművelés 1968/11 borítólap 48old

Dési Huber István

Budakeszi vörös kövei

Népművelés 1968/11 39 old.

Dési Huber István

XXIII. sz. „Farakások", 1937, olaj, vászon, 80×60 cm; Bp. Dési Huber Istvánné tulajdona; színes reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

Dési Huber István

227. sz. „Töprengő", 1934, szén, papír, 56 x 36 cm. Pepest, magántulajdon, reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Dési Huber István

219 sz. „Liebknecht-lapos csendélet", tempera, lemez, 67 x 66 cm, Nemzeti Galéra, reprodukció

Frádi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Deési Huber István

221. sz. „Sakkozó", 1932, olaj, papír, 98 x 65 cm. Bp., magángyűjtemény, reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képző-művészet története, Budapest, 1970.

Dési Huber István

220. sz. „Vasmunkás", 1932, tempera, lemez, 100 x 64,5 cm, Bpest, magángyűjtemény, reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Dési Huber István

222. sz. „Bibliás öreg néni," 1938, olaj, karton, 70.5 x 50 cm. Bp. magángyűjtemény; reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Dési Huber István

168. sz. „Munkástemetés" (a „Negyedik rend" című sorozat VII. lapja) 1928., linoleum-metszet, 27.7 x 15.8 cm. Bp. Legújabb-kori Történeti Múzeum. Reprodukció:

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

Dési Huber István

169. sz. „Összecsapás" (a „Negyedik rend" című sorozat V. lapja), 1928. linoleummetszet, 26 x 16 cm. Bp. Legujabb-kori Történeti Múzeum. Reprodukció!

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

Dési Huber István

170. sz. „Tömeg", 1931, tempera, lemez, 62 x 47 cm. M. Nemzeti Galéria. Reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

Dési Huber István

nagyszabásu emlékkiállítása 1964-ben volt.

Gradi Nóra: A szocialista képzőmüvészet története, Budapest, 1970.

2921

Dési Huber István

nem egy festményén, szénrajzán jelen van Goldman György „Ülő munkás" elhatározott, cselekvő kész és elkötelezett emberalakja.

Aradi Nóra: A szociális képzőművészet története, Budapest, 1970.

2131

Dési Huber István

1

felfogta Derkovits Gyula jelentőségét, ki a festészetben a nemzeti kultúra szerves részévé emelte a proletárművészetet.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

1991

Dési Huber István

Műcsete a változó viszonyokra alkalmazva folytatta a Derkovits Gyula féle szelekció módszerét.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2048

Dési Huber István

Jestészetben témában igen gazdag volt; fogalmazása tömör, Derkovits Gyuláénál ridegebb fogalmazás az övé.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2071

Dési Huber István

az első, ugynevezett kubisztikus korszakában megmutatkozó konstruktív fegyelme jellemző volt műveire.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2071

5

Dési Huber István

művén olykor rokonvonásokat ismerhetünk fel Kondor György és Háy Károly László alkotásaival összevetve.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2070

Dési Huber István

„Negyedik rend" című hétlapos linóleumsorozata a primer módon agitációra törő műcészet első markáns példája.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

1701

Dési Huber István

1928-as „Negyedik rend" című grafikája az uj periódus kezdetét jelentette be.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

1691

Dési Huber István

művein szereplő záguldó tehén a robbanással feszített, fojtott erő jelképe.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

1661

Dési Huber István

legkorábbi, a konstruktivizmushoz kapcsolódó grafikái és festményei, ugy nevezett kubista korszakának alkotásai.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmüvészet története, Budapest, 1970.

162 f

Dési Huber István

„Negyedik rend" című alkotása lett a harmincas évek mozgalmi grafikájának egyik meghatározó forrásaleme.

Aradi Nóra: A socialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

1431

Dési Huber István

grafikáiban a képépítés egyik legfontosabb eszköze a feketék-fehérek ritmusa.

Aradi Nóra: A socialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

1451

Dési Huber István

műcím folytatódott Daumier „Harmadik osztály" gondolata, azonban nem epigon-jellegű továbbépítéssel.

Aradi Nóra: A szocialista képzőműcíszet Története, Budapest, 1970.

26 l.

M.D.K.

Dési Huber István
festő

Németh Lajos: A szocialista képzőművészek csoportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 81 l.

Dési Huber
festő"

~ Farkas István támogatta, kozásegítette, hogy kiállíthassa.

Pataky: Farkas I. 14.
Corvina 1970.

Dési Huber István
festő

vról: Dési Huber Istvánné: D. H. S.
Bp. 1964.

Magyar műv. tört. 9. Irod.
Képzőműv. Kiaol. 1971.

Dési Huber István
festő

/1895-1944/

Plebejus - művénete

Magyar műv. tört. 9. 32.
Képrőműv. Kiad. 1971.

Dési Huber István
festő

Déli pihenő

Magyar műv. tört. 9. 31. k.
Képőműv. kiad. 1971

Dési Huber István

nevét emliti az új szerkesztési ~~elvekel~~ törekvéseket ~~[illegible]~~ képviselők közt

Hau lisch Len ke: Paizs Goebel Jenő művészi kibontakozásának évei. - Művtört.Ért. 1971.1.sz. 11-22. l.

21.l.

Dési-Huber István

nevét emliti opponensi véleményében Szigeti József, és Király István

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története c. doktori értekezésének vitája. - Művtört.Ért. 1971.1.sz.47-59. l.

47-48.l.

Dési Huber István

Pogány Ö. Gábor opponensi véleménye szerint elméleti felkészültség tekintetében marxistának - Uitz, Derkovits, Dési Huber, Goldmann beszámításával is - legfeljebb ha egy tucat művész nevezhető a felszabadulás előtti szakaszból.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története c. doktori értekezésének vitája. - Művtört.Ért. 1971. 1.sz. 47-59.l.

53.l.

Péti Herbert István

Mint a Szocialista Művész csoport

tagja - neve említve

Pest megyei Hírlap 1971
szeptember 5
4. old.

DÉSI HUBER ISTVÁN

Salamon Nándor: „Kedves gyöngéd rin lény..." – Szár éve született Dési Huber Ilvánné: = Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények, 1997, 2. 21–28. ill

A szerző neve: Tandori Dezső
Lakcím: 1013 Bp., Lánchíd u. 23.
Anyja neve:
TAJ szám:
Adóazonosító szám:
A munkavégzés tárgya: 38 flekk prózafo
2 db versfordít

Kifizetendő honorárium (nettó összeg):

A munkavégzést igazolom. Utalványozta

Dési-Huber István, festő

- gyakran élt a „város peremé"-
témával

A teljes igazság!
Magyar Ifjúság, 1967. XII. 1. 15. l.

Dési Huber István

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagja

Forgács Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 17. l.

Dési Huber István

Fedics Bácsiját a sietős a közelmúlt arcmásfestészete kiemelkedő darabjaként értékeli.

László M.: A magyar portréművészet tört.-ből; Műgyűjtő, 1970. 4. n. 44. l.

Dési Huber István

Egy kis kompozíciója Tarján Jenő tulajdonában.

Dévényi J.: A sunek hatalma; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 12. l.

1

Dési Huber István

negyed száradar halt meg
1944-ben a budakeszi tüdőszanatóriumban

Pestmegyei Hírlap 1969 február 25
6. old.

Dési Huber István

2

1928-ban készült „IV. Rend"e:

linóleum metszete emlétve

Pestmegyei Hírlap 1969 február 25

6. old.

Dési Huber István 3

„Vasmunkás"
„Földmunkás"
„Pihenő munkások" c. művei
említve.

Pestmegyei Hírlap 1969 február 25
6. old.

Déri Huber István

4

„Guberáló"
„Dělí příkaz" c. mňoví emlitoe

Pestmegyei Hírlap 1969 február 25
6 cold.

Dési Huber István 5

„Vörös Zemény" c. művé
emlitve

Pestmegyei Hirlap 1969 február 25.
6. old.

MDK

Déri-Huber István festő

A munkásmozg. múzeum Déri-Huber műveikkel gyarapodott.

– : Több mint hétmillió múzeumlátogató másfélezer kiállításon 7.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 27.

MDK

Dési Huber István, festő

Sorra kerül a TV műsorában.

—: Eczettel a vázos peremén 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 9.

Déri Huber István, festő

MDK

A tatabányai megyei könyvtár ifjúsági-klubjában Déri Huber István munkáit ismertette Déri Huber Istvánné.

— : „A Tatabányai ....." 80. l.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1967. február

XVII/2.

MDK

Dési Huber István, festő, grafikus

Rajz:

Repr

— : Olvasó leány

281.

XVII/5

KÖNYVTÁROS, Bp. 1967. május

MDK

Dési Huber István, Jestő

Olvasó munkás c.

Jestménye : Repe.

— : Kép

Címlapon
[Elülső – külső – borító]

Kritika, Bp. 1969. január

VII/1.

MDK

Deim Huber István festő

A harmadik periódus (1930-as évek 1945-ig)
egyik fő alakja.

Németh Lajos: „Derkovits és a szocialista művészet"
Kiállítás Szekszárdon 35-36. o.

KRITIKA, BP. 1969. január VII/1.

MDK

Dési Huber Gyula, festő

„Néhány reprezentativebb" festménye
hiányolható a kiállításon.

Németh Lajos: „Derkovits és a szocialista művészet"
kiállítás Székesfehérvárott

35-36.

KRITIKA, BP. 1969. január

VII/1.

MDK

Déri Huber István, festő

Németh Lajos könyvét ismertetve határozza meg jelentőségét a cikk.

Miklós Pál: A modern magyar képzőművészetről 20–25. l.

KRITIKA, BP. 1969. március VII/3.

MDK

Dési Huber István, festő

Megemlítve. (A Műv. történet forrásai c. sorozattal kapcsolat ban.)

Szabó Júlia: Perneczky Géza: Kortársak nemével 62 - 64.

KRITIKA, BP. 1969. Március

VII/3.

MDK

Déri Huber István, festő

Megemlítve.

Tóth Dezső: Radnóti Miklós költő:
tudatosság 3 – 14.

KRITIKA, BP. 1969. július VII/7

VII.kép.Dési Huber István,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek1960-ban megnyilt,bővitett kiállitásán szerplő müvek egyike.
VII.kép. Dési Huber István:Földmunkás.-Terrasier.
VII.tábla. Fekete repr.

SARKADINÉ,HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1961.Pécs,1962

Dési Huber István

Vasmunkás (1932) rajzán

Kritika 1974 4 sz.

Dési Huber István

Képe szerepel a Nemzeti
Galéria új szerzemények kiállításán

Magyar Nemzet 1970 január 24
4. old.

Dési Huber István

műve szerepel a szentendrei

Ferencsy Károly Múzeum Vállításán

Pestmegyei Hírlap 1969 március 30

Sz. old.

Dési Huber István

25 éve halt meg

Népszava 1969 február 23
10. old.

Dési Huber István festi

75 éve született

Nápszava 1970 február 6
4. old.

Pési Huber István

műve szerepel a „Szocialista Képzőművészek Csoportja" kiállításán a Fővárosi Művelődési Házban

Népszava 1969 március 12
2. old.

Dési Huber István

művei szerepelnek a „Szocialista Képzőművészek Csoportjának" Kiállításán, a Fővárosi Művelődési Házban - említve

Népszava 1969 március 21
7. old.

Dési Huber István

neve emlétve

Nápszava 1969 junius 22
7. old.

Dési Huber István

műve szerepel a „Magyar
Művészet 1896 - 1945" c. Vállalatban
az Ernst Múzeumban

Budapest 1969 szeptember 30
2 old.

1) Dési Huber István

festő

/1895-1944/. Autodidakta.

Témái: dolgozó parasztok, palánknál alvó parasztasszony, guberáló munkás, kubikolók, tájak, legelő bivalyok, külvárosi utcák, farakások.

A magyarországi műv. Tört. I. 524.
Corvina 1971.

2) Dési-Huber István

festő

Szinei: téglavörös, rőt barna, erős zöld, piros, narancssárga!

1938 – „Viharmadarak" c. műve;

– „Ovarallos munkás" /szénrajz/;

A magyarországi műv. tört. I. 525.
Corvina 1971.

3) Dési Huber István

festő

1942 – „Birabyorlány" (tusrajz)

1943 – „Ifjúmunkások".

A magyarországi mún. tört. I. 525

Corvina 1971.

Dési Huber István

Szerepel „A XX. sz. magyar festészete" c. táslaton

A Nemzeti galériában

Petőfi Rádió
1971 III. 14

Dési Huber

Festményei a munkásmozgalmi
múzeumban

Kádár Márta: Új szerzemények
a múzeumokban

Napló 1974 III. 5

Dési Huber István, festő

szerepelt a megyei könyvtár

képzőmův. Kiállításán. (1918-1945.)

(L. G.): Szolnok megye

2 3. old

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. január XIX/1.

MDK

A ~~KÖNYV~~

Dési Huber István

8 sz. reprodukció, fehete-fehéren:
„Ftömegek," 1931.

Aradi Nóra: Iconologic Research of Socialist Fine Arts. Acta Historiae Artium, Budapest, 1971. 1-2 sz.

1111

Dési Huber István

fasizmus- és háborúellenes művein vallásos motívumokat is szerepeltett.

Aradi Nóra: Iconologic research at Socialist Fine Arts. Acta Historiae Artium, Budapest, 1971. 1-2 p.

1161

Dési Huber István
festő

Önportré jellegű Töprengője
1934-ből való

Aradi Nóra: Jel- és jelentésváltozás.
Művészet, 1971.április - 9.lap

Dési Huber István
festő

A művész cselekvő, szenvedő főhős
képeken alkotásaiban jelenik meg.

Aradi Nóra: Jel- és jelentésváltozás.
Művészet, 1971.április - 9.lap

Dési Huber István
festő

„Tóprengő" 1934.
(repro)

Aradi Nóra: Jel- és jelentésváltozás.
Művészet, 1971.április - 9.lap

Dési Huber István
festő

1937-ben kesvilt a „Vihar-madarak" cimi műve

Aradi Nóra: Jel- és jelentésváltozás a .....
Művészet, 1971. junius - 14.oldal

Dési Huber István
festő

Méltatás.

Kardos Béla: Nagy Balogh János festőművész
Művészet, 1970. február – 10 lap.

Dési-Huber István

Ismerete Kmetty Jánosnál

Oelmacher Anna: Kmetty János 80 éves
Magyar Nemzet, Bp. 1964. dec. 23.

MDK

Dési Huber István, festő

„Emlékeztető":

„Barcsay Jenő a Csáboró előtt a szocialista Dési Huberrel Kettesben állított ki..."

— : Barcsay Jenő 70 éves 7.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 14.

Dési Huber István

Itt élt és dolgozott, a XVII. kerületben Dési Huber István és sógora Sugár Andor.

Szász István: Rákos-keresztúr - a főváros „távol-kelete"!

Budapest VIII. évf. 3. sz. 1969. márc., 17. l.

1) Dési Huber István

festő

1934-ben alakult meg a Szocialista képzőművész csoport. Kezdetben a csoport-hoz tartozott Dési-Huber István is.

1933-ban megjelent egy tanulmánya a Korunk-ban. Id.

1937-ben ismét megjelent egy, u.o. Id.

Banner Zoltán: Adat és vallomás Dési-Huber I.-ről Korunk, Kolozsvár 1965. IV. 584.

2) Deési-Huber István
festő

1941-ben a Népszava közölte egy cikkét.
Id.

Banner Zoltán: Adat és adalék Deési-Huber
Korunk, Kolozsvár 1965. IV. 585. l.-ni

Dési Huber István

Szabad Iskolájában tanult Simon Ferenc sobrász.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l 259 l

MDK

Dési Huber István, festő

Rajz:

Repr.

Dési Huber István: Fedics bácsi mesét mond M. 6.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 8.

MDK

Dési Huber István, festő

2

Munkások (tempera):

Repr.

R. Gy.: Mester és példakép 7.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 6.

MDK

Dési Huber István, festő

1

Hetvenöt éve: 1895. febr. 6-án született.
Munkáslól lett festő és socialista művész.
Vasmunkások, Parantok, Vörös kémény, Sube-
záló, Óbudai Téglagyár stb mutatják
Mester-voltát.
Cikkei és érlékek. (Pl. Derkovitsról, a poszt-
nagyságrenie festészetről stb.)
R. Gy.: Mester és példakép 7.

Bp. 1970. febr.

Népszabadság, 6.

Déri-Huber István, festő MDK

Eredeti litográfiáit mutatják be.

-: Magyar kiállítás Leningrádban 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jan. 20.

MDK

Dési-Huber István

Ferencváros, Vaskapu utca, temp.

Tanulmányfej, temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mics. 1957.

MDK

Dési-Huber István

János bácsi, temp.

Kubikosok, temp.

Táj keritéssel, temp.

MMG. Magyar forradalmi művészet. Mics. 1957.

-

Összegezve a

évvel Levi-Strauss

MDK

Dési-Huber István

Pintérné, of.

Csabai diófa, gouache

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Dési-Huber István

Gyár előtt, temp.

Keserves, o.temp.

Szamospartí görbefák, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

-

Összegezve a

évvel Levi-Strauss

MDK

Dési-Huber István

Olvasó öreg néni /anya/, temp.

Budakeszi vörös kémény, temp.

Stefike, o.temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Dési-Huber István

Olvasó munkás, temp.

Fáradt öreg munkás, temp.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

b./ Tarcali csaták em

kapcsolatos emlékek je

kontaminálódás, távoli

Az 1848-as ún.

MDK

Dési-Huber István

Kéksapkás önarckép, of.

Oroszbluzos kislány, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mkm. 1957.

táplálkozásról mondottakat: húsz

MDK

Dési-Huber István

Kisöreg, temp.

Illyés Gyula arcképe, o.temp.

Déli pihenő, temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mics. 1957.

táplálkozásról mondottakat: húsz

MDK

Dési-Huber István

Munkás - paraszt, of.

Dési templom, of.

Ámulók, of.

MMG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

táplálkozásról mondottakat: húsz

MDK

Dési-Huber István

Sakkozók, of.

Ponty utca, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

M.D.K.

Dési-Huber István, festő (1895-1944)

---

művészetének lényege a szocialista tematikában volt, melyhez durva, sokszor szaggatott, de ritmikus rendbe fogott formanyelvet teremtett. Nehéz életkörülményei körött, melyek-mint erőst művés munkacsak kevés időt engedtek a festészetben, állandóan tanult és képezte magát, hogy a munkás osztály érdekében folytatott harcát minél megfelelőbb formabán tudja kifejezni.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina 345. old.

„Gyárkémény" c. képe: 339. "

Dési-Huber István

MDK

Ferencváros, olf.

Kanca a csikajával, olf.

Mezőn dolgozók, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési-Huber István MDK

Ferencváros Vaskapu utca, temp.

Tanulmányfej, temp.

Önarckép, 1943, olf.

Zsellérasszony, 1935. ol.temp.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Dési-Huber István MDK

~~xxxxxxxxxx~~

János bácsi, temp.

Kübikosok, temp.

Táj keritéssel, temp.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Dési-Huber István

MDK

Keserves, ol.temp.

Szamosparti görbefák, olf.

Pintérné, olf.

Csabai diófa, 1937, gouache

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési-Huber István

MDK

Olvasó öreg néni /anya/, temp.

Budakeszi vörös kémény, temp.

Stefike, ol.temp.

Gyár előtt 1940-41, temp.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési Huber István MDK

Kéksapkás önarckép, olf.

Oroszbluzos kislány, olf.

Olvasó munkás, temp.

Fáradt öreg munkás, temp.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Dési Huber István MDK

Ámulók, olf.

Kisöreg, temp.

Illyés Gyula arcképe, ol.temp.

Déli pihenő, temp.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

MDK

Dési Huber István

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.
N.Gal. 1964.

Dési Huber István

(1895 - 1944)

Viharmadarat, o.v. 120 x 80 cm.
j.b.l.: Dési Huber A Mův. Min. tul.

Reprodukció: Viharmadarat

Merőjardasáj a Képzőművénetben. A Kat.
bev. Matolcsi János. Bp. 1959

20.l.

Dési Huber István

(1895 - 1944)

Rákoscsaba. rézkarc. 115 × 153 mm.
M.N.G. ltr.: 58.24.

Mezőgazdaság a képzőművészetben.
A kat. bevezette Matolni János.
Bp. 1959 -

27.

Dési Huber István
1895 - 1944.

Déli pihenő / repr. /

A Szocialista képzőművészek Csoportjának kiállítása a Nemzeti Galériában.
Északmagyarország 1964. ápr. 17. 6. l.

Dési Huber István

1958-ban posthumus Kossuth-díjjal
(I. fokozat) tüntették ki.
Fotó halálának 20. évf. alkalmából.

Északmagyarország 1964. febr. 23. 12. l.

MDK

Déri Huber István, festő

33 grafikáját a Déri Történeti Múzeum Kiscelli úti épületében mutatják be.

— : Kiállítás nyílt meg Déri Huber István grafikáiból 9.

Népszabadság, Bp. 1968. június 2.

1.

Dési Huber István (1895-1944)

Szerelőmunkások. Szén, 1280 x 620 mm.
Szoptató parasztasszony. Szén, 470 x 625 mm.
A gyár. Tus. 198 x 285 mm.
Szerepeltek a kiállitáson.

Munkásélet. Kiállitás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. bev. Kiss Sándor. Bp. 1959. 48 l., ill.

16. l.

MDK.

Dési Huber István

Kiállitási hir

Népmü elés 1967 máj.

2.

Dési Huber István (1895-1944)

Gyárhémény. (1933.) Tus, 275x198mm.

Május 1. Ceruza, 156x160mm.

Vörös lobogók alatt. Ceruza, 95x105 mm.

Szerepeltek a kiállitáson.

Munkásélet. Kiállitás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. bev. Kiss Sándor. Bp. 1959. 48 l., ill.

16. l.

Dési Huber István

tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Munkásélet. Kiállítás. Legujabbkori Történeti Museum. Kat. bev. Kiss Sándor. Bp. 1959. 48 l., ill.

10.l.

Dési-Huber István

kezdő lépéseit Bölöni György segítette

Bölöni György: Magyarság – emberség. Bp. 1959. Magvető k., 540 l., ill.

514.l.

MDK

Dési Huber István

neve az előszóban szerepel

20.sz.i m. festészet és szobrászat N.Gal.
és Móra F.Muz. Szeged 1966.

MDK

Dési Huber István

Paizs Goebel J. emlékkiáll. N.Gal. 1966.

MDK

Dési Huber István

Dési templom, o.

20.sz.i m. festészet és szobrászat N.Gal. és Móra F.Muz. Szeged 1966.

MDK

Dési Huber István

neve említve

Pór Bertalan emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Dési Huber István

A Magyar Nemzeti Galéria 1965.

Dési Huber István (1895-1944.)

a pontimpressionizmus kifejezőeszkö-
zeivel dolgozott. Proletárfestő.
Sokat nyomorgott.

Földes Anna - Mihályi Gábor: Költők
nincsi - nincsek költői. Bp. 1961. Képz.
Alap K. - 170 l., 53 t.

161. l.

Dési Huber István

Radnóti Miklós barátja volt, aki emlékét versben örökítette meg

Földes Anna – Mihályi Gábor: Költők nincsi – nincsi költői. Bp. 1961.
Képz. Alap K. – 170 l., 53 t., 22. l.

Dési Huber István

feleségéhez írt leveléből idézet
(tájleírás)

Földes Anna – Mihályi Gábor: Költők
nincsi – nincsek költői. Bp. 1961.
Képz. Alap K., 170 l., 53 t., 7–8. l.

Dési Huber István

1942-ben Derkovitsot és József Attilát egymáshoz hasonlítja (idézve).

Földes Anna – Mihályi Gábor: Költők sínei – sínek költői. Bp. 1961. Kipz. Alap K. – 170 l., 53 t., 15. l.

Dési Huber István

Radnóti Miklós: „Nem bírta hát... Dési Huber István emlékére" cimmel verset írt. Közölve.

Földes Anna – Mihályi Gábor: Költők nincsi – nincsi költői. Bp. 1961.
Képz. Alap K. – 170 l., 53 t., 124. l.

Dési Huber István

Guberáló (nincs repr.)
(Bp. Magyar Nemzeti Galéria)

Földes Anna – Mihályi Gábor: Költők
nincs – nincsek költői. Bp. 1961.
Képz. Alap K. – 170 l., 53 t.,
125. l., 161. l.

Dér Huber István
festő

M.D.

A „Munkamellszuki" című mű
a Klinkó gyűjteményben van.

Losonai Miklós: Klinkó József mű gyűjtő-ki állítása.
Művészet, 1968. április – 42 lap.

Déri Huber István
festő

M.D.K.

Méltatás.

Lázár Sándor: Huber Gyula festményeiről.
Művészet, 1968. április – 34 lap

M.D.

Dési Huber Istvánt
festő

Jó barátságban volt Hincz Gyulával
akivel egy időben együtt is laktak.

Láncz Sándor: Hincz Gyula festményeről
Művészet, 1968. április – 34 lap.

Dési Huber István

Szerepel a kor. Kep. Mint. Csoportja emlékkiállításán a Nemzeti Galeriában

Magyar Ifjúság 1964 IV. 30

Dési Huber István

Pintérné szaje szepkó

Magyar Szinkoy 1964 I.25

Dési Huber István (1891-1944)

Stefika (1937, rajzó)

Magyar Hjuság 1963 VIII. 10

Dési Huber

Katott rá a Nyolcak.

Dévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968.
6.o.

MDK

Dési-Huber István festő

szerepel az aukción.

–: Jubileumi művészeti kiállítási s' aukció 13.

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 1.

MDK

Dési Huber István, festő

Szandai Sándor szobrán

műve: Dési-Huber-fej

(Angyalföldi kiállítás.) Repr.

-: Emlékezés ~~[illegible]~~ forradalmár

képzőművészeinkre 7

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 3.

M.D.K.

Dési Huber István

A müvész önarcképét hozza a lap abból az alkalomból, hogy a TV hiradó riportot készitett a Kiscelli Muzeum Dési Huber kiállitásáról. Fényképfelvétel a kiállitásról.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1968. juni. 8.
23. sz. 2-3. lap

M.D.Y.

Deri Huber István

festő

Jó barátságban volt Szolnay Sándorral

László Ernőhe: Szolnay Sándor

Művészet, 1968. december - 16 kap

Dés. Huber István

Tudóbajban halt meg.

Szerepelt az alábbi tárlaton
Székesfehérvárott

Székely András: Socialista
Képzőművészek Kiállítása

Munka 1968 XI.

Dési-Huber István MDK

Pipás paraszt, tanulmány, szén

Tanulmány a Viharmadarak-hoz, szén

Óbudai gyár, tus

Ifjumunkások, szén

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Dési Huber István MDK

Guberáló, repr.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Dési-Huber István MDK

Kilátás a Karig-lányok erkélyéről, szén és vörös-kréta

Kubikos, tanulmány, szén

Pásztorlány bivalyokkal, tus

Tanulmány a Szalmakalapos önarcképhez, szén

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

M.D.K

Dési Huber István
festő

1932-ben közös kiállítása
volt Román Györgyel az
Ernst Museumban.

Frank János: Román Györgyiel
Élet és Irodalom, 1967. május 20 - 8 lap

M:D 4

Dési Huber István
festő

Olaszországi kiállítása fontos
szerepet játszott fejlődésében.

Tibély Gábor: Fáy Győző külföldi sikerei
Művészet, 1967. április – l 6 kap

Dési Huber István, festő MDh

A 20-as évek elején tanuló fiatalok között tehetséges munkás-festőnek tartotta Börzsönyi ferencet Dési Huber István.

T. Á.: Jegyzetek kiállításokról 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. márc. 10.

M.D.K

Déri Huber István
festő

A Vasvári Pál utcai műtermem-
ben együtt dolgoztak Szőllősi
Endrével.

Frank János: Szőllősi Endréről
Élet és Irodalom, 1967. ápr. 1 - 8 lap

Dési Huber István festő M.D.K.

Önarckép / J'accuse! / repr.

Temetése 1944. febr. 27-én volt

Önéletrajz maradt hagyatékában / 2 / egyiket a Pesti Napló autodidakta festőművészek részére hirdetett pályázatára irta.

Ebből idézve:

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István ,Bp.1964.

7.1. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

1895. febr. 6.-án született ,Nagyenyeden.

Apja német kisiparos, anyja magyar bocskoros nemes,

Négyéves volt , amikor elviszitette anyját,

12 éves kora óta a maga kenyereén él.

Édesapjának órás -és ékszerészüzlete volt Nagyenyeden

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István ,Bp.1964.

7.1. . / .

Dési Huber István festő M.D.K.

Amikor a Nagyenyedi Bethlen kollégium első osztályát elvégezte apja csődebe került.

Nem tanulhatott tovább.

Volt kovácsinas, kifutó, pincérgyerek, majd "becsa varogta fél Magyarországot" Igy került Pestre.

Alkalmi munkákból élt.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István ,Bp.1964.

7. 1. ./ .

Dési Huber István festő **M.D.K.**

Zsákolt a Dunán, dolgozott a Gubacsi uton, a sertésvágóhidon.

A Ganz vasgyárban majdnem vasesztergályos lett " de egy gyerekes csiny miatt utcára kerültem"

Visszament Erdélybe, Désre, ahol édesapja ideközben letelepedett, ügyvédirnokféle lett belőle.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István ,Bp.1964.

8.1. ./.

Dési Huber István festő M.D.K.

Egy félév mulva megint utra kelt.

Egy nyáron olvasott Shakespearet, Moliéret,

Homérosz, Vergilius müveit,

Ősszel ismét elindult.

"Talán 2 pengő volt a zsebemben , amiko Kassára értem " Munka-vagy lakáskeresés helyett szinházba ment.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István ,Bp.1964.

8.1. ./.

M.D.K.

Dési Huber István festő

Két hétig csavargott, járt az egyetemi könyvtár
ba. de este a pincérek kávéházában elcsente
a tálcára kitett tizfilléreseket, hogy kenyeret
vegyen rajta.

Mikor már nem birta a nyomorgást hazagyalogolt
de apja 10 fillért adott. hogy kötelet vegyen
magának

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István , Bp. 1964

8.1. . / .

Dési Huber István festő M.D.K.

1906-1918 között a társadalom minden rétegével érintkezésbe került.

Látta az erdélyi mágnások életet. megismerte a középosztályt, a polgárságot.

Élt szolgák között, de volt szabad muhkás is, és volt független csavargó.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István , Bp. 1964

8.1. ./.

Dési Huber István festő K.D.K.

19 éves korában bevonul.

40 hónapot ölt különböző harctereken, ahonnan kisebb fajta tüdőbajjal kerül haza.

Aranyműves akart lenni, s ezért rajzolni kezdett.

1921-ben Pestre jött.

Nappal gyárba dolgozott, este rajzéni járt.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István . Bp. ~~ix~~

9.1. . / . 1964

Dési Huber István festő **M.N.K.**

Megnősült.

Amióta belekóstolt a festésbe folyton Párizsba vágyódott,

Elment Milánóba, 3 évig éltek ott, ott is állitott ki először Torinóban, majd Firenzében.

1927-ben jöttek haza.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István . Bp. 1964

8-9.1. ./ .

Dési Huber István festő N.D.K.

Törzstagja lett a KUT-nak.

Többször volt kollektiv kiállitása.

Párizs örök vágy maradt, mert a pályázatot nem nyerte el.

Járt a Japán kávéházba, mert a kávház járatta Cahier d'Art-ot

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István . Bp. 12 1964

10. 1. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Apja négyszer nősült.

Azonban csak első házasságából voltak gyermekei egy leány , aki kicsiny korában meghalt, és a 3 H Huber fiu, akik közül Pista volt a középső.

Apjuk, mint aranymüves segéd gyakran változtatta lakóhelyét.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

11. 1. ./ .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Apja nagyenyedi boltjának létesitésében plébános bátyja volt segitségére.

Édesanyjuk halála után 3 évvel apjuk ujra nősült, de a gyerekek fellázadtak a mostoha ellen, ugy hogy ez a házasság hamar felbomlott.

Nem birt a 3 vásott gyerekkel sem a nagynéni sem a nagyanya,

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. I

12.1. ./ .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Enyeden járt iskolába, jó tanuló.

Apja felesége halálakor ivásnak adta magát, idejének nagy részét kávéházzan tölti ,kártyázik, adósságokat csinál, s a jó kis üzlet dobra kerül Nagybátyjuk Huber Gyula a későbbi barcsi plébáno egy gyerek, a legidősebb tanittatását vállalta.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

12.1. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

Turkevére krült anyai nagybátyjához, akinek kocsmárcsmühely volt, s befogta inasnak a gyereket. Nagybátyja elhatározta, hogy örökbefogadja . Felesége azonban nem akarta, a házastársak összeveszte vesztek miatta, a békesség kedvéért nagyanyja elvitte tőlük.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Sp. I

13.1. . / .

M.D.E.

Dési Huber István festő

Apjuk közben Désen telepedett le, az egyik nagyobb ékszerésznél kapott munkát, összeszedte gyerekeit, amikor lakást béerlt.

Apjuk a két kisebb fiuból mindenáron pincért akart nevelni.

Pikoló lett az egyik kávéházban. [illegible]b-

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Ap. 19[illegible]

12-13.1.

ó.

Dési Huber István festő

1908-ben vagy 1909-ben Győző bátyjával összkuporgatott pénzükből Bécsbe indultak.

Először Pestre mentek, itt anyai nagynénjüknél egy kpbányai munkásasszonynál szálltak meg.

1911-től egyetemi hallgató bátyjával gyakran együtt laknak Pesten

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István Bp. 1964.

14.1. . / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

1914-ben önként jelentkezett a frontra,

40 hónapi frontszolgálat alatt szakaszvezetővé lett.

1916 dec. és 1917 márc. közötti dátumokkal

néhány noteszlap rajzokkal:

" Slikovtochsia felé "

" Stellungreszlet bombaraktárral "

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István Bp. 1964. 15. l. /

M.D.L.

Dési Huber István festő

" Vilna alatt a berezinai mocsarakban "

Szabadásga alatt Barcsra is lement nagybátyjához

Az én tanyám, rajz / 1921/ repr.

Tanulmányfej, repr.

1918-ban hazament Désre, apja elhatározata hogy maga mellé veszi és kitanulja az aranyművességet

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István Bp. 1964.

16-17.l. */ .

M.D.Gy.

Dési Huber István festő

Désen egy kis társaság esti rajziskolát nyitott, ezt látogatta. Szopós festőművés z vezette . Ismét Pestre jött.

1921-ben , 26 éves korában kezdett el komolyan tanulni.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István Bp. 1964.

18.1. /.

M.D.Y.

Dési Huber István festő

Felvették az Iparmüvészeti Iskolára,

állás után nézett, igy vetődött le dr. Polgár

ezüstárugyárába, Pentz szaktársnak őszintén meg-

mondta, hogy bár van munkakönyve a szakmát nem

ismeri, azt is elmondta mirté jött föl Pestre
munkástársai fedezték , amig ki nem tanulta a szak

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István Hp. 1964.

18. 1. . / .

Dési Huber István festő

Átment a Podolini-Volkmann szabadiskolába, ahol 1924-ig olaszországi utjáig tanult .

Csillések, repr

Utcai mutatványosok. repr.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István ,Bp.1964 18-19.1. / .

M.D.K.

Dési Huber István festő

A Podolini Volkmann szabadikolában ismerkedett meg Sugár Andorral későbbi sógorával.

Giandante, rajz. repr.

Feleségével ismeretsége a párizsi utat előkészitő francia nyelvleckékkel kezdődött.

1923 októberében nősült.

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp.1964

20-22.1. . / .

MDK

Dési Huber István

Lovak, toll,tus,akv.

Ezüstkovácsok, o.

III.osztályon, vör.kr.

Szocialista képzőm. csop. kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

Dési Huber István MDK

1924-ben Olaszországban megtanulta a rézkarcolást.
Első önálló kiállítása Torinóban, majd Firenzében.
1927-ben hazatért.

" Viharmadarak " Repr: 5. o.
"Önarckép " Repr. 2. o.
"Guberáló" Repr. 4. o.

Murányi-Kovács Endre: Dési Huber Istvánról
Müterem 1958 I. évf. 5. sz. 3-4 o.

Dési-Huber István MDK

Visszaemlékezés az elhunyt művészről.

Szandai Sándor: A szocialista művész csoportról
Müterem 1958 I. évf. I. sz. 9-10 o.

Dési Huber István

cred
2

Ortutay Gyula: Megnyitó beszéd a Dési Huber István emlékkiállításon

Forum 1947. május 17.

tag sztrecsényi, Lux Kálmán bizottsá-
ai és selmeczbányai és Möller István
adi és gyulafehérvári utiszámláját
s 58 K 20 f-re érvényesitve tisztelet-

ettel felkérem Nagyméltóságodat, hogy
csik taxaméter szerint dijazandók
aziránt, hogy a számlatevők az uttá-
a végett a kiindulás illetőleg a meg-
t / az utiszámlán pontosan jelöljék
gy a kiindulás mint a megérkezés he-
ség fog tekintetni.
janiár hó 8.

számv. igazgató.

Dési Huber István

vród
-
Pogány Ö. Gábor.
Dési Huber István.
Szabad Nép
1947. ápr. 20.

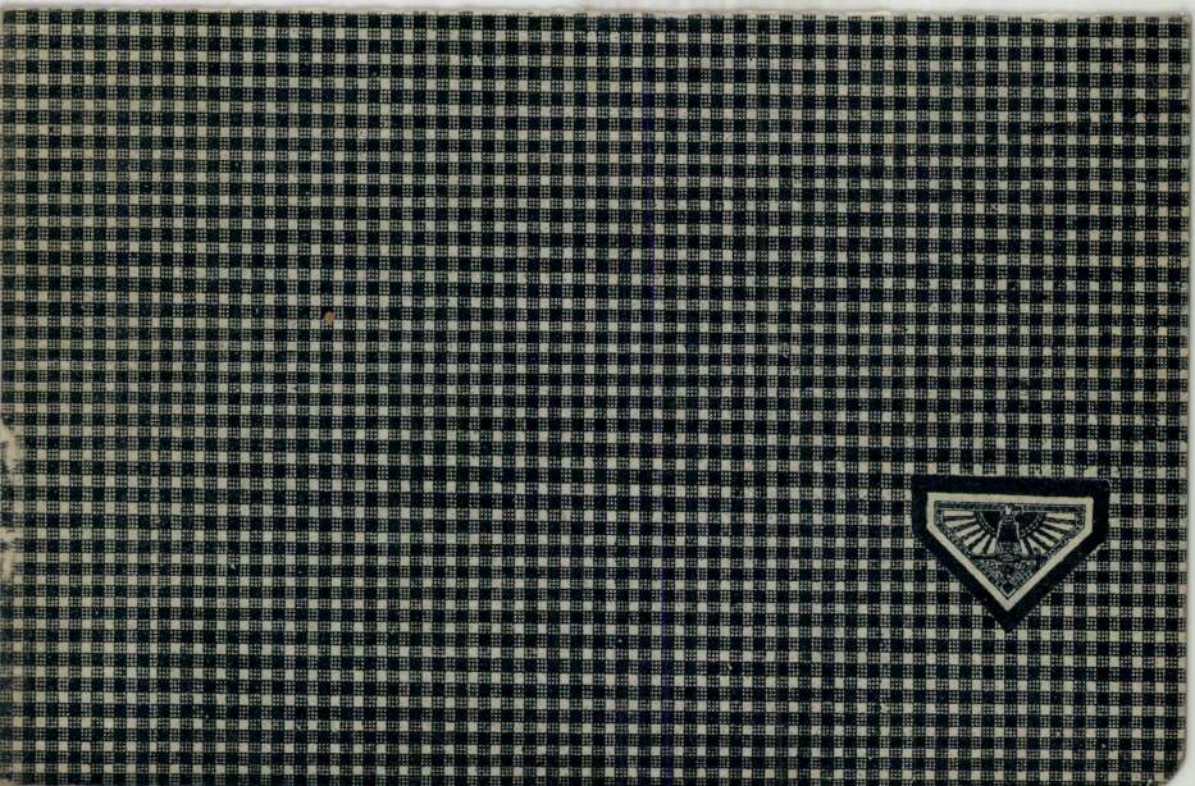

Deési-Huber István festőművész

A Kovács Szalonban csendéletei még ugyanazt a nagyon elvont keresést képviselik, amelyekig legutóbb eljutott. egy egy részletben azonban már jelzéseit kapjuk annak, hogy ez nem végleges állomás s ennek a tehetséges művésznek felszabadulása megkezdődött. Hatásos szinkultúrája és biztos dekorativ megoldásai most kiállitott képeinek megbecsülendő tulajdonságai.

8 Órai Ujság 1931.III.8.

MDK

Dési Huber István festő

Lyka: Öt festő és egy szobrász. Uj Idők, 1943. 21.sz. 604. l. arcképek.

MDK

Dési-Huber István

Mihályfi E: Egy forradalom elér a néphez.
Forum, 1949. márc.

MDK

Dési Huber István

Rabinovszky Máriusz: Kiállitások szüretje.
Magyarok, 1947. 465 l.

MDK

Mihályfi Ernő. Egy forradalom elér a néphez.
Forum, 1949. márc.

MDK

Dési Huber István

Szegfi Pál: Öt festő és egy szobrász Teleki Éva művészeti intézetében. Magyar Csillag 1943 V.15. III.évf.lo.sz. 629-631 l.

Dési Huber István Gyula

grafikus a

koll. kiáll. a Mentor

könyvesboltban.

Ivod

Ujság. 1928. jan. 14

(c. a.: Két fiatal grafikus.)

Budapest IX

Üllői út.

Dési Huber István

koll. kiáll.

Ujság. 1932. ápr. 17.
(c. a.: Az Ernst-muzeum csoportkiállítása.)

Esztétika és Művé

int mottó álljon itt egy é
huzam a legújabb időből. Az
esztétikai kongresszus tenge
Az 1933-ban Stockholmban lefoly
történeti Kongresszus programmk
szetek«, illetve »Művészetgeográfi
két fogalom alatt Kant értelmébe
mákat« értjük, a másikban pedig c
nak mérhető kiterjedését és a kuta
aránylag korlátolt történeti idők
convenue«-vel élve, a nemzeti és
fogalmazását kapjuk az esztétika
fennálló különbségnek. Mindkét es
elvekről van szó, nem pedig meg
dogmatikus programmokról, ami
szabó, elméleti előadások körül ke
Az előadások sokasága és a t
szaporodó termékei egyáltalán (me
und Allgemeine Kunstwissenscha
bőségesebben a Zeitschrift für Kun
igyekeznek nyilvántartani és m
és amott élő és hullámzó tudom
szerűsége mellett éppen ezen ut
dagadt könyvtermelése szól. Tréf
»tér« alatt azt értjük, ahol ezek

Dési Huber István

vod

Szegi Pál: Dési Huber István, az igazság művésze. Jövendő. 1947 máj. 1. Önarcképpel és képekkel.

hely. Sajnálom –
osztom be.
Igyekszi fogok, hogy
hiszt soha nem tudó
mitjen redvesser vo
Anna nini arra rez
megmondani, hogy
barna pamut a hál
ha levelem már nem
úgy légyzives Te leho
A mielőtbi viszont
Bennetcket

Dési Huber István

emlékkiállítása az
Ernst Muzeumban

cpód
z
Szegi Pál Kiállí-
tások naplója.
Nagyvilág 1947.
máj. 1.

<Dési Huber István>

vrod

Szegi Pál < >

Tér és Forma

1947, 114–

117 l. képekkel)

Életrajza bőven

lásd

u. ott 117. lapon

vegjes

a. 52

2 Vol. 8vo

Moët de la Forte-Maison

M.

Les Francs,

leur origine et leur histoire, dans la Pannonie, la Mésie, la Thrace, etc, etc, la Germanie et la Gaule, depuis les temps les plus reculés, jusqu'à la fin du règne de Clotaire, dernier fils de Clovis, fondateur de l'empire français

Dési Huber István

koll. kiáll.

vód

Szegi Pál: Öt festő és egy szobrász gróf Teleki Éva művészeti intézetében.

Magyar Csillag

1943. I. 630. l.

MDK

Barcsay Jenő és Dési-Huber István, festőm.-k.

Székessy Zoltán szobrászm.

Mint Barcsay, ő is a föld népét mutatja be, gyakran zord tájjal körülvéve, tömör és sulyos megformálásban.

Ernst-Muzeum. - 1939. csoportkiáll. Nov.

Magyar Kulturszemle, 1939. 2.sz. 51.l.

Dési-Huber István festőművész

Alkotásával szerepel az Ernst-muzeum csoport-kiáll.-án.

P.H.932.V.1.

Désy-Huber István

"Bank utca 7. sz." alatt levő képkiállításon szerepelt.

Désy-Huber István becsületes szándéku művész, de még sokat kell fejlődnie.

Est 930. III. 23

Dèsy-Huber István

Két fiatal művész kiállítása a Kovács Ákos szalonban szerepelt.

A terem másik falán *Dèsy-Huber* István képei. Ez az új törekvésű művész már másutt is szerepelt, s most sok tehetséggel továbbfolytatja fejlődési útját dekoratív hatásokra törekvően, a konstruktív problémák világában.

(g)

MH. 930. III. 23.

MH.930.m.23.

MDK.

Dési Huber István

Táblaképfestészetünkkel kapcsolatban utalás a müvészre.

Magyar Nemzeł 1965.márc.28. lap -

M.D.K.

Dési Huber István

festő

1932-ben festette az „Olvasó munkást" A harmincas évek elején készült a „Pihenő szénbányász" című kép. Ebből az időből származik a „Guberáló" is

Révai Földes Ilona: Benyomások és gondolatok Dési Huber emlékkiállításáról

Művészet, 1965. április – 22 kép.

Dési Huber István
festő

M.D.Y.

Szamosparti görbe fák
Waprafongó a tájban
Vándor az ablakban
} megvo

Révné Földes Ilona: Benyomások és gondolatok Dési Huber emlékkiállításáro

Művészet, 1965. április – 22 lap

Dési Huber István
festő

M.D.K.

A harmincas években a Budakeszi Szanatoriumba eltöltött idők fő műve „Vörös kémény". — Megfestette: József Attila, Illyés Gyula és József Attila hettős portréját, Radnóti Miklós archépét.

Révui Földes Ilona: Benyo mások és gondolatok Dési Huber emlékkiállításán

Művészet, 1965. április – 22 lap

Dési Huber István
festő

M.D.K.

A dolgozó emberről festett legszebb képei közé tartozik az „Öreg csősz". A harmincas években a Budakeszi Tüdőszanatoriumban töltött években a természettel kerül közeli kapcsolatban.

Révné Földes Ilona: Benyomások és gondolatok Dési Huber emlékkiállításán.

Művészet, 1965. április – 22 lap

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Dinamikus táj I.", a „Vrharma-
"darak", az 1936-os várlathönyben
szerepel a „Vándor az ablakban",
a „Szegény asszony hahasa" c. képek
a tárlaton szerepelnek

Révné Földes Ilona: Benyomások és gondolatok Dési
Huber emlékkiállításon.

Művészet, 1965. április – 22 kep.

Dési Huber István M.D.K.

festő

Halála évében festette a „Budakeszi farahások"-at, ugyancsak akkor készült az „Önarchép"-e. — Méltatás.

Révné Földes Ilona: Benyomások és gondolatok Dési Huber emlékkiállításán.

Művészet, 1965. április - 22 kep.

Dési Huber István

A pénz kéz kásban mindvei vannak

Melenkor, 1965, 4 m, 378 old.

Dési Huber István, festő ↗ Dh

Portréja látható a Kiállításon.

Mihályfi Ernő: Escher Károly fotoművén Kiállítása 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. márc. 13.

MDK

Dési Huber István

Murányi-Kovács E.:Országos képzőművészeti kiáll. Szegeden. Népszabadság 1964. aug. 15. 8.l.

Dési-Huber.

A XII. művészeti képcsukcióu képei.

emlékre.

Népszava, 1965. május. 13. 8. l.

Déri Huber István festő MDK

A máj. 11-én megnyílt kiállításon
látható művei.

—: A Magyar szocialista képzőművészek
kiállítása Szófiában 8

NÉPSZABADSÁG, 1965. máj. 12

Dési Huber István, festő MDK

Húsz éve, 1944. febr. 24-én halt meg. A Nemzeti Galéria gyűjteménye kiállítást szentel emlékének.

Rajz. Repr.

-: Dési Huber emlékezete 2

ESTI HIRLAP Dp. 1964. febr. 24.

Dési Huber István, festő 7 Dh

A budakeszi tüdőszanatórium ban kiállítást rendeztek az intézet volt ápoltjainak, köztük Dési Huber Istvánnak műveiből.

r: Képzőművészeti kiállítás a budakeszi Országos Korányi TBC Intézetben 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bn. 1961. febr. 12.

Dési=Huber [István], festő MDK

Tovább folytatódik A képzőművészet forrásai c. sorozat kiadása, amelyből eddig Mednyánszky- és Dési=Huber-kötet jelent meg.

-: Harminczyolc képzőművészeti könyv jelent meg 1960-ban 8.l

NÉPSZABADSÁG, Bn-1961-febr. 7.

MTK

Dési Huber István

a szabad grafikát pompás lapjaival képviseli.

K.A.: Az Iparművészeti Társulat Györgyi Kálmán emlékkiállítása.
1934 máj.10. Pesti Napló, 8 l.

Dési-Huber István MDK

válogatott irásait

kiadták.

---: A müvészettörténet forrásai cimmel uj sorozatot indit a Képzőművészeti Kiadó. Népszabadság. 1959. X. 7.

Dési Huber István, festő

MOL

Budapesten, az „Ipar utca 11. sz. házban levő lakásában festette képeit Dési Huber István. [IX. ker. Ferenc utca].

Gönczi Imre: Kulturális munka a IX/5-ös párt-körzetben

8. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1960. dec. 30. péntek

MDK

Dési Huber István [festő]

Említve: Viharmadarak c. képe.
(A Mezőgazdaság a Képzőművészetben
c. kiállítás anyagából.)

Kürti Katalin: A „Mezőgazdaság a Képzőművészetben" kiállításról.

Alföld, Debrecen, 1960. 2. sz. 86. l.

R. D. K.

DÉSI-HUBER István festő

A Csoporthoz Csatlozott

A Vasvári Pál utcai közös műtérem-be eljárt rajzolni, korrigálni

Major kálé: Negyedszázada alakult a Szocialista Képzőművészek Csoportja

Magyar Építőművészet 1959. 3/4. sz 133-134. l.

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Dokszon mutatták be munkáit.

Feladatok, eredmények – 44 l.
Műveket 1961. január – 1 szám

Déri Huber István
festő

M.D.K.

A békéscsabai múzeum kiállításai
képzőművészeti munkássága.

– 411
Művészet, 1961. január. — 1 oldal

Fési Huber István
festő

M.D.K.

Méltatás.

Szotmári Gizella: Asródi Weill Erzsébet kiállítása. — 34 l.
Művészet, 1961. január — 1 szám

Dósi Huber István
festő

M.D.K.

Barátságban volt Háy Károlyjal.

Ecsery Elemér: Háy Károly László a munkásmozgalom művésze.
Művészet, 1961. január. 1 szám – 30 l

M.D.K.

Désy Hubert IStván

Festőművész.

Hollós Korvin Lajos :
A magyar forradalmi művészet kiállitása a Mücsarnokban.
Népakarat 1957. nov.7. 11.old. 261.szám.

M.D.K.

Dési-Hubert István

Festőművész.

Havas: Ámos Imre festményei és grafikái.
Népszava 1958. ápr.13. 4.old. 87.szám.

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Méltatás

Vehmacher Anna: Szigár Andor
Művészet, 1961. augusztus. – 26 l.

M.J.K.

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Méltatás.

Anadi Nóra: A fiatal képzőművészek stúdíójának III. kiállítása.
Művészet, 1961. augusztus. – 12 l.

NYOMTATVÁNY

Np

Kárpáti Aurél adunti ír

H.

Rákóczi út 54.

Pesti Napló

Huber István Gyula.

MEGHIVÓ

HUBER ISTVÁN GYULA ÉS SUGÁR ANDOR

FESTŐMŰVÉSZEK, A K. U. T. TAGJAINAK
A MENTOR KÖNYVKERESKEDÉS KIÁLLITÁSI HELYISÉGÉBEN
(VI. ANDRÁSSY-UT 17) RENDEZENDŐ

GRAFIKAI KIÁLLITÁSÁRA

NYITVA: 1928. JANUÁR 9-TŐL 28-IG
NAPONTA (VASÁRNAP KIVÉTELÉVEL) 9–6-IG

M.D.K.

Vési-Huber István, festő

Svájcban 1944-ben bemutatott műveit, mint saját rendezését említi

5-4

Ybl Ervin válasza a kandidátusi értekezéséről elhangzott vitán. Művészettörténeti Értesitő, 1961. X. évf. 1.sz. 54.old.

Dési = Huber István festő M Oh

„A művészettörténet forrásai" c. sorozat első kötetéként jelent meg válogatás Dési = Huber írásaiból.

K. É.: Dési = Huber István: A művészetről

238.

KÖNYVBARÁT Bp. 1960. május X/5

Dési-Huber István, festő 7 ok

A József Attiláról szóló kötet bemutatja Dési-Huber István „szomorú versillusztrációját."

—: Irodalomtörténeti Kézikönyvek 116. l

Bp. 1960. március X/3

KÖNYVBARÁT

MDK

Dési Huber István

A Tanácsköztársaság légkörében termelt szocialista művész

181 sz. 1957. aug. 4 2 old.

Esti Hirlap

MDK

Dési Huber István

Repr.:

"Gyárkémény" Ceruza és akv.

167. kép.

1960.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960
Képtáblák a szöveg után.

Dési Huber István

1895-1944.

Apjának órás és ékszerész műhelye csődbe jutott. Inas és alkalmi munkás volt, míg 1914-ben be nem vonult katonának. 1921-ben otthonából , Erdélyből Pestre jött, kitanulta az aranyművességet, este pedig az Iparművészeti Iskolában, majd egy magánfestő iskolában rajzolni tanult. 1924-27 ig Olaszországban élt munkásként, közben a muzeumokat és képtárakat tanulmányozta .

"Gyárkémány"

PATAKY [illegible]:A magyar rajzművészet. Bp. 1960:

52.1.

Dési Huber István, festő MDh

Az Új Írásban (Körkép-rovat) Sas Judituak cikke jelent meg Dési Huber Istvánról

–: Megjelent az Új Írás szeptemberi száma 8.

Bp. 1961. szept. 5.

NÉPSZABADSÁG

M. D. U

DÉSI HUBER István festő

Szobortorbréja Szondai Sándorból (1938)

Ltsz.: Sz. 621-N.

A M. N. Galéria állagjegyzéke 5-60. vény

Bk. 1959. 222. l.

Dési Huber István, festő

Mon

Radnóti Miklós nagyon szerette
Dési Hubert

– : Két kiállítás a Petőfi Irodalmi
Múzeumban

408

X/9

Bp. 1960. September

KÖNYVBARÁT

Dési-Huber István

Forradalmi magyar képzőművészet.

Baumer Zoltán

Utunk, Kolozsvár
1955. okt. 30.

Déri-Huber [István], festő 17 04

Művészeti tanulmányainak megjelentetése után Zola képzőművészeti írásait adta ki a Képzőművészeti Alap.

R. I.: Émile Zola: Válogatott képzőművészeti írásai 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. jún. 6.

Dési Huber István MDK

Autodidakta volt. Az első világháborúból TBC fertőzéssel tért haza Désre. Ezüstkovács lett Budapesten. A huszas évek végén Milánoba ment feleségével és sogorával Sugár Andor művésszel Itt ismerkedik meg a rézkarcolás technikájával.

Oelmacher Anna: Dési Huber István 1895-1944.

VEZETŐ az Országos Korányi TBC; Intézetben Derkovits Gyula, Dési Huber István, Vajda Lajos, Szőnyi István, Anna Margit, Bálint Endre és Orosz Gellért müveiből rendezett kiállításhoz. Bp. 1961. 9-11.lap.

Dési Huber István MDK

"Budakeszi szantorium" szénrajz
"Szegény Krajcsovics" "
"Rőzsehordő asszonyok" "
"Kisfiu madárkával" "
"Pusztába kiáltó szó" vázlata /"Vihar készül!"/
szénrajz.

VEZETŐ az Országos Korányi TBC. Intézetben Derkovits Gyula, Dési Huber István, Vajda Lajos Szőnyi István, Anna Margit, Bálint Endre és Orosz Gellért műveiből rendezett kiállításhoz.
Bp. 1961. 28.1.

Dési Huber István

MDK

"Bivalyok a szamosban" pasztell
"Budakeszi erdőrészlet" olaj
"Budakeszi erdőrészlet" olajtemp.
"Péter-Pál után" olaj
"Éneklő leányok" tempera
"Kisbéres" olaj
"Kéksapkás önarckép" olaj.

VEZETŐ az Országos Korányi TBC. Intézetben Derkovits Gyula, Dési Huber István, Vajda Lajos Szányi István, Anna Margit, Bálint Endre és Orosz Gellért műveiből rendezett Kiállításhoz. Bp. 1961

28. lap.

Dési Huber István MDK

"Villanyfuró munkás" vöröskréta
"Fedics bácsi /bipás fej/" szénrajz
"Önkinzó önarckép" szénrajz.

VEZETŐ az Országos Korányi TBC. Intézetben
Derkovits Gyula, Dési Huber István, Vajda Lajos,
Szőnyi István, Anna Margit, Bálint Endre és
Barcsay Jenő művéből rendezett
kiállításhoz.

Bp. 1961.

28.1.

Dési Huber István MDK

"Budakeszi gépház vörös kéménnyel" olajtemp
"Napraforgós csendélet"
"Karbafont önarckép" vöröskréta
"Vizmosta fagyökerek" szénrajz
"Budakeszi erdei ut" "

VEZETŐ az Országos Korányi TBC. Intézetben Derkovits Gyula, Dési Huber István, Vajda Lajos Szőnyi István, Anna Margit, Bálint Endre és Orosz Gellért műveiből rendezett kiállításhoz.

Bp. 1961.

28.1.

Dési Huber István

Repr? /Szöveg utáni számozatlan képtáblák/:

"Budakeszi, Gépház vörös kéménnyel "

"Szegény Krajcsovics"

VEZETŐ az Országos Korányi TBC. Intézetben Berkovits Gyula, Dési Huber István, Vajda Lajos Szányi István, Anna Margit, Bálint Endre és Orosz Gellért műveiből rendezett Kiállításhoz. Bp. 1961

M.D.K.

Dési-Huber István, festő

Önarcképét említi

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1957-58-as években,

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 121.old.

Dési-Huber István MDK

A Nemzeti Galéria az elmult fél esztendőben megvásárolta

"Szamosparti görbe fák" és

"Dési templom"

c. festményét.

Esti Hirlap. 1958. X. 1.

Dési Huber István MNK

festő

Repr. /szöveg után képtáblák/:
1. Önarckép. 1938. Szén.papir. 60x46. D.H.-né tul.
2. Obudai téglagyár. 1933-33.ol. D.H.-né tul.
3. Guberáló. 1935.körül. o.v. 71x61.cm .MNG.
4. Pusztába kiáltott szó/Viher készül/. o.v. elveszett
5. Csendélet szőlő és kenyérrel. o.v. 60x 40 cm.
D.H.-né tul.
6. Szél a sziréna. o. karton 68x92. 6m. D.H.-né tul.

Ezekről lásd D.H. feleségéhez 1936 jan. ban irt levelét.

közölve 51-54.o.

Oelmacher Anna: Dési Huber István a művészetről. /szerk/ Bp. 1959.

Dési Huber István MDK

festő

Repr. /Képtáblák a szöveg után/:

10. Viharmadarak. o.v. MNG.
11. Keserves. o.v. 100x70. cm. D.H.-né tul.
13. Báterligeti táj. Aquarell temperával, papir. 16x24 cm. D.H.-né tul.
12. Bátorligeti táj. Rajz. szén, papir. 28-18. D.H.-né.
14. Fedics bácsi mesét mond. Szén, papir. 27x19. D.H.-né
15. Fedics bácsi portréja. o.v. 30x20. Ortutay Gy. tul.
16. Szalmakalapos önarckép szénrajza. Papir. 61x47. cm. D.H.-nétul.
17. Overallos ifjumunkás. Szén Papir. 128x82. cm. Párttörténeti Int. tul.

Ezekről a Méliuszhoz irt levéltöredékekben is szó van. lásd 72-78.o.

Oelmacher Anna /szerk./: Dési Huber István a művészetről. Bp. 1959.

Dési Huber István MEK

festő

Repr. /Képtáblák a szöveg után/:

7. Munkások. ~~o.v. MNG~~

~~8./Keserves./o.v./100x70/cm./D.H.-ne/tul./~~

8. Csendélet sarléval és kalapáccsal. Tempera. Elveszett.

9. Sakkozó. Tempera, lemez. Magántul.

Ezekhez lásd D.H. cikkét: "Mai magyar festészeti törekvések." A "Korunk" 1937. jan. számában.

közli

Oelmacher Anna: Dési Huber István a művészetről. /szerk/ Bp. 1959.

55-61.o.

Dési Huber István MDK

Csendélet

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

MDK

Dési Huber

Mihályfi Ernő:
A Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiáll. a N. Galériában. Népszabadság 1964. ápr. 19.

MDK

Dési-Huber István

Lehel F.: A kiapadt KUT. Nemzeti Művészet 5-6. sz.
88.l.

Déri Huber István festő MTA

A Csoport tagja volt.

Gy. M.: Szocialista képzőművének 2.
Csoportja

ESTI HIRLAP, 1964. ápr. 13.

Dáti Hubek István

A Szociálisto Kapcsolatok vázat
Csoportja tagja volt.

Vigilia, 1964, 6 sz., 379 old.

Dési Huber István

Emlékkiállítása volt a Nemzeti galériában

Vigília, 1964, 12 m., 760 old.

Dési Huber István MDK

festő

Repr. /Képtáblák a szöveg után/:

18. Vasmunkás. Tempera, karton.
19. Paraszt. Tempera ,karton.
20. Ferencváros. o. lemez. 68x83 cm. D.H.né tul.

zekhez lásd " a festői módszer kérdései " c. tanulmányát. /"Korunk" 1937 febr.!/

közli:

Oelmacher Anna /szerk/: Dési Huber István a művészetről. Bp. 1959.

* 61-64.o.

M.D.K.

Dési Huber István festő

1941 ben részt vett a szocialista művészek kiállításán a Vasasok Székházában.

Bokros Biermann. Bp. é.n. 15,

M. D. K.

DÉSI HUBER István festő
(1895 –
Viharmadarak (1938)
fotó

Bortnyik - Ilevesy - Rabinovszky: 2000 év
testészete Bp. 1943. 349. l., 454.

M. D. K.

DÉSI HUBER István festő
(1895 –
Stefike (1937) Foló

Borhnyik - Ilevesy - Rabinovszky: 2000 év
vesteszete Bp. 1943. 235. l. - 454. l

MDK

Dési-Huber B.

Kállai E: Wo stehen unsere jungen Künstler?
Pester Lloyd, 1940, dec. 25. 22 l.

Dési-Huber István

Esti Hírlap 1958. márc. 28.

III. évf. 74. sz.

□ DÉSI-HUBER ISTVÁNNÉ, a nagy szocialista festő özvegye kétezer forintot juttatott el a férjéről elnevezett képzőművész kör vezetőihez, hogy osszák szét díjakként a kör kiállításán jól szereplő, tehetséges munkásművészek között.

Déri-Huber István festő

1904

Képike azoknak, akik a képzőművészetben kijelölték a haladó művészet sajátos magyar útjait.

Péter Imre: Két kommunista művész életműve az Ernst Múzeumban

Népszabadság BP. 1960 márc. 9. 9.l

Déri-Huber István, festő 1960

Az Egyetemi Színpadon Horváth Ferenc szavalta el Radnóti Miklós: Nem írta hát... című, Déri-Huber István emlékére írt költeményét.

Magyar István: „Az emberséghez méltó eltökélem"

Népszabadság BP. 1960. március 10. 8.

Déri-Huber István „festő"

MDk.

A L. T. M. képzőművészeti Tárában jelentős helyet foglalnak el művei.

Erdélyi Tibor: A Legújabbkori Történeti Múzeum évkönyve

8. l.

Népszabadság BP. 1960. márc. 24. [vidéki]

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Méltatás. — Pásztorlány bivalyokkal (repr)

Gyurkó László: A tudatos művész
Élet és Irodalom, 1960. máj. 27. — 22 szám.

Dési-Huber István

Esti Hirlap 1958. márc. 15.

III. évf. 63. l.

a Kossuth-díj I. fokozatával

és a vele járó 50 ezer forintos pénzjutalommal tüntette ki

DÉSI-HUBER ISTVÁN festőművészt egész életművéért.

Dési-Huber István

Ésti Hirlap 1558 mappa 15

III. cof. 63. a.

Dési Huber István festő MKh.

Gyűjtemény és kiállítása lesz.

„Képzőművészeti ezemények Pécsett"

Dunántúli Napló. 1949. VI. dif. jan. 19. 4 l.

Dési Huber István festő MDK.

Grafikát említ

„Képzőművészeti Kiállítások"

Dunántúli Napló 1949. VI. évf. márc. 20.6.

MDG

Dési-Huber István festőművész

(Néhány soros megemlékezés halála 15. évfordulója alkalmából.) Az elmúlt évben Kossuth-díjjal tüntették ki. Virrasztó harmadarak c. műve repr.

Dési-Huber István.

Tiszatáj, Szeged, 1959. március. 4. l.

Dési Huber István
festő

M.D.V.

„Ásos" c. műve jutott a Magyar
„Nemzeti Galériába

A gyűjtemények gyarapodása mureumainkban
Művészet, 1960. augusztus

Dési Huber Isto áne
festő

M.D.V.

Grafikai művérről.

Csengeryné Nagy Ismesa: Magyar írók archépei – 34 l.
Művészet, 1960. augusztus.

MDK

Huber Istvánné, Dési

l.: Dési-Huber Istvánné

Tiszatáj, Szeged, 1949. március.
III. évf. 1. sz. 69. l.

OSZK

Huber István, Dési

l.: Dési–Huber István

Tiszatáj, Szeged, 1958. július. 5-l.

MDK

Huber István, Dési

l.: Dési Huber István

Tiszatáj, Szeged, 1949. március. III. évf. 1. sz. 58. l.

MDK

Huber István, Dési

l.: Dési Huber István

Tiszatáj, Szeged, 1948. június
II. évf. 6. sz. 205. l.

MOK

dési Huber István, festő
(erőteljes.)

Mucs.: Nemz. képző mův. kiall. – Magy. Szemle, 1933
XVIII. 2. – 165. l. Gerevich.

MDK

Dési Huber István

Fatörzsek, of.

Sugaracska, "

Kettős ut, "

KUT, N.Szal. 1937. nov. 9 l.

MDK

Dési-Huber István

Kállai E: Wo stehen unsere jungen Künstler?
Pester Lloyd, 1940. dec. 25. 22 l.

Dési Huber István

Népszabadság

1958. márc. 15.

XVI. évf. 63. sz.

a Kossuth-díj

I. fokozatával

és a vele járó 50 000 forintos pénzjutalommal tünteti ki:

Dési-Huber István

festőművészt

(post humus)

egész életművéért;

Des Mois Mars

Représentez-

1828 mars 15

N° 63 +

Dési-Huber István

Népszabadság 1958. márc. 19.

XVI. évf. 66. sz.

Dési-Huber István-emlékkiállítás nyílik az Erzsébetvárosi Művelődési Körben

A Hazafias Népfront VII. kerületi bizottsága, a kerületi tanács népművelési csoportja, valamint az MSZMP VII/6 körzetének vezetősége Dési-Huber István Kossuth-díjas festőművész alkotásaiból kiállítást rendez az Erzsébetvárosi Művelődési Kör nagytermében. (Budapest, VII., Lenin körút 32.) A kiállítást ma délután 5 órakor nyitják meg ünnepélyesen. A megnyitó beszédet Oelmacher Anna művészettörténész mondja. (MTI)

Dési Huber István

Hétfői Hírek 1918. jún. 7.

II. évf. 22. sz.

DÉSI HUBER ISTVÁN MŰVÉSZETÉRŐL tart vetítettképes előadást Oelmacher Anna művészettörténész, délután 7 órai kezdettel, a TTIT budapesti székházának előadótermében (Bp. VII. Múzeum utca 7.).

Dr. Lucas Krenn

Arzt für Innere Medizin

Tel. 22 4

MDK

Dési Huber István, 1895-1944

Karc, a,b,c.

Rézk.müvészete. Müvész Gal. 6.kiáll. 1948. jan.

Táblakép.

"Alvó munkásasszony" Dési Huber

Magyar Müvészet, 1948. XV. évf. 257-265. lap.

Kampis Antal: A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei

Festészet Déri Huber István: (Tájkép.)

A magyar tájképfestészet.

Szept. 8.-4.- Szabad Nép. 1948.

Ferhaizet Dési-Huber István Képe

Kilenc művész ajándéka az Ikkörö-
varútnak

Szabad Nép 1948 aug. 6.-4.-

Táblakép „Marakodó farkasok"

Déri Huber István

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 1–2. sz. 23.o.

Szabadszervezeti körlevelünk.

Čuarc kép Dési Huber kápa

Čuarc kép kiállítás

Szabad Nép 1948. jan. 23. - 40.

Táblakép / „Sakkozók"

Déri Huber István

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 1-2. sz. 23.o.

Szabadszervezeti körlevelek.

Táblakép „Puntába kiáltó szó"

Déri Gluber István

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 1-2. sz. 23.o.
Szabadszervezeti körlevelek.

Papp Vezkár a kollégium titkára.

A Dési-Huber István Képzőművészeti Főiskolásnépi kollegiumot ünnepélyes keretek között megnyitották.

Szabad Nép 1947. dec. 14.-90.-

Désy-Hubert István.

8 órai ujság.
1930. 10. 1., 2.
(: Besz. :)

Művészetpolitika

Szabad Művészet, 1977

I. évf. 4. sz. 59. o.

Beszámoló a Dési Huber István emlékkiállítás megnyitásáról.

/Részlet a kultuszminiszter beszédéből./

Dési-Huber István

festő

Magyar Csillag, 1942. jan. II. évf.

1. sz. 44-52. l. – Kállai Ernő: Őszinte

beszámoló egy beszélgetésről.

Dési - Huber István

festő

Művészet, 1938. III - sz. 21. sz. 157. l.

Erdélyi árpád: Az Ernst Museum csoportos kiállítása.

Dési Huber István festő"

Magyar Csillag, 1943

III. évf. 10. sz. 629-631 l. Szegi Pál: Öt festő és egy urbánus Teleki Éva művészeti intézetében.

Dési Huber István festő

Magyar Csillag, 1943 V.15.

III. évf. 10. sz. 629-631. o.
Szegi Pál: Öt festő és egy szobrász
Teleki Éva művészeti intézetében.

Dési Huber István festő

Magyar Csillag, 1944 III. 15.

IV. évf. 6. sz. 375.o.

Komor András: Dési Huber István halálára.

Dési-Huter István festő"

Szabad Nép

1946. 5. 25. – 4. l.

5. 29. – 4. l.

Dési-Huber István festő

Kalad Béla 1947

7.23. – 4.

Dési Huber István festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 5. sz. 221. o. Lapszemle.

Dési Huber István festőművész.

Magyar Nemzet.

1947. IV. 22.; III. évf. 90. x.

4. old.

(: Bezámoló :)

Dési Huber Istvánfestőművén.

Magyar Nemzet.
1947. IV. 13.; III. évf. 84. n.
2. old.
(:Hírecske.:)

Dési Huber festö.

Uj Világ.1949. 7.sz. febr.18. 7.l.

Dési Huber István

A medikus kör

Szabad Nap 1948 márc. 7. - 12o. -

Déri Huber Istvánné

Képző mův. szab. szakszerv. fotitkára

Képzőművészek a bányáról

az üzemekről, az ujjáépítésről

Szabad Nép 1948 nov. 23 — 6

Dési-Huber István festő

Kilenc művész ajándéka az
ukkörö vasútnak

Szabad Nép 1948 aug. 6.-4.-

Dési Huber István festő

a magyar Tájkép Festészet.

Szabad Nép 1948. szept. 8.-4.-

Déri - Huber Istvan grafikus

Déri Huber István rézkarcairól
kiállítás nyílt szombaton a
Déri Huber Körben (Kammelweis u 2)

Szabad Nép 1948 okt 12 - 6

Dési-Huber István festő

Ez az ország ne csak a miénk legyen, hanem szép is legyen

Szabad Nép 1948 márc 11.-10

Dési-Huber fentő

Elődeink

Szabad Nép 1948 márc 21.-80.

Dési - Huber István festő

A Magyar Válóság kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr 21 40

Dési-Huber István kör

a Dési-Huber István kör

Szabad Nép 1948 ápr. 28-60

Dési-Huber Istvánn feiho"

a Dési-Huber Istvánn kör.

Szabad Nép 1948 ápr. 28.-60.

Dési Huber István testi

Dési Huber István képeiből rendez kiállitást a Kispesti Demokratikus értelmiségi klubb.

Szabad Nép 1947. dec-6.-40.-

Dési Huber István festő

Önarckép kiállítás.

Szabad Nép 1948. jan. 23. -4. o.

Dési-Huber István, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. k. 609-613. l.

Gerevich Tibor: Képzőművészeti kiállítás a műsormokton.

Dési Huber István

Tükör.1936.IV. évf. 3.sz. 226.l.
Péter András: A „ónap kiállitásai

Dési- Huber István, - festö

Tükör, 1936. IV. évf. 3. sz. 226. l.

Pérte András : A hónap kiállitásai

~~Műrészek, XX. sz. 2. f.~~

Dési Huber István, festő

Minoir, 1948. Automne, no 4.

45–48 l.

Bortnyik Sándor: Dési Huber István.

Déry - Huber István festőművész.

Magyar Nemzet.
1945. VII. 5. T. 52.
(: Dercsényi :)

Deži Huber Ztrán.

Magyar Nemzet.

1948. VIII. 15. 4. old.

(= Beránek:)

Dési Huber István festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10 sz. 406-407. o.

Nagy Tibor: Bolgár festőművész-vendégeink a bolgár és magyar képzőművészeti életről.

Dési Hüber festő

Magyar Müvészet.1948.XV.évf.257-265.
lap.

Kampis Antal:A Szépmüvészeti Muzeum
uj szerzeményei

Dési-Huber István festőművész

születési helye, 1955. VIII. 6. 6. o.

Artner Tivadar: Berda Ernő kiállítása

Déri-Huber István festő

Szabad Nép 1947

4.20. — 9. l.

Dési Huber István festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 4. sz. 58-59. o.

Dési Huber István emléke.

/Rabinovszky Máriusz/

Dési Huber István festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 1-2. sz. 5-6. o.

Déli Huber István halálának
harmadik évfordulója.
(Déli Huber Istvánné).

Dési Huber István festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 1-2. sz. 23. o.

Szabadszervezeti körlemények.

Dési Huber István festő

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7–8. sz. 306–309. o.

D. H. J.: Derkovits Gyuláról.

Dési Huber István festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 12. 497–499

Pataky Dénes: A Fővárosi képtár grafikai kiállítása

Déri-Huber István festő"

Szabad Nép
1946. 1. 30. - 4. l.

Déri-Huber István, festő

Szab. Nép, 1945. IV. 5. - 4. l.

Dési Huber István

Magyar Grafika

Magyar Nemzet
1950.VI.é.233.sz.
Széch.kvt. Végvári Lajos

Dési - Huber István festő

Béke és Szabadság (VI.) 14. sz.
1955 ápr. 6. 16. l.
Máté Gy.: Emlék és valóság

MÜVTÖRT DOK

DÉSI HUBER ISTVÁN
festőmüv.

Népszava 1958.
IX.25.4.old.

MÜVTÖRT DOK

DÉSI HUBER ISTVÁN
festőmüv.

Népszava, 1958.
márc.15.2.old.

MÜVTÖRT DOK

DÉSI HUBER ISTVÁN
festőmüv.

Népszava, 1958.
márc.16.4.old.

MÜVTÖRT DOK.

DÉSI HUBER ISTVÁN
festőmüv.

Népszabadság 1958.
IX.28.9.old.

MÜVTÖRT DOK.

DÉSI HUBER ISTVÁN
festőmüv.

Népszabadság 1958.
III.23.2.old.

MÜVTÖRT DOK.

DÉSI HUBER ISTVÁN
festőmüv.

Népszabadság 1958.
III.23.2.old.

Déri-Huber Istvánné

a Déri-Huber István képzőművészeti Főiskolai népi kollegiumot ünnepélyes keretek között megnyitották.

Szabad Nép 1947. dec. 14.-90.-

Dési Huber Sylvánné

a festőművészek, szenszerzők, kárusok, művészeti iskolák és szinházak i részt kérnek a munkaverszenyből

Szabad Nép 1948 ápr. 3.–4.–

A művészettörténet forrásai címmel új sorozatot indít a Képzőművészeti Kiadó

A Képzőművészeti Kiadó új sorozatot indít a művészet kérdéseivel foglalkozók részére *A művészettörténet forrásai* címmel. Az első kötet *Dési-Huber István* válogatott írásait tartalmazza, s ezekben a napokban jelenik meg a könyvesboltokban. Ez a kötet a művész cikkeit, vallomásait, nézeteit foglalja egybe a művészetről. Harminckét kép illusztrálja a könyvet — a tárgyalt témának megfelelően — Dési-Huber és a kortársak alkotásainak reprodukciói. A második kötetben *Mednyánszky László* naplóját adják közre, amelyből képet nyerhetünk az érdekes művészegyéniség, a haladó gondolkodású festő életéről, művészi fejlődéséről, kora társadalmáról. Naplóját 1890-ben kezdte írni és haláláig folytatta. A görög nyelven írt naplót *Pataky Dénesné* fordította magyarra, s a kötetet Mednyánszky friss vázlatainak, témajelzéseinek a reprodukciói egészítik ki.

A sorozat harmadik köteteként az olasz reneszánsz nagy mestereinek körülbelül 25 levelét adják közre. Raffael, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Mantegna, Tiziano, Cellini, Vasari és mások írásait. A képanyag jórészt önarcképeket tartalmaz és az írásokban említett művek reprodukcióit adja. A személyes érdekű részletek mellett ezek az írások rávilágítanak a kor művészeti életére és művészetelméleti helyzetére.

2 Népszabadság 1959 X. 7.

okat,
tőket,

ásokat,

nizáló
kást
öt.
részére
rositunk
KAS
rület,
utca

ammérő-
ő, gya-
ndelkező
s pénz-
nbereket

es

kérjük
mélyzeti
címére
eni.

t és 1 fő
ünk. Ad-
őgyár. X.
0—62.

SZÜNK

esztergályos, lakatos, fémcsiszoló

SZAKMUNKÁSOKAT

és segédmunkásokat. Kereskedelmi Gépgyár X. ker. Monori út 2—4.

Kovácsot, lemezlakatost és **fényezőt** keresünk szövetkezeti tagnak. Címfestő és kisiparosok előnyben. Kőbányai Járműgyártó Ktsz, X., Kőrösi Csoma út 55.

Mérnöki képesítésű, jó szervező, tárgyalóképes, a járműszakmákban gyakorlott **műszaki vezetőt** keresünk Kőbányai Járműgyártó Ktsz, X., Kőrösi Csoma út 55. T.: 148—502.

szerelő lakatosokat, villanyhegesztőket, festő

szakmunkásokat.

Továbbá betanított férfi gépmunkásokat és festőket, valamint férfi segédmunkásokat. A hegesztők részére szállást biztosítani tudunk. Jelentkeznzi lehet a vállalat munkaerőgazdálkodásán.

Pénzügyi előadót mielőbbi belépésre keresünk, önéletrajzot eddigi munkahelyek pontos részletezésével kérjük. Felszabadulás A. G. „Környe címre küldeni."

Cserépkályha-fűtőt, lehetőleg férfi munkaerőt felveszünk. „Tannimpex" Bp., VI., Vörösmarty u. 35.

Fűtőt felveszünk kályhákhoz és Petzkox kis kazánhoz. Képzőművészeti kiadó. VIII., Rákóczi út 15.

Fürdővezetőt keresünk állandó alkalmazásra, akinek kazánfűtői képesítése is van. Cserelakással rendelkezők előnyben. Jelentkezés XIII. ker., Palotai út 34. Népfürdő.

Segédmunkást

állandó munkára

felvesz

Vastömegcikk Értékesítő Vállalat VIII. ker. Üllői út 32. Munkaügyi osztály.

Az Építéstudományi Intézet csepeli építkezéséhez betanított segédmunkásokat alkalmaz 6,50—7,— Ft órabérrel. Jelentkezés: Bpest, XI., Diószegi út 37. Jogi- és Munkaügyi osztály.

Általán
gédmur
legünkb
vetkezet
szünk.
Bpest,,
10. sz.
K. T.

Központ
férfi
felveszü
Bp., V.
Munkae

Fűtőt,
október
szünk.
intézet,
hadsere

Lakato
zánfűtő
kat fe
Vattagy
XVIII.,
9—11.
tály.

Képesít
elszám
toztatn
lóné,
Nagym

Szőlőhö
lőt ker
Szoba,
va
Ujpest,

Dési-Huber István festő

a londoni magyar kiállítás nem reprezentálja a magyar képzőművészetet.

Szabad Nép 1948. jan. 18. 8-o.-

Dési Huber

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

1958 OKT 1.

610

□ A NEMZETI GALÉRIA gyűjteménye az elmúlt félesztendőben közel félmillió forint értékű műemlékkel gazdagodott. Megvásárolták Derkovits Gyula „Hajókovács" és „Tűznyelő" című alkotását, Dési-Huber István „Szamosparti görbe fák" és „Dési templom" című festményét. A galériába került Rippl-Rónai József „Moulin Rouge" című képe. Tornyai János, Fényes Adolf, Egri József, Medgyánszky László több műve. Berény Róbertnek „Nő erkélyen" című festményét és 24 rajzát is megszerezték.

algériai felkelőkkel. Chevallier Algír volt polgármestere is szóba került, emlékezetes, hogy május 13. után valósággal elzavarták helyéről a hatalmat átvett ezredesek.

A De Gaulle-kormány ezen a héten hozzálát az új kommunistaellenes választójogi rendszer kidolgozásához.

A kormány teljhatalma

Dési Huber István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1965 OKT 1
1965 OKT 1.

1021

Egy forradalmár művész életrajza

Dési Huber Istvánné könyvéről

RENDKÍVÜL GAZDAG anyagú ez a könyv.* Lapjain — mint a valóságban — Dési Huber Istvánnak, a forradalmi magyar művészet felejthetetlen alkotójának hiteles életrajza összefonódik a magyar proletariátus és a haladó művészet küzdelmeivel, a munkásmozgalom korabeli történelmének epizódjaival. Ez utóbbiak érzékletesen elevenednek meg az emlékezésekben, de elénk tárulnak róluk a dokumentumok is, csakúgy, mint azokról a küzdelmekről, amelyeket a munkásmozgalom vezetésével a művészértelmiség maroknyi csapata a nép igazságáért, boldogulásáért folytatott a Horthy-fasizmus elnyomásával, a sötétséggel. Az emlékezésekbe régi kritikák gyűjteménye illeszkedik, s az olvasó ezekkel is igen jól követheti Dési Huber Istvánnak, az egykori munkásnak művészi fejlődését. Töredékeikben Dési Huber István kevéssé vagy egyáltalában nem ismert művészetelméleti írásait is olvashatjuk, és ha ezeknek gondolati gazdagsága nyilvánvaló is, még sokkalta izgalmasabbak a közölt levelek, amelyekből a napi gondok és a jövőbe repítő álmok szövevényében egészen közelről ismerhetünk meg egy szenvedő s minden testi szenvedést, nyomorúságot a gondolkodás és a hivatásába vetett hit erejével leküzdő embert.

A budakeszi tüdőszanatóriumból feleségéhez intézett levelei közül az egyik így szól: „Nagyon szép könyvet olvastam: Nyizsinszkijt. Okvetlen el kell olvasnod. Sokat hallottam, itt-ott olvastam is valamit erről a táncosról, és sohasem tudtam megérteni, miért rajongtak úgy érte, de most már értem. Nagy ember és nagy művész lehetett... De az asszony, Pulszky Romola, Márkus Emília leánya is elsőrangú ember lehet. Ő írta a könyvet, és azt hiszem, asszony még sohasem állított ilyen emlékművet férjének. Tiszta, mély emberi írás..."

Nem lehet tudni, vajon ez a levél évtizedek múltán, könyvének írásakor, hatott-e Dési Huber István özvegyére? De mi a róla írt könyvvel kapcsolatban Dési Huber István szavaival mondhatjuk el, teljes meggyőződéssel, hogy „asszony még sohasem állított ilyen emlékművet férjének. Tiszta, mély emberi írás".

TAVALY, Dési Huber István nagy emlékkiállítása alkalmával művészetét elemezve megírtuk, hogy milyen nagyszerű alkotója volt a forradalmi magyar művészetnek, és hogy az őt körülvevő világot ábrázolva olthatatlan szocialista hitét miként fejezte ki alkotásaiban. A könyv nem „magyarázza" a műveket, hanem alkotásuk folyamatát elénk tárva, a dokumentumok erejével világít lényegükre — és ez a másik nagy értéke az emlékezések könyvébe szervesen illeszkedő leveleknek. Idézzük az egyikből: „Az ember végül is önmagán át fejezi ki az osztályt, amelyben gyökerei élnek, s a népet, melynek osztálya egyik része." És egy másikból: „A művészetben szemléletre, érzésre, szabadságra és főleg őszinteségre, őszinteségre van szükség. Élmény kell oda és nem külső szándék. Megindulás, meghatódás, együttérzés... A művész tévedhet világi, emberi dolgaiban, én is tévedtem eleget, de ha a művészetről van szó, akkor nincs alku..."

Amikor a könyv jelentőségét, az általa nyújtott élményt összegezni kívánjuk: nagyon nehéz elszakadni Dési Huber István közölt leveleinek varázsától, kivonni magunkat a bennük feltárulkozó közvetlen és őszinte ember hatása alól. Mint ahogy annak a hatása alól is nehezen vonja ki magát a kritikus, hogy tudomásul vette: az a megértő gyengédség, amely a munkásmozgalom kipróbált harcosát, Dési Huber Istvánnét, a nagy művész több mint két évtizeden át hűséges élettársát egy pillanatra sem tántorította el férjére emlékezve a történelmi hűségű valóság őszinte felidézésétől. „Mind gyakrabban jövök arra a felismerésre — írta egykor Dési Huber István —, hogy az emberek kilencvenkilenc százaléka nem jut el a valóságig, sőt még csak nem is sejti, hanem valami durva sémákból, hamis illúziókból és készen kapott jelszavakból, indulatokból, vágyálmokból összetákolt konglomerátumban él."

A FÉRJÉRE EMLÉKEZŐ Dési Huber Istvánné — könyve is bizonyíték rá — eljutott a valóságig. Nem is volt szüksége illúziókra: egy nagy művész, egy igaz ember élettársa volt. De hogy ezt a művészt, ezt az embert a magyar társadalom megismerje, ennek az érdekében ő eddig is, e szépen illusztrált könyvével meg éppen nagyon sokat tett.

Murányi-Kovács Endre

---

* Dési Huber Istvánné: Dési Huber István. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata.

két szeretője volt.

A szolid és csendes vidéki városban feltűnt az adótisztviselő költekezése. Ha késve is, de elérkezett a revízió, és Mastrella rövid úton 25 évet kapott. Most fellebbezett. Aligha várható azonban, hogy olcsóbban megússza. Az ügy ugyanis teljesen világos.

Az Ippolito-ügy

Kevésbé világos viszont egy másik sikkasztási ügy. Ippolito professzorról, az olasz állami atomenergiai kutatóintézet volt vezetőjéről van szó. Ippolitót azzal vádolják, hogy az állami tulajdonban levő vállalat pénzügyeit véletlenségből összekeverte a saját és az apja magánvállalatainak pénzügyeivel, sikkasztott, hamisított, visszaélt hatalmával és így tovább. Állítólag kilencmilliárd lírát tulajdonított volna el. Ennyit mond a vádirat, és erről számolt be a világsajtó — közöttük a Népszabadság is — néhány hónappal ezelőtt.

Csakhogy az Ippolito-ügy korántsem ilyen egyszerű. A vádat bizonyító iratok sokak szemében elég kétes értékűek, ráadásul politikailag is kényesek. A professzor nemzetközi hírű szaktekintély. „Elméletileg" nem hihető Olaszországban csak a tőkés vállalkozások tiszták, erkölcsösek és feddhetetlenek. Van azonban más vélemény is. Eszerint Ippolito valóban bűnös. De tetteit nem egymaga és nem saját szakállára követte el. Cinkostársai is voltak, méghozzá magas beosztású, felelős politikai vezetők. Valószínűleg emiatt tartotta a bíróság is szükségesnek, hogy az Ippolito-ügy tárgyalására beidézze Colombo olasz pénzügyminisztert is.

Sok is, kevés is

A római bíróság első fokon felemás döntést hozott. 11 évet mért Ippolitóra. Ez sok is meg kevés is. Ha Ippolito bűnös, és valóban eltulajdonított 9 milliárdot, akkor ez a 11 év kevés, hiszen Mastrella egymilliárdért 25 évet kapott. De ha Ippolito csak bábja volt bizonyos „magasabb" köröknek, akkor a büntetés sok. De akár így, akár úgy van a dolog: az Ippolito-per immáron politikai perré változott. És amikor néhány nap múlva az újból kezdődő tárgyaláson a bíró azt mondja majd Ippolitónak: „A vádlott álljon fel" — egyáltalán nem lehet biztosan tudni, hogy tulajdonképpen ki a vádlott.

Róma, 1965. szeptember.

Buzási János

... hát még, amikor a kocsi is megtelik a szorgos munka eredményével.

(Kéri Dániel felvételei.)

Csak a vendég előtt szabad kinyitni a palackozott sört

Sok vásárló kifogásolja, hogy a palackozott sörökön nincs rajta a minőséget, a fajtát ismertető címke.

A Magyar Országos Söripari Vállalat a kereskedelemmel egyetértésben a nyár végén úgy intézkedett, hogy valamennyi világos, kommersz palackozott sört (a kőbányait, a Lottót, a Balatont, a sopronit és a pécsit) címkézetlen palackokban hozzák forgalomba. A fajtát azonban jelzik, s a vásárlók felismerhetik ezt a fehér koronadugóról. A minőségi söröket (a Kinizsit, a Délibábot, a Rocky Cellart stb.) továbbra is címkézik, azonban még külön sárga színű koronadugóval is megjelölik. Mivel a sörfajták minőségének megkülönböztetésére a fehér és a sárga színű fémkupak a mérvadó, a vendéglátóipar szigorú utasítást adott ki, hogy a palackozott sört csak a vendégek előtt szabad kinyitni.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 FEB 12
ORSZÁG VILÁG
Budapest

Dési Huber István

1021

„Mester és példakép”

Nyolcvan éve született Dési-Huber István

Dési-Huber Istvánné az Ipar utcában lakik, egy kétszobás lakásban, férjének immár vagyont érő képei között, amelyeket nem kíván áruba bocsátani.

— Végrendeletemben a képeket a magyar államra hagyom, azzal a kikötéssel, hogy elsősorban a vidéki múzeumok között osszák majd el őket. A Nemzeti Galériának ugyanis csak nagyon kevés kép bemutatására van helye. A hagyaték természetesen addig is hozzáférhető. Nyolctíz tagú iskoláscsoportokat gyakran látok vendégül. Pedagógus szemmel figyelve a gyerekeket, azt vettem észre, hogy sokkal lassabban fáradnak el, mintha múzeumban volnának.

— *Hogyan ismerkedett meg a férjével?*

— Együtt jártak az öcsémmel, Sugár Andorral, a Podolini-Volkmann esti szabadiskolára. Jó barátok lettek, s az öcsém meghívta hozzánk. 1923 őszén volt az esküvőnk.

— *Milyen megjelenésű férfi volt?*

— 171 centi magas. Én meg 151. Ő széles vállú, az arca mindig kipirult. Senki se hitte volna, hogy a tüdőbajtól, amelyet az első világháborúban szerzett. Sajnos, nem volt gyerekünk. Mindig vártunk a jobb körülményekre, s azután már késő volt. Ha most azt hallom, hogy fiatal házaspárok várnak a gyerekkel, amíg ez meg az meglesz, mindig igyekszem rábeszélni őket, hogy egy percig se várjanak.

— *Milyen körülmények között éltek?*

— Én nagyon jól be tudom osztani a pénzt. Egyetlenegyszer vásároltunk csak „könyvre” Milánóban, a fűszeresnél. Abban a hónapban ugyanis bútort kellett venni. A férjem mindig csodálkozott, amikor nem is szegény embereket hallott panaszkodni. „Rólunk mindenki azt hiszi ám, hogy rejtett tartalékaink vannak” — mondta egyszer nekem.

— *Dési-Huber István 26 éves korában kezdett rajzolni tanulni, és 49 éves korában meghalt. A közbeeső, viszonylag rövid időből egész éveket töltött szanatóriumban. Hogyan lehetséges mégis, hogy az életműve mennyiségileg is ilyen óriási?*

— A férjem nagyon keveset aludt. „Én nem dolgozhatom úgy, mint egy egészséges ember — mondogatta —, sohasem tudhatom, hogy mikor esik ki az ecset a kezemből.” Ha az állapota rosszabbra fordult, és festeni nem volt ereje, akkor vázlatokat készített. És rengeteget olvasott. Igyekezett pótolni, amit hányatott gyereksorsa miatt elmulasztott. Annyira fájt nekem az ő rossz gyerekkora. Az enyém boldog volt. A bajok csak később kezdődtek. Tanítónő szerettem volna lenni, de nem vettek fel a képzőbe, mert az apám munkás volt, az anyám zsidó. Végül kereskedelmi érettségit szereztem — akkor indult az első női felsőkereskedelmi iskola. Csak a felszabadulás után, már a Fővárosi Gyermekvédő Otthon igazgatónőjeként teljesült a régi álmom, és megszereztem a pedagógus képesítést.

— *Volt-e olyan lépése az életében, amit később megbánt?*

— A házasságom gyönyörű volt, mert nem az elején volt a legszebb. Az illegális munkát is vállalnám újra, de talán jobban csinálnám.

— *Vágyott a férje az elismerésre?*

— A rossz kritikán nevetett. „Majd az utókor” — mondta. De amikor élete legvégén, már a budakeszi szanatóriumban sürgönyt kapott arról, hogy Szinyei-díjjal tüntették ki, az állapota hirtelen jobbra fordult...

— *Vitatkoztak-e? És miről?*

— Sokat vitatkozott a férjem velem is, a barátaival is. Akkoriban a viták olyan szépek, egészségesek voltak. Amikor például megjelent Veres Péter tanulmánya *A magyar képzőművészetről, ami nincs*, a férjem felhívta telefonon, és azt mondta neki: „Meg foglak támadni”. Választanulmányának ezt a címet adta: *A magyar képzőművészetről, ami van.* Heves viták dúltak Radnótiéknál is, ahol a szegedi fiatalok gyűltek össze.

Radnóti Dési-Huber István halálára írta legutolsó verseinek egyikét, a *Nem bírta hát...* címűt, amelyben levonta a nagy viták konklúzióját: „A sorsod ellenére voltál, mester és példakép”

Kamocsay Ildikó

Fotó: Ács Irén

Beszélgetések a vizuális kultúráról

LEGFŐBB LÁTVÁNY

Kazimir Károly Kossuth-díjas rendezővel, a Thália Színház művészeti vezetőjével, a *Történelem alulnézetben* nagy sikerű bemutatója után beszélgettünk.

— Meg lehetne fogalmazni, hogy ma milyen szerepe van a magyar színházművészetben a színpadi „látványnak"

— Látvány — a színházban — önmagában nincsen. Csak célszerű látványt ismerek, amit az határoz meg, mit akarunk kifejezni vele. A revü látványosságát nem számítom ide, hiszen az annyira elválaszthatatlan a műfajtól, hogy nem is érzem látványosságnak. Köztudott dolog, hogy a látáskultúra fejlesztésében még sok a tennivalónk. A képzőművészetben a realitástól való kis eltérés is szenvedélyes vitákat válthat ki. Ugyanakkor a színházi közönség ma már általában elfogadja, hogy egy jelzés: egy csupasz fa vagy egy kellék is kifejezhet valamilyen hangulatot. Ez persze nem menthet fel bennünket az alól, hogy alaposan mérlegeljük: mit lehet, és mit nem. Fel akartuk újítani, ironikus hangvétellel, *A falu rossza* című népszínművet. Gondoltam, mulatságos lesz, ha egy az egyben a darabban előírt díszleteket állítjuk a színpadra. És lám, a közönség őszinte tapssal fogadta a díszletet. Ezzel bizony megbuktunk — mert túlságosan előre szaladtunk. Ami nekünk nem sikerült, sikerült az egész országot bejárt giccskiállítás rendezőinek. Az emberek megértették és méltányolták szándékukat. Dante *Isteni Színjáték*ának színpadi változatát oratórikusan rendeztem meg, a látványt a képzeletre bízva. A poklot nem lehet megjeleníteni. Csak elképzelni — vagy átélni egy megsemmisítő táborban. Ha elmegyünk Buchenwaldba, s ránézünk egy rendezett, laktanyaszerű épületsorra, tudjuk, hogy ez a pokol, ha nincs is ráírva. A látvány szempontjából érdekes összevetnünk a színházat más művészetekkel, más közegekkel. A film valódi környezetet épít. Ha díszletet látunk a filmen, az furcsán hat. Ugyanilyen furcsán hat a színpadon a „valóság". A műfaj törvényeit kockázatos dolog áthágni. Én nem tartozom azok közé, akik féltik a színházat a televíziótól. A tévé válogatva, desztillálatlan adja a látványt, s így felkeltheti — és fel is kelti — a vágyat az élő látvány iránt.

— Hogyan kapcsolódik mindez a „népművelő színház"-hoz?

— Ezt a fogalmat sokan vitatják, egyesek egyetértenek velem, mások nem. Annyi bizonyos, hogy összetett fogalom, sok minden lehet mögötte. Úgy érzem, a mai művészetek közül a színház tartja a legjobban a pozícióit. A műveknek törvényei vannak. Az *Oidipusz király*-t meg kell jeleníteni, szépen kell beszélni benne. Ez nem mond ellent a különböző oldott kísérleteknek, annak, hogy sokféle forma létezik a világban. Széles a skála, egészen a szöveg nélküli vagy a sokkoló színházig, vagy éppen a teljes absztrakció és ellenőrizhetetlenség állapotáig, amit a közönség nemigen fogad el. A távol-keleti művészet ebben példát adhat. A japán és kínai színház fél lábbal a földön áll, a valóságból absztrahál, s a legegyszerűbb, legiskolázatlanabb néző képzeletét is magas régiókba emeli. És nekünk is ez a feladatunk: a képzelet felszabadítása — jó irányban. A dolgok persze egy időben léteznek. A színháznak sokféle igényt kell kielégítenie, s erre egyetlen színház sohasem lehet képes.

— Színházi életünk megfelel ennek az összetett feladatnak?

— Igen. A legfőbb látvány nálunk: a mondanivaló.

Torda István

KÉSZENLÉTBEN

Sólyom Ildikó örül a Korona eszpresszóbeli sikerének. A derűs ember a legjobb riportalany: világosabban és — érdekes módon — önkritikusabban látja a helyzetét, mint a szomorúságba süppedt.

— Mi a véleménye önmagáról és a pályáról, amelyet tizenöt éves fejjel választott?

— Milyen vagyok én? Szemből jó, profilból kevésbé. A pálya pedig változó. Egyik hónapban harminchat előadáson játszom, a másikban kettőn. Az elkopás és a kikopás ellen egyformán föl kell fegyverkeznie a színésznek: minden körülmények között meg kell őriznie magában a készenléti állapotot. A humor sokat segíthet. Annak is van például humoros oldala, hogy a színész a fél világnak „alárendeltje": az íróknak, a színház vezetőinek, a rendezőnek, a jelmeztervezőnek, a világosítónak és a közönségnek. De ha mindezek ellenére és mindezek segítségével létrejön valami szép — annál nagyobb öröm kevés van a világon.

— Számos önálló esttel szerepelt már Budapesten és vidéken egyaránt. Mi vonzza a pódiumművészethez?

— Bármily szép is a kollektív munka, időnként jólesik az embernek egy-egy olyan produkció, amelyet a saját elképzelései szerint épít fel és kivitelez. Az *Érzelmek, eszmék, szerelmek* címet viselte a Koronabeli önálló estem. A címhez nem fűznék kommentárt. A műsor anyagát olyan magyar írók és költők műveiből válogattam, iskolás korában grafikusnak, könyvillusztrátornak készült. A képzőművészet iránti vonzalma — elnézve a polcain sorakozó könyvek és albumok sokaságát — megmaradt.

— Utazásaim során is mindig rajtakapom magam, hogy egy kicsit „képzőművész szemmel" nézem a világot. Az egyik legnagyobb városélményem Moszkva volt: beleszerettem a hagymakupolás templomaiba.

— Kik azok, akiktől érzése szerint a legtöbbet tanult? Nem is színészmesterségre gondolok elsősorban, hanem színészetikára.

— Talán első hallásra bizarrnak tűnik a válasz, de ez az igazság: Patkós Irmától és Balczó Andrástól. Az előbbi számomra azt példázza, hogy az a bizonyos „készenlét" szinte korlátlan ideig konzerválható. Patkós Irma tüneményes karrierje öregkorában kezdődött. Balczó pedig egy rádióinterjúban fogalmazta meg: a görcsös győzni akarás nem hoz győzelmet. Teljes koncentrálással, de lazán kell végigfutni a távot. Ez a gondolat nemcsak a sportra érvényes. Én annyit teszek még hozzá, hogy fegyelmezetten kell „kibírni" azt is, ha a nyakunkba akasztják az aranyat.

Kamocsay Ildikó

Kallus László karikatúrái

A Fészek Klubban nagy sikert aratott Kallus László kiállítása. Az ismert karikaturista rajzainak titkát talán abban lehet keresni, hogy azok nem torzképek, hanem szeretetteljesen mulatságos jellemrajzok. Felvételünkön Fehér Klára (aki a kiállítást megnyitotta) és Kallus László.

TÁVOL

Már az első órában kiderült: a magyarokat a többi fogoly nem kedveli. Venczel Tibornak egy zöld jelzéses, fegyvert nem fogó bibliás nazarénus — magyarul is beszélő szlovák — okát adta az ellenszenvnek:

— Vannak itt a lágerben már hat-nyolc éve is emberek. Ti viszont még két-három héttel ezelőtt is szabadon jártatok. Szabadon éltetek! Mit panaszkodtok, mit akartok? Tűrjetek békességgel!

Venczel Tibi budapesti gyerek volt. Csikágói. Peterdy utcai. Élete tizenkilenc esztendeje alatt a legtávolabbi hely, ahová eljutott, filléres gyorssal, fél napra, Pannonhalma. 1944 telén hithű katolikusként igyekezett segíteni felebarátain. Nem kellett messzire mennie: a Peterdy utcától pár percnyire, a Bethlen téri iskolába — az üldözöttek gyűjtőhelye volt itt — vitt élelmet, hozott onnan levelet, üzenetet. S egy decemberi reggelen rossz időben érkezett. A ködben nem vette észre: fegyveres árpádsávosok szállták meg az épületet, vették körül a házat. Nem engedték ki, együtt terelték Tibit a többiekkel a Józsefvárosi pályaudvarra. Hiába tiltakozott, próbálta

Az Est

KÉT FESTŐ ÉS EGY SZOBRÁSZ KIÁLLÍTÁSA AZ ERNST-MÚZEUMBAN

Itt járnak köztünk. Némelyiknek már a nevét is nyilvántartja egynemely anakronizmus-számba menő széplelek, aki üres idejének egy-két órájat hetenként arra szánja, hogy képeket nezzen, képkiállításokat. Az ujságok irnak is róluk néha, amikor gyüjteményes kiállításon mutatkoznak be, hosszabban is. Annyi jó igyekezettel és oly körmönfont dialektikával még soha nem magyaráztak müvészi törekvéseket, mint ma a fiatalabb nemzedék munkáival kapcsolatban. Persze inkább általánosságban, mint az egyes képekre vonatkozóan, mert ezek értékének megítélése egyenként ma nehezebb, mint bármikor is volt. Festő és néző még sohasem volt oly messze egymástól, mint ma. És ezt a távolságot még fokozzák azok, akik, jószándékúan bár, a szavak fátyolával homályosítják el a képeket, s gátolják a néző szemének közvetlen érintkezését velük. De talán nem is az a legnagyobb baj, hogy a mai képek nyelvét nem értik meg az emberek.

Nagyobb az a baj, hogy a festőt, mint emberfajtát, nem ismerik. Senki, senki nem ismeri őket, sem szellemi, sem emberi természetüket. Mintha egy idegen csillagzatról szakadtak volna ide és ittrekedtek, visszsza nem térhetnek többé abba a világba, ahol nem érzik őket és munkájukat feleslegesnek. A gyermek mélyed el úgy a játékába, mint ez a finom és élhetetlen emberfajta a festésbe. Az élettől alig kíván egyebet, mint hogy fizikailag majd ne nyomorogjon. A dicsőség az ő vágyaiban alig több, mint az a szerény lehetőség, amit a »sikertől« vár, hogy akadálytalanul festhessen tovább. A megértés, az elismerés kell azért neki is, hiszen a madár sem énekelne egy egészen süket világnak. De ez a becsvágy, mondjuk hiúság, a festőfajtánál meglehetősen ártatlan. Elismerésre, dicséretre azoktól vágyik, akiket ő is becsül: a jobb festőktől, másodsorban az íróktól, akiket testvéreinek tart s akik beszélni tudnak helyette. És mily kevésszer kapja meg az élettől ezt a csendes, természetes jutalmat is, amely alig jelent többet, mint sötét este a lámpa fényе, hideg idő esetén a meleg szoba.

A mai világban éppen csak a festő az, aki azt érezheti, hogy igazában senkinek sem szükséges, amit csinál. Senkinek sem hiányzanék az ő élete, az ő alkotása. Az építészre, a szobrászra, a finom ipari objektumok mesterembereire szükségük van a közületeknek s a gazdag magánosoknak, köztereken, temetőkben, lakásokban. Csak a festő fest önmagának, amióta a francia forradalom után kialakult a polgári társadalom s amióta, Kornis Gyula meghatározása szerint, a *kultúrállam* vállalta a mecénás szerepét. Azaz: kellett volna vállalnia. De szegény festők itt nagy hátrányba maradnak: a kultúrállam s általában a közületek mecénási büdséjét meglehetősen lefoglalják azok a művészetek, amelyeknek »kövei róluk beszélnek«. A festőknek alig marad egy kis hulladékpénz: egy-egy ülésterem számára megrendelt parádés arckép, vagy az évi tárlatok legszükebbre alkudott előírásszerű vásárlásai. Csoda, hogy az az emberfajta még nem halt ki.

Magyarországot mintegy száz év óta olyan gazdagon ajándékozta meg a Gondviselés művészekkel és legnagyobb számmal éppen festőtalentumokkal, lángelmékkel, hogy a nemzet igazán hálás lehetne érte az Úristennek, mert ingyen kapta, jóformán mitsem áldozott érte. Nem vetett, csak aratott. A »kultúrállam« irányító hatalmainak elméjében alig vetődik fel a gondolat, hogy itt valami kötelességérzet is megmozdulhatna. De: művész kevés van. Semmiesetre sem olyan széles társadalmi réteg ez, hogy politikából számolni kellene vele. A művészetről szép szavakat hallunk eleget, külföldön kiállításokon dicsekedni is lehet vele, hogy hol tartunk, milyen fokon állunk. Csak épp az látszik feledésbe menni, hogy a művészetben a főszemély a művész. Művész nélkül művészet nincs. Épp ezért, ha a »kultúrállam« ad valamit művészetünk színvonalára, elsősorban a művészeken keresztül kell ezt fejleszteni. A versenyistállótulajdonos gondosan táplálja, ápolja favoritjait.

Ilyenfajta gondolatok tolakodtak fel elménkbe, amikor az Ernst-múzeum most megnyílt kiállításán sétáltunk a képek s szobrok előtt. Azt is eszünkbe juttatta a képek csöndes panasza, hogy talán sohsem volt még az így, ilyen mértékben, mint ma, hogy aki művészetet ad, az nem abból él. Mellékfoglalkozás az, ami életüket, ébrenlétüket és álmaikat, mint fővágyuk, főcéljuk, betölti. És ott sorakoznak a falakon drága keretekben a megfestett álmok, amelyek talán senkinek sem kellenek majd.

Pedig erős talentumok *Dési-Huber* és *Barcsay*, a festők és *Székessy*, a szobrász, akik szép elrendezettségben, betöltik Ernsték kiállítási termeit. Amit *Dési-Huber* István az utcai front helyiségeiben bemutat, az stílusban nem ismeretlen a mai tárlati sétálók előtt. És ép ezért talán az első érzés a kritika kelletlen szava: megint ezek a csik-mák vonalakkal laskára szeletelt vásznak, papirosok! De tovább nézve, menve, csöndes álomba zsongítják, ringatják az embert, kibontakozik a képek muzsikalitása, eltünnek az előbb kellemetlennek érzett vonalszeletek, és csak a képek színhatása marad meg emlékül. A sok kép közül, ami jobban tetszett a többinél, feljegyzünk ide egy-két címet, számot: »Vénasszonyok nyara« (25. sz.), »Szárkalábak« (26. sz.), »Napraforgó a tájban« (32. sz.), »A határhan« (61. sz.) és a sötét teremben »Az Isten háta mögött« című (81. sz.) kép izgalmas, különös álomvíziója.

Barcsay Jenő rokontermészetű művész Dési-Huberrel, csak, hogy a zenei hasonlatnál maradjunk, a szinregisztere sokkal mélyebb. Ez a mélység már alig érzékelhető a szemnek, mint szín. Legjobban tetszett nekünk a 121-es szám »Gyümölcsfák« és a 130. szám, a »Kert« című. Itt, ezekben a képekben, bánatos csellóhangszinezetük mellett is valami ezüst és kék lopakodik a képei megszokott sötétségébe, ami ha tovább fejlődik majd, képeit megközelíthetőbbé teszi szemeink számára.

Székessy Zoltán szobrairól csak jót mondhatunk. Mint ma általában, a szobrászati alkotások előtt nincs szüksége a nézőnek arra az erkölcsi erőfeszítésre, hogy élvezze, értse őket, mint a festményeknél nagyon gyakran. Szép fejek, különösen a 66. számú kőfej, aztán a 106. számú »Gyermek a galambbal« maradéktalan művészi örömet nyujtanak.

Réti István

... cég
vezető márka!

Karácsonyi, újévi ajándéknak, üzleti reklám-figyelmességnek a pehelykönnyű **„ISOLAN"-**
látcső 6 P-ért
bőrtokkal 10 pengőért kapható: Pach Jenő, V. ker., Katona József-utca 13. sz.

2000-3000 P-vel betársulnék
jövedelmező vállalkozáshoz, üzlethez. «Közreműködéssel 721« jeligére kiadóba

300 mintából választhat
magyar, keleti perzsa és szmirnaszőnyeget
Alkalmi vételek Piros Etánál
Ráday ucca egy.
Javítás, vétel, csere!

London és Anglia területén jól bevezetett **utazó keres**
magyar **képviseletet.** »Garanciával rendelkező« Blocknerhez, Andrássy-út 4

Westend Sofőriskola
női, férfiokta-tóval tanít. **Tandíj P 40** Andrássy út 68. sz.

Buda legszebb helyén
Batthyány térnél **3-emeletes bérház** legnagyobb adómentességgel, luxuskivitelű kislakásokkal, ügynök kizárásával eladó. Érdeklődést »83.000« jelige alatt Rudolf Mossehoz, Erzsébet-körút 23., kérünk.

Kétszobás
bútorozott gyönyörű **lakás kiadó.** Damjanich-utca 42, földszint 1. 4656

3 utcai szoba
elegánsan **bútorozva,** mellékhelyiségekkel, **kiadó** Deák Ferenc-utca 15. I. 2. Tel. 389-037

Kereskedelmi érzékkel bíró, szorgalmas
társat keres
elismert budapesti cipőüzem átvételhez 15.000 pengővel. Komoly ajánlatot kér »Egyenlő befektetés« jeligére főkiadóba.

hölgyfodrászat, Rákóczi-út **40.** Telefon: 131-035.

Körönd penzió
VI., Andrássy út 92. Diszkrét **úri penzió. Kitünő ellátás.** Állandó lakóknak **nagy árengedmény. Ebédet házon kívül is szállít.** Telefon: **115-718**

Topolino
kitűnő állapotban, keveset futott, **eladó.** Megtekinthető: Budai Fácángarázs, Fazekas-utca 13. Tel.: 151-283.

Komoly, veledolgozó, lehetőleg hozzáértő
tőkéstársat keres
keresztény, előkelő, jól megalapozott **termény, fűszer-gyarmatáru, stb. nagykereskedő cég.** Korlátlan lehetőségek behozatali-, kiviteli- és közszállításokban. Szolid, jó összeköttetések, nagy vevőkör, kis rezsi. »Tőke biztosítva« Blocknerhez, Vilmos császár-út 33.

Női divatkalap készítést tanít Jeanette,
IV, kerület, Váci-utca 11/B, félemelet 5

Pólya-asztal
új, **eladó.** IV., Múzeum-körút 3., I. em. 4657

Bőrgyár keres vegyészmérnököt,
aki króm és cseres bőrök előállításában teljes jártassággal rendelkezik. Ajánlatokat eddigi működési és fizetési igény megjelölésével »Bőrgyár 5308« jeligére a kiadóhivatalba kérünk.

Kozmetikai gyors átképzésre
tanítványok felvételének
Altmann Magdánál, V, Katona József-utca 39, földszint 2. Telefon: 120-994.

Luxuskivitelű
tölgyfaebédlő
eladó. Falk Miksa-utca 18, I. 1. Megtekinthető tíztől tizenkettőig

Lakásfeloszlatás miatt
luxusgyerekszoba,
színes tölgyből (Frankel műépítész terve) alig használt, teljesen rendbehozva, jutá-... telefon: **383-060**

...otor 3 HP, 2 drb 190 Volt, 1 drb 220 Volt, 1 fá-...zijak, dukkozó pisz-...ger, Király-utca 41.

...SÜLETI ...VISÉG
...aszobákkal, lakással, ...letű **kiadó.** Buda-...t 63 szám alatt

...ékeire
...tvállal nagyobb ... »Extra 5307« jelige

... villatelek
...sarok, cca 300 □- öl ...olcsón, tulajdonos-...efon: 130-697

...rzsabunda
...ilbunda nagyon ol-...-ucca 27, földszint 1

...ilbunda
...set miatt **eladó.** ...26., IV. em. 2.

Bővebbet: telefon 187-508

Tisztviselőnőt
keres bádogárugyár, többéves irodai gyakorlattal. »Keresztény tisztviselőnő 4655« jeligére a **kiadóba kérünk** ajánlatokat

Elhelyezkedne
vidéken is a kertészet minden ágában jelesen képesített **kertészsegéd.** Kertrendezéssel és gyümölcsösök kezelésével kapcsolatos **időleges munkákat** is vállal. »21 éves kertész« a főkiadóba.

Teherautó
1½ tonnás International, használt, üzemképes, olcsón **tulajdonostól.** T. 130-697

Istenhegyi Szanatórium
I., Óra-út 12. Telefon: 165-239.
a Svábhegy legszebb helyén. Központi fűtés, folyó hideg-melegvíz. Egész éven át nyitva. Olcsó polgári árak. 4658

Antik komplett ebédlő,
egyes darabok, ritka szép **barokkgarnitúra,** vitrin, porcellánok, Hamburger **zongora** eladók. Telefon: **294-680**

Üzemhelyiséget
feltétlen világosat, kb 250 m²-eset, keres belterületen bőrkesztyűgyár. Ajánlatokat »Május 1« jeligére **Patak hirdetőirodába,** VI., Vilmos császár-út 29. sz.

BALILLA 2- és 4-üléses
OPEL-KADETT
eladó. Andrássy-út 68. 4652

Vennék készpénzért hibátlan, szép
perzsabundát
Ajánlatokat »Csak priváttól 4654« jeligére a főkiadóhivatalba kérek.

Kis üzlethelyiség Nyugatinál kiadó
Teréz körút 34. szám. Telefon: 123-840.

Négy kanadai nerz
rendkívül nagy példányok, jó állapotban privátnak olcsón **eladók.** Megtekinthető 3—7-ig. Csáky-utca 35/b. II. 7

ELADÓ
boulebútorok, ritka **festmények, szőnyegek, ezüstök és üveg-, porcellántárgyak** most vasárnap, hétfő, kedd d. e. 10—1 d. u. 3—6 óráig.
V., Gróf Tisza István-u. 18, II. 2

Brikettgyártóüzem vezetésére e szakmában teljesen jártas
üzemvezetőt
keresünk. Esetleg társas viszonyban is. Részletes ajánlatokat »Brikett« jeligére Blocknerhez, Vilmos császár-út 33

Női kalapkellék-nagykereskedőknél
elsőrangúan bevezetett, **keresztény**
helyiképviselőt
azonnal **felveszünk.** Részletes ajánlatok »Textilgyár 122« jeligére **Tenzer hirdetőjébe,** Szervita-tér 8.

Deési Huber István
festőművész

Pesti Hirlap 1931.III.7

— **Két kiállitás.** Az egyik: *Deési Huber Istváné* a Kovács Szalónban. Itt az az ellenállhatatlan érzése támad az embernek, hogy odakiáltsa ennek a fiatal festőnek, de összes társainak is: uraim, hagyják már abba! Hagyják már ezeket az egymásbaszögellő, tornyosuló vadszinü síkokat, ezeket a festővászonról lecsuszó félbemetszett gitárokat, hegedüket, halakat, ujságcimlapokat, a kubizmus párizsi nagyjainak ezeket az Önök által untig elcsépelt csendéleteit és formakellékeit! Nem veszik észre, igazán nem, hogy üres sablónná nyüvik azt, amit egy Picasso, egy Bracque, egy Juan Gris a saját küzdelmeik árán, sajátmaguk számára elemeztek ki a festészetből, de ők is csak eszköznek, nem pedig célnak?! Ha Önök nem tudnak különbséget tenni *egyéniség* és *modorosság* között, akkor nincs joguk lekicsinyelni azokat az öreg, konzervativ festőket, akiknek manirizmusát oly szivesen gunyolják. Ők legalább a természet szolgai másolásától nem tudnak elszakadni, de Önök még sulyosabb szolgaságban sinylődnek: a kiagyalt elméletektől vagy a mások eredményeitől való függésben. Ön, például, *Deési Huber István*, aki tehetséges és fiatal ember, mintha lelkifurdalást érezne, pikturájának ezt a sablónos post-kubizmusát magyarázni és menteni igyekezik, amikor — festményei között — kiállit a gyengébb felfogásuak számára készült, u. n. „látásdialektikai" tanulmányokat, amelyeken megmutatni igyekezik, hogy a „naturából" az „anal zisen" át, miként válik „szintétikus" festészet. Nem érzi, kérem, milyen groteszkül elméleti szaga van az ilyen szemléltető oktatásnak? Tessék jó, komoly és főként *őszinte* pikturát csinálni, akkor az ilyen közönség-kioktatásra semmi szükség sem lesz többé és Önök sem lesznek megvádolhatók azzal, hogy „ugyanazt csinálják zöldben", amit a konzervativ festők . . . rózsaszinben: sablónt és modort . . . A képek közt *Sajó Edith* néhány kisplasztikai munkája, amellyel komolyan foglalkozni nem lehet. — A másik kiállitás: *Markos Györgyé*. Reklámépitészeti terveket, reklámgrafikai megoldásokat látunk itt, uj mondanivalók, uj eredmények nélkül, de a német reklámművészet elemeinek, eredményeinek igen ügyes, célszerü és hatásos felhasználásával. *(f. j.)*

3

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat

Utalvány-szám...../Bi.....ngyosztály.

Fizetési

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára

.....

Pengő [redacted]

azaz [redacted]

[redacted]

A.....Pengő.....fillérről kiállítandó.....

.....

.....

Budapesten, 192.....

Utalványozza «.....» főosztály:

szos levelet kaptuk: Az egyik lap támadja a budapesti vendéglősöket. Azt állítja, hogy nincs szívük a főzéshez jó anyagot használni és ezért az ételek a drága árak ellenére élvezhetetlenek. Alulírott, aki mint vendég évek óta budapesti vendéglőkben étkezem és megfordulok a külföldön is, nyugodt lelkiismerettel állítom, hogy — amint most néhány héttel ezelőtt Olaszországban is láttam — a budapesti vendéglői árak sokkal olcsóbbak az olasz vendéglők

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET
Budapest

1990 FEB -9

1021

A Magyar Nemzet galériája

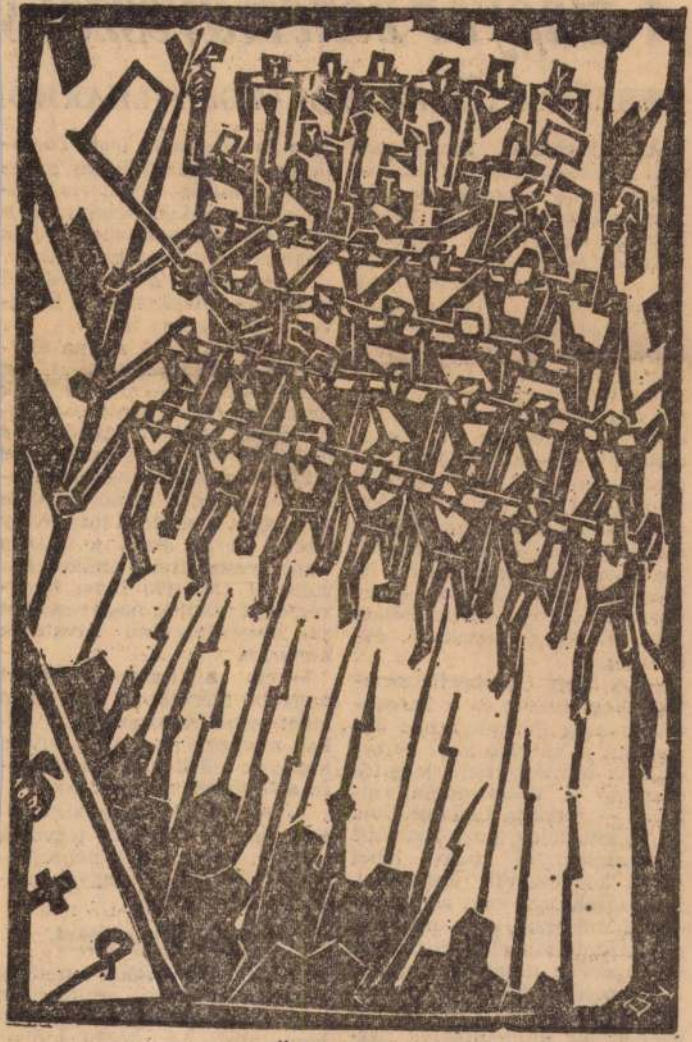

Összecsapás

A 75 esztendeje született Dési Huber István metszete a IV. Rend című sorozatból

A magyar zeneművészet s

BESZÉLGETÉS AZ ORSZÁGOS FILHARMÓ

Az íróasztalon, amely mögött *Lakatos* Éva, az Országos Filharmónia igazgatója ül, könyvek, prospektusok között néhány összetűzött papírlap látható: sajtószemle az Állami Hangversenyzenekarnak nemrégiben befejeződött NSZK-beli turnéjáról. A nyugatnémet lapok kritikái egyértelmű sikerről, a zenekar és külön a dirigens, *Ferencsik* János nagyfokú mesterségbeli tudásáról számolnak be. Zeneéletünknek — nem először tapasztaljuk — jó híre van külföldön. De mit tartogat vajon ez a zenei élet, a hangversenyrendezés, a hazai közönség számára? A kérdés azért is időszerű, mert ünnepek közelegnek: Lenin születésének 100., felszabadulásunk 25. évfordulója.

— A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a Tanácsköztársaság évfordulóihoz hasonlóan a közelgő két évforduló is természetesen jelentős esemény a Filharmónia számára — mondja Lakatos Éva. — Tudott dolog, hogy zenekari hangversennyel nem lehet olyan közvetlenül ünnepelni, mint színházzal vagy zenés irodalmi műsorral, de a mi most meghirdetett bérletsorozataink is világosan tükrözik, hogy *ez a mostani tavasz sokban különbözik az eddigiektől.* A felszabadulás jubileumának tiszteletére

11 hangversenyt

rendezünk. A Filharmónia akrára és zenekarra írott *Toccatájának* bemutatója, és a repertoárművek közül is föihangzik majd jó néhány. Ez a szándék határozza meg *vidéki koncertjeink* programját is.

— A sokat ígérő tervekkel arányban növekszik-e a hangversenyek száma is?

— Koncertjeink száma elérte országosan az 1900-at, ezt korlátlanul növelni már csak pénzügyi okok miatt sem lehetséges, csupán akkor, ha más szervek megrendelésére állítunk össze hangversenyeket. Ezeknek a műsoroknak a költségeit a rendező intézmény fizeti. Ez az akció a nyáron terebélyesedett ki, amikor körülbelül 150—170 ilyen hangversenyt adtunk, nagy részüket az idegenforgalmi hivatalok kérésére.

— Ha a hangversenyeket nagyobb mértékben már nem lehet egyelőre szaporítani, akkor melyek azok az elvek amelyek a Filharmónia számára a fejlődést megszabják?

— A hosszú időre kidolgozott és jóváhagyott terveink alapján igyekszünk népszerűsíteni például a magyar művészeket,

a fiatal tehetségeket,

és a magyar műveket lehetőleg telt házak előtt, optimálisan kedvező körülmények között bemutatni. Az utóbbi időben tartottunk már magyar bemutatót a több mint kétezer személyes Erkel Színházban is: *Bozay* Attila *Pezzo simfonicó-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber

MAGYAR NEMZET
1964 FEB 22

1021

Dési Huber István emlékkiállításra készül a Magyar Nemzeti Galéria. Kéri mindazokat, akiknek a művésztől művek vannak birtokában, közöljék címüket a Magyar Nemzeti Galériával, V., Kossuth Lajos tér 12. Telefon: 115—659.

#

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber
KISALFÖLD
1964 MÁR 1.
1021

A munkásosztály művésze

Dési Huber István (1895—1944) kortársa volt azoknak a modern magyar művészeknek, akik a művészi alakítás és a haladó tartalom vonatkozásaiban hatottak rá. Igy mindenek előtt Derkovits Gyula, akihez a világnézeti azonosság is fűzte, de

DÉSI HUBER ISTVÁN: ÖNARCKÉP

Szőnyi István és Bernáth Aurél is, akiknek művészetéről számos, kiváló elméleti írásban nagy megbecsüléssel nyilatkozott.

„Maga faragta" ember volt, írta önmagáról, vagyis autodidakta, akinek még annyi alkalma sem volt tanulni, mint Derkovitsnak. Zaklatott, hányatott gyermekkorára a bizonytalan felnőtt sor következett, és már húszéves korában a frontra vitték. Az első világháború 40 hónapot rabolt el legfogékonyabb fiatal éveiből.

Leszerelése után, mivel tanult mestersége nem volt, hazatért Désre, az anya nélkül maradt szülői házba. Később, mint érett művész vissza-visszatért a szülőföldre, és legszebb tájképeit festette a Szamos mentén.

A huszas évek elején Pestre költözött, mint ezüstkovács elhelyezkedett, s közben rajzolt, festett, mert egyre táguló világa és annak egyre mélyebb megismerése kifejezést követelt. Nincs olyan műszer, sem elemzés, amely kimutathatná: hogyan kap egy felnőtt fiatalember első ösztönzést arra, hogy rajzolnia kell, és hogy a valóság, melyben és melynek ő maga is részese, éppen a festészetben kíván újrateremtődni. És minél mélyebben megismerte a valóságot, annál inkább felismerte, hogy az milyen tarthatatlan, és sürgős változtatást követel. Ezen az úton lett kommunista, s mivel nagy intelligenciájához maga szerezte, hatalmas műveltség párosult, megismerkedett a marxizmussal

Az ezüstművesek közt megkapta a munkásmozgalom gyakorlati iskoláját, és jól válogatott olvasmányai alkotó gondolkodásra nevelték. Az a ritka művész volt, akit fogékonysága és tehetsége egyként alkalmassá tett a forradalmi képi rend felállítására. A munkásosztály életét ábrázoló képei — ezüstkovácsok, a munkás, a paraszt, sőt a munkás-paraszt egység, stb. — festői és proletár indulattal telítve épp olyan világos, tiszta rendbe foglalt kompozíciók, mint nagyon nemes értekező prózája. Festészetében, éppen mert vezető mester nélkül kellett megküzdenie az anyaggal és eszmékkel, fellelhetjük korának élenjáró stílusjegyeit, de mindenkor beleötvözve a sajátos, csak rá jellemző forma- és színvilágba.

Dési Huber István a munkásosztály művésze volt, aki értékelte és magáévá tette a polgári kultúra minden hasznosítható eredményét: de bármilyen témához nyúlt — a tájképben és csendéletben is — kifejezte osztálya küzdelmét és erejét. Marxizsta tudata és proletár mivoltából fakadó életérzése egyként arra a helyre állította, ahol szószólója lehetett a dolgozó tömegeknek.

Oelmacher Anna

a VÖRÖS CSILLAG SZ
MÁRCIUS 7-ÉN DU. 5
MÁRCIUS 8-ÁN DU. 3
fővárosi manekenekkel b

a legújab

(ruha, cipő és kötöttáru)
A ruhákat a Budapesti Mintatervező Vállalat készítette.
Jegyek elővételben kaphatók:
Állami Áruház és Ruházati Bolt szaküzleteiben.

A GYŐRI LEMEZÁRUGYÁR
azonnali belépéssel felvesz
segédmunkásokat
Jelentkezés a Lemezárugyár győri telepén.
Cím: GYŐR, Kálvária u. 55.

Technológiai gyakorlattal rendelkező
gépészmérnököt vagy gépésztechnikust
keresünk felvételre.
Könnyűipari Alkatrészgyártó és Ellátó Vállalat 39. sz. gyára, SOPRON, Hőflányi u. 4. sz.

● Hirdessen a Kisalföld-ben!

ÉRTESÍTÉS

19. SZ. AUTÓKÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT értesíti az Utazóközönséget, hogy folyó év március hó 2-től (hétfőtől) kezdve az 1661. sz.

Kapuvár—Csapod—Pusztacsalád

viszonylatban a menetrendszerű járatok közlekedtetését a gyenge kihasználtsága miatt MEGSZÜNTETI.

1575. sz. Csorna—Vág—Himód autóbuszvonalon

Csorna—Vág

viszonylatban a megnövekedett igényeknek megfelelően TÖBB JÁRATOT INDÍT.

5950. sz.

„7" Városi tanácsház—Jancsifalu

autóbusz vonalon a Fehérvári úti híd teherbírásának korlátozása miatt A JÁRAT ÚTVONALÁT MÓDOSÍTJA.

Új útirány: Lenin-híd — Lenin út — Wesselényi út — Csaba út — Mészáros L. út — Fehérvári út.

Az új útvonalon megállóhely Mészáros L. u. 1. sz. TÜZÉP telep, valamint ÉPFU garázs.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy forrón sze-

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feledhetetlen

…k rekatura, hár. kompény, ágyezlon. sodk. Győr, u. 25. Kor-

CSERE

…tém kétszkomfornos lakászer egykomfort-Stelczer . sz. I. é.

…nyhás …ázfelügyehat elsőkétszobabelvárosi térítéssel. levél-, Lukács u. 11. Mátyásné.

LÁN

…ház lakásdó. Győr, 10. sz.

…ábor ut-14 négy-k eladó. Győr, utca 15.

…ványon, szőlő r. Mun-

Múzei. sz. I. rendelerkelyes …beköltözeladó. Pozsonyi

Balfi …ú lakó-Két szokamra, …beköltözdeklődés alatinék.

…tő két-zkomfor-Magyarületén el-…et: Movár, Csa-

…szőlővel …ó. Mén-…győri u.

…s beltelakásos …re alkaligényes-Ajánlato-2 posta …ók.

…, kertes, …li ház, fürdőszoöltözhető-…ó. Győr, 103.

…-építésre …gól közek Gyáreladó. …. Almos …. 2. Tál-…-ig.

…ház be-

Győr, Nádorvárosban Attila utca 1. alatt háromszobás összkomfortos villalakás kétszoba beköltözhetőséggel eladó. Érdeklődni: Brezina, Koronco.

Lakást vagy családi házat részletfizetéssel, vagy életjáradékkal vennék Sopronban Bozsik Pál, Sopron, Kértesi út 9.

VEGYES

Szakképzett kőműves és festő szakmunkást, valamint segédmunkást azonnali belépéssel felvesznek. Jelentkezés az Fmsz. kereskedelmi főosztályán, Sopron, Előkapu 9.

Magas jutalmat adok annak, aki megtalálta, vagy nyomára vezet február 17-én a mosonmagyaróvári vasútállomás előtt elvesztett zippzáras fekete puha bőröndömnek. Cím: Sebes László, Bp. VIII., Vass u. 5.

Épület villanyszerelését és villamosgépek javítását garanciával vállalja Láng József villanyszerelőmester, Kóny, Petőfi u. 36.

Motorosok, figyelem! Bőrkabátok készítését, festését, javítását idény előtt gyorsan elkészíti

Haler szűcs

Győr, Kazinczy u. 7.

Tánctanfolyam kezdődik március 2-án du. 6 órakor az Ifjúsági Házban. Jelentkezés: Győr, Arádi vértanuk u. 23. Telefon: 22—65.

Érettségizők fiatalok! Jelentkezzetek mezőgazdasági villanyszerelő szakmunkás tanulónak. Tanfolyam indul szept. 1-én. Az iskola ingyenes, teljes ellátással, bentlakással. Felvételi követelmény: érettségi előképzettség, orvosi alkalmassági igazolás. Fő tananyag: hálózatszerelés, járművillamosság, villamos gépek. Elhelyezkedés biztosított, állami gazdaságban, termelőszövetkezetben, gépállomáson. A felvétel a jelentkezés sorrendjében. Bővebb tájékoztatást az iskola ad. Cím: Mezőgazdasági Gépészképző Szakisko-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
Dési Huber

1964 FEB 23.
1621

HÚSZ ÉVE HALT MEG
DÉSI HUBER ISTVÁN

**A sorsod ellenére voltál mester
és példakép. Hivő, igaz, okos;
a munkáló idő emel ma már,
hiába omlik rád a sír földje most.
(Radnóti Miklós)**

1944. február 24-én, hosszú betegség után meghalt és a fasizmus végső tombolását megelőzve eltemettük a festőt. Húsz éve, három héttel a náci megszállás előtt fagyos göröngyök doboltak koporsóján, s a tompa dobszó mármár nemzeti gyász hangján szólt. Akik kísérték a dídergető február virágai alatt roskadó koporsót, tudták, hogy

Dési Huber István: Önarckép

mekkora veszteség a hányatott sorsú, második legnagyobb proletárművész alkotó erejének pusztulása és gyötrelmes halála. A város legjobbjai, munkások, írók és költők, diákok és festők kísérték az az aranybetűs ládát, melyben megpihent a mindnyájunkat értő és ismerő értelem és a kéz, amely tollal és ecsettel küzdött az igazságért, a szocializmusért. Tüntetés volt ez a temetés, tüntetés a halott művész mellett, és a terjeszkedő fasizmus ellen. Dési Huber István egész életművét az emberi integritás védelmének, a munkásosztály jogaiért való harcnak szentelte.

»A sorsod ellenére« írta a költő-barát s ebben a költői sűrítésben nem csupán Dési Huber egyéni sorsa foglaltatik, hanem a közösség is, amelyért élt és a társadalom, amelyben élt s amelynek nem lehetett igazán, érdeme szerint megbecsült tagja. Sorsa, a proletár fiú sorsa, az adott társadalmi viszonyok között elzárta a tanulástól. Az első kitűnően végzett gimnáziumi osztály után el kellett hagynia az iskolát, mert apja anyagi erejéből nem futotta rá. Ettől kezdve volt pikkolófiú, alkalmi munkás, napszámos, gyári tanonc, vagyis »egyetemei« teljesen megegyezők a nagy példakép, Gorkij életiskoláival. Húszéves korában már katonának vitték és az első világháború 40 hónapnyi keserű tapasztalata után Barbusse »Tűz« című könyvével gazdagodva tért haza Désre, a szülői házba.

A kegyetlen évek érlelő erejétől és a barbusse-i világ villámfényénél forradalmi változáson ment át. Mindig is hajlamos volt súlyos kérdéseket feltenni magának és személyes sorsa — a nagy egészen belül — számtalan miért-et állított eléje. A háború befejezésével üres kézzel és világosodó elmével került új kérdések elé. Mivel ifjúkori hányódásában egyetlen mesterséget sem tanulhatott meg, apja kis órásműhelyében maradt cizellálni. Régi, finom vonal-szövevényeket másolt, és újakat rajzolt. Rajzolt! Mintha itt és ekkor rátalált volna valamire, talán élete értelmére, de ez csak később nyert tiszta formát.

Mindenesetre engedett a kövétlen és Pestre jött tanulni. Itt bejutott egy ezüstműves műhelybe, ahol — eltérően addigi, rövid életű munkahelyeitől — szocialista munkások művelt és bátor körét, szervezett kollektívát talált. Segítették, s feloldották szakmai bizonytalanságát és felelni tudtak sok, addig válasz nélkül maradt kérdésére. Napi munkája után egy kis, kültelki esti rajziskolán tanult. Hozzá hasonló munkásfiatalokkal együtt gyűrkőzött az ismeretekkel és vitatkozott a művészetről, a mesterség nehezéről és mindennek céljáról.

Mert hogy valami célja van, abban egy percig sem kételkedett, s hogy a belső parancs, ami rajzolni késztette, nem csupán arra indította, hogy valamit *le*-rajzoljon, vagy *le*-fessen. Ezt később, szép és értékes elméleti írásainak egyikében így fogalmazta meg: »Az ábrázolás már nem lehet valaminek a puszta lerajzolása vagy lefestése, hanem mindama festői, téri, pszichológiai, társadalmi és más adatok összege, mely a megfigyelés, a tanulmányozás, majd az alakítás alatt a festői érzék-tudat, sőt tudatalatti világában képpé alakul. Az új festői szemlélet valahol itt érintkezik az új tudományos világszemlélettel, melynek einsteini axiómája, ha jól megértettem, ez: a dolgokat időben és térben együtt kell nézni.«

Időben, azaz történeti kontinuitásában, és térben, azaz a valóság tér-forma viszonylatában, mint ahogy művészi gyakorlatában a kubizmus szorosabban véve a cézanne-i életmű volt első, nagy felfedezése. Fejlődése során egyre inkább szükségét érezte a fogalmi rendezésnek és dialektikus gondolkodása széles összefüggésében vizsgálta nagyonis összetett problémáit. Nem titkolta, hogy ítéleteiben fontos szerepe van osztálymeghatározottságának, de ráolvasta a polgári művészekre, vagy gondolkozókra is a hamis objektivitást, a védekező látszatot.

Három évet — a hazai munkanélküliség kényszeréből — Milánóban töltött a feleségével és sógorával, Sugár Andorral együtt. Mindnyájan dolgoztak a maguk mesterségében, s emellett tovább képezték magukat. Ott tanultak meg rézkarcolni, és az új műfajban már ott és itthon, kiállításokon szerepeltek.

Mikor visszatértek, milánói tanulságaikat nemcsak a művészetben, hanem a munkásmozgalomban is hasznosíthatták. Dési Huber 1932-ig még folytatta az ezüstkovács mesterséget, de betegsége lehetetlenné tette tovább a fizikai munkát. Ezután már csak művészi fejlődésével birkózott, és ismétlődő szanatóriumi és kórházi tartózkodásai során — súlyos mellkas műtéten is átesett —, amennyire állapota megengedte, rajzolt és festett. Rengeteget és jó válogatásban olvasott, és írta azokat a művészetelméleti cikkeit, amelyekben vitázik olvasmányaival, vagy korának hol ünnepelt, hol elmarasztalt irányzataival.

Egyik tanulmányában — *A festészeti »izmusok« bírálatához* (Korunk, 1937. márc.) — ma is követendő vizsgálati módszert produkál. »A művészet ilyen vagy olyan stílusa csak akkor lesz érthető, ha *folyamatként*, s mint formális *funkciót* fogjuk fel. Elváltozásait csak akkor mutathatjuk ki, ha felfedjük azokat a szálakat, melyek a társadalom mozgásához kötik, ha rámutatunk azokra az okokra, amelyek ilyen vagy olyan formába állását kikényszerítik. Mindaddig, míg mechanikusan *csak a formából*, vagy *csak a tartalomból* indulunk ki, fragmentumokon kívül mást nem találhatunk. A forma és tartalom egységét, az egyes történelmi szakaszok helyes értékelését, a művészet szerepének az osztályharc szempontjából való fontosságát, (ami egyben a fejlődés, a haladás szempontja is) csak a dialektika segítségével érhetjük el. Dialektikusok viszont csak akkor leszünk, ha a viszonylatok összességéből, a teljes társadalmi komplexumból indulunk ki«.

Művészete mindannak szintézise, amit marxista gondolkodóként lefektetett. De fordítva is áll: elméleti munkássága mindenkor saját művészi gyakorlatának, valamint az egyetemes és hazai kortárs-művészet ismeretének konzekvenciáiból kialakított nézetek összessége, társadalmi tudatának megjelenési formája. Festészete szerves része a két világháború közötti modern magyar művészetnek, helyét valahol Nagy István és Derkovits Gyula mellett határozhatjuk meg. Festői módszere, vagy formái tulajdonképpen egyikre sem emlékeztetnek, mégis, emberi és festői attitűdje mindkettővel rokonítja. Rokon a művi gondban, a festő felelősségében, expresszivitásban és a minden témában — végsősoron — azonos mondanivalóban.

Egyébként rokona minden XX. századi festőnknek, akiket bármilyen kvalitásukért becsülhetett, mert felmérte az alkotás nehezét, a gondolati anyag szélességét és az elért eredmények jelentőségét. Ő maga gyötrődve dolgozott, alig ismerte az alkotás mámorát, mert intellektuális alkata állandó kontrollra késztette. Átrágta magát az »izmusok« fontosabb állomásain és korai, szerkesztő elvű piktúráját, a tiszta, nagy foltokba rendezett kompozícióit — *Ezüstkovácsok, Sakkozó, Vasmunkás* — nyersebb és lüktetőbb formálás követte — *Szól a sziréna, Szalmakalapos önarckép, Fedics bácsi* —, hogy élete utolsó alkotó éveiben újra a keményebb, zártabb, de téribb formák — *Farakások, Budakeszi vöröskémény* — vegyék át az uralmat. A kemény és zárt formák a világ terét, testét, szilárdságát jelentik a művésznek, aki — József Attilával szólva — »kiállott értünk, mint a kémény«. A kortárs és harcostárs költővel való rokonsága oly mély és természetes, hogy egy-egy Dési Huber rajz, vagy festmény szinte egy-egy képre fordított József Attila vers. De nem illusztratív mellé-, vagy alárendelődésben, hanem az élmények rokonsága s az eszmék azonossága teszi művészetüket teljesen egybecsengővé.

Dési Huber István pártos művészete — bár posztumusz Kossuth-díj koronázza — még mindig nincs teljes mélységében feltárva, feldolgozva. Ez év őszén a Magyar Nemzeti Galéria emlékkiállítással áldoz a nagy proletárfestőnek, alkalmat adva sokoldalú művészetének gazdag bemutatására és megismertetésére.

Oelmacher Anna

Bogáti Pé

A gazdag

Egyikük sem volt kiemelkedő egyéniség, vagy tehetség, sem az ember, sem a majom, de azért — vagy éppen ezért? — nagyon jól megvoltak egymással. Mindketten a magányosságot kedvelték, következésképpen agglegények maradtak. Bár meglehet, a majom nem önszántából, mert egy asszony, ha kellő körültekintéssel választják ki, még hozhat is a konyhára, de egy majom beszerzése és eltartása a trópusoktól ily távol eső vidéken, meglehetősen költséges, s még akkor is meggondolandó, ha valaki történetesen nem olyan szerény körülmények között él, mint az az ember, akiről ezúttal beszélünk. A majom agglegény voltának indoka tehát épp úgy rejtezhetett a körülményekben, mint a hajlamban.

Már régen együtt éltek, s meglehetős homály fedte, mint kerültek össze. Akik ismerték, már együtt találták őket, amikor először találkoztak velük. Az ember úgynevezett alkalmi munkákból élt, a majom még abból sem, mert mint említettük, meglehetősen tehetségtelen majom volt. Ha sorsa fiatalkorában történetesen egy cirkuszba veti, aligha vitte volna sokra. Még az állatkertben is csak amolyan közrendű szerep jutott volna neki, igaz viszont, hogy nyugodt, gondtalan élet, jó ápolás és kiszolgálás, de hát, sajnos, csak keveseket érhet az a szerencse, hogy egy biztos állatkert befogadja őket. Ez a majom nemcsak tehetségtelen, hanem peches majom is volt, neki csak egy ilyen szegény ember jutott társul.

De ha nem tudott tanulni, helyébe tudott alkalmazkodni, ami szintén nem csekélység. Az alkalmazkodóképesség legalább olyan ritka adomány, mint a tehetség. Mármost, az ember és a majom meglehetősen sok időt töltött együtt kettesben. Az alkalmi munka megjelölése már nevében utal arra, hogy alkalmanként van, más alkalommal pedig nincsen. A majom pedig kifejezetten munka nélkül élt. Gyermekek és laikusok szerint egy majom roppant szórakoztató társaság lehet. Még egy agglegény majom is. De tessék csak évszámra együtt élni vele, hosszú nappalokat és végtelen téli estéket, hamar kiderülne, hogy nincsen benne semmi különös. Előbb megszokták egymást, majd hozzászoktak egymáshoz, apró rigolyáikhoz. Egyikük sósabban szerette a levest, mint a másik és mindketten halkan nyögtek, ha álmukban a bal oldalukra feküdtek és megnyomták a szívük tájét. Sok közös és eltérő apró szokásuk volt, ki tartaná valamennyit számon? Ők semmi esetre sem, észre sem vették.

Szomszédságukban egy kiöregedett színész lakott, aki ugyan nem tudta hibátlanul kimondani az s és cs hangokat, de állítólag valaha Othellót is játszotta, méghozzá óriási sikerrel. Ezt ő állította, senki sem vonta kétségbe, részben, mert úgyis nehéz lett volna ellenőrizni, részben pedig, mert a szép emlékeket még a halottainknál is jobban tiszteljük. Történetünk idején azonban a színész, akár beszédhibája, akár egyszerűen csak kora miatt, már csak alkalmanként statisztált valamelyik színházban, vagy a filmgyárban. Jó ember volt az öreg, barátságban élt mind az emberrel, mind a majommal. Mikor egyszer látta, hogy már huzamosabb ideje nem talál munkát, megszánta az embert, vagy a majmot, vagy mindkettőjüket, ez végeredményben mindegy.

— Talán felveszik sztatisztának a filmgyárban. Most éppen egy történelmi filmet forgatnak és abban szok sztatiszta kell... — mondotta. — Majd szólok egy jó szót az érdekében...

Az ember helybenhagyóan bólintott, mert neki is tökéletesen mindegy volt, hogy fát vág, maltert hord, vagy vászonra festett páncélinget. Ha a történelemből meg lehet élni, anélkül, hogy megtanulná az ember, neki igazán az is megfelel. S bár nem voltak arisztokratikus hajlamai, az a cím, hogy statiszta, még mindig szebb, mint az, hogy tróger.

A színész hajdan mégis csak lehetett valaki, mert este azzal kopogtatott be az agglegényekhez, hogy rendben van a dolog. Másnap az ember korán kelt, megfőzte az ebédet és odakészítette a majomnak az asztalra, aztán elment a színésszel, de még az ajtaját sem zárta be, a majom nem szokott szükségtelenül elcsászkálni.

A filmgyárban nagy zsivaj fogadta és mindenki rohangált, látszólag, vagy talán valójában is értelem és cél nélkül. Végül megtudta, hogy húsz másik statisztával együtt ő is részeg zsoldos, akik egy kocsmában duhajkodnak. Igyekezett hát duhajkodni, nagyokat ordítani, noha a boroskancsókba bor helyett málnaszörpöt töltött a kellékes. De ha valaki ezért hajlandó fizetni, akkor megérdemli, hogy a pénzéért a málnaszörptől is berúgjanak neki. Lehet, hogy egy kicsit tényleg berúgott, hiszen a mámor kiváltásához nem feltétlenül szükséges alkohol, sokszor elég az illúziója is, de két felvétel közben eszébe jutott a majom. Annak bizonyára ízlene a potya édesség. És odatántorgott a statisztarendezőhöz.

— Kérem szépen, nekem van egy majmom — mondta. — Nem hozhatnám el holnap azt is? Hadd mulasson ő is egy kicsit...

— A majomért nem fizetünk külön! — felelte a másik gyorsan.

— Nem is azért... Csakhát legyen neki is kis szórakozása...

— Ismerem már az ilyet! Ez nem cirkusz, itt hiába is próbálkozik mutatványokkal. Különben felőlem elhozhatja, de figyelmeztetem, egy vasat se kap érte!

És másnap a majom is duhajkodott, a többi zsoldossal együtt és senki sem kifogásolta, mert hát miért ne lehetne egy spanyol zsoldosnak a XV. században majma?

Délben egy óra szünetet tartottak a forgatásban. Az ember és a majom félrevonult egy reneszánsz kastélydíszlet lépcsőjére, kockás asztalkendőn ebédhez terítettek maguknak. Szalonnát ettek, bicskával szelve, szeletenként jól megsózva, paprikázva.

Hogy legalább legyen mire inni a szörpöt duhajkodás közben.

Árnyék vetődött közéjük.

— Maga idomította ezt a majmot?

Az ember feltekintett. A főrendező állott előttük, személyesen.

— Nem idomította azt senki, kérem... — felelte az ember. — Így eszik mindig.

A főrendező vállat vont és a hozzásiető első asszisztenshez fordult:

— A tábortűz képbe állítsátok be ezt is. Legalább lesz valami mulatságos is benne. Nagyon sótlan az a jelenet...

Így hát, amikor a kérdéses jelenet forgatásához értek, az ember és a majom újra beszalonnázott, bicskával, sózással, paprikázással együtt, a felvevőgép előtt. A filmrendező nagyon elégedett volt velük. Az ember nem nagyon értette, hogy mi van ebben különös, de mikor a pénztárnál dupla napidíjat fizettek ki neki, meghökkent és megkérdezte a színészt. Annak mégis nagyobb tapasztalata van az ilyesmiben.

— Hja, barátom — felelte a színész —, a te majmodban az a kunszt, hogy nem kunsztokat szinál. Mert a kunsztokat már unja a közönség. A te majmod *tényleg eszik, igazán eszik*...

Az ember ugyan ettől se lett okosabb, de a statisztarendező annál inkább és a következő napon barátságosan kifaggatta. Most már nem mondta, hogy egy vasat se kap a majomért, dehogy is! És rendre kiderült, hogy a majom nem csak enni tud, hanem fát is vág, cipőt fűz, ruhát kefél, gyufával begyújt a tűzhelybe, még fújja is, míg lángrakap és rárak a tűzre. Ilyesmit és sok minden hasonlót csinált még a majom, amire sohasem tanították. A tudósok ebben nem látnak semmi különöset, hiszen közismert a majmok utánzóképessége. Csakhogy ez a majom nem az ember *után*, hanem *helyette* tette, amit csinált. Így szokták meg évek óta. Maguk voltak ketten, közös háztartást vezettek.

Attól kezdve a majom még sok filmben szerepelt, hol az emberrel, hol másokkal, és az ember csak a kulisszák mellől szemlélte őt. Aztán egy artistaügynök, aki valami revücsoport szerződése miatt járt a filmgyárban, meglátta és felfigyelt ugyanarra, amire a főrendező és az öreg színész.

— Ebben a majomban van fantázia! — mondta és vállalta a menedzselésüket cirkuszba, varietébe, alkalmi mulatságokra. A majom hamarosan híres lett, interjút kértek az embertől az újságok és a plakátokon megjelent a képük, amint a fűrész két végét fogva, együtt fűrészelnek. Sikerük volt, ha az utcán mentek, megfordultak utánuk, rájuk mosolyogtak, megszólították őket. Népszerűségük nőttön-nőtt.

Természetesen életkörülményeik is alaposan megváltoztak. Előbb csak minden napra jutott meleg ebéd, azután vacsora is, majd az embernek

Beteg AP.RÓ-

JÓ BARÁTNŐ

— Szervusz, drágám, millió éve nem láttalak. Merre mész?

— Csak ide, a sarki patikába.

— Gyere, üljünk le, igyunk meg egy kávét.

— Sajnálom, rohanok. Az uramnak tüdőgyulladása van, tetránt veszek.

— Neked mindig millió kifogásod van, hát gyere, öt perc egy fekete...

— Legközelebb...

— Te, nézd, megmutatom, milyen cuki kis cipőt vettem. A zöld kosztümömhöz. De megy szürkéhez is, nem? Különben nem lakunk már a Zuglóban, cseréltünk Budán, két szoba összkomfort, minden nagyszerű, majd meglátjátok, csak kicsit messze van a busztól. De tavasszal, amikor a fák virágoznak... A virágzásról jut eszembe, tudod, hogy Sanyiék válnak? Azt mondják, az anyós keverte, de ahogy én a Sanyi úrfit ismerem. Ez olyan dolgokat csinál, érdemes volna az újságba kiírni. Jó, ne topogj, én is sietek. Mit szólsz hozzá, húsvétkor elmegyünk a Tátrába, csak persze, a lakáscsere is sokba került, az ember hajszolja a túlórát, meg különmunkát. Te, igazán nem ugornál velem át Budára, megmutatnám a kertünket... sietsz, sietsz, á, hát szervusz, különben üdvözlöm a kedves férjedet is, mit csinál, hogy van? Biztosan ragyogóan, mint mindig...

TŰZGYÚJTÁS

Férjemnek is, nekem is — van egy félelmesen káros szenvedélyünk. Szeretünk tüzet rakni. Máglyát építeni a fahasábokból, piszkálni, kotorni, vacakolni, élvezni, ahogy a lángnyelvek meg-megfogják, megropogtatják az aprófát, azután belekapnak a szép, nagy hasábokba. Munkánkban bizonyos módszerbeli eltérések vannak, férjem a Tüker alágyújtósra esküszik, én a konzervatív, és a MÉH által anyniszor elítélt papírégetés híve vagyok. Reggelenként vad versengés folyik otthonunkban, melyikünknek sikerül orvul a másik éberségét kijátszani és megrohanni a nagy cserépkályhát. Aki elsőnek ért oda, azé a jog arra a napra, ő fűthet.

Most reggelenként beteg férjem a párnára könyökölve nézi a műveletet, és amíg én az eltömődött kéményt, a havat,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber

PESTMEGYEI HIRLAP

1964 FEB 23.

1021

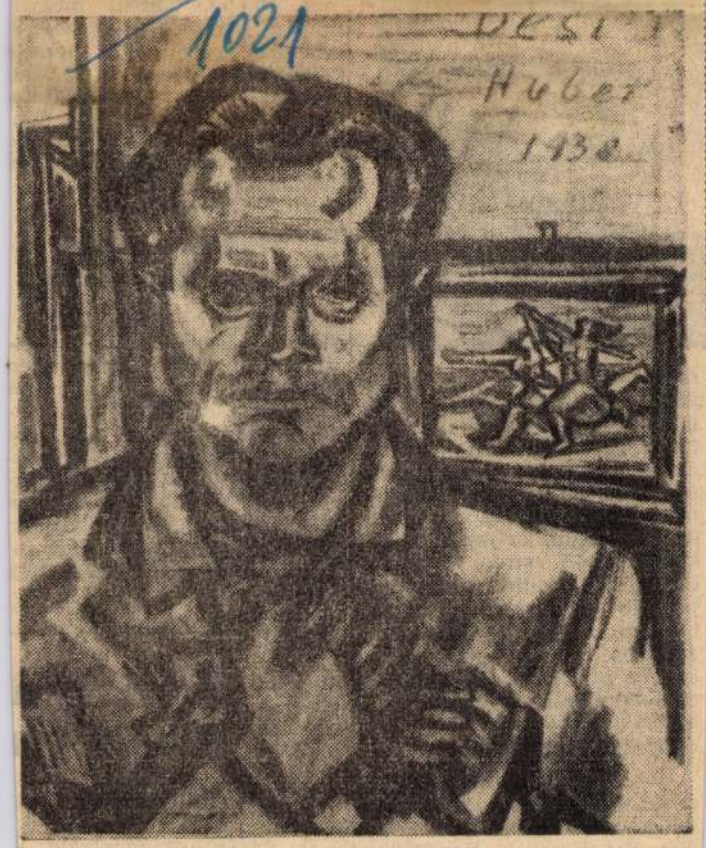

Húsz éve halt meg Dési Huber István festőművész. Képünkön a művész „Önarckép"-e, 1938-ból

tö nyomorban. A nyomorgók közül 5 millió személy a városlakó, 4,3 millió a déli államokban tengődik, 6 millió a képzetlen családfő, 2 millió a nem fehér, 2,3 millió a családfenntartó asszony, és 3,2 millió a 65 éven felüli. *Teljesen munkanélküli 4,5 millió ember.* Évenként 1 millióval szaporítják ezt a számot az automatizálás áldozatai és *évenként 1 600 000 fiatal keres munkát, de nem kap.* A rejtett munkanélküliek számarányára bőven árulkodik a 35 millió ellátatlan szegény ember.

Két Amerika van tehát, nyilván. Az egyikben mennyország, a másikban pokol az élet. Ezt *Michael Harrington* jenki szociológus mondja, de *Wirtz*, az USA munkaügyi minisztere sem tagadja. A *Newsweek* pedig kijelenti: „A

A győzteseket [illegible] itta jutalmazzák. (MTI)

Magyar—román vízügyi tárgyalások

A magyar—román vízügyi műszaki vegyesbizottság február 4-től 20-ig Budapesten tartotta rendes ülésszakát. A tárgyalásokat magyar részről *Vajda József*, az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgató-helyettese, román részről *Meier Grunberg*, a Román Népköztársaság állami vízügyi bizottsága vízgazdálkodási főosztályának vezérigazgatója vezette.

A késés a az idege

Megkezdték a vise

A budapest—esztergomi ú közel két kilométer hosszúsá gú visegrádi átkelési szaka szának építését a napokba megkezdte végre az aszfaltú

Dési Huber István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1971. FEB. 8.

NÉPSZABADSÁG
Budapest

DÉSI HUBER ISTVÁN: FEDICS BÁCSI MESÉT MOND

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
NÉPSZABADSÁG
Budapest

világrekordot ...
Sok nyugat-európai és amerikai hotelból mégis kiűzték ezt a számot. A többi között a babonás gyógymódokat tagadó, világhírű Bayer gyógyszercég leverkuseni székházának 13. emeletén sincsenek irodák, a légkondicionálók és liftmotorok kívülről is betűnő övet alkotnak ebben a ... ságban a csupa üveg palotán.

Egy szó, mint száz, a tuda... visszaszorulása a természettudományos műveltség, a materialista világnézet térhódítása megszünteti a babonákat, ezek egy része átalakulva, mégis helyet kap a mai felvilágosult, jobbára városi ember életében is. Aki azt mondja, hogy nem babonás és közben lekopogja, nem hazudik! Valóban nem babonás, csupán szokássá, szokásává vált ilyen módon nyomatékot adni szavának. Ha túlzásba akarnánk vinni a „felvilágosodást", akkor el kellene kobozni az iskolások és az autósok kabalababáit is. De ha ezek ellen hirdetne háborút valaki, vajon nem tenné-e szegényebbé életünket? Azért nem tarthatunk balgának valakit, mert örül a kéményseprőnek. Valakit nem ez a játék tesz babonássá, hanem az, hogy elavult a világképe és meghatározó szerepet tulajdonít nevetséges hiedelmeknek.

A századforduló idején még a felvilágosultnak számító Franciaországban is jóval kisebb volt pénteken a vasutak bevétele, mint más napokon. Kíváncsiságból megnéztem néhány hazai pályaudvar adatát, vajon ez az ósdiság befolyásolja-e még nálunk számottevően az emberek életét? A Nyugati napi félmillió forintos személyi forgalmi bevételei szerint nem. És vidéken? A szegedi Tisza pályaudvar adatai azt mutatják, új szokások alakultak ki. Az utanem körömvágó olló után szalad. Egyebként is, ha valaki mégsem merne vonatra, hajóra, repülőre szállni, az tudja meg, hogy Kolumbus is pénteken vágott neki a tengernek. És az új földrésszel kapcsolatos bajok ellenére is, mindenki szerencsésnek tartja Amerika felfedezését, Kolumbus útját.

Nálunk azért sokan tartják szerencsétlen napnak még a pénteket, különösen a péntek 13-át. Úgy látszik, az istennőknek nem az a véleménye, mert Venus „tekintélyét" Fortuna istenaszszony rendszeresen megtépázza. Már csupán azzal is, hogy péntekenként milliók lesik, vajon a lottó jóvoltából nem pártolt-e melléjük a szerencse. És a hiedelemmel ellentétben Fortuna kedveli a 13-ast, hisz eddig ez a szám 44 alkalommal szerepelt a szerencse pénteki ötösfogatában, gyakrabban, mint a 90 szám többsége.

Aki még mindig hiszi, hogy a pénteken nevetők vasárnap sírnak, az érdeklődje meg a budaörsi Tóth Mihálytól vagy az örkényi Surman Gyulától és Rusznyák Györgytől, mennyit könnyeztek 1963. szeptember 15-én, vasárnap? Ők ugyanis 1,8 millió forintot nyertek a lottón, két nappal korábban, péntek 13-án.

PÜNKÖSTI ÁRPÁD

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

VASAS
1964 NOV

Dési Huber

1021

Vasárnapi séták...

KÉT NAGYJELENTŐSÉGŰ KIÁLLÍTÁS

DÉSI HUBER ISTVÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁS A NEMZETI GALÉRIÁBAN

E nagy emlékkiállítás méltó keretben mutatja be Dési Huber István forradalmi jelentőségű művészetét. Számos ismeretlen (Önarcképe) és kevésbé ismert műve került a nagy nyilvánosság elé.

Egyszerre érezzük munkáiból a szenvedélyesen harcos, kutató művészt és a nagy gondolkodót. Élete és művészete elemi erővel ellenállt az elnyomó felfogással szemben, szolgálta és segítette a nagy társadalmi igazságok kiderítését, bizonyítását.

Művei és lénye elválaszthatatlan kettősségben szolgálták az ember és társadalom összefüggéseinek kibontását és megmintázását. Így alakult élete és művészete a kubizmus kezdeti időszakától — a szuggesztív elhitető erőt sugárzó, emberiességet megszólaltató művészetének hódító kialakulásáig.

Minden ábrázolásában — egy csupasz ágban, egy támaszkodó munkásmozdulatban, a riadt, meggyötört parasztasszony-arcban, a háború fantomszerű megvilágításában is — megtalálta és kifejezte azt az ember-érzelmi állapotot, mely elidegeníthetetlenül az emberi lét, jövő igazságos fényét sugalmazta.

Pszichológiailag is uralkodott emberen, tájon, állapoton egyaránt. Az egész jelenségnek egységben látása és láttatása legkiemelkedőbb tulajdonsága alkotó felfogásának.

Művészete rendkívül sokrétű volt. Elementáris elhitető erő folyama ömlött szét képein, de ugyanakkor az észrevétlen finomságoknak is hangot tudott adni. A másik megragadó elem művészetében: a gondolati tartalom parallel mozgatása szándékával.

Markánsan beszélt az emberről. Tömören. Portréi jellemerősek (**Radnóti Miklós, Ilyés Gyula**), tájaiban a magyar sors feszített világát szólaltatta meg (**Bátorligeti táj**), felesége arcképeiben a hűséges, áldozatot hozó társ lelkivilágának állított múlhatatlan emléket. Rajzai dinamikus vetületei az életnek. Ember és állapot elválaszthatatlan rögzítése a térben.

Nagy jelentőségű, forradalmi, példamutató művészete a hit és a meg nem alkuvás kettősségében született.

Angol grafikák a XVIII. században Kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

E nagyszabású, gazdag kiállítás a XVIII. századi angol grafikai művészetbe enged betekintést. A mezzotinto (rézmetszet és rézkarc) néven ismert, népszerű sokszorosító eljárással készült lapok csodálatos hatásúak. Remekül tájékoztatnak bennünket a korabeli angol közéletről, divatról, szokásokról, előkelő életformákról, szórakozásokról.

Angliában a XVII. században több kimagasló tehetségű külföldi művész tartózkodott (**Van Dyck**), akiknek hatása lemérhető volt az angol grafikai művészet későbbi alakulásában. Különösen érződik ez a fény-árnyék alkalmazásában.

Első úttörői művészetüknek: **Williams Róbert, George White** és **Isac Beckett** voltak. Az új technikai felfogás kiemelkedő képviselője: **John Smith**. Varázslatos hatásúak gyermekarcképei. **Thomas Frye** mély lélekábrázoló készséget mutat portréiban (**Turbános férfifej**). Igen jelentős **Mac Ardell** arcképművészete. Magávalragadó báj teszi felejthetetlenné műveit (**Charlotte Fitz William arcképe**) **Richard Houston** az előkelőségek életének nagyszerű megszólaltatója volt.

Benjamin Franklinről készült portréja kimagasló alkotás.

Két kiváló alkotó művészük **Valentine Green** és **William Dickinson**. Előbbit lenyűgöző rajztudás (**George Washington elnök arcképe**), utóbbit napfényes, költői derű jellemezte munkáiban (**Diana Crosbie arcmása**). A század érdekes és legtermékenyebb grafikusa **John Raphael Smith**. Gyengédség, emberszeretet sugárzik lapjaiból. Nyitó grafikánk (**Mrs. Payne Galwey és fia**) is tőle való.

E nagy értékű kiállítás anyaga féltett kincse Szépművészeti múzeumunk grafikai osztályának. Nagy élményt jelentett megtekintése.

Mohácsi Regős Ferenc

TT

ténelmi visz-
gyen, bevezе-
k azt az utat,
MÁVAG Moz-
tt az első gőz-
-ban) a leg-
szíliciumos

héten át vár-
t.

délután a
zakszervezeti
ke adta át a
s meghívót
pesti gyárak
idvezetőinek,
eknek, szak-
goknak. No-
esen és sze-
alamennyiü-

B. I.

IANA

n keresztül —
zanak a tát-
sportiskolába.
yam alatt a
ristaházakban
nekik szállást
st az IBUSZ.

Készülnek a jövő évi tervek

MEGKEZDŐDTEK a vasipari vállalatoknál az 1965. évi tervezés munkálatai. Még nem tudni véglegesen, hogy az egyes vállalatoknál mennyivel növekszik a jövő évi termelés. Annyi azonban bizonyos, a termelés növelését elsősorban a termelékenység emelésével kell biztosítani. Ez azt jelenti, hogy a KGM vállalatai létszámnövekedéssel alapvetően nem számolhatnak. A termelésre fordított költségeket is szigorúbb mértékben kell csökkenteni 1965-ben, mint az 1964. évi előirányzat volt.

Ha ebből a szempontból vizsgáljuk az előttünk álló feladatokat, akkor kitűnik az októberi és az azt követő hónapokban a terveket ismertető termelési tanácskozások megszervezésével és lebonyolításával kapcsolatban még sok a tennivaló.

Fontos szakszervezeti feladat: jól előkészíteni tervismertető értekezleteket! Ezek valójában akkor érik el célkitűzéseiket, ha a részvétel és az aktivitás, valamint a javaslattétel tömeges jelleget ölt, ha eredményesen mozgósítják a műszaki, közgazdasági és fizikai dolgozókat az idei tervek teljesítésére, a jövő évi tervek reális elkészítésére.

tegyenek javaslatot azok megszüntetésére.

A vállalati tervezés kétlépcsős rendszerben történik.

Első lépcső: a műszaki szervezési intézkedési előtervek, valamint a műszaki szervezési intézkedési előtervek készítésével kezdődik, amelynek célja a gazdasági feladatok alátámasztása. Ezt követően el kell készíteni a termelési, anyagi, műszaki, ellátási, beruházási, munkaügyi, önköltségi tervjavaslatokat. A Minisztertanács által a KGM részére jóváhagyott terv alapján a vállalatok decemberben pedig kidolgozzák a részletes terveiket.

Második lépcső: az előző év eredményeinek statisztikai értékelésének és mérlegének elfogadása után az első lépcsőben elkészített önköltségi tervek kiegészülnek, s a bázisadatok ismeretében a feladatok abszolút számait is rögzítik. Tehát a tervezés munkálatai tulajdonképpen szeptemberben elkezdődtek, és december 30-ig tartanak a vállalatoknál.

Ily módon a rejtett tartalékok feltárására, a műszaki fejlesztésre, a műszaki szervezési, intézkedési tervre szóló ja-

Alkalmi interjú Mr. Smith-tel

Harman ülünk a fülkében és a korai felkeléstől törődötten viseljük a vonat rázását. Mert van neki, még az első osztályon is. Nem a legszerencsésebb konstrukció ez a Bah jelzésű vagon! Először a férj méltatlankodik, s az idegen szavakra, kiejtésekre figyelek fel.

— Ó, darling, soha többé nem hagyjuk el a jó öreg monstert, csak még egyszer odaát legyünk.

Az asszony megadóan bólint. Begyeskedve, mellén összefont karral ül a menetirányban, nincs kedve társalogni. Így aztán panaszával hozzám fordul a férfi.

— Uram, harminc éve nem ültem vonaton. Rosszabb ez, mint a tengeri út.

Megvonom a vállam, igazán nem tehetek róla.

— Bocsásson meg, máskor hogyan közlekedik? — kérdezem, inkább udvariasságból.

— A jó öreg monster, az én sárkányom. Nem új kocsi, de hasznos jószág. A koreai háború után vettük. De engedje meg: Smith vagyok, azaz Kovács.

A továbbiakban megtudom, hogy amerikás magyarok. Második generáció, már kint születtek és nem látták még az óhazát. Pedig már unokákat is emlegetnek. Igaz, a férj volt itthon egyszer, az édeanyja hozta haza — éppen harminc éve — vagyis Csehszlovákiába. Kassa mellől származott el a család. Most is

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR H
1964 NOV 1

Dési Huber István festőművész halálának 20. évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílt a Magyar Nemzeti Galériában. Művei közül »Önarckép« című festményét mutatjuk be
(MTI fotó — Szíklás Mária felv.)

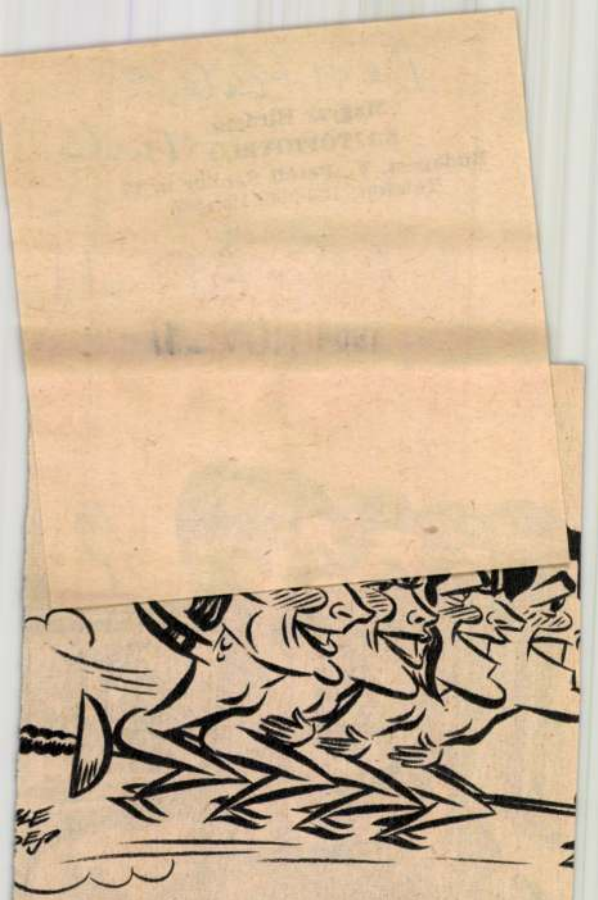

Női tőr olimpiai bajnokcsapatunk (jobbról): Rejtő,
Marosi
(Szepes Béla rajzai —

Dési Huber István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17,
Telefon: 188-296 188-307

GÁZLÁNG
1964 OKT 29

/1021

„A dolgozók nehézkes népe feldobott...”

Radnóti Miklóstól származik e sor, Dési Huber Istvánhoz írt verséből. Amikor 1957 nyarán fölkerestem özvegyét, bizony mindez nem nagyon látszott. A képek, a lakás legkülönbözőbb részeiben hányódtak, tömve rétek, szekrény mögött, ágy alatt, a kis lakásban alig fért el néhány a falon. Az akkori riport elsősorban a feledés ellen íródott, kapjanak méltó helyet a képek, nevezzenek el utcát a festőjükről, valamelyik munkáskerületben. Felépült azóta a József Attila-lakótelep, az egyik nagy utcája Dési Huber István nevét viseli, képei a Nemzeti Galériába költöztek.

A galéria földszinti termeiben most megnyílt emlékkiállítás végig vezet művészi munkásságának egész útján, a kezdeti olaszországi rézkarcoktól, a nagyméretű olajképeken keresztül, az utolsó esztendők színekben, formákban, gondolatokban egyaránt gazdag, kiteljesedett alkotásaiig. Ez utóbbiak gazdag változatosságukban, szuggesszíven hatnak, amint egybe ötvözik a társadalom és az egyén sorsát. Olykor egy csupasz faág, egyszerre tudja érzékeltetni a lélek riadtságát, és a közelgő történelmi vihart, a fasiszta elnyomás és a háború rémét, egy sárga napraforgó pedig a tájban, a szépséget s a szépséget körülfogó halálos veszélyt.

A jól rendezett kiállítás alkalmat ad rá, hogy nyomon kövessük egy-egy téma kibontakozását, az első vázlatrajzoktól kezdve, a műtermi variánsokon át, a késznek, teljesnek ítélt festményekig.

A kiállítás nézője megrendülten láthatja egy harcos proletárművész alkotásainak gazdagságát, amelyről egyaránt tanuskodnak az egyszerű, néhány vonalból álló tájrajzok, s azok a portrék, amelyek ismeretlen munkások arcát, vagy a nagy kortárs költő, József Attila, Radnóti Miklós összetett egyéniségét jelenítik meg.

A kapitalista világ elnyomásában ábrázolt és erejükre figyelmeztető munkásokat, parasztokat megjelenítő monumentális kompoziciók sorozatát már rég a szívébe zárta a haladó magyar művészet minden tisztelője. Az emlékkiállítás ezt a szeretetet csak tovább növelte.

Sz. Cs.

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

Gázláng

A Munka Vörös Zászló Érdemrenddel kitüntetett Fővárosi Gázművek üzemi lapja

VII. ÉVFOLYAM, 44. SZÁM. ÁRA 30 FILLÉR 1964. OKTÓBER 29.

l jelentjük

és és javítás

— *Ez is szorgalmukat di-*
séri — mondotta a művezető, majd hozzátette: — *az sem*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

ESTI HIRLAP

1964 OKT 28.

Dési-Huber István emlé

A Nemzeti Galéria dísztermében Dési-Huber István halálának 20. évfordulója alkalmából emlékestet rendeztek. Dr. Pogány Ö. Gábor emlékezett meg a magyar proletárfestészet nagy alakjának küzdelm gazdag termés gáról. Az eml műsorral folyt Erzsébet, Un Horváth Fere közre.

fehér
viselő
gi te
tegn
fajta
ered
leml
korr
dek
köv
len

es
ű
éke
atód
gár
enc

...ete-
...gusá-

...ói
...k.

...n

...földlö-
...ek Prága köz-
...ban. Pozsonyból érke-
zett előzetes adatok szerint a
földrengés ereje elérte a 4
fokot.

Kedden este 20 óra 47

MDK

Dési Huber István

kiáll. Alm.Tsl.

Spectator: Képzőművészet. Budapesti Szemle, CCLXI. 1941, 168-176.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber
EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ
1964 NOV. 4.
1021

MAGYAR TÁJ

Nemrég nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában a Dési Huber István halálának 20. évfordulója alkalmából rendezett emlékkiállítás. Életében nem becsülték, de amikor a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Dési Huber életművét posztumusz Kossuth-díjjal tüntette ki, művészetének forradalmi harcosságát, szép, tiszta emberségét emelte méltó rangjára.

árban barátilag elbeszélgetett
a kórház vezetőségével és dol-
gozóival.

megyei bizottságá
tűzze napirendr

ZETŐ SZEMÉVEL

ózés elleni küzdelem tapasztalat
László Kórházban

244 ezer forinttal növelte. Ehhez kapcsolódik a védőruhák mosatásának üteme. El kell érni, hogy az ne tartson egy hétnél hosszabb ideig, mert csak így biztosítható a zavartalan ruhaellátás.

A hatásos fertőtlenítő kézmosás

három tényezőtől függ: tökéletes fertőtlenítőszer, orvosi csaptelep, valamint a szennyeződést meggátló kézszárítás. Az orvosi csaptelepek beszerzése és felszerelése folyamatosan megoldható, és a kórházak karbantartási hiteleik terhére azt fokozatosan végre tudják hajtani. Ezt a megoldást választotta a László Kórház is, és ma már a kérdést nagyrészt rendeztük. A kézmosás utáni kézszárítás legtökéletesebb megoldása a hőlégszárító lenne, ilyenfajta jól működő berendezés azonban még nem áll rendelkezésünkre. Megpróbáltunk házilag készíteni hasonló felszereléseket, de ezek nem váltották be

zési veszélyeken túl, igen nagy mértékben igénybe veszi az ezzel foglalkozó nővérek munkaidejét is. A László Kórház 50 betegápolási egységét tekintetbe véve, körülbelül napi 50 órára vonja el a nővéreket az ápolástól.

A szennyesszámolást meg kell szüntetni.

Az osztályok szennyesét összegyűjtés után azonnal le kell adni a mosodának, amelytől az osztályok a tiszta ruhát szükségletük szerint igénylik. Ez természetesen felvet bizonyos leltárproblémákat, de úgy véljük, ezek áthidalhatók, és az ezzel kapcsolatosan esetleg felmerülő hiányok bőségesen megtérülnek a mutatkozó eredményben. Kórházunkban három év alatt (1960—1962) a a tényleges textíliahiány körülbelül 12 ezer forintot jelentett, ami 4 ezer forintos évi átlagnak felel meg. Ez az összeg a kórház jelenlegi textil-állományának az egy ezrelé-

az új munkavédelmi törvény megjelenése kedvezőbb feltételeket teremt ahhoz, hogy a szakszervezetek határozottabban és következetesebben küzdjenek — segítve az egészségügyi állami vezetőket — a munkavédelmi hiányosságok kiküszöbölésé-ért.

AZ IGAZGATÓ-FŐ

Látogatás a J

Az ország, sőt, Közép-Európa legnagyobb egészségügyi intézménye, a csaknem 2000 ágyas János Kórház. Ennek igazgató-főorvosát, dr. Takó Józsefet kerestük fel, hogy elbeszélgessünk vele egy ilyen „egészségügyi nagyüzem" vezetésének problémáiról, gondjairól. Azt a kérdést tettük fel előljáróban Takó elvtársnak: hogyan telik egy napja?

Izgalmas kérdés

Az igazgató-főorvos „roppant izgalmasnak" találta ezt

1964 FEB 25

1021

DÉSI HUBER ISTVÁN EMLÉKEZETE

HÚSZ ÉVVEL EZELŐTT, 1944. február 24-én hunyt el Dési Huber István, a magyar proletárfestészet Derkovits mellett másik legnagyobb alakja. Fiatalon, 49 éves korában halt meg, s végigélte a proletárok keserves útját, míg eljutott a művészetig. Volt pikolófiú, napszámos, alkalmi munkás, majd az első világháború után ezüstműves. Itt szocialista munkások művelt és szervezett kollektivájába került, s ekkor kezdett napi munkája után egy kis rajziskolában festeni tanulni.

Képeinek témái: dolgozó munkások, görnyedő parasztok, külvárosi utcák, gyárak, dinamikus tájak — szinte a harcos költőtárs József Attila verseinek hangulatát árasztják. Életműve a két világháború közötti modern magyar festészetben leginkább Nagy István és Derkovits Gyula művészetével rokon.

Dési Huber szénrajza: Overallos ifjúmunkás.

Igen értékes Dési Huber István elméleti munkássága is: tanulmányai, cikkei kora sok művészetelméleti kérdését boncolják az alapos felkészültségű marxista biztonságával.

ni kötelező!

KI, MIÉRT TANUL A SZEGEDI ESTI EGYETEMEN?

nyomán iratkoztam be az esti egyetem kétéves esztétikai tagozatára. Minden második héten, hétfőn jön össze a csoportunk, és én sohasem hiányzom, pedig a hétfő a színészek egyetlen szabadnapja. Ebből kiderül, hogy szeretem az esti egyetem előadásait. Könnyű megmagyaráznom, hogy miért. Ezeknek az előadásoknak, vitáknak, az egyetem egész légkörének jellemző jelszava lehetne: gondolkozni kötelező! Ez nem mindig volt így a pártoktatásban. S hogy ez a légkör mennyivel hasznosabb, célravezetőbb, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy ősz óta a mi tanfolyamunk létszáma csaknem megduplázódott. Elment a híre, hogy érdekesek, gondolatébresztőek az előadások és a viták. Pedagógusok, képzőművészek, színészek mind nagyobb számban jönnek el az esti egyetemre.

Minden művész számára fontos, hogy megőrizze szellemi mozgékonyságát, frisseségét. Ebben segít nekem az esti egyetem.

Czékus Márton,

a Szegedi Vasöntöde üzemtechnológusa:

— Már a technikumban szerettem a politikai gazdaságtant, s általában vonzódtam a politikához. Kilenc éve dolgozom az üzemben, 1955 óta vagyok párttag, és szeretek politikával foglalkozni.

Különös hasznát veszem az üzemgazdaságtani tagozatnak a munkámban is. Az egyetem végzése anyagi előnyt nem jelent a munkahelyemen, de érzem, hogy megbecsülik a több tudást, sok kérdésben inkább kikérik a véleményemet, tanácsomat, mint régebben, amikor, persze, a gyakorlatban is tapasztalatlanabb voltam. A Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem három [illegible] elhatároztuk, hogy ha befejezem ezt a tagozatot is, akkor a feleségem kezd tanulni, mert ő bár könyvelő, de el kellene végeznie a mérlegképes tanfolyamot.

Szekeres István,

a Szegedi Gázmű igazgatója:

— Én nem jártam az egyetem három évfolyamára, egyenesen az üzemgazdaságtani tagozatra jelentkeztem. Igaz, 43 éves vagyok, de a tanulás nem szokatlan nekem. Géplakatos volt a szakmám, s a gépipari technikumot is esti úton végeztem el. Most vizsgáztam itt az első év első félévének anyagából. Az ipargazdaságtant nagyon szeretem, az jól is ment, de a statisztikát sehogy se tudtam megkedvelni. Emiatt már meginogtam, arra gondoltam, hogy abbahagyom. De aztán a fiamra gondoltam, aki az agrártudományi egyetem gépészmérnöki tagozatára jár, és szégyelltem volna előtte, ha feladom... Tanulmányaimnak máris, mindennapos munkámban érzem a hasznát, méghozzá a leggyakrabban olyankor, ha a műszaki fejlesztés gondjai kerülnek elő.

*

Végül *Szabó Gáborné*hoz, az esti egyetem igazgatójához fordultunk az alábbi kérdéssel:

— Hányan végezték el eddig Csongrád megyében a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetemet?

— 1957 óta csaknem hétszázan. Az egyetemnek soha nem volt még annyi hallgatója, mint az idén, igaz, hogy ma már Makón, Hódmezővásárhelyen és Szentesen is működik kihelyezett tagozat. Azt szeretnénk, ha egyetemünk a megye ideológiai centrumává válna, olyan hellyé, ahol propagandistákat, pártoktatókat nevelünk, s ahol a különböző kezdeményezések, viták, jó előadások révén

Dési Huber

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

1

MAGYAR NEMZET

1964 OKT 1—

1021

Ezer kiállítás

A múzeum nem lehet meg közönség nélkül; a kiállítás, a gyűjtemény nyilvános bemutatása és a tudományos munka között szoros a kapcsolat. Ez a felismerés hozta létre hazánkban a *múzeumi hónapot*, ezt az évenként ismétlődő országos ünnepséget, amelyre az idén kerül sor harmadszor.

Az ünnepségnek akkor van értelme, ha az *a munka egy neme*, az erőgyűjtés, az önvizsgálat, a tisztázás, a kölcsönös együttműködés alkalma. A jelen esetben a múzeumi hónap lehetőséget ad arra, hogy *a múzeum és a közönség kapcsolata szorosabbra fűződjék*, hogy múzeum és közönsége között *barátság szövődjék*, hogy a tudományos munka és a közművelődés még jobban összefonódjék. Az ünnep tehát nem megtorpanás az idő folyamában, hanem új lendület, nem lazítás, hanem sűrítés, nem elmélkedés, hanem cselekvés.

Azért nem is lenne szükség múzeumi hónapra, hogy a múzsák mai csarnokainak közönséget toborozzunk. *Százhuszonkét múzeumunk van* a fővárosban és országszerte. Ezekben tavaly 976 kiállítást rendeztek és nyitottak meg, négyszer annyit, mint egy évtizeddel előtte. Becslések szerint a múzeumokban rendezett kiállítások száma *az idén eléri az ezret.* A tárlatokat tavaly kereken *négy és fél millió látogató* tekintette meg, hat és félszer annyian, mint 1949-ben.

Ez jelentős fejlődés, amely, természetesen, *kötelez is.* Enyyiben tekinthetjük a múzeumi hónapot *toborzásnak.* A fő cél azonban inkább az, hogy a múzeumok *kilépjenek a falak közül* és elvegyüljenek a közönségük körében; ez önmagában is toborzás.

A falak közül való kilépést *átvitt* értelemben kell vennünk, vagyis a tudományos munka elzárkózásának feloldásáról, *a tudományos elmélyülés és a közművelődés egybeolvadásáról van szó.* Másrészt azonban — s etekintetben az idei múzeumi hónap lényeges fejlődést hozott — *a szó szoros értelmében is* vehetjük a falak közül való kilépést.

Kétféleképpen is. A múzeumok az idén *megindultak az otthonuktól távol élő közönség meghódítására.* A falvakban, üzemi és szövetkezeti művelődési házakban, iskolákban is rendeznek kiállításokat és előadásokat, gyakran versenyekkel, játékokkal egybekötve. Az idei év eredménye egyébként is, hogy a művészeti kiállítások *vándorútra indultak*, létrehozták az első »táskamúzeumokat«, amelyek összehajtogatható és bőröndbe csomagolható kiállításait községből községbe viszik, rövid időre múzeumot és műcsarnokot alapítva ott is, ahol még sosem volt ilyesmi. A múzeumi hónap is így tesz: *a múzeumok kirándulnak.*

S kirándulnak egy-egy múzeum *barátai* is. Ahol már szorosabbra fűződött egy-egy múzeum kapcsolata barátaival, ott feléled a vágy: *baráti kapcsolatokat létesíteni más múzeumokkal is.* Felkerekednek hát a múzeum barátai és meglátogatják a szomszéd város vagy megye múzeumát is, hogy annak is barátaivá legyenek; sőt: akad már arra is példa, hogy *nemzetközi barátság* létesül, a mosonmagyaróvári múzeum barátai ugyanis Pozsonyba látogatnak.

A nemzetközi kapcsolatok szélesedése sokféle tanulsággal járhat. Útiélményeiről számolt be valaki a minap. Évszázados, évezredes műemlékeket látott múzeumokban, épen maradt középkori épületek előtt állt meg álmélkodva. A beszámoló után felsóhajtott: Boldog ország, ahol ennyi az igazi műemlék! Bár egy ország boldogságának mértéke nem elsősorban az antikvitások kora és száma, egy-egy efféle élmény kétségkívül műemlékeink és múzeumaink *fokozott megbecsülésére int.* Nagyok az eredményeink e téren, joggal dicsekedhetünk velük; de hogy vannak problémák is, épp a *Magyar Nemzet* hasábjain indult viták bizonyíthatják. Okszerűen és ésszerűen kell gyűjtenünk és védenünk emlékeinket, ezt hasznos lesz most, a múzeumi hónap alkalmából is emlékezetünkbe idéznünk, annál is inkább, mert az idén először az ünnepi hónap derekán — az UNESCO kezdeményezésére — megünnepeljük a *műemlékek hetét* is. Milyen szép is lenne azzal ünnepelnünk, hogy végleg elszánjuk magunkat a *józan műemlékvédelemre*, hogy sose őrizgessünk dédelgetve semmi értéktelent, miközben a hátunk mögött igazi érték megy veszendőbe, vagy hogy az építkezések talajmunkái közben felfedezett kisebb-nagyobb emlékeknek ne vesszen kárba — becslés szerint — a *kétharmad része* mert országos múzeumainknak *nincsen járművük* a régészek és muzeológusok gyors odaszállítására.

Abból, hogy szerencsésebb országok több és értékesebb műemlékkel dicsekedhetnek néhány tanulságot levonhatunk, amelyeket nem árt a múzeumok ünnepén emlékezetünkbe vésni.

Értékeljük, szeressük, védjük emlékeinket és bocsássuk őket a nyilvánosság elé, tegyük hozzáférhetővé, közkincscsé. Köztudottan *kevés a kiállító helyiségünk*, de addig is ameddig segíthetünk e problémán, *ideiglenes megoldásokkal is* előbbre juthatunk. A múzeumi hónap is példa erre: *161 kiállítás és 227 rendezvény talált helyszínt* e harmincegy nap alatt az ország majd minden vidékén. Találékonyan lehetőségekre lelhetünk, hogy ha kevesebb is a műkincsünk, mint másoknak, *ez a kevés se rejtőzzék* raktárakban vagy pincékben, hanem jusson el a közönség elé.

Mérlegre kell tennünk műkincseinket, nehogy a számbeli növekedés érdekében elveszítsük a helyes mértéket és eseményként ünnepeljünk valami jelentéktelent. A múzeumi hónap műsorát lapozgatva is bukkanhatunk ilyesféle példára, ha elvétve is; a kevéssé közérdekű témákról tartott előadás vagy egy érdektelen anyag kiállítása aligha toboroz új múzeum-barátokat.

Gondoljuk meg, hogy ha viharos történelmünk miatt szűkölködünk is régmúlt emlékekben, pótolhatjuk ezt azzal, ha *élénkebb részt veszünk korunk művészeti életében.* Hiszen már az is helytelen dolog, hogy a köztudat gyakran azonosítja a múzeumot a múlt kincseinek gyűjteményével; a múzeum lehet és legyen is hajléka *a múzsák mai tiszteletének*, alkotó műhelye a ma — s *még inkább a jövő* — művészetének. Művészeink hallatlan lehetőség előtt állnak: *a jövő új művészetének úttörői lehetnek.* Erre serkenti őket a múzeumi hónap számos *hagyománytisztelő* tárlata is, így elsősorban a *Dési-Huber*-kiállítás, de — közvetve — a Viharsarok forradalmi múltját feltáró békéscsabai, a húsz évre visszatekintő szegedi felszabadulási kiállítás is (ez az utóbbi egyben a hasonló kiállítások sorát is megkezdi). Sokhelyütt a *múzeum máris a művelődés központja* lett, együttműködik a népfronttal, a TIT-tel, a környék művészeivel. Ez az irány az, amerre haladni kell, bátran, tehetséggel, fáradhatatlan vállalkozó kedvvel, a múlt műalkotásaiban is a jövő útját keresve és egyengetve.

Hiszen a múzeumi hónap lényege a múzeum és közönség mind szorosabb barátsága, az élénkebb vérkeringés a művészet csarnokaiban, egy szóval: *az élet.*

Zay László

A Kínai Népköztársas
alkalmából a Magyar Szo
sága, a Magyar Népköztá
népe nevében jókívánsága
népnek.

15 évvel ezelőtt a kín
nyeként létrejött a Kínai
emelkedéséhez és felvirág
vezető út a kínai nép előtt. A magyar népet őszinte örömmel tölt el minden eredmény, amelyet a testvéri kínai nép ezen az úton előrehaladva elért.

Népeinket és országainkat összefűzi a szocializmus felépítésének közös ügye, az imperializmus ellen, a béke megvédéséért folytatott harc közös érdeke. Őszintén óhajtjuk, hogy országaink kapcsolatai és népeink barátsága a marxizmus—leninizmus elvei alapján, a proletár internacionalizmus szellemében fejlődjék.

Nagy nemzeti ünnepük alkalmából további sikereket kívánunk a testvéri kínai népnek.

DOBI ISTVÁN,
a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke

KÁDÁR JÁNOS,
a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára,
a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke

*

Péter János külügyminiszter is táviratban fejezte ki jókívánságait *Csen Jinek*, a Kínai Népköztársaság külügyminiszterének az évforduló alkalmából.

KÍNA ÜNNEPE

Fényes fegyvertények hosszú sora, a forradalmi felszabadító harc módszereinek szívós és szakavatott alkalmazása vezetett el odáig, hogy 1949. október 1-én kikiálthatták a Kínai Népköztársaságot, s ennek a hatalmas országnak sokszázmilliós népe, amelyet évszázadokon át béklyóba vertek császárai és mandarinjai, kizsipolyozták és megalázták külföldi gyarmatosítók, végre elindulhatott az önálló államiság, a társadalmi igazságosság és a boldogság nem mindig tükörsima országútján. A hihetetlenül elmaradott országot többéves megfeszített munkával sikerült kiemelni a polgárháborús pusztulás és nyomor legmélyebb régióiból, fejlődött az ipar, ennivalóhoz jutottak az emberek, akik közül korábban ezreket és tízezreket ragadott el az éhhalál; felöltöztek, megtanultak írni és a vegetálás évszázadai után megkezdődött számukra az emberibb élet. A kínai forradalom újabb nagy lökést adott az ázsiai nemzeti mozgalmaknak s az imperializmus gyarmatbirodalmaiban élő népek, a kínai forradalom példájából erőt merítve, a szocialista világ támogatásával egymásután rázták le magukról a rabbilincset és álltak be a független országok mindinkább bővülő családjába.

De a Kínai Népköztársaság születési körülményei, a »mundérba bújtatott forradalom« határozta meg a további fejlődést. A kínai kommunisták háborús tapasztalataik emlékétől és katonai módszereik terhétől még akkor sem tudtak megszabadulni, amikor a népgazdaság fejlesztése, a termelés szervezése és fokozása, egyszóval a békés építés már egészen másfajta igényeket támasztott velük szemben. Így azután, amikor a nép és az ország életében nehéz időszak következett el, a vezetők régi beidegződések hatására cselekedtek, ahelyett, hogy új módon és rugalmasan próbálták volna enyhíteni a növekedéssel járó társadalmi és gazdasági feszültségek következményeit.

A forradalmi felszabadító háború eredményes befejezése és a népköztársaság kikiáltása sokakat talán önhitté tett, ami későbbi tévedések, sőt nehezen menthető eltévelyedések forrása lett, de maga a kiindulópont, a kínai nép győzelme elhomályosíthatatlan fénypontja a második világháború utáni korszaknak. Az évforduló alkalmából a bátorságnak kijáró tisztelettel és türelmes bizakodással fordulunk Kína felé, és a forradalom győzelméhez méltó folytatást kívánunk a kínai népnek.

Fogadás Pekingben

Pekingben szerdán fogadást adtak a Kínai Népköztársaság megalakításának 15. évfordulója alkalmából. A fogadáson több mint 2600 vendég jelent meg, köztük a külföldi küldöttségek vezetői és tagjai.

Liu Sao-csi elnök pohárköszöntőjében üdvözölte a külföldi vendégeket. Méltatta a kínai nép szocialista építőmunkájának sikereit, hangsúlyozta, hogy országa szilárdan szembeszáll az imperializmussal, a gyarmatosítással, s kitartóan támogatja a népek felszabadító harcát. A világbékére és a fogadáson jelenlevő vendégek egészségére ürítette poharát.

Megemlékezés Moszkvában

Moszkvában szerdán este megemlékeztek a Kínai Népköztársaság megalakulásának 15. évfordulójáról. Az esten megjelent Leonyid *Jefremov*, az SZKP Központi Bizottsága Elnökségének póttagja, Alekszandr *Orlov* és Konsztantyin *Szergejcsuk* miniszterhelyettesek, Andrej *Andrejev*, a Szovjet—Kínai Baráti Társaság vezetőségének elnöke, továbbá *Pan Ce-li*, a Kínai Népköztársaság moszkvai nagykövete, a nagykövetség munkatársai és a Kínai—Szovjet Baráti Társaság küldöttsége.

Nyikolaj *Pankovnak*, a Külföldi Baráti és Kulturális Társaságok Szovjet Szövetsége elnökhelyettesének üdvözlő szavai és a szovjet, valamint a kínai állami himnusz elhangzása után hangverseny következett szovjet és kínai szerzők műveiből.

A kínai nagykövet filmbemutatója

Han Ke-hau, a Kínai Népköztársaság budapesti nagykövete szerdán este filmbemutatót rendezett a Gundel Étteremben a Kínai Népköztársaság kikiáltásának 15. évfordulója alkalmából.

A filmbemutatón megjelent dr. *Bognár* József, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke, *Bojti* János külügyminiszter-helyettes, valamint társadalmi, gazdasági és kulturális életünk több más ismert személyisége.

Részt vett a filmbemutatón a budapesti diplomáciai képviseletek számos vezetője és tagja is.

Dési Huber István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1964 OKT 18.

Egy munkásművész életműve

Dési Huber emlékkiállítása a Nemzeti Galériában

Februárban emlékeztünk halálának 20. évfordulójára, nemrég pedig emlékkiállítása nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában *Dési Huber Istvánnak*, szocialista munkás-festőművészünknek. A kiállítás 110 olajfestményével, 159 rajzával és 60 rézkarcával teljesebb értékű bemutató, mint 1947 tavaszán az Ernst Múzeumban rendezett első. Hitelesen és meghitten, ugyanakkor reprezentatív tisztességtétellel mutatja meg Dési Huber helyét a magyar nemzeti festészetben és az egyetemes képzőművészetben. Egyidejűleg híven tanuskodik a munkásművész kifinomult közösségi tudatáról.

Az emlékkiállításon azt is nyomon követhetjük, hogy mi mindent kellett leküzdenie Dési Hubernek, az elszegényedett órásmester fiának, aki gyerekfejjel anya nélkül maradt. Proletársorban ezüstkovácsoló munkásként, a formális iskolai képzés alkalmaiból kirekesztve, a túlterheltségből származó, s korán jelentkező tüdőbaja miatt fokozatosan gyengülő testi állapotban meglehetősen későn, férfikora delén találta meg a maga egyedülálló dinamikus formanyelvét. Bepillantást enged a kiállítás arra is, hol érezzük betetőzöttnek Dési Huber életművét.

Milánóban és Észak-Itália több városában élt és dolgozott, mint ezüstműves munkás a huszas évek derekán. Ott keltezett rézkarcai még jobbára csupán részletekbe menő tanulmánymunkák városképekről, emberekről. Hazatérte után 1928-ban szakít ezzel a műfajjal, s áttér a tömörebb költői kifejező készséget kívánó linoleummetszésre. Ebben a sokszorosított grafikai műfajban már éretten, önálló szerkesztőkészséggel agitál a munkásosztály érdekében.

Rákoscsabáról naponta jár be dolgozni, és éjszakáit rövidíti meg, hogy belemélyedhessen és élete fogytáig kutathassa az olajfestés titkait. A napi munka mellett, a pihenés óráiban rajzolt.

Korának úgyszólván minden formakísérletét sorra tanulmányozta és legbelsőbb élményei alapján alakította ki saját stílusát. Ilyenek a monumentális igényű szénrajzos grafikái: az *Önkínzó önarckép* (1938), csakúgy mint leghitelesebb *József Attila portréja*, *Töprengője*, *Ifjú munkása*, stb. Valamennyi síkba átfogalmazott köszobor. Vastag határoló vonalaik szenvedélyes izzásúak, ott is, ahol természetet jelenít meg. *(Budakeszi park*, 1936, *Budakeszi táj)*. Ilyenek még: *Viharmadarak*, *Napraforgós táj*, *Falusi temetés*, (1940) és az utolsó szülőföldi látogatásának élményeiről szóló megrázóan szép képei. Legéretteb festményei már-már kitörnek a táblaképi keretből, monumentális sík- és térhatásukkal nagy felületet követelnek.

A Nemzeti Galéria ezzel az emlékkiállítással méltóképpen dokumentálja a szocialista Dési Huber István gazdag életművét.

NAGY TIBOR

A tárgyalóteremből

Gulyás 1,5 deka hússal

Bodor János, a Baranya megyei Vendéglátó Vállalat komlói Béke étteremnek volt üzletvezetője és Hotter Nándorné, az üzlet helyettes vezetője bűnügyében tárgyalt a napokban a Komlói Városi Bíróság.

Többen panaszkodtak az étteremben a felszolgált kevés étel miatt. A nyersanyagot Bodor János, esetenként Hotter Nándorné adagolta. Rendszerint Hotterné előző este kimérte a másnapi húsmennyiséget s ezt az időjárástól függően egy asztalon, illetve a hűtőszekrényben elkülönítve tárolták másnap reggelig. Reggel a szolgálatban lévő szakács innen vette el szabályszerű átvétel nélkül. Rendszeresen kevesebb húsmennyiséget készítettek elő, mint az aznapra betervezett adagoláshoz szükséges lett volna. Sok esetben előfordult, hogy például a 8 kiló húsból 2—3 kiló, de volt amikor ennél is több hiányzott. Megtörtént, hogy a gulyásban 1,5 deka húst szolgáltak fel, vagy feltétként 3—4 dekás húst, a 7—8 deka helyett. Megtörtént, hogy a 70 kiló burgonya helyett csak 50 kiló került felhasználásra. A vádlottak a megmaradt előfizetéses ételt, az étkeztetés lejárta után a szabályzat előírásával ellentétben nem semmisítették meg, hanem hűtőszekrénybe tették és másnap, vagy a következő napokban a la cart értékesítették. De az is előfordult, hogy az előfizetéses csontlevest másnap már húsleveskent hozták forgalomba.

A konyhai állapotokhoz hasonló volt a kávé készítése is. Például 1964 február 14 és 21 közötti időben a blokk szerint 8,64 kiló babkávénak kellett volna elfogynia, s ezzel szemben zott. Bodor János a leltározás alkalmával körülbelül 6 kiló májból és egyéb húsféleségből májashurkát készített. A májashurkából az akkor este szolgálatban lévő dolgozókat vacsora után megkínálta, a megmaradt árut a hűtőszekrénybe tette, ahonnan másnap elszállíttatta.

Hotter Nándorné másodrendű vádlott leányával együtt lakott a Békében. Hotternét egyszeri térítésmentes étkezés illette meg. Lánya is itt étkezett, de utána egyetlen esetben sem fizette be az étkezési díjat. Még akkor sem fizette ki az 5,90 forintos térítést, amikor az előfizetéses étkezés listájában lánya neve is szerepelt. Ilyenkor ugyanis Hotterné egy nevet kitörölt a listáról és lánya nevét írta be.

A bíróság a vásárlók megkárosításának bűntettében, valamint a társadalmi tulajdont károsító sikkasztás bűntettében állapította meg bűnösségüket, ezért Bodor Jánost 10 hónapi szabadságvesztésre és 2000 forint pénzbüntetésre, Hotter Nándornét 8 hónapi szabadságvesztésre és 1500 forint pénzbüntetésre ítélte.

Közlemények

Uj tánciskola kezdődik október 20-án, kedden este 7 órakor Pécs Városi Művelődési Házában (Déryné u. 18.). Tanít Fellnerné. Beiratkozás a helyszínen.

Felvétel az irodalmi színpadnál. Pécs Város Dr. Doktor Sándor Művelődési Házában (Déryné u. 18.) ma de. 11 órakor meghallgatják a felvételre jelentkezőket, akiknek egy szabadon választott verset kell elmondaniuk. Jelentkezhet minden versmondó fiatal.

Tánciskola kezdődik okt. 20-án, kedden este 7 órakor a Vasutas Kultúrotthonban. Várady Antal u. 7/2. Tanít: Balog.

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber

KŐBÁNYAI GYÓGYSZER

1964 OKT -8.

*

Dési Huber István kiállítás nyílt a Magyar Nemzeti Galériában. 1024

*

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 186-296, 186-207

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17,
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

Dési Huber

OKT 1

NAPLÓ

Október 1

Dési-Huber István emlék-kiállítás nyílik október 6-án, a Magyar Nemzeti Galériában. Megnyitóbeszédet mond Ortutay Gyula akadémikus.

1021

NATO-országok vezetőivel c

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1964 OKT 18.

1021

EGY MUNKÁSMŰVÉSZ ÉLETMŰVE

Dési Huber emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

Februárban emlékeztünk halálának 20. évfordulójára, nemrég pedig emlékkiállítása nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában Dési Huber Istvánnak, szocialista munkás-festőművészünknek. A kiállítás 110 olajfestményével, 159 rajzával és 60 rézkarcával teljesebb értékű bemutató, mint 1947 tavaszán az Ernst múzeumban rendezett első. Hitelesen és meghitten, ugyanakkor reprezentatív tisztességtétellel mutatja meg Dési Huber helyét a magyar nemzeti festészetben és az egyetemes képzőművészetben. Egyidejűleg híven tanúskodik a munkásművész kifinomult közösségi tudatáról.

Az emlékkiállításon azt is nyomon követhetjük, hogy mi mindent kellett leküzdenie Dési Hubernek, az elszegényedett órásmester fiának, aki gyerekfejjel anya nélkül maradt. Proletársorban ezüstkovácsoló munkásként, a formális iskolai képzés alkalmaibói kirekesztve, a túlterheltségből származó, s korán jelentkező tüdőbaja miatt fokozatosan gyengülő testi állapotban meglehetősen későn, férfikora delén találta meg a maga egyedülálló dinamikus formanyelvét. Bepillantást enged a kiállítás arra is, hol érezzük betetőzöttnek Dési Huber életművét.

Milánóban és Észak-Itália több városában élt és dolgozott, mint ezüstműves munkás a húszas évek derekán. Ott keltezett rézkarcai még jobbára csupán részletekbe menő tanulmánymunkák városképekről, emberekről. Hazatérte után 1928-ban szakít ezzel a műfajjal, s áttér a tömörebb költői kifejező készséget kívánó linóleummetszésre. Ebben a sokszorosított grafikai műfajban már éretten, önálló szerkesztőkészséggel agitál a munkásosztály érdekében.

Rákoscsabáról naponta jár be dolgozni, és éjszakáit rövidíti meg, hogy belemélyedhessen és élete fogytáig kutathassa az olajfestés titkait. A napi munka mellett, a pihenés óráiban rajzolt.

Korának úgyszólván minden formakísérletét sorra tanulmányozta és legbelsőbb élményei alapján alakította ki saját stílusát. — Ilyenek a monumentális igényű szénrajzos grafikái: az Önkínzó önarckép (1938), csakúgy mint a leghitelesebb József Attila portréja, Töprengője, Ifjú munkása, stb. Valamennyi síkba átfogalmazott kőszobor. Vastag határoló vonalaik szenvedélyes izzásúak, ott is, ahol természetet jelenít meg. (Budakeszi park, 1936, Budakeszi táj.) Ilyenek még: Viharmadarak, Napraforgós táj, Falusi temetés. (1940) és az utolsó szülőföldi látogatásának élményeiről szóló megrázóan szép képei. Legérettebb festményei már-már kitörnek a táblaképi keretből monumentális sík- és térhatásukkal nagy felületet követelnek.

A Nemzeti Galéria ezzel az emlékkiállítással méltóképpen dokumentálja a szocialista Dési Huber István gazdag életművét.

Nagy Tibor

téket fel a harcot. Tíz
tapasztalatai alapján a
delem 11 kártékony ro
faj ellen sikeresnek mu
kozott, 14 őshonos ro

nberek

anyagot, amelyet a dolgozó-
szobában könyvekből nem
lehet megszerezni. Az ilyen
munka azonban igen koc-
kázatos, a megfigyelő köny-
nyen szenvedhet égési se-
boket, gázmérgezést.

Amikor néhány hónappal
ezelőtt a kutatók egy cso-
portja helikopterrel leeresz-
kedett a Karimszki vulkán
lejtőjére, két fiatal kutató,
Genrih Steinberg és Anato-
lij Csirkov csaknem az éle-
tével fizetett merészségéért,
annyira közel nyomultak a
láva forráshoz. Steinberg
súlyosan megsérült, nyolc
napig feküdt eszméletlenül
a kórházban. Csirkov pe-
dig, aki combcsonttörést
szenvedett, a mai napig is
bottal jár...

Az említett két fiatal vul-
kanológus és társaik már
nyolc működő vulkánt és
három kitörésben lévő tűz-
hányót másztak meg, olyas-
mivel foglalkoznak, aminek
elméleti jelentősége mellett
rendkívül fontos gyakorlati
haszna is van. Meghatároz-
zák például, hogy hol kez-
dődnek és végződnek a vul-
káni kitörések által fenye-

önpusztító
módszer, amelyet feltűnő
sikerrel alkalmaztak a Cu-
racao szigeten. Itt mintegy
15—20 millió dollár kárt
okozott az állatállományban
a Callitroga hominivorax
nevű légy, amely tojásait
előszeretettel rakta le az ál-
latok sebeibe és lárvái
olyan betegséget okoztak,
amelynél élve elrohadtak
az állatok ezrei. Az említett
akciónál mintegy 22.000
hektár legelő terület felett
repülőgépekről 3 millió besu-
gárzással meddővé tett
hímlegyet szórtak le. A
nőstények párzása az ivar-
talanított hímlegyekkel
meddő tojások lerakását
eredményezte. Ez az ön-
pusztító biológiai védelmi
eljárás ebben a zárt tér-
ségben teljes sikerrel járt.

A biológiai növényvéde-
lem módszerei napról napra
bővülnek és remélhető,
hogy az elkövetkező évtize-
dekben a vegyszeres véde-
kezésnél tökéletesebb mó-
don lehet majd a kárté-
kony rovarokat kiirtani.

Endresz István

Mikrovibrációk keltik a test melegét?

Az osztrák, nyugatnémet és svájci biofizikusok bécsi kongresszusán nagy érdeklődést keltett Rohracher professzornak, a bécsi egyetem élettani intézete vezetőjének előadása. A tudós évek óta folytat kísérleteket annak tisztázására: hogyan keletkezik és marad állandó a szervezet melege. Megállapítása szerint az emberi test másodpercenként 6—13-szor megrázkódik. Ezek az úgynevezett mikrovibrációk, amelyeket csak különleges műszerrel lehet észlelni, a testmeleg forrásai és fenntartói. Japán kutatók által kidolgozott műszerrel a mikrovibrációkat kis emlősökön, például egereken ugyanúgy sikerült észlelni, mint elefántokon és más melegvérű

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber István
PESTMEGYEI HIRLAP
1964 OKT 24
1021

PESTMEGYEI Hírlap

„Olyan ember volt, aki szerette az életet"

Dési Huber István gyűjteményes kiállítása

Nemrég nyitották meg a *Nemzeti Galériában Dési Huber István* gyűjteményes kiállítását. A tárlaton rajzok, rézkarcok, akvarellek, tempera- és olajfestmények. Sok embert vonz a kiállítás: műértőket, művészeket, festőket, egyszerű embereket, akik elragadtatással és csodálattal nézik végig a képeket. *Áhítatuk a mesternek, a nagy magyar proletárfestőnek szól, aki mélyről indult, de műveivel a legmagasabb csúcsokat is bejárta.*

— Talán nem is tudom, hogy hol kezdjem. Olyan sok minden történt velünk, annyi mindenen mentünk keresztül, hogy azt egy rövid beszélgetés alatt, szinte lehetetlen elmondani. *Olyan ember volt a férjem, aki szerette az életet, az embereket és végtelenül szerette a művészetet, aki töretlen hittel, hallatlan akaraterővel, súlyos betegen is dolgozott azért, hogy minél többet adjon az utókornak, bár magának kevés reménye volt arra, hogy az áhított kort megéri.* Még az utolsó napokban, a budakeszi szanatóriumból írt leveleiben is így kiáltott fel: „... *mikor leszek már munkaképes?... Nekem dolgoznom kell!*" — mondja a festő özvegye.

„Férjem olyan ember volt..."

— 1923-ban házasodtunk össze. Csupa küzdelem, küszködés volt az életünk. Harc a mindennapi kenyérért. Férjem részt vett az ifjúmunkások megmozdulásaiban, szervezkedéseiben. Szemináriumokat, marxista előadásokat tartott. 1934 áprilisában a KUT (Képzőművészek Új Társasága) kiállítást rendezett. Ezen a tárlaton állították ki a *Terézke*, az *Öreg csősz*, a *Szénbányász* című képeit. És 1934-ben halt meg *Derkovits Gyula*, a kortárs. Halála nagyon megrázta *Dési Hulbert*, s ő is nosztalgiával beszélt az életről. Betegsége pedig egyre jobban elhatalmasodott rajta. Évek teltek el a tüdőszanatóriumban. És ott, a *budakeszi* öreg fák alatt csúcsosodott ki *Dési Huber* művészete. Az erdő, a farakások, a kis utak, surranók megihlették, s talán itt készültek a leginkább leszűrt, legszebb szénrajzai: a *Budakeszi erdőrészlet*, a *Kisfiú madárkával*, a *Fatörzsek*.

— A háború évei alatt is lankadatlanul dolgozott. Éjt nappallá téve festett, rajzolt. A rézkarcot abba kellett hagynia, mert roncsolt tüdeje a maratást nem bírta. Úgy érezte, sok dolga van, még sokat kell elvégeznie. De a betegség újra közbeszólt, s 1939-től kezdve ismét többször volt a budakeszi szanatóriumban, 1944 februárjában bekövetkezett haláláig.

Azóta poszthumusz Kossuth-díjjal tüntették ki, emléktáblát állítottak a budakeszi szanatóriumban és az Ipar utca 11. számú ház falán, ahol lakott.

A kiállítási termek végére értünk. A kihalt folyóson, a szobrok között, *Radnótinak* Dési Huberhez írott szavait mormolom:

„A sorsod ellenére voltál mester
és példakép. Hívő, igaz, okos;
a munkáló idő emel ma már
hiába omlik rád sir földje most."

Bartha Katalin

Dési Huber: Szoptató anya

PEST MEGYEI Hírlap

FALUBÓL VÁROS LESZ

...badulása 20. évfordulójára – Modern városközpont, ...edek – Bővül a „ki mit vállal" mozgalom

Százhuszonöt további lakás készül. Természetesen nemcsak a város közepén van építkezés, *Nagykőrös* három új városrésszel gyarapodik. Az egyik, a *tormási* szőlőskertek területén már kialakult. Közelében, a *temetőhegyi* szőlőskertek területén, valamint északon, a *bokrosi* részen ugyancsak új lakótelep épül. *Tormáson* két évvel ezelőtt végezték el a parcellázást, itt hetvenhat 160—180 négyszögöles házhelyet szabtak ki. A közeli konzervgyár dolgozói közül harminchárman két építőcsoportot alakítottak és közös erővel építettek fel harminchárom előkertes, szép családi házat. Mindegyikben kétszobás, fürdőszobás, összkomfortos lakás van. Huszonkilencbe már be is költöztek. Ugyanitt az OTP közel száz négy-négy lakásból álló épületet épít fel az idén. Jövőre további kilencven hasonló lakás készül. tíz konzervgyári dolgozó pedig új építőcsoportot alakított. Tíz házat magánosok építettek itt föl. jövőre további harminckettőt építenek.

A városfejlesztési alapból közművesítették az új lakótelepet, külön artézi kutat és hidroglóbust kapott és az egészséges vizet közel három kilométer hosszú csőhálózat vezeti az új házakba. Még az idén 1200 méter hosszú betonjárdát is kap a telep. Villanya már van, de a hálózat némi bővítésre szorul. Erre is sor kerül ebben az esztendőben.

— Sokat reméltünk a kőrösi termálvíztől — érinti a nehéz kérdést a főelőadó. — Szépen elterveztük, hogy azzal tápláljuk nyaranta a strand medencéit, a hűvös időszakokban pedig a Szabadság Tsz tervezett hajtatóházát fűtjük vele. Az olajkutatók által fúrt két kútból meleg víz tört fel. Az egyik vizét közel három kilométer hosszú csővezetéken vezettük a városba. Ez a kút azonban percenként csak százhúsz liter 42 fokos vizet ad, ami a strand igényeit sem elégíti ki. A Szabadság Tsz hajtatóháza viszont még mindig nem épült fel. A másik kutat berobbantották az olajkutatók, de megnyitása könnyen menne, csak a vezetékeket kellene kicsit meghosszabbítani.

Szerepel a tervben persze még sok más is; a jó öreg művelődési ház rendbehozása, felszerelésének korszerűsítése, egy gázcseretelep építése, a cigányok lakásviszonyainak megjavítása, és — az a nagy csatorna, amelyre nemcsak a lakosságnak, hanem a gyors ütemben fejlődő konzervgyárnak is nagy szüksége lenne. Tanulmánytervе most készül.

Nagykőrös hajdan is híres diákváros volt, ma is az. Öreg gimnáziumán kívül van már élelmiszeripari technikuma, népes zeneiskolája és egyéb tanintézetei. Vonzóköre messze a környékre kiterjed.

Egy nagyobb, legalább száz személyes diákotthon helyét már ki is jelölték, szintén a városközpontban,

az öreg gimnázium mögötti telkeken.

— De hát a forint, a forint...

Nagykőrös a magyar konyhakertészet egyik nagyon jelentős centruma. A kertgazdaságoknak és a konzervgyárnak igen sok szakmailag jól képzett dolgozóra van szüksége. Az iskolák megvannak hozzá. Valóban gondoskodni kellene a környékből idekívánkozó diákok elhelyezéséről is.

Magyar László

Égen, fö... a keny...

(Kiküldött munkatársunk telefonjelentése)

Ez sem mindennapi eset! Péntek délután a megyék közlekedési ügyészeit várták a Budaörsi repülőtérre. Nem protokoll-esemény, nem ünnepélyes érkezés vagy búcsúzás a találka oka, de még nem is személyszállító repülő masina, annál több *vegyszerszóró egymotoros.* A növényvédelmi repülőközpont bemutatóteremmé változott, rövid időre.

A közlekedési ügyészeknek bemutatják, milyen a szabályos repülés a táblák fölött, amikor valamilyen vegyszert szórnak.

A legfrissebb hír mellett nem érdektelen beszámolni arról, hogy *405 ezer holddal már a napokban átlépték az évi programot, még vagy 40 ezer hold vár légi kezelésre.* Ahol le... most műtrágyát és si...

Zászlót ka...

Ráckeve, a Csepel-szige... „fővárosa" zászlót kapott... Nem sportteljesítményért – bár most, az olimpia finisében az lenne időszerű —, hanem azért az eredményéért, amelyet a takarékosság terén elért. A ráckevei járási művelődési házban került sor a nagy tapsot kiváltott aktusra. Ezután tovább folytatódott a taps, hiszen a fővárosi művészek, sikeres műsorukkal, rászolgáltak az ün...

Vatay Elemér, az OTP Pest ...zében tartja a takarékos...

Dési Huber István

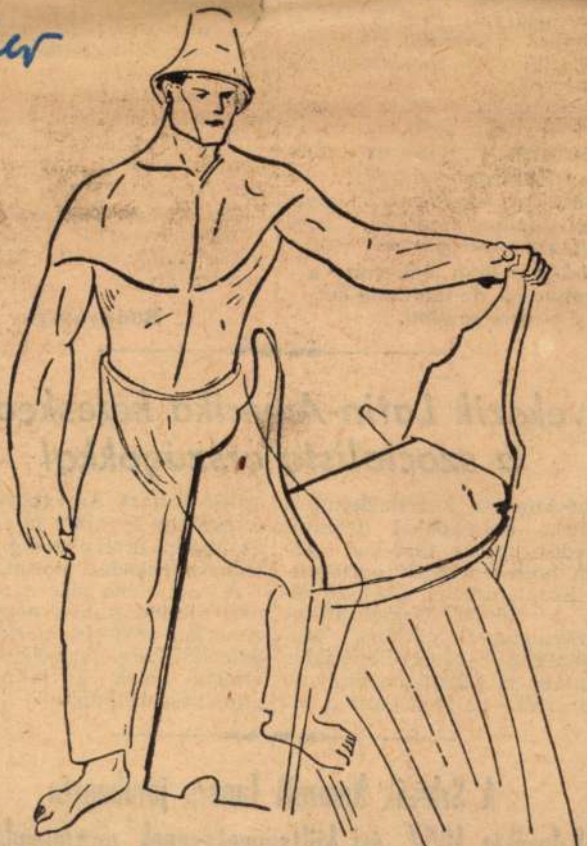

Dési Huber István: Kubikos

gát.

Szokásszeressé vált, hogy a diákok *több órával hamarabb érkeznek*, és mégis több százan kiszorulnak az előadásokról.

Jean Dercourt, a diákszövetség elnöke délután a Sorbonne udvarán összesereglett több ezer diák előtt megdöbbentő adatokat ismertetett: „az egyetem jelenlegi épületei félévszázadosak. 2000 hallgató számára épültek.

Ma hússzor több diák van a Sorbonne-on, de tanterem kétszer se több.

megfelelően."

A hírhedt Halle aux Vins, a Sorbonne követelésének fittyet hányó borraktár előtt vitt el hazafelé vezető utam. Láttam, amint egy diák krétát vesz ki a zsebéből és a raktár előtt felhalmozott üres hordók egyikére ráírt valamit. Pár szót csupán, a kongó boroshordóra festett keserűség, az akasztófahumorral vegyes elkeseredettség telibe találó szavait: „Ez a francia szputnyik!..."

Rudnyánszky István

Növekszik Latin-Amerika kereskedelme a szocialista országokkal

Latin-Amerika kereskedelme a szocialista országokkal jelentős növekedést mutat 1957-hez képest. A latin-amerikai országokból a Szovjetunióba, Csehszlovákiába, a Német Demokratikus Köztársaságba, Bulgáriába, Magyarországra, Lengyelországba, Romániába és Albániába irányuló *export* értéke az idén eléri a *160 millió dollárt*. Az exportált áruk értéke egy év alatt *30 százalékos*, az import értéke pedig *20 százalékos növekedést* mutat.

A kapitalista piac depressziójának tulajdonítható, hogy Latin-Amerika növekvő mértékben új piacokat keres termékeinek — állapítja meg a latin-amerikai „Business Highlight".

A Szlovák Nemzeti Tanács jóváhagyta Szlovákia 1957. évi költségvetésének zárszámadását

A Szlovák Nemzeti Tanács a [illegible] kifejezésre a népi demokratikus

1960. XI 27.

A NÉPSZABADSÁG KULTURÁLIS MELLÉKLETE

Az alkotó, a tervező, a tanító

UITZ BÉLA ÚJRA ITTHON

A festő, akinek alkotásait nemzetközi aranyéremmel jutalmazták, akinek kiállítási anyagát egy tételben vásárolta meg az ország legkényesebb műgyüjtője, akit nem keserítettek meddő próbálkozások, nem sértettek méltánytalanságok, visszautasítások — a felszabadulásért és felszabadításért küzdő proletariátus oldalára áll.

Uitz Bélát, a sikeres fiatal festőt a valóság tényeinek felismerése, s az ellentétes jelenségek összefüggését forradalmi ihlettel elemző bölcselet indítja el egész életre szóló küzdelmek útján. Kutató bizonytalanságából ezerkilencszáztizenkettő rendőrattakja és a kiontott munkásvér rázza fel. A nagy ügyet, amelyre erejét s munkáját feltenni érdemes, amely majd sorsát s pályáját meghatározza — Marx és Engels írásainak fényénél ismeri meg, azokban a tanításokban, amik a világot már nemcsak magyarázzák, hanem meg is akarják változtatni.

Ezerkilencszáztizenkilenc áprilisában, a Magyar Kommün izzó napjaiban cikket ír a Vörös Ujságba: *„A festőművészetben is szemben állnak a forradalmi szocialista világnézetű művészek a reakciósokkal, a forradalmi szocialista művészek a polgári toldozó-foldozó, idealista művészekkel ...”* És amit cikke hirdet az újsághasábokon, azt hirdeti a házak faláról gyújtó, szenvedélyes lendületű plakátja: *Vörös katonák, előre!* S ezt az elméletet, ezt a gyakorlatot adja át tanítványainak a vezetésére bízott Proletár Képzőművészeti Tanműhelyben mindaddig, míg a proletárdiktatúra bukásával börtönbe nem hurcolják, emigrációba nem kergetik.

És azóta?!

*

Jó néhány órát beszélgettem vele mostanában, s a legmaradandóbb benyomásom, hogy ez a tőlünk harmincnégy éves korában elvándorolt művész négy évtized múltával is milyen lángolva alkot, tervez és tanít.

Hatalmas méretű és igényű falfestményei, ellentéteket összefogó, bonyolult folyamatokat egybe szerkesztő vázlatainak óriáskartonjai, s alkotásainak, terveinek szilárd alapját adó derűs és kemény életbölcselete — az anyagnak és a gondolatnak azt a dialektikus egységét példázza, amit Uitz Béla minden művészi alkotás kulcsának tekint.

Három hatalmas albumot lapozunk végig, s életművéből így is csak töredékeket kapunk. Monumentális formavilágú, korai szénrajzainak reprodukciói után a Tanácsköztársaság idején készült képek és vázlatok tűnnek fel, majd egy freskókompozíció, amit a forradalom leverését követő menekülése alatt készített. Aztán bécsi rézkarcok és linómetszetek következnek, köztük a világhírű *Luddíták-sorozat*, az angol géppromboló munkások lázadásának lenyűgöző ábrázolása. A párizsi korszak változatos képsorában már felbukkannak a konkrét harci feladatok, olyan magas művészi fokon megoldva, mint például az imperialista háború és a gyarmatosítás ellen döbbenetes erővel viaskodó rajzciklusok. Párizsból jut el Uitz Béla Moszkvába, s munkásságát ettől kezdve eszmevilágának teljes kikristályosodása, az alkotások szinte hihetetlen bősége jellemzi. Marx, Lenin, Thälmann, Dimitrov, Kun Béla emberközelségű arcképeit látjuk, tanulmányok és vázlatok rengetegét, kifejező kompozíciókat az 1905-ös forradalom, a Véres Vasárnap, a szocializmus építésének falképeihez, plakátokat a Honvédő Háború idejéből, egy kirgiziai óriásfreskó terveit és változatait, részleteket a sztálingrádi eposzból, végül dédelgetett tervének: a magyar munkásosztály küzdelmeit megjelenítő falfestménynek zárótételét — az ellenforradalom leverését szimbolizáló anya elszánt és bánatos alakját.

Egy gazdag, harcos, gyönyörű alkotó élet termése.

Bölcsen és biztonságosan nyúl korunk képzőművészetének legnyugtalanítóbb kérdéseihez. Elemzését, véleményét, ítéletét hosszú-hosszú gyakorlati és elméleti munka kristályosította ki.

— Ha a „tiszta” absztraktok és a „tiszta“ realisták táborát tekintjük — mondja —, könnyű megállapítanunk legjellemzőbb tulajdonságukat: tudniillik, hogy egyikük sem tiszta. Engelsszel szólván ezek így beszélnek: igen-igen vagy nem-nem. Holott éppen az igen és a nem között van „a kutya eltemetve”. Mert, akik a „tiszta absztrakcióra” mondanak kizárólagos igent, azok egyben azt is mondják: nem kell a természet, nem kell a világ, nem kell a társadalom. az ember sem kell, nem érdekli őket az ember és ember közötti viszony, képtelenek meglátni a való élet folyamatát, belső ellentéteit, az osztályharcot pedig egyszerűen letagadják. Persze, ha az embereket úgy irányítják, hogy ne lássák és ne ismerjék az életet, akkor szabaddá válik az út a kizsákmányoláshoz, a rabláshoz, a háborúhoz. És így kiderül, hogy a tiszta, elvont művészet nem is olyan bohó kitalálás, hanem életünk egyik fontos jelenségének, az imperializmus világnézetének visszasugárzása.

— Mondjunk tehát kizárólagos igent a „tiszta realizmusra”? De mi a tiszta realizmus? Olyan szemlélet, ami a jelenségeknek csak egy oldalát képes átfogni, s amennyiben ez a jelenség a természet — úgy materialista. Azonban amennyiben egysíkúan és kizárólag csak a természet — úgy fogyatékos, vulgármaterialista, azt is mondhatnám: metafizikus — materialista alapon. Megint Engelsre kell utalnom, aki azt mondja, hogy kis házi dolgokhoz egészen jól használható a vulgáris materializmus. Viszont nagy dolgok végbevitelére — nevezzük a képzőművészetben egysíkú, tiszta realizmusnak, vagy akár naturalizmusnak — egyáltalán nem alkalmas. Márpedig a mi feladatunk nem kis dolog: egy új világrendszer felépítése. Nekünk, kommunista művészeknek, ha feladatunkat jól akarjuk betölteni, a dialektikus-materializmus alapján kell állanunk, hogy a reálist és az ideálist, az elvontat és a valót, az embert, a természetet, a társadalmat és a gondolatot, a tartalmat és a formát, minden irányú összefüggésében és az ellentétek egységében tudjuk megjeleníteni ...

*

A nagy klasszikus remekek tüzetes elemzése szerezte meg Uitz Bélának azt a felismerést, hogy különösen a korszakváltó kultúrák nagy műalkotásain bőségesen tanulmányozható a természettől ellesett dialektika alkalmazása. A ma kommunista művészei ezt a kultúrörökséget gazdagon gyümölcsöztethetik a forradalmi, szocialista piktúra megteremtésében. A szocialista művészeti szemlélet legfontosabb vívmánya hogy az alkotók tekintetét elsősorban az emberre, a természetre, az életre irányította. Ennek a valós, materiális síknak feltétlen elsőbbsége mellett azonban a gondolati, a kivitelezési, az ideális sík sem homályosulhat el. A formát olyan magasra kell emelni, olyan fényesre kell csiszolni, hogy a forradalmi tartalom messzire fénylően világosodjék meg benne és általa. Ez a hetvennégy esztendős Uitz Béla művészi hitvallása.

*

Uitz Béla alkotásainak, terveinek, tanításainak legtelítettebb korszakához érkezett. Hinni és remélni akarjuk, hogy ez a korszak, alkotásaival, terveivel és tanításaival, újra a miénk lesz. Második hazájában, a Szovjetunióban szerzett kincseivel: tudásával és tapasztalatával nagy hasznára lehetne megújult régi hazájának: a szocialista Magyarországnak.

Békés István

„A MAGYAR RAJZMŰVÉSZET“ CÍMŰ KÖTETBŐL

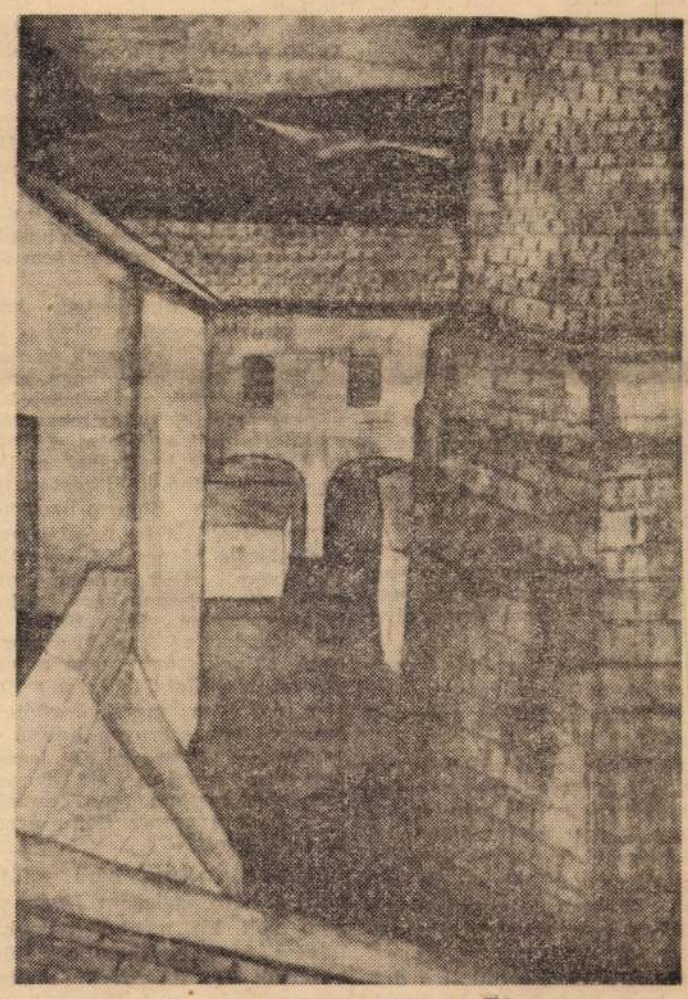

Dési-Huber István: Gyárkémény

Ferenczy Béni: Két kislány.

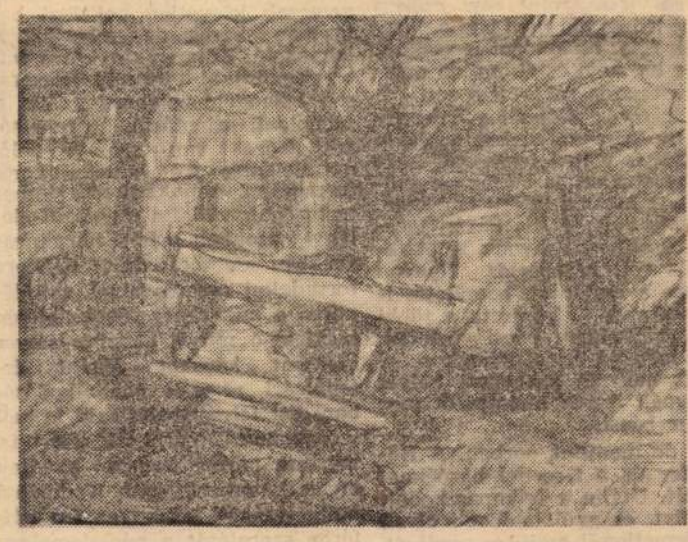

Czóbel Béla: Pad.

Osztrák lapok elismerő írásai a Magyar Állami Hangversenyzenekar bécsi koncertjéről

A péntek reggeli osztrák lapok részletesen írnak a Ferencsik János vezényletével Bécsben bemutatkozott Magyar Állami Hangversenyzenekar szerdai koncertjéről.

A kritikák elismerő, sőt, elragadtatott hangjából csak a *Presse* és a *Kronen Zeitung*, nyilvánvalóan politikai meggondolásból eredő, ellenséges kommentárja válik ki disszonánsan. A Presse ezen az alapon ítéli „közepes teljesítménynek” a magyarok hangversenyét, a Kronen Zeitung pedig zenekritikájában — az 1956-os ellenforradalom iránti rokonszenvének ad hangot és szemrehányást tesz a bécsieknek, amiért zavartalan elragadtatással élvezték a zenekar játékát és *„túl hangosan” ünnepelték a magyarokat.*

Az Osztrák Néppárt központi lapja, a *Kleine Volksblatt*, elismerő bírálata ezzel szemben éppen azt emeli ki címében, hogy a *„zene nem ismer határokat”* és a bécsi hangversenyteremben, amelyet osztrákok, és nem kis mértékben magyar disszidensek töltöttek meg *„két órán át minden feledésbe merült, ami az embereket elválasztja egymástól”*. A tapsot, az éljenzést és az elismerést olyan viharos szívélyesség hatotta át, amely a hangverseny végére ujjongó orkánná fokozódott — írja a néppárti lap.

A Raab kancellárhoz közelálló *Neue Tageszeitung* is feltétel nélküli elismeréssel ír Ferencsik János briliáns karmesteri tehetségéről, a zenekar magasszínvonalú művészi teljesítményéről és megállapítja: *megérdemelt „bombasikerük” volt.*

A *Wiener Zeitung*, az osztrák kormány hivatalos lapja, a magyar zenekar kulturáltságát, Ferencsik rokonszenves szerénységét, *Beethoven hű tolmácsolását* emeli ki.

Elismerően ír a magyar hangversenyről a kommunista *Volksstimme*, a szocialista *Arbeiter-Zeitung*, és a kormánykoalíció lapja, a *Neues Österreich* is.

PAP KÁROLYNÉ:

A főnök úr

Éppen gépeltem a gyorsírásban felvett leveleket, osztályfőnökömön már a következő napon feldolgozandó aktákba merült, amikor belépett az irodába Steiner úr, egy Lehel utcai garázstulajdonos. Elég gyakran fordult meg cégünknél, most is leült, s míg a vezérigazgató elé került, figyelgette gépelésemet, majd rám mosolyogva megjegyezte:

— Csuda ügyes ez a kislány. Nekem is pont ilyen kisasszony kéne az irodámba.

Ránéztem a hegyes szakállú, alacsony, deresfejű Steiner bácsira:

— Én is szeretnék elmenni innen, amióta a Margit meghalt.

— Arra a szép fiatalasszonyra gondol? — kérdezte Steiner bácsi —, a Margitra? Talán rokona?

— Nem — feleltem —, nem rokon, csak rokonszenves. És oly sokat és erősen gondolok rá, hogy alig tudom a munkámat elvégezni...

— Hát jöjjön hozzám, kisasszony! Meglátja, milyen jó dolga lesz! Még autózhat is, amennyit csak akar!

Úgy látszik, osztályfőnökömnek nem volt szüksége nagy rábeszélésre. Két hét múlva már ott dolgoztam Steiner úr irodájában. A vezérigazgató úr nagyon sajnálta, hogy elhagyom őket, de ez csak olyan értéktelen udvariaskodás volt. Nem számított egy alkalmazott le vagy fel.

Hát egészen úgy indult a dolgom, hogy kitűnő helyre kerültem. Ez is földszintes házacska volt, tiszta udvarral, nyolc oleanderfával, amelyek roppantul barátságosan fogadták a belépőt.

Steiner úr rettentő kedvesen fogadott engem. Leültetett a legvilágosabb helyre, elém rakta a pénztárkönyvet, hogy majd azt kell vezetnem, de ne iiedjek meg, kevés a munka, néha egy-egy szép német levél, mert tudjam meg, itt kevés a garazsírozás, de annál nagyobb uraké és azokkal németül kell levelezni.

Ebédet is kaptam. Benn az udvarban volt egy kis vendéglő, két-három rózsaszínű abrosszal letakart asztal, rozoga székek. Az állandóan fortyogó pörkölt szaga úgy betöltötte az egész házat, s az irodát is, hogy még a tinta is pörköltlének tetszett. A túróscsúszának, lekváros buktának, mindennek pörköltíze és szaga volt, Steiner úrnak is.

S a benzinnek is. Valami boldog pörköltség áradt szerte és itt nem lehetett lázadozni, elégedetlenkedni.

Négy kocsi állt a garázsban: a Bissingen gróféké, Andrássy grófé, a Born báróé és Groedel báróéké.

A sofőrök vidám, elégedett, szélesvállú, szép fiúk. Legszebb a Bissingen grófkisasszonyok sofőrje volt: a Berán. Magas, egyenes, szőke jegenye. Amikor először jött be az irodába, hetykén vállra vetett kabátjában, megértően mosolygott Steiner bácsira, aki valahogy olyan szemérmesen mosolygott rá vissza, mint egy csókon kapott leány, aki nem bánja, hogy tudják róla: csókolózni is szokott. Akkor ezt nem értettem, de nemsokára erre is rákerült a sor.

Andrássy gróféknál a Schwarz szolgált. Schwarz egyben az éjjeli garázsőr is volt, feleségestül, két kislányostul ott is laktak az épületben, a kocsma fölötti emeleten. Ő fekete volt és ha Berán jegenyéhez, akkor Schwarz sötét fenyőhöz volt hasonlatos. Nagyon szerette a családját, becsületes is volt, amivel elrontotta a többi sofőr és Steiner bácsi üzleteit, ezért még az én ottlétemkor el kellett hagynia szolgálati helyét és csupán őrnek tartotta őt meg Steiner bácsi.

No de menjünk sorban. A Höfer úr a Groedel báróéknál szolgált. Utálta a felkapaszkodott fakirályt, és gyűlöletében olyan szemérmetlenül csalta a gazdáját, ahogy már szinte nem is lehetett. De Höfer úr porosz volt, és Groedelék, mint Steiner úr mesélte, valósággal féltek tőle. Nem volt olyan összeg, amivel Steiner úr elegáns feliratú számláin el nem számolhatott volna. Steiner úr viszont igen bőségesen keresett Höfer úron, mert a szögek, csavarok s egyéb alkatrészek mocsaras ingoványain csak Steiner úr tudott evezni. Höfer urat minden hozzám való kedvessége mellett sem állhattam.

Berán azzal dicsekedett, hogy ő egyszerre szolgálja mind a két Bissingen grófkisasszonyt, és úgy uralkodik szívükön, hogy még csak féltékenyek sem mernek lenni egymásra. Schwarz megvetően szakította szét az illatos, gyönyörű halványkék levélkéket, amiket az öreg grófnő küldözgetett neki a garázsba „Steiner úr címén és leveleivel". Höfer úr után nem epekedett a bárócsalád egyetlen tagja sem, mert a báróné már nem élt, viszont nem voltak leánygyermekei. Így Höfer úr megelégedett az Amy kisasszonnyal, akinek szép neve mögött valami édes fiatal hölgyet seitettem, de igen megrökönyödtem, amikor egy szörnyen hosszú és kiálló fogú, idősecske nőt ismertem meg Amyban, aki francia leckékből tartotta fenn magát: ez viszont a porosz Höfer úrnak imponálhatott.

Révész a Born báró sofőrje volt. A báró agglegény lévén, ott nem volt kit meghódítani, bár Révész úr a legkülönbnek tűnt közöttük. De Révész úr segített magán. Ügyesen, hallatlanul merészen elorozta a báró úr elől a szeretőit és így sokkal függetlenebbül élt sofőrtársainál.

Mindent magától Steiner úrtól tudtam meg, igen hamar, két-három számla megírása közben. Steiner úr szüntelenül, megállás nélkül tanított engem. Meg kell ismernem, mondotta, az életnek ezt a derűs oldalát, az egyetlen lehetőséget, ami által kiélvezhetem az életet addig, amíg fiatal vagyok és kelletős. Mindezt úgy prédikálta, mint egy pap, aki magát az eszmét terjeszti, és utána a hallgatóságra bízza, hogy s miként cselekedjék.

De ahogy múltak a napok, Steiner úr tanítása mind személyesebbé vált. S egy nap már nem azt mondta: addig kell élnem a lehetőségekkel, amíg tetszem, hanem amíg neki tetszem. Neki és senki másnak! Nekem — mondotta — most már mindegy lehet, mert a sofőrök úgy is azt hiszik, hogy a barátnője vagyok. Ez természetes is, mert ő semmiképpen sem öreg még, a deresedő fej nem számít, a forró szív számít és őneki forró a szíve és én nagyon kellek neki. Csak mondjam meg, mit gondolok: másként mi lesz a sorsom?

Lehetséges, hogy talán férjhez mehetek majd Bodonyi úrhoz, a garázs vasárnapi könyvelőjéhez. Bodonyi buta, s mint az árnyék, hosszú és sovány, és legkövérebb rajta az ádámcsutkája. De ki másra számíthatok én? Bodonyi úr egész héten át a Karpfenstein utcában könyvel egy ócskabútor-kereskedésben, és vasárnap délelőtt a garázsban. Velem együtt ebédel a kis kocsmában, mert Steiner úr a vasárnap délelőttöt is fizeti nekem, külön, és az ebéd is jár hozzá.

Azt mondtam Steiner úrnak:

— Főnök úr, higgye el nekem, én soha nem fogok másként cselekedni, mint a magam kárára. Én elhiszem, és tudom, hogy bárki más az én helyemben szívesen lenne az ön barátnője, sőt, mi több, mind a négy sofőr úré is, s mind az ötüktől szedné el a pénzeket. De én szerencsétlen vagyok, mert én nem vágyom pénzre. Sem ékszerekre, sem ruhákra.

Steiner úr gyér hajaszála mind az égnek állt. Elsősorban is nem tételezett fel egy ilyen fiatal lányról ennyi romlottságot, másodsorban pedig csak nem gondolom, hogy még valaha is az életben ilyen dolgom lesz, mint őnála!

— Ez így is van, főnök úr — hagytam rá.

Akkor elmúlt néhány nap és Steiner úr, legnagyobb meglepetésemre, egészen elhallgatott, s csak a számlákat diktálta be, amit előbb kézzel kellett megírnom, azután a sofőrökkel beszélte meg igen tüzetesen, s csak akkor gépelhettem le. Közben a pénztárt is vezettem, a kisebb-nagyobb kiadásokat, előlegeket a sofőröknek, benzin- és tisztítórongyszámlákat, egy-egy külföldről érkezett alkatrészt, meg a magam és Bodonyi úr fizetését is én vettem ki a pénztárból.

Egy nap azt mondja Steiner úr:

— Jelenka, már nagyon régen nem ellenőriztem a pénztárt. Most van rá időnk.

Azonnal abbahagytam az egyik végnélkülinek látszó számla gépelését, elővettem a kis vasládika kulcsát, melyben a kiadott pénzek nyugtáit és készpénzállományomat tartottam.

Steiner úr csillogó szemüvege mögül erősen megnézett minden nyugtát, majd megszámolta készpénzemet.

— Jelenka, itt hiányzik vagy négyszáznyolcvan korona

— Majd meglesz, főnök úr, tessék csak jól utánanézni. — És vártam, hogy Steiner úr utánanézzen.

De Steiner úr mind sűrűbben hajtogatta:

— Jelenka, itt valami hiba van. Valami baj. A nyugták megvannak, ami pénz van, azt megszámoltam. Itt hiányzik négyszáznyolcvanegy korona.

Mosolyogtam:

— Csak tessék jól utánanézni. Négyszáznyolcvanegy korona az nagyon sok pénz. Egyszerre nem is volt ilyen összegem a kasszában. Igaz?

— Nono, Jelenka, lehet azt szépen össze is gyűjteni, ha az ember akarja.

Mosolyogtam:

— Persze hogy lehet.

— No lássa, Jelenka. Csakis így lehetett. Magának, azt mondja, nem kell a szép ruha, meg miegymás. Hát, úgy látom, mégiscsak kellett. Vagy egy nyaklánc, vagy gyűrű, mit tudom én Jelenka.

Mosolyogtam:

— Nem értem, főnök úr.

— Dehogyis nem érti. Jelenkám. Tőlem nem kellett, de a pénztártól kellett. Igy van?

Mosolyogtam:

— Nem értem még most sem, főnök úr!

— Eh, mit komédiázik! Elsikasztott, ellopott a pénztárból egy óriási összeget és most nem érti! Hát én értem!

Már nem mosolyogtam:

— Főnök úr, én egyetlen fillért nem vettem el a pénztártól, hiszen nekem fizetésem van.

Steiner úr nagyon felháborodott:

— Maga egy haszontalan fruska! Egy szemtelen perszóna! Érti? Nemhogy sírva kérne bocsánatot, nemhogy megijedne és könyörögne, hogy ne jelentsem fel, hát még arcátlankodik!

De én egy könnyet sem ejtettem, egyetlen szóval nem kértem bocsánatot. Olyan káprázatóan furcsa volt ez az egész dolog, olyan hirtelen, olyan felfoghatatlan, olyan üresnek tűnt Steiner úr felháborodása, hogy úgy néztem az egészet, mintha nem is énrólam, hanem valami egészen ismeretlen idegenről volna szó, akihez énnekem semmi közöm.

Hallgattam. Steiner úr pedig egyre dühösebben turkált a kis vasládikóban:

— Énnekem senki se sikkasszon el pénzeket, mert én nehezen keresem a pénzt, keservesen, én egész nap vesződöm a sofőrökkel, a grófokkal, és... és...

És egyszerre csak beledobálta mind a széthányt számlákat, nyugtákat, pénzeket a ládikába. Odalépett hozzám, egészen közel. Megfogta az államat, úgy kényszerítve, hogy a szemébe nézzek:

— De ha akarja Jelenka... Megtérítem. Az egész összeget. Akarja?

Vadul kiszabadítottam arcomat Steiner úr fogása alól.

— Főnök úr! Most már értem az egészet! Szóval: ha nem akarok a szeretője lenni, akkor a tolvaja leszek! Igy van?

— Így. Majd megmutatom én magának...

Fölkeltem a helyemről. Már egészen nyugodt voltam. Ez a zsaroló, tolvaj gazember így akart bekeríteni. Megfogtam a ládikát, kivettem belőle hat heti fizetésemet. Steiner úr csak nézte, mit csinálok. Táskámba raktam a pénzt. Fogtam a kabátomat, mert október volt már, hűvös idő. Megálltam Steiner úr előtt:

— Ide figyeljen, maga tolvaj. Én csak azért nem jelentem föl magát, mert tudom, hogy ügyvédje, meg sofőrjei útján csak nevetségessé tenne engem. Meg a magam hírét sem mocskolom be a maga szennyével. Most pedig itthagyom magát.

Egy perc, és már kint is voltam a Lehel utca kellős közepén, otthagyva örökre az oleanderfákat, pörköltszagot és deli sofőrlegényeket Steiner úrral.

BÉKÁK TAVA

Kodolányi János drámája a Vígszínházban

Kodolányi János írásaival 1947 után évekig nem találkozott az olvasó a sajtóban és könyvkiadásunkban. Csak a legutóbbi esztendőkben jelentek meg újra regényei, s az egyik vidéki színház felújította *Végrendelet* című drámáját, a Néphadsereg Színháza pedig — 1957-ben — a *Földindulást*. Kodolányi háttérbe szorulásának a felszabadulás, pontosabban 1947 után maga az író volt az oka, aki a felszabadulás előtt írt számos művével a politikai jobboldalt támogatta, s 1945 utáni írásaiban is a demokratikus átalakulás következetes programja ellen emelte fel szavát. Ha egy író a közéletben a haladást gátló erők mellé áll, tette nemcsak közvetlen politikai hatásában káros, de emberileg is lehangoló. Kétszeresen káros tettének politikai hatása és kétszeresen lehangoló emberileg ez a jobboldali orientáció, ha tehetséges íróról van szó. Kodolányi jelentős író és valamikor a forradalmi munkásmozgalomhoz tartozónak vallotta magát. Kodolányi azonban már a harmincas években szembefordult ifjúkora forradalmi eszményeivel, s különösen a negyvenes évek elején megjelenő művei okoztak súlyos szellemi károkat főként értelmiségi rétegek gondolkodásában. Ezt félreérthetetlenül le kell szögeznünk, már csak azért is, mert az utóbbi években akadtak olyan kommentátorai Kodolányi hallgatásának, akik az író háttérbe szorulását a népi demokratikus rendszer számlájára akarták írni. Világosan mondjuk ki: Kodolányinak 1945 előtti és utáni jobboldali állásfoglalását nem lehet mentegetni a szocialista építésben később elkövetett hibákkal. Ezen a kronológiailag is képtelen feltételezésen mit sem változtat, hogy a korábbi hibák kiküszöbölése nyilván Kodolányi számára is megkönnyítette annak belátását, hogy saját 1945 előtti és utáni magatartása menthetetlenül hibás és káros volt. Mindez nyilván közrejátszott abban, hogy újabb regényeiben, elsősorban a *Vízválasztóban*, nemcsak pályakezdő műveinek témaköréhez nyúlt vissza, hanem a vállaló emlékezés közvetítésével keresi életútja folytonosságát is 1919-es önmagával.

Ennek a folytonosság-keresésnek jelentős művészi dokumentuma a *Vízválasztó*. Egyben s másban nyilván bírálni lehet s kell ezt a regényét is, a kritika joggal mutatott rá arra, hogy a régi világ bomlásának a képe markánsabb és drámaibb benne, mint az öntudatosodó népi erőké. A regény lényege azonban mégis az, hogy *vízválasztó;* abban az értelemben is, hogy Kodolányit elválasztja rosszízű politikai tévelygéseinek korszakától, s visszaköti életének ahhoz a szakaszához, amelyben az ifjú Kodolányi János a forradalmi munkásmozgalom oldalán állott. Reméljük, hogy Kodolányi további művei erősíteni s nem gyengíteni fogják ennek a megállapításnak az igazát.

Mindezt indokoltabb lett volna elmondani egy *Vízválasztóról* írott kritikában. De ha már úgy hozta magával a szerkesztés szélye, hogy előbb írunk a regényből készült drámáról, mint a regényről, akkor itt kellett elmondani e kérdést illető megjegyzéseinket. Az író szempontjából ez a megoldás nem éppen kedvező, mert a *Vízválasztó* művészileg jobb, rangosabb, mint a *Békák tava*, viszont gondolatilag a fenti észrevételek nem kevesebb okkal kapcsolódnak a drámához, mint a regényhez. Mindkettő Kodolányi magatartásának, szemléletének, állásfoglalásának képe.

Hogy egy téma milyen műfajban jelenik meg, az nem az író önkény kérdése, hanem az ábrázolt életanyag „természeté"-nek függvénye: nemcsak íróját, hanem műfaját is megválasztja a téma. Az anyagnak ez a műfajválasztó képessége tüstént megvilágosodik előttünk, ha ugyanannak a témának különböző műfajú feldolgozásait — méghozzá egyazon író tollából — hasonlítjuk össze. Kodolányi regénye a Tanácsköztársaság utáni időbe vezeti vissza olvasóit, Baranyába, ahol a szerb megszállás miatt még nem vehették kézbe a dolgok intézését a horthysta ellenforradalmárok, de már készülnek a hatalom gyakorlására. Ide menekül a levert forradalom után Németh erdőfőtanácsos fia, Laci, aki a családi úriházban, körülvéve hazugságokkal és az úri társaság konokul buta tagjaival, megmarad nagyszerű eszméi és forradalmi emlékei mellett, s mikor választania kell, a népet, a forradalmi erőket választja, s nem a családját.

Mindezt egy drámai indulatoktól feszülő, a téma területi korlátozottságában is társadalmilag szerteágazó regényben írja meg Kodolányi János. Aminek az ábrázolására azonban alkalmas keret a regény, az nem feltétlenül fér el, simul bele a drámai formába. A *Vízválasztó* sem a *Békák tavába*. A regény hősének, Lacinak az egyéniségéből, s helyzetéből is következik a belső monológok, a fejtegetések, az érvelések, a viták rendkívüli szerepe. Nemcsak azért, mert forradalmas hősünk passzivitásra, otthonülésre van kárhoztatva a nehéz hetekben, nemcsak azért, mert itt szavakban kell megvívnia első csatáit a környezetével, hanem azért is, mert ebben a lelkes fiatalemberben sok a kedvesen naiv, prófétásan „entellektüel" vonás; ez a fiatalember egyszemélyben műfordító széplélek és kezdő forradalmár.

A regény megfelelő teret nyújt ennek az egyéniségnek a bemutatásához, s az írónak ilyen keretek között módjában áll nemcsak azonosulni hősével, hanem az érettebb-tapasztaltabb ember szemléletével megsejtetni azt is, hogy mi ebben az egyéniségben a szép naivitás, a rokonszenvező mosolyt is kiváltó „kezdőség". Laciban nemcsak az igaz embert mutatja meg az író a „Békák tavában", hanem annak a fiatalembernek az objektív és szubjektív képét is, aki egy néptől idegen osztályból szakad át a nép oldalára. Ezt a regénybeli „belülről-kívülről" ábrázolást a dráma nem tudja megfelelően érvényesíteni: ahol a belülről ábrázolás a színpadon feszültséget teremt, ott a Laci egyéniségéhez rokonszenvező kritikai távlatot is teremtő kívülről láttatás a dráma érdekei ellen, a feszültséget meglazítva, érvényesül. A regénybeli ábrázolás kitűnően alkalmas erre az igényes kettős bemutatásra. De ugyanennek az életanyagnak, ebben az időben, ilyen helyzet-

DÉSI HUBER ISTVÁN

A proletár utókor hálája diktálta a forradalmi munkás-paraszt kormány döntését, amikor Kossuth-díjjal tüntette ki *Dési Huber István* egész életművét. Olyan életművet, amely által a művész marxista tudatossággal nemcsak megismeri és megismertetni kívánta a valóságot, hanem megváltoztatni is. Mély gondolkodó volt a hányatott gyermekkorból kinőtt festő és elméleti írásaiban épp úgy kereste a választ korának és osztályának kérdéseire, mint művészi gyakorlatában. Művészete megméretett és – végre – súlyosnak, jelentősnek találtatott.

De semmiféle méltatás, ismertetés vagy kritika nem világíthatja meg jobban e művészetet, mint a művész saját feljegyzései. Mert sokat írt, vitázott, hírlapokban és folyóiratokban a kortársakkal, elvtársakkal és nem elvtársakkal, csatázott a tisztázott fogalmakért csak úgy, mint a tisztázott formanyelvért. Szélesen elemezve és egymáshoz viszonyítva vizsgálta a művészet és társadalom jelenségeit. És minthogy egy polgári társadalom talaján kellett a legmélyebb meggyőződésből fakadó szocialista művészetét megteremteni, kereste a két kultúra ismérveit, megkülönböztető jegyeit. Kutatásai során rendkívül figyelemreméltó következtetésre jutott: *„... a szocialista művészet épp az emberre, az osztályemberre, a tömegre irányítja szemléletét. Őt tekinti a fejlődés hordozójának, a társadalom középpontjának, sőt sok tekintetben a természet átalakítójának is. Míg a polgári művészet már kialakult tradiciókkal rendelkezik, a szocialista művészet indulásában határozottan tradició-ellenes. Míg a polgári művészet az egyén intim rezdüléseinek kifejezése vagy a mesterség épp aktuális problémáinak kivizsgálására törekszik, a szocialista művészet ezek mellett, ezek felhasználásával a tömeg kollektív akaratát óhajtja kifejezni."*

Ám Dési Huber művészete már indulásában sem volt tradició-ellenes és ezt nem csupán rajzainak szigorú szerkezeti rendje és festményeinek modern, de magyar koloritja bizonyítja, hanem az is, ahogyan megfogalmazta annak jelentőségét egy másik írásában: *„Pár dolog mindenesetre már tisztán állt előttünk, ezek: saját festészetünk kritikai feldolgozása; az egészséges tradiciók átmentése; a kísérletezések feltétlen szükségessége, s végül: a dolgozók közvetlen tanulmányozása."* (Kortunk, 1937.)

A dolgozók életének közvetlen tanulmányozása szükségességét ille'ően kevesen voltak hitelesebb hirdetői ennek a programnak, hiszen közöttük ült és kalapálta az ezüstöt, míg a nemesen formálódó, csillogó tálak és kancsók felett – melyekből soha nem evett és ivott – felmérték sorsukat. De később is, mikor már a betegség legyűrte, s a kalapácsot le kellett tennie, köztük s velük maradt. Képeiben egyre-egyre róluk beszél, meg a szegény parasztokról, akiket akkoriban (a második világháború előtti évtizedben) divat volt mitizálni. Dési Huber munkásai a negyedik rend öntudatos képviselői és parasztjai, mint a *„Vihar előtt"* kiáltó kucsmás embere vagy a *„Viharmadarak"* görnyedező alakjai, minden kétséget kizárnak a két osztály összetartozásáról és szerepéről az adott társadalomban. Művekben fejezte ki a lenini elvet, a leforradalmibb osztály vezetőszerepéről és az osztály-szövetség tartalmáról.

Dési Huber István: Overállos ifjúmunkás (szénrajz).

Művészi kifejezési formáit nagy küzdelmek árán alakította ki. Autodidakta volt, hacsak nem tekintjük előképzettségnek az angyalföldi kis szabad-iskola esti óráit, ahol a környék gyárainak fiatal munkásai tanultak és nem egy közülük, mint Dési Huber is, kiemelkedett, nagy művésszé érlelődött. Pedig milyen mostoha feltételek között éltek, dolgoztak mind, hiszen többségükben a napi kenyérkereső munka mellett képezhették csak magukat. S nem is egyszerűen arról volt szó, hogy összehasonlíthatatlanul kevesebb idő jutott a rajzolás és festés alapismereteinek megszerzésére, mint a főiskolák boldog fiatalságának, hanem – mivel proletárfiúk voltak – a szerény mesterségbeli felkészüléssel egyidejűleg állandóan felszínen volt a tartalom kérdése. Csendéleteik még tanulmány-jellegük mellett is, olyan tárgyakból álltak össze – például kalapács és egy pettyes bögre az ablakpárkányon –, melyek a saját mindennapi életükhöz tartozók voltak, de amelyek a művészi általánosítás erejével, osztálytartalommal birtak. Tájképeik témája a külváros, ahol éltek s a falu, ahonnan valaha elindultak vagy nagyritkán visszatértek.

Dési Huber művészetében is éppen a minden témában jelentkező, félreérthetetlen hovatartozás a különösen jelentős. Tiszteletben tartva a hagyományokat, egyúttal korszerűnek lenni a formában: ez volt a legsúlyosabb művi problémája. A korszerűség kérdése is bonyolult volt mert igaz ugyan, hogy az új szocialista tartalomhoz feltétlen új forma is kellett, de nem biztos – ő maga is vitatta –, hogy azok a nyugati festői formák voltak egyedül hivatott hordozói, amelyekre akkoriban éppen a haladó ifjúság esküdött. Dési Huber a maga kimunkálta festői stílusban tolmácsolja mondanivalóit, mert szögletes, nehéz formái megfeleltek a munkásosztály élete ábrázolásának. De kibukban néha szemérmes érzelmessége is, akár az ifjúmunkásokat festi, akár törődött öreget vagy kisgyereket, szinte formái is ellágyulnak. Gyengéd volt a gyengékhez, de pengeéles, ha az ellenségről szólt. Szerette a szépséget, de tudta, hogy ez is történelmi kategória, vagyis hogy más a szép a polgárnak és más a proletárnak. Nagyrabecsülte a polgári művészet és irodalom eredményeit és mint az újhoz vezető lépcsőfokokat tekintette azokat.

Tudatossága átsegítette sok csillogó csapdán és mindhalálig – de műveiben azon is túl! – hű maradt az osztályhoz, *„a dolgozók nehézkes népéhez, mely felvetette"* hogy hirdesse igazát, amelynek győzelmében egy percig sem kételkedett.

OELMACHER ANNA

Az indonéz kormánycsapatok két várost foglaltak vissza a lázadóktól

Dulles titkos tárgyalása Tajpejben — Medanból általános támadást indítanak a lázadók ellen

Az *AP* Dzsakartából érkező jelentése szerint az indonéz kormánycsapatok szerdán elfoglalták *Kotatengah* városát Közép-Szumátrában. A várost védelmező felkelők nem tanúsítottak ellenállást.

A *medani* rádió péntek este közölte, hogy a kormánycsapatok a festői *Toba-tó* keleti partján elfoglalták *Prapatót*. Ezzel Medan és Tapanuli között helyreállt a rendes összeköttetés. A kormánycsapatok tovább folytatják a felkelők üldözését.

Az *AFP* jelenti: *Dzsatikuszomo* tábornok, az észak-szumátrai első katonai körzet parancsnoka szombaton közölte a sajtóval:

Az ejtőernyős kormánycsapatok, amelyek szilárdan kezükben tartják Medant, hamarosan átfogó támadást indítanak a felkelők ellen. E támadás célja Nangolan lázadó csapatainak teljes megsemmisítése.

A *Suluh Indonesia* című naplap szerint

az indonéz kormány elutasította az Egyesült Államok kormányának azt a kérelmét, hogy ejtőernyősöket, helikoptereket és hajókat küldhessen Pakanbaru térségébe

egyrészt *az amerikai létesítmények védelmére*, másrészt *a közép-szumátrai olajvidéken tartózkodó amerikai és külföldi állampolgárok elszállítására.*

Mint a lap írja, e kérelmet az Egyesült Államok dzsakartai ügyvivője még azelőtt terjesztette be, hogy a kormánycsapatok visszafoglalták Pakanbarut. Az indonéz kormány azzal az indokolással utasította el a kérelem teljesítését, hogy *effajta akció a délkelet-ázsiai felségvizek biztonságát veszélyeztető, nyílt beavatkozás lenne.*

A *Bintang Timur* című indonéz lap szombati számában azt írja, hogy március 14-én *titkos tárgyalások folytak Tajpejben Dulles amerikai külügyminiszter, Szumual indonéz felkelővezető és a Csang Kaj-sek-klikk magasállású személyiségei között.* E megbeszéléseken

Dulles sürgette Tajpejt, hogy támogassa az indonéz felkelő klikket és ugyanakkor kilátásba helyezte, hogy az Egyesült Államok fokozza Tajvannak nyújtott segítségét.

Honoluluba indulása előtt Dulles még egyszer találkozott Szumuallal — írja a lap.

Az *AFP* szerint: *Szubandrio* indonéz külügyminiszter szombaton kijelentette, hogy a kormány érintkezésbe lépett különböző szomszédos államokkal, hogy megakadályozza a lázadóknak való fegyverszállításokat.

a nyugatnémet gozók sztrájkja

g nem egyeztek meg

A *hesseni* textiliparban még nem rajzolódott ki a munkások és a munkáltatók megegyezése. Szombatra virradó éjjel meghiúsult a tartományi munkaügyi miniszternek a már négy hét óta tartó sztrájk megszüntetése céljából tett harmadik közvetítési kísérlete is.

Hruscsov fogadta a Journal of Commerce című amerikai lap tulajdonos-kiadóját

Moszkva, március 22. (TASZSZ)

N. Sz. Hruscsov, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára március 22-én fogadta *Eric Riddert*, a *Journal of Commerce* című amerikai lap tulajdonos-kiadóját, valamint a lap szerkesztőjét s kérésükre beszélgetést folytatott velük.

Lord Russell tanúvallomásra jelentkezik...

Claude Dubois fiatal francia katonát még a múlt nyáron börtönbe vetették, mert megtagadta a fegyveres szolgálatot *Speidel* volt nácitábornok *„atlanti"* hadseregében. A fiatal francia hazafi perének tárgyalását a napokban tartják meg. E hír hallatára *Lord Russell of Liverpool* angol főrend felajánlotta tanúvallomását Claude Dubois védelmében. Az önkéntes védőtanú jól tudja, ki volt Hans Speidel: az angol lord ugyanis éveken át kutatta a hitleristák atrocitásainak történetét és erről világszerte ismert dokumentumkönyvet is írt. Lord Russell közölte: tanúvallomásában be kívánja bizonyítani, hogy a nácitábornoknak legalábbis tudnia kellett a francia tuszok törvénytelen kivégzéséről, minthogy 1940 és 1942 között ő volt a franciaországi német megszálló csapatok vezérkari főnöke. Claude Dubois apját a Speidel parancsnoksága alatt álló nácik gyilkolták meg.

A Béke-Világtanács elnöksége megkezdte ülését Új-Delhiben

Uj-Delhi, március 22. (Uj-Kina) *Szajfuddin Kicslunak*, a Béke-Világtanács alelnökének elnökletével szombaton megkezdte ülését a Béke-Világtanács elnöksége Uj-Delhiben. *Isabella Blume*, a Béke-Világtanács titkárságának tagja az elnökség nevében beszámolót mondott, amelyben áttekintette a nemzetközi helyzetet és a békemozgalmat.

Az elnökség ülésén 29 ország képviselői vesznek részt.

Hóvihar Jugoszláviában és Amerikában

Jugoszlávia egyes vidékein napok óta esik a hó. Boszniában Kotor város és a Banja Luka-i, Horvátországban pedig a goszpicsi járás területén csaknem kétméteres a hótakaró. Hasonló a helyzet a crnagorai hegyekben is. A szélviharok néhol átjárhatatlan hótorlaszokat emeltek.

Több község napok óta el van vágva a külvilágtól. A falvak határában élő választópolgárok és

Dési Huber István
festőművész
49 éves
(tudógümőkor)
+ 1944. II. 25.
X. ker ujhöztemető

Halotti főkönyv

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber István
FILMVILÁG
1965 FEB 15
1021

DIVAT VAGY MÓDSZER

A filmigazság reneszánszát világszerte szenvedélyes tartalmi és terminológiai viták kísérték. Műfaj, vagy módszer a cinéma verité, eszköz az igazság kifejezésére, vagy maga az igazság? Előrelépés vagy kompromisszum a valóság feltárásának útján? Mi a garancia az ellesettség hitelére, s van-e morális jogosultsága a rejtett kamera használatának? Az alkotók és kritikusok vitájában — utólag úgy tűnik — az ellentétek nem voltak antagonisztikusak. Akár műfajnak, akár eszköznek nevezték a cinéma veritét, végeredményben a hívek és ellenfelek tábora is megegyezett abban, hogy a közvetlenül lefilmezett valóság csak kiindulópont a művész számára az igazság kimondására. Az elmúlt esztendőben számos kitűnő kisfilm és két, egész estét betöltő alkotás („Éva A 5116" és „Nehéz emberek") bizonyította ennek a közös tézisnek igazságát.

Az új módszer a kritikának is szívügye: ezt bizonyítja a „Nehéz emberek" fogadtatása is, amely megnyerte a filmkritikusok díját és korábban is egyértelmű kritikai sikert aratott. Az újságírók már a film bemutatása előtt, majd azt követően is az ügyhöz méltó lelkesedéssel álltak a film mellé. A mű sikerét a látogatottsági statisztikáknál ezúttal hívebben tükrözi a film közvéleményformáló, fogalomalkotó ereje és a visszhangja. Látszólag tehát elégedettek lehetünk a vitákkal, s nyugodtan eltemethetjük dokumentumait. Megnyugodhatunk abban, hogy a hazai cinéma vérité — amelyet Gyertyán Ervin találóan „morális ihlettségű cinéma véritének" nevezett — elindult a maga hódító útján.

Elindult, helyes irányban és biztató ütemben — de újabban mégis úgy érezzük, hogy azért van ezen az úton néhány kátyú, néhány zsákutcába torkolló kanyar, amelyet ma még talán homályban hagy a sikerek fénye, de amelyről mégis beszélnünk kell, ha nem akarjuk, hogy a filmigazság hívei és alkotói utat tévesszenek. Lehet, hogy sokan ünneprontásnak érzik, mégis nyíltan ki kell mondanunk, hogy a cinéma vérité területén valamiféle infláció fenyeget. Nem az ilyen módszerrel készült filmek nagy számát kifogásoljuk itt, ez önmagában semmit sem bizonyítana, hanem a korszerűnek ítélt módszer öncélú alkalmazását. Mert a cinéma vérité lehet módszer, lehet eszköz — de *divat* nem lehet sohasem! Az elmúlt hónapok kisfilmjei pedig kétségtelenül ilyen tüneteket mutatnak.

AZ ÖNCÉLÚSÁG „KIÁLTÓ" PÉLDÁJA

Kolonits Ilona „Kiáltó"-ja (Gondolatok egy utcanévhez) volt ebből a szempontból az első — nomen est omen — kiáltó figyelmeztetés. A film nagyobb része ismeretterjesztő mű Dési Huber Istvánról. Nem különösebben jó, meglehetősen kevés tényleges művészettörténeti és esztétikai ismeretet adó, de szerény és tisztességes vállalkozás. Az elgondolást — hogy tudniillik a megfelelő zenével kísért, különböző síkban és méretben vászonravitt alkotások önmagukban (azaz: magyarázat nélkül) felkeltik a nézőben a kívánt esztétikai élményt — eleve vitathatónak érzem, bár nem feltétlenül elvetendő módszer. A film egyharmada azonban egészen más úton jár: sorra megszólaltatja a Dési Huber István utca lakóit, fiatalokat, öregeket. Az új házak főbérlőit, a postást és az autóbusz vezetőt, és kérdőre vonja őket: mit tudnak Dési Huber Istvánról. A feleletek megfelelnek a vállalkozásnak: semmit, keveset, majdnem semmit, valamit... A megszólaltatottak egyéniségéről, helyzetéről, jelleméről (természetesen) még felületes képet sem kapunk. Embereket látunk a vásznon, Dési Huber utcai lakosokat, akik érdektelen mondatokkal, feszengve és kényszeredetten mutatkoznak be. Ha már az interjú módszernél tartunk, a nézőt gondolatba ejti a film, vajon nem lennének-e sokan hozzátartozók, kortársak, művészettörténészek, akik ezerszer többet mondanának a festőről?

A film tanulsága legalább olyan felemás, mint maguk az interjúk. Megtudjuk, hogy a Dési Huber István utca napsütötte házaiban még nem mindenki ismeri a névadó művészetét, pedig érdemes lenne megismerni. Hogy egy utcanév önmagában még nem teremt kultuszt, és nem ad ismereteket sem. (Ezt egyébként eddig is tudtuk.) S végülis, nehéz a nézőnek elhallgattatni önmagában az ellenkezés ördögét, amely azt súgja, hogy kár lenne a jövendő nemzedék művészeti ismereteit lakóhely szerint profilírozni, mert akkor a Munkácsy Mihály és Hollósy Simon utca lakói behozhatatlan előnybe kerülnek azokkal szemben, akik történetesen a Törökvész úton, vagy a Tövis utcában nőnek fel. A Cinéma vérités, a közvetlen interjú módszernek tehát ebben az esetben voltaképpen semmi más funkciója nincs, minthogy keretet, látszólag korszerű és érdekes keretet adjon valaminek — ami keret nélkül sokkal hatásosabb lett volna.

A FILMIGAZSÁG LÁTSZATA

Végletesebb és még veszélyesebb példája a módszer inflációjának az a kisfilm, amelyet a Balázs Béla Stúdió fiataljainak új vetítésén láttunk, s amelynek műfaji meghatározására nem tudunk jobb szót, mint hogy tanúi lehettünk az ál-cinéma vérité megszületésének. A viták során már többször elhangzott, hogy a cinéma vérité a tények tendenciózus csoportosítása által alkalmas lehet a valóság meghamisítására is. Ezt a tényt nem kívánjuk vitatni. Azonban az a hamis filmigazság, amelyről mi szólunk, más természetű. Ezúttal nem a tartalom, hanem a forma meghamisításáról van szó, arról, ami Simó Sándor „Színe és fonákja" című kisfilmjében annyira meghökkentett.

Ez a kisfilm látszólag a cinéma vérité eszközeivel dolgozik. A riporter sorra kérdez néhány kiválasztott leányt és asszonyt, kifaggatja őket magánéletükről, magányukról, hogy miért és mióta vannak egyedül. A vállalkozás indiszkréciója első pillanatban meglepő, de még nem tudtam megfejteni, miért olyan disszonáns. (Hiszen a „Válás Budapesten" [illegible] témája és módszere önmagában hordja az érzelmi viviszekció kegyetlenségét. Lehet-e, szabad-e ilymódon kifaggatni, kipellengérezni és kitárni egy ember legintimebb ügyeit? Lehet és szabad, de csak a művészet eszközeivel! Tehát a legegyénibb problémákról is az általánosítás síkjára emelve, megkeresve az általánosban a különöst. Itt viszont valóságos, konkrét emberek, személyszerinti élveboncolásáról van szó. És ez volt az a pont, ahol kételkedni kezdtem a film hitelében. Nyilvánvalóan, megjátszott igazságról van itt szó, látszat cinéma véritéről, amelyben tehetséges műkedvelők szívességből elvállalják egy képzelt sors tolmácsának szerepét. (Erre utalnak a főcímben felsorolt „közreműködők" nevei is.) Így történt-e valóban — nem tudom. De a dolog lényegét tekintve, a film nem készülhetett másként. Ebben az esetben tehát nincs szó valódi kegyetlenségről, csak látszat kegyetlenségről, mint ahogy a látszat igazságot leste csak el a kamera.

TAPASZTALATOK ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

A példákat sorolhatnánk tovább is — de talán felesleges. Az elmondottak alapján is következtethetünk arra, hogy a cinéma vérité körüli vitákat korai lenne lezárni. Csakhogy az általános elvont, részben terminológiai vitákon túl most már rá kellene térni a módszer alkalmazásának konkrét esztétikai kérdéseire. Nyilvánvaló, hogy a művek — és tegyük bátran hozzá: a jó művek! — megszületése előtt konkrét esztétikai következtetések levonására hiányzik az anyag, a művészi tapasztalat. Most azonban, egész sor sikerült alkotás és jónéhány félsikert hozó vállalkozás után megvannak a feltételei a következtetésnek. Nem normákra gondolok, inkább csak arra, hogy nyomon kövessük, milyen feltételek mellett válhat a cinéma vérité a valóság megközelítésén, rögzítésén túl az igazság megfejtésének, hirdetésének módszerévé is.

FÖLDES ANNA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 FEB 6
Népszabadság

Dési Huber István
festőművész

1021

Az aktuális Dési Huber

A FESTŐ NYOLCVANADIK SZÜLETÉSNAPJÁN

Nem tudom, feltűnt-e valakinek a hajdani nagy viták idején Dési Huber picassós önarcképe — én érvként felfigyeltem volna rá. Az 1938-as, szénnel és kemény indulattal teli rajzon ugyanis olyan hangsúlyosan szerepel a francia—spanyol mester *Rohanók* kompozíciója, olyan látnivaló tudatossággal forr össze Dési Huber István elkeseredett munkásönmaga meg a nemzetközi hírű remek, hogy mindez felér egy művészettörténeti vallomással. Különösen Dési Huber esetében, akinek a munkásságában — ha monográfiát írnék, feltétlenül figyelembe venném ezt a vonulatot — a részmotívumoknak olyan szigorú feladatuk van. A *Liebknecht-lapos csendélet* Käthe Kollwitz metszetét, a szocialista művészet talán legmaradandóbb agitatív-mestermű grafikáját fogta képi rendbe 1930 körül, a *Sarló és kalapácsos csendélet* kubista formarendjéért 1934-ben járta meg a keszthelyi csendőrség és a pécsi királyi államügyészség börtönét a festő — aligha véletlen hát ez a Picasso-megidézés, aligha tévedés Dési Huber állásfoglalásának tekinteni a korszerű realizmusért folytatott vitákban.

A legfontosabb állásfoglalásait azonban élete, művei hirdetik. Egyelőre még mindig inkább csak a művei, mint értékelői. Mert 80 éve, 1895. február 6-án született a magyar munkásság és a magyar szocializmus nagy festője, s annak is ebben a hónapban lesz 31 éve, hogy elvitte a magyar munkásbetegség, a tüdőbaj — de az igazán méltó tudományos feldolgozás — különösen *az esztétikai-elméleti értékrendet* kínáló feldolgozás — még mindig hiányzik szellemi életünkből. Egyik adósságunkat — magunknak tartozunk vele, nem a kegyeletnek — éppen most törlesztjük megnyugtató módon: mostanában, a születésnap ünnepére kerül a könyvesboltokba Dési Hubernak, a nagyszerű művészetkritikusnak, marxista vitapartnernek és bátor cikkírónak csonkítatlan írásos hagyatéka, de festői-grafikusi életművét csak őrizzük és becsüljük, elméletileg a magunk hasznára még mindig nem dolgozta föl a művészettudomány.

Annak a majd elkészülő értékelésnek pedig azt is fel kell ismernie, hogy bármilyen fontos volt is a motívum, a témaválasztás egy-egy Dési Huber-műben, nem önmagában a témaválasztás, nem pusztán a motívum felrakása miatt vált Dési Huber életműve azzá, amivé vált: az egyetemes szocialista művészet példájává. Munkásokat, parasztokat festett, modellválasztásából — József Attila és Illyés kettős portréja, Madzsar József — nem nehéz megállapítani rokonszenveit, de művészetének proletáresztétikumát olyan érett képeiből elemezhetjük ki a legmeggyőzőbben, amelyeknek külsődleges jegyek nem, de belső, művészi izzás adja az igazi hatását. Az érett korban festett *Déli pihenő* látszólag nem más, mint amit a címe ígér, s vörösbarnáinak, tisztult kékjének munkásgyöngédségéből, szunnyadó munkáslányának, megtört kenyérdarabjának meg a jelenetet körbefogó kerítés keménységének ellentétéből olyan mélyen esztétikai, eredendően *festői* társadalmi igazság szólal meg, amilyenre igen kevés a példa művészethistóriánkban. A *Budakeszi vörös kémény*, ez a csak épületeket, kéményt és zöld hegyeket rendszerező érett kori remek is úgy csoportosít, komponál vörös tetőket, piros kéménytéglákat és zöld hegyoldalakat — vörösök melegségének, zöldek barátságos hidegének különös harmóniáit —, hogy emberalak nélkül, munkás jelenléte nélkül is zengi a néhány araszos kép a munka jó küzdelmének, a gyár ellenséges-védő erődjének, az elesett-nagyra hivatott proletárnak az apoteózisát. Ezt kell egyebek közt megtanulniuk a ma festőinek, s ezt kell megtanulnunk számon kérni nekünk, mai kritikusoknak, amire az érett kori Dési Huber és az érett Derkovits tökéletessége kötelez: abszolút művészi értékkel mérni, abszolút elkötelezettséggel alkotni egy világnézet segítségével és érdekében.

Erről az érettségről, a vörös kémény apoteózisáig vezető művészi útról is van mit végiggondolnunk Dési Huber születésére emlékezve. Ha a tanulmányíró Dési Huber — máig a magyar marxista műkritika legnagyobb alakja — nem írta volna meg kristálytiszta, okos tanulmányok sorozatában, akkor is látnunk kellene életműve pompás gyarapodásából, hogyan, milyen hatásra válik nagy művésszé a nagy művész, miként építi magába a legkülönbözőbb tanulságokat. Modernizmusról vitatkozunk, külföldi meg hazai hagyományok nevében támadjuk vagy túlmagasztosítjuk egy-egy formai lelemény értékét, s elfogultságok szerint kongatunk vészharangot állítólagos, külföldről nem elég nagy alázattal fogadott irányzatok ügyében. Mintha nem lett volna Derkovits mellett egy Dési Huberunk is, aki — okos írásai mellett életművével — bizonyította, miként kell hazaivá, s kiváltképp szocialistává sajátítani mindazt, ami feldolgozásra érdemes, függetlenül a származási helyétől. Dési Huber a kubizmusból, a konstruktivizmusból indult, picassós-braque-os csendéleteket csinált 1930 körül, olykor iskolásan kubista csendéleteket — mai indulataival a mai türelmetlenség nem rohant volna-e neki ezek miatt? A „tizenhat forintos" Dési Huber-könyvecske szerzője pedig két apró reprodukció egymás mellé szerkesztésével esztétáknál ékesebben bizonyítja, hogy egy ismeretlen helyen lappangó korai *Kikötőmunkás* kissé csikorgó kubizmusából kerekedett ki a nagy, zengő és tökéletes szénrajz, a *Pihenő szénbányász* tanulmányként is festői-világnézeti teljességet nyújtó kompozíciója. „Elárulta-e" mármost a nagyszerű széntanulmány készítője a korai kubista festőt, mert éretten, szuverénül, s meggyőződésének megfelelően sáfárkodott a „modernséggel"? Felhígította-e — ezt írnák terhére mai művészeti életünk másik végén — a „tiszta kubizmust" azzal, hogy — akárcsak Picasso s más nagyok — a maga módján, a maga akarata szerint átalakította?

Választ éppen Dési Huber írásaiból is kaphatnának az elfogultak, ha ismernék, s ha *agyukkal-szívükkel egyaránt* ismernék Dési Huber, a gondolkodó izmusokat, világnézetet, szocialista minőséget megvilágító eszmefuttatásait. Az új, napokon belül megérkező tanulmánykötetére visszatérünk. Most csak annyit róla s szerzőjéről, hogy a festőnek-kritikusnak autodidakta, mindig beteg, mindig küszködő munkás-intellektuel jobban ismerte Worringert, Wölfflint, Kosztolányit vagy Rippl-Rónait, mint ma fennkölt esztétáink, akik nem ismerik — vagy nem akarják ismerni — Dési Hubert sem. Hogy a kovácsinasból kifutóvá, zsákolóból katonává, emigráns gyári munkásból értelmiségivé, s művésszé váló munkás úgy ismerte, tudta — mélységesen tudta, mert *tudta alkalmazni* — Marxot, Engelst, s akkor idézte cikkeiben Lenint, amikor még sem ismerni nem volt szokás, sem citálni nem volt biztonságos Magyarországon — ezt megint csak végiggondolhatjuk mindig, ha a műkritikában, a művészetgyakorlatban vulgarizálással, félműveltséggel, akarnoksággal találkozunk a marxizmus és az elkötelezettség örve alatt. Ha szégyenkeznünk kell, mert látszólag ugyanolyan pozícióból tetszelegnek Dési Huber némely önjelölt utódai, amely pozíció *tudása, tehetsége, embersége okán* csak Dési Hubert illeti meg a magyar szocialista szellemiségben.

Még legaktuálisabb gondunkhoz, a közművelődéshez is példát szolgáltat az élete. Ha volt munkásművelődés, ha volt szocialista kultúra, a Dési Huberé az volt: csinálta is, terjesztette is. Gyarapította önmagát, termékenyítette a marxista szellemiséget, s hirdette szóban, *Népszava-cikkben*, a romániai *Korunkban* — mindenütt, ahol szükségét érezte. S ahogyan tudnunk kell, hogy nem minden művész Dési Huber-formátumú, ahogyan napról napra tapasztaljuk, hogy nem minden, művészetben illetékesként nyilatkozó Dési Huber-i felkészültségű és elkötelezettségű, aszerint nem kérhetjük számon, hogy minden kétkezi ember, minden öntudatos dolgozó bejárja azokat a mérhetetlenül nagy szellemi-intellektuális tereket, amit a rendkívüli talentum szorongatóbb körülmények között bejárhatott.

De *példának* mégis őt kell tartanunk. Akkor is, ha a szocialista művészettől színvonalat, a korszerű piktúrától elkötelezettséget, az elmélettől tisztánlátást kérünk, és akkor is, ha a művelődő munkás számára keresünk példaképet. S bizonyos, hogy minden nagy szellem példája, minden klasszikus öröksége állandóan és élően aktuális, de derűsebbre sikerülhetett volna a tisztelgés Dési Huber emléke előtt, ha ma körülnézve mindenütt, ahol ő alkotott, nem éreznénk *a kelleténél erősebben*, hogy aggasztó szükségünk volna újabb Dési Huberekre.

Rózsa Gyula

HÍREK

Stefan Jedrychowski bemutatkozó látogatása

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, *Fock Jenő*, a Minisztertanács elnöke és *Apró Antal*, az országgyűlés elnöke bemutatkozó látogatáson fogadta *Stefan Jedrychowski* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet, a Lengyel Népköztársaság új magyarországi nagykövetét.

— **Az Élelmezésipari Dolgozók Szakszervezetének** központi vezetőségi ülésén, amelyen részt vett Karakas László munkaügyi, valamint dr. Dimény Imre mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter is, megvitatták az élelmiszeripar tavalyi eredményeit és idei feladatait.

— **Magyar—olasz műszaki-tudományos együttműködési tárgyalások** folytak kedden és szerdán Budapesten, a Kulturális Kapcsolatok Intézetében; a tárgyalások végeztével Polgár Endre, a KKI főosztályvezetője és Mario Bolasco nagykövet, az olasz külügyminisztérium főigazgató-helyettese jegyzőkönyvet írt alá.

— *BOROSS ELEMÉR születésének 75. évfordulóján szerdán a Rákoskeresztúri temetőben a Magyar Írók Szövetsége koszorúzási ünnepséget rendezett; Hegedüs Géza író emlékezett az Írószövetség egykori főtitkárára, számos darab sikeres szerzőjére.*

— **Szilikátipari energiagazdálkodási ankétot** tartottak szerdán Budapesten. A tanácskozáson dr. Szabó János építésügyi és városfejlesztési államtitkár ismertette a szilikátipar energiahelyzetét és feladatait.

— **Új bútorüzemet létesít** Balassagyarmaton az Ipoly Bútorgyár. A 3000 négyzetméternyi, korszerű üzemcsarnokban már a jövő év végén megkezdődik a termelés.

— **Mélyhűtött levest és főzeléket** hoz forgalomba a közeli hetekben a Miskolci Hűtőház. A zöldbab- és zöldborsóleves, illetve főzelék gyártását, csomagolását megkezdték.

— **Kutatóközpont épül Makón a** hagymanemesítési és termesztési kutatások összefogására. A jól berendezett, modern épületet az év második felében adják át rendeltetésének.

— **Régi képek Győr-Sopron megye múzeumaiból** címmel kiállítás nyílik Győrött, a Xantus János Múzeum könyvtárában; anyagát — XVIII—XIX. századi rajzokat, festményeket — soproni, mosonmagyaróvári és győri múzeumok anyagából állították össze.

— **Most jelent meg:** Garai Gábor: Elégiák évada. Versek. — Bolond Istók. Verses hangjáték Petőfi

PAPAI ANDRÁS, a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, életének 77. évében elhunyt. Búcsúztatása pénteken 15 órakor lesz az Óbudai temetőben. — *Az MSZMP Budai Járási Bizottsága.*

— KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. Köszönetünket fejezzük ki párt-, állami és társadalmi szerveknek, tudóstársaknak, elvtársaknak, barátoknak és tanítványoknak, akik felejthetetlen édesapánk, illetve nagyapám, dr. Háy László elhunyta alkalmából részvétnyilvánításukkal, illetve a temetésen való részvételükkel mélységes fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. — A gyászoló család.

— **Elhunyt Anatolij Blagonravov** akadémikus, a moszkvai géptani tudományos kutatóintézet vezetője, akit tudományos érdemei elismeréseként a szovjet kormány két alkalommal tüntetett ki A szocialista munka hőse címmel.

— **Százezrek vettek részt** szerdán Kairóban a népszerű Um Khaltum énekesnő temetésén. Az arab világban példátlan népszerűségnek örvendett művésznő gyászszertartásán Higazi miniszterelnökkel az élén, ott voltak az egyiptomi kormány tagjai is.

— *AZ IFJÚKOMMUNISTA, a KISZ Központi Bizottsága elméleti-politikai és módszertani folyóirata most megjelent februári számában részletesen ismerteti a KISZ kongresszusi akcióprogramját az 1975—1976-os mozgalmi évre.*

— **Sok új cikkel bővül az idén a** Magyar Selyemipari Vállalat gyártmánylistája. Az újdonságok közt vannak az újfajta abrosz- és ágyneműanyagok; ezek köréből 20—25-féle, gazdag színválasztékú, igényes kivitelű termék megjelenésére számíthatnak a vásárlók.

— **Új megyei gyógyszerraktár** készült el Pécs nyugati városrészében; 55 patikát látnak el innen gyógyszerrel.

— **Óriási gobelint** helyeztek el a Győr-Sopron megyei tanács székházának kistermében. A 30 négyzetméteres, hat darabból álló, aranyszálakkal átszőtt gobelinen Pécsi László budapesti iparművész a megye nevezetes épületeit — köztük a győri várat, a soproni tűztornyot, a fertődi Eszterházy-kastélyt — mintázta meg.

— *A POSTAGALAMB SZEREPE a posta történetében címmel dokumentumkiállítás nyílt szerdán Budapesten a Postamúzeumban. Ezzel megkezdődött az az eseménysorozat, melynek keretében — a Nemzetközi Postagalamb*

Meghalt Ősz Feren

Szerdán hosszan tartó, súl betegség után 44 éves korá elhunyt Ősz Ferenc, a Ludas M tyi belső munkatársa. Temeté ről később intézkednek.

*

Legutolsó televíziós szereplé kor, a tavalyi év végén már s lyos beteg volt, mégis megpróbo olyan lenni, mint amilyennek nézők, olvasók megszokták megszerették sajátosan fanyi humoráért. Ekkor még nem tu tuk, hogy utoljára látjuk. Ál pota rohamosan romlott, de m mindig dolgozott, sőt karcolato ban, jegyzeteiben szívszorító ö günnyel a betegségéről is tudo humorizálni. Ujságíróként is t hetséges volt, megyei lapok mu katársaként emlékezetes cikk riportjai jelentek meg. Igazi k pességei mégis akkor bontako tak ki, amikor a Ludas Mat belső munkatársa lett, rádiós televíziós fellépései révén pedi országos népszerűségre tett sze Humora elütött a szokványost egyéni látásmódjával, jellegzet sen szenvtelen hangjával sok körében közkedveltté vált.

Elete derekán, alkotóereje te jében támadta meg a gyógyíth tatlan betegség. Halálával fájdo mas veszteség érte az újságírá az olvasók, a rádióhallgatók, televíziónézők sokmilliós tábo rát. A családját ért gyászbo megrendülten osztozunk.

— **Kozmosz—707** jelzéssel szerdá a Szovjetunióban mesterség holdat bocsátottak Föld köri pályára.

— **A fogyasztási szövetkezet** gazdasági és társadalmi felad tairól, a szövetkezetekben d gozók élet- és munkakörülm nyeinek javításával összefüg kérdésekről tárgyaltak szerd Budapesten a SZÖVOSZ és KPVDSZ vezetői.

— *A BLOKÁD, az új szovjet h borús filmeposz első két rés most mutatták be Moszkvább A Csakovszkij regényéből k szült színes, szélesvásznú szo jet film négy részből áll ma s Leningrád hősi védelmének, 900 napos blokádnak a történ tét eleveníti fel.*

— A SAVARIA URBANISZTIK NYÁRI EGYETEMRE kilenc orsz építőművészeit várják. Az augu tusi rendezvénysorozaton a növén zet szerepét vizsgálják majd a tel pülések környezetvédelmében.

— **Csaknem 900 ezren maradt közlekedési eszköz nélkül** szerd reggel Tokióban, ahol a vár 12 ezer közlekedési alkalmazot ja 12 órás sztrájkba lépett. közlekedési alkalmazottak a épülőben levő új metróvonalo tervezett automata jegypénztá rak bevezetése ellen tiltakozta mivel ez az alkalmazottak szá mának jelentős csökkentés eredményezné.

— BÉKE ÉS BARÁTSÁG VONAT in dult szerda délután Békés megyéb 320 utassal. A vonattal utazó mun kások és tsz-tagok 12 napon át is merkednek Kijev, Leningrád, Moszk va nevezetességeivel.

— **Kézigránátot hajítottak** ked este egy izraeli tengerparti üdü lőhely zsúfolt szórakozóhelyén tömeg közé; öten életüket vesz tették és csaknem harmincan megsérültek. Az első rendőrség jelentések szerint valószínűleg a izraeli alvilág akciójáról van szó.

— A VESZPRÉMI NEHÉZVEGYIPARI KUTATÓ INTÉZET nagyszabású fej lesztése az idén fejeződik be; a ku tatóintézetben új osztályokat és la boratóriumokat létesítenek. Ez az in tézet alapozza meg a komplex haza növényvédőszer-kutatást.

KÖZLEMÉNYEK

A MAHART KÖZLI, hogy az Esztergom—Sturovo között közlekedő nemzetközi átkelőjáratot február 9-é vasárnap megindítja.

NEMZETKÖZI FOTÓPÁLYÁZAT. A Komszomolszkaja Pravda nemzetköz fotópályázatot hirdetett hivatásos é amatőr fényképészek számára. A pá lyázatra, amely Az ifjúság világa cí met viseli, december 15-ig lehet el küldeni tetszőleges számú, legalább 18x24-es méretű fényképet, a követ kező címre: 125 865, GSZP, Moszkva A—47, ulica Pravdi 24., Komszomolsz kaja Pravda. A borítékra írják rá Na Fotokonkurs.

Dési Huber István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPAKARAT
1957 DEC 1

610

Dési Huber Istvánné:

Művészbarátság

Emlékezés József Attilára

Nagy vitatkozók voltak mindketten, József Attila, a proletárköltő és Dési Huber István, a proletariátus festője. Indulat szikrázott bennük, ha az értetlenség, a közöny falába ütköztek; nemes hevület fűtötte érveiket, ha barátot akartak meggyőzni igazukról. Ez a két művész azonban sohasem vitatkozott egymással, nem emlékszem, hogy éles szópárbaj, vagy akár jelentősebb, elválasztó nézeteltérés támadt volna közöttük. Nagyon is egyezett a véleményük, a világról, az életről, sőt, mondhatni, a művészetről is. Pedig sokszor találkoztak, életük különböző szakaszaiban. De már az első találkozás színhelye is mintha jelképesen jelezné, hogy több fűzte őket egymáshoz, mint felületes ismeretség. Ha emlékezetem nem csal, a nemesfémipari szakszervezetben találkoztak először; Dési Huber István itt a vezetőségben dolgozott és előadásokat is tartott. A kölcsönös vonzódást, melyet az első találkozás ébresztett, sűrű együttlétek mélyítették el később. Dési Huber István egyike volt a kevesekneK, akik kezdettől fogva a proletariátus nagy, reprezentatív művészének tartották József Attilát. Szerette a beszédét, szomjasan itta a költő szavait. S a versei is barátai voltak; nagyon sokat tudott kívülről, s festés közben, ecsettel a kezében, emlékezetből szavalta, dúdolgatta őket. József Attila pedig gyakran fordult meg a festő lakásán: szigorúan, alaposan nézegette a képeket — Dési Hubernek néha az volt a benyomása, hogy főként a témák ragadták meg. József Attila tartalmat keresett a festményben: az »Ezüstkovácsokat« s az »Agitáció-csendéletet« közel érezte magához. Szerette a »Vasmunkás«-t, a »Földmunkás«-t, az »Olvasó munkás«-t, s azt a napraforgós csendéletet is, melyben sarló és kalapács van elbújtatva. Ez a kép közvetlen oka volt Dési Huber István »lebukásának«.

A festő igaz barátsággal ragaszkodott a költőhöz. Tanúja volt élete egy-egy nagy eseményének is. Ott ült azon az estén a társaságban, amikor József Attila a »Kései siratót« olvasta fel, s a költőt nagyon megbántották értetlen kritikusai. A szavalását szerette hallgatni: senki se tudta úgy verseit tolmácsolni, mint maga az alkotóművész, a költő.

Egy vitájukra mégis emlékszem. Derkovits Dózsa-sorozatának mintegy párhuzamaként Dési Huber metszetsorozatot készített a munkásság szenvedéséről és győzelméről. A »Negyedik rend« — ezt a címet adta neki. Rajzait megmutatta József Attilának. A költő ezúttal ellentmondott a festőnek: túl elvontnak találta a tervezett sorozat művészi elképzelését, az érzékletességet hiányolta.

József Attila tragikus halála mélyen megrázta a festőt. A szeretet adóját néhány versillusztrációval próbálta volna törleszteni. Dési Huber nem volt illusztrátor, de úgy érezte mégis, kedves költője verseit vonallá tudná álmodni. Hiszen barátok voltak, társak a harcban, a művészetben, a szenvedésben, de Attila posztumusz kötetének rajzait nem bízták rá.

om alatti rombo-
az árkádosítás
elyreállítani, illet-
ni. Ha már úgyis
ell, létesüljenek
üzletek. Így ol-
rt nem egy-két
hosszabb ideig is
orszerű követel-

enciek téri negebolt ejvendéglő

elrótták a keres-
a Ferenciek téri
t »pazarló« átala-
semege Bolt már
ban volt — ha a
nlélő nem is vette
, hogy életveszé-
benntartózkodás.
után olyan üzlet
mely *hozzájárult*
világvárosi arcula-
vásárlók minden
giti. Nem egy, ha-
en boltra lenne
r kerül most a
ejvendéglő tataro-
Bizony, már előbb
volna erre. Sokan
hogy egészség-
k kötelezik a ke-
szerveket arra,
os időközönként
élelmiszerüzlete-

lunk.)

A lakosság jelenlegi életszínvonalát országunk mai gazdasági helyzetében csak úgy lehet fenntartani, ha szűkre szabjuk a beruházásokat. Ezért a közeljövőben nem kerülhet sor a budapesti üzlethálózat nagyobb arányú fejlesztésére. Szükség van azonban arra, hogy *felmérjék az üzlethálózat jelenlegi helyzetét, a szükségleteket és perspektivikus tervet készítsenek a hálózat további fejlesztéséről.* Erre szükség van ahhoz is, hogy a meglevő szűkös beruházási kereteket valóban a legszükségesebbre használják fel.

sánál: a sikkasztás, a
a hosszú nevű *»társadalmi tulajdon hanyag kezelése«.* Mit lovagol meg a négy — bibliai látomás helyett, sajnos, nagyon is valóságos — lovas?

MINDENEKELŐTT az 1956 ősze óta sajátságosan meglazult közfelfogást, amely elnézően legyint a kereskedelem, a vendéglátóipar és néhány más — most már közigazgatási —

kölcs bomlasztó — de *rendkívü*

A TÁRSADA
KÖVETELI saj
gáltató szerveit
alább olyan gy
a köztulajdon t
ben, mint am
azok voltak —
kihasználásában
helyzetfelismeré

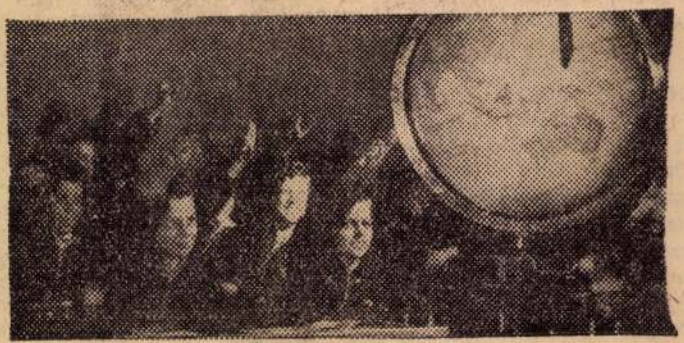

MEGKEZDŐDTEK A GYERMEKVÁROSBAN A MUNKÁS HÉTKÖZNAPO
lenkezők a földrajzórán, az óriási földgömb mögött. A VI. osztályosok jól
ban is ott a könyv — igaz, ezúttal mes

t szeretném tudni,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 MÁR 18.

Dési Huber István

670

Kedd, 1958. március 18. Magyar

ELJÖTT AZ IDŐ...

Beszélgetés Dési Huber István özvegyével

A festő, akit most Kossuth-díjjal tüntettek ki, tizenöt éve halott. Életműve tragikus torzó. Élete csupa lázadás, a sors, a szürke robot ellen, s a többre hivatott, mélyenlátó kétkezi munkás hősi erőfeszítése azért, hogy kimüvelje magát, festő válhassék belőle, hogy ecsetjével is egy új, emberibb világ zászlóvivője lehessen.

A Ferencváros csendes, Ipar utca 11. számú házában — ahol egy pici udvari lakásban feleségével szerény körülmények között is összehordtak mindent, hogy meghitt, meleg otthont teremtsenek — minden a művészre emlékeztet. A ház külső falán márványtábla jelzi, hogy itt élt *Dési Huber István*. Özvegye, a törékeny testű és a tengernyi szenvedést erős lélekkel viselő asszony gyöngéd szeretettel őrzi a sokra hivatott művész hagyatékát, emlékeit. A falakon a mennyezetig alig látni üres sávot. Szilaj, izgalmas kompozíciók, vonagló tájak tekintenek ránk, ahol minden forma riasztóan sejtelmes életet él, ahol szinte zihál a fa, a szántóföld és az ég; munkában eltorzult testű, hatalmaskezű munkásfigurák, öreg, elgyötört arcú parasztasszonyok, lázas, égő színekben lüktető hátterekbe ágyazva, a végtelen érzelmek és a lázadó szív kifakadásai.

Tarka, török kendővel leborított nyugszéke ott áll egy sarokban. Sokszor pihentette meg benne fáradt, súlyos műtétektől elgyötört testét munka közben. S ott van a szép öreg hódmezővásárhelyi festett fapad, kedves pihenőhelye, s mekkora boldogság volt, amikor egy képért cserében az övék lehetett.

Özvegye a legjelentéktelenebbnek látszó emléket is féltő gonddal ápolja. Mostanában gyűjti albumba fiatalkori rajzait, amelyeken a kezdő Dési Huber teremtő képzelettel már egyéni utakat keresett. És a régi írások közül előkerül egy életrajz. Dési Huber írta, amikor párizsi ösztöndíjért pályázott.

»Négyéves voltam, amikor elvesztettem anyámat és tizenkét éves korom óta élek a magam kenyerén. Tanulni szerettem volna, faltam a betűket, de gyűlöltem az iskolát. Romantikus nagy dolgokról álmodtam és csavargó lettem. Voltam pincérfiú, kifutó, dolgoztam mint segédmunkás és zsákoltam kint a Dunán. Aztán hazakerültem Erdélybe. Egy nyáron át faltam Shakespeare, Molière, Homér és Vergilius munkáit, mert azt olvastam egy újságban, hogy a művelt embernek ismerni kell ezeket. Majd ismét nekilódultam a világnak és becsavarogtam fél Magyarországot. Pestre kerülve éltem abból, amiből lehetett, majd egy gyerekes csíny miatt ismét utcára kerültem. A világháború Medgyesen ért. Tizenkilenc éves voltam, katona lettem, rövidesen a frontra kerültem. Negyven hónapot töltöttem a különböző harctereken, ahonnan kisebbfajta tüdőbajjal és egy valamennyire benőtt fejjel kerültem haza. Munkához láttam, aranyműves akartam lenni, és ezért rajzolni kezdtem. Mintha az addig leélt huszonnégy évem alatt folyton ezt kerestem volna, olyan mohón vetettem rá magam. Nappal az ezüstárugyárban dolgoztam, este rajzolni jártam. Megnősültem, s a rajz után ez volt a második okos dolog, amit tettem. Izgatott a modern festészet, de úgy gondoltam, előbb ismerjük meg a régieket. Párizsba vágytam, elmentünk Milánóba. Három évig éltünk odalent, ott is állítottam ki először Torinóban, majd Firenzében. 1927-ben hazajöttünk. Életem azóta is szakadatlan küzdelem a megismerésért és folytonos munka eszközeim fejlesztéséért.«

Eddig az életrajz. Azt már Dési Huberné teszi hozzá, hogy többször volt ezután kollektív kiállítása, tagja volt a KUT-nak, a haladó gondolkodású kritikusok és művészeti szakemberek nagy megértést tanúsítottak munkássága iránt. A politikai eseményeken, a háború kitörésén és Dési Huber háborúban szerzett tüdőbaján múlott, hogy a sok jóindulat, segítőszándék zátonyra futott.

— Milyen volt Pista? — teszi fel kérdésemre a kérdést Dési Huber Istvánné. — Az utolsó években azt mondták róla, hogy szép, férfias jelenség. Sokszor hasonlították fejét Beethovenéhez. Én, a félszeg, félénk fellépésű fiatal nő bámultam magabiztos, szerény, udvarias, de sohasem alázatos magatartását, azt az eleganciát, amely még foltozott ruhában is a sajátja volt. Széles, hosszúujjú munkáskezei mindig tiszták voltak, arca mindig napbarnított. Még a ravatalán is rózsás volt az az arc, amelynek vonásai szlávosak voltak. Szüntelenül képezte magát, folyton tanult. Ezüsttálcákat domborított, ezzel kereste a kenyerét. Egész nap kalapáccsal dolgozó, elnehezült kezében nem mozgott fürgén az ecset. »Csak a kezem lenne könnyebb« — sóhajtott fel gyakran munka közben. Lázasan dolgozott, megfeszített erővel. A legszigorúbb kritikusa volt önmagának, képeit állandóan átfestette. Testilelki fájdalmakat legyűrve dolgozott s azt szerette volna megvalósítani a festészetben, amit Bartók a zenében. Életrehívta a szocialista művészcsoportot, mozgalmi munkásságot fejtett ki a nemesfémeseknél s nem egyszer buktunk le illegális tevékenységért. Betegséggel küszködve, lázasan is csak a munka érdekelte. A haláloságyán is dolgozott s arról beszélt, hogy kiteljesüléséhez még öt év kellene.

Dési Huber István önarcképe

— Amikor megkaptam a Kossuth-díj kitüntetéséről szóló értesítést, elsírtam magam a meghatottságtól. Eszembe jutott, hogy férjem egyszer egy nem kedvező kritikát kapott s az én méltatlankodásomat azzal szerelte le: minden kritikából lehet tanulni és *eljön az idő, amikor becsülni fogják azt, amit csináltam.*

Dési Huber Istvánné a művész életében és életén túl is hűséges, áldozatkész művészfeleség könyvet ír férjéről.

— El kell végeznem ezt a munkát a következő nemzedék okulására is. Hogy sikerül-e nem tudom, de bízom benne, hogy az ő szavai, az ő sok megjelent és hátramaradt írása át fog segíteni a nehézségeken. Meg szeretném írni, hogy lett egy hányt-vetett ifjúságú kis csavargóból, egy teljesen autodidakta ifjúból művelt ember, művész és miként lett öntudatos kommunistává.

A tragikuséletű Dési Huber István legszebb festményei, amiket ő is a legfontosabbaknak, legjellemzőbbeknek tartott, elkallódtak, elégtek a háború alatt. De itt van gondosan egybegyűjtve a Kossuth-díjjal koszorúzott, sok száz alkotásból álló becses életmű, amelyek válogatott darabjai nemsokára kiállításra kerülnek: március 19-én megnyílik a Kossuth-díjas Dési Huber István kiállítása.

Dutka Mária

— Gyorslista a vasárnapi húzásokról

Sorozat:	Szám:	Ft:
ám:		Ft:
-50		200
-50		200
-50		200
0		5 000
-50		200
-50		200
-50		200
1		50 000
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
s számozású		
ben feltün-		
s kötvények		
vételével —		
hatodik		
vény nyerte		
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200
-50		200

szóvá sem tennénk tévedését, mert hiszen nem ez az egyedüli kritikusi tévedés napjainkban, sőt Fodor Józsefét sem először értik félre a kritikusok — ha nem éreznénk annak a veszélyét, hogy egy egész műfajt becsül le a bíráló. Legendákat támaszt fel, rég elfelejtett, elintézettnek hitt vitákat elevenítene újjé most, voltaképpen gátat emelve egy természetes irodalmi folyamatnak, mely napjaink szépprózájának formailag és tematikailag is egyaránt jelentős eredményeket ígérnek.

E. FEHÉR PÁL

MŰVÉSZET:

Dési Huber István emlékkiállítás

Megtört vonalak, kontrasztáló színek, mély lilák, narancsok, panaszos zöldek, görcsös mozdulatok, munkábarokkanó, kapájukra mankóként támaszkodó parasztok, Bartók „Keserves"-ének tragikus hangú képi realizációja, koporsóra boruló, sirató asszonyok, a nyitott ablakon át a végtelen világba vándorló paraszt szobor — és kunarcú, öntudatos önportrék, szigorú konstrukciójú, rendet sugalló tájak, külvárosi utcák titokkal telt világa, szellemet sugárzó töprengő férfi és madárfüttyre figyelő parasztlányok szűzi üdesége. Fájdalmas és reménytkereső, átkozódó és szerető művészet volt Dési Huber Istváné.

Dési Huber művészete nem volt ismeretlen eddig sem, hiszen néhány szép kis kiállítás mutatta már be válogatott anyagát és hagyatékának hű őrzője, a festo ozvegye is szíves szeretettel mutatta meg a lényegében együttmaradt életművet minden érdeklődőnek — mégis a Nemzeti Galériában rendezett emlékkiállítás revelációként hat. A művészettörténészek eddig is Dési Huber életművét Derkovits Gyula munkássága rokonának, a két világháború közti időszak időtálló produktumai közé rangsorolták, ám ezeket az ítéleteket csak e gyűjteményes kiállítás hitelesíti, tölti meg tartalommal.

Manga Jánosné, a kiállítás rendezője és a sikerült katalógus előszavának írója gondosan gyűjtötte össze az anyagot és mutatta be a rendezés segítségével a művész fejlődését. A rajzok között 1926, a festmények között 1930 az első dátum, az utolsó pedig a tragikusan bekövetkezett halál előtti év. Még két évtized alkotómunka se adatott tehát neki, ám ez idő alatt nagy utat járt meg. Az 1931-es keletű *Ezüstkovácsok* síkra transzponált, dekoratív ritmuskompozíciója félreérthetetlenül a kubizmus szintetikus szakaszának a formalátását sugallja, hiszen maga a festő is megvallja, hogy „A kubizmus valósággal leigázott s én évekig éltem bűvöletében..." A kubizmus formaszigora, törvénytkeresése a káoszban rendet tenni akaró, szocialista hitű festőben azt a hitet ébresztette, hogy ezen az intellektuális eredőjű, konstruktív szellemből táplálkozó formanyelven ki tudja fejezni racionalista gondolatait, a munkásmozgalom és a proletárélet szimbolumkörét. Ugyanis e korai periódusában hatott Dési Huberre a kortárs munkásmozgalom művészetének a szimbolizmusa is, előszeretettel használta ikonográfiai meggondolásokból a munkásmozgalmi attributumokat.

Dési Huber István azonban csakhamar rádöbbent, hogy a kubizmus racionalizmu-

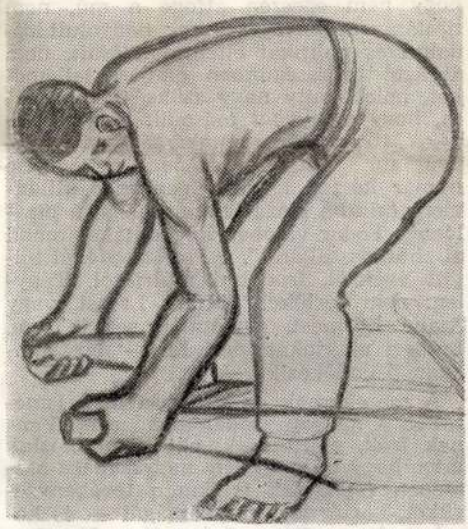

sa, intellektuális sík—tér konstrukciója bármily fontos összetevője is a modern művészetnek, tanulmányozása bármennyire is elengedhetetlen minden modern festő részére — mégsem alkalmas arra, hogy a forrongó kor belső ellentmondásait is ki tudja fejezni. A tiszta térkonstrukció, a megszerkesztett rend lehet puszta formajáték, dekorativitás is vagy valamiféle újfajta „konstruktív akadémizmus" összetevője. Az elméleti írásaiban is szenvedélyesen a kor nagy kérdéseivel vívódó, a munkásosztály ügyéért tudatosan sík-

emlékirat, többek között az írói memoár is: a tények rehabilitálását jelenti az irodalomban. A személyi kultusz politikája nem csupán tényeiben torzította el a történelmet, hanem hangulatában, légkörében is, az emberi tetteket indokló vívódások, önnönmagunkkal és másokkal folytatott viták elsikkasztásával. Ivan *Majszkij* akadémikus, a neves szovjet diplomata pedig néhány politikai memoárral kapcsolatban mutatott arra rá a *Novij Mir*ben, hogy a tények, a dokumentumok ismerete önmagában még elegendő a történész számára. Szükség van arra, hogy az események résztvevői is valljanak elhatározásaik okáról, tetteik minősítéséről. Az események motiválása, a történéseknek a maguk dialektikus ellentmondásosságában való szemlélete — ez az, amit elvárunk a szocialista történettudománytól. Az emlékirat műfaja pedig ebben a vonatkozásban nélkülözhetetlen segédeszköz.

A friss példa, most már konkrétan megnevezve: Fodor József emlékirataival kapcsolatban merült fel olyan kifogás, hogy nem egészen átfogó a mű, nem tisztázza a Horthy-korszak bonyolult irodalmi és politikai ellentmondásait, nem ábrázol teljességükben emberi jellemeket, holott mily nagy szükség lenne arra, hogy a *Nyugat* második nemzedékének, Mikes Lajos munkásságának megnyugtató irodalomtörténeti jellemzése immár készen legyen. Igen, első pillantásra mintha igaza lenne a szigorú bírálónak: Fodor valóban anekdótákat mond el „hőskorszakáról", a *Pesti Napló*nál töltött évekről, irodalmi múltjáról. Tényleg: nem „értékeli" Mikes Lajost, vagy Szabó Lőrincet, egyáltalán senkit sem. Emberi alakjukat idézi fel — úgy, ahogyan ő emlékezik reájuk.

A memoárnak ez a típusa nem ismeretlen a magyar irodalomban sem. Vannak írók, politikusok, akik vállalkoztak arra, hogy mintegy egy nagyszabású eszszében értékeljék is önnön tevékenységüket, kortársaik munkásságát — és korukat. *Veres* Péter *Számadása*, *Vas* István önéletírása, a *Nehéz szerelem*, *Sinkó* Ervin műve, az *Egy regény regénye*, *Balogh* Edgár emlékei a Sarlós-mozgalomról — ilyen alkotások. *Illés* Béla anekdótáiból, vagy *Zelk* Zoltán sorozatából, a *Tegnap*ból azonban ugyancsak egy korszak hovatovább teljessé kerekedő ábrázolata tűnik elénk. Hozhatunk külföldi példákat is. *Ehrenburg* nagyszabású történelmi riportázsa, az *Emberek, évek, életem* egy félévszázad jelentős egyéniségeit, legfontosabb eseményeit szinte kivétel nélkül mind bemutatja, *Pausztovszkij* a maga módján ugyancsak teljes jellemzésre törekszik. De például már Viktor *Sklovszkij*nak a közelmúltban magyarul is megjelent kitűnő emlékiratai, az *Így éltünk*... töredezetten, egyes történetekben vall ugyanazokról az eseményekről. „Nem azért írok szaggatottan, mert ilyen a stílusom, az emlékeim a szaggatottak" — írja Sklovszkij mintegy indokolásaképpen az anekdótikus előadásmódnak.

Ha ez a párhuzam nem lenne elegendő, hirtelenjében még előhozakodhatnánk a magyar emlékirat-irodalom gazdag tradícióival is. Az erdélyi memoároknak arra a kettős folyamára gondolunk, ahol békésen elfért egymás mellett *Hermányi Dienes* József *Nagyenyedi Demokritusa*, *Tótfalusi Kis Miklós* „maga mentsége", vagy éppen *Bethlen* Miklós távlatos politikai és irodalmi vitairata, vallomása önnön életéről. Hermányi Dienes anekdótái pontosan úgy korfestő értékkel bírnak számunkra, mint Bethlen összefogottabb, valóban rendezetebb, pontosabban szerkesztett önéletírása.

*

Tulajdonképpen nagyon paradox ez a helyzet: a magyar szépprózа mindmáig egyik uralkodó elemét, az anekdótát kell védelmeznünk egy olyan hajánál fogva előráncigált kifogással szemben, mely az irodalomtörténeti kézikönyv megfelelő kötetét Fodor József emlékeivel kívánja „helyettesíteni". Fodor József emlékeinek igenis korfestő ereje, láttató sugárzása van. Az emlék persze sokszor csalóka: valakit az objektívebb vizsgálódás másnak mutathat, mint egy-két futó találkozás, vagy akár a legszorosabb barátság. Ez az igazság azonban nemcsak a múltra érvényes, érvényes a mára is. Ha Fodor emlékirataiból például kimutathatnók — mint ahogy ki is mutathatjuk — a személyes elfogultság jegyeit —, úgy ez is jellemző arra a korra, nélkülözhetetlen adalék a történész számára.

Meg azután még egy emlékiratnak sem az a kizárólagos célja, hogy kicédulázni való adatgyűjtemény legyen a jövendő tudósa számára. Illés Béla anekdótái kapcsán már többször méltatták — a legpregnánsabban *Király* István tette ezt — ennek a műfajnak mai jelentőségét, létjogosultságát, művészi erejét. *Fodor József műve elsősorban szépirodalmi alkotás.* Ha a kritikus fogyatékosságait kívánja számonkérni, úgy az adott műfaji kereteken belül, az adott témát gondosan mérlegelve — teheti meg ezt. A *Kortárs* kritikusa nem ezt tette. És talán

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
1965 JAN
Dési Huber István
KORTÁRS

raszálló festő ezért a harmincas évektől kezdve elfordult a szintetikus kubizmus intellektualizmusától, és szenvedélyesebb, emberi kérdésekre jobban rezonáló formanyelvet keresett. A tiszta szerkezet, kristályos térlogika és az emberi élet atmoszférájának sugallása mesteri egyensúlyba került az 1933—34-es keletű *Déli pihenő*ben, Dési Huber egyik főművében, amelyben nemcsak korai kubisztikus formanyelvét fejlesztette tovább, hanem alkotó módon kapcsolódott a századeleji haladó irányokhoz, elsősorban az aktivisták, Uitz és Nemes Lampérth nagyszerű tradíciójához.

1937-től kezdve azonban mind dinamikusabbá vált művészete. A nagy ős ekkor Van Gogh, és ha stíluskategóriával akarjuk jellemezni e korszakát, akkor a „konstruktív expresszionizmus" illik rá leginkább. Megtartja a szerkezeti erővonalak hangsúlyát, erős kontúrok hálózzák a képet, de a vonalak tört ritmusa és főként a színek komor izzása expresszivitással telítődött. A *Keserves*, a *Napraforgó a tájban* és a *Viharmadarak* ennek az expresszionista stílusnak a főművei. A negyvenes évektől kezdve festőibb megoldás dominál, *(Bivalyfürdető, Szamos-parti görbe fák)*, bár néhány képében szintetikus egységbe került a kostruktív szándék és a festői hevület. *(A dési templom.)*

Sokrétű művészet tehát Dési Huber Istváné. Útja logikus volt, ismerte képességét, és legyőzve az oly sokszor támadó betegséget, tehetségét művekben tudta realizálni. Életműve sok tanulságot rejt magában. Nemrég jelent meg felesége gazdag és szép emlékirata és ugyancsak forrás értékűek a néhány éve megjelent tanulmányai is. A kiállítás lényegében bemutatta életművét — minden kellék megvan tehát arra, hogy valaki hozzáfogjon a művészhez méltó monográfia megírásához.

NÉMETH LAJOS

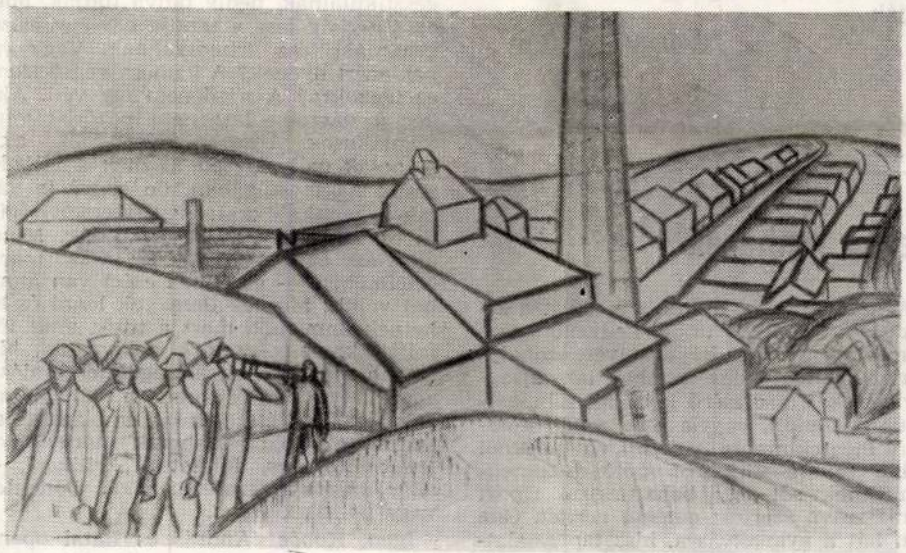

Miháltz Pál kiállítása

Az utóbbi hetek kétségtelenül legtartalmasabb képzőművészeti eseménye *Miháltz Pál* gyűjteményes kiállítása volt a megújhodott Csók Galériában. Olyan művész mutatta itt be legújabb alkotásait, aki már véglegesen önmagára talált, de aki hatvanöt évvel a háta mögött, egy kiteljesedett művészi és emberi tartás birtokában is fiatalos fogékonysággal reagál a folyton változó valóságra.

Ünnepélyes, sötét tónusú színkezeléséhez, lezártságot, erőt sugalló kompizícióihoz önkéntelenül is klasszikus tematikát asszociálnánk, ódai átfűtöttsége azonban nem a nagyság, a heroizmus, hanem a mindennapok apró mozzanatainak, környezetünk legintimebb tárgyainak a kifejezője. Ezek a látszólag érdektelen motívumok a művész átforrósodott előadásában különös súlyt kapnak, mondanivalójuk elmélyül, differenciálódik. Miháltz ecsetje olyan világot teremt,

amelyben a vizuális élmény intellektuális szférában gyökerezik, ahol a szobarészletek, házak és napraforgók nemcsak önmagukért vannak, hanem *szimbólumok:* egy rokonszenvesen humánus világszemlélet hordozói. Mert ez a tárgyias piktura minden ízében az emberről beszél: a lírai hangvételű interieurok *(Festőszoba, Műteremben, Pad a fal előtt* stb.), az otthonosan ágy mellé állított támlásszék *(Fekete szék)*, az árva gyerekcipők *(Katika cipői)* szinte langyosak az emberi közelségtől, de a város- és tájképeken is ott érezzük az ember kezenyomát *(Templomfal és házak Szentendrén, Patakparti házak, Romantikus táj* stb.).

A téma és kifejezés technikailag is szerves egységet alkot képeiben: megmunkálási módszereit — amelyekben kifogyhatatlanul gazdag és leleményes — mindig a mondanivaló határozza meg. Kiállítása meggyőzően bizonyítja, hogy gondolati korszerűsége, csakúgy, mint festői értékei, a legnagyobbak közé sorolják.

GÖDRÖS JÚLIA

FILM:

Nehéz emberek

A néző gyanakodva ül a moziba: a kirakatban egzotikus tájak, kedvenc sztárjainak harmonikus bájai helyett szabálytalan, gondbarázdás arcokat lát, újságkivágásokat, s dicsérő kritikák fölnagyított fotokópiáit, vagyis illik, netán kötelező megtekintenie valamit, a jelekből ítélve valami újítókról szóló dokumentumfilmet, sőt egy beharangozó riport varázsszava szerint: *cinéma veritét.* Oka van hát a gyanakvásra, hisz tapasztalatból tudja, hogy az egyikben rendszerint mily szegényes a dokumentum, a másikban mily érdektelen a „verité", s ha már ily szokatlan mód s ily sokfelől kerítik, az a méla kérdés is elérémlik, hogy a más föltételek között kialakult irányzatok a hazai sűrűbb közegbe kerülve vajon mennyit is szoktak súlyukból veszíteni. Szerencsére hamar rádöbben, hogy előítéletei ezúttal megcsalták, s a vége föliratnál már tapsra is csattan a tenyere, a felgyúló fényben szégyenlős hirtelenséggel széttekintve, hogy rajt érték-e a lelkesedésen. De nincs ok röstellkedni: másba akadó pillantásokban meg a emkosság derűje is fölvillan: a „nehéz emberek" s megidézőik egyikünket sem „idegenítettek el", éppen ellenkezőleg.

De a kritikusnak azért csak fáj a feje: ő nem „nehéz ember", tőle azt várják, hogy „okos ember" legyen, s ez napjaink szóhasználata szerint annyit tesz, hogy tudjon viselkedni. S e tudását igyekezzék átadni és minél szélesebb körben érvényesíteni, számonkérőn és kioktatón.

S lenne is mit számonkérnie, mire oktatnia. A film hősei ugyanis — találmányukért, jogos díjazásukért, újításuk bevezetéséért harcoló mérnökök, műszakiak — éppen viselkedni nem tudnak. Modortalanok, nem azért, mert késsel eszik a halat, hanem mert nincs helyzetérzékük, még a kamera előtt is vadul jár a kezük, a szemük, dadognak, hadarnak és gesztikulálnak, pedig tudva tudják, hogy ország-világ lesz a tanúja egy-egy elszólásuknak, torz grimaszuknak. Vagy *éppen ezért* ilyenek? A kamera végső tromf az igazukra? A néző nem így véli. Akiket a vásznon lát: nem pózőrök vagy mániákusok. Újítók, reformerek, akik nemcsak mélységesen hisznek a fölfedezésük hasznosságában, de eggyé is váltak a munkájukkal: ez a személyiségük és ezt világosan érzik és tudják. Mindannyian: *autonom emberek,* a szó marxi értelmében, — és éppen ezért van annyi baj velük! Mernek önmaguk lenni és lehetnek önmaguk, mert a titok, amit fölfejtettek, vagy aminek nekivágtak, biztosabb mutatója egyéniségüknek, valóságos helyzetüknek, mint a társadalmi, vagy szakmai élet ingatag és bizonytalan adatai, az „okos emberek" tárgyilagos, tehát ingyenes, felületes „kritikái", — akár széptani, szakmai, akár bölcseleti vagy politikai síkon.

Igen, *Kovács* András és fiatal operatőrje, *Vágyóczky* Tibor, aki ügyszeretével és találékonyságával méltán lehetne a film hatodik hőse — a *Nehéz emberek*ben szabad embereket kaptak lencsevégre — s ez az úttörő érdemük, nem a műfaj, vagy az iskola. Elsősorban ezért lebilincselő a közös filmjük: nem a technikai vagy gazdagságszervezési újítások elemzése, dokumentuma, hanem a szabad ember viselkedésének pontos és hűséges rögzítése. S ezzel lett a film, *tett:* a szabad embert nehéz fölfedezni, s a világnak megmutatni. Hiszen még ma is mennyi körülöttünk a szolga, ha nem is

N. Szab. 1959. II. 24 XVII. Ev. 46. d

DÉSI HUBER ISTVÁN

1895—1944

Egyik legmegragadóbb, legmegdöbbentőbb festménye a *Viharmadarak.* Fekete felhők alatt szállnak a sötét szárnyú madarak és jelzik az elborult tájat fenyegető vihart. A kapáló parasztok mozdulataiban kifejezésre jut aggódó sietségük, amellyel a munkának feszülnek, hogy még a vihar elérkezte előtt elvégezzék azt. Igy dolgozott feszülten, magát emésztően — betegen is *Dési Huber István.* Sötét és sűrű vihar, a magyar történelem egyik leggonoszabb vihara előtt: három héttel a náci katonai megszállás előtt végzett vele a halál. Ma tizenöt éve.

Az első világháború áldozata volt és a második világháború halottja. Közben pedig a szocialista magyar művészet egyik nagyszerű alkotója s a magyar munkásmozgalom öntudatos, forradalmi harcosa. Ugy emlékszünk reá, mint ifjúságunk küzdelmeinek kiváló társára, aki immár kibukott a sorból és mégis itt jár előttünk.

Példájával és életművével.

Példája a következetes forradalmár művészé. Életműve pedig ma már nemzeti kincs: a valóságot ábrázoló s a jövő felé mutató szocialista festőművészetünk elválaszthatatlan része.

Nagyenyeden, 1895. február 3-án született. Édesapja órásmester volt. Tönkrement. És Dési Huber Istvánnak, aki a régi kollégium elsőosztályos kisdiákja volt, abba kellett hagynia tanulmányait. Inas lett, majd kifutó, majd kispincér — egymásután változtatta munkahelyeit, mert önérzetes gyermekként soká nem tudott megmaradni egyiken sem: nem hajlott meg, nem viselte el a megaláztatást. Szebbre, jobbra vágyott. És megszökött Désről, ahová a család költözött; elindult világgá. Mint a mesék kisfiúja. De megtalálhatta-e a szebbet, a jobbat, a valóságban, abban a Ferenc József-i boldognak emlegetett „békevilágban" egy éhes, pénztelen, kóbor kis proletárfiú? Bebarangolta az országot. Napszámosként dolgozott. Vidéken és Budapesten. Falat kenyérért. Zsákolt a Dunán. Ha a vágyott, megaláztatások nélküli, szebb és jobb életet nem küzdötte ki, megismerkedett a nyomorúság közepette valami széppel és jóval. A munkásszolidaritással. Ez ébresztgette őt és ahhoz is hozzásegítette, hogy szakmát tanuljon: a Ganz-gyárban lett inas. Aztán innen is kikerült. A hányatott élet első szakasza után az első világháború tett pontot. Véres pontot. A húszéves proletárfiú katonának állt és negyvenhavi frontszolgálat után, 1918-ban szerelt le — súlyos tüdőbajjal.

A kegyetlen világháború nemcsak megsebezte, hanem mint oly sokakat, előre is lökte az öntudatosodás útján. Megedzette emberségét. Nyilván ekkor kezdett rajzolni is. Megtalálja hivatását. A forradalmak után ezüstművességet tanul, hogy megkeresse kenyerét és mellette rajzolhasson is. A Podolini-féle Lehel téri kis esti iskolában ismerkedik a festőművészet elemeivel. És társaival, többnyire a környék festeni, rajzolni vágyó fiataljaival, akiknek nagy része, mint ő, a napi munka befejezése után, a gyárakból jött ide. Közülök a tehetséges Sugár Andor később sógora lesz és a Dési Huber alapította Szocialista Művészcsoport festőtagja, hogy azután a második világháború idején elpusztuljon a fasizmus poklában. És ott, a Lehel téri esti iskolában találkozott Dési Huber barátjának húgával is, azzal a tűzszemű, lángoló szívű lánnyal, aki szerelme, felesége, két évtizeden át hűséges harcostársa, legjobb segítője lett.

E húszas években Dési Huber tele volt lelkesedéssel, munkakedvvel. A magyar proletariátusban megtermékenyítően hatott a forradalmak friss emléke. A forradalmi munkásmozgalom lendülete magával ragadta Dési Hubert — egész életére. A fiatal kommunista művész tanult és dolgozott. Festett és agitált. 1924-ben Olaszországba ment s ott ugyanezt tette. Ott tanulta meg a rézkarcolást. Torinóban volt első önálló kiállítása. Majd Firenzében. 1927-ben hazatért.

A harmincas évek elején szervező tevékenységével olyan műtermet alapított, ahol festők, szobrászok, építészek közösen dolgoztak, vitákat rendeztek. *„Termékeny hónapok voltak ezek* — írta később, az erdélyi *Korunk* egyik tanulmányában — *és mi kezdtünk kijutni az izmusok útvesztőjéből az új realizmus felé."* A közös műtermet a rendőrségi beavatkozás megszüntette. A Horthy-rendőrséggel-bírósággal egyébként Dési Hubernek nemegyszer gyűlt meg a baja. A harmincas évek közepén Pécsett, a vizsgálati fogságban súlyosbodott a tüdőbaja. Megoperálták. Hét bordáját vették ki. Ám betegsége nem törte meg, és nem csökkentette alkotó kedvét.

Dési Huber István: Önarckép.

A Szocialista Művészcsoport megalapítása, működése, törekvéseinek iránya s igényessége az ő nevéhez fűződik. Dési Huber István a tömegekhez kívánt szólni, amint vallotta, s szólt is hozzájuk, akár barátja: József Attila. Művészetével. A modern művészet, a korszerű művészet, a szocialista művészet eszközével. Tudatosan és következetesen.

Gondolkodó művész volt. És nemcsak művész. Teoretikus is. Érdemes elővenni írásait. Aktuálisak. Egynémely mai téveszme eloszlatására is alkalmasak: *„Lassan vált világossá előttünk, írta, az izmusok belső értelme, és megláttuk hiányosságait. Mind erősebb lett a meggyőződés bennünk, hogy túl kell lépnünk rajta. Beláttuk, hogy az új művészet ebben a formában elvonatkoztatott líra, s mint ilyen, a tömegek számára megközelíthetetlen... Mi a tömegekhez kívánunk szólni. A szociális giccsen már túlnőttünk és művészi igényeink voltak, de ezek az igények szorosan összefüggtek a világnézetünkkel... A szocialista művészet épp az emberre, az osztályemberre, a tömegre irányítja szemléletét. Őt tekinti a fejlődés hordozójának, a társadalom középpontjának, sőt sok tekintetben a természet átalakítójának is. Míg a polgári művészet az egyén intim megrezdüléseinek kifejezésére, vagy a mesterség épp aktuális problémáinak kivizsgálására törekszik, a szocialista művészet ezek mellett, ezek felhasználásával a tömeg kollektív akaratát óhajtja kifejezni."*

Ezt az akaratot, a forradalmi akaratot fejezik ki Dési Huber István alkotásai. Meggyőződhettünk róla nem egy kiállításon. Legutóbb a Szovjetuniót megjárt, ott is nagy sikert aratott Magyar Forradalmi Művészet Kiállításán. Itt, a külön Dési Huber-terem festményei, rajzai a nézők ezreit, tízezreit rázták meg művészi erejükkel. A magyar valóságot ábrázolták. A Horthy-fasizmusban elnyomott magyar nép valóságát. Nem csupán a munkásság nyomorát, a parasztság komor sorsát, a jövőről álmodók szenvedéseit. Dési Huber alkotásaiban ott izzik a most negyvenéves forradalom láza, s a bilincsbe vert évtizedek hite a jövőben. Egyik legerőteljesebb, önmagát ábrázoló rajza hátterében fiatal lányok rohannak előre, a jövő felé, a felszabadulás felé. Munkásportréin szinte megnyílnak az ajkak, hogy megszólaljanak: „Mi vagyunk a jövő!" Ezért érezzük a festőt a ma művészének, az alkotó szocializmus művészének, aki a felszabadulás után, kulturális forradalmunk után valóban odakerült közel a dolgozók szeméhez-szívéhez.

Őszinte vallomások Dési Huber István festményei, rajzai, metszetei önmagáról és a környező világról. Derű nem ragyog bennük, de sugározzák a művész emberségét, jóságát, hitét. Biztos szerkesztésű festményei erőteljes színeikkel, ideges és mégis határozott vonalaikkal megragadják a nézőt és nem eresztik el, amíg teljességgel át nem érzi a művész sugallta hangulatot.

A művész tizenöt éve halott. Tizenöt évvel ezelőtt koporsója felett így szólt ifjabb barátja, Radnóti Miklós, a költő, aki azután maga is elpusztult a véres viharban:

A sorsod ellenére voltál mester
és példakép. Hívő, igaz, okos;
a munkáló idő emel ma már,
hiába omlik rád sír földje most,

a dolgozók nehézkes népe feldobott, —
csodálatos ronccsát a szörnyű tenger,
hű voltál hozzá s hozzád az kegyetlen,
de megtanul majd s többé nem felejt el.

A költő jóslata valóra vált. A felszabadult magyar nép megtanulta szeretni, becsülni a forradalmár nagy festőt és művészetét. S nem felejti el. Sem őt, sem művét, sem tanítását.

Murányi-Kovács Endre

A szovjet hadsereget a szocializmus, a béke, a népek szabadsága védelmének gondolata vezérli

Díszünnepség a Néphadsereg Központi Tiszti Házában a szovjet hadsereg születésének 41. évfordulóján

A szovjet hadsereg születésének 41. évfordulója alkalmából vasárnap este a Honvédelmi Minisztérium díszünnepséget rendezett a Magyar Néphadsereg Központi Tiszti Házában. Az ünnepi esten megjelent *dr. Münnich Ferenc*, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, *Révész Géza* vezérezredes, honvédelmi miniszter, *Uszta Gyula* altábornagy, a honvédelmi miniszter első helyettese, *Ugrai Ferenc* vezérőrnagy és *Dapsi Károly* vezérőrnagy, miniszterhelyettesek, valamint a tábornoki és a parancsnoki kar számos más tagja. Részt vettek az ünnepségen a *Belügyminisztérium* és a *munkásőrség* képviselői. Az ünnepi est közönségének soraiban foglalt helyet politikai, kulturális és társadalmi életünk számos ismert személyisége.

Jelen voltak a Szovjetunió budapesti nagykövetségének tagjai, élükön *J. I. Gromov* nagykövettel, a magyarországi szovjet csapatok parancsnokságának képviselői *M. I. Kazakov* hadseregtábornok vezetésével, valamint a baráti országok Budapesten akkreditált katonai attasei.

A magyar és a szovjet himnusz elhangzása után Révész Géza vezérezredes, honvédelmi miniszter üdvözölte a megjelenteket, majd Ugrai Ferenc vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes, a néphadsereg vezérkari főnöke mondott ünnepi beszédet.

A szovjet hadsereg — mondotta — harcban született és kemény csaták tüzében vált a világ legerősebb, technikailag legjobban felszerelt hadseregévé, amelyet a szocializmus, a béke, a népek szabadsága védelmének gondolata vezérel — mondotta. — Növeli a szovjet hadsereg erejét az, hogy ma már nem egyedül harcol a népek békéjéért, a háború ellen, mert a szocialista országok hadseregeiben szilárd szövetségesre talált.

Ugrai Ferenc ezután hangoztatta, hogy

népünk örök hálával és szeretettel gondol a szovjet hadseregre, amely felszabadította országunkat az embertelen fasiszta elnyomás alól, s lehetővé tette, hogy megindulhunk a szocialista felemelkedés útján.

A magyar néphadsereg tagjai legjobb fegyverbarátjuknak tekintik a szovjet harcosokat. Ez a fegyverbarátság a Nagy Októberi Szocialista Forradalom idejére nyúlik vissza, s tovább erősödött 1918-ban, valamint az azt követő években, amikor több mint százezer magyar internacionalista harcolt a vöröshadsereg kötelékeiben.

Zalka Máté, Szamuely Tibor, Münnich Ferenc, Kun Béla, Ligeti Károly és más internacionalisták nevét, tetteit jól ismeri a szovjet nép és mindig hálával gondol rájuk. — Hazánk felszabadulása után a szabadságot, a szocializmust, népünk békés jövőjét védték a szovjet harcosok, amikor néphadseregünk legjobbjaival vállvetve megsemmisítették a fegyveres ellenforradalmat.

Néphadseregünk tevékenységében következetesen érvényesül a párt vezető szerepe. Ezer eleven szál kapcsolja a néphez, s mélyen áthatja a proletár internacionalizmus magasztos eszméje.

Az ellenforradalom nagy történelmi lecke volt, s megtanított bennünket arra, hogy *népünk érdekeit védeni egyet jelent a szocializmus ügyének védelmével, egyet jelent a dolgozók leghaladóbb osztályának, a munkásosztály, valamint a dolgozó parasztság érdekeinek védelmével* — mondotta Ugrai Ferenc vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes.

A díszünnepség első része az *Internacionálé* hangjaival ért véget. A második részben magyar és szovjet katonaművészek adtak nagysikerű műsort. Közreműködött a Néphadsereg Központi Zenekara. (MTI)

Moszkvai tudósítónk telefonjelentése:

A szocialista országok fegyverbarátságának jegyében ünnepelték meg a szovjet hadsereg napját

kibővített építésének tervét valóra váltó szovjet nép példátlan politikai fellendülésének és munkalelkesedésének körülményei között ünneplünk. Napjainkat megfényesítik a XXI. pártkongresszus történelmi határozatai."

A Pravdának *A béke őre* című ünnepi vezércikkéből idézzük a fenti sorokat. Ezekkel a gondolatokkal találkozunk *Malinovszkij* marsall, honvédelmi miniszter mai parancsában is.

A szovjet hadsereg napjának idén másik vezérgondolata:

a megbonthatatlan fegyverbarátság a szocialista tábor többi országának testvéri fegyveres erőivel.

Grecsko, a Szovjetunió marsallja így ír erről a *Krasznaja Zvjezdában*, a szovjet hadsereg központi lapjában:

„A népi demokratikus országok hadseregei egy hadoszlopban állanak a Szovjetunió fegyveres erőivel. Növekszik és erősödik a harci barátság a szocialista tábor katonái között. Ezek a katonák mindvégig hűségesek a marxizmus—leninizmus eszméihez, a kommunista társadalom felépítésének ügyéhez. Hatalmas és legyőzhetetlen erő ez!"

Szombaton a Szovjet Hadsereg Központi Tiszti Házában az évforduló alkalmából megrendezték a testvéri hadseregek képviselőinek találkozóját. Megjelentek az ünnepségen a kínai népi felszabadító hadsereg, az albán néphadsereg, a lengyel fegyveres erők, a csehszlovák néphadsereg, az NDK nemzeti népi hadserege, a bolgár néphadsereg, a román néphadsereg, a magyar néphadsereg, a koreai népi hadsereg, Mongólia népi hadserege és a vietnami néphadsereg képviselői. Az egybegyűltek meghallgatták *Nyikolaj Guszev* vezérezredes *A szovjet fegyveres erők fennállásának 41. évfordulója és a szocialista tábor országai katonáinak internacionalista barátsága* című előadását, majd a küldöttségek vezetői a szószékről üdvözölték a szovjet hadsereget az évforduló alkalmából.

A tiszti házban ezen a napon ünnepélyesen megnyitották a „Fegyverbarátaink" elnevezésű fényképkiállítást, amely a szocialista országok hadseregeinek anyagát mutatja be.

A *Krasznaja Zvjezda* közli *Horvát Gyula* százados, *Szalkai Lajos* hadnagy és *Munkácsi Illés* tizedes, a magyar néphadsereg katonáinak levelét, melyben üdvözlik a 41 éves fennállását ünneplő szovjet hadsereget, köszönetet mondanak szovjet bajtársaiknak az ellenforradalom leverésében nyújtott segítségért és hitet tesznek a magyar—szovjet fegyverbarátság további erősítése mellett.

Vasárnap került sor a Szovjet Hadsereg Központi Színháza hadizászlókkal feldíszített épületében a központi ünnepségre, melyen a Szovjetunió honvédelmi minisztere, *Rogyion Malinovszkij* marsall mondott beszédet. Hangsúlyozta, hogy a szovjet hadsereg tisztjei és katonái nagy lelkesedéssel fogadták a XXI. pártkongresszust és mindent megtesznek, hogy a kongresszus határozatai maradéktalanul megvalósuljanak.

„A szovjet fegyveres erők, melyek a népi demokratikus országok hadseregeivel együtt biztos kézzel védelmezik mind a Szovjetunió, mind a szocialista tábor összes országa népeinek békés alkotó munkáját és az egész világ békéjét, ma erősebbek, mint valaha"

— jelentette ki Malinovszkij marsall.

Az évforduló alkalmából a szovjet sajtó bőséges teret szentel a szovjet fegyveres erők további erősítése kérdéseinek. A *Pravda* megállapítja, hogy a szovjet tudósok, mérnökök és munkások felszerelték a hadsereget, a flottát és a légierőt a korszerű fegyverzet minden eszközével, a többi között *kis-, közép- és nagyhatósugarú rakétákkal*. Rendelkeznek a szovjet katonák a haditechnika felhasználásához szükséges legújabb típusú *elektronikus készülékekkel* is. A *Pravda* idézi Hruscsov elvtársnak a XXI. kongresszuson tett kijelentését arról, hogy *ha a Szovjetunió rakétát tudott küldeni a kozmosz százezerkilométeres távolságaira, akkor minden akadály nélkül képes hatalmas rakétákat irányítani a földgolyó bármely pontjára is.*

A szovjet sajtó hangsúlyozza, hogy *a Szovjetunió egész erejével a tartós béke biztosítására törekszik, de ha a szükség úgy kívánja, minden eszköze megvan az agresszor megsemmisítésére.*

Szabó István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Dési Huber István

Hétfő, 1963. augusztus 19. Magyar Nemzet

1921 Augusztusi emlékek

Írta: ORTUTAY GYULA

Néhány hete olvastam az *Esti Hírlapban* a következő sorokat: »Most az utolsó magyar falu villamosításának ünnepére készülünk. Augusztus 20-án összekapcsolják az utolsó drótszálakat Szabolcsban, 3207. községünkben, Aporligeten. Aporliget az utolsó falu!«

Hazánk teljes villamosítása befejeződik: erre az évre még tizenhat község maradt s Aporligetnél végződik a nagy munka: minden magyar településen kigyullad a fény — jelképesen is, a valóságban is győzedelmeskedik a világosság.

Régi emlékek támadnak fel bennem, amikor ezt a hírt olvasom. Huszonöt esztendős emlékek. Aporliget fiatal település: két tanyai, pusztai település összeolvadásából keletkezett: Aporháza és Bátorliget olvadt közigazgatásilag össze ebben a kis, másfél ezer lelkes, Szabolcs megyei községben. Huszonöt évvel ezelőtt, *Dési Huber* Istvánékkal együtt néhány hetet dolgoztam Bátorligeten augusztus végén, szeptember első heteiben. Dési Huber István tán legderűsebb, legbékésebb s oly termékeny nyári pihenőjét töltötte itt: festett, feledhetetlen grafikáit vázolta egymás után. Magam nem először jártam itt, legkedvesebb mesemondómhoz *Fedics* Mihályhoz jöttem, a meséit, történeteit jegyezgettem. Mihály bácsit is megfestette Dési Huber, több vázlatot készített róla és igen összebarátkoztak. A természettudósok kedvelt tájéka, ma védett terület a bátorligeti táj, szelíd szépsége ma is igéző. Így rögzítettem a gyalogszerrel baktató gyűjtő szeme elé táruló vidéket: »Ebben a sajátságos lápi, nádas, erdőkkel, nyírligetekkel borított zárt világban, amely az ősi táj vonásait zavartalan magányában hordozhatta a legutóbbi időkig, az újabb település sem tudott mindent azonnal megváltoztatni. Az egész környéken szélesen elterpeszkedő és a kis Bátorligetet is szorosan körülfogó uradalmak békében hagyták ezt a tájat, de a megtelepedett szegényparasztság majd lassan-lassan megváltoztatja arculatát. Ma még a kutató Vasvári felől érkezve és átjutva a kopár dombokkal körülfogott sovány legelőterületen, ahol unatkozó csordák legelésznek, ürgék, gyíkok bújkálnak, még felidézheti a múltat. Májusban elborítja az erdők alját, a lápi réteket a sárga zergeboglárka, virágzik a kékliliom, a vidéket nyírligetek, kisebb foltokban tölgyesek, szil- és kőriserdők, fűzesek borítják, az erdők alján tőzegpáfrány hatalmas legyezői terpeszkednek. A levegő páradús, még nyári reggeleken is könnyű füstölgő köd száll az erdőkből, este hamarosan lehűl és párás a levegő.«

Igen, szegényparasztok alig néhány évtizedes települése volt Bátorliget és nem volt különb közelében a vitézi telkek módjára tervezett új település, az Aporháza sem. Ha emlékeimhez fordulok a kigyúló augusztusi fények idején, ezt a régi Bátorligetet idézem. Akkoriban alig fél ezer lakosa volt Bátorligetnek és a község lakóinak majd a fele, kétszázötven lélek sem írni, sem olvasni nem tudott. Bevallom, amikor a Statisztikai Hivatal adatait böngésztem, ez a közel ötven százalék analfabetizmus hívta fel a figyelmem a községre. Hiszen Szabolcs megye azokban az évtizedekben híres volt a többi közt agrárproletariátusának nyomoráról, a magas gyermekhalandóságról (s a szapora szülésekről) az írni, olvasni nem tudók magas arányáról, de az ötven százalék még szabolcsi méretekben is kiötlő volt. Arra gondoltam, hiába új település, ahogy mondották »amolyan szedett-vedett cseléd nép lakja« — éppen ezért találok itt jó mesemondóra. S nekivágtam, Kiss Lajos, a szegény emberek tudósa is biztatott, a bátorligeti útnak. A két gótikus templommal ékes, nagymúltú, már az Érdy Kódex által is emlegetett Nyírbátor, a »kódusűlő Bátor« mellett — ahogy a paraszti tréfaszó mondja — volt, annak mintegy tanyai települése a csavargó-tekergő utakkal összekötött Bátorliget. Bizony ezeket a kacskaringós, vad kutyaugatástól mindegyre felvert utakat elégszer megjártam, naponta is többször, szálláshelyemről, Baracsi néniék házától Fedics Mihály kunyhójáig.

Eltűnt már az a kis kunyhó, a lóca sincs már meg, amin Mihály bácsi üldögélt görnyedten mesemondás közben; abban a kis kunyhóban hát nem gyúl ki a fény, csak olajmécs világolt abban. Hanem a Mándoki portán, ahol Dési Huberék laktak, a Baracsiéknál, no meg a Fedics-unokák, dédunokák házában ég majd a villany. Amikor legutoljára ott jártam, már az egyesült községben, a művelődési otthont Fedics Mihályról nevezték el. S ott, az írástudatlan, európai hírű mesemondó emlékét őrző házban ki kell gyulladnia a fénynek — kettős értelemben is. Mert (a vezércikkek fordulataival ellentétben) lesz még munkája a művelődési otthonnak. Kiderült, hogy az azóta 1609 főre gyarapodott Aporliget községben van még analfabéta, ha nem is riasztó százalékban s azt is olvasnom kellett nemrégiben, hogy Fedics Mihály művelődési háza majd mindig zárva van, hiába kopognak az érdeklődők, olvasni vágyó fiatalok, munkások, traktoristák. Pedig most már nem két tanító van itt, hanem tizenegyen tanítanak s a művelődési otthon mellett könyvtár, mozi is került a községbe. S nemcsak az általános iskola ismerős ebben a faluban, ahol ötven százalék volt az analfabéta, hanem középiskolásokat küld Nyírbátorba, egyetemistákat is nevel. Mindez inkább arra biztat, hogy ne tűrjék az írástudatlanságot, tárják ki a művelődési otthon kapuit. A fény augusztus 20-án, az Alkotmány ünnepén, ezért is világít.

*

Csak ezért a néhány figyelmeztető mondatért támadtak volna fel az emlékek? Ezért is s nemcsak ezért. Huszonöt éve, alig egy évvel a második világháború kitörése előtt Fedics Mihály nemcsak tündéri meséket mondott. A maga fiatalságára is emlékezett, a szabolcsi szocialista megmozdulásra, a lázongó szegény népre s persze a maga hősi tetteire is: hogyan reguláztá meg a csendőröket; emlékezett Mátyás királyra, az is a szegények pártján volt, meg Rákóczi Ferencre, akit a Károlyiak árultak el hitványul s mindenféle furfanggal szerezték meg maguknak az erőtlen népek földjeit, erdejét. A nemzet múltjából is azt látta meg, amit a maga nyomorú, a koldulásig eljutott szegényparaszti sorsában tapasztalt. S egyszer arról beszélt, hogyan is romlott el az ország, hogyan került mind a föld a Károlyiak kezére — egyharmada az árulásért. S felvillantja a régi falu képét: »Még akkor tagba nem voltak a határok, csak mint ezek a spion Károlyiak, a grófok, a spionsággal elölték Rákóczit, úgy lett az övék oszt a birtok, ahogy nekik jólesett. Egyharmadrész lett az övék Magyarországból, mert Rákóczit elpusztították. Hát mi így játszottunk a porban, a puják. Az öreg emberek meg pipázgattak a sövény alatt, mint én is most. Gazdák meg ültek karikában az eperfa hűvösében, mert akácfa nem volt addig, eperfa volt úton-útfélen.«

Dési Huber István rajza Fedics Mihályról

S elmondja, hogyan aprózódtak egyre kisebb tagokra a falu földjei, milyen volt a paraszti munka a gépek előtti világban, lóval nyomtattak, szórólapáttal vetették fel a gabonát — akár Homérosz idején. S emlékezésébe egyszerre belekeveredett az akkori jelen. A fokozódó paraszti szegénység, a földek aprózódása, a jog nélküli, romló világ, ahol a gépek is a szegény ellen fordulnak. S felidézte a jövendő képét, teli reménykedéssel: »Mikor elmúlik a háború, akkor — azt mondja — felál egy hatalom. Az a hatalom azt fogja kérdezni minden községben: Hol volt ennek a községnek az első határszélje?

Mert most nincsen határszélje, mert a tagokkal össze van szorítva. Néhol még a faluból is el van véve, úgy össze van szorítva a tagokkal a határ.

Akkor osztán ezen belül ami tag van, neki a nép! Mert be vannak fásítva a tagok, vágják a fákat lefelé, húzzák az árkot befelé. Minden földnek vissza kell szállni ahhoz a községhez, amelyiktől el van szakasztva.«

Egy hatalomban reménykedett az öreg Fedics, *majd »felál« az a hatalom* és igazságot tesz, visszaadja a népeknek a földeket, szétbontja az apró tagokat — a népé lesz az egész ország, mert segít az a hatalom s forradalom erejével feltámad a nép. Így tárult ki félig megvakult tekintete előtt a jövendő s erről jósolgatott óvatos formában. (Ugyancsak töprengve adtam ki 1940-ben — szerencsére tudományos mesekiadványokba nem ütötték az orrukat Horthy nyomozói.) 1938 decemberében halt meg — a világháború kitörése előtt s nem érhette meg a háború végét, annak a hatalomnak a felállását, amely segít népünknek, hogy az urakat elkergesse földjeiről s az apró tagok helyett új, hatalmas táblákat terítsen a barátságos gépek alá.

S most hallom a Szovjetunióban járt barátomtól, hogy az egyik leghatalmasabb villanyerőmű huszonkét hatalmas turbinájára rámutatva a szovjet főmérnök elmondotta: közülük nyolc a Magyar Népköztársaság számára termeli az áramot. Mátészalkára, Szabolcsban, 1888-ban kapcsolták be a villanyáramot, ez volt az első villamosított község s most bekapcsolódik az utolsó is, Aporliget. S hogy bekapcsolódhatott, abban része van annak a hatalomnak, amelynek szabadságunkat köszönhetjük, amely segít fénnyel, energiával elárasztani hazánkat.

Olcsó lenne magyarázgatni ennek az áradó fénynek az értelmét. Az öreg mesemondó megálmodta hatalom, a Szovjetunió valóban elhozta a szabadságot, elhozta a fényt is nekünk. Hogy a legkisebb faluban s tanyán is világít, mérnökeinek, munkásainak is része van benne a mi mérnökeink s munkásaink mellett. Alkotmányunk minden politikai tételében s életünk mindennapi munkájában, a születő fényben, a növekvő energiában, jövendőnkben. Egyszerre nemzeti érdekünk ez, hazaszeretetünk valóságos alapja s két nemzet eleven, szocialistá kapcsolata: a megvalósult nemzetköziség.

Egy kis faluban felgyulladnak a villanykörték s elsüllyedt emlékekre és a jövendőnkre világítanak. Melengető, tiszta fény, világa egyre erősebb.

P I K R Ó N I K A

— **A Magyar Televízió** augusztus 20-án, kedden, előreláthatólag közvetítést ad Belgrádból Nyikita Szergejevics Hruscsovnak, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének Jugoszláviába érkezéséről. A közvetítés kezdési időpontja körülbelül 12 óra 30 perc.

— **A Balatoni Hetek** hétfőn nyitja kapuját Siófokon. Kétnapos műsorán sportesemények, hangversenyek szerepelnek. 20-án vidám nyári estel zárul az ünnepség-sorozat.

— **Nemzetközi béke- és barátság-estet** rendez augusztus 24-én a Hazafias Népfront IX. kerületi bizottsága. A bevezetőt dr. Spácel István, a kerületi népfrontbizottság elnökségi tagja mondja.

— **Népművelési aktivistákat** tüntetett ki vasárnap de. Pesta László, a Fővárosi Tanács VB elnökhelyettese. Két dolgozó Szocialista Munkáért-érdemérmet, egy Munkaérdemérmet, hat Kiváló dolgozó, kilenc pedig a Szocialista Kultúráért kitüntető jelvényt kapott.

KEVÉS A SZÁLLODAI SZOBA

... ideiglenes megoldás.

(Hegedüs István rajza)

— **A lakosság segítségével** felépítik Miklósity József villámsújtotta házát Bátya községben. A lakóépület újjáépítéséhez a termelőszövetkezet faanyagot, a helyi tanács cserepet adott, a Nőtanács pedig csaknem 15 000 forintot gyűjtött Miklósityék megsegítésére.

— *MÁSODSZOR VIRÁGZIK az akác Kecskemét határában. — Győrött a Mónus Illés utcában a fehér orgona borult újra virágba. E ritka jelenségből régen hosszú, szép őszre következtettek az emberek. Az utóbbi években gyakran visszatérő másodvirágzás lassan már megszokottá válik, ezért senki sem bocsátkozik jóslatokba.*

— HALÁLOS SZERENCSÉTLENSÉG érte Ács Tibor 18 éves alsótekeresi lakost és apját, Ács Jánost a balatoni úton a 101-es kilométerkő közelében. Nemoda János teherautóval igyekezett a Balaton felé s a leereszkedő köd miatt későn vette észre az előtte menő két gyalogost. Mindkettejüket elütötte. Ács Tibor a kórházba szállítás után belehalt sérüléseibe, apját életveszélyes sérülésekkel kezelik a fehérvári kórházban.

— **Vetik a rozsot** és a lucernát Bács megyében. A Városföldi Állami Gazdaságban eddig 150 holdon került földbe a rozs.

— SZEMÉREM ELLENI BŰNCSELEKMÉNY miatt a rendőrség őrizetbe vette Péter János 67 éves és Semmelweis Gyula 57 éves bölcskei lakosokat. Lakásukra hívtak két 8—9 év körüli kislányt és borral próbálták leitatni őket, majd nemi erőszakot igyekeztek rajtuk elkövetni.

— **Négyszáz erőgép** végez talajmunkát Borsodban a két

— *NAGY SIKERE van külföldön a Magyarszombatfai Kerámiagyár termékeinek. A gyárban ebben az évben mintegy 6 millió forint értékű szebbnél-szebb művészi lámpatest, váza, hamutál és különböző készlet készül. A mintegy háromszáz féle dísztárgy eljut szinte a világ minden tájára.*

— ÉTELMÉRGEZÉSI TÜNETTEL kórházba szállították a mentők a petőfiszállási tanyáknai csépelő Iványi József 36 éves jászszentlászlói, Forgó Zoltán csengelei, Fekete István petőfiszállási és Pál András félegyházi lakosokat. Vizsgálat indult annak felderítésére, hogy romlott étel vagy ivásra alkalmatlan kút vize okozta a mérgezést.

— **Közösen készít vasúti kocsikat** a győri és az ammendorfi vagongyár. Az együttműködés elsősorban a szerkezeti kialakítások egyszerűsítésére, a belső kiképzésnél pedig az esztétikai, higiéniai és az utaskényelmi szempontból jobb megoldásokra irányul.

— **Múzeummá alakítják át** Veszprém megyében a volt Ármin-aknai függőaknа épületét, s itt helyezik el az ország legrégibb gőzgépét.

— **Új típusú motoros pázsitnyíró** gépeket készít a Pécsi Vasas Kisipari Termelőszövetkezet exportra. A »Zengő 800-as« elnevezésű gépre a kezelő ráülhet, és négykilométeres sebességgel vághatja a füvet.

— HÁROMÉVI BÖRTÖNRE ítélte a bíróság Bedőcs Lajos 24 éves büntetett előéletű veszprémi lakost, aki társaival kirabolt egy szigligeti villát. Ezenkívül több más Balaton-parti

— **Tyereskova** vasárnap Karlovy Varyba érkezett. Amikor a kozmosz hősnője végigment a város utcáin, az üdülők lelkes tömege üdvözölte, és éltette a szovjet népnek a világűr meghódításában elért eredményeit.

— **Új laboratóriumot** kap az Országos Mérésügyi Hivatal, ahol izotópokkal fognak dolgozni. Ezért a kétemeletes épület raktárában 11 méter mély vasbetonkutat készítenek, amelyben többszörös szigetelő réteg tartja fogva majd a veszélyes radioaktív sugarakat.

— **A cukorrépa gépi betakarításához** néhány új, korszerű géptípust importáltunk a Szovjetunióból, Csehszlovákiából és Jugoszláviából. Ősszel ezeket a gépeket részletes vizsgálatnak vetik alá, hogy megállapítsák, melyik felel meg a legjobban a hazai követelményeknek.

— **Hatvanszemélyes napközotthonos óvoda** nyílt a Fejér megyei Előszálláson. A községi tanács két foglalkoztató termet, kamrát, konyhát, ételelőkészítőt, öltözőt és mosdót rendezett be. Az óvoda létesítésére eddig 200 000 forintot költöttek.

— **Újabb földlökéseket** észleltek vasárnapra virradó éjjel Szkopjéban. A két földlökés közül az egyik ötödik erősségi fokú volt. A július 26-i katasztrófa óta Szkopjéban a mai napig összesen 313 földrengést regisztráltak.

— SÚLYOS BALESETET okozott a gondatlanság Szolnokon. Mészáros Sándor, a zagyvarékási Béke Tsz vontatóvezetője, Lukács Jánosné helyi lakost szállította. A pótkocsi egyik rosszul bekapcsolt oldala menet közben kinyílt, az idős asszony az úttestre zuhant. Súlyos sérülésekkel kórházba szállították.

— **Lakásszövetkezet** alakul Kiskunfélegyházán, Kecskeméten, Kiskunhalason és Kiskőrösön. A télig újabb 150 szövetkezeti lakás készül el Kecskeméten. Az egy- és kétszobás, összkomfortos lakások zöme a gyorsan fejlődő új városnégyedben lesz.

— ELÍTÉLTÉK a kiskunfélegyházi földművesszövetkezet volt főkönyvelőjét és bűntársait, akik háromszázezer forinttal károsították meg a társadalmi tulajdont. Sikkasztásért, csalásért, árdrágításért és más bűncselekményekért Forgács Tivadar főkönyvelőt 6 évi, Márta Ferenc volt igazgatósági elnököt 4 évi, Pozsár Jánost 2 évi szabadságvesztésre ítélte a bíróság.

— **Új tranzisztoros zsebrádiót** készít a világhírű berlini Stern rádiógyár. A Micci elnevezésű rádió mindössze 100x60x27 milliméter nagyságú, súlya 170 gramm. Ugyancsak a Stern rádiógyár rendkívül érzékeny új tranzisztoros autórádiók gyártását is megkezdte.

— A MEGENGEDETTNÉL GYORSABBAN hajtott Katona Sándor taxis a József körúton, s elütötte Otyehel László pályamunkást. A mentők súlyos állapotban kórházba szállították.

— **A visegrádi fellegvárba** vezető autóúton — amelyet pénteken avattak fel —, még nem fejeződtek be a rendezési munkák, ezért az úton forgalomkorlátozások vannak érvényben. Az egész útszakaszon tilos az előzés és az Erdészeti Főigazgatóság kéri az autósokat, hogy óvatosan közlekedjenek, s a tehergépkocsik, valamint az autóbuszok egyelőre ne vegyék igénybe az utat.

— FIGYELMETLENÜL HALADT ÁT Gyulai Zoltán 20 éves segédmunkás a IX. kerületi Határ úton, s Bak István 36 éves rézműves, budapesti lakos motorkerékpárjával elütötte. A vigyázatlan gyalogjáró súlyosan megsérült.

— **Meghonosítják a pisztrángot** a bakonyi hegyipatakokban is. Az északi hegyvidék gyorsfolyású patakjaiban honos, értékes halfajta jól érzi magát új hazájában, szépen fejlődik. Eddig nyolcvanezer fiatal pisztrángot telepítettek a Bakony hegyipatakjaiba, jövőre újabb százezer ivadékot helyeznek a vizekbe.

— **Kényszerleszállást végzett** Hans Klug nyugatnémet sportrepülő pénteken Baranya megyében Boly és Szederkény község határában. A repülő az Osztrák Alpok felett viharba került, s az erős szél a Dunántúl légterébe sodorta. A kényszerleszállásnál a gép megrongálódott, de utasa nem sérült meg. Hans Klug vasárnap elhagyta hazánk területét.

— **Magyar híradástechnikai és műszeripari kiállítás** nyílik Kijevben augusztus 20-án, ahol a többi között bemutatják a magyar ipar modern ultrarövidhullámú rádióadóját, valamint stúdió berendezéseit, az ipari televíziót, a hatnyelvű szimultán tolmácsberendezést és egy új típusú képtávírót.

— ITTASAN VEZETTE motorkerékpárját Tóth Imre kerekegyházi lakos Fülöpháza határában és az útmenti árokba fordult. A mentők súlyos agyrázkódással szállították kórházba.

— **Százhetvenen szabolcsi termelőszövetkezeti tag** utazott vasárnap három napra Szegedre, ahol a többi között megtekintik a Cigánybáró és a Magyar Rapszódia című előadásokat is.

— NEM TARTOTTA BE A KÖVETÉSI TÁVOLSÁGOT Krall György ózdi lakos, és motorkerékpárjával az előtte megálló pótkocsis tehergépkocsinak ütközött. Krall és felesége súlyosan megsérült.

— **Méhészeti kiállítás** és tanácskozás kezdődik Veszprémben augusztus 20-án, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának székházában. A kiállítás bemutatja a méhek népgazdasági hasznát, a magyar méhészet fejlődését és szerepét a világpiacon.

— CIPÉSZKÉSSEL TÁMADT a szombathelyi Nyári családra Rosenthaler Gyula cipész. Nyári István mezőgazdasági dolgozót és feleségét súlyos sérülésekkel szállították el a mentők. Nyári Istvánné állapota válságos.

— **Tizenöt szovjetunióbeli útvonalra** mehetnek jövőre a magyar turisták a most elkészült tervek szerint. Különösen érdekesnek ígérkezik a 18 napos fekete-tengeri hajókörút, amelynek részvételi díja ötezer forint.

— ITTASAN VEZETTE motorkerékpárját Giricz Lajos endrődi lakos. Az egyik útkanyarban elvesztette egyensúlyát, az útszéli fának ütközött és súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Tizenhárom milliomos termelőszövetkezet** legszebb termékeiből, tenyészállataiból járási, mezőgazdasági kiállítást rendeznek vasárnap Tiszafüreden. Bemutatják azokat az új növényféleségeket is, amelyeket a hortobágyszéli terméketlen földeken honosítanak meg.

— RENDŐRKÉZRE KERÜLT az az embertelen motoros, aki aug. 4-én Pécsszabolcs és Komló között az esti órákban elütötte és cserben hagyta súlyos lábtörést szenvedett áldozatát, Szivós József 47 éves pécsi lakost. A motoros Liska László 22 éves pécsi fiatalember, aki jelenleg előzetes letartóztatásban várja bűnügyének tárgyalását.

— **Meteorológiai és biológiai megfigyelő állomás** épül a Fertő tón. A hal- és más gazdasági kutatási célokat is szolgáló állomás a jövő évben kezdi meg a tudományos munkát.

— A GYEPLŐSZÁRAT A DERÉKA KÖRÉ AKASZTVA hajtott lefelé egy lejtős úton lovaskocsiján Szabó István vésztői lakos. A lovak megijedtek, vágtatni kezdtek és Szabót lerántották a gyeplőszárral a bakról. A szerencsétlen ember a kocsi alá került, s olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy kórházba szállítás után meghalt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindannak a sok jóbarátnak és elvtársnak, akik életében szerették és tisztelték drága férjemet, drága apánkat, akik velünk együtt gyászoltak és őszinte együttérzésükkel igyekeztek enyhíteni fájdalmunkat, ezúttal mondunk szívből jövő hálás köszönetet. Bebrits Lajosné, lánya, veje.

— **HALÁLOZÁS.** Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, **dr. Pfeifer Györgyné** tanárnő 1963. augusztus 17-én tragikus hirtelenséggel elhunyt. Gyászolják: fia, lánya, testvére, veje, menye, unokája és egész családja. Temetése: f. hó 22-én du. fél 4-kor a Farkasréti temetőben. ×

ATTILA SZÍNHÁZ

Kállai Ilona, Kaló Flórián, Velencei István

egyek válthatók:
Attila Színház jegyirodájában. (XIII., Acél utca 3.).

Dési Huber István: Művészeti írások

Tizenhat esztendeje jelent meg ugyanez az írásgyűjtemény *A művészetről* címmel, *A művészettörténet forrásai* sorozatban, de nem teljesen. A Kossuth Kiadó e teljesebb kiadása 280 oldal terjedelmű, 16 külön képoldallal. Ebből Dési Huber István kéziratainak összterjedelme 252 oldal, a többit *Tímár Árpád* szép utószava és a jegyzet-névmutató apparátus teszi ki. A 22 kéziratot Dési Huber 1930 és 1943 között írta Gaál Gábor lapjának, az erdélyi *Korunk*nak, *Az ország útjá*nak, Gereblyés László *Forrás*ának, illetve a Népszavának. A huszonkét írás terjedelme tehát szerény, de a tartalma súlyos: egy valóban szocialista művész — és tiszta ember — töprengései, gondolatai, felismerései a szocialista művészet problémáiról. A harminc éve halott Dési Huber István harminchét-negyvenöt év távlatából üzen nekünk olyan problémákról, melyek ma is megszívlelendők.

Jó negyven esztendeje — pontosabban 1934 tavaszán — a Szocialista Képzőművészek Csoportjának a szociáldemokrata párt Conti utcai székházában szombat esténként tartott egyik ülésén nagy és szenvedélyes vita robbant ki. A robbanás oka Lukács György *Tendencia vagy pártosság* című írása volt. A Csoport tagjai többször is hozzászóltak a nagyon fontos témához, én magam több oldalas írást olvastam fel, véleményemként. Mindenki, természetesen, a pártosság, mint egyetlen lehetséges művészi magatartás mellett szónokolt, de mindenki másképpen, saját, nem egészen kiérlelt gondolataival, saját, kétségtelenül őszinte érzéseivel, és saját félreértéseivel-tévedéseivel, úgy, hogy valami óriási zűr kerekedett belőle. Mindenki saját értelmezését tartotta, természetesen, a helyesnek, és mindenki a másét hamisnak; fogalmak röpködtek a levegőben, melyek tisztázatlanok voltak és szentenciák, melyek gyakran egészen más dolgokra vonatkoztak. Üvöltve vesszekedtünk, csúnyán legorombítottuk, leidealistáztuk egymást — s közben a tendencia és a pártosság tartalmát-értelmét teljesen összezavartuk. Ez akkor derült ki, amikor a gyakorlatra került sor: a születő művek inkább a tendencia, mint a pártosság felé hajlottak.

Éppen ezekben a kérdésekben különböztünk össze Dési Huberrel. Ő azt állította a vita során — s ezt most kissé elnagyolva és lazán fogalmazom meg —, hogy bármennyire fontos és elsődleges a mondanivaló, a tartalom, magas színvonalú művészi forma nélkül nem tud kifejeződni. Ezért a szakmai tudás, az alkotókvalitás, a művészi tehetség jelenléte a műben, a mű értékének, művészi hatásának elengedhetetlen feltétele. És ha a tehetséges művész egyben igazán öntudatos szocialista is, nem föltétlenül szükséges, hogy a *témája* az osztályharc legyen, műve mégis szocialista — azaz pártos — lesz vagy legalábbis lehet. Nem hiszem, hogy valamit is elvettem abból, valamit is hozzátettem ahhoz, amit Dési Huber kifejtett — a lényege mindenesetre ez volt állításainak.

Mi — a Csoport többsége, ha nem teljessége — ellene mondtunk Dési Hubernek. Ő pedig, részben súlyosbodó betegségére hivatkozva, részben azonban csalódottan és megbántva, kimaradt a Csoportból. (A Csoport azonban mindig meghívta kiállításaira, s ő — műveivel — részt is vett ezeken).

Dési Huber álláspontját már a vita előtt megjelent négy cikke is felvázolja. A vita után mintegy háromesztendős pauza következik a publikálásban, s ebben nyilván betegsége akadályozza. De 1937-től megjelent írásainak többségében, mintha a vitát folytatná, mintha a Csoport méltatlan, értetlen és nyilván fájdalmas ellenfordulását akarná újabb és újabb érvekkel parírozni, közülünk legalább egyeseket meggyőzni a maga igazáról. E keretek között természetesen nem térhetek ki a cikkek, tanulmányok összességére. Egy nemcsak grafikusi-festői gyakorlatában, hanem gondolkodásában, elméletében is „magacsinálta" ember szemléletének nagyszerű kibontakozását illusztrálják ezek a kisebb-nagyobb írások. Egy olyan emberét, aki nem esik az autodidakták általában fölényeskedő, hogy ne mondjam, gőgös magatartásának hibájába, hanem igazának vélt és valódi bázisán tud szerény is lenni. Írásai egytől egyig ismertetésre-idézésre érdemesek, én mégis most azt ragadom ki a sorból, mely egyenesen a Csoporttal foglalkozik. Ez egyben a Csoport művészeti produkciójának bírálatát is tartalmazza. A Népszavában 1941. december 25-én megjelent cikke ez, mely a *Tanulmány a negyedik rend művészetéről* címet viseli.

A tanulmány megírására a Szocialista Képzőművészek Csoportja életének második periódusában (az első 1934-től 1938-ig tartott), pontosan 1941 februárjában és ugyanez év októberében, a MOSZ-ban (Magántisztviselők Országos Szövetsége) rendezett kiállítás késztette Dési Hubert.

„... Maga a tény is, hogy az alakulat a szocialista képzőművészek csoportjának nevezi magát, bizonyos magyarázatot igényel. Szocialista képzőművészek, ehhez a megjelöléshez az ember önkéntelenül hozzákapcsolja a szocialista művészet fogalmát is, de ez az, amiről ma még nem lehet beszélni. A kiállítók tehát elsősorban társadalmi elhelyezkedésüket kívánták hangsúlyozni ezzel a névvel és nem művészetük pontos körülírását. Cselekedetük hitvallás volt és nem megnyilatkozás, kötelezettségvállalás, és nem formai kifejezése valaminek, azaz: törekvés valamire, ami álmaikban él..."

Az elnevezésnek — bár Dési Huber sokallja és jobbnak tartaná, ha „közösségi képzőművészek"-nek vallanák magukat a Csoport tagjai — egyszerűbb genezise van: *nem* akartuk, hogy *Szociáldemokrata Képzőművészek Csoportjának* hívjanak bennünket. *(Németh Lajos* is téved, amikor a Művészeti Lexikon illetékes címszavában azt állítja, hogy kezdetben „Magyarországi Szociáldemokrata Művészek Szervezete" volt a Csoport neve.)

„A kiállítások körül — előttük, alattuk, utánuk — sűrűn hangzottak el ilyen kijelentések, illetve meghatározások: polgári művészet, szocialista művészet; azt is hallhattuk, illetve olvashattuk, hogy a polgári művészet alapja az immár túlélt akadémizmus, a homály, míg a szocialista művészeté a tisztaság! Épp az ilyen kijelentések teszik kötelességünkké, hogy szembenézzünk velük és feltegyük a kérdést: mi a polgári művészet?... És mi a szocialista művészet?... beszélhetünk-e komolyan... ilyenről ma."

Hosszan kellene idéznem Dési Huber tanulmányának ezt a részletét, mert rendkívül jellemzőnek tartom szemléletére, magatartására. Szocialista művészet természetesen még nincs — írja —, nem lehet. Ami valóban polgári — dekadensen polgári —, az az akadémikus, ami pedig az akadémizmus ellenében alakul, egyáltalán nem polgári, hanem eleven, gazdag folyamat, mindig újat és újabbat kezdő „nemes merészség" és *ez* „rokon" velünk, a mindenkori szocialista művészet *erre* épül, *ebből* fog kinőni.

„Hogy milyen lesz majd a IV. rend művészete" — folytatja Dési Huber —, „azt nem tudhatjuk, de hogy kiktől tanulhatunk, azt *tudnunk kell*. Épp ezért, káros és méltatlan a mód és a hang, ahogy sokan elintézik nálunk is a modern művészet kérdéseit. »Menekülés az élet elől, egyéni ügyekkel való bíbelődés, elefántcsonttorony« — ezek a legsűrűbben hangoztatott vádak és feltűnő, mennyire egyezik mindez a konzervatívok kritikájával. A napokban... egy neoklasszicista templomfestő szinte szóról szóra ugyanezt mondta... egy... templomfestő számára a kérdés valóban egyszerű: adva van ez a társadalom a maga formáival, törvényeivel, intézményeivel, s a művész feladata nem lehet más, mint ezeknek... a szolgálata a templomokban, középületeken vagy a múzeumok falán. Ez a szellem nem is tehet mást, mint hogy elutasít magától minden változást vagy újítást. De vele szemben a szocializmus maga a most születő élet, mozgás, mely folyton új területeken hat át;... szellem, amelyik mohón szív fel

dig terjedhet az egyéni felelősség vagy felelőtlenség, legyen szó akár íróról, akár funkcionáriusról, de mindenképp és egyformán szükségszerűen, cselekvő emberről. Felveti a falusi élet sok megoldatlan problémáját, érzékeltetve ebben az egyéni tragédiák olyan lehetőségeit, mint például a rendszer valamenyi változásában cselekvő szerepű öreg tanító sorsa; s még esztétikai kérdések is felmerülnek, újabb tág lehetőségeket nyitva a drámai kifejletnek. A termelőszövetkezetek megalakulása utáni és fellendítése körüli állapot furcsa visszásságaira kérdez ironikus-szatirikus nekiveselkedéssel a *Pitypang;* nemcsak a falusi hatalmaskodók visszaéléseit gúnyolva, ha nem tragikusan félbetört vagy — jobbik esetben — csupán félbetörhető pályákat is érzékeltetve. A *Részeg eső* hatalmas ívű történelmvallatása is a problémák, kérdések özönét veti föl: olyan történelmi sorsfordulók közös felelőssége után kutat, mint 1945 vagy 1956 voltak; a személyes felelősség és az önvád keveredik hőseinek önvizsgálatában, hogy ennek révén a szocialista társadalom számos jellemző típusáról tudjon fontosat s lényegest elmondani. Ezt kérdezi tovább a *Hunyadi* történelmi tablója, hogy ugyancsak kiélezett és végletes szituációkban fogja vallatóra az egyéni és közösségi cselekvés szükségét és lehetőségét; egyként fölvetve ezzel egy hitelesebb történelemszemlélet igényét s a mai kérdésekkel analóg helyzetek elemzésének fontosságát.

Az imént csak vázlatosan felsorolt kérdések belső írói-művészi hitelét azok az *indulatok* adják, melyek minden drámában ott munkálnak. Az indulatok adják a kérdések érvényét, a kérdések indukálják a további indulatokat — talán ezen a mozgáspályán fejlődik leginkább a darvasi dramaturgia. A riportdráma íróhőseit egyformán a tenni akarás indulata fűti; egyikük sem hajlandó tétlenül nézni, hogy egy falu — értsd: egy emberi közösség — saját maradiságába, előítéleteibe, hiedelmeibe ragadva kívülrekessze magát a szocialista fejlődésen, hogy a rosszul értelmezett szolidaritással károkat okozzon; ezek az indulatok szembesülnek azután a közvetlen gyakorlattal, a mindennapi élet valóságával, hogy most már túllépjenek

kerület óvodái számára rendezn
sorokat, vetítéseket, vendégül látják a gy
mekszínház előadásait.

A József Attila Művelődési Központ r
útját választotta annak, hogy legnépes
közönségét megtartva emelje rendezvér
színvonalát. Minden hétfőn 17 órától i
sági táncklub, minden szombaton tá
teadélután szerepel a programban. A

teljes igazság bemutatására vállalkozik az író: s akkor nem valami felelőtlen bátorságnak tűnik fel a legkényesebb kérdések felvetése, hanem a szocialista realizmus természetéből következő megoldásnak. Ez a szándék éppoly világos a most kötetbe gyűjtött négy drámában, mint amennyire tisztázottnak és alaposnak láttuk Darvas kérdéseit és a bennük munkáló indulatokat. Dramaturgiájának bicsaklásai miatt azonban néha éppen a válaszok veszítenek pontosságukból a kérdések szándékai ellenére.

A Részeg eső érthető és pontosan kérdező indulatai azért szenvednek hajótörést imitt-amott, mert a dráma egészét túlságosan átlengi a bűntudat, a túlságosan is közössé és általánossá tett felelősségérzet. Korántsem annyira, mint a darab első változatában, de különösen még mindig azon jelenetekben, melyek 1945 vagy 1956 történelmi tablói kívánnának lenni. Darvas pontosan tudja, életművében már-már mániákusan ismételte is: csak a teremtő cselekvés lehet a próbája mindenfajta elviségnek, önvádnak, felelősségfelvetésnek. Ebben a drámában is elhangzik ez, s olyankor a leghatásosabb, amikor ezt részigazságból koncepcióvá képes növeszteni. Mert ha ez nem következik be, akkor — idézhetnénk a jeleneteket — a darab hatása nem kerül összhangba Darvas világnézetének következetességével. Ezért érezni máig leghatásosabbnak azokat a jeleneteit, ahol az önmarcangolás az általános igazságokkal és a valós gyakorlattal szembesül; éppígy a riportdráma is akkor a legfeszesebb dramaturgiailag, amikor a két író, illetve az író és a funkcionárius viaskodása a falu közegében, azzal szembesülve zajlik. Amikor a gyakorlat kerül „nyeregbe". Ilyenkor tisztázhatja a legfontosabb kérdéseket mindannyiunk számára az író, leleplezve például a fiatal író téves nézeteit, melyek az igazság felfedésének igényével lépnek föl, s közben nem gondolnak azzal, hogy megjelenési és magatartásformájukban már anakronisztikusak, hiszen valamiféle szociografikus nagy leleplezéstől várják a nép felemelését, azt gondolva, hogy arra az állami funkcionáriusok úgyis képtelenek; ugyanakkor Darvas nem hallgatja el ennek az oldalnak a problémáit sem, mindenkor az előrehaladást tartva a legfontosabbnak. A dramaturgiailag legtisztább pontok így vallanak Darvas elkötelezettségéről az elfogultságokkal szemben — öltsenek azok akár esztétikai álruhát, vagy neveztessenek akár népies-urbánus vitának: az író tudja, hogy mindez csak a valódi kérdések elfedésére szolgál. Ezért pécézi ki a falu „megmentőit" — nyesegetve hibájukat, ha mindez jó szándékból és segíteni vágyásból fakad, s kíméletlenül gúnyolva-elítélve őket, ha csupán kisstílű ügyeskedőknek bizonyulnak, mint például a Pitypang „hősei".

A kötet — mintegy előszóként és hitvallással felérő „bemutatkozásként" — tartalmazza Darvas egyik nevezetes esszéjét, a *Magyarország felfedezése* címűt. Szinte hihetetlen a megjelenési adat: először 1958-ban, a *Kortárs* hasábjain látott napvilágot az írás. S hogy még ma is érvényes valamennyi gondolata, az mindennél jobban bizonyítja Darvas József elkötelezettségének alaposságát, gondolkodásának, eszmei-politikai állásfoglalásának kidolgozottságát. Nagyon világosan és közvetlen formában vall itt mindarról, amit zsengébb vagy sűrítettebb drámai konfliktusokban darabjai is megjelenítenek. De mert itt a dramaturgiai lazulás nem fenyeget, a hatás is egyértelműbb. S tanulságokat hordoz mindannyiunk hamis vagy valódi elfogultságai számára. Darvas József drámáinak legfőbb ereje számunkra — úgy érzem — ma abban van, hogy tanít világosabban gondolkodni, józanabbul ítélni, felelősebben vitázni. Hisz minden jelentős író sajátja, hogy tanulságokkal tud szolgálni az elkövetkező nemzedékek számára is: Darvas József drámái, még ha felépítésükkel, egy-egy megoldásukkal vitatkozni is kényszerültem, ezt a próbát — úgy tűnik fel — kiállták. *(Szépirodalmi)*

BÁNYAI GÁBOR

Kritika 1975/5

Dési Huber István

KÉPZŐMŰVÉSZET

Major Máté:

Dési Huber István: Művészeti írások

Tizenhat esztendeje jelent meg ugyanez az írásgyűjtemény *A művészetről* címmel, *A művészettörténet forrásai* sorozatban, de nem teljesen. A Kossuth Kiadó e teljesebb kiadása 280 oldal terjedelmű, 16 külön képoldallal. Ebből Dési Huber István kéziratainak összterjedelme 252 oldal, a többit *Tímár Árpád* szép utószava és a jegyzet-névmutató apparátus teszi ki. A 22 kéziratot Dési Huber 1930 és 1943 között írta Gaál Gábor lapjának, az erdélyi *Korunk*nak, *Az ország útjának*, Gereblyés László *Forrás*ának, illetve a Népszavának. A huszonkét írás terjedelme tehát szerény, de a tartalma súlyos: egy valóban szocialista művész — és tiszta ember — töprengései, gondolatai, felismerései a szocialista művészet problémáiról. A harminc éve halott Dési Huber István harminchét-negyvenöt év távlatából üzen nekünk olyan problémákról, melyek ma is megszívlelendők.

Jó negyven esztendeje — pontosabban 1934 tavaszán — a Szocialista Képzőművészek Csoportjának a szociáldemokrata párt Conti utcai székházában szombat esténként tartott egyik ülésén nagy és szenvedélyes vita robbant ki. A robbanás oka Lukács György *Tendencia vagy pártosság* című írása volt. A Csoport tagjai többször is hozzászóltak a nagyon fontos témához, én magam több oldalas írást olvastam fel, véleményemként. Mindenki, természetesen, a pártosság, mint egyetlen lehetséges művészi magatartás mellett szónokolt, de mindenki másképpen, saját, nem egészen kiérlelt gondolataival, saját, kétségtelenül őszinte érzéseivel, és saját félreértéseivel-tévedéseivel, úgy, hogy valami óriási zűr kerekedett belőle. Mindenki saját értelmezését tartotta, természetesen, a helyesnek, és mindenki a másét hamisnak; fogalmak röpködtek a levegőben, melyek tisztázatlanok voltak és szentenciák, melyek gyakran egészen más dolgokra vonatkoztak. Üvöltve veszekedtünk, csúnyán legorombítottuk, leidealistáztuk egymást — s közben a tendencia és a pártosság tartalmát-értelmét teljesen összezavartuk. Ez akkor derült ki, amikor a gyakorlatra került sor: a születő művek inkább a tendencia, mint a pártosság felé hajlottak.

Éppen ezekben a kérdésekben különböztünk össze Dési Huberrel. Ő azt állította a vita során — s ezt most kissé elnagyolva és lazán fogalmazom meg —, hogy bármennyire fontos és elsődleges a mondanivaló, a tartalom, magas színvonalú művészi forma nélkül nem tud kifejeződni. Ezért a szakmai tudás, az alkotókvalitás, a művészi tehetség jelenléte a műben, a mű értékének, művészi hatásának elengedhetetlen feltétele. És ha a tehetséges művész egyben igazán öntudatos szocialista is, nem föltétlenül szükséges, hogy a *témája* az osztályharc legyen, műve mégis szocialista — azaz pártos — lesz vagy legalábbis lehet. Nem hiszem, hogy valamit is el vettem abból, valamit is hozzátettem ahhoz, amit Dési Huber kifejtett — a lényege mindenesetre ez volt állításainak.

Mi — a Csoport többsége, ha nem teljessége — ellene mondtunk Dési Hubernek. Ő pedig, részben súlyosbodó betegségére hivatkozva, részben azonban csalódottan és megbántva, kimaradt a Csoportból. (A Csoport azonban mindig meghívta kiállításaira, s ő — műveivel — részt is vett ezeken).

Dési Huber álláspontját már a vita előtt megjelent négy cikke is felvázolja. A vita után mintegy háromesztendős pauza következik a publikálásban, s ebben nyilván betegsége akadályozza. De 1937-től megjelent írásainak többségében, mintha a vitát folytatná, mintha a Csoport méltatlan, értetlen és nyilván fájdalmas ellenefordulását akarná újabb és újabb érvekkel parírozni, közülünk legalább egyeseket meggyőzni a maga igazáról. E keretek között természetesen nem térhetek ki a cikkek, tanulmányok összességére. Egy nemcsak grafikusi-festői gyakorlatában, hanem gondolkodásában, elméletében is „magacsinálta" ember szemléletének nagyszerű kibontakozását illusztrálják ezek a kisebb-nagyobb írások. Egy olyan emberét, aki nem esik az autodidakták általában fölényeskedő, hogy ne mondjam, gőgös magatartásának hibájába, hanem igazának vélt és valódi bázisán tud szerény is lenni. Írásai egytől egyig ismertetésre-idézésre érdemesek, én mégis most azt ragadom ki a sorból, mely egyenesen a Csoporttal foglalkozik. Ez egyben a Csoport művészeti produkciójának bírálatát is tartalmazza. A Népszavában 1941. december 25-én megjelent cikke ez, mely a *Tanulmány a negyedik rend művészetéről* címet viseli.

A tanulmány megírására a Szocialista Képzőművészek Csoportja életének második periódusában (az első 1934-től 1938-ig tartott), pontosan 1941 februárjában és ugyanez év októberében, a MOSZ-ban (Magántisztviselők Országos Szövetsége) rendezett kiállítás késztette Dési Hubert.

„... Maga a tény is, hogy az alakulat a szocialista képzőművészek csoportjának nevezi magát, bizonyos magyarázatot igényel. Szocialista képzőművészek, ehhez a megjelöléshez az ember önkéntelenül hozzákapcsolja a szocialista művészet fogalmát is, de ez az, amiről ma még nem lehet beszélni. A kiállítók tehát elsősorban társadalmi elhelyezkedésüket kívánták hangsúlyozni ezzel a névvel és nem művészetük pontos körülírását. Cselekedetük hitvallás volt és nem megnyilatkozás, kötelezettségvállalás, és nem formai kifejezése valaminek, azaz: törekvés valamire, ami álmaikban él..."

Az elnevezésnek — bár Dési Huber sokallja és jobbnak tartaná, ha „közösségi képzőművészek"-nek vallanák magukat a Csoport tagjai — egyszerűbb genezise van: *nem* akartuk, hogy *Szociáldemokrata Képzőművészek Csoportjának* hívjanak bennünket. (*Németh Lajos* is téved, amikor a Művészeti Lexikon illetékes címszavában azt állítja, hogy kezdetben „Magyarországi Szociáldemokrata Művészek Szervezete" volt a Csoport neve.)

„A kiállítások körül — előttük, alattuk, utánuk — sűrűn hangzottak el ilyen kijelentések, illetve meghatározások: polgári művészet, szocialista művészet; azt is hallhattuk, illetve olvashattuk, hogy a polgári művészet alapja az immár túlélt akadémizmus, a homály, míg a szocialista művészeté a tisztaság! Épp az ilyen kijelentések teszik kötelességünkké, hogy szembenézzünk velük és feltegyük a kérdést: mi a polgári művészet?... És mi a szocialista művészet?... beszélhetünk-e komolyan... ilyenről ma."

Hosszan kellene idéznem Dési Huber tanulmányának ezt a részletét, mert rendkívül jellemzőnek tartom szemléletére, magatartására. Szocialista művészet természetesen még nincs — írja —, nem lehet. Ami valóban polgári — dekadensen polgári —, az az akadémikus, ami pedig az akadémizmus ellenében alakul, egyáltalán nem polgári, hanem eleven, gazdag folyamat, mindig újat és újabbat kezdő „nemes merészség" és *ez* „rokon" velünk, a mindenkori szocialista művészet *erre* épül, *ebből* fog kinőni.

„Hogy milyen lesz majd a IV. rend művészete" — folytatja Dési Huber —, „azt nem tudhatjuk, de hogy kiktől tanulhatunk, azt *tudnunk kell*. Épp ezért, káros és méltatlan a mód és a hang, ahogy sokan elintézik nálunk is a modern művészet kérdéseit. »Menekülés az élet elől, egyéni ügyekkel való bíbelődés, elefántcsonttorony« — ezek a legsűrűbben hangoztatott vádak és feltűnő, mennyire egyezik mindez a konzervatívok kritikájával. A napokban... egy neoklasszicista templomfestő szinte szóról szóra ugyanezt mondta... egy... templomfestő számára a kérdés valóban egyszerű: adva van ez a társadalom a maga formáival, törvényeivel, intézményeivel, s a művész feladata nem lehet más, mint ezeknek... a szolgálata a templomokban, középületeken vagy a múzeumok falán. Ez a szellem nem is tehet mást, mint hogy elutasít magától minden változást vagy újítást. De vele szemben a szocializmus maga a most születő élet, mozgás, mely folyton új területeken hat át;... szellem, amelyik mohón szív fel

nálat színvonala is azt követelné, hogy az erőfeszítések ne fussanak zátonyra a hatástalan propaganda miatt.

Hadd szaporítsam az eddig vázolt ellentmondások számát még eggyel: mindannak ellenére, ami a helyzet ismertetéséből következik, a kerület közművelődési tevékenységében sehol sem található oly sok egészséges, új kezdeményezés, mint a feszített bevételi tervvel dolgozó művelődési központokban. Az idézett elnökhelyettesi beszámoló évében ezek az intézmények úgy orvosolták anyagi gondjaikat, hogy nyakló nélkül rendezték a táncos összejöveteleket s azok magas beléptidíjából fedezték a hiányzó költségvetési tételeket. Az igénytelen összejövetelek kényszerű elburjánzása már-már a közművelődési funkció teljes feladásával fenyegetett. Másik bevételi forrásként a művelődési házak korlátlanul adták bérbe helyiségeiket, nem sokat törődve azzal, vajon érdemes vagy érdemtelen ügynek szolgál-e színteréül a bérbe adott terem?

Azóta éppen ezen a téren tapasztalható jelentős előbbre lépés. A kerület három művelődési központja más és más módszerrel lényegileg hasonló eredményt ért el. A Láng Művelődési Központ évi 5—6 alkalomra csökkentette a táncos rendezvények számát. Törzsközönsége ugyanebben az időben mégis növekedett. Ezt főként az ifjúság új és újabb rétegeinek bekapcsolásával érték el. Törekvésük, hogy minden korosztály találjon a házban életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, kíváncsiságát felgyújtó programot. A párhuzamosan működő, eltérő jellegű két filmklub közül az egyik mintegy előkészítője a másiknak. Az A-program még szorosan tapad az iskolai filmesztétika tananyagához. A B-program már bonyolultabb lecké ad föl a néző számára, kiegészítő előadásokat és vitákat is kínál, de teheti, mert a klubtagok kívánságaira támaszkodva állította össze műsorát. A filmklub a középiskolásoké elsősorban. De a jövő törzsközönségét már sokkal előbb kezdik meghódítani, a házba szoktatni; friss kezdeményezésként a kerület óvodái számára rendeznek meseműsorokat, vetítéseket, vendégül látják a gyermekszínház előadásait.

A József Attila Művelődési Központ más útját választotta annak, hogy legnépesebb közönségét megtartva emelje rendezvényei színvonalát. Minden hétfőn 17 órától ifjúsági táncklub, minden szombaton táncos teadélután szerepel a programban. A tánc szüneteit azonban rövid, derűs, igényes műsorokkal töltik ki, így mintegy „bújtatva" végzik közművelődési tevékenységüket. A módszer különös előnye abban rejlik, hogy hatni tud olyan rétegekre, amelyek át sem lépnék a ház küszöbét, ha nem táncot kínálna a plakát.

A Magyar Hajó- és Darugyár angyalföldi gyáregységének művelődési központja szombat esténként „Art Presso" néven táncolási alkalmat, munkás-művész találkozót, előadói estet kapcsol össze. A teremben, amely a programnak otthont ad, egyúttal ismert mai festők, szobrászok kiállítása látható. A szórakozás kedvéért betérő vendéget egyszerre sokféle benyomás éri s ugyanakkor egy percre sem kell azt éreznie, hogy kikapcsolódás helyett „nevelik". Ízlésének formálása, látókörének bővítése szinte észrevétlenül történik.

A kényszerhelyzet olykor örvendetes kezdeményezések kiindulópontjává válik. A József Attila Művelődési Központ nagyterme évek óta hasznavehetetlen állapotban van. Nagy tömeg számára rendezett, kollektív foglalkozások és műsorok helyett így rá kellett térni az egyszenvedélyű, egyérdeklődésű emberek szűkebb körét mozgósító klubok, stúdiók, szakkörök fokozott propagálására. Hamar kiderült, hogy a kényszerhelyzettől függetlenül is ez a járhatóbb út. 1974-ben az ilyen kisebb csoportoknak 1257 olyan tagja volt, aki nemcsak beiratkozott, de rendszeresen látogatta is az összejöveteleket. A szám önmagáért érvel: valódi érdeklődés van mögötte. A közművelődés ilyen új formáinak azokban a rétegekben is váratlan sikere lett, amelyeket korábban megmozdíthatatlannak ítéltek. A művelődési házat környező földszintes családi házak bezárkózó lakói például komoly érdeklődést mutattak a „Kertbarátok Köre" iránt. A közvetlen kertészkedési tudnivalókról a kör idővel a tágasabb szemhatárú, biológiával, csillagászattal is foglalkozó ismeretterjesztésre tért át, tagjai azonban ekkor már nem riadtak vissza a nívósabb programtól. A fiatal korosztály egyik reménytelennek tartott csoportját lendítette ki teljes passzivitásából az „MZ motoros klub", amely a közös barkácsolás minimális célkitűzésétől jutott el a technikatörténet iránti érdeklődésig, a kultúrhistóriai látnivalókkal szolgáló országjáró kirándulásokig.

Dési Huber István Kritika 1975/5

mindent, amit az emberi elme eddig alkotott, mert csak így haladhat előre nagy céljai felé. Szemlélete épp belső természete szerint csak modern lehet, vagyis összege mindannak, ami eddig történt, és nem *elutasítása*..."

A következőkben felteszi a kérdést Dési Huber, mi az alapja annak, hogy a képzőművészetben olyan gyakran egybeesik a konzervatívok és a szocialisták véleménye a „modern" művészet megítélésében? Az „alapja egy közkeletű tévedés" — mondja — „félreismerése a progresszív művészet tendenciáinak és fel nem ismerése megváltozott funkcióinak". És itt, a továbbiakban, azt fejti ki, amivel ugyancsak egyet lehet érteni, hogy amíg a történelmi múltban a képzőművészet volt kizárólagos közvetítője, propagálója a társadalom ideológiájának, ma a propaganda lényegesen jobb és fürgébb — gépi — eszközei ezt sokkal jobban meg tudják tenni, a „művészet" — a képzőművészet — „szerepe... a szellemi felépítmény magasabb, elvontabb területeire tolódott át". (A mai festészet tehát nem kötelezhető arra, hogy — például — történelmi jelenetek idézésével emlékeztessen a dicsőséges múltra, mert erre a piktúrán elkövetett erőszak nélkül alig vállalkozhatik. Tessék megnézni legfrissebb példaként a főváros jubileumi pályázatára beérkezett „alkotás"-okat.)

Az első mozgalmi kísérlet — folytatja a gondolatsort Dési Huber — *a tendencművészet*, „a napi politika és az ideológia illusztrátora... Tartalmát... a párt szempontjai, és mindenkori... praktikus kívánságai határozták meg. Formáit ... esetenként változó tényezők döntötték el. Funkciója részben propagatív, részben pedagógiai természetű volt. Szellemi horizontja szűk, egyfázisú...."

„... A tendenc-művészet mindenesetre hozzásegített ahhoz a felismeréshez, hogy a művészetnek nem patentírozott programok vagy készen kapott politikai konzekvenciák illusztrálása a feladata, hanem az élet mélyebb és zártabb alakítása. Minden idegen szándék, ami nem magából a művészi meghatottságból fakad, csak elhomályosíthatja a mű tisztaságát, élményszerűségét."

Ezután a cikk a konstruktivizmust veszi sorra, mint a tendenc-művészet reakcióját. „Belső rend, tény- és tárgyszerűség. Ökonómia az alakító tevékenységben, feszültség a formákban és világosság a törvényekben. Íme követelményeik. Amit csodáltak, ma már tudjuk, csak egy része és nem egyenlő értékű kifejezője a szocialista világnézetnek... Tulajdonképp az új építészeti elvek misztikusai voltak s az anyag romantikusai, akiket épp ez a szférikus magasság, ahonnan az életet szemlélték, kényszerített a mozdulatlanságra."

Íme, a két legfontosabb kísérlet a szocialista művészet megteremtésére. Az egyik a tendenc-művészet, mely az idézettek értelmében nem is művészet, a másik a konstruktivizmus, mely „csak egy része" (de része), ha nem is „egyenlő értékű kifejezője" (de kifejezője) „a szocialista világnézetnek."

„A művészet folyamat" — írja tovább Dési Huber —, „s a festő nem képeket fest, hanem a világgal és a világról értekezik. Tehát: megfigyel, észlel, indulatba jön... Megpróbál az emberekbe nézni, mindenesetre magába tekint. S mindezt... feljegyzi a maga sajátos eszközeivel. Csak az a tartós és igaz, ami így, a szubjektív és objektív elemek spontán keveredéséből keletkezik..."

„Ez a felismerés egyre több helyen lépett fel... csoportok keletkeztek, együttműködve vagy küzdve egymással. Különböző irányból, különféle tanulságokkal. Az egyik az izmusok tanulságait hozta magával, a másik jóval távolabbit: a dolgozók igazi öröksége a forradalmi polgárság művészete és nem a hanyatló burzsoáziáé. Tehát a festészetben vissza Courbet-hez. A féktelen, nyers valóságlátásához. De melyik valósághoz? és hogyan? — hogyan?... Mint mondottam már, a művészet mindig formakérdés egy ideológián belül." Olyan értelemben, hogy „egy művész számára nincs fontosabb kérdés, mint ez: hogyan mondjam el azt, amit el kell mondanom... ma ez a legnagyobb probléma..."

Kissé talán hosszan idézem Dési Huber e fontos írását, de pontosabban akartam érzékeltetni, hogy mi volt szilárd álláspontja a Csoportéval szemben már a vita idején és azt, hogy ez az álláspont lényegében azután sem változott, „csupán" fejlődött.

Bár Dési Huber válaszokat is ad a feltett kérdésekre. A válaszok summájaként Derkovits Gyulára hivatkozik, különösen *Nemzedékek* című képére, melyben minden kérdés helyes válasza a festészet nyelvén fogalmazódik meg. A tanulmány zárómondatában — ennek megfelelően — Dési Huber ezt a tanácsot adja a Csoport művészeinek: Derkovits életművét „... nem akkor folytatjuk híven, ha hozzá hasonló képeket festünk, hanem ha levonjuk tanulságait és megújítjuk erőfeszítéseinket, hogy túljussunk művészetünk eddigi határain".

A tanács jó helyre adresszálódott. Még 1934-ben, Derkovits halálának évében, műveiből emlékkiállítás nyílt a Nemzeti Szalonban. A Csoport tagjai — akik akkor még nem tudtak Derkovits illegális mozgalmi szerepéről — bizony kissé lebecsülték a mester művészetét. Úgy tartották, hogy színességével, festői finomságaival ez a piktúra kissé elpolgáriasodott. Persze művészi, de nem elég osztályharcos. S ez a vélemény s a benne megnyilatkozó magatartás még évekig hatott, úgy látszik még a Csoport életének második periódusában is.

Ezzel a megállapításommal egyáltalán nem akarom a Csoport munkájának tényleges értékeit kisebbíteni. A Csoport igazi értéke létezésében, sokrétű mozgalmi munkájában (illegális sajtótermékek illusztrálásában stb.), az élet minden területén megnyilatkozó baloldaliságában volt.

A Csoport volt, dolgozott, mozgalmat csinált, részt vett az osztályharcban, sok mindenben igaza volt és sok mindenben tévedett is. Dési Huberral való vitája is ilyen tévedés volt. Éppen ezt akartam érzékeltetni Dési Huber *Művészeti írások* című gyűjteményes kötete egyetlen tanulmányának részletes idézésével. *(Kossuth)*

MAJOR MÁTÉ

dig terjedhet az egyéni felelősség vagy felelőtlenség, legyen szó akár íróról, akár funkcionáriusról, de mindenképp és egyformán szükségszerűen, cselekvő emberről. Felveti a falusi élet sok megoldatlan problémáját, érzékeltetve ebben az egyéni tragédiák olyan lehetőségeit, mint például a rendszer valamenynyi változásában cselekvő szerepű öreg tanító sorsa; s még esztétikai kérdések is felmerülnek, újabb tág lehetőségeket nyitva a drámai kifejletnek. A termelőszövetkezetek megalakulása utáni és fellendítése körüli állapot furcsa visszásságaira kérdez ironikus-szatirikus nekiveselkedéssel a *Pitypang;* nemcsak a falusi hatalmaskodók visszaéléseit gúnyolva, hanem tragikusan félbetört vagy — jobbik esetben — csupán félbetörhető pályákat is érzékeltetve. A *Részeg eső* hatalmas ívű történelemvallatása is a problémák, kérdések özönét veti föl: olyan történelmi sorsfordulók közös felelőssége után kutat, mint 1945 vagy 1956 voltak; a személyes felelősség és az önvád keveredik hőseinek önvizsgálatában, hogy ennek révén a szocialista társadalom számos jellemző típusáról tudjon fontosat s lényegest elmondani. Ezt kérdezi tovább a *Hunyadi* történelmi tablója, hogy ugyancsak kiélezett és végletes szituációkban fogja vallatóra az egyéni és közösségi cselekvés szükségét és lehetőségét; egyként fölvetve ezzel egy hitelesebb történelemszemlélet igényét s a mai kérdésekkel analóg helyzetek elemzésének fontosságát.

Az imént csak vázlatosan felsorolt kérdések belső írói-művészi hitelét azok az *indulatok* adják, melyek minden drámában ott munkálnak. Az indulatok adják a kérdések érvényét, a kérdések indukálják a további indulatokat — talán ezen a mozgáspályán fejlődik leginkább a darvasi dramaturgia. A riportdráma íróhőseit egyformán a tenni akarás indulata fűti; egyikük sem hajlandó tétlenül nézni, hogy egy falu — értsd: egy emberi közösség — saját maradiságába, előítéleteibe, hiedelmeibe ragadva kívülrekessze magát a szocialista fejlődésen, hogy a rosszul értelmezett szolidaritással károkat okozzon; ezek az indulatok szembesülnek azután a közvetlen gyakorlattal, a mindennapi élet valóságával, hogy most már túllépjenek teljes igazság bemutatására vállalkozik az író: s akkor nem valami felelőtlen bátorságnak tűnik fel a legkényesebb kérdések felvetése, hanem a szocialista realizmus természetéből következő megoldásnak. Ez a szándék éppoly világos a most kötetbe gyűjtött négy drámában, mint amennyire tisztázottnak és alaposnak láttuk Darvas kérdéseit és a bennük munkáló indulatokat. Dramaturgiájának bicsaklásai miatt azonban néha éppen a válaszok veszítenek pontosságukból a kérdések szándékai ellenére.

A Részeg eső érthető és pontosan kérdező indulatai azért szenvednek hajótörést imitt-amott, mert a dráma egészét túlságosan átlengi a bűntudat, a túlságosan is közössé és általánossá tett felelősségérzet. Korántsem annyira, mint a darab első változatában, de különösen még mindig azon jelenetekben, melyek 1945 vagy 1956 történelmi tablói kívánnának lenni. Darvas pontosan tudja, életművében már-már mániákusan ismételte is: csak a teremtő cselekvés lehet a próbája mindenfajta elviségnek, önvádnak, felelősségfelvetésnek. Ebben a drámában is elhangzik ez, s olyankor a leghatásosabb, amikor ezt részigazságból koncepcióvá képes növeszteni. Mert ha ez nem következik be, akkor — idézhetnénk a jeleneteket — a darab hatása nem kerül összhangba Darvas világnézetének következetességével. Ezért érezni máig leghatásosabbnak azokat a jeleneteit, ahol az önmarcangolás az általános igazságokkal és a valós gyakorlattal szembesül; éppígy a riportdráma is akkor a legfeszesebb dramaturgiailag, amikor a két író, illetve az író és a funkcionárius viaskodása a falu közegében, azzal szembesülve zajlik. Amikor a gyakorlat kerül „nyeregbe". Ilyenkor tisztázhatja a legfontosabb kérdéseket mindannyiunk számára az író, leleplezve például a fiatal író téves nézeteit, melyek az igazság felfedésének igényével lépnek föl, s közben nem gondolnak azzal, hogy megjelenési és magatartásformájukban már anakronisztikusak, hiszen valamiféle szociografikus nagy leleplezéstől várják a nép felemelését, azt gondolva, hogy arra az állami funkcionáriusok úgyis képtelenek; ugyanakkor Darvas nem hallgatja el ennek az oldalnak a problémáit sem, mindenkor az előrehaladást tartva a legfontosabbnak. A dramaturgiailag legtisztább pontok így vallanak Darvas elkötelezettségéről az elfogultságokkal szemben — öltsenek azok akár esztétikai álruhát, vagy neveztessenek akár népies-urbánus vitának: az író tudja, hogy mindez csak a valódi kérdések elfedésére szolgál. Ezért pécézi ki a falu „megmentőit" — nyesegetve hibájukat, ha mindez jó szándékból és segíteni vágyásból fakad, s kíméletlenül gúnyolva-elítélve őket, ha csupán kisstílű ügyeskedőknek bizonyulnak, mint például a Pitypang „hősei".

A kötet — mintegy előszóként és hitvallással felérő „bemutatkozásként" — tartalmazza Darvas egyik nevezetes esszéjét, a *Magyarország felfedezése* című. Szinte hihetetlen a megjelenési adat: először 1958-ban, a *Kortárs* hasábjain látott napvilágot az írás. S hogy még ma is érvényes valamennyi gondolata, az mindennél jobban bizonyítja Darvas József elkötelezettségének alaposságát, gondolkodásának, eszmei-politikai állásfoglalásának kidolgozottságát. Nagyon világosan és közvetlen formában vall itt mindarról, amit zsengébb vagy sűrítettebb drámai konfliktusokban darabjai is megjelenítenek. De mert itt a dramaturgiai lazulás nem fenyeget, a hatás is egyértelműbb. S tanulságokat hordoz mindannyiunk hamis vagy valódi elfogultságai számára. Darvas József drámáinak legfőbb ereje számunkra — úgy érzem — ma abban van, hogy tanít világosabban gondolkodni, józanabbul ítélni, felelősebben vitázni. Hisz minden jelentős író sajátja, hogy tanulságokkal tud szolgálni az elkövetkező nemzedékek számára is: Darvas József drámái, még ha felépítésükkel, egy-egy megoldásukkal vitatkozni is kényszerültem, ezt a próbát — úgy tűnik fel — kiállták. *(Szépirodalmi)*

BÁNYAI GÁBOR

Népszava, 1958. márc. 16.
86. évf. 64-a

Dési Huber I.

OSSUTH-DÍJASAINK KÖZÜL

levél a neve...

Hogy miért e sok kitüntetés? Nem tett ő »semmi különöset«, csak éppen becsületesen kivette a részét a munkából. Akkor is, amikor valóságos hőstettnek számított ez. 1956 október—novemberében...

— **Néhány pajtásommal** mindennap leszálltunk a föld mélyébe, hogy megmentsük bányánkat — emlékezik Gyurkó István a viharos napokra. A többit nem tőle, hanem munkatársaitól hallottuk. Loy Árpáddal és még néhány derék emberrel járták a sztrájkoló bányászfalvakat. Sokszor meg akarták verni őket az úgynevezett »úri bányászok«, ahogyan ők a kulákból, horthysta tisztből lett bányászokat nevezték. De melléjük álltak a »vérbeliek« — egyre többen és többen.

Minden szónál többet mond a tett — tartja a közmondás, soroljuk fel hát Gyurkó István munkaeredményeit: 1957. januárban 139,6. februárban 193, márciusban 203,2. áprilisban 235, s októberben 250 **százalék!**

Sok-sok tanítványa dolgozik Borsodban, Ózdon, Tatabányán, s mintegy ajánlólevélként emlegetik: engem Gyurkó Pista bácsi tanított. *(bérces)*

Dési Huber István rajza: Lapátoló munkás

„Mindannyian általuk vagyunk..."

DÉSI HUBER ISTVÁNRÓL

dőbajjal tért haza. Szakmát tanult: ezüstművességet, és az öntudatos munkások sorába állt. Élete munkában és harcban telt el, míg a betegség és a halál ki nem ütötte kezéből a szerszámot. Életének legfőbb tartalma a művészet volt. Hallatlan szívóssággal küzdötte fel magát autodidakta létére a magyar festészet élvonalába — és anélkül, hogy meggyőződéséből jottányit is engedett volna. Korának legnagyobb proletárművészei: József Attila, Derkovits Gyula mellé állt harcostársul, és a Népszavában írt vitacikkeiben is a jövő művészetéért szállt síkra. Munkásokat, szegényparasztokat festett, az utcát, a »város peremét« és a tájat, tömör formákkal, harsány színekkel, éles körvonalakkal, felfokozott érzelmi tartalommal. Mindig az igazságot kereste, a maga igazságát, a munkásokét — s a formát, amellyel a legkorszerűbben és legátütőbben fejezheti ki azt.

Kossuth-díja, amelyet nagyszerű küzdőtársának, feleségének nyújtottak át, minden bizonnyal azt is jelenti, hogy művészete most már valóban eljut azokhoz, akikről és akiknek szól, és akikről így emlékezik meg egyik kiadatlan írásában: »*Mindannyian bennük fogantattunk és általuk vagyunk. Az ő érzéseiket hordozzuk, az ő gondolataikat kiáltjuk. A népre gondolok. A dolgozókra, a földek, a gyárak, a szellem munkásaira.*« (havas)

A „tettes" mégsem isn

Tűzszerészek hősi harca Krupp, Dupont, S és társai „hagyatékával"

Kisfiúk játszanak. Kezükben kuglibábuhoz hasonló vasdarab. Azután váratlan robbanás hasít a levegőbe — és a halált fröcskölő aknaszilánkok véresen földre teprik az előbb még vidám gyermeksereget...

E kép » A tettes ismeretlen« című film egyik jelenete. Ám a második világháború befejezése óta ez sajnos gyakran ismétlődött az ország különböző vidékein — minden filmszerű rendezés nélkül...

„Hadijelentés" a tűzszerészek frontjáról

A háború e gyilkos »utócsatárai« ellen békében is külön katonai alakulat, a tűzszerészek folytatnak önfeláldozó küzdelmet. Amikor a Légoltalmi Parancsnokság tűzszerész alakulatánál tájékozódtunk harci területük »hadihelyzetéről« — az egyik tiszt éppen jelentést tett felettesének:

— *Sikerült eltávolítani a XV. kerület, Mosolygó úti bölcsődebővítésnél talált nehéz aknát... A rendőrségtől jelentés érkezett: egy Mester utcai raktár nagytakarításánál könnyűaknára bukkantak, sürgősen intézkedjünk...*

Kravp Rudolf alezredes, az alakulat parancsnoka mondja:

— *Naponta kapunk bejelentést Budapestről néha hatnyolcat is, vidékről pedig olykor kettő-három fut be. Mindig akad dolgunk. 1957-ben Budapestről 931, vidékről 256 bejelentés érkezett. 429 298 kiló lőszert szedtünk össze és semmisítettünk meg. Ennek csak kis része származik az ellenforradalom idejéből, nagyobb része a háborús időkből való...*

Még napjainkban is találunk az első világháború idejéből származó lőszereket, robbanóanyagokat. Példaként *Korsós József* főhadnagy, a legnehezebb feladatokat megoldó tűzszerész egység parancsnoka megemlíti:

Horthyék titkos lőszerraktára

— *A Vas megyei Ostffiaszszonyfa község környékén 1953—57-ig kisebb-nagyobb megszakításokkal 56 vagon (egy vagon tíz tonna) különböző aknát, gránátot, ágyúgolyót gyűjtöttünk össze. Őrkény községben pedig a Tanácsköztársaság megdöntése után létesített titkos földalatti lőszerraktárt fedeztünk fel. Itt 1955—57 között 420 vagon nagyméretű tüzérségi lövedéket és jelentős mennyiségű gázlövedéket sikerült igen veszélyes, fáradságos munkával kiásnunk. Kiderült, hogy e titkos arzenált Horthyék létesítették olyan lőszerek tárolására, amelyeket a békeszerződés szerint az akkori magyar hadsereg nem tarthatott birtokában. Ez azt bizonyítja, hogy Horthyék már akkor céltudatosan készültek az új háborúra. Lőszerraktáruk azonban mégsem került* kóház udvarán az építkezések során rábukkantak egy 50 kilós német mágneses gyújtóbombára. A bomba a ledobás idején nem robbant fel, de most érintésre bármelyik pillanatban szétvethette volna a házat...

— *Meg kellett próbálnunk a lehetetlent, vagyis a bomba elszállítását* — mondja a főhadnagy. — *Vásárhelyi József őrmester és Takács Barna törzsőrmester önként vállalkoztak az életveszélyes feladatra: »gyengéden« hordsaroglyára emelték a bármilyen rossz mozdulatra robbanásra képes bombát. És rendkívüli idegfeszültségben, minden mozzanat kiszámításával, félórás »gyászmenetben« a négyszáz méter távolságra ásott gödörhöz vitték, s ott beföldelés után felrobbantották.*

— A háztartások gépesítését szolgáló eszközök termelésében *az elmúlt néhány év alatt jelentős előrehaladást tettünk* — mondotta munkatársunknak Kolos Richárd miniszterhelyettes. — Az igények azonban rohamosan nőnek és mindig újabb és újabb cikkek gyártása válik szükségessé. Mintegy 10 millió lakosú országunkban, ahol körülbelül két és félmillió család él, nagy a kereslet a valóban fontos háztartási készülékekben.

Megkezdik a „pehelytalpu" cipők kísérleti gyártását

A mikroporózus gumitalpú cipőket ma már mindenki ismeri, kedveli. A Bőr-, Cipő-

FEHÉR KLÁRA:

A SZLOVÁKIAI MAGYAROK ÚJ OTTHONA

HAJÓS KÖZSÉG

ahol még mindig otthonosabbak a svábok, mint a magyar telepesek

A menetrendben nincs ilyen községnév, de még az autótérképen sem. Nem is találtuk volna meg soha, hogyha a hartai határban elénk nem kerül egy szíves atyafi és meg nem mondja, hogy:

— Menjenek csak mindig lefele, aztán, ha elhagyták Kalocsát, forduljanak jobbra a sóderes úton. Második község Hajós.

Hát mi mentünk is szorgalmasan a szikkadt szántók mellett, nyeltük porral keverve az akácillatot, meg néztük az esőt áhító barázdákat. Szegények, mindegyik olyan volt, mint a lázcserepes száj.

Egy-egy düledező tanya, letarolt akácos futott el mellettünk. Gondoltuk, Hajóson sem találunk egyebet néhány rozzant vityilónál.

Tévedtünk. Huszonkét kilométerre a legközelebbi vasútállomástól — Hajós nem akármilyen falu. Nagyközség. Ezerháromszáznegyvenhét házzal, ötezer lélekkel.

Ünneplőruhás férfi áll

egy kerítésnek dölve. Fekete ruha, fekete bársony-mellény van rajta. A mellény bélése bíborszínű, egy keskeny csík a jobboldalra is átpiroslik. Csizmája vadonatúj. Ahogy megszólítjuk, tempósan indul a kocsi felé. Akkora hasa van, hogy az már külön embernek látszik.

— Szalay Istvánt keressük.

— Szálái... Szálái... ik váz net.

Sváb az istenadta. Vagy nem tud magyarul, vagy nem akar tudni.

— Szalay új telepes — próbálkozunk újra. Szlovákiából jött.

— Telepes — ismétli és mintha csak most értené meg, nagyot köp. Aztán sarkonfordul és viszszacsoszog a kerítéshez.

Gyerekek játszanak a porban, ők magyarázzák meg, hogy legjobb lesz, ha a községházán keressük. Ott most népgyűlést tart a falu.

Falujárók jöttek Kalocsáról

arra szaladt össze a nép. A hivatali szobákban, ahova nem is olyan régen csak süveget levetve alázatoskodhatott be a közönséges halandó, berreg a varrógép, csattog a kalapács. Az ablak alatt susztermühely: alacsony szék, szerszámok meg egy lavór víz. Az asztal egyik sarkán órajavítás, másik fele szabóműhely. A padló közepén dolgozik a bádogos, javítja a sok vödröt, csorbult fazekat. Mindezt ingyen.

Az udvaron a falujárók vezetője beszél. A helybeliek három csoportba verődve hallgatják. Félméteres út van egy-egy csoport között, de azt a félmétert át nem lépnék a világért sem. Méregetik egymást, hol kíváncsian, hogy gúnyosan, hol ellenségesen. Szlovákiai magyarok, régi telepesek és svábok.

A beszélőhöz legközelebb

a *régi telepesek* állnak. Nagy részük mezítláb, rojtosszélű nadrágban. A svábok nevetve mutogatnak rájuk, rongyosoknak, ingyenélőknek, koszos csavargóknak nevezik őket.

— Két esztendeje jöttünk Jánoshalmáról — mondja Bódis Andrásné —, ötvennégy éves vagyok, most gazdálkodom először a sajátomon. Négy gyerekkel jöttünk át, kaptunk három hold szántót, meg egy hold szőlőt.

— Aztán milyen termése volt tavaly?

A körülállók keserűen nevetnek. Bódis Andrásné még ma sem tudja, melyik a földje. Igy van vele a legtöbb telepes. A svábok nem mutatják meg senkinek a földet. A jegyző sem.

Kimegy a telepes a földre, dolgozik három hétig. Akkor jön egy sváb és továbbzavarja. Még jó, ha meg nem veri.

Tavaly egy sihedergyereket is megöltek a „bennszülöttek". Lelőtték.

Pedig a svábokat összeszedték

és átvitték Vaskutra a multkorjában. Volt közöttük háromszáz SS, meg volksbundista, a többi. Néhány napra rá jöttek is vissza. Négy család kivételével, mind a háromezer. Még a Bácskából kirakott testvéreket is hozták.

Vass Lajos, jegyző, szívén viseli a visszaszökött svábok sorsát. Kimondotta, hogy a Szlovákiából idetelepültek felfogadhatják őket szőlőművelésre, visszafogadhatják házaikba, megállapodhatnak velük, ahogy tetszik. Csak írást ne csináljanak róla. A kisgazdapárt hetilapja, az „Igazság" is azt írta, hogy csak jöjjenek vissza a svábok, „kár nekik máshová költözni".

Igy aztán a házakba bezsúfolva él valamennyi sváb, hozzá négyötszáz magyar telepes és egymásután érkeznek a szlovákiaiak Valamennyi a homokos határból akar megélni, abból a sovány földből, amit a svábok évek óta nem műveltek rendesen.

„Nem folt értemes, emper nem tudta, mikor fiszig" — ezt mondja Ummerhoffer Jakab, Vaskutról visszaszökött sváb a hajósi községháza udvarán.

Szlovákiai magyarok

az új telepesek, igen kevesen jöttek be falujárókat nézni. Nem

csak azért, mert módosabbak (majdnem valamennyien hoztak marhát, rádiót, mezőgazdasági gépet és még az utca porában játszó gyerekeik se járnak mezítláb, hanem színes szattyánbőr papucs van valamennyin), hanem azért sem, mert még nem érzik otthon magukat.

Ott ülnek az öreg Gálék a kispadon, szemben a községházával, újonnan kapott házuk előtt. Első kérdésük, hogy mikor mehetnek.

— Hova?

— Haza. Lévára.

— Haza? Hát nálunk nem érzik otthon magukat?

Fejüket csóválják.

— Nekünk meg azt mondták, hogy mi megyünk vissza Szlovákiába, a németajkúak visszakapják a sajátjukat és a régi telepesek is elmennek innen.

— Ki mondta?

— Hát... mondták.

Sokan a holmijukat sem merik kicsomagolni, ott állnak a ládák egymásra rakva, ahogy a fuvaros behozta. Csak a bútort, legszükségesebb fehérneműt, meg élelmet rakták szét. De az üvegholmik úgy maradtak, szalma között, az üvegajtós szekrény is, hogy „szükség esetén" azonnal vinni lehessen.

Léva vidékéről jött

a Sipos-család. Ők mesélik, hogy a mult héten mindenáron dolgozni akartak már a szőlőben. Hiába kérdezték, melyik a házhoz tartozó föld, a sváb hol azt mondta, hogy nem tudja, hol meg azt, hogy a föld nem az övé volt, hanem a testvéréé. Végül is térkép után mentek a szőlőt megkeresni. Meg is találták, csak éppen a szemüknek nem hittek.

A szőlő megművelve, körülkarózva és ami még ennél is csodálatosabb, hatalmas táblákkal ellátva feküdt az orruk előtt. A táblán ott volt a Sipos János neve, meg a pontos lakcíme. Nem, nem csoda történt. A sváb csinálta. Úgy számított, hogy megmutatni úgyse mutatja a földet, szüretig majd csak elkotródnak innen a magyarok. Ha meg valami bizottság jár erre, hadd higgye, hogy minden rendben van, hogy maga a Sipos jár ide dolgozni.

Úgy számított a reakció

hogy visszasegíti régi házaiba a svábokat, azok majd ráuszítják a szlovákiaiakat a régebbi magyar telepesekre.

Hát a terv egyrésze sikerült: az, tudniillik, hogy a svábokat befogadták. Befogadták, mert hiszen, aki pár nappal ezelőtt hagyta ott szülőföldjét, könnyebben lát szerencsétlen áldozatot bennük, mint azt, amik valójában: volksbundistákat, SS legényeket, az ország sírásóit.

De a terv másik fele dugába dőlt. A szlovákiai magyarok józanok és dolgosak. Látják, hogy amikor ők maguk szántani, vetni akarnak, mennyi agyafurtsággal akadályozzák munkájukat a német sógorék. Igy kezdik érteni, hogy miért nem tudtak a régi telepesek két év alatt egy ingrevalót szerezni. Igy kezdik elhinni, hogy igaz lehetett a szóbeszéd a telepesek véresre veréséről, termés-felgyujtásról.

Vigyék el végleg a svábokat —

ezt mondják a Gálék, Kemenesék, Dériék. Akkor elhallgatnak majd a nyugtalanító hírek és megtalálja mindenki a földjét. Már pedig, amikor a magyar paraszt ekéje először szánt barázdát a sajátjában — odanő a szive is a földhöz. Egyszerre otthon érzi majd magát a homokos határban, kicsomagolja ládáit a furcsa, vertvályogból épült sváb házban. Örülni fog minden plakáton, minden újságban a magyar szónak, együtt dolgozik a szegény telepesekkel a falu jólétén, fásításért, vasútért. S a gyerekeknek, akik most felfedezőutasdit játszanak a szalmakazlakban és padlásokon — úgy mutatják majd meg a kerteket és házakat:

— Látod? Hazajöttünk.

Legutóbbi számunknak „Az Athenaeum regénye" című riportjába sajnálatos sajtóhiba csúszott be. A riport utolsó sora — egy Ady-verssor alapján, — helyesen így hangzik: A „gögös, gazdag grófoké és gazdagult zsidóké".

Divatbemutató a Semmelweis-utcában

Nem vitás, hogy egy olyan heterogén politikai pártnak, amelynek már a neve is Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt, sokféle igényt kell kielégítenie. Helyes beosztással azonban „fog ez menni", mint az események is bizonyítják. A párt a kisgazdák, függetlenek és földmunkások számára parasztnapokat, a polgároknak pedig divatbemutatót rendez, szóval mindenki megkapja a magáét.

Őszintén sajnálom, hogy a földmunkások és parasztok nem voltak olyan szerencsések, mint vezérük, Balogh páter s így nem jelenhettek meg a pesti kisgazdák, Apponyi Júlia, Szita mester és a többi szántóvetők divatbemutatóján. Elállt volna szemük-szájuk látván, hogy a Belváros valamennyi nagyszabója az ő független kisgazda hitüket vallja s nem afféle gatyát, lajblit és csizmát készítenek, mint az egyszerű embernek, hanem szebbnél szebb hinnét, hanem szebbnél szebb ruhakölteményeket, kosztümöket, szörméket meg miegymást, szóval a dolgozók ruháit. Hátha még az árakat hallották volna! Minden kételyük elosztlott volna azirányban, hogy Isten alaposan megáldja a tisztes ipart.

Hazafias érzelmeik sem csalódtak volna: minden rendező gomblyukában ott volt a kokárda és a divatrevü kezdetén az öttagú jazz-zenekar még a Himnuszt is eljátszotta, ami, elismerem, merőben szokatlan dolog, de legalább kifejezésre juttatja, hogy itt nem afféle hazaáruló nemzetközi dologról van szó. Láthatták volna a csinos kisgazda manöken-eket, akik hamisitatlan somogyi dialektusban lejtettek el a Páter előtt a káprázatos toalettekben, amelyek igen jól kidomborították ezeréves életformájukat.

Ha nem is hordhatták, de legalább láthatták volna a dolgozók bundáit, amelyek már egy év termésének árából megvásárolhatók. Megtanulhatták volna, hogy mi a magyarok típus-szörméje.

Hogyha az a „volna" ott nem lett volna és valami közük lenne ehhez az egész kisgazdapárti megmozduláshoz. Megnyugtatásukra szolgálhat azonban, hogy a „polgári tagozatnak" is csak kiváltságosai lehettek jelen, mert a tizenöthúszforintos belépődijak már előre biztositották az ünnepség exkluzív jellegét. Igy a ruhák, kalapok, cipők, táskák, ékszerek igen okosan azok előtt lettek megcsillogtatva, akik mindezt meg is tudják vásárolni, akik a gatyát kizárólag nadrág alatt hordják, de ott aztán a legdrágább anyagból.

d.

IRODALOM / Színház FILM

Egy újtipusú folyóiratról

Senki sem tagadhatjo, hogy népünk életében bekövetkezett történelmi fordulat, hazánk demokratikus átalakítása kihatott irodalmunkra is. De viszont az is igaz, hogy irodalmunk demokratizálódása mögötte maradt annak a fejlődésnek, melyet a politika, a gazdasági és társadalmi élet területén eddig elértünk. S ha vigasztalódhatunk is némikép azzal, hogy ez a disszonáncia más országokban is kimutatható, azt megint csak nem vitathatjuk, hogy a külföldi példáktól elütő-módon a demokratizálódás eredményei idehaza egyelőre általában főleg formai jellegűek. A lényegben: az irodalom magatartásában nálunk vajmi kevés, alig észrevehető változás történt azóta, hogy a magyar nép kiszabadult az ellenforradalom börtönéből. A régi kipróbált, néppel-tartó gárdát kivéve, a magyar írók jórésze még korántsem adott jelt arról a szándékáról, hogy kilépve az arisztokratikus elzárkozás egyre nyomasztóbb légköréből, megszabadulva az öncélú kasztirodalom hagyományaitól, teljes arccal valóban a nép felé készülne fordulni. Vagy hallgatnak mélyen és rejtelmesen, vagy a szkolasztikus formaművészet ködös magaslatain gubbasztva dudolgatják tovább a régi nótát. Sőt arra is van példa, hogy haladó szellemű új demokratikus irodalom a hanyatló urbanitás formaruhájában jelentkezik. Ezeknek az íróknak java még ma sem mutat nagy kedvet arra, hogy új erővel, bizalommal, teremtő élményanyaggal frissítse fel önmagát, a nép új országot építő munkájának páthoszban, szenvedélyben, örömben és fájdalomban gazdag világában. Vakon, közönnyel állnak a megújulás vajudó korszakában, nem veszik észre, hogy népünk részéről milyen sóváran várják tőlük a művészet nagy ajándékait. A magyar irodalom igazi demokratizálása pedig e fordulat bekövetkezése nélkül valójában meg sem indulhat. Mert mint mindenben, ezen a téren is csak akkor úgy lesz eredmény, ha az irodalom a népre támaszkodik, a nép eleven erejére, ha az író nem önmaga, vagy egy szűk kör ízlésére és művészi igényére épít, hanem a nép reális szükségleteire, vágyaira, szépség után áhitozó lelkére. Csak a kasztgőg rabjai hiszik, hogy az író, vagy az irodalom lealacsonyítja önmagát ha a nép széles tömegeivel való egészséges viszony helyreállítására törekszik. Szó sincs róla. Ennek éppen az ellenkezője igaz: az író csak így a néppel való találkozáson keresztül juthat fel az olimpuszi magaslatokra, üres légvárak helyett csak így épithet igaz hajlékot az irodalomnak is.

Vannak azonban pionirok, első fecskék, — a tavasz hírnökei. Örömmel üdvözöljük köztük ezt a néhány haladó szellemű, bátor, fiatal írót, aki egy folyóirattal az „Emberség"-gel rést próbálnak ütni az irodalmi elzárkozás vasfalán. Nehéz úttörő-munkát vállaltak, amikor egy valóban népi, demokratikus irodalompolitika programjával a lapot utnak indították. „Mi — írják lapjukban — nem szakadhatunk el a mult és a hagyományok talajától... de készséggel le fogunk mondani a 20. század csodálatosan kifejlődött formai technikájának, verselő bravurjainak és különcködő nyelvezetének egy-két csillogó eredményéről, hogy a magunk útját járhassuk a népi demokrácia, a szocializmus, új közösségi művészete felé". Nem kétséges, hogy tisztán és helyesen tűzték ki a célt, de meg kell mondanunk, hogy az az irodalom, amit ebben az első számukban adnak, nem mindenben szolgálja még kifogástalanul szándékaikat. A formaművészet „csillogó eredményeit" sok esetben olyan heves aszkézissel utasítják el hogy csupán vulgáris értékű, tartalmában is szegényes művekkel illusztrálhatják lapjuk demokratikus jellegét. Sajnos azt is hibának kell felrónunk, hogy a világos egyszerű szavak helyett a kasztirodalom tolvajnyelvén szólnak az irodalom aktuális kérdéseiről, holott az igazi, demokratikus népi irodalom eszmei szolgálata ilyen formán aligha lehet eredményes. Ami azonban a legfontosabb: az „Emberség" fiatal íróinak nevei között hiába keresünk olyan komoly, neves, haladószellemű írókat, akik súlyt, jelentőséget adnatnának egyébként igen dicséretreméltó kezdeményezésüknek. De ezen valóban csak az idő segíthet. Velük együtt mi magunk is bízunk abban, hogy előbb-utóbb akad köztünk egy-két olyan író, kik a fiatalok élére állnak és azok könnyű fegyvereihez, harci kedvéhez megszerzik az irodalom nehéz fegyvereit is.

Haraszti Sándor

Dési-Huber István

Akik Dési-Huber Istvánt ismerték, mindenekfölött a kemény emberi tisztaságot tisztelték benne. Tudták, hogy kiváló festő, de emberi lényének puritán nemessége mélyebb csodálatot keltett bennük, mint egy műalkotás.

Halálosan beteg volt. És halálosan szegény. Egész élete nélkülözések nehéz próbája volt. De ő konok bizalommal és elszánt reménységgel állotta ezt a próbát. Nem dacos volt, csak megingathatatlanul bizonyos a maga dolgában. Festeni is önmagától tanult meg. Nem volt módja olyan iskolákra, mikben a „szakma" mestereitől „eltanulhatta" volna a mesterség fogásait. Nem is volt mestere. A múzeumok, kiállítások és művészeti könyvek voltak a tanítói. „Rendszertelenül, de szenvedélyesen" olvasott és tanult. De — mint felesége vallomásából tudjuk — „minden könyvet... meg kellett koplalnia". A nagyenyedi kollégiumból gyerekkorában azért kellett kimaradnia, mert apja nem tudta megfizetni a tandíjat. Akkor pikoló-fiú lett egy kávéházban. Miután nemessége mélyebb csodálatot keltett bennük, mint egy műalkotás.

Halálosan beteg volt. És halálosan szegény. Egész élete nélkülözések nehéz próbája volt. De ő konok bizalommal és elszánt reménységgel állotta ezt a próbát. Nem dacos volt, csak megingathatatlanul bizonyos a maga dolgában. Festeni is önmagától tanult meg. Nem volt módja olyan iskolákra, mikben a „szakma" mestereitől „eltanulhatta" volna a mesterség fogásait. Nem is volt mestere. A múzeumok, kiállítások és művészeti könyvek voltak a tanítói. „Rendszertelenül, de szenvedélyesen" olvasott és tanult. De — mint felesége vallomásából tudjuk — „minden könyvet... meg kellett koplalnia". A nagyenyedi kollégiumból gyerekkorában azért kellett kimaradnia, mert apja nem tudta megfizetni a tandíjat. Akkor pikoló-fiú lett egy kávéházban. Mikor megnőtt, sokféle munkával kereste meg a kenyerét, zsákoló is volt dunai hajókon. Apja kis vidéki órás és ékszerész műhelyében kitanulta az ezüst- és aranyművességet is. Élete végéig ebből a mesterségből élt meg. Festeni csak a munkautáni „szabad-időben" tudott. Esténként járt el egy szabadiskolába, a nappalokat az ezüstműves műhelyben dolgozta át.

Végigharcolta az első világháborút is. Négy évig volt katona. A fronton szerezte tüdőbaját, mely három évvel ezelőtt, negyvenkilenc éves korában elpusztította. Művészetének teljes kibontakozását, nagyszerű beteljesedését derékba törte a halál. Ha utolsó éveiben festett képei egy teljes művészet érett, nagy eredményei is, mégis arra kell gondolnunk, micsoda igéretek valóraváltásában akadályozta meg időelőtti halála Dési-Huber Istvánt.

A halállal azonban meddő dolog vitába szállni. Azt kell számbavenni inkább, mit jelent Dési-Huber István élete és munkássága.

Nagyon sokat jelent.

Mindenekelőtt nagy példát. Életének kemény megpróbáltatásai nemcsak igazi művészt faragtak Dési-Huber Istvánból, hanem egész embert is. Az ő példája újra bizonyítja, hogy az igaz művész és az egész ember egymástól el nem választható fogalmak. A művészet emberi tett és erkölcsi magatartás. Csak az élet helyes és teljes ismerete teszi teljes művésszé az embert.

Dési-Huber István — ismerte az életet. Aki két keze munkájával keresi kenyerét, annak meg kell ismernie. Öntudatos ember volt, tehát szociálistának kellett lennie. Fiatal évei óta részt vett a munkásmozgalomban. A fémmunkások szakszervezetének volt vezetőségi tagja. Művészete is mély és tiszta meggyőződésének volt kifejezője. Hiszen a művészet is a világ megértésének egyik módja — világnézet.

Az élmények forró őszinteségével mondta el a maga művészi mondanivalóit ez a művész. A panaszkodás olcsó lírája helyett az építő erő heroikus lendületével fogalmazta meg hatalmas dinamikájú, fojtott erőktől feszülő monumentális kompozicióit. Lírikus lobogását is a kemény konstrukció szilárd és biztos keretébe zárta. Korai képeit a tartózkodó, szinte mérnöki tisztaságú formai szigor jellemzi. De később is, mikor a dúsabb színek és hevesebb formák gazdagsága ellenállhatatlan erővel az expresszionizmus szenvedélyesebb festői kifejezés módja felé ragadták, akkor is megőrizte a nagy, tömör formák monumentálitását. Dolgozó parasztokat és munkásokat festett. S képein, a tájak lobogó végtelenségében az ember súlyosan, keményen úgy áll mindig, mint a cövek. A hegyek testvérének, titokzatos erők hordozóinak érezte és látta a mezőkön álló és dolgozó parasztokat. Ez volt a lírája, ez az ember és munkát mitológizáló heroizmus. Kommunista volt, de sohase nyúlt a propaganda olcsó szólamaihoz. Szocializmusa emberi belátás volt, mély emberi élmény, melyből tiszta és magas művészet született, egész művészet: az emberi igazság és a művészi igazság elválaszthatatlanságának nagy példája.

SZEGI PÁL

KRÚDY GYULA

(Halálának 14. évfordulóján)

Míg élt, műbírálók nem vették túlságosan komolyan. Nem láttak benne mást, csupán a Jókai—Mikszáth-hagyományok folytatóját, jóízű mulattatót, bravúros cigányprimást, az úri Magyarország íróját. S mert akkor — a „Nyugat" korában — erős és türelmetlen visszahatás volt a mult ellen, nem vették észre, nem méltatták eléggé eredetiségét, értetlenül haladtak el nem mindennapi értékei mellett.

De nem járt jobban Krúdy az ellenforradalom korában sem. Könyvei hiába idézik fel az úri világot, soha nem volt kedvenc írója a magyar középosztálynak. A középosztály irodalmának trónján megingathatatlanul ült Herczeg Ferenc, s Krúdynak itt még annyi keresnivalója sem volt, mint annál az olvasóközönségnél, amely Adyn és Móriczon nevelődött fel. Igy hát haláláig társtalan, magános író volt, s csak halála után fedezte fel néhány fiatal literátorunk. Azóta egy sereg tanulmány jelent meg róla, kiadták több munkáját, s ma már az irodalmi köztudat is úgy tartja számon, mint a század egyik igen jelentős magyar íróját.

Ha Krúdy műveit felületesen olvassuk, az az érzésünk, hogy jellegzetesen osztályíróval állunk szemben. Olyan íróval, aki egyetlen pillanatra sem tud megszabadulni osztálykorlátaitól, benn él egy zárt és fülledt világban. S valóban Krúdy nem tudott, nem akart kiszabadulni a maga kisnemesi és patricius-polgári világából, nem tudott elszakadni — földrajzilag sem — a Nyirségtől, a Szepességtől, a régi Pesttől.

De Krúdyt nem szabad a vulgáris realizmus szemszögéből megítélni. Ha a realizmus felől akarnók őt megközelíteni, azt kellene mondanunk, hogy az ő műveiben bomlik fel, válik sokszínű, csillogó álomképpé a régi magyar nemesség, életformája, gondolatvilága, az ő műveiben válik irrealitássá mindaz, ami egykor nyers és brutális társadalmi valóság volt. Ez egyébként így is van, de csak egyik oldalát jelenti a teljes igazságnak.

Krúdy, aki valamikor pályáját mint realista kezdte, kezdetben annak a turgenyevi realizmusnak volt a magyar képviselője, amely már maga is bizonyos eltávolodást jelentett, ha nem is a való tényektől, de mindenesetre a kézzelfogható, közvetlen jelenségektől. Ez a realizmus a hangulatok, a képzelet kalandozásainak a realizmusa. Ezt a fajta realizmust fejlesztette tovább Krúdy, s hatalmas terjedelmű munkásságában így teremtette meg az álom-Magyarországot, a századoktól, koroktól és a nyers történelemtől független magyar világot. Az ő életműve csak párlata a valóságnak, de mégis az igazság erejét érezzük benne.

Túlságosan egyszerű dolog volna Krúdy Gyula művészetét bomlási terméknek, dekadens jelenségnek minősíteni. Ez a művészet minden ízében eredeti és nagyvonalú, nemcsak magyar, hanem világirodalmi szempontból is. Krúdyban már sok olyan elem van, ami később a szürrealisták művészetében bontakozott ki és vált művészi elvvé, sok olyasmit megsejtett, ami csak a huszas évek nagy európai regénykísérleteiben vált tudatossá. Magyar irodalmi hatása talán csak ezután jelentkezik majd, mert eddig inkább külsőségeit utánozták fiatal íróink, akiknek Krúdy csak arra volt jó, hogy segítségével végleg átlendüljenek az irrealitásba, elszakadjanak a társadalomtól.

Pedig Krúdy legszárnyalóbb és legvalószínűtlenebb lebegésében is állandóan a földre, a társadalomra tekint. Ezernyi ízt, hangulatot, formát mentett át a multból, s művében gyönyörködhetünk a megfigyelések gazdagságában, a bujkáló irónia váratlan kitöréseiben. Mennyi gúnyos lelepleződése van az ő műveiben a dzsentrinek, az avult nemesi életforma önáltató hazugságainak! Nem volt társadalmi prédikátor, a társadalmi összefüggéseket legfeljebb ösztönösen megsejtette, de sohasem tudatosította. S mégis, műve — ha negatív alakban is — ezer más érték mellett igen erős társadalomkritikát is tartalmaz.

Van Krúdynak egy kis füzete, melynek címe: „A kápolnai földosztás". 1918 decemberében írta, amikor Károlyi Mihály kiosztotta földjét a hevesi parasztságnak. Ebben a riportban Krúdy a felszabadult ember örömével üdvözli az új Magyarországot, a dolgozók Magyarországát, s leszámol nyílt és félreérthetetlen szavakkal a dzsentri társadalommal. Mégegyszer felidézi, kissé nosztalgikusan, a nemesi világot, kissé úgy, mint aki szerelmesétől búcsúzik. A búcsú azonban őszinte. Ez a világ a maga hervadó pompájában idéződik fel a kis könyv lapjain, de Krúdynak van ereje, hogy egy kis fájdalom árán ugyan, de mégis meglagadja azt az osztályt, melynek egész életén át ragaszkodó, de igen gyakran hűtlenkedő és kicsapongó fia volt.

Kelemen János

Tovább 1947. máj. 16. 4.
II. éj. 3.

1971 FEB 6

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

NÉPSZAVA

ÉVFORDULÓK

CSÉCSEY IMRE

publicista, szerkesztő és író 10 esztendeje halt meg.

N. D. ZELINSZKIJ

Lenin-díjas szovjet vegyész, a szénbetétes gázálarc feltalálója születésének 110. évfordulója.

DÉSI HUBER ISTVÁN

Kossuth-díjas festő és grafikus, az illegális kommunista mozgalom tagja 76 esztendeje született.

ZSOLT BÉLA

újságíró, publicista, költő és író halálának 22. évfordulója.

CARLO GOLDONI

olasz drámaíró, a realista olasz jellemvígjáték megalkotója 178 esztendeje halt meg.

TREFORT ÁGOSTON

író és kultúrpolitikus születésének 154. évfordulója.

Dési Huber István

rendelkezők
előnyben!

Jelentkezés:

21. SZ. ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
Budapest, V.,
Apáczai Csere J. u. 7
Személyzeti Osztály

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 FEB 23

1024

Dési Huber István

Vasárnap, 1969. február 23. Magyar

Huszonöt éve halt meg Dési Huber István festőművész

Mint művész, *magamfaragta ember vagyok, s ezzel azt akarom mondani, hogy nem voltak mestereim; mint valamikor a társadalom különböző tájain, úgy csavaroglam most a művészet sokkal szebb és edesebb vidékein"* — írta le — pályáját, életét summázva — jegyzetfüzetébe az 1930-as évek végén *Dési Huber* István. És valljuk meg, kevés vallomás van a művészet történetében, amely pontosabb, őszintébb — és szerényebb lenne ennél. Az önmagát ismerő, gondolkodó, útjára lelt ember szavai ezek. Dési Huber István szavai. Ma már nem lepődünk meg rajtuk. Ismerjük őt. Olvastuk írásait — 1959-ben jelentek meg „A művészettörténet 'forrásai" sorozatban, s 1964 őszén — végre — találkozhattunk oeuvre-jével is, amikor a Magyar Nemzeti Galéria, törlesztve művészettörténetünk e súlyos adósságát, halála után húsz esztendővel megrendezte életművének teljes tárlatát. Aki ott járt — s ki ne kereste volna fel, aki szereti a művészetet, és szívén viseli ügyét — láthatta műveit és művein keresztül őt magát.

Nem könnyű hát „újat mondani" Dési Huber Istvánról. De nem is szükséges. Hisz emléke elevenen él. Művei közöttünk vannak; gondos kezek gyűjtötték össze őket és ápolják szeretettel. És — mindezen túl — Dési Huber szelleme, gondolatai ma is benne élnek művészetünkben. Minden meghúzott vonalban, minden végiggondolt gondolatban jelen van ő, a modern nagy piktúra testében lélegezve és hatva nap mint nap.

Nem a holt Dési Huber Istvánt köszöntjük és ünnepeljük hát most *halálának 25. évfordulóján*, hanem az élőt, világunk részét, akihez tanácsért, gondolatokért fordulhatunk, s aki útbaigazít bennünket ma is.

Keserves, kemény élete volt. 1895-ben született, egy évvel a millenniumi csinnadratta dónapjai előtt, Nagyenyeden. Apja gondos kispolgár volt, órás és ékszerész, s jó nevelést szánt gyermekének. A sors azonban közbeszólt. A műhely csődbe jutott, s ez a tény a fiatal Dési Huber István életét is kilódította a neki szánt pálya vonalából. A gimnázium első osztályát még kitűnő eredménnyel végezte el, ám tanulmányait abba kellett hagynia, hogy — alig tizenkét évesen! — magának teremtse elő nap mint nap a megélhetéshez szükséges szűkös élelmet.

„Gyermekkorom döntő élménye volt ez a megrázkódtatás. Nyugtalan lettem, lázadó, konok. A magam kis erőivel minduntalan szembeszálltam a sorssal és persze mindig mélyebbre kerültem. Voltam kovácsinas, kifutó, pincérgyerek, majd nekilódultam a világnak és becsavarogtam fél Magyarországot. Pestre kerültem. Abból éltem, amiből lehetett, s hol itt, hol ott dolgoztam..." — írta önéletrajzában erről a korszakról.

És eljött a háború. Dési Huber 19 éves volt — katona lett. Negyven hónapig szolgált a fronton. Onnan már „kisebbfajta" tüdőbajjal került haza Désre. Itt következett be életének második nagy fordulata. Rajzolni kezdett, hogy szakmájában, az aranyművességben, tovább képezhesse magát. És ezzel meglelte azt az utat, amelyen biztosan haladhatott tovább.

„Mintha eddig leélt 24 évem alatt folyton ezt kerestem volna, olyan mohón vetettem reá magam. Ez volt fordulópontja életemnek. Az életem azóta szakadatlan küzdelem a megismerésért, és folytonos munka az eszközeim fejlesztéséért" — olvashatjuk életrajzában erről az időről. És ettől kezdve Dési Huber István életének története művésszé válásának és kiteljesedésének története.

1921-ben Budapestre érkezett. Beiratkozott az Iparművészeti Iskolába, hogy folytathassa tanulmányait, majd megélhetés után nézett. Egy ezüstműves műhelyben helyezkedett el és — munkatársaitól támogatva, a mindennapos dolog mellett gyorsan elsajátítva a szakmát — ezüstkovács lett. Az Iparművészeti Iskola után (az ott tanultak nem elégítették ki) Podolini Volkmann Artúr szabadiskolájába iratkozott be, s ott rajzolt tovább.

Három év múlva újabb fordulat következett: Dési Huber István fiatal feleségével és sógorával együtt Olaszországba indult a munkanélküliség fenyegető árnya elől. 1927-ben tértek ismét haza; s egy év múlva — addig főként rajzolt — Dési Huber megtalálta igazi nyelvét: festeni kezdett. Művésszé érésének fontos állomása ez a dátum — bár előtte is jelentkezett már tárlatokon (így a Podolini-féle iskola kiállításain) s tervezett-festett is néhány kompozíciót, de festővé a szó szoros értelmében ekkor vált.

Tudatos művész volt a kezdetektől fogva. Tudta — önmagát „kifaragva" áldozatos munkával szerezte meg ezt a tudást —, mit kell tennie; értelemmel kereste a kifejezés lehetőségeit, hogy meglelhesse a számára legmegfelelőbbet.

Hogyan lelt reá? Feleljen a kérdésre ismét ő maga, úgy, ahogyan egyik — feleségének írott — levelében válaszolt 1936 januárjában az önmaga által is feltett kérdésre!

„...az ábrázolás nem valaminek a lerajzolása, vagy lefestése, hanem mindazon festői, téri, formai, pszichológiai és mit tudom én még hányféle történések összege, melyeket az alatt észlelünk, míg az adott objektum (ember, táj, tárgy) izgat, érdekel. A hangsúly ezen van: mi érdekel, s ez dönti el, kinek-kinek hovatartozását... Az ember végül is önmagán át fejezi ki az osztályt, amelyben gyökerei élnek, s a népet, amelynek osztálya egyik része."

Dési Huber kezdetben kubista alapról induló, precízen formált térszerkezettel szervezett műveket festett; pontos festői rendbe fogva egységes színfelületekből épített kompozícióit. *(Csendélet sarlóval és kalapáccsal; Vasmunkás; Földmunkás; Madzsar József portréja; Tömeg* — de ki tudná életművének e korszakba tartozó sok-sok jelentős munkáját felsorolni?)

Dési Huber István rajza: Kiáltó ifjúmunkás

Később a két törekvés: a formai tökéletesség és a tartalom egyensúlyba került művein. 1937-ben írta le (ma is érvényes!) gondolatát: „Változatlanul vallom ma is, hogy művészetünk teste-lelke modern kell hogy legyen, de ez a modernség nem lehet sem egy még oly forradalmi irány napi kérdéseinek ábrázolása, sem a szakma soron következő fázisa. Többre van szükségünk. Művészetünk gyökereinek az emberi élet legtávolabbi zugába is el kell érnie, csak így szívhat fel minden életnedvet magába; emellett vissza kell állítanunk a kutatómunka becsületét is."

A *Déli pihenő* és a *Guberálók* már a következő korszak előhangja. Drámai formálásuk — az új kibontakozás ígérete — rövidesen új utakra vezetik Dési Hubert. Képeit, alakjait megszabadítja a sémáktól; s kinyitja műveit a tágabb környezet számára. Munkásai, parasztfigurái ezentúl zaklatottabb — az expresszionizmushoz közelálló, de mindig érthető, kitapintható indulatoktól fűtött — formanyelven testet öltve állnak elénk képein és rajzain. *(Viharmadarak; Határban; Budakeszi gépház vörös kéménye; Kiáltó ifjúmunkás; stb.)* Ehhez a gondolatkörhöz tartozik ezután legtöbb műve: a hollókői, bátorligeti, és dési látogatások rajzban, festményben feljegyzett emlékei ugyanúgy, mint a budakeszi szanatóriumi hónapok emlékeit őrző kompozíciók és minden mű, amely a keze alól ezután kikerült.

És meghalt. Végzett vele az I. világháborúban szerzett tüdőbaj, s 1944. február 25-én örökre eltávozott — három héttel Magyarország fasiszta megszállása előtt, a világháború ötödik évében. Évek óta tudta (és igyekezett küzdeni ellene, mint mindenki, aki nyitott szemmel járt a világban), hogy mi fog következni. 1938 őszén írta egy levelében: „...Ez a szörnyű behemót teuton gólem itt a szomszédban lidércnyomásként nehezedik ránk. Szegény Ady, ha élne, tudom, szép rigmusokat írhatna most erről a fránya világról."

Meghalt, 49 éves korában, mielőtt a legnagyobb gyalázat érte az országot; és meghalt, mielőtt a legteljesebb sötétség kora után eljött a felszabadulás, amelyért élt, festett, írt és harcolt. Meghalt. De itt él közöttünk. Műveiben, írásaiban — megszenvedett, csodálatos tudása gyümölcseiben — és minden mai gondolatban, képben és rajzban: *világunkban, amelyben az ő munkája is benne van.*

Horváth György

Mikor unatkozik az ember

— És moziban legutóbb mit látott?

— Az *Angyal lesen* című filmet.

— És miért tetszett?

— Egy kislányt el akartak rabolni és nem tudták sehogysem elrabolni, mert Angyal mindig ott termett. Az az ember milyen eleven volt, hogy mindenütt ott volt. Szeretem a kalandos filmeket.

— És miért szereti?

— Hát, mert nem unatkoztat: szórakozom.

— A tévében miket szokott nézni?

— Szombaton vagy vasárnap volt *Angyal*.

— Mi az, amire az utóbbi időből emlékszik, hogy jó műsor volt a tévében?

— Hát most legutóbb Angyalt láttam.

Fésületlen mondatokat idéztünk. Magnószalagról írták le őket, megőrizve a beszélgetés eredeti formáját. A cikk — a fésületlen beszélgetéssel illusztrálva — a *Népművelési Értesítőben*, a Népművelési Intézet elméleti folyóiratában jelent meg. A tanulmány szerzője, *dr. Rudas* János, a

szabadidő-tevékenységek

kérdésével foglalkozik, tudományos alapossággal ismerteti kutatásainak eredményét.

Újabban e téma gyakran szerepel a lapokban. A *Magyar Nemzet* nemrég vezércikkben fejtette ki: az emberek gyakran nem használják ki a szabad idejüket. Sokan „édes semmittevéssel" családi körben töltik szabad óráikat. Egy kedves olvasó neheztelő válasza: a családdal töltött idő nem tekinthető elveszettnek. Természetesen az otthoni „semmittevés" is sokféle. A televízió, amelynek megtekintése ugyancsak a kedvenc időtöltések közé tartozik, alkalmazkodni próbál az új helyzethez. „Családi félkörében" a szórakoztató semmittevés formáit keresi. Egyszer talán meg is találja.

Cikkek, viták, felmérések — számos jel mutat arra, hogy az emberek nagy része valóban rosszul gazdálkodik szabad idejével. A *Budapesti Népművelő*, a Fővárosi Művelődési Ház tájékoztatója legutóbbi számában érdekes tapasztalatcsere anyagát adja közre. Népművelők tapasztalatait a szabad idő felhasználásáról. E tájékoztatóból is kiderül: „az emberek az eddigieknél többet és intenzívebben fordulnak a család, az otthon felé". Ugyanakkor megfontolandó figyelmeztetés is elhangzik: „a pihenést

élményszegénység

jellemzi. A népművelők feladata, hogy megtanítsák az embereket helyesen pihenni".

Mit csinál például az emberek jelentős része szabad idejében? Dolgozik. A Szakszervezetek Budapesti Tanácsának Elnöksége a közelmúltban foglalkozott a szabad idő kérdésével, és megállapította, a többi között, hogy „a mellékjövedelemre fordított idő 38 százalékkal növekedett".

Mindenki többet akar keresni? Nem kétséges. Oka van rá? Bizonyára. S nemcsak Magyarországon. A Népművelési Értesítőben dr. Rudas János — egy másik tanulmányt idézve — közli: „Az Egyesült Államok egyik városában teljes automatizálást hajtottak végre az ipari üzemekben, és ennek nyomán a heti munkaidőt 32 órára csökkentették. Később megállapították, hogy a dolgozók húsz százaléka még egy teljes állást vállalt, tehát heti 64 órát dolgozott, negyven százaléka viszont fél állást vállalt, tehát heti 48 órát dolgozott újra."

Nem tagadható, hogy a szabad időben vállalt túlóra, maszek munka tényleges anyagi szükségletek kielégítését is szolgálja, de oka mégsem csupán ez. Alighanem szerepel az okok között az is, amit „a pihenés élményszegénységének" nevezett egy népművelő. S talán az is, hogy olykor kissé szégyelljük a pihenést. Évszázadok kemény, túlhajszolt munkája közben alakulhatott ki olyan szemléleti hagyomány„ amely az életet munkára és pihenésre, azaz

hasznos és haszontalan

cselekvésre osztja. Mikor unatkozik az ember? Ha nem csinál semmit. Mikor nem unatkozik az ember? Ha dolgozik vagy szórakozik. Leegyszerűsített gondolatmenet, de sokan követik.

Az idézett interjú alanya termelőszövetkezetben dolgozó fiatal leány, azért kedveli a kalandos filmet, mert „az nem unatkoztat". A szabad idő eltöltése gyakran nem más, mint harc az unalom ellen, hogy agyonüssük az időt, amely, miután fizikailag kipihentük magunkat, üresen, nyomasztóan nehezedik ránk. Ilyenkor zajlanak a végnélküli kártyapartik, mámorító ivászatok. Ilyenkor menekülünk a televízió elé, túl egy-egy érdekes műsor megtekintésén, órákra, félnapokra, bármi látható a képernyőn. Már nem tudjuk, másfél órával előbb mit néztünk. A műsorok egymásba folynak. Kába fáradtság fog el. Esetleg fejfájás. De az idő múlik. Előbbutóbb vége lesz a napnak. A szabad napnak.

Érdeklődéssel olvasom a Budapesti Népművelőben — és másutt — a tervezett és már megtett intézkedések listáját. Az idő agyonütése helyett, a szabad napok kihasználását szolgálják. Olvasom, hogy át kellene szervezni a könyvtárak munkarendjét, tartsanak nyitva szombaton, vasárnap is.

Több kirándulást,

olcsó társasutazást kellene szervezni, otthonos kis klubhelyiségeket berendezni, szakköri találkozókat rendezni a hét végén, fejleszteni kell a hétvégi üdülőtelepeket, több lehetőséget teremteni a sportolásra, s így tovább.

A lehetőségek és az igények kölcsönösen hatnak egymásra. A szórakozásban is. Például amíg a tévé nem közvetít rendszeresen — mert itt-ott azért közvetít —, az Angyalnál jobb szórakoztató filmeket, nem csodálkozhatunk, ha egy borjászlánynak, aki fél ötkor kezdi cumiztatni a borjakat és — több órás szünettel — este hétig dolgozik, filmvásznon és képernyőn Angyal a kaland, a szórakozás csúcsa. Nézi a televíziót, az unalom ellen. Sokan teszik ezt, de nem mindenki. A kritikus, persze, kirívó eset: munkában nézi a televíziót, s amikor már visszavonhatatlanul, reménytelenül unatkozik mellette, elmegy szabadságra.

Vilcsek Anna

nak egyik … képviselője volt a két világháború között Lakatos László. Pályája 1903-ban indult a Pesti Hírlapnál. Később az Est-lapoknál dolgozott, és szerkesztette egy ideig a Magyarországot. Rangos publicisztikája és szatirikus hangvételű, a nagypolgárságot bíráló novellái mellett könnyeden gördülékeny, ötletes színdarabjai is sok sikert arattak a húszas, harmincas években itthon és külföldön is. Amikor kitört a második világháború, emigrációba kényszerült; a Franciaországba behatoló náci csapatok elől menekülve érte a halál, 25 esztendővel ezelőtt. Lakatos László halálának negyedszázados évfordulója alkalmából közöljük B é c s i g á r d i s t á k című írását, amely először a Magyarország 1919. május 9-i számában jelent meg, és a bécsi magyar követség elleni fehér betyártámadásról szól.

Szomorú kis mozikomédiát játszottak el a Bécsbe inalt „nemes és vitézlő" magyar urak. Egy kis figura, valami Hajós nevű követségi titkár szíves árulása révén betörnek a követség épületébe és ott felháborító módon garázdálkodnak. Bőröndöket emelnek el, értékeket elrejtenek az ellenforradalom e magándetektívjei. Mintha csak egytől-egyig az Arséne Lupin iskoláját járták volna a „bécsi magyar gárdisták".

Valóban van némi különbség a Mária Terézia-korabeli bécsi magyar gárdisták és a most az egykori császárvárosban kuncsorgó fehér gárdisták között. Azok hivatali állást és minden földi jót kockáztatva dolgoztak és szerénykedtek azon, hogy az emberi nemet földhöz ragadt növényi létéből, rabszolga-egzisztenciájából kiemelve műveltté és szabaddá tegyék. Voltaire, Rousseau és az enciklopédisták hittel és önfeláldozással teli növendékei voltak ők Európa barbárabb keleti felén, nélkülük, a Martinovics-féle összeesküvés elképzelhetetlen lett volna. Ezeket a maiakat nem hevíti semmi eszmény vagy jó szándék. Egyedül a bosszúvágy serkenti őket, a jogtalan hatalomra és a jogtalan gazdagságra való nyers étvágy.

A dolgozó tömegek nagyszerű etikájával mit tudnak szembe helyezni? Puccsot, rablólovag-kalandot. Világszemléletük a mozi olcsó romantikája. És ilyen erkölcsi felkészültséggel akarnák ők a magyar „restaurációt" előkészíteni. Tajtékzanak a nemzetköziség ellen, de a „hazafiság", amire hivatkozhatnak, véget ér a bécsi hotelsöntések csapos asztalánál.

Hát valóban azt hiszik, hogy a magyarországi dolgozó milliók szeme még mindig nem nyílt ki? Ilyen csinyekkel akarnák talán a tömegeket a szocializmus magyarországi állama ellen uszítani? Mi az, amit ők akár csak ígéretben és az új világrend ellen nyújtani tudnak? Szállóbeli kalandokat, autókon elhurcolt bőröndöket, zöld és pipogya nyegleséget. Ez az a világszemlélet, amellyel „forradalmasítani" akarnák az ő embereiket — embereket, akik nincsenek.

A régi magyar parlamenti, folyosói és kaszinói intrikák és csinytevések csökevénye volt ez a bécsi puccs, a régi koalíciós gazdálkodás folytatása idegen talajon. Bécsi filmregény több képben. Humorosch. Sőt tragikomikusch. Es még betyárromantikának is milyen szánalmasan szegény. Hogy pénzben és értékekben mit vittek ki a jó urak, nem tudjuk. De hogy erkölcsi poggyászuk pehelykönnyű, azt elárulja legutolsó kis stiklijük. Es ilyen apparátussal akarnak ők harcolni a világ egész proletariátusának gazdasági, politikai, szellemi és erkölcsi hitvallása ellen. Szegények.

…kothasson az ember"

…nai képzőművészeti kiállítás

…a *bolgár*, a *csehszlovák*, a *lengyel*, a *Német Demokratikus Köztársaság*, és a *Szovjetunió* művészetét is.

A sokrétű kiállítási anyag széles skálán mozog nemcsak témájában, hanem felfogásában, ábrázolásmódjában is: a posztimpresszionista portrétól a szocialista realizmuson át a pop artig. Mondanivalójuk azonban azonos: kifejezi mindazt, ami a címet adó mondattöredékhez hozzá tartozik. A kiállítás a béke és biztonság védelmezőinek, a Varsói Szerződés tagállamai katonáinak állít emléket. Amint ezt Kovács Pál vezérőrnagy megfogalmazta: *„Bizonyítanak a tárlat művészei, akik művészetükkel álltak csatasorba, hogy hirdessék és védjék az ember szép igazságát."*

A kiállítás március 23-ig tart nyitva, s ez idő alatt az előtérben alkalmi postahivatal működik, amely a Tanácsköztársaság bélyegsorozatot is árusítani fogja.

EZÜSTVÁSÁRLÁS

AZ ÁLLAMI PÉNZVERŐ

(Budapest, VIII., Üllői út 102.)

MÁRCIUS 3-TÓL ISMÉT MEGKEZDI

AZ EZÜSTFELVÁSÁRLÁST

Átvétel naponta, szombat kivételével, 8—13 óra között

A torlódás elkerülése végett vásárlási előjegyzés (felvilágosítás) naponta, szombat kivételével, 15—18 óra között, a 337—492 és 339—865 telefonszámon

Dési Huber István
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Eger
1970 FEB 8

-MŰVÉSZET

Hetvenöt éve született Dési Huber István

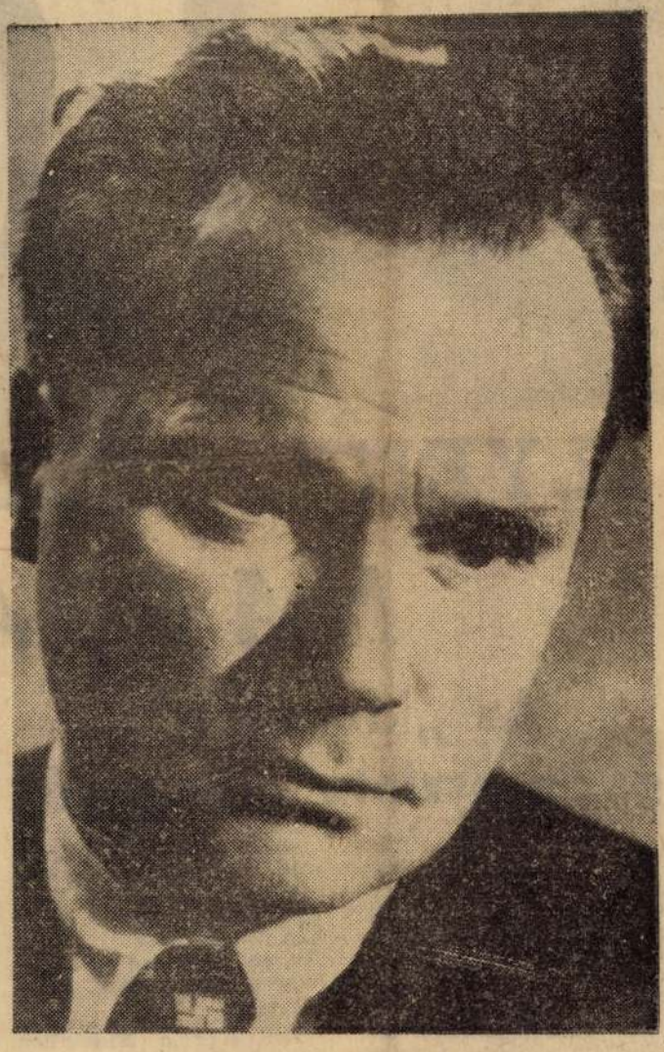

Már ismert festő volt, amikor még mindig aranyműveskén kereste meg a kenyerét. Az arany könnyed, apró formajátékaiból élő mesterember tartotta el a kín, a keménység, a lázadás robusztus vonalaival dolgozó festő- és grafikusművészt.

Dési Huber Istvánnak kemény sorsa volt. Gyötrő kenyérgondok és sorvasztó tüdőbaj kísérték pályáján. Eljutott ugyan Olaszország piktort nevelő városaiba, de ott is kézműveskén tartotta fönn magát. Hatottak rá a kubisták — „A kubizmus valósággal leigázott — írta — s én évekig éltem bűvöletében" — de mégis olyan kifejezési formát keresett mondandójához, ami annak szenvedélyteli humánus tartalmához jobban megfelelt. Így alakította ki a maga festői nyelvét, mely egy ismert maghatározás szerint „konstruktív expresszionizmusnak" nevezhető.

Marxista ihletettségű szocialista művész volt, aki magas intellektuális és érzelmi szinten kiáltotta szét az ínség és a fáradság Magyarországa munkás és paraszt tömegeinek elégedetlenségét. Művészetében robbanó erővel jelentkeztek az illegális kommunista mozgalommal való találkozásnak világnézeti konzekvenciái. Így fordulhatott elő a képzőművészet történetében meglehetősen ritka eset —, hogy 1934-ben egy sarlós-kalapácsos csendélete miatt letartóztatták.

Tagja volt a KUT (Képzőművészek Új Társasága) elnevezésű baloldali művészcsoportnak. Számos kiállítása volt Olaszországban és itthon is.

Igazi elismerést csak korai — 1944-ben bekövetkezett — halála után kapott. Elnyerte 1944-ben a Szinyei Társaság nagydíját, majd 1958-ban posztumusz Kossuth-díj jutalmazta a szocialista magyar képzőművészet legbecsesebb hagyományai közé tartozott életművét.

B.

kell sok holmi, van nekünk minden bőven. Estig még ösz-

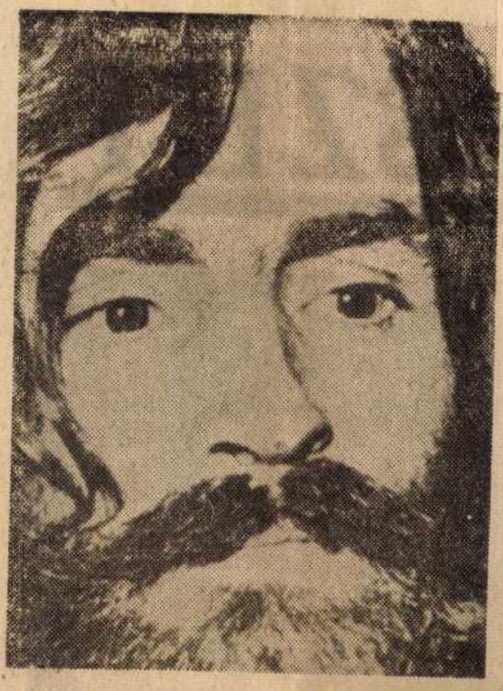

ILYEN?

NAPJAINK

Az „idomított" és az „őszinte" nemzedék

— Öregem, te ezt nem értheted — nyilvánította befejezettnek a vitát a 18 éves világmegváltó, de olyan meggyőződéssel, hogy nekem fennakadt tőle a szemem. A többiek helyeslően bólogattak hozzá.

(A magunk oldaláról már ismertem a dolgot. Összenézés, majd: „te jó isten öregem, mondd, mi is ilyenek voltunk annakidején?" Kölcsönös megnyugtatások, hogy á, mi nem, hülye vagy? Szebbek, jobbak, okosabbak, érettebbek voltunk, erre határozottan emlékszünk. Így részünkről feltétlenül indokolt az éretetlenség, a bölcs, nagybácsis mosoly, vagy a kifejezett ellenségesség, amivel ennek a nekivadult nemzetségnek a közelünkben lezajló ténykedéseit figyeljük.)

Mi lehet az ő hozánkállásuk? Akadozva indult, de aztán belelendültek.

Hát kérem... Rövid úton kiderült hogy mi (a 24—26 évesek) vagyunk az utolsó „idomított nemzedék". Minket még jól bedresszíroztak arra, hogy mindig a legvonatkozóbb helyen legyen a kalap, a nyakkendő, a cipő, a haj, a szoknya, a mosoly, a tekintet, a mozdulat, a gondolat, a vélemény, a hozzáállás, a viselkedés, a szerelem, a gyűlölet, a szeretet, a tisztelet, a lenézés, a tudás, a tudatlanság, a hit, a hitetlenség, a szerénység, a szemtelenség, a tapintat, a tapintatlanság, a szavak, a hallgatás, a tettek, a tétlenség, a munka, a lustaság, a siker, a kudarc, a kitartás, a feladás, a bátorság, a gyávaság, a szabadság, a rabság, a hűség, a hűtlenség, a szabadság, a rabság, a hűség, a hűtlenség, a szabadság, a rabság, a hűség, a hűtlenség

Dési Huber István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-088, 337-748, 340-796

1970 FEB 6

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1021

Hetvenöt éve született Dési Huber István

Már ismert festő volt, amikor még mindig aranyművesként kereste meg a kenyerét. Az arany könnyed, apró formajátékaiból élő mesterember tartotta el a kín, a keménység, a lázadás robusztus vonalaival dolgozó festő- és grafikusművészt.

Dési Huber Istvánnak kemény sorsa volt. Gyötrő kenyérgondok és sorvasztó tüdőbaj kísérték pályáján. Eljutott ugyan Olaszország piktort nevelő városaiba, de ott is kézművesként tartotta fenn magát. Hatottak rá a kubisták — „A kubizmus valósággal leigázott — írta —, s én évekig éltem bűvöletében" —, de mégis olyan kifejezési formát keresett mondandójához, ami annak szenvedélyteli humánus tartalmához jobban megfelelt. Így alakította ki a maga festői nyelvét, amely egy ismert meghatározás szerint „konstruktív expresszionizmusnak" nevezhető.

Marxista ihletettségű szocialista művész volt, aki magas intellektuális és érzelmi szinten kiáltotta szét az ínség és a fáradság Magyarországa munkás és paraszt tömegeinek elégedetlenségét. Művészetében robbanó erővel jelentkeztek az illegális kommunista mozgalommal való találkozás világnézeti konzekvenciái. Így fordulhatott elő a képzőművészet történetében meglehetősen ritka eset —, hogy 1934-ben egy sarlós-kalapácsos csendélete miatt letartóztatták.

Tagja volt a KÚT (Képzőművészek Új Társasága) elnevezésű baloldali művészcsoportnak. Számos kiállítása volt Olaszországban és itthon is.

Igazi elismerést csak korai — 1944-ben bekövetkezett —, halála után kapott. Elnyerte 1944-ben a Szinyei Társaság nagydíját, majd 1958-ban posztumusz Kossuth-díj jutalmazta a szocialista magyar képzőművészet legbecsesebb értékei közé tartozó életművét.

A fémek mechanikai tulajdonságainak vizsgálata szorosan kapcsolódik a tanszék profiljához. Régi probléma a keménységmérés pontosságának növelése, és a terheléstől független keménységmérés kikísérletezése. A nyom közvetlen környékének vizsgálatával kidolgoztak egy új módszert. Ez segítséget nyújt a különböző gyártásközi fokozatokban a technológia jóságának megállapításához, a gyártásmenet javításához, optimalizálásához.

Érdekes probléma a saválló acélok szövetszerkezeti

kásába. Ed...
lométert „sza...
mentesen. Ké...
egyik 17 éve...
tanuló. Jövő...
mögé akar k...

— És aki ...
mögé ül, a ...
délye örökr...

Igaz, soka...
a két brigá...
meg is van ...
3, 3 és fél ...

— Bennü...
nek. Én bá...
tathatok a...
Nincs zárva...

Szabad nap — munkában

Verseny és

A világhírű francia publicis...
hány éve azt a gazdaság...
voltaképpen a fejlett ipa...
mai tudósításaként fogható fel...
kai kihívás" címmel jelent meg...
liktusról rajzol valósághű kép...
ve a nyugat-európai tőkés orsz...
következik.

A tanulságok természetesen ...
tellel a mi viszonyainkra. Nem...
különbözősége színezi sajátossá...
kis országokat jellegzetesen m...
hatalmak lehetőségeitől és ver...
ság modern tendenciái azt bizo...
lett kis országok — Svájctól Ho...
országig — csak meghatározot...
hetnek részt a világméretű ver...

Ilyen feltétel mindenekelőtt...
koncentrálása néhány verseny...
más szóval: a termékskála szű...
hetővé teszi a korunkban köte...
További tanulság, hogy ezt — ...
csak intenzív nemzetközi mun...
daságok regionális tömörülésév...
jesíthetik.

Ami a legfontosabb tényez...
ütemű korszerűsítését, illetve ...
tésül egyetlen ténysort idézün...
A publicista korunk jellegzete...
koncentrált beruházások nyom...
a tudományos felfedezések szá...
rövidül a tudományos felfedez...
zető út. Ilyen körülmények kö...
hogy az ezredfordulóhoz közel...
ben olyan kis országok, mint a...
két feltétellel — erőforrásaink...
közi összefogással — válhat a...

Kétségkívül nem ma kezdün...
séhez. Az elmúlt két évtized...
denciái nemzeti versenyképess...

Az új gazdaságirányítás ebb...

Dési Huber István
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1970 FEB 6

1021

HETVENÖT ÉVE SZÜLETETT DÉSI HUBER ISTVÁN

Már ismert festő volt, amikor még mindig aranyműveskénť kereste meg a kenyerét. Az arany könnyed, apró formajátékaiból élő mesterember tartotta el a kín, a keménység, a lázadás robusztus vonalaival dolgozó festő- és grafikusművészt.

Dési Huber Istvánnak kemény sorsa volt. Törő kenyérgondok és sorvasztó tüdőbaj kísérték pályáján. Eljutott ugyan Olaszország piktort nevelő városaiba, de ott is kézműveskénť tartotta fönn magát. Hatottak rá a kubisták — „A kubizmus valósággal leigázott — írta — s én évekig éltem bűvöletében" — de mégis olyan kifejezési formát keresett mondandójához, ami annak szenvedélyteli humánus tartalmához jobban megfelelt. Így alakította ki a maga festői nyelvét, mely egy ismert meghatározás szerint „konstruktív expresszionizmusnak" nevezhető.

Marxista ihletettségű szocialista művész volt, aki magas intellektuális és érzelmi szinten kiáltotta szét az ínség és a fáradság Magyarországa munkás és paraszt tömegeinek elégedetlenségét. Művészetében robbanó erővel jelentkeztek az illegális kommunista mozgalommal való találkozásnak világnézeti konzekvenciái. Így fordulhatott elő a képzőművészet történetében meglehetősen ritka eset —, hogy 1934-ben egy sarlós-kalapácsos csendélete miatt letartóztatták.

Tagja volt a KÚT (Képzőművészek Új Társasága) elnevezésű baloldali művészcsoportnak. Számos kiállítása volt Olaszországban és itthon is.

Igazi elismerést csak korai — 1944-ben bekövetkezett —, halála után kapott. Elnyerte 1944-ben a Szinnyei Társaság nagydíját, majd 1958-ban posztumusz Kossuth-díj jutalmazta a szocialista magyar képzőművészet legbecsesebb hagyományai közé tartozott életművét.

B.

A kőolajfeldolgozó ipar büszkesége

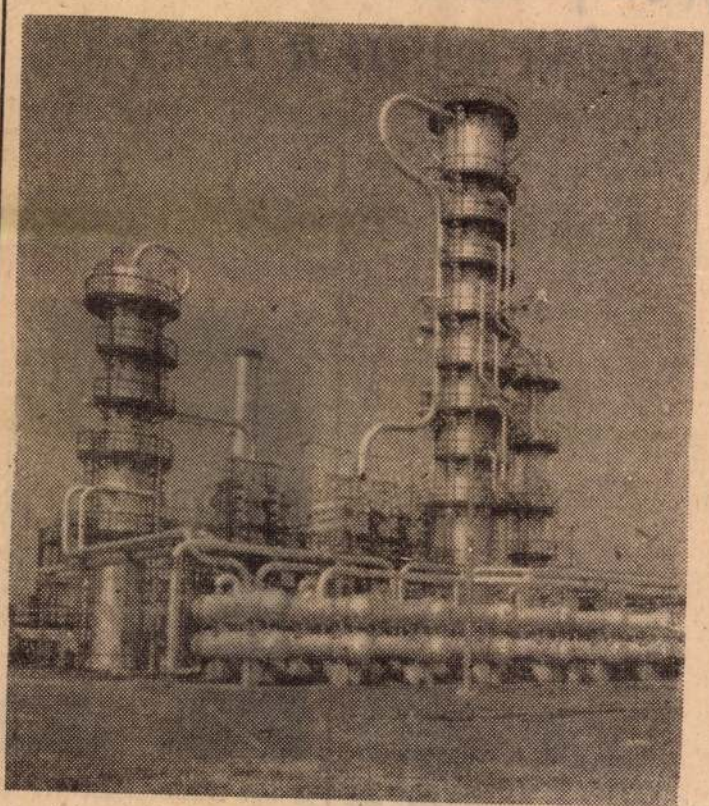

Az évi egymillió tonna kapacitású atmoszférikus desztillációs üzem. Építését 1962-ben kezdték meg 84 milliós költséggel.

Az ország kőolajfeldolgozó iparában igen jelentős szerepet tölt be a Komáromi Kőolajipari Vállalat. Termékeit nemcsak hazánkban ismerik, de külföldön is. Az ország második legnagyobb kőolajfeldolgozója. A szőnyi gyár a vállalat továbbfejlesztésére 1958-ban csaknem egymilliárd forintot irányzott elő. Újabb üzemek épültek fel, köztük az évi egymillió tonna kapacitású atmoszférikus desztillációs torony, a szelektív krakküzem, stb. Fejlődött a gyár műsze-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 JAN 27
HAJTÓMŰ
Budapest

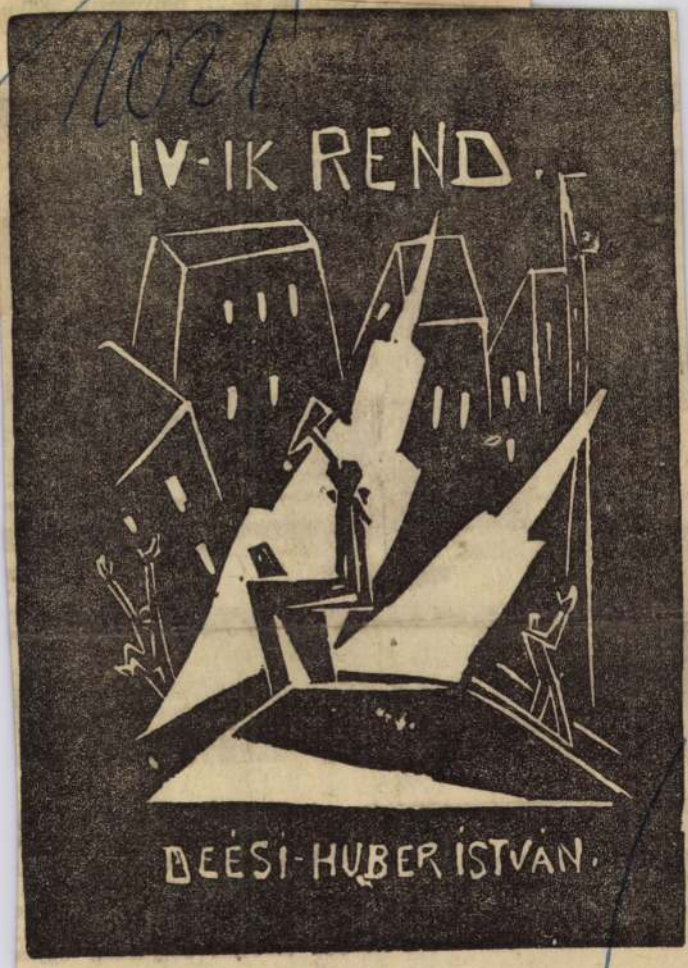

Deési Huber István

...00 forintig; ...
...ség: 4000—7...

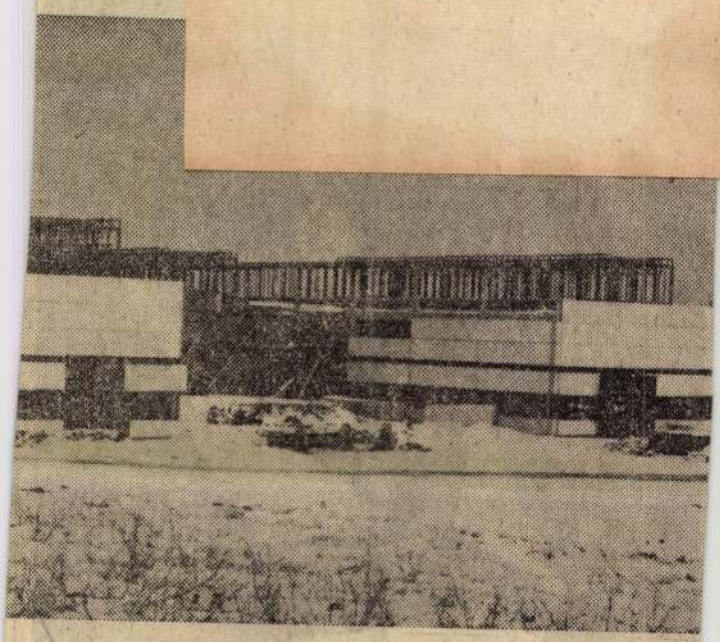

...omokon

A Déli-telepen imponáló l...
nak a már álló csarnokok. K...
nyilvánvalóvá teszik: a mi új...
lesz Nyíregyháza legnagyobb ...
Emberek a tetőn, a földszinte...
ben, és kint. Építők, szerelők, ...
vek emberei dolgoznak egym...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Az ember és környezete

Fiatal képzőművész-barátok gyűjteményes kiállítása Ózdon

Amikor hat évvel ezelőtt, az épülő új városrész, a Béke-telep egyik magánlakásán munkásfiatalok és középiskolások összejöttek, még nem tudták, merre visz az útjuk. Egy dolog azonban már akkor világos volt: valamennyien vonzódnak a képzőművészethez. Sőt már kész munkákkal jöttek a foglalkozásokra. Műveiket megvitatták, jó szóval, őszinte kritikával segítették egymást.

A városi-üzemi KISZ-bizottság felfedezte a szorgalmas csoportot, és a művelődési házban biztosított helyet a számukra. Anyagi támogatást is kaptak, kiállításokat rendeztek és így tudomást szereztek mások is a csoport munkájáról. Kiállítási anyagot vittek Kazincbarcikára, részt vettek a Borsod megyei képzőművészeti szakkörök, majd a fegyveres erők és a KISZ közös kiállításán, a Csili Művelődési Házban, az országos vasas képzőművészeti körök kiállításán, Salgótarjánban az országos vasas képzőművészeti kiállításon. Szép helyezéseket is értek el.

Az első önálló kiállítást 1966-ban rendezték meg Ózdon. Mintegy ötezren tekintették meg a kör tagjai által készített 200 kiállított alkotást. A vendégkönyv bejegyzései is ezt erősítették. És mégis, rövid idő múlva ennek a körnek sem jutott hely a művelődési házban, utcára kerültek. A városi-üzemi KISZ-bizottság újból akcióba lépett, és, ha átmeneti megoldásként is, de helyet biztosított az úttörőházban.

— Példaképünk, Dési-Huber István proletárfestő életéből merítünk erőt körünk nehézségeinek leküzdéséhez — összegzi a kör tagjainak véleményét Kárpáti Gusztáv. — Már maga a név is sokra kötelez — formálja tovább a gondolatot — Dési-Huber Derkovitsnak igen jó barátja volt, és a német fasiszták oltották ki az életét. Alkotásainkkal az ő emlékét igyekszünk megőrizni.

A művelődési ház folyosóiról a balett-terembe invitál. A teremben 110 festmény, grafika, dombormű, iparművészeti tárgyak. Ózd felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából állították ki. A Népművelési Intézet által felkért művészszsüri 128 alkotásból válogatta ki.

Persze mindezen eredmények csak ígéretek, amelyet sok-sok megértéssel, támogatással kell tovább érlelni. Legfontosabb most, hogy a kör újból helyet kapjon a művelődési házban. Legyen helyük, ahol találkozhatnak, tanulmányozhatják a képzőművészet kifejező eszközeit, fejleszthetik magukban a tehetséget, képességeket. Az ember és környezete megváltoztatásához egy olyan iparvárosban mint Ózd erre a tehetségre nagy szükség is van.

Németh Gyula

s hagyoma
atak életéb

l, bazánk és kultúránk történ-erték idehaza és külföldön is most azon fáradoznak, hogy tegyék. És ennek legbiztosabb zad alatt az elődök eléggé el-tése. Csakis egy fejlett ipar-egerősödő Sárospatak képes rá, agyományait kellőképpen ápol-t a nagy múltú tokaj-hegyal-almi központja hasznosíthassa.

dagógusokat az iparfejlesztés, a kommunális építkezés helyzetéről, a jövő terveiről.

Ipartelepítés, korszerűsítés

Elmondották, hogy eddig az ipartelepítést szinte lehetetlenné tette a nagymérvű vízhiány. Ezért kezdtek hozzá már évekkel ezelőtt a vízvezeték megépítéséhez. A munkák befejezés előtt állnak, a víz mintegy 15 kilométeres csővezetéken, *ez év tavaszán már megérkezik* Sátoraljaújhelyből Sárospatakra. Elkészült a szennyvíz-

elmúlt évi
ben már 1
milliós értéket, *dolgozóinak száma pedig 450-ről 800-ra emelkedik.* Szép fejlődés előtt áll a Faipari Vállalat is, amely munkásainak létszámát 100—120 fővel növeli, s gazdagítja termékeinek listáját is, mert a ládák és padlóburkolók, parketták mellett rátér a különféle nyílászáró szerkezetek készítésére is.

Két új üzem

A mintegy 400 munkást, túlnyomó többségében nőket foglalkoztató Ruházati Szövetkezet a jövőben tervbe vette egy új, korszerű szalagrendszerrel működő üzemház építését, ami szintén lehetővé teszi a termékek gyártásának és a dolgozók létszámának emelését. *Két új üzemet is létesítenek* az elkövetkező időkben Sárospatakon. Az egyik, egy falicsempe-gyár építése a távolabbi tervekben szerepel, a másiknak, a Bodrogközi Állami Gazdaság gyümölcstárolójának építése

szokták emlegetni.

KULIMÁR JÓZSEF csapatvezető vájár mondja el munkájuk lényegét:

— Annak idején Imre Lajos kollégámmal Várpalotán, a bányában ismerkedtünk meg ezzel a korszerű biztosító berendezéssel. Amikor itt kísérletek folytak vele, kezdettől fogva ezt a munkát végeztem. Nem mondom, egy kicsit szokatlan volt és egy kicsit idegenkedtünk is tőle. Azonban most már megszoktuk, és meg is szerettük. Nagy előnyei vannak ennek a biztosító szerkezetnek. Hogy mást ne említsek, itt csak szelepeket kell igazgatni, nyitni-zárni, mert automatikusan mozog ez a biztosító berendezés, míg másutt, bizony igen nehéz fizikai munkát igényel a súlyos acéltámok mozgatása. Kitűnő eredményeket lehet produkálni a termelékenység területén is. Míg az acéltámos, maróhengeres frontokon egy fő 6—8 tonna szenet képes termelni műszakonként, addig ezzel a berendezéssel 16—17 tonna szén termelésére is képes egy dolgozó nyolc óra alatt.

Ismét megindul a szállítás, megindul a munka. Hatal-

Dési-Huber István
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Szerda, 1969. dec. 17.

1021

Ózd felszabadulási ünnepének programja

Ózd december 20-án ünnepli felszabadulásának 25. évfordulóját. A jubileumi évfordulóról ünnepi eseménysorozattal emlékeznek meg a gyárvárosban. A felszabadító hadsereg első lövését jelképezve 18-án délután 14 óra 45 perckor kigyulladnak a vörös csillag égői a város fölé magasló hegyen, a 45 méter magas tv-torony tetején. 21-én reggel 6 óráig világít a vörös csillag, emlékeztetve a város felszabadításának kezdetére és befejezésére. A Béke-telepi új művelődési házban 19-én este 18 órakor a város negyedszázados fejlődését bemutató fotókiállítás nyílik.

A város felszabadulásának ünnepén, 20-án reggel 8 órakor mintegy 900 úttörő akadályversennyel egybekötött hadijátékával veszi kezdetét az egész nap tartó felszabadulási ünnepségsorozat. Hadijátékuk során az úttörők felelevenítik a város felszabadításának egyes mozzanatait, s az elmúlt negyedszázad fejlődését. Ezt követően 14 órakor kerül sor koszorúzási ünnepségre a szovjet katonák III. kerületi sírjánál. A városi-üzemi KISZ-bizottság védnöksége alatt működő Dési-Huber István képzőművészeti köre a város felszabadításának évfordulója alkalmából kiállítást rendez a Liszt Ferenc Művelődési Központban. Ennek megnyitása 17 órakor lesz. A Szabadság téri hősi emlékmű koszorúzási ünnepségét követően, 19 órától díszünnepséget rendeznek a Liszt Ferenc Művelődési Központ színháztermében. Ünnepi beszédet dr. Bodnár Ferenc, a Központi Bizottság tagja, a Borsod megyei Pártbizottság első titkára mond. Ezután a budapesti Irodalmi Színpad műsorával ér véget a nap ünnepi programja.

T. I.

Nyomon van a római rendőrség
(2. oldal)

Készülnek a zárszámadásra Tiszakarádon
(3. oldal)

Tűzharc a nyilasokkal
(6. oldal)

ESZAK-M

A MAGYAR SZOCIALISTA MU

XXV. évfolyam, 292. szám

Ülést ta

December 11—16-án Moszkvában megtartotta 44. ülésszakát a Kölcsönös Gazdasági Segítés Tanácsának Végrehajtó Bizottsága. Az ülésen részt vettek a KGST Végrehajtó Bizottságának képviselői. Hazánkat Apró Antal, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnökhelyettese képviselte.

Az ülésszakon P. Jaroszewicz, a Lengyel Népköztár-

A kormány vezet
és a SZOT elnökségének

A SZOT székházában a zetésével tanácskozást

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 6t
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
Székesfehérvár

1970 [illegible] 8

Hetvenöt éve született Dési Huber István

Már ismert festő volt, amikor még mindig aranyművesként kereste meg a kenyerét. Az arany könnyed, apró formajátékaiból élő mesterember tartotta el a kín, a keménység, a lázadás robosztus vonalaival dolgozó festő- és grafikusművészt.

Dési Huber Istvánnak kemény sorsa volt. Gyötrő kenyérgondok és sorvasztó tüdőbaj kísérték pályáján. Eljutott ugyan Olaszország piktort nevelő városaiba, de ott is kézműveseként tartotta fönn magát. Hatottak rá a kubisták — „A kubizmus valósággal leigázott — írta — s én évekig éltem bűvöletében" — de mégis olyan kifejezési formát keresett mondandójához, ami annak szenvedélyteli humánus tartalmához jobban megfelelt. Így alakította ki a maga festői nyelvét, mely egy ismert meghatározás szerint „konstruktív expresszionizmusnak" nevezhető.

Marxista ihletettségű szocialista művész volt, aki magas intellektuális és érzelmi szinten kiáltotta szét az inség és a fáradság Magyarországa munkás és paraszt tömegeinek elégedetlenségét. Művészetében robbanó erővel jelentkeztek az illegális kommunista mozgalommal való találkozásnak világnézeti konzekvenciái. Így fordulhatott elő a képzőművészet történetében meglehetősen ritka eset —, hogy 1934-ben egy sarlós-kalapácsos csendélete miatt letartóztatták.

Tagja volt a KUT (Képzőművészek Új Társasága) elnevezésű baloldali művészcsoportnak. Számos kiállítása volt Olaszországban és itthon is.

Igazi elismerést csak korai — 1944-ben bekövetkezett —, halála után kapott. Elnyerte 1944-ben a Szinyei Társaság nagydíját, majd 1958-ban posztumusz Kossuth-díj jutalmazta a szocialista magyar képzőművészet legbecsesebb hagyományai közé tartozott életművét. **B.**

gű munkafel
lását. Ebből
a munka h
nélkülözhetet
társadalom
szakadatlan
sabb szintre
termelőerők
mind nagyobl
szaktudomány
jobban bekap
ka- és üzems
pszichológia is. S mivel a munka humanizációjának a végcélja az ember, ez utóbbira különösen fontos szerep hárul.

Az ötvenes évek folyamán — az automatizáció perspektívájának kitárulásával — világossá vált az a felismerés, hogy az ember és a technika viszonyát már nem lehet úgy elképzelni, hogy az embert ügyekszünk idomítani a gépekhez. Ellenkezőleg: a gépi rendszereket, azok irányításának és ellenőrzésének műszaki elveit igazítjuk az emberhez. E felismerést elmélyítette a kibernetika, az információelmélet, s egy sor egyéb tudományág behatolása az iparba. Az ember-gép rendszerek emberközpontú javításának az igényével indult fejlődésnek világszerte a műszaki lélektan, amely ma már a munkalélektan legfontosabb területe.

A munkapszichológia a munka humanizációjának a folyamatát kettős szemléletből vizsgálja. Egyrészt úgy, hogy a munka, mint tárgyi tevékenység mennyire biztosítja az ember számára érdeklődésének kielégítését, képességeinek sokoldalú kibontakozását. Másrészt pedig

1860: szobor Vörösmartynak

A Vasárnapi Újság 1860. augusztus 19-i számában olvastuk a hírt: *„Hazai jeleseinket kezdjük megbecsülni... Zrínyi Miklósnak Szigetvárt, Vörösmartynak Sz. Fehérvárt... készülnek szobrot emelni."*

1877: Székesfehérvári kalauz

Ugyancsak e lap 1877. október 11-i száma közli: *„Megjelent a Szegedi Képes Naptár 1878-ra... és a Székesfehérvári Naptár 1878-ra... kiadja és szerkeszti (az utóbbit) Szammer Imre, ára 30 kr. Mindkettő változatos tartalmú s képekkel van illusztrálva: az utóbbi fehérmegyei és székesfehérvári kalauzt és tiszti névtárt is ad."*

1893: III. Béla koponyája

A Természettudományi Közlöny 1893. október 4-i

De oda u

De oda vannak: szeszmúzeum nyílik Észtországban. Most. És még ezt csodálkozva meg is írják a lapok. Bezzeg arról nem írnak, hogy nálunk már régen van szeszmúzeum, sőt nálunk minden valamire való városban és községben van ilyen szesz-kulturális intézmény, amelyet egyetlen helyen, jól áttekinthető módon mutatja be a szeszt, mint olyat, s az o l y a t, aki mint szeszmúzeumológus járul hozzá eme intézmény fenntartásához.

Itt van például a 4567-es számú „Verd az anyját meg a lányát és idd el a másik pálinkáját" nevezetű Skanzen, amelyet a múzeumlátogatók csak „Azanyja" talponállónak becéznek. Már ez a meghitt és bensőséges elnevezés is igazolja, hogy itt nem újuldozó sznobok, legfeljebb a gyönyörűségtől tántorgó snapszerek teszik tiszteletüket a múzeum nagy eszméje, sőt eszméletlensége előtt. Aki itt belép azonnal észreveszi a nagy szagértelemmel elrendezett tárókat, amelyek a még oly tájékozatlanok számára is köznyelvi értelemben dadogják el: szeszmúzeum ez, pontosabban „sz ez múzehuk..."

Balra fenn égetett italok sorakoznak, balra lent lefőtt múzeumisták, elől egy hatalmas vitrinben a bor és a víz ősi keresztelői áldozatát mutatják be a keresztelésben jártas tudományos asszisztensek, míg a vitrin előtt támaszkodó figurák — mintha éltek volna egykor — azt példázzák, hogy a legvizesebb bortól is be lehet rúgni, mert semmi a minőség, minden a mennyiség. Jobboldalt lent, a fal melletti polcon sorba rojtos könyökök helyezkednek el, látszik, hogy hozzáértő, szakavatott kéz nyúlik ki belő-

Dési Huber István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Nemzet

1960 MÁJ 30

Dési Huber István

NAPLÓ

Dési Huber István grafikáiból nyílik meg kiállítás a Kiscelli Múzeumban. A kiállítást június 1-én 11 órakor dr. Kerek Gábor, a fővárosi tanács népművelési osztályának vezetője nyitja meg.

1021

gyzőkönyvet írtak alá

...ÉST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
...ON: 138-068, 337-748, 340-726
1970 FEB 12
PAJTÁS
Budapest

1021

ALKOTÁSAIT ÉLETHŰSÉG, CSODÁLATOS EGYSZERŰSÉG ÉS POMPÁS SZÍNEK JELLEMZIK.

A SZÍNEK MESTERE

Legszívesebben úgy kezdeném a most 75 éve született Dési Huber Istvánról szóló megemlékezésemet, ahogy a meséket szokták: „Egyszer volt, hol nem volt..." Mert volt egyszer egy koldusszegény munkásfiú, aki rengeteg megpróbáltatás után, de feljutott a magyar festőművészet Égigérő Fájának csúcsára. Ez a kitűnő festő minden alkotásában korának szegényparasztjaival és kizsákmányolt munkásaival foglalkozott.

Ha élete sorát figyeljük, látjuk: nem is tehetett másként. Szegény sorból származott. Korán abba kellett hagynia az iskolát. Inaskodott, azután az ország különböző részeiben robotolt filléres bérű napszámosként. Korgó gyomorral aratott, lapátolt, hordta a nehéz zsákot, tolta a súlyos kubikos-talicskát: mikor milyen munka adódott. Csoda-e hát, hogy később, festőművész korában soha egyetlen öncélú, semmitmondó rajzot, vagy festményt nem alkotott, hanem mindig a nincstelen parasztokat, az üres zsebű munkásokat és azt a tragikus szépségű tájat festette, amelyben hősei éltek.

Alkotásai kristálytisztaságú remekések. Mindegyik tulajdonképpen néhány erőteljes vonal, csodálatos képszerkezettel. Színei ragyognak, zenélnek.

Életműve csupán néhány tucatnyi festmény és néhányszáz rajz. Igaz, nagyon későn kezdett a festéshez. Előbb végigverekedte az első világháborút, majd amikor hazatért, gyárakban napszámoskodott. Nappal dolgozott, este pedig festeni tanult. Így hát azon sem csodálkozhatunk, hogy élete lángja olyan tragikus hirtelenséggel lobbant el. A Horthy-világ „magyar betegsége", a tébécé vitte el, negyvenkilenc évesen.

Sajnos, csak élete utolsó negyedében engedhette meg magának, hogy festőszerszámait hóna alá csapva kedvére kóboroljon szerteszét az országban, és megörökíthesse hajdani sorstársait: a munkásokat, parasztokat, kubikusokat. Hogy közben hogyan élt, mennyire becsülte kora Dési Huber zseniális festőművészetét, azt elárulja egyik leveléből vett idézetünk:

„...eladtam két képet és két rajzot, s ezzel a nyers költségeimet úgy-ahogy fedezni tudtam, sőt, némi festéket is szerezhettem be további munkáimra!"

Nagyszerű festői tehetségén kívül még egy ritka adottsággal rendelkezett: ragyogóan írt. Levelezését lapozgatva elmondhatjuk: a világon minden, művészettel kapcsolatos esemény érdekelte. A film, az irodalom, a néprajzi gyűjtőmunka, a politika és legfőképpen a szocialista-realista képzőművészet.

A Horthy-féle politikáról ez volt a véleménye: *„Az élet körülöttünk egyre szövődményesebb, tele gyulladásokkal, fertőző gócokkal, gyanús elváltozásokkal, s csak az isten a tudója, hogyan fog végződni ez a nyavalya!"*

1945 után Kossuth-díjjal tüntette ki kormányunk. Nem halottat tüntettek ki: képeivel ma is közöttünk él. Mert ezt a világot, a szocializmust várta, ezért dolgozott.

HUNYADY JÓZSEF

A saroktól a kilencedik léc...

SZOVJET FELDERÍTŐKRE EMLÉKEZÜNK

Nyikolaj lekattintotta az öngyújtót. A kis faház ablakán elhúzta a pokrócot és az utat figyelte. A tehergépkocsik összeolvadó zajába új hangok vegyültek. Csörömpölő lánctalpú harckocsioszlop motorjai dübörögtek odakint. Remegett a kis ablak üvege, amint az egymás nyomába csörtető tankok tovavonultak.

– Északkeleti irányba tartanak! – állapította meg. – Mégpedig a rendes menetsebességüknél gyorsabb iramban!

Nyomban eszébe jutott parancsnoka szava:

– A fasisztáknak két lehetőségük van: vagy az erődvonal előterében veszik fel a harcot és fokozatosan vonulnak vissza az állásokba, vagy nem kockáztatják meg csapataik és harci eszközeik pusztulását, hanem sietve visszavonulnak és a jól kiépített erődítményrendszerben bízva próbálják megállítani támadásunkat.

A harckocsik gyors vonulása azt bizonyította, hogy a német fasiszták az utóbbi megoldást választották.

– Ez esetben nekem is a második lehetőségre kidolgozott terveket kell végrehajtanom, hiszen a vasúti csomópont egy-két nap alatt a szovjet csapatok kezére kerül – mérlegelte a helyzetet.

Odakint még sötét volt: éjszaka, de néhány óra múlva megvirrad. Nappal pedig aligha tudja elérni a szomszéd községet, ahol a 4. gárdahadsereg felderítőivel kell találkoznia.

Gyorsan határozott. Óvatosan kilépett a házból, és a csillogó tó partját szélesen szegélyező nádas felé osont.

Jól számított. A jeges víz peremén nem voltak őrök. A nádas szélén, szinte a tóban gázolva, minden pillanatban ugrásra készen gyúrte maga mögé a nehéz métereket.

– Körülbelül egy óra múlva érem el a község peremét – számolgatta az időt, miközben az égre pillantott, hogy világosodik-e.

Aggasztotta, hogy rávirrad, és akkor a nád között lapulva várhatja a kedvező időt, amikor a találkozóhelyre mehet. De mégsem sietett, mert ha belefut egy kósza őrjáratba, akkor sem lehet más választása, mint belevetni magát a nádrengetegbe, és ha kell, nyakig a vízben „eltűnni"

Kutyaugatás jelezte, hogy közeledik a faluhoz. Csakhamar megpillantotta az első házakat. Figyelte az utat, amelyen majdnem egymást tolva döcögtek előre a megmegtorlódó járművek. Aztán felfedezte, amit keresett: a vízgyűjtő csatornát.

Ez a széles árok a talajvizet vezette a tóba, és kitűnő tájékozódási pontot jelentett Nyikolájnak. A csatorna és az út kereszteződésénél van az a ház, ahová be kell törnie.

Húsz perc múlva már a széles árok mellett húzódó léckerítésnél simult a földhöz.

– A tó felőli saroktól a kilencedik léc – számolta kúszás közben. – Nagyszerű!

Mégis megmarkolta a pisztolyát, miközben bekopogott.

– Jó reggelt! – nyitott ajtót egy harminc év körüli kékszemű férfi. – Sok a katona az utakon – pillantott a távolba, de Nyikolaj érezte, hogy mégis szemmel tartja minden mozdulatát.

– Sok . . . – bólintott a felderítő. – Nem úgy, mint ezernyolcszáznegyvennyolcban. Hej, „ötven huszár volt akkor a szabadság . . ." – sóhajtotta a jelszót.

A kékszemű férfi bólintva tárta szélesebbre az ajtót.

– „Annyi volt itt a nemzet, a magyar . . ." – egészítette ki a vers kezdő sorait, és Nyikolájt a kellemes meleget árasztó szoba felé irányította.

Csak most vette észre, hogy az ajtó mögül egy vele egyidős fiatalember lép ki és bal hóna alá csúsztatja pisztolyát, majd a csukódó ajtó mellé telepedik őrködni.

– Gyorsan megérkezett, Nyikolaj őrmester – kínálta hellyel a kékszemű férfi, akinek vonásait ismerősnek vélte a felderítő.

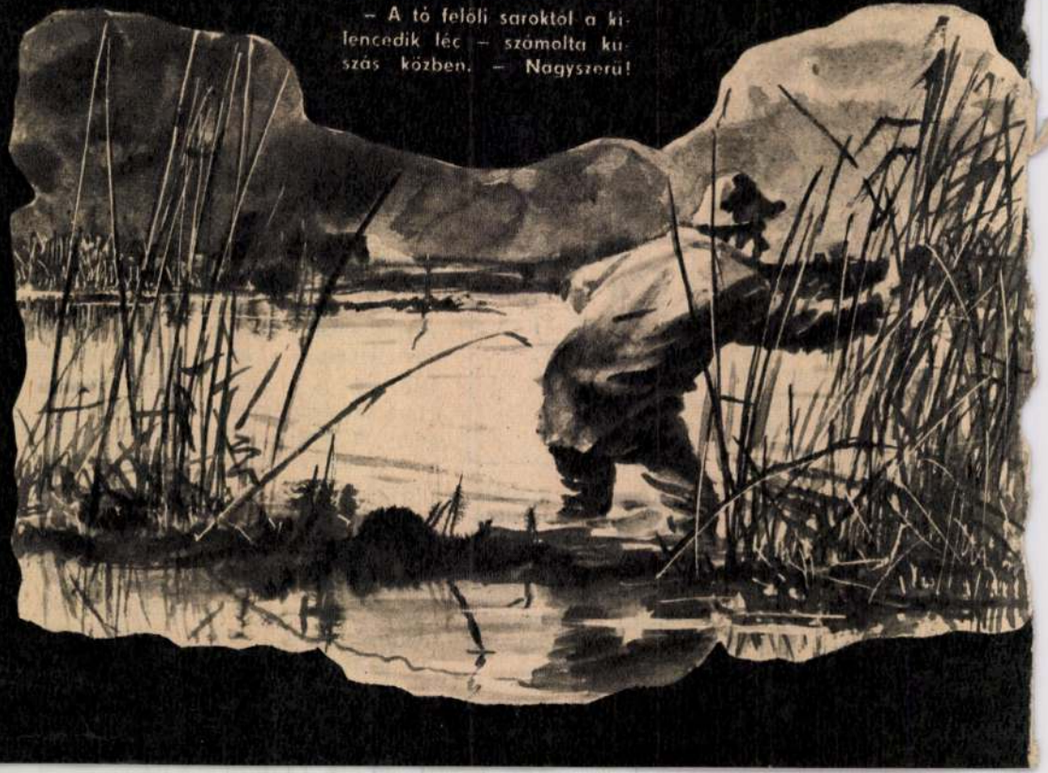

Dési-Huber István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

FEBRUÁR 24

I. RÁKÓCZI FERENC
erdélyi fejedelem 325 esztendeje született.

EUGENIO CURIEL,
az olasz ellenállási mozgalom hőse, a fasiszták áldozata halálának 25. évfordulója.

RÉVAI MIKLÓS
költő, a magyar történelmi nyelvtudomány megalapítója 220 esztendeje született.

JÁSZAI MARI
színművésznő születésének 120. évfordulója.

FRANKEL LEÓ,
a nemzetközi és a magyar munkásmozgalom kiemelkedő egyénisége 126 esztendeje született.

DÉSI-HUBER ISTVÁN
Kossuth-díjas festőművész, az illegális kommunista mozgalom harcosa halálának 26. évfordulója.

BESSENYEI GYÖRGY
író, filozófus, kultúrpolitikus, a magyar felvilágosodás első szakaszának vezető alakja 159 esztendeje halt meg.

lauzokat. A szabály-
nem ismerése — az utas
szempontjából — nem
mentesít a következmé-
nyek, így a büntetés alól
sem.

A belföldi menetjegy-
csoportnál hozzáfűztek
ehhez az érveléshez egy
nás tónusú, más hangvé-
telű jó tanácsot is... Még-
pedig azt, hogy Szenesné,
a pedagógus kérjen itt,
Budapesten mérséklést;
nesszemenően figyelembe
veszik érvelését s lehető-
séget adnak arra, hogy az
összeg töredékét — a pót-
díjat és egy kevés „bün-
tetést" fizessen. Őszintén
szólva: ebben a furcsa és
groteszk ügyben igen jól-

Dési Huber István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 8

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

1021

HETVENÖT ÉVE SZÜLETETT

DÉSI HUBER ISTVÁN

Már ismert festő volt, amikor még mindig aranyművesként kereste meg a kenyerét. Az arany könnyed, apró formajátékaiból élő mesterember tartotta el a kín, keménység, a lázadás robosztus vonalaival dolgozó festő- és grafikusművészt.

Dési Huber Istvánnak kemény sorsa volt. Gyötrő kenyérgondok és sorvasztó tüdőbaj kísértek pályáján. Eljutott ugyan Olaszország piktort nevelő városaiba, de ott is kézművesként tartotta fönn magát. Hatottak rá a kubisták — „A kubizmus valósággal leigázott — írta — s én évekig éltem bűvöletében" — de mégis olyan kifejezési formát keresett mondandójához, ami annak szenvedélyteli humánus tartalmához jobban megfelelt. Így alakította ki a maga festői nyelvét, mely egy ismert meghatározás szerint „konstruktív expresszionizmusnak" nevezhető.

Marxista ihletettségű szocialista művész volt, aki magas intellektuális és érzelmi szinten kiáltotta szét az inség és a fáradság Magyarországa munkás és paraszt tömegeinek elégedetlenségét. Művészetében robbanó erővel jelentkeztek az illegális kommunista mozgalommal való találkozásnak világnézeti konzekvenciái. Így fordulhatott elő a képzőművészet történetében megelehetősen ritka eset —, hogy 1934-ben egy sarlós-kalapácsos csendélete miatt letartóztatták.

Tagja volt a KUT (Képzőművészek Új Társasága) elnevezésű baloldali művészcsoportnak. Számos kiállítása volt Olaszországban és itthon is.

Igazi elismerést csak korai — 1944-ben bekövetkezett —, halála után kapott. Elnyerte 1944-ben a Szinyei Társaság nagydíját, majd 1958-ban poszthumusz Kossuth-díj jutalmazta a szocialista magyar képzőművészet legbecsesebb hagyományai közé tartozott életművét.

B.

heted-hét ország gon át

ELEKTRONIKUS AGYAK AZ AMERIKAI RENDŐRSÉG SZOLGÁLATÁBAN

és gyilkolják az indiánokat

Emberirtás

Világszerte általános megdöbbenést kel
svéd néprajzi kutatónak az az állítás
kormánynak szándékában áll napalm-bomb
teni a rengetegben élő indián csoportokat. L
holmban, a bennszülöttek életével foglalkozó
csoport ülésén közölte: a brazíliai légierő Ka
villan-Caribou gépet rendelt, amelyek napal
sára alkalmasak. Az ottani brazíliai katonai
gozó törzstiszt elmondta Perssonnak: a repü
lyamán bevetik a Brazíliában szabadon élő
minthogy utóbbiak szembeszegülnek minden
lettel és az a veszély fenyegeti, hogy kommun
jesztenek körükben.

Kellemetlen igazságol

Brazília hivatalos képviselői persze igyekeztek ezt az állítást félreértésnek, vagy rossz tréfának beállítani. A valóságot földrajzi és más, társadalmi okokból, nehéz megállapítani.

Egy néhány évvel ezelőtt kirobbant eset is világosan mutatja, hogy ilyen körülmények között milyen csekély a hivatalos cáfolat értéke. Jesco von Puttkamer

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1969 AUG 20
MAGYAR NEMZET
Budapest

Dési Huber István

A Magyar Nemzet galériája

1021

Dési Huber István tanulmánya a „Szól a sziréna" című képéhez

hogy az ill
vőlegénye.
ír M.-né:
*lönbség vo
letö nem
madik fele*
tagnak eze
bérleti lak
félben levő
öröklakása
Az unokal
egy másik
a kérdés:
man egy s
haza szűk a hely?

M.-ék azt is feltételezték, hogy a Pest környéki házban több hely is jutna H.-éknak. Egy szobában lakik H.-né anyja. A másikban ő és kisfia, a harmadikban H.-né nővére, férje és lánya. Ám megtudták, hogy a nővére és férje időközben az udvaron még egy kis házat építtetett. H.-né két tanút vonultatott fel, akik bejáratosak hozzájuk és mit sem tudtak a házról az udvaron. Az ügyész helyszíni szemlét

pesen, ha tudom, hogy a rizurám rendben van.

Az országgyűlési képviselőnő csinos fiatalasszony.

A munkahely

A textilfestő üzem összerakó, csomagoló részlegébe kalauzolt. A tágas, világos csarnokban színes gúlákban sorakoznak a csomagolásra váró textíliák. Pirosvirágos kartonok, kékmintásak, apró petytyes flanellok — a szivárvány valamennyi színében. Fiatal

dult Dési Huber István, Incze Jánosnak és Mohi Sándornak van itt műterme, s az 1942-es megyei kiállításra velük vonul fel a Kodor völgyében tanítóskodó Kovács Zoltán. A felszabadulás után klasszikus és népi írók, kommunista szerzők drámáival jelentkezik a megújhodott műkedvelő gárda, újra meg újra kiváltva az országos sajtó elismerését művészeti teljesítményeivel mind a mai napig. A dési színjátszás történetét Enyedi Sándor dolgozta fel déscichegyi tanársága idején. A városhoz kötődik Daday Loránd és Varró Dezső írói működésének teljessé válása.

Szabó T. Attila: *Dés története*, a *Szolnok-Doboka magyarsága* c. kötetben. Dés—Kv. 1944. — Enyedi Sándor: *Dési színjátszók*. Korunk 1966/5. — Antal Dániel: *Család és szolgálat*. 1971. 249—314. — Murádin Jenő: *Dési évek*. Korunk 1972/5. — Huber András: *A műkedvelői színjátszás kezdetei Désen*. Korunk 1979/11; uő. *Dési séták*. Igazság 1980. okt.—nov.

Desbordes Ernő — **Ellenzéki Közlöny*

Dési Huber István (Nagyenyed, 1895. febr. 6. — 1944. febr. 25., Budakeszi) — képzőművész. A Bethlen Kollégiumban csak az I. gimnáziumi osztályt végezhette el, családja Désre költözött, ahol apja saját mesterségére, az ezüstműves szakmára akarta kitanítani. Mint alkalmi munkás bejárta az országot, az I. világháború negyven hónapját a frontokon töltötte; első rajzai a lövészárkokban készültek. Leszerelése után a Szopos Sándor vezette dési rajziskolában bővítette ismereteit. 1921-ben Budapestre távozott, majd feleségével Olaszországban telepedett le mint ötvös. Milánóból küldte be rajzait a Désen 1926 nyarán rendezett tárlatra. Az autodidakta grafikus és festő csak a fronton szerzett tüdőbaja kiújulásakor vált meg mesterségétől. 1928-ban mutatkozott be Budapesten *IV. Rend* c. linóalbumával. Korai munkái a kubizmus és konstruktivizmus hatása alatt készültek, későbbi festményein — munka- és munkásábrázolásainak repertoárjában — kötött, konstruktív szerkesztés oldódik festőiséggé. Désre gyakran visszatért, képei is készültek itt. „Mi tagadás — mondja 1936-ban egy interjúban Méliusz Józsefnek —: még ma is romániai magyarnak érzem magam és izgalommal figyelek minden otthoni hírt."

A Korunkban 1933-tól jelennek meg írásai, egy részüket szanatóriumi betegágyán írta. A képzőművészet és társadalom viszonyáról, a két háboru közti magyar művészet kérdéseiről, az avantgarde lényegéről és bírálatáról értekezik; jelentős írásai: *A festészeti „izmusok" bírá-*

latához (1933/3); *A képzőművészet és a társadalom változásai* (1933/11); *A mai magyar festészeti törekvések* (1937/1); *A festői módszer kérdése* (1937/2). Sok részletében ma is helytálló ítéletét fogalmazza meg méltatásaiban Derkovits Gyuláról, Nagy Istvánról, Thorma Jánosról, a Barabás Miklós Céh művészeiről. Szentimrei Jenő egy cikkében (Brassói Lapok 1937. jún. 13.) kritikai hatékonyságát jellemzi.

A romániai magyar sajtó számon tartotta az elszármazott művész munkásságát. Méltató cikkek jelentek meg kiállításairól, művészi sikereiről a Korunk, Független Újság, Brassói Lapok, Keleti Újság és a dési lapok hasábjain. Halálakor Radnóti Miklós idézte emlékét *Nem bírta hát* . . . c. versében.

(M. J.)

Antal János: *A proletárművészet problémáihoz.* Korunk 1932/5. — Méliusz József: *D. H. I.* Független Újság 1936/31—32; uő. *D. H. I. (1895—1944).* Dési Hírlap 1944. márc. 13.; újraközölve *Kitépett naplólapok,* 1961. 223—25. — Kállai Ernő: *D. H. I.* Korunk 1938/12. — Dési Huber Istvánné: *D. H. I.* Emlékkönyv, Bp. 1964. — Murádin Jenő: *Dési évek.* Korunk 1972/5. — D. Varga Katalin: *D. H. I.-ról, idézetekkel.* Ugyanitt *D. H. I. leveleiből.* A Hét 1974/10. — Sztojka László: *Három D. H.-könyvillusztráció.* Korunk 1975/4. — Vita Zsigmond: *D. H. I. Nagyenyeden.* Korunk 1977/1—2. — Kántor Lajos: *A közel és a messze.* D. H. I.-nal a Korunk nyomában. Új Írás, Bp. 1977/12; újraközölve *Kép, világkép.* 1977, 81—82, 104.

Désy Magda — *iskolai szappad*

Deutsek-Pásztai Géza (Gégényszentimre, 1892. okt. 30. — 1971. márc. 22., Kolozsvár) jogász, közíró. A marosvásárhelyi ref. főgimnázium elvégzése után a kolozsvári egyetemen szerzett állam- és jogtudományi doktorátust. 1922-től ügyvéd Bánffyhunyadon. A Kós-féle „kalotaszegi frakció" tagjaként 1924-ben a brassói nagygyűlésen élesen támadta az OMP vezetőségét; 1927-ben a Magyar Néppárt titkára lett, s azóta Kolozsvárt működött. Politikai cikkeivel a napisajtóban, néhány verssel a Zord Idő hasábjain szerepelt. Tornya Gyula csákovai ügyvéddel együtt elkészítette s kibocsátotta *A Népkisebbségi Törvény tervezete* (Kv. 1928) c. kiadványt. 1930-tól az SZDP egyik vezetője, szakszervezeti jogtanácsos, a magánalkalmazottak és magántisztviselők országos egyesületének erdélyi elnöke. Részt vett az antifasiszta ellenállásban. 1945-től 1948-ig a munkajog tanára a Bolyai Tudományegyetemen. 1949-ben a szocialista törvényesség megsértésével bebörtönözték, 1960-ban rehabilitálták.

Mikó Imre: *Huszonkét év,* Bp. 1941. 72., 86. — Kós Károly: *Kalotaszegi vállalkozás.* Korunk 1970/10.

Dési Huber ...
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MUNKA
1964 NOV
1021

Dési Huber István emlékkiállítás

Az idei Múzeumi Hónap eseményei közül kiemelkedett a Magyar Nemzeti Galériában a most 20 éve elhunyt Dési Huber festőművész emlékkiállításának megnyitása, amelyen állami és társadalmi szerveink számos vezetője is megjelent.

Dési Huber István (1895—1944) élete szorosan egybekapcsolódott a munkásosztály harcaival. Ő maga is munkás volt, s akárcsak kor- és pályatársa, Derkovits Gyula, önerejéből küzdötte fel magát a művészek élvonalába. Művészetével osztályát szolgálta, témáit a munkások és parasztok életéből, harcából merítette. Munkásságát egész népünk magáénak vallja, harcos szellemét népi állaszeink elé; 1958-ban ezért is ítélték neki — illetve élete munkásságának — a Kossuth-díjat. A mostani kiállítás átfogó igénnyel igyekszik bemutatni a magyar munkásosztály nagy művészfiának életművét.

Felvételeinken: Kállai Gyula, a kormány elnökhelyettese és dr. Ortutay Gyula akadémikus a kiállítás megnyitásán, és Dési Huber István: Déli pihenő című, 1934-ben alkotott képe.

nak vezetőjétől, az szb-titkártól szerezhetünk megfelelő tényeket, amelyeken keresztül bemutatjuk azt, miként károsították vagy károsíthatták volna meg a közösséget az egyének rossz szándékú vagy téves felfogásból eredő tettei.

A vitában térjünk ki arra, hogy *miként igyekszik államunk a szakszervezettel közösen a társadalom érdekeinek megfelelően kielégíteni az igényeket, milyen intézkedésekkel javítja a dolgozók élet- és munkakörülményeit.* Munkahelyi példákat sorolhatunk fel: lakásjuttatás, az egészségügyi ellátás fejlődése, a dolgozók művelődését segítő intézmények (könyvtár, művelődési ház, üdülés stb.)

Bizonyára sokan szólnak majd a szakszervezetek érdekvédelmi szerepéről is, a korábban hallott foglalkozások alapján összehasonlítják a kapitalista és a szocialista társadalmi viszonyok között dolgozó szakszervezetek érdekvédelmi feladatait. Néhány tavalyi foglalkozáson és néhány idei propagandista felkészítőn kitűnt: sokan nem látják világosan a szakszervezetek érdekvédelmi szerepét a megváltozott körülmények között. *Ki ellen harcol ma hazánkban a szakszervezet? Ki ellen védi meg az érdekeinket?* — ezek a leggyakoribb kérdések.

Hazánkban a dolgozók érdekei egybeesnek a társadalom, az állam érdekeivel. Mindannyian a szocia-

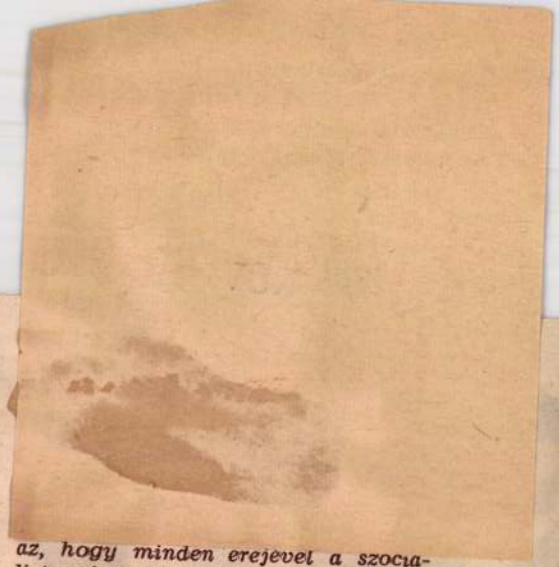

az, hogy minden erejével a szocialista társadalom felépítésére mozgósítson. Ennek érdekében szervezi a szocialista munkaversenyt, gondoskodik a dolgozók művelődéséről, tanulásáról, óvja a dolgozók testi épségét, fellép az esetleges törvénytelenségek ellen. Amíg a kapitalista társadalmi viszonyok között ezt a feladatát *az állammal szemben* végezte, (a kapitalista államnak nem érdeke, hogy a dolgozók műveltebbek legyenek, igényeiket jobban kielégítsék stb.), addig *ma a szakszervezet és az állam azonos célokért dolgozik*, feladatuk, szerepük nem lehet ellentétes.

„FÖLDÖNJÁRÓ CSILLAGOK"

A TELEVÍZIÓ

az a személy több témára is nevezhet. A televízió nyilvánossága előtt lezajló döntő részvevőinek kiválasztása a megyénként lebonyolítandó vetélkedők 19, valamint az 5 budapesti kerületi vetélkedő 5 győztese közül középdöntő közbeiktatásával történik.

Mit tehetnek a szakszervezeti könyvtárak a vetél-

Hívják fel az üzem, vállalat dolgozói- részvételre (plakáttal és egyéb mó- rendelkezésükre a sajtóban közölt önyveit — a Könyvtáros novemberi bibliográfiát —, és segítsék minden süket. A megyei győztesek kiválasztá- élkedőkön, a pályázók számától füg-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdubiharmegyei Népujság
1965 MÁR 2

1021

Dési Huber István emlékezete (1895—1944)

(Születésének 70-ik évfordulóján)

Sorsa — akárcsak Derkovits Gyuláé, forradalmár festőtársáé — mindvégig a magyar haladás ügyéhez kapcsolódott. E legtöbbször alkalmi munkából élő ezüstműves, majd festő-grafikus, nyomorúságában s betegségében is szerette az életet, s küzdelme mindvégig öntudatos. Szabad idejében tanult, tervek forrósodtak benne, alig aludt többet 4—5 óránál.

Dési Huber Istvánban régi ötvösművészek szelleme lobogott, erre gondosan megmunkált grafikái, a részleteken is szívesen töprengő, gondos munkamenete, szénrajzai és rézkarcai a bizonyságok. Apjának — a gyakran kegyetlenül indulatos nagyenyedi órásnak és ékszerésznek, — a fémeket aprólékos biztonsággal formálgató kezét kapja örökségül. A fiú olaszországi útja során rézlemezek felületén építi tovább az apai mesterséget. (E művészi pálya szinte végzetszerűen emlékeztet bennünket a XV. századi ezüstvésetek: a niellók mestereire, akiknek műhelyében születtek az első művészi értelemben vett rézmetszetek is.)

Egy 1920-as munkakönyv szerint Dési Huber órás, vésnök és ékszerész szakmában képzett mester, de tudjuk, hogy emellett volt kovácsinas, kifutó, zsákolt Pesten, volt pikoló, ügyvédirnok Brassóban. Sőt emlékezésében így írt: „Robotoltam a Gubacsi úti sertésvágóhídon is" — akárcsak a böszörményi Káplár Miklós. A frontról — ahol egy fedezékben első vázlatát rajzolta (1917) — soha nem gyógyítható tüdővésszel tért vissza. 1923-ban Sugár Andor festőművész húgát veszi feleségül. Sógorával Itáliában barangol, ismét ezüstműves műhelyekben dolgozik, majd Torinóban és Firenzében már nemzetközi rézkarckiállításokon szerepel.

Idehaza csatlakozik a KMP első legális folyóirata, a 100 % munkatársaihoz s egyre tevékenyebb részt vesz az illegális párt munkájában; gyakran adja át Vilmos császár úti lakását az összejövetelek céljaira. Nevéhez kapcsolódik a Szocialista Képzőművészek Csoportjának megszervezése is. 1938-ban Barcsay Jenővel állít ki az Ernst Múzeumban, majd Erdélybe látogat. Utjának legszebb eredménye a Viharmadarak című vászna.

Életműve mindössze két évtizedet fog át, ez is betegségekkel tűzdelt, a munka lázában égő évek sorozata. Amikor az ecset kihull kezéből, a kórházi ágyában ír — különösen Derkovits foglalkoztatja, akit talán ő értett meg legkorábban és legmélyebben.

Dési Huber kezdeti grafikai korszakából kiindulva egyre inkább kapcsolódik az erős szerkezeti elveket valló konstruktivisták mozgalmához. Súlyosan abroncsolt formák, sűrűsödő grafikai vonalak jelzik eme korszakát. Tárgykörét elsősorban az ipari munkásság, a földdel viaskodó szegényparasztok életéből meríti. Komor színei, már-már mértani rendbe alakuló formái valósággal építettek. De amint e geometrikus korszakából érzelmileg továbbfejlődik, a 40-es évek felé képei egyre inkább telítődnek szenvedéllyel, de ugyanakkor a veszély és a tragikum előérzetével is. Formái és színei szinte Van Gogh-os nyugtalansággal kavarognak, — gondoljunk pl. a Viharmadarak, a Hollókői temetés, a Guberálók c. festményeire. Még későbbi csendéleteit is megbontja a nyugtalanság.

Az autodidakta festő 1944. februárjában már élőhalottként fekszik a budakeszi tüdőszanatóriumban. Életműve hivatalos elismerését: a Szinyei-Merse nagydíjat betegágyához viszik barátai. A főváros képet vásárol a haldokló művésztől — A méltó elismerés azonban csak 1958-ban jutott el özvegyéhez, egész életében mellette küzdő, hűséges harcostársának,

...ketgolos ... Szünet után több-

...ei felnőtt ...ágon

Honvéd)—*Gyarmati* (DVSC), *Rácz D.* (D. Honvéd)—*Rédl* (DVSC), *Varga* (D. Honvéd)—*Cicás* (Püspökladányi VSK).

A megyei bajnokság eredményei.

Lepkesúly (3 induló): 1. Varga Gy. (D. Honvéd), 2. Cicás (Püspökladányi VSK), 3. Szabó B. (Püspökladányi VSK).

Légsúly (4 induló): 1. Szabó S. (Kabai MEDOSZ), 2. P. Nagy (D. Honvéd), 3. Karacs (Földes).

Pehelysúly (7 induló): 1 Fodor (DVSC), 2. Sarkadi (Kabai MEDOSZ), 3. Stefán (Kabai MEDOSZ).

Könnyűsúly (7 induló): 1. Rácz L. (D. Honvéd), 2. Gyarmati (DVSC), 3. Bene (D. Honvéd).

Váltósúly (6 induló): 1. Daku (D. Honvéd), 2. Rácz D. (D. Honvéd), 3. Rédl (DVSC).

Középsúly (2 induló): 1. Lévai (D. Honvéd), 2. Kiss (Földesi FSK).

Félnehézsúly (2 induló): 1. Porcsin Gy. (Kabai MEDOSZ), 2. Kincses (D. Honvéd).

Nehézsúly (1 induló): 1. Nánási (DVSC).

Spartacus ... ménye biz... a DEAC s...

D. Dó... TSK 2:2 (...

A debre... belügyi ... nem nyújt... A csapatnak javulnia kellene ahhoz, hogy volt NB II-es csapathoz méltóan szerepeljen az NB III-ban.

D. Elektromos—D. Kinizsi 8:3 (3:2).

A Kinizsi azzal vigasztalja magát, hogy tartalékosan állt ki a megyei bajnokságban szereplő Elektromos ellen. Az Elektromosból Hollósi egymaga hat gólt lőtt.

További eredmények:

Miskolci VSC—MTK 2:1 (1:0), Tatabányai Bányász—Oroszlányi Bányász 4:0 (3:0), Ferencváros—III. ker. TTVE 1:1 (1:0), Szegedi EAC—Dunaújvárosi Kohász 1:1 (0:0), Győri Vasas ETO—Szombathelyi Haladás 8:2 (2:0), Diósgyőri VTK—Salgótarjáni Bányász 1:1 (1:0), Ózdi Kohász—Kazincbarcikai MTK 5:2 (4:2), Pápai Textiles—Székesfehérvári Vasas 1:1 (1:0), Szállítók—Veszprémi AKÓV 5:0 (0:0), Budafoki MTE Kinizsi—Ikarus 1:1 (0:0), Kecskeméti Dózsa—Ganz-MÁVAG 3:0 (1:0), Egri Dózsa—Gyöngyösi Spartacus 4:0 (2:0), Gyulai MEDOSZ—Borsodi Bányász 3:2 (1:0), Nagybátonyi Bányász—Salgótarjáni Kohász 2:1 (0:0).

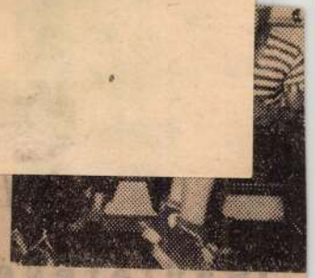

A hálónál. A BIOGAL resztcsíkos mezben) két mé...
(Művészi...

A rendes bajnoki idényre való felkészülés elősegítése érdekében a megyei röplabda szövetség téli terembajnokságot rendez Debrecenben. A bajnokságra 14 csapat nevezett, melyeket két csoportba osztottak. A vasárnapi, első fordulóban a nyíregyháziak még nem játszottak, mivel ezidáig nem volt labdaedzésük. Ők csak később kapcsolódnak be a küzdelmekbe.

A mérkőzéseket időre játszszák, 2x20 percig tart egy egy találkozó. A vasárnapi mérkőzéseken inkább küzdelmes, mint szép játék folyt. Az el-

Vereséget a debreceni

Az országos vidéki jégkorongbajnokság során Budapesten vasárnap délelőtt a Mille-

Visszajutott az NB II-be

a DEAC féri kosárlabda-csapata

A DEAC férfi kosárlabda-csapata az elmúlt bajnoki ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Hubert István

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1965 JAN 21

1021

Hírek, tervek a TIT életéből

Több közgazdasági téma megvitatását tervezik a szegedi TIT-klubban. „A nagyvállalatok irányításának közgazdasági problémái" címmel Móri András, a Könnyűipari Minisztérium főosztályvezetője tart előadást február 10-én. „Az élelmiszeripar és a mezőgazdaság kapcsolata" címmel február 16-án tartanak ankétot. A bevezető előadást Kiss Sándor, a Magyar Nemzeti Bank szegedi igazgatóságának igazgatóhelyettese, a TIT megyei szervezete közgazdasági szakosztályának elnöke tartja. „A beruházások koncentrálásának időszerű kérdései" című téma megvitatására március 10-én kerül sor. Vitaindító referátumot Bálint József, az MSZMP KB osztályvezető helyettese tart.

*

Február 22-én Szentesen, 23-án Szegeden tart előadást Dávid Katalin művészettörténész „Hagyományok a modern képzőművészetben" címmel. Az előadásokra a városi TIT-klubokban kerül sor.

*

Az arab nacionalizmus problémáit vitatják meg a TIT megyei szervezete nemzetközi és történész szakosztálya rendezésében Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye történészei, nemzetközi kérdésekkel foglalkozó előadói. A tájkonferencia vitaindító előadását dr. Kulik István, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem tudományos munkatársa tartja. A február 18-án sorra kerülő ankéton mintegy hatvan fő részvételére számítanak. A konferenciát a megyei tanács épületében tartják.

*

Tájkonferencián vitatják meg az elmúlt húsz év magyar irodalmának kérdéseit Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye irodalomtörténészei Szegeden. A tanácskozásra március második felében kerül sor.

*

A TIT Közgazdaságtudományi szakosztálya, az MTESZ Közgazdasági Bizottsága és a Közgazdasági Társaság rendezésében Szegeden rendezik meg az V. Közgazdasági Vándorgyűlést. A vándorgyűlést májusban tartják, témája: a vállalatvezetés és az információrendszer.

*

Dési Hubert-emlékestet rendez a TIT vásárhelyi szervezete február 5-én. A művész munkásságát Manga Jánosné művészettörténész méltatja. Az emlékesten részt vesz Dési Hubert Istvánné, a művész özvegye is.

*

A „Nehéz emberek" című új magyar filmről rendez vitát a TIT hódmezővásárhelyi szervezete február 12-én. Az ankéton részt vesz a film rendezője, Kovács András is.

*

Csók István születésének 100. évfordulója alkalmából emlékestet rendez február 22-én a TIT hódmezővásárhelyi szervezete. A művész munkásságát Telepy Katalin művészettörténész méltatja.

Ülést tartott
Szeged város

Az MSZMP Szeged város vin téri székház tanácskozó tartott. Az ülésen részt vett és felszólalt *Győri* Imre elvtárs, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának első titkára is. A kibővített pártbizottsági ülés meghallgatta az 1964. évi tervteljesítésről és az 1965-ös népgazdasági terv fő feladatairól szóló beszámolót, amelyet *Ferjési* László elvtárs, az MSZMP Szeged városi bizottságának első titkára terjesztett elő.

Az elhangzottakhoz *Berzsenyi* Lajos elvtárs, a Szegedi Ruhagyár pártbizottságának titkára, *Kispál* Jenő elvtárs, a Szegedi Hangszerkészítő Vállalat igazgatója, *Reseterics* Sándorné elvtársnő, a textilművek pártbizottságának titkára, *Szappanos* Lajosné elvtársnő, a Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat újszegedi gyáregységének dolgozója, *Bódi* László elvtárs, a szegedi vasöntöde igazgatója, *Börcsök* Ferenc elvtárs, a Vas- és Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat igazgatója, és *Nagygyörgy* Mária elvtársnő, a szegedi kenderfonógyár igazgatója szólt hozzá.

A tartalmas vita után az ülés a beszámolót egyhangúan elfogadta.

...LY ÉS RÁNC

oklevéllel rendelkezik és aki most végezte a mezőgazdasági technikum első évfolyamát.

— *Mire emlékszik még azokból az évekből?*

— Soha nem felejtem el, egyik tanyánkon L. János három családost, aki engedélyt kért, hogy a barackszezonban összeszedhesse a lehulló barackot a fák alól. Alig tudott enni adni a gyerekeknek. Azon a télen nem hiszem, hogy két család vágott sertést a majorban.

— *Nem vágott el soha a*

Faluról FALURA

ne agitáljak a könyvek mellett. Igen sokan voltak olyanok, akiknek a múltban nem sikerült könyvhöz jutniok. Házról házra jártam, kiállítást rendeztem a termelőszövetkezetben, és az emberek végül megszerették a könyveket. Lehet, hogy a kívülálló kényelmes foglalkozásnak ítéli ezt a munkát, de aki nem pénzkereseti lehetőségnek tekinti, hanem hivatásnak, annak bizony nagyon sok gondot is kokoz. Hegedűs Tibor pedig nem riad vissza ezektől a nehézségektől.

— Emlékszem — meséli szerényen — egy téli napon a jeges országúton csúszkálva Makóig tettem meg az utat kerékpárral. Új szállítmány érkezett. Mennem kellett, mert az előfizetők vár-

SAJTÓ
Budapest, V., Petőfi
Telefon: 188-296, 1

NÉPSZAVA

1964 ÚRV 4.

Dési Huber

1021

Dési Huber István emlékkiállítás

A Magyar Nemzeti Galériában szombaton ünnepélyesen megnyitották a magyar proletárfestészet nagy alakja, Dési Huber István emlékkiállítását. A húsz évvel ezelőtt elhunyt művész gazdag hagyatékának minden eddiginél teljesebb bemutatása ez.

A megnyitó ünnepségen jelen volt *Kállai Gyula*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Kiss Károly*, az Elnöki Tanács titkára, *Ilku Pál*, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, művelődésügyi miniszter, *Köpeczi Béla*, az MSZMP Központi Bizottsága kulturális osztályának vezetője, *Orbán László*, az MSZMP Központi Bizottsága agit.-prop. osztályának vezetője, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának több tagja, a Művelődésügyi Minisztérium, a Külügyminisztérium több vezető munkatársa. Ott volt *özv. Dési Huber Istvánné* is, valamint művészeti és társadalmi életünk sok képviselője. Megjelent a budapesti diplomáciai képviseletek több tagja.

NÉ

A MA

92. ÉVFOLYAM, 233. SZÁ

Közö

a Csehs
párt-
a Magyar Né

A Magyar Szocialista Mu
zottsága és a forradalmi mu
meghívására *Antonin Novo*
Kommunista Pártja Központi
nak, a Csehszlovák Szocialista
vezetésével 1964. szeptember 2
szlovák párt- és kormányküld
gatást a Magyar Népköztársas

A magyar nép a csehszlov
nütt a szomszédos ország tes
csüléssel és őszinte barátsággal

A küldöttség találkozott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

GUMIIPARI HÍRLAP
1965 FEB – 9.

Tartalomból: Korszerű gépek, korszerű emberek + Legyen még jobb a jó... + Üres kéz, teli kéz + Ferenc Jóska twistláncon Emberkék a keresztútnál + Fekete Matuzsálem + A kiválasztottak Olvasóinké a szó

1021

DÉSI HUBER ISTVÁN

HETVEN ÉVVEL EZELŐTT SZÜLETETT A TÖPRENGŐ, A FELVONULÁS, AZ ÁLDOZATOK TEMETÉSE ÉS A TÖBBI NAGYSIKERŰ METSZET, GRAFIKA ALKOTÓJA. MONUMENTÁLIS TÁBLAKÉPEKEN ÉS MINIATŰRÖKBEN ÁLLÍTOTT EMLÉKET A MAGYAR MUNKÁSNAK, HETVENEDIK SZÜLETÉSNAPJA ALKALMÁBÓL KÖZLÜNK KÉPES ÖSSZEÁLLÍTÁST A 4. OLDALON.

1

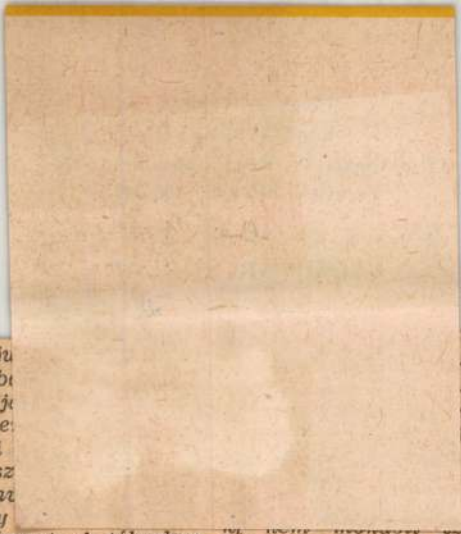

Nem akarta elhinni, pedig neki szólt. Megegyezett az anyja neve is. De hiszen fel vagyok mentve mindenféle katonai szolgálat alól, annyira rossz a szemem...

Mikor bement a Thököly úti vasasszakszervezetbe, csak akkor derült ki tulajdonképpen, hogy ez politikai behívás. Minden szakszervezeti vezető és elvtárs ugyanolyan behívót kapott mint ő. Más-más számozással, de mind Tápiósülyre.

1942. április 25-én zsúfolva érkeztek a vonatok a faluba, de üresen mentek tovább. Az állomáson kutyakorbácsot, sétabotot suhogtató tisztek, altisztek fogadták őket. Ordítva, dulakodva, korbáccsal választották szét a hozzátartozóktól a behívottakat. Rövidesen két táborra szakították a tömeget. Az egyik oldalon ott maradtak a sírankozó asszo-

mör kefebaju
lott háttal, b
tott bottal j
olyan embe
mint akárki
zetesebb visz
merev szem
kacs vékony
gyetlen hajlamot. A táborban ő volt élet-halál ura.

Megállt az emberek előtt, mint egy harapni készülő ló, felhúzta felső ajkait, elvigyorította magát. Szinte élvezte azt a félelmet, amely körülötte lebegett.

— No, drága vitézeim, ti volnátok azok a különleges emberek, akiknek különleges kiképzést kell adni. Majd én megtisztítom a ti zavaros fejeteket. Kezdjék meg a szortírozást — adta meg az utasítást. A tábor keretlegényei orditozásba kezdtek, mintha nem is emberek, hanem felbőszített állatok volnának. Va-

kezdve mindnyájan kiv
tottak érezték magukat.
35 ember elvonult, csak
mek beszédes némasága
csúzott tőlük.

Ismét Murai következe

— A betegek lépjenek
de csak az, aki orvosilag
zolni tudja, mert megvi
tatom, és ha rászedett, k
tetem. A tömeg kett
Skok Rudolf (jelenleg a
ménygumi-üzem művez
is gondolkozott egy pilla
mit tegyen. Itt sem várok
bat, ott sem... De talá
egy ezredszázalékkal töb
hetőség van... Ő is kil

Így alakult meg a 401-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

NÉPSZABADSÁG

1964 NOV 1.

1021

Befejeződött a harmadik országos múzeumi hónap

Szombaton véget ért a harmadik országos múzeumi hónap. A *Művelődésügyi Minisztérium múzeumi főosztályán* elmondták, hogy bár végleges adatok még nem állnak rendelkezésre, az ország különböző részeiből eddig beérkezett jelentések alapján megállapítható: a különböző tárlatok és kiállítási intézmények *látogatóinak a száma felülmúlja a tavalyi 614 ezret.*

Összesen *több mint 160 tárlatot* — időszaki és vándorbemutatót — valamint *öt állandó kiállítást* nyitottak meg az országban. *A fővárosban* nagy érdeklődés kíséri a *Nemzeti Galériában* még most is látható *Dési Huber István-emlékkiállítást*, valamint a *Szépművészeti Múzeum Angol grafikák a XVIII. században* című tárlatát. Az év legkiemelkedőbb múzeumi eseménye a *Természettudományi Múzeum* által rendezett *Magyarország állatvilága* című reprezentatív kiállítás a Nemzeti Múzeumban.

Vidéken a program bővülését a tavalyihoz képest nem a kiállítások számának növekedése jelezte, hanem az, hogy — a közönség érdeklődésének megfelelően — színvonalasabb, tartalmasabb *helytörténeti bemutatókat*, tárlatokat állítottak össze, az *ismeretterjesztő előadásokat* pedig valamennyi korosztályt érdeklő témákból tartották. *Szekszárdon*, a Béri Balogh Ádám Múzeumban *Tolna megye régészeti és néprajzi emlékeiből* állítottak össze helytörténeti bemutatót, *Herman Ottó* halálának 50. évfordulója alkalmából új kiállítási intézmény nyitotta meg kapuit *Lillafüreden*, a kiváló természettudós egykori otthonában. A felszabadulásunk 20. évfordulójáról megemlékező kiállítások sorát októberben nyitották meg *Szegeden.*

Figyelemre méltó vonása volt az idei rendezvénynek, hogy ebben az időben *több országos tanácskozást* is tartottak a népművelés alapját jelentő múzeumi tudományos munkáról. Nagy sikere volt a műemléki hétnek, sok ezer fiatal vett részt a szellemi olimpiák újfajta rendezvényein, a múzeumi vetélkedőkön. (MTI)

kások a rekonstrukciót,
nak, falakat húznak, hideg
van az üzemhelyiségben,
res energia és akaraterő s
ges itt most a munkához
hát ilyen rossz munkakör
nyek között dolgozó brig
akad még, s a legutóbb is
egy olyan brigádról számo
be, amelyik formalingőzös üzem-
ben is nagyszerűen megállja a
helyét. S ugyanez a helyzet ezzel
a hat asszonnyal, három lánnyal
is. Valamennyien 100 százalék
felett termelnek, selejtjük nincs,
takarékoskodnak az anyaggal.
Persze, ez is ugye, egészen termé-
szetes... Különben hogyan is
volna a brigádjuk szocialista bri-
gád?

S az eddig meglátogatott 30 brigád közül már hánynál is írtam arról, hogy nemcsak a brigád fiatal, új jövevényeit tanítják a szakma fogásaira, hanem az üzemükben dolgozó brigádon kívüli elmaradókat is? Legalább tíz ilyen brigádról volt szó. És ki tudja, hány száz vagy hány ezer

szükségük, hogy a férfiak végre elismerjék, beadják a derekukat: a szokottnál is később, kevesebbszer találkozhatnak emiatt.

— Igen, a férfiak a legtöbb esetben nem nagyon rajonganak a társadalmi munkáért, amikor az ő „megrövidítésükről" van szó. (Ez nincs a brigádnaplóban, ezt panaszként csak elmondták nekem.)

Már említettem, hogy naplójuk elején ez áll: „Tudásra van szükségünk!" És ezt így is érzik. Mindnyájan részt vesznek politikai oktatásban, szemináriumokon, vagy iskolában tanulnak... Hány brigádról is írtam már le ezt? A harminc közül húsznál legalább. És ez mégis annyira szép, hogy legjobban szeretném szó szerint tolmácsolni naplójuk sok tucatnyi oldalát, amelyeken végesvégig arról van szó, hogy ki, mikor milyen vizsgát tett le sikeresen.

Erzsi nov. 19.

Erzsi nov. 19.

Zsuzsa febr. 19.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964 OKT 1. 0.
MAGYAR IFJÚSÁG

1021

DINAMIKA

Dési Huber István emlékkiállításán a Magyar Nemzeti Galériában.

1 Naplemente.
Színek. Kék, barna, zöld, sárga. Emberek. Két hajladozó parasztasszony. S a táj. Vetés, fák, hegyek, felhők az égő, vörös nap alatt.
Líra?
Erő. A vonalakban nyugtalanság feszül. A gomolygó, kavargó színekben érik a vihar. Valami készül.
A kép címe: *Dinamikus táj.*

2 A kép elsötétül.
Az emberek dolgoznak. Hajladoznak. Teszik, amit évszázadok óta kell tenniök. Görnyednek. Nem szólnak. Szenvednek. De a világ rendje nem ez. Egyikük felkapja a fejét.
Mi ez a sötétség?
Rohannak a felhők. Madarak szállnak...
A kép címe: *Viharmadarak.*

3 Csend.
Fejkendős asszony áll az udvarban. Fekete ruhában, imakönyvvel.
Mellette tyúk kapirgál. Mögötte — távolban — hegyek. Felette szürke, nagy felhő.
A kép címe: *Parasztudvar.*

4 Három kép, s bennük van a festő:
Dési Huber István.
— *Festek, mert részemre ez az élet legmagasabb és legtisztább formája* — írta azon a nyáron. — *De mikor festek, vagy amikor a motívumok, a vizuális tények előtt állok, az egész komplikált és félelmetes, varázslatos és döbbenetes élet átrezeg rajtam.*

Simon Gy. Ferenc

DÉSI HUBER ISTVÁN. ÖNKÍNZÓ ÖNARCKÉP. Festette: ~~1938-ban.~~ Életének és munkásságának ebben a periódusában készült: a Dinamikus táj, Viharmadarak, Parasztudvar stb.

a HÍDésOK

Mintha titokzatos színjáték színpadán állnék. A modern rendezés félelmetes maszkok mögé rejtette a szereplők arcát; a páka szikrafényében vibrál a hegesztők csupa szem álarca, védőszemüvegek merednek oda, ahol a fémszóró horganya fehéren porozva vasat ér, a száj előtt sál, az állon bőrkosár véd a pattogzó, revétlenítő homoktól. A díszlet nem kevésbé izgalmas; az ég felé magasodó pilon, az ezüstkábel. Rendezetlen, zűrös gyárudvar a szelíd tájban, a Duna felett. Az Erzsébet-híd. Jó szabadulni a híd zajától és a félelmetes maszkoktól.

Egy belvárosi söröző. A hídszínjáték szereplői kifestülködve, szélfúttapiros arccal, igen elegánsan szoronganak a boxban. Vállalják az új szerepet, most az imént vasak között téblábolo, ijedt újságíró a magabiztos házigazda, ők pedig tétován nyúlnak a zöld borospohár után.

— *Hogyan leszünk az igazolással?* — kérdezi *Molnár Jenő*, de a többiek is választ várnak. Iskolájuk lett volna ma. Mert két dolog láthatózonyítása titkos célom. És mintha rosszul kezdődnék. A Jóska beszél:

— *Hallottátok, mit mondott a csoportvezető? Hogy a túlóra egy részét miért nem végezzük társadalmi munkában.*

— *Ezt mondta?*

— *Tiszta téboly!*

Szabó Feri megkapaszkodik vastag aktatáskájában.

— *Ide figyeljen! Nekünk itt mindnyájunknak hatvan-kilencven túlóránk van havonta. Olyan rövidek már a határidők, hogy azért könyörögnek: túlórázzunk. Csináljuk szívesen, pedig tizenkét órát hegeszteni, szögelni, szívni a fémszóró porát — az ellenségemnek sem kívánom. Tudja, hányszor aludtam én három órát az öltözőben, mert éjjel végeztem és hajnalban kellett kezdeni? Csinálja az ember, a hídért, aztán ilyen szöveg a hála.*

Mérgesen iszik egy kortyot.

— *Ismernie kell a mi szakmánkat* — hajol az asztal fölé *Vereczkei Gyula*. — *Olyan mindenesek vagyunk mi, szerelők. Hegesztőpisztoly, pájszer, nagykalapács, szénlapát — ezek a mi szerszámaink. a pipakulcs. Az* letet? Egy-két deci: a hangulat mesélősebb, filozofikusabb. Magyar Jóska valami szédítő hasonlattal rukkol ki hirtelen:

— *A hidat én úgy szeretem, mint gyermek a hintát.*

— *Ne hülyéskedj!*

— *Miért? Hát nem meghintáztatott?*

Hónapja dolgozott a hídon. A kábel alatti szőnyeg középen még nem volt készen. Egy széllökés megcsavarta a három tartókötelet, amelyek felfordították a szőnyeget. Rajta volt Jóska is. A biztonsági öv mentette meg az életét. Sápadtan meredt lefelé a mélybe, akkor meggyűlölte a Dunát, a hidat. Csak harmadnap folytatódott a szerelem: szabadnapos volt és civilben odaállt a pesti bámészkodók közé. Élvezte a helyzetet és megkérdezte egy kalapos öreg úrtól: mi épül itten? Az öreg végigmérte és nagyképűen megmondta: Ez az Erzsébet-híd, fiacskám. A helyzetkomikum, a vicc rádöbbentette: ez a híd az övé.

— *A haverság is azóta nagy* — mutat

hetőségre készen. A harmadik kábel egyszer csak megbolondult, olyan gyorsan nekiindult, hogy már majdnem levert a lábamról. Már szaladtam előle, az meg, mint egy kígyó, tekeredett utánam. Ötven méterre a Duna fölött viaskodtunk, mígnem megállt az a nyavalyás. Mire leértem, ezek itt teával vártak. Mondták, kortyolj belőle, jó forró. Hideg volt és keserű ...

— *Na jó, a nagy sietségben a tegnapi maradékot adtuk neki ...*

— *Mindegy* — zárja le Feri és ismét megmarkolja ölében az aktatáskát.

Egy szó jut most eszembe: rezonálás. A híd, ez a vasalkotmány — rezonál. Valaki az északi pilon alatt ráüt a sínre, az ütés végigszalad az egész pályatesten, és a délpesti szárnyon is megremeg a korzó vastámja a hegesztőpisztoly alatt. Valahogy együtt dobban itt minden, ezen a felfüggesztett zűrzavaros világon, 260 munkásember lebegő műhelyén. Ettől van tán az, hogy itt

Dési Huber István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 FEB 24.

1021

KÖZLEKEDÉS

Az erdélyi havasok festői szépségű világában látta meg, hetven évvel ezelőtt — 1895. február 6-án — a napvilágot Dési Huber István festőművész. Élete bővelkedett kalandos eseményekben. Bejárta a világot, s közben — hogy megéljen — volt kovácsinas, kifutó, pincér és napszámos. Az első világháború kitörésekor katonának vonult be, s 40 havi frontszolgálat után, súlyos tüdőbajjal tért haza. Apja órásműhelyébe lépett cizelláló munkásnak. 1921-ben egy fővárosi ezüstáru gyárban folytatta a szülői házban szerzett szakmát, s esténként — egy kültelki esti rajziskolán — rajzolni tanult.

Nyugtalan vére Olaszországba hajszolta, s itt autodidakta módon elsajátította a festőismereteket és a rézkarc készítés technikáját. Műveinek első bemutatkozása egy torinói kiállításon volt, majd Firenzében sze-

repelt a nemzetközi rézkarckiállításon. Hazatérte után 1927-ben — elsők között csatlakozott a KMP első legális folyóirata — a 100% — gárdájához. Ettől kezdve a magyarországi kommunista mozgalom élharcosai sorában küzdött a párt célkitűzéseiért — s ezen belül még a képzőművészet haladó eszméinek érvényesüléséért. Nevéhez fűződött a Szocialista Képzőművészek Csoportjának megalapítása és működése.

1944 februárjában — halálos ágyán — megkapta a Szinyei Merse nagydíjat. Munkásságát — a hálás utókor — 1958. március 15-én posztumusz Kossuth-díjjal jutalmazta.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Déri Huber Gabi

NÉPSZABADSÁG

1964 OKT 10.

1021

A HÉT VÉGI KULTU

SZOMBAT

TIT-látogatások: Gül Baba sírja. Vezető: Gerő Győző művészettörténész. Találkozás: du. 3 órakor a Budai Híradó mozi előtt. — A Dániel úti nyomdászüdülő (Szentiványi Lajos festőművész freskói). Vezető: Bereczky Loránd. Találkozás: du. 4 órakor a 39-es autóbusz Dániel úti végállomásánál. — Látogatás dr. Kunvári Bella műgyűjtőnél, du. 4 órakor. Jegyek csak elővételben válthatók a TIT jegyirodájában (VI., Lenin körút 96. sz.)

A művelődési házak programjából: Újpesti Munkásotthon, este 7 órakor: Mindenkit érhet baleset. Vidám, zenés műsoros est, a Beloiannisz Híradástechnikai Gyár színjátszó együttesének előadásában. — Gutenberg Művelődési Otthon, du. negyed 6, este fél 8 órakor: Monte Cristo grófja (színes, szélesvásznú francia film).

VASÁRNAP

TIT-előadás: De. 11 órakor a társulat budapesti székházának (VIII., Múzeum utca 7.) előadótermében: Balassi Bálint és Zrínyi Miklós az Emlékezzünk régiekről című sorozat keretében. Bevezetőt mond: Lengyel Dénes. Közreműködik: Bodor Tibor, Budai István, Szentpál Monika.

TIT-látogatások: Írók, költők sírjánál a Farkasréti temetőben. Vezető: Szablyár Ferenc. Találkozás de. 10 órakor a temető főbejáratánál. — Látogatás a lágymányosi lakótelepen. Vezető: Gerő Balázs művészettörténész. Találkozás: de. 11 órakor a Schönherz Zoltán utca és Budafoki út sarkán. — Az V. kerület szobrai. Vezető: Dobrovits Dorottya művészettörténész. Találkozás: de. 11 órakor a Kossuth-szobor előtt.

Tárlatvezetések: A Nemzeti Galériában de. 10 órakor: Reformkori festészetünk. Vezető: dr. Bodnár Éva művészettörténész; Dési Huber István. Vezető: dr. Mangáné Heil Olga művészettörténész; Rippl-Rónai József. Vezető: Csengeryné Nagy Zsuzsa dr., művészettörténész. — A Szépművészeti Múzeumban, de. 9 és 10 órakor: A reneszánsz kor művészete Magyarországon című kiállítás. Vezető: Jakubik Anna és Szigethi Ágnes művészettörténész. — Az Iparművészeti Múzeumban, de. fél 11 órakor: Üvegművészeti kiállítás. Vezető: Mikes Ildikó.

Nyelvgyakorló őszi séta a szabadság-hegyi Normafához, majd Zugligetbe. Találkozás: fél 10 órakor a Margithídi HÉV-végállomásnál és fél 11 órakor a fogaskerekűnél (a vasasszakszervezet sportkörének rendezvénye).

A művelődési házak programjából: Ikarus Művelődési Ház, de. 10 órakor: Filmmatiné: A Varázsemberke és az Őserdő urai című színes filmek. Du. 4 órakor: A Párduc I—II. rész (színes, szélesvásznú olasz film). — Gutenberg Művelődési Otthon, du. negyed 6 és este fél 8 órakor: Monte Cristo grófja. — MOM Művelődési Ház, fél 3, háromnegyed 5 és este 7 órakor: Özvegy

ÁLIS PROGRAMBÓL

menyasszonyok (magyar film). — Szakszervezetek Művelődési Háza, fél 3, háromnegyed 5 és 7 órakor: Özvegy menyasszonyok (magyar film). — Magyar Pamutipar Művelődési Otthona, du. 5 és este negyed 8 órakor: Országúti kaland (színes, szélesvásznú szovjet film). — Csili (Pesterzsébeti Vasas Művelődési Ház): De. 10 órakor: Mesecirkusz. Vidám gyermekműsor. Du. 4 órakor: Zeller: A madarász (a kecskeméti Katona József Színház vendégjátéka).

MÚZEUMOK

Szépművészeti Múzeum: A sport a görög művészetben; A reneszánsz kor művészete Magyarországon. — **Természettudományi Múzeum** (Múzeum körút 14—16.): Magyarország állatvilága; Az ember származása és az őskor emberei. (Vajdahunyad vára): Magyar növénytani kiállítás; Községtelepeink keletkezése. — **Nemzeti Múzeum:** Magyarország népeinek története a honfoglalás koráig; Magyar történeti bútorok. — **Hadtörténeti Múzeum:** Magyar önkéntesek a spanyol nép szabadságharcában; Fegyverbarátaink. — **Kulturális Kapcsolatok Intézete:** Henri Cartier-Bresson fotókiállítása. — **Ernst Múzeum:** Szőllősi Endre szobrászművész kiállítása; Frank Frigyes festőművész kiállítása.

tétele a sikeres állattenyésztésnek. Minél több állatot tartunk egy helyen, a higiéniának annál nagyobb a jelentősége. Az állattenyésztő telepeken, ahol több ezer vagy több száz állatot zsúfolunk össze, nemcsak az épületek higiéniájának követelményeit kell szem előtt tartani, hanem *az egész telep higiéniáját*, amelybe beletartozik a trágya, a trágyalé, a szennyvizek higiénikus kezelése, illetve gyors elszállítása. Ennek megoldása nélkül a legkitűnőbben megépített és berendezett telep is a szennyezés és fertőzés gócává válik, mely megbéníthatja a telep gazdaságos üzemelését.

Bocsor Géza
Agrártudományi Egyetem

okat okozhatnak a

I FAGYOK!

k érdeke,

termelt növények

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1964 OKT 3.

1021

Dési Huber István emlékkiállítás

A Nemzeti Galériában tegnap délelőtt mutatták be a Dési Huber emlékkiállítást a sajtó képviselői előtt. A nagy művész munkásságának mintegy 90 százaléka látható a Nemzeti Galéria földszinti termeiben.

A kiállítás ez év december végéig tekinthető meg a Nemzeti Galériában. Jövőre sor kerül egy hasonló méretű Derkovits-kiállításra. A kiállítást ma délelőtt nyitja meg Ortutay Gyula akadémikus.

— a télinek meg egyenest elmaradhatatlan kísérője. Akárcsak a télikabátnak. Sapka, gallér, kézelő, néha még a kabát elején végigfutó szegélyező pánt is készül prémből, illetve többnyire szőrme-utánzatból. A kabát (akár őszi akár téli) vonala kétféle. Vagy a már tavaly megkedvelt, enyhén karcsúsított redingote, vagy egyenes, keskenyhatású felöltő-forma, egy- vagy duplasoros megoldásban. A karcsúsí-

Dési Huber

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1964. szeptember 30. szerda

1021

Százhatvanegy kiállítás októberben

Sajtótájékoztató a múzeumi hónap programjáról

Kedden a Magyar Nemzeti Múzeumban *dr. Balassa Iván* művelődésügyi minisztériumi osztályvezető sajtótájékoztatón ismertette a harmadik *múzeumi hónap programját*. Elmondotta, hogy októberben 161 új kiállítás nyílik, 382 szakelőadást tartanak, 200-nál több lesz a tárlatvezetés; sok vetélkedőt rendeznek az ország 122 múzeumában. Ez számszerű emelkedést jelent az elmúlt év hasonló időszakához viszonyítva. Az idén az események mintegy 40 százalékát nem a múzeumokban, hanem az iskolákban, a művelődési otthonokban tartják. Új színfolt, hogy 1964-ben, a múzeumi hónap alatt rendezik meg az UNESCO által javasolt *műemlékvédelmi hetet is*, amely október 12-én, a visegrádi Salamon-toronyban nyíló bemutatóval kezdődik. Tizenhat műemléki kiállítást, 29 ismertető előadást és számos műemléki sétát rendeznek szerte az országban.

A fővárosban a Természettudományi Múzeumnak a *Magyarország állatvilága* című kiállítása és a Nemzeti Galériában a *Dési Huber* emlékkiállítás emelkedik majd ki a múzeumi hónap programjából. A Petőfi Irodalmi Múzeum *Madách-emlékkiállítása* kapcsolódik a centenáriumi ünnepségekhez.

Sok tanulságos kiállítást rendeznek vidéken is: Békéscsabán „bemutatják" a szabadságmozgalmakat, amelyekben a Viharsarok népe 1514-től élen járt. Nagyszabású kiállítást rendeznek Szegeden a város felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából.

Érdekesnek ígérkeznek a tudományos előadások, a csoportos kirándulások is. Néhány múzeum külföldi kirándulást is szervez, a mosonmagyaróváriak például Pozsony múzeumaival ismerkednek az ünnepi hónap alkalmából.

A sajtó munkatársainak bemutatták a *Magyarország állatvilága* című kiállítást, amelynek október 1-i megnyitása egyben a múzeumi hónap kezdetét is jelenti. (MTI)

Fogadások a fegyveres erők napja alkalmából

A fegyveres erők napja alkalmából *Czinege Lajos* vezérezredes, honvédelmi miniszter, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, kedd este fogadást adott a Néphadsereg Központi Klubjának nyári helyiségében.

A fogadáson megjelent *Biszku Béla*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, *Pap János*, a kormány elnökhelyettese, *dr. Korom Mihály*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, *Benkei András* belügyminiszter, *Papp Árpád*, a munkásőrség országos parancsnoka, s több más közéleti személyiség. Megjelentek a Budapesten akkreditált katonai és légügyi attasék, valamint — *K. I. Provalov* vezérezredessel az élen — az ideiglenesen Magyarországon állomásozó szovjet csapatok parancsnokságának magas rangú képviselői.

A baráti fővárosokban akkreditált magyar katonai attasék is fogadást adtak az ünnepi alkalomból.

Moszkvában *Strahl Sándor*, hazánk katonai attaséja adott fogadást, amelyen többek között megjelent *Sz. Sz. Birjuzov* marsall, a szovjet fegyveres erők vezérkari főnöke, a honvédelmi miniszter első helyettese, *A. I. Jerjomenko*, *I. Sz. Konyev*, *V. D. Szokolovszkij*, *M. V. Zaharov*, a Szovjetunió marsalljai.

Magyar részről jelen volt *Rajnai Sándor*, hazánk ideiglenes moszkvai ügyvivője, valamint a moszkvai magyar nagykövetség több beosztottja.

Fogadást adtak katonai attaséink *Berlinben*, *Prágában*, *Varsóban*, *Belgrádban*, *Pekingben*, *Szófiában* és *Bukarestben*. A szívélyes légkörben lefolyt fogadásokon nagy számban megjelentek a baráti országok kormányainak vezetői és a baráti hadseregek magas rangú tisztjei.

Sajtófogadás az NDK megalakulásának

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber István
GUMIIPARI HÍRLAP

1965 FEB – 9.

DÉSI HUBER ISTVÁN
1895–1944

1021

Örömhír

Töprengő

Hetven évvel ezelőtt született, huszonhat éves korában kezdi tanulni a rajzot, öt évvel később már bemutatkozik egy torinói kiállításon. Fest, rajzol, metszeteket készít — és szervez. Csatlakozik az első legális kommunista folyóirathoz, a „100 %"-hoz, s linómetszetet készít a „negyedik rend"-ről. Műtermet alapít, vitákat szervez, résztvesz az illegális KMP munkájában, s bizakodóan ír a festészet jövőjéről: „Kezdünk kijutni az izmusok útvesztőiből az új realizmus felé."

Az ezerkilencszázharminckettes csoportkiállításon az Ernst-múzeumban állítja ki monumentális képeit, a Földmunkást, a Vasmunkást és az Ezüstkovácsokat. Megalapítja a Szocialista Képzőművészek csoportját és tanulmányokat ír a Korunkba. 1938-ban már nyolcvannégy képet állít ki az Ernst-múzeumban, s a sajtó is felfigyel tehetségére.

Utazik, ismét bejárja szülőföldjét, Erdélyt, s az út során születnek meg a „Viharmadarak", az „Öreg csősz" és a „Keszkenős öregasszony" című képek.

Már az első világháborúból betegen jön haza, évtizedekig betegeskedik, élete utolsó napjait is szanatóriumban tölti, s halálos ágyán kapja meg a Szinyei Merse nagydíjat.

Életművét halála után tizennégy évvel, 1958-ban posztumusz Kossuth-díjjal jutalmazták.

ZÉV

rezte termelését. Világviszonylatban is jelentős és ismert márkák születtek a vegyiparban, a híradástechnikában, a traktorgyártásban, a szeszámgépiparban és a textiliparban.

Micsoda húsz esztendő! Gépről, műhelyről, üzemről, gyárról, iparágról, termékről beszéljen a krónikás? Vagy arról, aki mindezt létrehozta, az emberről? Az ember népesítette be gépekkel, iparral ezt a két évtizedet. Gépekkel és eseményekkel. Hároméves terv, ötéves terv, Csepeli Gázgyár, Csőgyár, Vákuumtechnikai Gépgyár, Elektronikus Mérőműszerek Gyára, Mechanikai Mérőműszerek Gyára, rekonstrukció, korszerűsítés — és egyetemek, középiskolák, esti tagozatok a munkásnegyedek hajdani nyomorából kiemelkedett tábornokok, miniszterek, vezérigazgatók! Jelszavak, felemelkedések, ideiglenes visszahőkölések, lelkesedés, véget nem érő társadalmi munka, gyarapodó, bővülő szórakozóhelyek, növekvő keresetek, világhírű technikai és tudományos eredmények, terebélyesedő kulturális és egészségügyi hálózat — ez is Budapest. Ez is a húsz esztendő!

A Budapesti Orvostudományi Egyetem épülete az Üllői úton

Kétmillió ember

A városban növekedett a munkahelyek száma — s természetesen gyarapodott a lakosság is. Az 1949-es népszámlálás még 1 590 000 embert talált itt, egy évvel ezelőtt már 1 920 000-et, az ország lakosságának 18,9 százalékát. A népességgyarapodásban a bevándorlás játssza a főszerepet.

Megváltozott a lakosság összetétele is. Az önállók, a vagyonukból élők és ezek eltartottjaik aránya tizenöt év alatt 14 százalékról 4 százalék alá süllyedt. Az alkalmazott fizikai és szellemi dolgozók és termelőszövetkezeti tagok jelenleg 84 százalékát képezik a főváros lakosságának. Nőtt a keresők száma és aránya — főleg a nők körében. Tizenöt esztendő alatt 55-ről 68 százalékra nőtt az aktív keresők és nyugdíjasok aránya. 1949-ben 100 keresőre még 82 eltartott jutott, napjainkban 47. A kereső nők száma majdnem megkétszereződött. Ezalatt 335 ezerről 614 ezerre emelkedett.

Főleg az ipar, ezen belül pedig az építőipar növelte alkalmazotti gárdáját. Ma 521 ezer ember áll ipari vállalatok alkalmazásában (1949: 346 ezer) az építőiparban pedig 90 ezer (1949-ben még csak 25 ezer).

A nemzeti jövedelem

A szocializmus építésének tizenöt esztendős periódusában Magyarországon a nemzeti jövedelem több, mint két és félszeresére növekedett. A jövedelemnek hetven százalékát képező fogyasztás 225 százaléka az 1949-nek.

A budapesti lakosság takarékbetétállománya egy évvel ezelőtt meghaladta az ötmilliárd forintot: három év alatt megduplázódott. De ez nem ment a fogyasztás rovására, mert 1963-ban az egy főre jutó kiadások összege húsz százalékkal haladta meg az ötvennyolcas adatokat, s ezen nyolcban kezdődött hitelakció eredménye látszik a tartós fogyasztási cikkek listáján. 1963-ban például húszezer hűtőszekrényt vásároltak, — két és félszer annyit, mint három évvel azelőtt. Ugyanebben az évben ötvenezer televíziókészülék talált gazdára a fővárosban — szemben az ezerkilencszázötvennyolcas háromezerrel.

Az apró üzletek helyét felváltják a modern, nagy áruházak, az italboltokét a szépen berendezett éttermek és eszpresszók. A kereskedelmi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-807
1934 OKT 11
Dési Huber István
NÉPSZAVA

1021

Dési Huber István emlékkiállítása

Dési Huber István emlékkiállításának megrendezésével a Magyar Nemzeti Galéria ismét jelentős lépést tett afelé, hogy képzőművészetünk értékes közvetlen hagyományai valóban közkinccsé váljanak.

Dési Huber István munkás volt és akárcsak kor- és pályatársa, Derkovits, önerejéből küzdötte fel magát a művészek és a gondolkodók élvonalába, mint a »negyedik rend« céltudatos, következetes és bátor képviselője.

Legkorábbi művei, az inkább még tanulmányszerű rézkarcok után a harmincas évek elején keletkezett olajfestményei a kubizmus eredményeinek értékesítését mutatják. Függőlegesek és vízszintesek szigorú rendjébe igazodó, élesen elhatárolt világos színsíkokból alakított, kissé hideg kompozíciók ezek, amelyek erős, határozott intellektusról tanúskodnak. De az az emberi teljesség, amely szükséges ahhoz, hogy egy mű valóban hatni tudjon, csak 1934 körüli képein (»Pihenő szénbányász«, »Teréz«, »Déli pihenő«, »Guberáló«, »Csendélet szőlővel és kenyérrel« című olajfestmények és az ekkortájt készült nagyméretű szénrajzok) tör utat és jelzi a biztos haladást a személyes élmények és az általános igazságok magasabb szintézise felé.

Ekkor azonban egy időre megszakadt az alkotómunka, és a betegség kényszerű szünetében elvileg tisztázta a maga számára a további teendőket: *»Engem például régebben csak a téri elhelyezés, s ezen felül az ábrázolt emberi lénye, társadalmi hovátartozása érdekelt, mindazok, amik ezen felül kerültek oda, öntudatlanul jöttek létre... Hiába törekszünk kívülálló ideális célok százszázalékos áttételére, nem megy az... Önmagunk dokumentálása: ennyi az egész. Az ember végül is önmagán át fejezi ki az osztályt, amelyben gyökerei élnek, s a népet, melynek osztálya egyik része.«*

Amikor újra munkába kezdett, új élménye, a természet, és ez az új program szabta meg az irányt, nem utolsósorban pedig az, hogy a váltás éppen arra az időre esett, amikor fel kellett hagynia a fizikai munkával és így elszakadt korábbi környezetétől és amikor egyre nyomasztóbban nehezedett rá is, mint minden haladó emberre a háborús válság. De ezen felül neki még külön megpróbáltatást jelentett romló egészsége, a halál állandó közelsége. *»Az ember önmaga felé menekül a világ őrültségei elől* — írta 1939-ben —, *de ez a menekülés csak akkor nyeri el létjogosultságát, ha az ember mindazt a szabadságot, amit magában érez, rettenetet, amit a világban lát, maradék nélkül kifejezi műveiben.«* A kubizmus mindenesetre jó iskola volt. A növekvő expresszivitás és az ezt szolgáló zaklatottabb ecsetjárás, a mindinkább elboruló színvilág alatt a művek többségén ott van a szilárd váz, a logikus szerkezet. Ezekből az évekből valók legemlékezetesebb művei, arcképei (»Stefike«, »Bibliás néni«, a hollókői parasztasszonyok), önarcképei, rajzai a budakeszi erdőről, városképei (»A város peremén«, »Ponty utca«), végül a szülőföldjén, Désen festett utolsó képek.

A Nemzeti Galéria kiállításán egy nagy tehetségű proletárművész életútját kísérhetjük végig, de a róla alkotott képhez szervesen hozzátartozik az is, amit a művészetről írt. (A közelmúltban jelentek meg tanulmányai könyvalakban is.) Írásaiból egy európai műveltségű, jó ítéletű, haladó ember több mint húsz év távlatából ma is időszerű gondolatai bontakoznak ki. Utolsó cikkében, amely éppen a Népszavában jelent meg 1943-ban, azt javasolta, hogy az új művészet kialakulása érdekében tegyék rendszeressé a közvetlen hagyományainkat népszerűsítő kiállításokat. Ma már ő is a múlt nagyjai közé tartozik. Kiállításának megrendezése ezért nemcsak művészetének, hanem szellemi hagyatékának vállalását is jelenti.

Havas Lujza

NÉPSZAVA
1934. október 11

aztán semmi szük-

művelődési házat kikerülte, de a könyv-
salogatta. Na, ide bement.
könyvtároslány kedves teremtés, kár,
menyasszony. És ilyenkor már a vőlegé-
s mindig ott ül, újságot olvas és figyeli,
kivel beszél a lány.
Van valami friss? — kérdezte otthonosan
i.
Holnap lesz — bíztatta a lány, és közben
ényére pillantott a szeme sarkából. —
apra kapunk egy nagyobb csomagot.
Oké — mondta Smoki és kiment.
ilhetett volna, biztosan akad néhány
folyóirat, amit még nem látott. De csak
zeretett olvasni, elalvás előtt, a kis piros
alámpánál, az ágyban.
ogatóan sütött a nap. Nem túl melegen,
úl fehéren. Már az őszi megbékélést hor-
körül a parányi parkban is, színesre
a fák leveleit. Nem esett.
oki átment a parkon s a gimnáziumhoz
t egy kicsit megszorította valami a mel-
néhány hét múlva kezdődik az iskola, es-
nt néhányszor itt fog ülni az ismeretlen
ben. Két éve tervezgette, de csak az idén
belevágni. Hogy bírja majd? Megbukni
ehet. Agyonhesztálnák a gyerekek a mű-
en. De menni kell ennek — már előzőleg
ette a könyveket.
sokat gondolkozott rajta, hogy miért
Nem vágyott arra, hogy mérnök, vagy
kus legyen. Szeretett dolgozni a műhely-
e a brigádot erőltették, és miért ne?
ragad valami az emberre.
egyszer felnézett a gimnázium zöld fa-
tt, valamelyik ablak mögött üldögél ősz-
gy éven át. Érdemes? Gondolta hirtelen.
tjuk.
ékezett az általános iskolára. Ott reme-
órakoztak szünetben és a tornaórán. Fe-
ja, kikkel kerül össze az ember az ilyen
kolán.
látjuk.

mnázium után volt a sportköri klub. Ide
ent. Telt ház nyüzsgése csapta mellbe.
zék se akadt. A terem nagyobb felében
ztak, egy helyütt sakkoztak, s néhány
csoport a vasárnapi futballmeccs ered-
t vitatta. Szinte kivétel nélkül cigaret-
tt a büféasztalnál — mást nem adtak —
yonként megitta.

Így aztán egymás mellett ültek a hezitáló.
Márta középen. Cseppet sem bánkódott, hogy
lekéste a buszt. Smoki elégedetten terpeszke-
dett el az ülésen. Jó volt, hogy a karja meleg
női karhoz ér. A műhelyben ilyen közel sose
került volna Mártához.

— Azt mondják, jó film — csicsergett Márta
gondtalanul. — A kritikája is jó volt az új-
ságokban.

— Jó film — bizonygatta Smoki —, bár kis-
sé zavaros.

— Honnan tudja.

— Láttam.

Márta nevetett:

— Képes kétszer megnézni egy filmet? Ak-
kor biztosan jó.

— Igen, jó.

Smoki egy cseppet sem szégyellte, hogy el-
árulta magát. Átengedte Jimminek a szót.
Jimmi fontoskodva csücsörítette az ajkát:

— Na, majd elválik. Nem mindig jó film az,
ami a közönségnek tetszik. Nekem például az
olasz filmek nem tetszenek. Utálom őket.

Smoki belül csendesen röhögött. Jimmi a
műhelyben is meglepő dolgokat mondott, de
most egyenesen úgy viselkedett, mint egy kö-
zépiskolai tanár. Márta azonban vitatkozott:

— Jimmi, ebben nincs igaza! Igenis, az olasz
filmek egy része kitűnő! Például a neorealista
alkotások. Fellini! Én nagyon szeretem Felli-
nit!

Jimmi erre elhallgatott. Smoki legyűrte a
röhögést. Nyugodtan helyeselt:

— Fellinit én is szeretem. Az Országút. Mi-
csoda film volt az!

— Ugye? — csillogott Márta szeme. — Fel-
lini a kedvencem! De az Édes élet-ben csa-
lódtam.

— Írásban jobb is — mondta Smoki. — Ol-
vasta?

— Nem. Hol jelent meg?

— A Nagyvilágban.

Márta csodálkozó pillantásokat vetett Smo-
kira.

— Maga olvassa a Nagyvilágot?

— Néha — hárította el Smoki.

Jimmi irigyen közbeszólt:

— Nekem nincs időm az ilyesmire! Rengeteg
a tanulnivalóm!

— Ósztól én is tanulok — jegyezte meg
Smoki.

Márta megcsendesedett. Amikor eloltották a
villanyt, s felharsant a híradó, valamit súgott
Jimminek.

mint én.

— Á, nem
gával nagyon

— Én is sz
nap szaladni

— Kár — n

Aztán Jimm
lantást vetett
A zene ott ke
rászlány is nev

Amíg ettek, Márta egy történetet mesélt,
amit a nagyapjától hallott. Végül visszatért a
filmre. Smoki elhallgatta volna hajnalig. De
Jimmi egy pillanatra félrevonta. A vécébe, a
függöny mögé. Ott megragadta Smoki mellén
a kabátot és torz dühvel az arcába mordult:

— Most már elég volt, érted? Kopj le, te ba-
rom! Nem látod, hogy felesleges vagy?! Coki
tőle! Vagy belédmászok, érted?!

Smoki megtántorodott, de mosolygott.

— Talán a menyasszonyod? Nem látnám!

Jimmi ismét magához rántotta és ütni akart.
Smoki lefogta.

— Ne ugrálj — mondta fojtottan. — Itt nem
vagy a brigádvezetőm!

— Megöllek — mondta Jimmi tehetetlenül.
Smoki erősebb volt. — Márta az enyém!

Smoki ellökte magától Jimmit. Mindketten
ruhájukat igazgatták.

Aztán visszamentek az asztalhoz.

Márta kíváncsian fürkészte őket, de nem
szólt. Jimmi meghajolt a lány előtt.

— Szabad?

Márta biztatóan bólintott Smokira, hogy
majd ő következik, s már az asztalok között
táncolva haladtak Jimmivel, a kis négyszögbe.

Smoki megbocsátóan mosolygott. Egy dara-
big üldögélt az üres fagylaltos csészék mellett,
tekintete a kályhára esett. A tetején az össze-
gyűrt levélpapír. Aztán a képre nézett, a haty-
tyúra. Megborzongott. Felállt, és kisietett.

Tökéletesen értette, miért ragaszkodik Jim-
mi ennyire Mártához.

Kint már éjszaka volt. Elment az idő.

Smoki hazaballagott. Az anyja már aludt,
a vacsoráját a szobába készítette. De nem volt
éhes. Gyorsan levetkezett és a kis gombalámpa
mellett olvasni akart. Magasra gyűrte a pár-
nát, térdét felemelte. Még egy utolsó cigaretta.
De a könyv sem ízlett.

Különös este volt, minduntalan erre gondolt.
Puhán lecsúsztatta a könyvet maga mellé, és
lassan fújta a füstöt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
EÜ DOLG
Dési Huber István
1965 MÁR. — 1.
1021

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

Hetven éve született Dési Huber István festőművész

Töprengő

Felvonulás

Az áldozatok temetése

llátás fejlesztési terveiről,
védelem javításáról,
zépkáder-képzésről

, A FŐVÁROS VEZETŐ FŐORVOSA

anyagi támogatásával — az Egyesült Izzóban és a Ganz-MÁVAG-ban. Mindkettő tervezése folyamatban van.

rvosi rendelőintézetek ltságát

késői csecsemőhalálozás, rendkívül kis mérvű a kisdedhalálozás, de nem tudtunk kellőképpen megbírkózni még a szülés körüli újszülött halálozással. Az utóbbi években példátlan mértékben emelkedett a koraszülöttek aránya az újszülöttek között. Ez természetesen nemcsak a gyermekvédelem problémája; széles körű társadalmi okai és következményei is vannak.

Előtérben a terhesgondozás

Mindez a felnőtt lakosság preventív egészségvédelme érdekében figyelmünket a szülészeti ellátás felé irányítja. Tisztában vagyunk azzal, hogy ez az a szakterület, ahol rendkívül nehéz számottevő eredményt elérni. Mégis, problémáink súlyosbodása erőfeszítéseink fokozását igénylik. A gyermekvédelmi munka hatékonysága szem-

rendes, egésznapos, és 80—100, munka melletti tanulója van; a tanulmányi idő két, illetve három év. A képzés ilyen üteme mellett az évenként jelentkező igényeket nem tudjuk kielégíteni. Ezért vált szükségessé új gyermekápolónő-képző iskola létesítése.

Új egészségügyi szakiskola

Az új iskolában 40 egésznapos bejáró és 100 munka mellett tanuló lesz. Az utánpótlást azonban még ez sem biztosítja. Egésznapos iskolába budapesti lakos (tehát bejáró tanuló) az ismert okok miatt nem jelentkezik kellő számban; ezért elsősorban a munka mellett tanulók létszámát emeljük a gyermekápolónő-képző iskolában is. Erre a célra tanfolyamos állásokat kell biztosítani, hogy a munkahelyek az oktatással együttjáró időkiesést és egyéb terheket jobban el tudják viselni, s nem utolsósorban azért, hogy az oktatás színvonala megfelelhessen a követelményeknek.

Egészségügyi intézményeink szakképzett munkaerővel való ellátásában legnagyobb hiány ápolónői, gyermekápolónői és

Dési Huber István

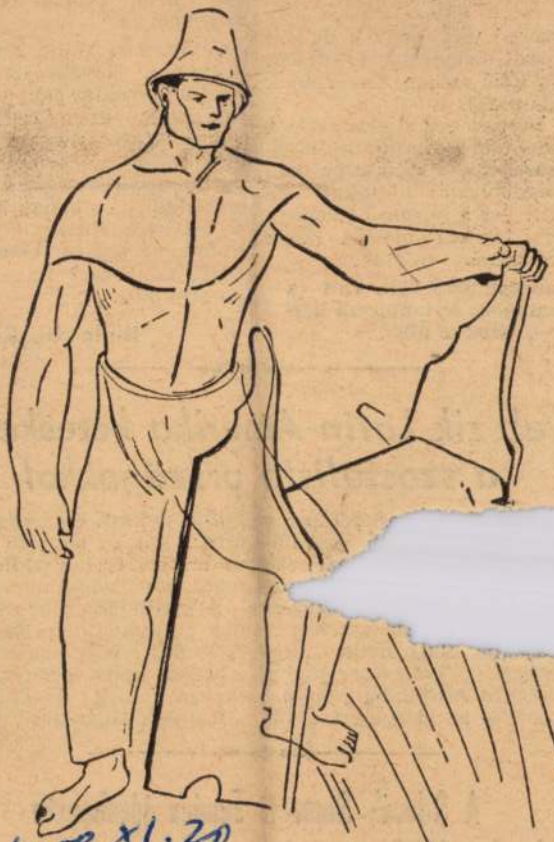

Nemzeti Szín 1958 XI. 20

Dési Huber István: Kubikos

hallgató próbálta a szó szorós értelmében beverekedni magát.

Rendszeressé vált, hogy a diákok *több órával hamarabb érkeznek*, és mégis több százan kiszorulnak az előadásokról.

Jean Dercourt, a diákszövetség elnöke délután a Sorbonne udvarán összesereglett több ezer diák előtt megdöbbentő adatokat ismertetett: „az egyetem jelenlegi épületei félévszázadosak. 2000 hallgató számára épültek.

Ma hússzor több diák van a Sorbonne-on, de tanterem kétszer se több.

nálunk az egyetemi hallgatók ezrei nem képezhetik magukat megfelelően."

A hírhedt Halle aux Vins, a Sorbonne követelésének fittyet hányó borraktár előtt vitt el hazafelé vezető utam. Láttam, amint egy diák krétát vesz ki a zsebéből és a raktár előtt felhalmozott üres hordók egyikére ráírt valamit. Pár szót csupán, a kongó boroshordóra festett keserűség, az akasztófahumorral vegyes elkeseredettség telibe találó szavait: „Ez a francia szputnyik! . . ."

Rudnyánszky István

Növekszik Latin-Amerika kereskedelme a szocialista országokkal

[illegible]skedelme a [illegible] jelentős [illegible]z ké[illegible]ok[illegible]zlová[illegible] Demokratikus [illegible]gba, Bulgáriába, Magyarországra, Lengyelországba, Romániába és Albániába irányuló *export* értéke az idén eléri a *160 millió dollárt*. Az exportált áruk értéke egy év alatt *30 százalékos*, az import értéke pedig *20 százalékos növekedést* mutat.

A kapitalista piac depressziójának tulajdonítható, hogy Latin-Amerika növekvő mértékben új piacokat keres termékeinek — állapítja meg a latin-amerikai „Business Highlight".

A Szlovák Nemzeti Tanács jóváhagyta Szlovákia 1957. évi költségvetésének zárszámadását

Dési-Huber István

D 1

ejtett festő

st- társak a munkásmozgalomból,
tő festő barátok, egyszóval a há-
á- lás utókor s csak azok hiá-
ai nyoznak innen, akik a hálás
ll: utókor nevében szoktak nyilat-
is- kozni. Ők leróták a köteles-
a- ségüket egy emléktáblával.
pó Nem gondolják azok, akik em-
ki lékkultuszukkal az évfordulók-
ti hoz tapadnak, hogy kellene
e- tenni valamit, hogy egy mű-
rt: vész emlékét nem az emléktáb-
pe lák ápolják csupán? Miért
nem rendeznek egy Dési-Huber
m. kiállítást? Nem ez jelentené
er- igazán, hogy megbecsüljük és
se- jelentősnek tartjuk őt?
os- (Sz. Cs.)

mence, egy darab termosztát, egy darab PH-mérő, egy darab munkahelyes »SOXLETT« készülék, teles üvegfelszereléssel, egy darab rázógép

ELADÓ

KÉSZPÉNZÉRT, ZUGLÓI ÉDESIPARI GYÁR,

Budapest, XIV.,

Angol utca 17—19.

Telefon: 496—354.

ger süllyesztős varró- eladó. VII., Lenin rút 27. III. 16.

dó 700-as rönkvágó lagfűrész. Budapest, II., Mautner Sándor 142. Tóth.

rógép, számológép avítás. Goldberger. enin körút 94. udarban. 12-12-84.

—10-es (60—100-ig) sik-

mo mérleg, ... magyar perzsák, képezőgép, kül csillárok, Rapid tőgép privátnak XII., Nagyenyed lefon: 355—273.

ELADÓ

3 darab csökigyós VÍZMELEGÍTŐ BOYLER,

1 köbméteresek, üzemképes állapotban, továbbá 1 darab Langfelder típusú fél stabil KAZÁNVASCSŐ kéménnyel, 6 ata. eng. nyomással, 1 tonna/óra göztermeléssel

AZ ÚJPESTI GYAPJÚSZÖVŐGYÁRBAN,

Újpest, Berni utca 1.

Telefon: 492—370 mell. 194.

Szőnyeget minden méretben, futószőnyeget, sezlonterítőt, plüss szö-

Szobafestést, mázolást vállalok, tanulót felveszek. 159—354.

HÁZIASSZONYOK!

Már most gondoskodjának befőttes üveg szükségleteikről,

A VAS ÉS EDÉNYBOLT VÁLLALAT

készséggel áll rendelkezésre: fél kg-os befőző üveg Ft. 1,90, 1 kg-os befőző üveg Ft. 2,60 árban.

Kapható boltjainkban a város minden pontján!

Társat keresek kozmetikába húszezerrel. Tel.:

FENYŐ A. ENDRE: *Börtönudvar*

Dési Huber
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KRITIKA
1964 JUN

DÉSI HUBER ISTVÁN: *Ezüstkorvácsok*

(Petrás István felvételei)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 ÁPR 2 3.

Dolgozók Lapja

Dési Huber István

[redacted]

1902

— Nagy sikerrel zárult a Népházban a Dési Huber István műveiből rendezett kiállítás. A nagy proletárfestő képeit háromezer érdeklődő tekintette meg három hét alatt.

ni kell, megpedig a bajnoki mérkőzéseken legalább any-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber

ESTI HIRLAP

1964 FEB 24.

1021

Dési Huber emlékezete

„... Minden erőmmel a valóságot akartam ábrázolni — de ez a valóság ne legyen se aprólékos, se elnagyolt. Azt szerettem volna, hogy ez a valóság egyszerre legyen élő és szilárd, mozgó és mégse változó." — E sorokat Dési Huber István hátrahagyott jegyzeteiben találjuk.

Húsz esztendővel ezelőtt, 1944. február 24-én halt meg — súlyos betegséggel vívott hosszú harc után — a magyar festészet emlékezetes alkotó egyénisége, a szocialista művészet öntudatos harcosa, előfutára. Hosszú utat tett meg a tanulatlan ezüstművesmunkás (iskolái: 4 elemi és egy fél gimnázium), míg eljutott tehetsége kibontásához, s azokhoz az okos művészetelméleti tanulmányokhoz, amelyekben a képzőművészet társadalmi elhivatottságát elemzi.

Festészetének tanulságai ma is elevenek — ha végigtekintjük a fiatalabb művésznemzedék munkálkodását, nyilvánvaló, hogy nem egy induló tehetségünk merít okulást és eszméltető példát Dési Huber képalkotó módszeréből, művészeti hitvallásából.

Nemzeti Galériánk — kissé elkésve ugyan (mert csak ősszel) — gyűjteményes kiállítást szentel emlékének.

neh
szal

Három t

New York, február 24.

U Thant ENSZ-főtitkár tegnap több mint másfél órás megbeszélést folytatott *Kyprianu* ciprusi külügyminiszterrel és *Sir Patrick Deannel*, Anglia állandó ENSZ-képviselőjével. Jóllehet, a tárgyalás után egyik politikus sem adott nyilatkozatot, a Reuter megbízható ENSZ-forrásokra hivatkozva, azt közli, hogy

a tárgyalások során semmivel sem sikerült közelebb hozni az álláspontokat.

E forrás szerint a Ciprusról folytatott megbeszélések *„nehéz szakaszba"* jutottak és ezért állapodott meg U Thant két tárgyalópartnerével abban, hogy *egyelőre nem nyilatkoznak.*

New Yorkban úgy tudják, hogy a tárgyalások során

a ciprusi kormány változatlanul ragaszkodott, ahhoz, hogy a Biztonsági Tanács vállalja magára a felelősséget a szigetország függetlenségének és területi épségének fenntartásáért,

tekintet nélkül az 1960-as szerződésre, amely Angliának, Görögországnak és Törökországnak biztosítja a katonai beavatkozás jogát. A nyugatiak ennek a ciprusi követelésnek makacsul ellene szegülnek, *s ez a megegyezés legnagyobb akadálya.*

U Thant egyébként folytatja a megbeszéléseket a ciprusi ügyben, mielőtt sor kerülne a Biztonsági Tanács kedd esti ülésére.

A ciprusi amerikai nagykövetség szóvivője szerint tegnap

a nagykövetség bútorraktárában ismeretlen okokból tűz ütött ki.

A tüzet rövid idő alatt eloltották. Huszonnégy órán belül ez volt *a harmadik tűzeset a ciprusi fővárosban.*

Erkin török külügyminiszter a képviselőház költségvetési vitájában felszólalva, felhívta az új görög kormányt, Törökországgal együttműködve, igyekezzék hozzájárulni a ciprusi kérdés megoldásához.

Dési Huber István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 FEB 7-

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

XIV. évfolyam 6. szám

1970. február 7.

1021

Dési Huber István: Önarckép

(A művész születésének 75. évfordulójára)

ÁRA 2.50 Ft

...a megalapozásában rejlő logi-
...i lehetőségeket és paradoxono-
...t, s az 1900-as párizsi matema-
...tus-kongresszuson hatalmas
...tát provokált; a megoldatlan
...lentmondások tiszta föltárásá-
...l valóságos Sámsonként rázta
...eg a deduktív tökéletességére
...szke tudomány alappilléreit.
...en a kongresszuson ismerkedett
...eg az ifjú filozófus részleteseb-
...n a matematikai logikával, s itt
...tött barátságot Whitehead-del,
...ivel azután a század első év-
...edében, Cambridge-i professzor
...rában megírta a modern ma-
...natikai logika máig nélkülöz-
...tetlen alapművét, a Princi-
...a mathematica-t (1910).
...ely jelentőségét s hatását te-
...ntve Newton Principia-
...hoz hasonlítható. A Cambridge-
...professzorság egyébként is igen
...mékeny időszak volt; Russell
...adásai és tea-délutánjai indí-
...tak útnak és inspiráltak szá-
...os későbbi nagy matematikust.
...zöttük Norbert Wienert, a

Az ész és a gondolkozás ... harcolt tetteivel is: ki... totta az olasz hadif... Ludwig Wittgensteint, az ... még névtelen osztr... és sajtó alá segítette... sőbb világhíressé vá... tus-át.

Ebben a néhány ... tükröződő ritka pr... tán leginkább Russell... a szigorú absztrakt gondolkozás és a szíves segítőkészség szintézise. Akármibe kezdett — és hosszú élete alatt nagyon sok mindenbe kezdett —, mindig az absztrakt gondolkozás és a konkrét emberszeretet melegítő, tiszta fényét sugározta az egész világra. Mert mindig a világ volt a hazája, noha semmiféle kínálat el nem csábíthatta soha otthonától, Angliától. Az emberiséget szolgálta angol észjárással; ezért érdekesek s eredetiek a művei, akár a relativitásról írt, akár az atomról vagy az anyag filozófiájáról, akár a logikai atomizmus-

...en ... a ... ai ... i- ... k ... a ... ...ttam ...mbereket", vallotta egyszerűen, szerényen, szépen művészete és tettei indítékaként a gondolkozását és életét summázó Önéletrajzában. Élete utolsó éveiben ezt a monumentális művet komponálta; a befejező, harmadik kötet nem sokkal a halála előtt jelent meg, 1969-ben. Ifjúkorától utolsó percéig dolgozott, az írással egyszerre és összehangzóan fejezte be másik nagy művét: az életét. A kettő így együtt egykor egyik szép szimbóluma lesz az évszázadnak, melyet kilencvennyolc éve átfogott.

Vekerdi László

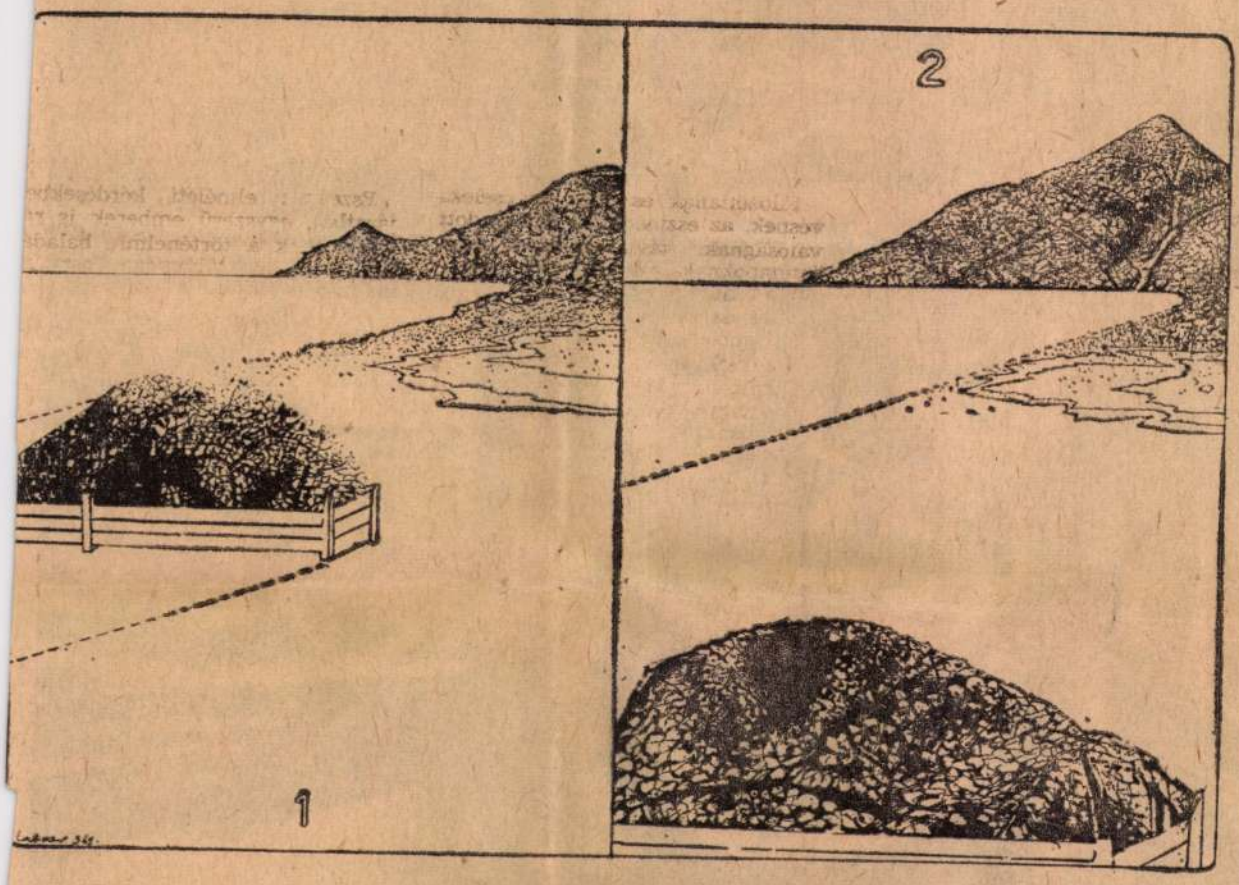

Lakner László: Helyzetek

HOZZÁSZÓLÁS AZ ÉLET ÉS IRODALOM CIKKÉHEZ

Ismerjük meg a térképet!

Ezen a címen küldte szerkesztőségünkhöz *dr. Balogh Béla András* egyetemi adjunktus terjedelmes hozzászólását, amelyben két közelmúltban megjelent cikkünk gondolataihoz kapcsolódik. *(Kiss Tibor: Tankönyv-unalom, Máriássy Judit: Nem ismerjük a térképet.)* Véleménye szerint a mai földrajz tankönyvek — más országok tankönyveinek anyagával is összehasonlítva — egészében véve korszerűek, a felnövő nemzedék számára nagyon hasznos ismereteket tartalmaznak. Miért szürke, érdektelen mégis gyakorta a földrajzoktatás? — teszi fel a kérdést. A választ így fogalmazza meg:

„Mivel szemléltetünk ma? Ne a kevés, jól felszerelt középiskolára tessék gondolni, hanem a nagy átlagra. A falitérkép-állomány hiányos, de még aránylag tűrhető. Évfolyamonként száz-száz színes diapozitív is rendelkezésre áll. Ez ugyan több a semminél, mert egy-egy órára átlagban kettő jut belőlük. A harmincas években középiskolába járt apák talán a mozgófilmre gondolnának vissza, hiszen a mi korunkban alig volt földrajzóra «mozizás» nélkül. Ma kevesebb, a földrajzoktatás céljaira készült mozgó oktató filmmel rendelkezünk, mint harminc évvel ezelőtt! Bármennyire fontos szerepe van is a tananyag feldolgozásában a tanárnak, a valóságot legjobban érzékeltető színes képet, a mozgást, a hangot, a zenével aláfestett hangulatot nem tudja helyettesíteni sem lelkesedéssel, sem a szakmai ismeretek bőségével."

A továbbiakban dr. Balogh Béla András azt kifogásolja, hogy az iskolákat földrajzi előadóterem nélkül építik, a földrajzi szertár gyakran a tanári szoba egyik sarka, vagy valamilyen másik szertár kis zuga, ahol a néhány falitérképen kívül alig-alig tárolható még valami. „Ilyen felszereltséggel, ilyen körülmények között a korszerű módszerekhez készült tankönyv önmagában mitsem ér, sőt csak nehezíti a tanár és a diák dolgát" — írja.

Hozzászólását azzal zárja, hogy a tanárok személyes, külföldi élményekből táplálkozó beszámolói is nagyon hasznosak lennének.

Nemzet — Kedd, 1953. december 29.

1021

Doktori értekezés a szocialista képzőművészet történetéről

A szocialista képzőművészet történetéről tartotta és védte meg doktori értekezését Aradi Nóra művészettörténész a Tudományos Minősítő Bizottság bíráló bizottsága előtt. Értekezésének műfaja módszertörténet; *a képzőművészet szocialista és szocialista realista tendenciáinak számbavétele, a nemzeti és egyetemes fejlődés kölcsönhatásának kutatása.*

A jövőért felelős, úttörő munka, amelynek megírását — Szigeti József opponensi véleménye szerint — maga az idő, a fejlődés sürgette, és amelynek aktív művészi és valóságformáló hatását a művészeti életünkben még meglevő kispolgári értékrenddel szemben lehet és kell is használnunk.

Az értekezés a szocialista realizmus előtörténetének és történetének tárgyalásánál figyelembe veszi a korszakonként eltérő tartalmi-formai meghatározókat, kompozíciós megoldásokat. Kiindulási alapja mindig a műalkotás. Az öt fejezetre tagozódó munka gerincében természetesen és szükségképpen *a hazai fejlődés* áll, de azt egyetemes európai összefüggéseiben tárgyalja, s ahol mód és lehetőség van rá, figyelembe veszi a kontinensen kívüli művészet legfontosabbnak látszó történeti és elméleti tanulságait is.

Az első fejezet a szocialista művészet történetének kezdetét tárgyalja 1848-tól 1910-ig. A kiindulási pont Daumier munkássága, akinek 1848 körül keletkezett képein először jelenik meg, ha még nem is kifejezett társadalmi jelentéssel, *a tömegábrázolás.* A 48-as forradalmak és a század utolsó harmada társadalmi mozgalmainak tükrében tárgyalja az orosz, a német, a román, cseh és belga, valamint a többi európai alkotásokat, pontosan megjelölve közöttük a századforduló magyar *agitátor képeinek* helyét és művészi értékét.

A következő fejezet az 1917-*tel kezdődő* nagy nemzetközi forradalmi hullám képzőművészeti *előzményeit* és a *Magyar Tanácsköztársaság hatalmas lendülettel kibontakozó művészetét* elemzi. Vizsgálódásainak középpontjában a tömegábrázolás változása áll. Az első világháború képzőművészeti tükröződésében figyeli meg, hogy a művészet hogyan koncentrál a szervezett embercsoportokon belül a *kiszolgáltatott egyén* ábrázolására. A periódus művészeti fejlődését az avantgarde törekvések jelentkezése, polarizálódása bonyolítja. A hazai avantgarde mozgalmakat elsősorban a Tanácsköztársaság szemszögéből értékeli, kutatva azokat a jelenségeket, összefüggéseket, amelyek a magyar képzőművészetet *előkészítették arra, hogy 1919-ben művészettörténeti jelentőségű csúcspontra jusson el.*

A Tanácsköztársaság bukása tragikus szakadást okozott a magyar képzőművészetben. Eltolódik, az európai fejlődéstől eltérő lesz a művészeti periodizáció, s a következő fejezetben az általános fejlődést tekintve a magyar művészet alárendelt szerepet játszik. A művészeti vizsgálódás csomópontja a Szovjetunióba és Németországba helyeződik át. Bonyolultabbá válnak a művészeti tendenciák; a gép, a város, az emberábrázolásban új típusok megteremtése kerül a művészi problémák középpontjába. A szovjetunióbeli és a németországi művészet összehasonlítása kitűnő alkalmat teremt arra, hogy a különböző társadalmi rendszerben élő, de azonos módon gondolkodó művészek alkotásaiban a művészi tudat és felelősség, a társadalmi szerepvállalás és az adott társadalmi közeg egymásrahatását, jelentőségét vizsgálja.

A negyedik fejezet a 30-as évek válságával, a fasizmus előretörésével és a második világháború időszakával foglalkozik. Európai távlatban szemléli a művészet kritikai megnyilvánulásait, változásait és az olyan új jelenségeket, mint például a spanyol polgárháború éveitől kezdve alkalmazott *sajátos állatszimbolika.* Az elemzés központjába az 1937-es párizsi világkiállítás két nagyszerű alkotását, Vera *Muhina* szobrát és *Picasso* Guernicáját állítja.

A hazai fejlődés vizsgálata a 20-as évek végének grafikai sorozatával indul. *Dési Huber* István, majd *Derkovits* Gyula művészetében egy *új, nagyszerű szocialista művészeti fellendülés* jegyeit látja. Elsősorban a grafikai sorozatok sokoldalú elemzése teremti meg annak a lehetőségét, hogy bebizonyítsa, a derkovitsi művészetben egy *újfajta* osztálytömeg értelmezés jelenik meg, amelyben az egyén és a tömeg képi viszonyának minden lényeges vonása megtalálható. Derkovits művészete a kompozíciós értelmezés, a típus és a jelalkotás szempontjából az akkor lehetséges *legmagasabbrendű művészeti általánosításig* jutott el. Érvelésével az értekezés lerombolja a magyar művészeti fejlődés megkésettségének, lemaradásának sokak számára kényelmes, a felelősségvállalás alól feloldó szemléletét.

A nagyszabású tudományos munka talán legmerészebb vállalkozása a *második világháborútól nagyjából 1965-ig terjedő művészi jelenkor tárgyalása.* A képet nemcsak a művészeti kezdeményezések gyors elterjedése és általánosulása bonyolítja, hanem, mint korjelenség, a művészet aktivitásának és mozgósító lehetőségének megváltozott értelmezése is. A műfajt változásoknak, közönség és művészet újfajta kapcsolatának is ebben látja az alapját. Végül a módszertörténet főbb tanulságaként megállapítja, hogy a *szocialista törekvések eddigi története bizonyítja, hogy azok mindig szerves részei a kortárs művészetnek.* Elsősorban nem stilárisan, nem formai vonatkozásban tárnak el a nem szocialista irányzatoktól, hanem egy világnézetileg meghatározott módszer vállalásában. A szocialista képzőművészet története bizonyítja, hogy korunkban benne folytatódnak legegyetemesebben a művészettörténet tapasztalatai.

Az opponensi hozzászólásokat Szigeti József akadémikus nyitotta meg. Méltatta az értekezés jelentőségét, amely megfelelő szakirodalom hiányában is *vállalkozott a szocialista-realista tudományos igényű feldolgozására,* a jelen művészeti folyamatainak keletkezésükben való megragadására.

— A munka előtt tornyosuló alapvető nehézségeken sikerült túljutnia. Sikerült felállítani, dialektikusan számbavéve a nemzetközi korszakhatárokat, amelyeket eddig még nem próbált meg senki — mondotta egyebek között. — Olyan művészeti fejlődésről írt, amelyben az általános szocialista eszmeiségen túlmenően fontos szerepet játszanak azok a világnézeti elvektől áthatott problémák, amelyeket esztétáik és művészek felvetettek, s amelyek a művészet szemléletét döntően befolyásolják. Az értekezés sok tekintetben kultcsot ad korunk művészeti fejlődésének megértéséhez, segítséget ad az egyre centrálisabban szerepet játszó szükséges esztétikai értékrendszer megteremtéséhez.

Király István egyetemi tanár a vállalkozás úttörő jellege mellett az alkotás és valóság viszonyának vizsgálatát méltatta. Figyelemre méltónak tartja, hogy a tudományos értekezésekben elterjedt stíluselméletet nem állította a középpontba, hanem tudományos segédfogalomként használta.

— Ezt, a művészettörténet részéről jövő kezdeményezést más tudományágak módszertanában is hasznosítani lehet — mondotta. — Nemzeti szempontból is jelentős munka. Huszadik századi művészetünknek a világfejlődésben kijelölte valóságos helyét. Stiláris szemléletétől áthatott mérce szempontjából például nem érthető meg Derkovits művészetének újító jellege. Csak stiláris szempontból joggal mondhatnánk provinciálisnak; Aradi Nóra érdeme, hogy megfordítva az előjelet, *pozitívnak veszi a mondanivalóval gazdagodott művészetet,* ami a stíluselemzés szempontjából csak vizsgálat szempontjából teher.

Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója hangsúlyozta, hogy az értekezés a valóságnak megfelelően érzékeltette, mi az igazán új a XX. századi művészet fejlődésében. Véleménye szerint ezután egyfajta szocialista értékelés lehetőségével ezentúl annak is számolnia kell, aki a művészet autonómiáját védve, távol tartja magát a politikától. A könyv mielőbbi megjelentetését javasolta. Ösztönző példája nyilvánvaló, s a még tisztázatlan kérdések megoldására egészséges, eleven vitát indíthat el. Az értekezés nemcsak nagyszabású tudományos kezdeményezés, hanem esztétikai, bölcseleti támpontot is adhat a művészeknek alkotó, a kritikusoknak bíráló munkájukhoz.

Aradi Nórának az opponensi véleményekre adott válasza után *Szabolcsi Miklós, Mátrai László* és *Köpeczi Béla* méltatta az értekezés jelentőségét. A szocialista művészet története doktori disszertációt a bizottság egyhangúlag elfogadta, Aradi Nórának munkájáért a tudományok doktora címet javasolta.

Sárvári Márta

ÜGETŐVERSENY
kedden du. fél 5 órakor

Dési Huber István

Fehér Lajos miniszterel… látogatása Lajos…

Hétfőn *Fehér* Lajos miniszterelnök-helyettes, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, *Dégen* Imre államtitkár, az Országos Vízügyi Hivatal elnöke és *Vajda* József elnök-helyettes, a vízépítő ipari központ vezetője társaságában megtekintette a Vízgépészeti Vállalat lajosmizsei gyáregységét. Megszemlélték a készülő vízgépészeti berendezéseket, amelyek a hazai és a külföldi piacon egyaránt keresettek. A vállalat fémszerkezetű víztornyokat, úszó vízkivételi műveket, víztisztító b… szivatt… tyúkat szállí… mokratikus Köztársaság Vietnami Demokratikus Köztársaságba, Ghanába, Indiába s több más országba. Hazai szükségletre ipari, ivó- és szennyvíztisztító berendezéseket, fémszerkezetű víztornyokat, szűrő- és vastalanító rendszereket, szivattyúkat és más gépszerkezeteket gyárt.

A látogatás során Fehér Lajos miniszterelnök-helyettes elismerőleg nyilatkozott a vállalat tevékenységéről.

Döntött a Gazdasági Bizottság

Meggyorsítják az építőipar anyagipari bázisainak fejlesztését

A Gazdasági Bizottság elfogadta az építésügyi és városfejlesztési miniszter előterjesztését, amelyben javaslatot tett az építési anyagokat, szerkezeteket és felszereléseket gyártó iparágak *műszaki színvonalának és kapacitásának fejlesztésére* — egyszóval az építőipar ipari hátterének kibővítésére. A fejlesztés gyorsítására vonatkozó elvi jóváhagyást még ez év tavaszán megadta a Gazdasági Bizottság, most már a pontos számítások alapján dönt… az intézkedésekről.

A határozat szerint a beruházási piac egyensúlyának megteremtése céljából a népgazdasági tervekben, az ágazati irányításban és a külkereskedelemben is *fokozott figyelmet kell fordítani az építés anyag-, szerkezet- és felszerelési igényeinek kielégítésére.* Különösen fontos feladatként jelölte meg a határozat a könnyűszerkezetes építésmód anyag- és szerkezetgyártó bázisainak megteremtését, különféle épületgépészeti termékek — szerelvények, felvonók, klímaszabályozó berendezések — gyártását, az építési alumínium- és műanyagtermékek széles választékának biztosítását, valamint a felülkezelt és műanyaggal kombinált lemezipari termékek gyártásának növelését.

A negyedik ötéves tervben — az igények szerint — az építési célú vegyipari termékek felhasználása megkétszereződik — ezen belül a műanyagcikkeké négyszeresére emelkedik —, az alumínium termékeké 70, a gépipariaké 68 százalékkal növekszik. Ezeknek az iparágaknak a termelése tehát lényegében meghatározza az építőipar fejlődését is. Ezért dolgoztak ki az érdekelt ágazatok összehangolt fejlesztési javaslatot, amely szerint *a negyedik ötéves tervben mintegy 20 milliárd forint értékű beruházással segítik az építők anyagellátását.*

A cementproblémák megoldása érdekében a beremendi cementgyár építésének megyorsításával egyidőben a helyőcsabai cementgyár rekonstrukcióját tervezik és előkészítik *egy újabb nagy cementgyár építését* is. Új gyárak, üzemek építésével, a régiek bővítésével növelik a fal- és födémszerkezetek, a burkoló-anyagok, a csövek, a tetőfedő és szigetelő anyagok, valamint az üvegipari termékek gyártását.

Az 1970. évi népgazdasági terv már figyelembe veszi az *építés ipari hátterét megalapozó fejlesztéseket.* A Gazdasági Bizottság most utasította az érdekelteket, hogy az előterjesztéshez mellékelt számítási anyagot irányszámként vegyék figyelembe a negyedik ötéves tervjavaslat kidolgozásánál. Az építésügyi és városfejlesztési miniszternek 1970 második felében kell tájékoztatnia Gazdasági Bizottságot az intézkedések eredményeiről és hatékonyságáról.

Több mint ötmilliárd forint a vasút jövő évi fejlesztésére

A Vasutasok Szakszervezete központi vezetőségének hétfői ülése a MÁV Vezérigazgatóság írásos jelentése és *Gulyás* János szakszervezeti titkár beszámolója alapján értékelte a vasút ez évi munkájának eredményeit és a jövő évi feladatokról tárgyalt.

A vasútnak 1970-ben 111,5 millió tonna árut kell fuvaroznia —, annyit, mint az idén —, a jövő évi személyszállítási terv pedig 395 millió utas szállításával számol, szemben az ez évi 399 millióval. A villamosítás és a dieselesítés alapján tovább növelik az utazási sebességet. Jövőre 5298 millió forintot irányoznak elő a vasút korszerűsítésére, állóeszközeinek fejlesztésére. *A beruházási eszközöket koncentráltan használják fel.* Elsősorban a *Budapest—Nyíregyháza és a Budapest—Szob vonal villamosítására,* Debrecen—Nyíregyháza, a Nyíregyháza—Záhony és a Rákos—Újszász vonal fejlesztésére, a szolnoki állomás rekonstrukciójának folytatására, a záhonyi átrakó-körzet fejlesztésére, valamint Budapesten a Déli pályaudvar, továbbá a debreceni és a Veszprém-Külső pályaudvar bővítésére. Ezek a beruházások is biztonságosabbá teszik a forgalmat, de ezen felül — az 1969. évi 160 millió helyett — 238 millió forintot irányoztak elő jövőre különféle korszerű biztosító- és távközlő berendezések felszerelésére. A járműállományt 24 villamosmozdony, 35 Dieselmozdony, 8 motorvonat, 250 személykocsi, 25 kalauzkocsi és mintegy kétezer teherkocsi beszerzésével növelik.

A vasutasok élet- és munkakörülményeinek javításával foglalkozó kormányhatározat és a bértömeg-gazdálkodásra való áttérés 1970-ben lehetőséget nyújt *több fontos bérezési probléma* megoldására. Mód nyílik arra is, hogy a munkaerőhiány következtében megnövekedő munkaintenzitást honorálják a bérben is. A szakszervezet állásfoglalása szerint azonban a jövő évre tervezett bérintézkedések sem oldanak meg minden problémát. Ezért célszerű lenne az eddiginél fokozottabban élni azzal a lehetőséggel, amely szerint *a nyereségrészesedés egy része az alapbérek növelésére, a differenciáltabb keresetek kialakítására fordítható.*

A szilveszteri közlekedés

A főváros forgalmi rendjét Szilveszter estéjén, illetve Újév napján módosítják:

A Rákóczi út és a Nagykörút kereszteződésében az Emke aluljárónál december 31-én, Szilveszter este 18 órától 1970. január 1-én 6 óráig a gyalogosok nemcsak az aluljárón keresztül, hanem a felszínen is közlekedhetnek. A gyalogosok átkelésének helyét az úttestet a gyalogjárdától elválasztó, félretolt virágtartók jelzik.

Szilveszter este 18 órától 1970. január 2-án 6 óráig a főváros egész területén — a nagyobb forgalmat lebonyolító szállodák és szórakozóhelyek bejáratait az autóbusz- és trolibuszmegállókat kivéve — a gépjárművekre vonatkozó várakozási tilalmat feloldják.

A főkapitányság kéri a járművezetőket és a gyalogosokat, hogy — tekintettel a várhatóan nagy szilveszteri és újévi forgalomra — fokozott óvatossággal, udvariasan és előzékenyen közlekedjenek. A gyalogosok, mielőtt a járdáról lelépnek, saját testi épségük megóvása érdekében figyelmesen nézzenek körül.

Kitüntették a Hotel Duna-Intercontinental építőit

A Hotel Duna-Intercontinental átadása előtt hétfőn az új szálloda kongresszusi termében a Hungarohotels és a Középületépítő Vállalat vendégül látta az építésben részt vett építő-, szerelő- és szakipari vállalatok vezetőit, legjobb dolgozóit. Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium képviseletében dr. *Keresztúri* Sándor főosztályvezető, a Belkereskedelmi Minisztérium nevében [illegible]

végén … Sopron északnyugati városrészének rendezésére. A bíráló bizottság most értékelte a pályázatra beküldött 35 tervet, s megállapította; a tervek igazolták, hogy az északnyugati városrészre kijelölt területen a régi várossal és a tájjal összhangban megoldható a tömeges lakásépítés.

A bíráló bizottság 50 ezer forintos első díjjal tüntette ki *Callmeyer* Ferenc és *Szabó* Dénes pályatervét, 35 ezer forintos második díjjal jutalmazta *Gerő* Balázs, *Kangyal* Miklós és *Mester* János alkotói közösségének munkáját, továbbá 25—25 ezer forintos harmadik díjat kapott *Molnár* Attila, *Zoltai* István, *Virágh* Lajos, *Mosoni* György és Z. *Wéber* Judit, valamint *Schwarczuk* Ágnes, *Szenci* Ottó, *Doromby* László tervezői csoportja.

MAGYAR NEMZET
Budapest
DEC 30
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

Dési Huber István
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NÉPSZAVA
Budapest
1970 FEB 28

1021

„EMBER VIGYÁZZ, FIGYELD MEG JÓL VILÁGOD...“

1944. február 25-én halt meg *Dési Huber István*, a magyar munkásosztály fia és életsorsának egyik leghitelesebb, legművészibb festőábrázolója.

Két nappal a barát temetése után, február 29-én írja le *Radnóti Miklós* az immár irodalomtörténeti értékűvé lett, oly megragadóan szépséges versét, a „Nem bírta hát...”-ot.

A fiatal barát, az „ifjabb testvér” keserve, magárahagyottsága szól itt ebből az alig huszonkilenc soros költői reminiszcenciából. Az 1944-es év „de profundis”-ából emberségében megalázottan, az ifjabb testvér, a 49 évesen elpusztult testvéri barát életének és egész festői életművének nagyszerű tanulságát volt képes összefoglalni. Itt mondja ki a költő-testvér az egész korszak oly messzetekintő, mélyen emberi hitelességű igazságát — éppen a hozzá legközelebb álló barát halálától megrázkódottan:

„Éld e rossz világot,
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte,
hogy más legyen.”

Huszonhat év távlata, Dési Huber István alig öt évtizedes, életcéljaiban és tetteiben oly egyértelmű, élete *kötelezi az utókort*, hogy a magyar proletariátus életének, bánatának és örömének, küzdéseinek és sikertelenségeinek egyik legmarkánsabb festőjét közelebb hozzuk a mához.

Dési Huber Istvánnak alig tizennégy hónappal Magyarország teljes felszabadítása előtt „megszökött a teste”. De életműve, festői ítélete, a csendes forradalmár tudatos egyértelműsége *a felszabadulás és az azóta eltelt közel negyedszázados nemzeti történelmünk szerves része, elválaszthatatlan eleme lett.*

Dési a magyar munkásosztály festője — egy olyan korban, az 1920-as évektől mindaddig, amíg „szíved megállt, a festék megmeredt”. Ő a történelmi tényszerűséget élettel, hittel, emberi rádöbbenéssel és festői rádöbbentéssel telítette meg. Ezzel és ezért lett az ellenforadalmi Magyarország egyik legmegalázottabb osztályának „hű fia” és hűségesen tolmácsoló festője. Dési „hű volt” osztályához; hű maradt önmagához, élete értelméhez, a „megfigyelt világhoz”.

Radnóti Miklós a temetés után három, mindent összefoglaló jelzőjében sűríti össze Dési Huber István egész életének értelmét. *„Hívő, igaz, okos” — írja róla. Dési hitt* „a dolgozók nehézkes népében”; azokban, akiktől elszármazott, akiknek életét élte és megmutatta. Mindebben ő *„mester és példakép”* lett, *igaz és örök* tanulsággá magasodott. De mindezt úgy, hogy *„okos értelme”* még az elroncsolódott testén is diadalmaskodott. Ez lett a forrása annak, hogy osztálya, népe „megtanul majd s többé nem felejt el...” Ez az életpálya a tudatos emberi-művészi elkötelezettségből indult el, és ugyanez égett minden rézkarcában, vázlatában, festményében egyaránt. Ezért maradt „árván világod és világunk” a halál pillanatában; de ugyanezért él és kötelez a ma élők számára is ez a festői hit és ez „a felmért tág világ”.

Már 1928-ban, visszatérve Itáliából, elkészíti a „Negyedik Rend”-ről komponált linóalbumát, amelynek egy részlete a „100%”-ban is megjelenik. Ugyanez az elkötelezett hit fogalmaztatja meg oly híressé lett tanulmányát, éppen a „Népszava” 1941. november 7-i számában, a negyedik rendről és annak művészetéről.

Ez a tudatos emberi elkötelezettsége íratta le Désivel az oly mélyen igaz, egyszerűen, de cáfolhatatlanul bizonyító sorait a „Népszava” híressé, történelmivé emelkedett 1941. karácsonyi számában is. Dési cikke is segített ekkor szétzúzni „a munkásosztály további rágalmazására spekuláló szemérmetlen jósolgatásokat”. (Kállai Gyula: A magyar függetlenségi mozgalom, 1939—1945. IV. Szikra; Bpest, 1955. 118. oldal.)

S ugyanez az elkötelezettség fogalmaztatja meg vele — a „Népszava” 1943. november 7-i számában — „Művészetünk problémáiról” szólva a nagy, a mára is oly tanulságos következtetését: *„Az idő jó festő, s még jobb kritikus. Csak a maradandó műveket őrzi meg, a gyengéket könyörtelenül megsemmisíti...”*

Ezért is emeli ő fel igazi, követendő példaképpé a mestert, „Derkovits Gyula életét és festészetét”, amely új művészetet ihletett. Olyan „új melódiát”, amelyből „a múlt bánata, a jelen küzdelme, de a jövő reménye is” kicsendülhet („Népszava”; 1942. március 22.).

Dési — amint ő maga írta le egyik jegyzetfüzeti feljegyzésében „magafaragta ember”, be merte vallani „művészi csavargásait”, azt is tiszta és nyílt emberi őszinteséggel, hogy *„sokáig magam sem tudtam, hogy mit akarok...”* De tudta: az ember egyéni fejlődése *„sohasem történik egyenes vonalban”*. Ez a fejlődés vezetett el magánál Désinél annak tolmácsolásához, ami a magyar élet valósága volt, mintegy az 1928 és 1944 közötti időben. Ahhoz a *„disszonanciához, a lefojtott érzelem, a ki nem mondott keserűség”* festői világához, amelyben és amely mögött ott égetett a *„lehúzó, komorrá tevő magyar élet”*. Ez a gondolati-eszmei „új légkör-igény” — ez teszi egyben közvetlenül is rokonná, elkötelezettségében azonossá *Dési Huber István festői* és *József Attila költői világát*. A közös emberi-művészi élménye a közös életsorsból, a közös külvárosi benyomásokból is eredő.

Dési Huber István oly rövid élete, de oly gazdagon kitárulkozó életműve — az elmondottakon túlmenően — *az elgondolkoztató mai tanulságok* egész sorát tartalmazza. Ezért lenne már nagyon indokolt egy hozzá, az életművéhez méltóan elkötelezett Dési-monográfia mielőbbi megírása, illetve megjelentetése. Olyan közel hozó, a mában elgondolkozó életműsommázat, amely megközelítően vissza próbálná adni ezt a csodálatos erővel előretekintő, oly tanulságosan szerény életet.

Timár László

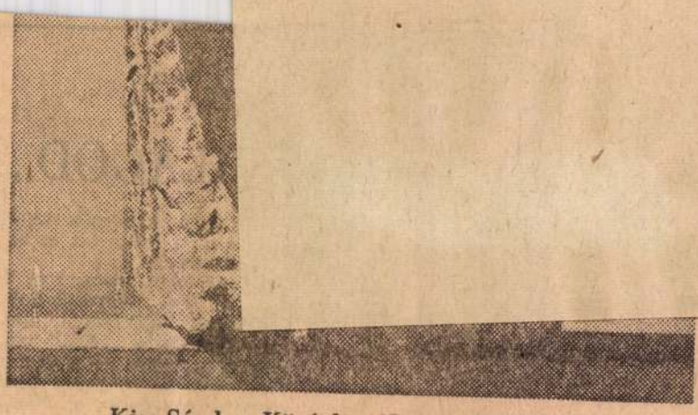

Kiss Sándor: Középkor (Szürke márvány)

jára rengeteg akadályba ütközött. Az idő múlásával, fáradtságos utánajárással valami mégis kezdett kialakulni. Áthághatatlan sziklafalként meredt előttünk az amerikai átutazási vízum. Akármelyik oldalról is közeledtünk felé, szigorú és megingathatatlan maradt. Mintha az Egyesült Államoknak különleges érdeke fűződött volna hozzá, hogy ne jussunk ki Mexicóba.

Lisszabonban a véletlen összehozott Káposztás Gyulával, az egykori magyar hadapróddal, aki nagyon szépen viselkedett 1919-ben, a Tanácsköztársaság ideje alatt. Természetes, hogy emigrálnia kellett. Hosszú hányódás után vetődött el Portugáliába, ahol letelepedett, megnősült. Ő kísérgetett hajóstársaságokhoz, konzulátusokhoz. Pedig neki is volt elég baja: az Air France légitársaság, ahol dolgozott, megszűnt s Portugáliában nem egykönnyen lehetett munkát találni. Néhány New Yorkba induló hajón kívül ezekben az időkben más utazási lehetőség nem akadt. Az amerikai konzul meg hajthatatlannak mutatkozott az átutazási vízum kérdésében. Káposztás Gyula tanácsolta, hogy kérjem a lisszaboni rendőrségen az egy-két napra szóló tartózkodási engedélynek a meghosszabbítását. Mit lehet ezekben az időkben egy-két nap alatt elintézni? Első alkalommal ezt könnyen meg is adták. Másodszor azonban ridegen azt tanácsolták, hagyjam el mihamarabb Portugáliát. Ha ezt nem teszem, nagy bajba kerülhetek, mondták. Ekkor, ugyancsak Káposztás Gyula tanácsára, megkerestem a portugál írószövetség elnökét, avval a kéréssel, interveniáljon érdekemben a rendőrhatóságoknál, hogy Lisszabonban maradhassak. Meg kell vallanom, sokáig haboztam, amíg erre a lépésre elszántam magamat. Nem morális, inkább gyakorlati aggodalmaim voltak. Előbb visszatartott, később inkább mulattam azon a gondolaton, hogy ennek a fasiszta államnak, minden bizonnyal ugyanilyen szellemű egyesületéhez forduljak támogatásért. Majd amiatt haboztam sokáig, nem fordulhat-e visszájára minden: az írószövetség még talán szigorúbb magatartásra fogja biztatni a rendőrséget. Káposztás Gyula bátorított, hogy abban a szellemi zűrzavarban, ami az egész országban uralkodik, ez nem fordulhat elő.

Írók és újságírók egyetlen közös szövetségben tömörültek Portugáliában ebben az időben. Elnökük a kormánylap szerkesztője volt. Tőle kértem levélben meghallgatást. Azonnal válaszolt és egyik nap éjszaka fél tizenkettőben jelölte meg az időt, amikor felkereshetem. Levele alapján a Figueira da Foz-i rendőrség megjegyzés nélkül megadta a két napra szóló eltávozási engedélyt. A jelzett napon éjszaka fél tizenkettő előtt pár perccel ott voltam az újság fogadószobájában. Ha óra lett volna a falon, abban a pillanatban ütötte volna a találkozó idejét, amikor a portugál írók elnöke megjelent. Méltóságteljesen viselkedő, magas, ősz férfi volt. Miután helyet mutatott, irodalomról kezdtem vele beszélgetni. A modern angolszász és latin szellemű irodalom különbözőségeiről és hasonlóságáról mondottam el véleményemet. Majd megmutattam neki *A partok elindulnak* című verseskönyvemet. Ez az egy könyvem volt birtokomban s célomnak különösképpen megfelelt, mivel címlapján ott díszelgett fényképem is. Tehát a szerző és személyem azonosságát minden kétségen kívül bizonyította, mégha a fénykép huszonhat éves koromból származott is. Elgondolkozva lapozgatta a könyvet, majd megjegyezte, a versek alakjából úgy veszi észre, hogy a latin szellemű költészet híve vagyok. Bólogattam. Megkérdezte, kit tartok a legjelentősebb költői egyéniségnek. Habozás nélkül válaszoltam: Apollinaire-t. Gondterhelt arcot öltött és megjegyezte: ő fenntartásokat érez e költővel szemben, de egyes versei azért közel férkőztek szívéhez. Közben éjfélt is elütötte volna a fogadószobához illő falióra. Úgy véltem, rátérhetek jövetelem tárgyára. Megkértem, támogassa a lisszaboni rendőrségnél kérésemet, hogy hosszabb időt tölthessek a fővárosban. Hiszen el kívánok utazni és egy-két nap alatt ma semmit sem lehet elintézni.

Felállt helyéről.

— Figueira da Fozban valóban nincs olyan atmoszféra, amely inspirálja a költőket — mondotta.

Megkért, várjak egy percig és kisietett a szobából.

Hamarosan visszatért, borítékot tartott a kezében, azonnal át is adta.

— Ezt a levelet csatolja kéréséhez — mondta.

Megköszöntem szívességét. Csak az utcán kezdtem érezni, mennyire megpróbáltató egy ilyen látogatás látszólagos könnyedsége.

Káposztás Gyula egy közeli kávéházban várakozott. Az ajánlólevél, szerencsére, nem volt eragasztva, így elolvasta.

— Jóindulatú és tisztességes hangú pártolás — mondta.

Másnap reggel benyújtottam ké-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 MÁR 30

1021

A Magyar Nemzet galériája

Dési Huber István: Téglahordó

Dési Huber István

Király Zoltán:

A növényi betegségellenállóság élettana

Az *Akadémiai Kiadó* gondozásában jelent meg *„A növényi betegségellenállóság élettana"* című kötet, melynek szerzője *Király* Zoltán tudományos főmunkatárs, a mezőgazdasági tudományok doktora. A könyv célja a fertőző növénybetegségekkel szembeni ellenállóképesség kórélettani jellegű értékelése. Művében a szerző elemzi a növény fertőzéstől független, veleszületett és a fertőzés után kifejlődő védekezési reakcióit a megbetegedésekkel szemben. Utóbbiak közül gyakoriságuk miatt a spontán, különösen az úgynevezett hiperszenzitív reakciók jelentősége a legnagyobb, melyek során a túlfokozott válaszreakció folytán a kórokozó támadásának helyén a növény szövetei elhalnak és ez gátat vet a további terjeszkedésnek, illetve a kórokozó megsemmisülését is maga után vonhatja. A kötet is ezekkel foglalkozik legrészletesebben és behatóan elemzi a hiperszenzitív reakciókat szövettani, enzimológiai, biokémiai és anyagcsereélettani nézőpontból. Jellemzi

Szeretet

Beszélgete

Hortobágyi Tiborral, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem növénytani és növényélettani tanszékének vezető professzorával beszélgettem könyvtárszobája meghitt sarkában kutatásairól, s arról, hogyan válik az oktatni vágyó ember ízig-vérig pedagógussá, hivatott tankönyvíróvá, természettudományokat népszerűsítő alkattá. Hogyan lett ilyenné ő maga.

I.

— Az alkotó embert — különösen, ha pedagógus — belső vágy sarkallja a jó ismeretnyújtásra és az oktatásra. Mindkettőt — az ismereti és a tananyagot — úgy kívánja közölni tanítványaival, hallgatóival, hogy ne váljék bennük csupán „raktári anyaggá", hanem a kölcsönhatásokkal megsokszorozódva, szellemi fegyvertárrá gazdagodjék.

— Tanítani-vágyásom már középiskolás koromban bennem szunnyadt, de hosszú ideig csak vágy maradt. Hogy

Mert mindent, ami ér

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1970 FEB 6

Dési Huber István emlékezete

Önarcképe, amely 1938-ban készült, akarattól és indulattól feszül, keze a képen szinte öklébe szorul. A háttérben Picasso női alakjai látszanak, *egy vágyott és talán soha el nem ért* tengerpart felé futva. Amit az önarckép a rajz nyelvén mond el, azt egyik ekkoriban írt levelében szavakkal is rögzíti: *„ez a szörnyű behemót teutoni gólem, itt a szomszédban, lidércnyomásként nehezedik reánk".*

Így áll előttünk a kor, amelyben élt és alkotott *Dési Huber István;* a kor, amelynek elnyomó, szörnyű atmoszférája annyira kínozta, s amely ellen egész életében küzdött.

Művész volt és forradalmár, számára a kettő egyet jelentett. Mint művész a forradalmat szolgálta, és mint forradalmár szüntelen töprengett a művészet elvi kérdésein, hogy maga is kivegye a részét a kifejezés megújhodásából, a stiláris problémák tisztázásából. Forradalmár volt anélkül, hogy engedett volna a művészetből, és művész anélkül, hogy formaproblémáktól csillapodni hagyta volna forradalmi lendületét, elvi éberségét.

Ellene volt mindazoknak, akik hajlottak arra, hogy a művészetet a napi politika szolgálólányává tegyék. „Változatlanul vallom ma is, hogy művészetünk testelelike modern kell hogy legyen, de ez a modernség nem lehet sem egy még oly forradalmi irány napi kérdéseinek ábrázolása, sem a szakma soron következő fázisa. Többre van szükségünk" — írja egy helyütt, másutt pedig így fogalmaz: „A formát lerángattuk elefántcsonttornyából. Azt hittük, elég a tartalom, s a stílus magától is megszületik, és elég kívánságaink világgá kiáltása, hogy testté váljon mindaz, ami vágyaink gőzében gomolygott. Tévedtünk." „Sztrájkokat, tüntetéseket, tömegfelvonulásokat rajzoltunk ebben az időben, negatív eredménnyel."

Vannak, akik az ilyen megállapításaiban ellentmondásokat vélnek felfedezni, de Dési Huber ismérte a tartalom és forma összefüggéseinek bonyolult voltát. Vissza-visszatérő problémája volt ez, gyakran vitatkozott róla művész- és íróbarátaival. Veres Péter Mit ér az ember, ha magyar című kötetében „a magyar képzőművészetről" írva, „ami nincs", kora festészetétől a magyar szépségeszményt kérte számon. „Ugyan, mit szólnál ahhoz — replikázott Dési Huber —, ha most hirtelen azt kívánnám Tőled, hogy hagyd a közösség problematikáját, ne kutasd, mi miért van, hanem határozd meg, de egész pontosan és lehetőleg azonnal a közösség tökéletes formáit, azaz az eszményi magyar társadalmat. Gondolom, azt felelnéd, hogy ne bolondozzak, ezt nem lehet meghatározni, erre csak törekedni lehet sok minden más között. Pontosan így vagyunk a képzőművészettel is."

Dési Huber szenvedélyesen kutatta a művészet és a társadalmi haladás összefüggését, lépésről lépésre haladva ezt kereste minden képén, ezt igyekezett meghatározni minden írásában, valamennyi előadásában, a művészetről folytatott beszélgetésekben. Ezért tekinthették méltán egyik szellemi vezetőjüknek azok, akik vele egy időben, vagy a felszabadulás után a szocialista művészet megteremtésén fáradoztak. De éppen ezért lehetett iránytű azokban az években is, amikor az eredeti célkitűzések eltorzultak.

Ma lenne hetvenöt éves, és már több mint negyedszázada halott. Példája ma is eleven hatóerő.

Bojár Iván

oldották meg a kutatóintézetek anyagi helyzetének szabályozását. A tudományos-technikai forradalom térhódítása egyre nagyobb követelményeket ró a kutatóintézetekre. Valamely felfedezés és az abból származó termék előállításának időpontja között korábban nálunk megengedhetetlenül *hosszú idő* telt el. Ennek legfontosabb oka a tudományos és az előállító szervek közötti *nem kielégítő viszony* volt. *Minimális kockázat — maximális időtartam,* így jellemezte ezt a helyzetet a miniszter. Márpedig egy új

Népfrontbizottsági állásfoglalás

Korszerű technológiát a háztájiban is

Három témakört tűzött napirendjére a Hazafias Népfront mezőgazdasági bizottsága csütörtöki ülésén: *a háztáji gazdaságok fejlesztéséről, a zártkertek rendezéséről és a kiskertmozgalomról* tartott tájékoztatót *dr. Soós Gábor,* mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes.

Mind a tsz-tagság önellátása, mind a paraszti családok személyi jövedelme tekintetében jelentős hányadot képvisel a háztáji termelés. A 60-as évek elejétől mindmáig a személyi jövedelmeknek körülbelül a *fele* a háztájiból származik. A közös gazdaságok állatállományuk nem kis részét — például a szarvasmarhák 36 százalékát, a tehenek 47 és a sertések 44 százalékát — a *háztájiban* tartják. Hosszú távon is indokolt tehát a háztáji termelés fenntartása, sőt — a korlátozott lehetőségekhez mérten — az *árutermelés korszerűsítése* is.

Sajnos, bizonyos intézkedések — különösen az állattartás terén — nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. A szarvasmarhát tartó családok száma 1961-ben még 430 ezer volt, 1967-re 290 ezerre *csökkent.* 1962 és 69 között körülbelül *egyharmadával* megcsappant a háztáji tehénállomány. Mindamellett a számítások szerint a negyedik ötéves terv végére a szövetkezeti parasztság jövedelme várhatóan 40—60 százalékban a háztájiból származik. A *munkaerő-utánpótlás* viszonylag megnyugtató, hiszen az aktív tsz-tagok mellett mintegy 400 ezer *családtagra* és csaknem 360 ezer *nyugdíjasra,* illetőleg *járadékosra* lehet számítani. A közös és a háztáji gazdaságok *együttműködését* különösen a takarmányellátás, a szőlő- és gyümölcstelepítések felújítása, a kukorica- és a burgonyatermesztésben pedig a *korszerű technológiák elterjesztése terén* kell szorgalmazni.

A földtörvény végrehajtása során az idén 60 ezer kataszrális hold zártkert *tulajdoni és használati viszonyait* vizsgálják felül, jövőre 89 ezer, 1972-ben 74 ezer, 1973-ban pedig — e munka befejezéseképpen — szintén 60 ezer kataszrális hold jogviszonyát rendezik. A *kiskertekkel* kapcsolatban a népfront aktivistái úgy vélekednek, hogy ki kell szélesíteni a *munkás-kertszövetkezetek* szervezését.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 FEB 7

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021

NAPLÓ

Hetvenöt esztendeje született — s immár huszonhat esztendeje nincs közöttünk — századunk egyik legtisztább magyar művésze, festészetünk klasszikussá nőtt mestere: Dési Huber István. Mércénk ma is amit alkotott rövid életében. Nehéz élete volt; sorsa tanította meg helyének felismerésére, s arra, mit kell tennie. A szülei által szánt pályáról — apja órás- és ékszerészműhelyének csődbejutása után — szinte gyermekfővel, alig tizenkét esztendős korában lendítette ki a kor kegyetlen ereje. Tanulmányait abba kellett hagynia, hogy ezentúl maga keresse meg szűkös kenyerét. Tizenkilenc éves volt, amikor kitört az első világháború, negyven hónapot töltött a frontokon, tüdőbajjal tért haza. De ezekben a nehéz években ismerte fel hivatását is. A Tanácsköztársaság leverése után Budapestre érkezve, huszonnégy esztendős fejjel hozzálátott, hogy végigjárja a felismert utat — művész legyen. „Mintha eddig leélt huszonnégy évem alatt folyton ezt kerestem volna, olyan mohón vetettem reá magam" — írta később önéletrajzában. Tanult az Iparművészeti Iskolában, majd mivel az ott tanultak nem elégítették ki szomjúságát, Podolini Volkmann Artúr szabadiskolájában. Festői pályája Olaszországból hazatérve indult — addig csupán grafikával foglalkozott. A festő Dési Huber munkásságát kezdetben a kubizmus formai hatása befolyásolta — e korszakban született munkái közül a Csendélet sarlóval és kalapáccsal, a Vasmunkás és a Tömeg kompozíciókra kell emlékeznünk —; majd a formai kísérletek és a kifejezni kívánt tartalmak gondolati szintézise valósult meg munkásságában. Törekvéseit ismét csak saját szavaival adhatjuk vissza legteljesebben: „Változatlanul vallom ma is, hogy művészetünk teste-lelke modern kell, hogy legyen, de ez a modernség nem lehet sem egy még oly forradalmi irány napi kérdéseinek ábrázolása, sem a szakma soron következő fázisa. Többre van szükségünk. Művészetünk gyökereinek az emberi élet legtávolabbi zugába is el kell érnie, csak így szívhat fel minden életnedvet magába; emellett vissza kell állítanunk a kutatómunka becsületét is." Ezek a mondatok arra figyelmeztetnek, hogy művészetünknek biztos alapjai vannak Dési Huber írásaiban és művészetében. Programja érvényes: „Az ember végül is önmagán át fejezi ki az osztályt, amelyben gyökerei élnek, s a népet, amelynek osztálya egyik része."

mérleget is készítettek a te-
okozta károkról, és a végzet
munkából levontak bizonyo
tanulságokat. Pénteken ezek-
ről tájékoztatta az újságíró-
kat *Kiss* Dezső miniszterhe-
lyettes.

A KPM közúti igazgatóságainak a hó eltakarítása, a síkos utak szórása várhatóan *200—250 millió forintjába kerül.* Az utak felfagyása következtében előálló károk 300—400 millió forint között lesznek. Az elmúlt hetekben, hónapokban a rendelkezésre álló 70 hómaróból 48-at Dunántúlon foglalkoztattak, s hogy a következő években még gyorsabban helyreállíthassák a fő útvonalakon a közlekedést, *az idén újabb húsz hómarót vásárolnak, húszra pedig feladják a rendelést.* A közúti igazgatóságok, amelyek sok helyen élvezték a párt- és tanácsszervek, a honvédség támogatását, különösen jól dolgoztak Somogy, Fejér és Győr megyében. Somogyban például 60 községben állítottak ki *közerőt* az útvonalak felszabadítására.

A gyorsabb hóeltakarításnak azonban nemcsak gép feltételei vannak. Előfordul például, hogy egy-egy hóva befújt útszakaszon két-háromszáz személygépkocsi, húsz harminc kamion is elakadt. A sok jármű — jó néhánya gazdája is otthagyott — *akadályozta az út megtisztítását.* Ezért a KPM a jövőt illetően azt tervezi, hogy a főútvonalak egy-egy szakaszát addi *teljesen lezárja — korlátta*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

KÖNYV VILÁG

1972 AUG

Dési Huber István

1021

Dési Huber István: Önarckép Picasso-képpel (1938) — Mezei Ottónak a Corvina kiadásában megjelenő Dési Huber-monográfiájából

egenforgalom évadja. Sokan látogatnak hoz-
, jóbarátok, ismerősök. Mit adhatunk nekik
ni rögzíti itt szerzett emlékeiket?
íthetjük jobb tájékozódásukat Magyarország-

a számos idegen nyelvű kiadványával segít efféen. Hazánkat és fővárosunkat, vidéki városainkat pítészeti műemlékeinket mutatják be a díszes albumok, a Corvina Városalbum-sorozat és a nlékek-sorozata. A kiadó útikönyvei pedig ortogatottabb idegenforgalmi helyeiről, Budaalatonról nyújtanak minden részletre kiterjedő gazítást.

.BUMOK

L'aspect particulier de la presqu'île de Tihany

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 FEB 6-

NÉPSZAVA
Budapest

FEBRUÁR 6

DÉSI HUBER ISTVÁN
Kossuth-díjas festő és grafikus, a szocialista realizmus képviselője, a kommunista mozgalom harcosa születésének 75. évfordulója.

A. SZ. POPOV
orosz tudós 70 esztendeje a világon elsőként adott rádiójeleket egy tengeri katasztrófáról.

RÉKAI NÁNDOR
zeneszerző és karmester születésének 100. évfordulója.

ZSOLT BÉLA
újságíró, publicista, költő, író 21 esztendeje halt meg.

DONÁTH LAJOS
zeneszerző, színházi karmester születésének 102. évfordulója.

CARLO GOLDONI
olasz drámaíró, a realista olasz jellemvígjáték megalkotója 177 esztendeje halt meg.

TREFORT ÁGOSTON
író és kultúrpolitikus születésének 133. évfordulója.

felszerelését? De mérlegelni kell ezt az álláspontot... Meg kell engedni egy házon belül azonos kivitelezésű rácsok fölszerelését, azzal a megkötéssel, hogy azok a gyerekek felnövésével leemelhetők legyenek.

...elősségüket?

...zőt, hogy a városképet fontosabbnak tartotta, mint a gyermekek életét?

Ahhoz, hogy hathatósabban és gyorsabban intézkedjenek, ezt kellene mindnyájuknak *érezni* és *megérteni*.

1970 JAN 4

1021

„Becsületreméltó Értelmesek és Gondosok"

A Ferencváros megírta történetét

A Ferencvárosban mindig otthonosak voltak a múzsák. Másfél évszázad alatt sok nagy író, költő, jeles művész született, élt és alkotott az öreg Franzstadtban, „a város peremén". Mostanában már *Klió*, a történetírás múzsája is hazajár a kerületbe: a tanács volt a szálláscsinálója vagy tíz évvel ezelőtt. Akkor kezdték gyűjtögetni, feldolgozni *a Ferencváros helytörténeti, kultúrtörténeti emlékeit.*

Kincskereső krónikások

Megsárgult, öreg matrikulákból, telekkönyvekből, levéltárak ódon iratcsomóiból, elöljárósági aktákból, régi újságokból, munkásmozgalmi dokumentumokból ásták elő kincskereső buzgalommal a kerület múltját *a helybeli önkéntes kutatók, krónikások.* Tanár, könyvtáros, újságíró, muzeológus, pap, levéltáros, statisztikus — *csupa kerületi patrióta.* Köztük is talán a leglelkesebb egy hajdani színinövendék, aki miután 1943-ban a ferencvárosi kaszárnyában eljátszotta a magyar *Svejk* szerepét, szentül megfogadta: törjön le a lába, ha még egyszer beteszi a Ferencvárosba. Most ő a népművelési osztály vezetője, jól áll a lábán, és számára a Mester utca a Grand Boulvard, a IX. kerület a szeretett szűkebb haza. *Xantus Zoltánnak* hívják, a tudós *Xantus János* unokája. Ő szerkesztette az 1959-ben megjelent első helytörténeti monográfiát és az új gyűjteményes kötetet is, amely *a felszabadulás 25. évfordulójára lát napvilágot.*

A kötet a városrész *csaknem 200 esztendős* történetének hiteles, eleven krónikája. Virágnevű utcák *(Viola, Bokréta, Liliom)* őrzik ma is az egykori kertészetek emlékét, latin nyelvű iratok a kebelbeli polgárok legalázatosabb folyamodását, hogy *a Kecskeméti kapun kívül fekvő névtelen külvárosuk Ő Legszentebb Felsége, I. Ferenc nevéről neveztessen.* 1792 decemberében aztán a *Helytartótanács* leirata tudtára adta a *„Becsületreméltó Értelmesek és Gondosok!"* címmel illetett Pest városi tanácsnak, hogy Ferenc császár a kérést kegyesen jóváhagyta. Ez a 177 éves dokumentum *a Ferencváros keresztlevele.*

Írók, költők, múzsák hajléka

A névadás, a császári keresztapa mit sem lendített a sárba ragadt városrészen. Még 50 év múlva is így említi egy pestbudai bédeker: *„...a legkisebb és legtekintélytelenebb a pesti külvárosok közül... Jövendője leginkább nemesített marhatenyésztés és terjedelmes kerti és mezei munkálkodás leend."*

Jókai másképpen látta és jobb prófétának bizonyult. *És mégis mozog a Föld* című regényében a ferencvárosi homokpuszta helyére *paloták hosszú sorát és száz meg száz iparűző gyár kéményét* álmodta.

S a valóságban mit láthatott a fiatal Jókai a Ferencvárosban? Az alacsonyan fekvő, szűk utcákat, a szegényes házacskákat, amelyekről *Wesselényi Miklós* is ír árvízi naplójában. Az akkor még új Kálvin téri református templomot, *Fáy András* kerti lakját a hajdani *Tehén utcában* (most *Kimizsi utca*), a híres *Két Arany Oroszlán* vendégfogadót a Ráday utca sarkán. Ismerhette az Üllői út 17. szám alatti *Bártfay-házat* is. *Bártfay László*, a Károlyi grófok „titoknoka" házában volt *a reformkor irodalmi szalonja, Kisfaludyék Aurora-körének otthona. Vörösmarty, Kazinczy, Kölcsey, Czuczor Gergely, Virág Benedek*, a nyelvújító *Helmeczy* („ki a szókat elmetszi") és más irodalmárok mellett festők, színészek, ifjú politikusok, a szabadságharc szellemi előkészítői és irányítói is itt találkoztak.

A Bártfay-házzal szemben lakott később *Arany János*. Az Üllői út *Táncsics Mihálynak* is otthont adott, néhány évtized múlva pedig *Móricz Zsigmondnak, Kosztolányi Dezsőnek*. A kerület lakója volt hosszabb-rövidebb ideig *Mikszáth, Gárdonyi, Krúdy Gyula, Thaly Kálmán, Vajda János*. S a Gát utcában született *József Attila*, gyerekfejjel a Ferencvárosi pályaudvarra járt fát és szenet lopni, cukorkát és vizet árult az Üllői úti Világ Moziban.

A magyar irodalomtörténet ragyogó fejezetei fűződnek a Ferencvároshoz.

A munkásmozgalom bölcsője

Kiváló művészek is éltek, alkottak itt: *Dési Huber István*, a munkásfestő, *Bihari János*, a múlt századi híres muzsikus nevét, életművét ugyancsak büszkén írták be a kerület krónikájába.

Küzdelmes, véres és dicsőséges fejezetei is vannak ennek a krónikának. A Ferencváros *a magyar munkásmozgalom egyik bölcsője volt.* Több mint száz éve egy Üllői úti műhelyben alakult meg az *Általános Munkásegylet.* A múlt század második felében már mozgolódni, szervezkedni kezdtek a malommunkások, majd a közvágóhidak székálló legényei. A Klotild utcai *Hengermalom, a Gizella-malom, a Fegyvergyár* munkásainak sztrájkharcairól gyakran számolt be a korabeli *Népszava.* És beszámolt a sztrájkolók „hátországáról", a ferencvárosi szükséglakásokról, a Gubacsi úti telep férges deszkabódéiról, a kiserdei „néger falu" sárkunyhóiról, a Mária Valéria telep barakkjairól, a munkanélküliek nyomoráról, *Róbert bácsi* Kálvin téri népkonyhájáról.

„A Ferencváros olyan elsorvadt életet él, amiről alig van valakinek fogalma — írta Móricz Zsigmond a Pesti Naplóban. — *Termény- és emberraktár az egész kerület. Százezer ember lakik benne, annyi, mint Debrecenben, de csak raktárszerűen, s ennek a lakosságnak nagyobb fele szegénység."*

A ferencvárosi szegénység hősöket, vezetőket és mártírokat adott a munkásmozgalomnak. *Hámán Katót, Stollár Bélát, Kreutz Róbertet*, az ifjúmunkásokat, akik 1937 szeptemberében vascsővel, biciklilánccal támadták meg a Tompa utcai nyilasház fegyveres banditáit. Róluk és a többi névtelenről is szól a kerület krónikája, a ferencvárosi költők versei, a veteránok, élő szemtanúk emlékezései.

„Franzstadti" specialitások

S hogy a ferencvárosi körkép teljes, a hely- és kultúrtörténet hiánytalan legyen, helyet kapott a kötetben néhány „franzstadti" specialitás is. Beszámoló *a régi hangulatos kiskocsmákról*, amelyeket Krúdy Gyula is kedvelt, megénekelt, a Ferenc körúti Pápa-féle *irodalmi tejivóról*, amely a Horthy-korszakban a kezdő írók, művészek, ifjú tudósok Pilvax-kávéháza volt, és ahol 300 magyar és külföldi lap várta a vékony pénzű vendégeket. Meg egy kis *sporttörténet:* természetesen a *Fradiról*, amely 1900 márciusában játszotta első mérkőzését Óbuda csapatával.

A kötet már a nyomdában van, de a kerület története folytatásos mű. Az élet nap mint nap tovább írja, és kívánjuk, hogy szép, derűs fejezetekkel gazdagodjék. A ferencvárosi patriótákat, az önkéntes krónikásokat pedig valóban megilleti az a cím, amellyel a Helytartótanács, a cikornyás latin hivatali formula szerint, elődeiket szólította: „Becsületreméltó Értelmesek és Gondosok."

Vajk Vera

NÉPSZAVA
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

rnapi mozaik

AK A SZÁMLÁLÓBIZTOSOK

szerint a mintegy 41 000 szám-ó az előírásoknak megfelelően, munkáját. Csupán a hóvihar nehezítik néhol az összeírást. nák, ha a számlálóbiztosok a az összeírásra. Az összeírással udnivaló: ha az összeírt sze-született, a lakásösszeíró ív kell tenni; a családi állapot helyzet az irányadó; születési t kell tekinteni, ahol az édes-etésének időpontjában állandó

Előkészítő tanfolyam

A Felsőfokú Villamos-energiaipari Technikum (Budapest, XIII. Üteg utca 15.) előkészítő tanfolyamot indít az 1970—1971. tanév felvételi vizsgáira. Jelentkezési határidő 1970. január 20.

Váratlan látogató

Miguel Ribeira Sao Paulo-i lakos családjával a televízió műsorát nézte, amikor váratlan látogató zavarta őket. Nagy zaj közepette beszakadt a szoba mennyezete és egy ló esett a meglepett családtagok közé. Valószínű, a ló a közeli legelőn megvadult és futtában rálépett a domboldalba épített ház tetejére.

Lezárják a földalatti Deák téri állomását

A földalatti Deák téri állomását átalakítási munkálatok miatt, mintegy három hónapra, üzemen kívül helyezik, peronjait mindkét irányban lezárják. A 87-es autóbuszjárat útvonalát meghosszabbítják, a 87/A, 87/B, valamint a 99/Y jelzéssel új autóbuszjáratok indulnak.

Hasig érő hóban a ménes

A Bükk-fennsíkon, Csipkéskúton nevelik a fajta eredeti helyének megfelelő körülmények között, a lipicai csikóménest, mely az utóbbi napokban már több mint félméteres hótakarót tapos.

Születésnapi köszöntő

Nyolcvanadik születésnapját ünnepelte Sztojanovics Adrienne, a Szilágyi Erzsébet Leánykórus alapítója, aki évtizedeken át volt az énekkar vezetője.

JÓL TELELNEK A VETÉSEK

A vidéki mezőgazdasági üzemekből érkezett jelentések szerint a 60—70 centiméter vastag hóbunda alatt kitűnően telelnek a vetések. A hó hőszigetelő hatására az elmúlt hetekben különösen nagy szükség volt. A mínusz 15—18 fokos hideg ugyanis különben súlyos károkat okozhatott volna a gabonavetésben. A vidéki üzemek összesítése alapján pontosan felmérték, hogyan alakul az idei gabona-vetésterület. Megállapították, hogy az utóbbi három évi jó termés a kenyérgabonát a jól jövedelmező növények közé emelte. A termelési kedvet tükrözi, hogy a gazdaságok az elmúlt év őszén 2 millió 323 ezer holdon vetettek kenyérgabonát. A búza az elmúlt évinél 42 000 holddal nagyobb területet foglal el.

Volt, nincs — de sok

Július elején nagy propaganda után az Egyetem utcában megnyílt egy eszpresszó-cukrászda, mely december közepén már le is húzta a rolót. Helyén pedig — minden külön értesítés nélkül — most megnyílt a Károlyi cukrászda.

Nem nagy ügy — mondhatják egyesek, de itt nem egy egyszerű cukrászdáról van szó, ugyanis a bezárt üzlet a cukorbetegeké volt, akik hamar megkedvelték az itt készített kiváló minőségű diabetikus sütemények, tésztaféléket.

Az üzemeltető, az V. kerületi Vendéglátóipari Vállalat szerint azért kellett megszüntetni a diabetikus cukrászdát, mert csekély volt a forgalom, az üzlet veszteségesen dolgozott. Talán elfogadnánk ezt az érvelést, ha nem állna rendelkezésünkre egy jó példa. A VII. kerületi Vendéglátóipari Vállalatnak a Rákóczi útról — az ott felépült Könyváruház miatt — el kellett költöztetnie a diabetikus Babkávé cukrászdát a Wesselényi és Akácfa utcák sarkára. Ezen az eldugott helyen is megél és rentábilis a Babkávé, igaz viszont hogy üzemeltetői a diabetikus készítményekből szállítanak több csemege- és I árusítjá másik Ezzel dással teséget cukrás megmaradhat feladata mellett. Mi elhamarkodottnak tartjuk az V. kerületi Vendéglátóipari Vállalat azon cselekedetét, hogy nem egészen féléves tapasztalat alapján bezárta az Egyetem utcai diabetikus cukrászdát — hiszen még meg sem ismerhették — és az eszpresszóktól zsúfolt Belvárosban nyitott — egy újabb eszpresszót, ahol az orvosi előírások értelmében nem is árusíthatnak diabetikus készítményeket. (vándor)

Lottó nyereményjegyzék

Az 1. játékhéten öttalálatos lottószelvény nem volt. A négytalálatos szelvények száma 21, a nyeremény egyenként 161 374 forint. Háromtalálatos szelvény 2658 van, ezekre egyenként 637 forintot fizetnek. A 99 933 kéttalálatos szelvény egyenkénti nyereményösszege 20 forint.

Forrada... Miniszertanácsa elnöket, Péter János külügyminiszter Maung Lwin ezredes, külügyminiszternek küldött üdvözlő táviratot.

*

Demeter Sándornak, a Kulturális Kapcsolatok Intézete alelnökének vezetésével szombaton kulturális küldöttség utazott Havannába az 1970—71. évi magyar—kubai kulturális munkaterv megtárgyalására és aláírására.

Elhunyt Rózsa László fotoriporter

72 éves korában elhunyt *Rózsa László* fotoriporter, a magyar sajtófotósok doyenje. Rózsa László a felszabadulás előtt Németországban, majd később Hollandiában dolgozott. Hazatérése után a Népszava, majd a Szabad Föld munkatársa volt. Fotóival számos hazai és nemzetközi kiállításon nyert díjat. Fáradhatatlan sajtófotós volt élete utolsó napjáig.

Temetéséről később történik intézkedés. *(MTI)*

Műsorok

8.51: Rádióreklám. 8.53: Hanglemez M. K. 8.56: Zenekari muzsika. 10: H. Időj. 10.05: Luxemburg grófja. Operettrészl. 10.30: Tánczene. 12: H. Lapszemle. Időjárás. 12.10: Jó ebédhez szól a nóta... 12.50: Tiszta szívvel. Barcs Sándor műsora. 13: Zeneművészeink reflektorfényben... Meixner Mihály műsora. Közben: 13.40: Kozmosz. Tudományos magazin. 14.40: Szilágyi Éva etiópiai útijegyzete. 15: H. Időj. 15.08: Eileen Farell és Richard Tucker Verdi-kettősöket énekel. 15.42: Könnyűzene. 15.58: Pjotruska — Karácsonyi Benő regényének rádióvált. 16.58: Műsor. 17: H. Időj. 17.05: Faluról — falunak muzsikával. Felsővadász. 18.08: Lovik Károly novellája: A kompnál. 18.23: Szórakoztató zene. 18.58: Műsor. 19: H. Időj. Totóeredmények. 19.10: Alku. Arthur Miller színműve. 21.36: Ábrahám Pál operettjeiből. 22: H. Időj. 22.10: Sporthírek és totóeredmények. 22.15: Dzsessz. 23: Robert Goffin belga költő verseiből. 23.15: Barokk muzsika. 24: H. Időj. 0.10: A csavargókirály. Részl. Friml operettjéből.

Petőfi rádió

7: Az evangélikus egyház félórája. 7.30: Orgonamuzsika — Bach-művek. 8: Haydn: Orlando lovag. Operarészl. 9: Zenei anyanyelvünk. Sárosi Bálint műsora. 9.10: Fúvósesztrád. 9.32: Tallin énekel. 10.25: Esti mese. 10.40: „Röpülj páva" felszabadulási népdalverseny, 8. elődöntő. 20: Tv-híradó. 20.20: Maigret felügyelő. 21.20: Művészportré. Faragó András operaénekesről.

Pozsonyi tv

17.20: Anyegin. Puskin művének tv-változata. 19: Tv-híradó. 19.20: Sporteredmények. 20.20: Filmműsor. 21.50: Tv-híradó.

Hétfő

Kossuth rádió

4.30: H. Időj. 4.33: Zenés műsor. 8: H. Időj. 8.05: Műsorok. 8.15: Mit üzen a rádió? 8.50: Könyvespolc. 9: A BM Duna Művészegyüttesének népi zenekara játszik. 9.25: A hét előadóművésze: Leonard Bernstein. 10: H. Időj. 10.05: A csudálatos Mary. X. 10.27: Prokofjev: Keringőszvit. 10.57: Vakációs iskolarádió. 11.32: Schubert- és Wolf-dalok. 12: Déli krónika. 12.20: Ki nyer ma? 12.30: Tánczenei koktél. 13.15: Népi zene. 13.45: Válasz a hallgatónak. 14: Édes anyanyelvünk. 14.05: Bartók-művek. 14.29: Mai témák — mai dalok. 14.39: Szabó Pál: Gyerünk, emberek! 15: H. Időj. 15.05: Egy magyar nábob. Rádiójáték. I. 15.52: Ortutay Gyula bevezetője a Kis magyar néprajz c. előadássorozathoz. 16: A világgazdaság hírei. 16.05: Beíártam széles e világot... 16.27: A mikrofon előtt: a főváros tisztiorvosa. 16.47: Részl. Lendvay Kamilló—Szenes Iván zenés játékából. 17: H. Időj. 17.05:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

Dési Huber István

FEB 23

FEBRUÁR 24

FRANKEL LEÓ,
a nemzetközi és a magyar munkásmozgalom kiemelkedő egyénisége 125 éve született.

HANKÓCZY JENŐ,
a Gabona- és Lisztkísérleti Állomás első igazgatója születésének 90. évfordulója.

DÉSI HUBER ISTVÁN
festőművész 25 esztendeje halt meg.

HERCZEG FERENC
író halálának 15. évfordulója.

SZENTGYÖRGYI WEISZ JÓZSEF
orvos, a hazai meteorológiai prognosztika megalapítója 145 éve született.

HENRIETTE RYWOSSZ,
a lengyel munkásmozgalom kiemelkedő alakja születésének 71. évfordulója.

K. A. FEGYIN
szovjet író 77 éve született.

BERZSENYI DÁNIEL
költő, a magyar költészet kiemelkedő alakja halálának 133. évfordulója.

BESSENYEI GYÖRGY
író, filozófus, kultúrpolitikus, a magyar felvilágosodás első szakaszának vezető alakja 158 esztendeje halt meg.

WILHELM GRIMM
német író és meseíró születésének 183. évfordulója.

ben tanulni, szemináriumra járni, áldozatot hozni.

— Áldozatot hoztak, de semmi mást. Egy koszos lakást nem tudok szerezni, hogy megesküdjünk Évával.

— Kivel?

— Évával.

— Te az én lányommal? Te hosszú hajú anarchista, hippi, cipzáras, te merészelsz...

— De Gyula bácsi, én komolyan...

— Elég! Nem gondolja a fiatal úr, hogy zavar bennünket...

— Apu, Feri — rohant oda Éva, amikor Feri felpattant. — Ne butáskodjatok...

Éva apja hajthatatlan volt. Hetekig gyötörte lányát, hogy szakítson Ferivel, aki lenézi őt, aki kineveti, mert áldozatot hozott. Ő tíz évig várt lakásra s boldog volt, hogy megkapta, Feri meg lázadozik, mert nem viszik

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 — 11.

JELENKOR

Dési Huber István

6,— Ft

1021

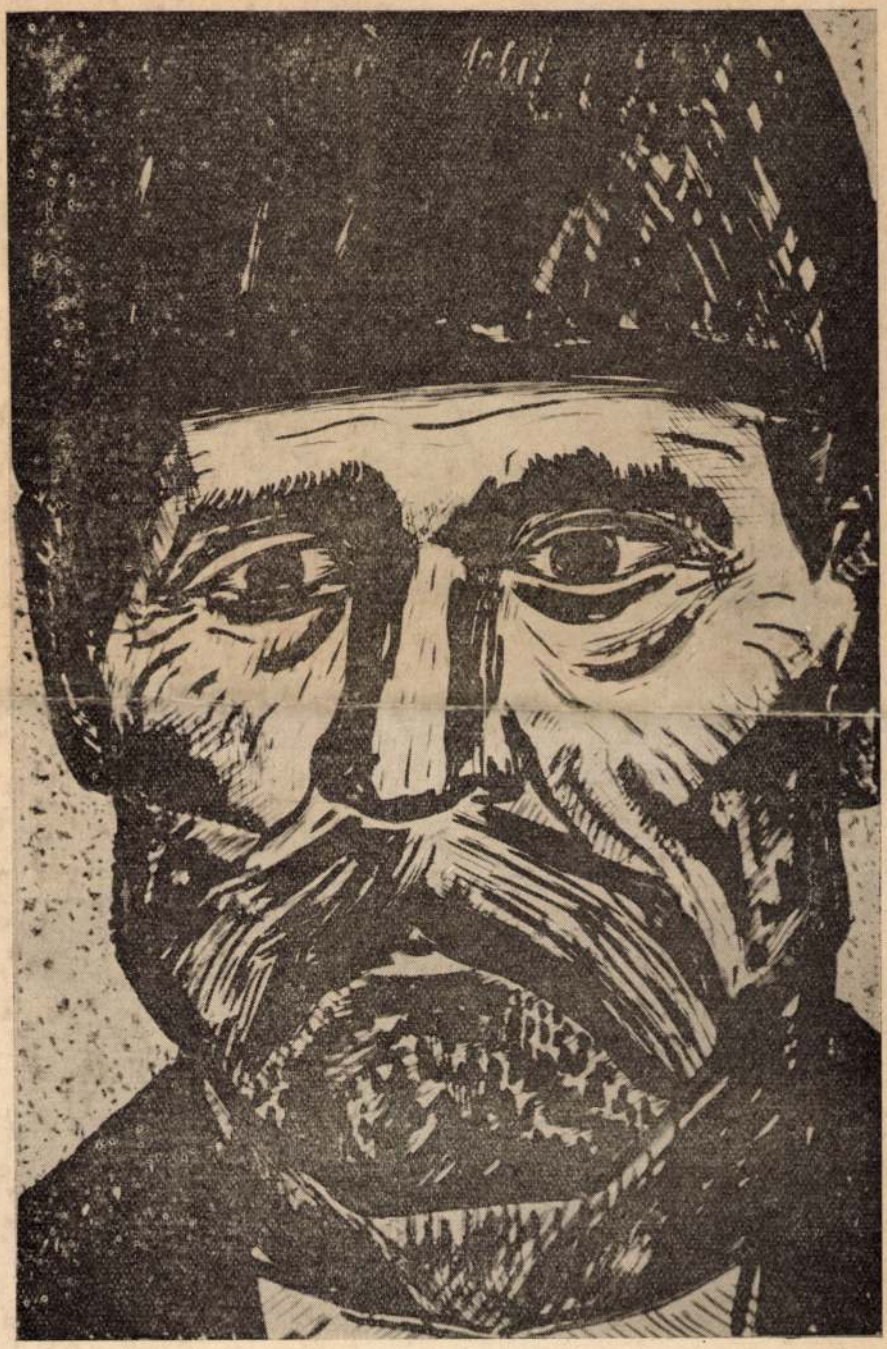

DÉSI HUBER ISTVÁN rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber

TÜKÖR

1966 MÁJ 2

1021

PÉNTEK

8.20—18.25: ISKOLA-TV: **Orosz nyelv** (középisk. III—IV. oszt.): Grisa, Andrej, Mása és a társadalmi bíróság. (Az V. 22-i adás ism.) **9.05: Tanulmányi kirándulás** (ált. isk. 7. oszt.): fizikához. — Hajógyártás.

9.35: Műsorismertetés. 9.36: A szerelem évei. Magyarul beszélő bolgár film (14 éven felülieknek). **10.50: Telesport** (ism.).

A bolgár film a nagy korkülönbség miatt zátonyra futott házasságok problémáival foglalkozik. Amikor az idősebb házastárs, már érett fejjel, egy elhibázott házasság foglyaként talál rá az igazi élettársra. Ekkor azonban legtöbbször már nemcsak két ember élete kerül választót elé, hanem gyermekeik sorsa is bonyolítja a döntést.

Dési Huber István: Önkínzó önarckép

11.05: Gondolatok egy utcanévhez. Dési-Huber István. Magyar kisfilm.

14.30: ISKOLA-TV: **Tanulmányi kirándulás** (ism.). **16.45: Orosz nyelv** (ism.) **17.10: Kémia** (középisk. I. oszt.): A periódusos rendszer IV. oszlopa, I. rész (ism.). **18.10: Az iskola-tv postája.** Műsorkalauz — pedagógusoknak.

Dési Huber István

1969 MÁR 14

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

102

— DÉSI HUBER ISTVÁN nevét vette fel a Lobogó utcai általános iskola. A névadó ünnepségen a Kossuth-díjas festőművészről, a szocialista képzőművészek csoportjának szervezőjéről dr. Ortutay Gyula akadémikus, a művész egykori harcostársa emlékezett meg.

iroc
zen
má
sül
me
Csa
hat
kép
szá
A mai francia ifjúság egy sa-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1969 MÁR 13

DÉSI ÚTTÖRŐ-CSAPAT

1021

A nagymagyar proletárfestő, Dési Huber István nevét vette fel a József Attila telep 1. számú általános iskola úttörőcsapata. A ma délelőtti ünnepélyes csapatgyűlésen megjelent a festő özvegye is.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

MAGYAR NEMZET

1969 MÁR 14

1021

— **Dési Huber István nevét vette fel** csütörtökön a IX. kerületben a Lobogó utca 1. alatti általános iskola, a Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója alkalmából. A kerületi úttörőházban rendezett névadó ünnepségen a Kossuth-díjas festőművészről, a szocialista képzőművészek csoportjának szervezőjéről, dr. Ortutay Gyula akadémikus, a művész egykori harcostársa, barátja emlékezett meg.

— „Komplex 69" elnevezéssel

nagy építkezési program való-
sul meg Szekszárdon: *mint-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 MÁJ 1.

Napjaink

Dési Huber István

1021

Seres János fametszete.

NAP

VI. ÉVFOLYAM 5. SZÁM IRO

A májusi gondolat

A háború és a fasizmus embereket s könyveket pusztító vihara sodorta el egy sokáig féltve őrzött szo-

1967 MÁJ 2

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

Dési Huber István

1021

Derkovits Gyula mellett a munkásosztály legnagyobb festőművészéről, Dési Huber Istvánról hallhatunk ma a Szépművészeti Múzeumban értékes előadást. A fiatalon, 49 éves korában elhunyt nagy művészt 1944 februárjában Radnóti Miklós így búcsúztatta: „A sorsod ellenére voltál mester / és példakép. Hívő, igaz, okos / a munkáló idő emel ma már, / hiába omlik rád sír földje most."... Szabó Júlia művészettörténész tartja az előadást, este 6 órakor.

Stanley Levinson

IBUSZ-utazással

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési-Huber István

MAGYAR NEMZET

„Antiklerikális" kiállítás a Ferencvárosban

„Hirdetem minden csudatételedet" (Zsoltárok 9.2) című, a *Magyar Nemzeti Galéria* anyagából válogatott *antiklerikális kiállítás* megnyitására invitálta látogatóit a napokban a *Ferencvárosi Pincetárlat.*

A tárlat azonban egészen mást mutatott, mint amit a cím ígért. Tévedés ne essék, nem klerikális kiállítást láttunk; de antiklerikálist sem. A felsorakoztatott tízegynéhány képnek egyszerűen semmi köze nem volt a klerikalizmushoz. Avagy *Dési-Huber* István *Hollókői vörös feszülete,* vagy *Berény* Róbert *Hagymás csendélete* nem egyszerűen tájkép, illetve csendélet? Az pedig végképp érthetetlennek tűnik, hogyan kerülhetett társaságukba — és *Barcsay, Hincz, Berda* Ernő és *Ámos* Imre képeinek társaságában — *Batthyány* Gyula *Magyar ábránd* című elviselhetetlenül dilettáns giccse.

A látogató azonban — mégis — többé-kevésbé megnyugodva távozik a Ferencvárosi Pincetárlat teréből. Mert abból ugyan semmit sem kapott, amit ígértek neki; de legalább látott néhány jó képet. És ez is valami.

H. Gy.

nyéki kocsikázásra, ezzel bizonyítva állításának igazát. Kállai Gyulát már „megutaztatták" a borsodiak az ügy érdekében, de az országgyűlés elnöke mindvégig barátságos mosollyal, szemrebbenés nélkül állta a huppanókat.

— Azt mondták akkor — emlékezik vissza a „rázós" kalandra Kállai Gyula —, hogy nézzem csak meg, ahogy kiérünk a megyéből, az utak elsimulnak, mintha csak Borsodot verné gödrökkel az isten. „Nézem én — feleltem —, de nézzük meg azt is, ha a Nyírségből jövünk Miskolc felé, hirtelen mennyi nagyüzem, gyár tűnik a szemünkbe." Úgy gondolom, a gyárak is érnek annyit egy-egy megyének, mint az utak. És ahol nagy a teherforgalom, ott jobban kopik az úttest. Így néha a baj mégis csak fejlődést jelez. A borsodiaknak talán lehet okuk panaszkodni az utak állapotára, de a megye fejlődésére aligha. És előbb-utóbb az utakra is sor kerül.

*

Megírtuk pénteki T. Ház rovatunkban, hogy Pétervári János és még többen is, csak azért utaztak fel Kiskőrösről, hogy képviselőjük, Kelemen

Dési Huber István

1968 OKT 31

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

IZZÓ

1021

Dési Huber István nevét veszik fel

Az újpesti spirálgyártás KISZ-alapszervezetének vezetősége elhatározta, hogy a legközelebbi taggyűlésükön — mely előreláthatóan november 10. körül lesz — felveszik Dési Huber István nevét.

körnek talán a legszebb példája, hogy betegség, szabadság esetén külső segítséget nem kérnek, a munkát önmaguk elvégzik. Anyagváltoztáskor tárgyalnak a gép szerkesztőivel, s a műhelybe csak

Dési Huber

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 OKT 31

IZZÓ

Dési Huber István nevét veszik fel

1021

Az újpesti spirálgyártás KISZ-alapszervezetének vezetősége elhatározta, hogy a legközelebbi taggyűlésükön — mely előreláthatóan november 10. körül lesz — felveszik Dési Huber István nevét.

dája, hogy betegség, szabadság esetén külső segítséget nem kérnek, a munkát önmaguk elvégzik. Anyagváltozta-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

Dési Huber István

1969 T LB 2.3

HÍRE

Bu

1944. fe
tüdősza
Dési-H
gyar p
inas, p
hordó, —
ezüstmův
Megjárta
poklát, a
bajjal tér
alapismer
szerezte,
módszeres
keny rés
galomban
tással vol
művészeti
tályöntud
szén dolg
rasztokat
tartással t
tét, s bet
rengetege
cialista m
gyar nép
között ta

A NAP KEL 6,37, NYUGSZIK 17,19 ÓRAKOR.

A HOLD KEL 9,09, NYUGSZIK 0,26 ÓRAKOR.

1021

25 ÉVE,

1944. február 24-én, a budakeszi tüdőszanatóriumban hunyt el Dési-Huber István, a nagy magyar proletárfestő. Volt kovácsinas, pikkoló-fiú, kifutó, zsákhordó, napszámos, míg végül az ezüstművességnél állapodott meg. Megjárta az első világháború poklát, ahonnan súlyos tüdőbajjal tért vissza. Festészeti alapismereteit autodidaktaként szerezte, csak később fogott módszeres rajztanuláshoz. Tevékeny részvétele a munkásmozgalomban megtermékenyítő hatással volt művészetére. Minden művészeti alkotásán átizzik osztályöntudata. Képeinek javarészén dolgozó munkásokat, parasztokat ábrázolt. Szívós kitartással tökéletesítette művészetét, s betegen, nyomorogva is rengeteget festett. A harcos szocialista művész életművét a magyar nép kiemelkedő értékei között tartja számon.

65 [illegible]

Azokkal, akikkel hétfői napokon, a labdarúgó-nagyüzem idején, telefonon találkozunk, illetve írásaikkal rendszeresen felkeresik szerkesztőségünket, *szombat délelőtt személyesen is „randevúztunk"*. A Népszabadság-székház földszinti klubjában

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1959 FEB 16

1021

Dési Huber István

35 éve távozott el az élők sorából Dési Huber István, postumus Kossuth-díjas festő. Ez alkalomból Radnóti Miklósnak a művész emlékére írt függőleges 18. című verséből idézünk rejtvényünk vízszintes 1., valamint függőleges 12. számú soraiban.

Vízszintes: 1. A versidézet kezdete (folytatása függőleges 12). 12. Ver. 13. Észak-amerikai tó. 14. Olajfa. 15. Kötőszó. 16. Csapadék. 17. Passainál ömlik a Dunába. 19. Az egyik szülő. 21. Csónakázik. 23. Lé — névelővel. 25. A kutya . . . , a karaván halad. 27. Tenger — németül. 28. A múlt idő jele. 29. Személyes névmás. 31. Lehár operett (ford.) 32. Idegen címzés röv. 33. Fémcsat. 37. Egyszerű gép. 38. Egymást követő betűk a szoros ABC-ben. 39. Olasz város. 40. Véd (—'). 42. Lusták. 44. Heverő (—'). 46. Talál. 47. Az SZTK elődje. 49. Baráti állam névjele. 50. Igen — oroszul. 52. Elpuhult, semmittevő. 55. Római 999. 56. Vonatkozó névmás. 58. Névelő. 59. Küzd. 60. Angol sör. 61. Révhajó. 63. Tárna — névelővel. 66. Lehullott falevél. 67. A függőleges 9. fordítottja. 69. Czuczor Gergely egyik íróI álneve. 70. Mutatószó. 71. Tőkés vállalati forma. 73. Shakespeare egyik király alakja. 75 . . . germán (népcsalád). 77. Juttat. 78. Hangnem.

Függőleges: 2. E-vel a közepén a német ABC utolsó betűje. 3. Vásárol. 4. Fizikai fogalom. 5. Római 501. 6. Enyém — németül. 7. Fejtörés. 8. Hamis. 9. Női név. 10. Ütszéli harasztnövény. 11. Mint vízszintes 77. számú. 12. Az idézet befejező része. 16. Egyforma betűk. 18. Radnóti Miklós idézett versének címe. 20. Török méltóság. 22. Ütlegel. 23. Rövid (ford.). 24. Aggok. 26. Mint vízszintes 31 számú. 28. Tantal kémiai jele. 30. Tiltó szó. 33. Bizonytalan. 34. Mint függőleges 11. számú. 35. Izomkötő. 36. Ocsmány. 38. A függőleges 68. betűl, keverve. 41. Világtalan. 43. Női név. 45. Becézett férfi név. 47. Nyugat-szibériai folyó. 48. Jegyez. 51. Űrmérték (—'). 53. A Tisza mellékvize. 54. Talponálló. 55. Becézett női név. 57. Fohász. 60. Latin üdvözlés. 62. Világhírű brazil labdarúgó (+') 64. Határozott elgondolás. 65. Portugál pénznem. 66. Az ókori egyiptomiak főistene. 68. Kukucskál 70. Tokió régi neve. 72. Állóvíz (—'). 74. Egyforma betűk. 76. Nemez szélek. 77. Rangjelző.

Beküldendő: a függőleges 18., valamint a vízszintes 1., és függőleges 12. számú sorok megfejtése.

A megfejtéseket szerkesztőségünk címére levelezőlapon kérjük beküldeni. Beküldési határidő: **február 22.** Legjobb rejtvényfejtőink között minden hónapban könyveket sorsolunk ki.

A február 9-i számunkban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése: **Ének a búzamezőkről; Hannibál főltámasztása; Négy apának egy leánya; Aranykoporsó.**

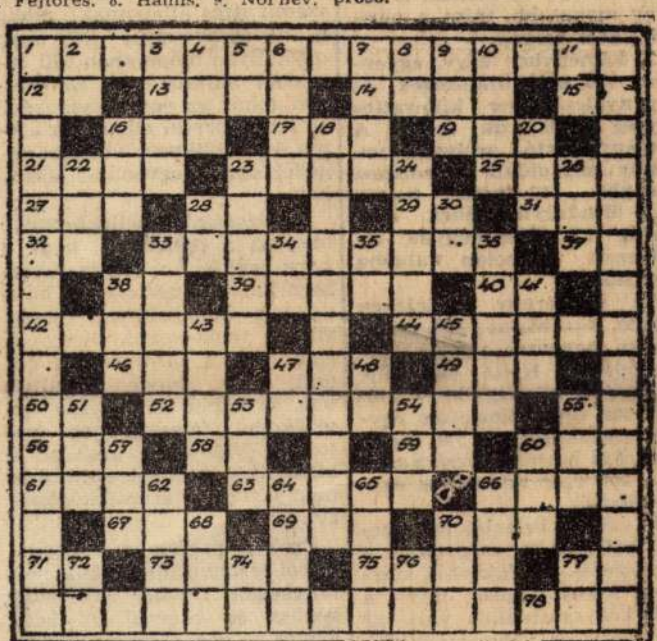

Közismert dolog, hogy egy-egy nagyobb italozás után elfogyasztott *feketekávé csak látszólag csökkenti az alkoholos hatást*, bár kétségtelen, hogy a kávé — legalábbis érzésben — könnyít a „nyomáson". Éppen ez a csalóka érzés vezethet arra a tévhitre, hogy egy-két csésze fekete feloldhatja az ittasságot és a járművezető nyugodtan a volán mellé ülhet.

Az osztrák Ludwig Prokop professzor most kísérletsorozatot folytatott annak megállapítására *milyen hatása van a kávéfogyasztásnak az ittasságra*. Kísérleteihez kilenc egyetemi hallgatót választott ki, 20 és 26 év között. Testsúlyuk 57—89 kg. Megvacsoráztak (fejenként az átlagos 800 kalóriának megfelelő ételt fogyasztottak), majd annyi konyakot ittak ,amennyi elegendő a kritikus 0,8 ezrelékes véralkoholos állapot eléréséhez. (3,5 ml alkolmmal elmaradt.

Mindkét este megmérte a professzor 90, 135 és 180 perc elteltével a kísérleti személyek véralkoholmennyiségét. Az eredmények meghökkentőek.

— *Kávé nélkül* — 90 perc után 0,71 ezrelék, 135 perc múltán 0,84, 180 perc elteltével 0,60.

— *Kávéval:* 90 perc múlva 83 ezrelék, 135 perc elteltével 0,93, és 180 perc múltán 0,81.

A számokból mindenekelőtt az derül ki, hogy *a koffein gyorsítja az alkoholos hatást*. Még rosszabb azonban, hogy — ismeretlen okból — *konzerválja is az alkoholt a szervezetben*. Erre mutat, hogy amíg kávéfogyasztás nélkül három óra elteltével már csak 0,60 ezreléket mutatott ki a véralkohol vizsgálat (ami az osztrák KRESZ alapján nem számít ittas állapotnak), addig a kávéfogyasztást követőleg ugyanilyen időpontban 0,81 ezreléket mutattak ki. Ez esetben tehát az egy csésze kávé — rendőrorvosi ellenőrzés esetén — a delikvens vezetési engedélyének megvonását jelentheti.

A vizsgálat melléktermékeként még az a felismerés, hogy a *kávé szubjektív hatása fokozza a baleseti veszélyt*. A kávé ugyanis könnyebbségi érzést vált ki, tehát annak elfogyasztása után a járművezető úgy érzi, hogy minden rendben van, érzékein tökéletesen tud uralkodni, felesleges az óvatosság. Valójában azonban a kávé ilyen esetben egyáltalán nem javítja a teljesítőképességet.

Prokop professzor vizsgálataiból levonhatjuk az általános tanulságot: *vezetés előtt vagy közben se kávéval, se kávé nélkül — ne fogyasszunk alkoholt!*

G.

es kémény

A Donyec-medencében most épülő uglegorszki hőerőműhöz 320 méteres acélcső-kéményt terveznek. A torony magasabb, mint a párizsi Eiffel torony.

A kéményhez négy, egyenként 300 ezer kilowattos és egy nyolcszázezer kilowattos egység csatlakozik majd. A kéményt tartó acélszerkezet, amely négyoldalú prizmához hasonlít, 312 méter magas lesz. Mindegyik élének acél „lábát" 12 méter mélyen elhelyezett vasbeton alapba ágyazzák.

Az acéltorony belsejében három, egyenként 320 méter magas, hengeres acélcső vezet felfelé. Kettő átmérője 6,6 méter, mindegyikhez két, 300 ezer kilowattos egység csatlakozik. A 7,8 méter átmérőjű harmadik cső vezeti el a 800 ezer kilowattos egység füstjét.

A csövek belsejét zománcceal fedik, hogy megvédjék a korroziótól. A légkörből származó káros hatások miatt a csöveket szintetikus vattával burkolják és vékony acéllemezekkel tekercselik körül.

(APN fotó)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber István
VIGILIA
1964 DEC

utolsó jelenetekben tagadja meg Istent. Ezt megelőzően folytonosan csak perel vele. A rosszat és a jót is csak azért míveli, hogy megszólalásra bírja ezt a néma Istent. Vajon Sartre is nem ezt a hangot várja-e az őt körülvevő reménytelen sötétségben? Ahhoz azonban, hogy meghallja, vastag jégpáncélt kellene leolvasztania a szívéről.

A Thália Színház elismerésre méltó teljesítményt nyújtott a drámaiatlan dráma előadásával. A népes szereplőgárda élén Nagy Attila, Somogyvári Rudolf és Inke László alakították Götz, Heinrich és Nasty nehéz és sok fárasztó szöveg elmondásával járó szerepét. De a többiek is mind a helyükön voltak. Csak az a kérdés, hogy megér-e ennyi nemesebb ügyhöz méltó erőfeszítést ez a négy és fél órán át tartó sivár filozofálgatás? (Doromby Károly)

KÉPZŐMŰVÉSZET. *Rouault munkái a Louvre-ban.* Novemberben zárult a Louvre-nak az a nagy kiállítása, amelyen Georges *Rouault*-nak (1871—1958) mintegy kétszáz, a mester családja által a francia államnak ajándékozott alkotása volt látható. Ebből az alkalomból vaskos, illusztrált katalógust adtak ki, amely Bernard *Dorival* professzor Rouault-nak szentelt tanulmányát és mindenegyes mű tüzetes leírását tartalmazza. A legkülönbözőbb irányzatú francia lapok és folyóiratok méltatásai és beszámolói megállapítják, hogy a néhány esztendeje elhunyt mester kivételes nagysága e tárlat fényében még evidensebbé, elvitathatatlanabbá vált. A „Figaro Littéraire"-ben (1946. szept. 24—30-i szám) a franciák nagy idős művészeti írója, a „Fauve"-ok és kubisták kor- és küzdőtársa: Claude *Roger-Marx* írt terjedelmes cikket a kiállításról, e címmel: „Rouault végre a saját helyén!" Roger-Marx véleménye szerint Rouault művészete Rembrandt, Goya és Daumier — tehát a legőszintébb és legmélyebb léleklátók — szemléletének örököse, folytatója.

Nemrégiben egy társaságban az asztalra került egy kötet, amely Rouaultról készült kitűnő fényképeket tartalmazott; a kis könyv még a művész életében, 1956-ban jelent meg a genfi René Kister kiadónál. A jelenlévő festőművész, akinek művészeti anatómiai tankönyve külföldön is híressé vált, rálapozott azt egyik fotoportréra, amelyen az aggastyán Rouault (fején olyasféle fehér sapkával, amilyent *Nehru* is viselt) gyermeki naivitású pillantással, szeretetreméltó, jóságos arccal tekint maga elé, mellette népes családja, a műterem falaihoz támasztva Krisztus-kompozíciók. A festő-tanár hosszan nézte a felvételt, s megismételte azokat a sokat idézett szavakat, amelyeket Napóleon mondott két tábornokának, miután Goethe eltávozott tőle: „Voilà un homme!"

Igen, Rouault is ilyen teljes ember és teljes művész volt; meglátta és kifejezte az emberi lélek sötét, zavaros ösztöneit és torz, calibani indulatait is, de az emberiesség és tisztaság utáni szomjúságot, vágyódást is. Munkái között vannak női aktok és bibliai kompozíciók, bordélyházi jelenetek és az Orléansi Szűzről festett „Notre Jeanne" című vászon, dinamikusan traktált tájképek és az újszövetségi Veronika gyöngéden megfestett figurája, festmények irgalmas szívű clown--okról artistákról és elvetemült bírákról, virágcsendéletek sora és sok-sok Krisztus-ábrázolás... Rouault a század festészetének egyik leghatalmasabb, legegyetemesebb mondanivalójú képviselője volt, művészetének totalitása Dante, Goethe, Balzac alakját juttatja eszünkbe az irodalom világából. Rouault a formák szépségét és a színek drágakő-ragyogását kevesellette, — morális indítékú művészete kereste és szolgálta az igazságot is. Egész életműve mintha az „Óda egy görög vázához" című Keats-költemény utolsó soraira mondana igent: »„A Szép: igaz, s az Igaz: szép!" — sose áhítsatok mást, nincs főbb bölcsesség!«

* * *

Dési Huber-emlékkiállítás. 1944-ben húsz esztendővel ezelőtt halt meg — hosszas betegeskedés után — *Dési Huber* István, a szocialista világszemléletű festő. Jóbarátja, *Radnóti* Miklós, a költő versben búcsúzott tőle: „Szived megállt, a festék megmeredt, / üres maradt a karton és a vászon..." Halálának évfordulóján özvegye terjedelmes kötetben dolgozta fel a művész életrajzát, amely — sok reprodukcióval kísérve — a közelmúltban jelent meg a Képző-

művészeti Alap kiadóvállalatánál, — a
tással idézte fel Dési Huber alakját és m

Korai képei a kubizmus (Juan Gris,
E korszakból valók azok a munkái („A
templommal", „Csendélet Liebknecht-emléklappal"), amelyek véleményünk szerint a legkiválóbbak, mert leginkább összhangban vannak az ő — némileg *Kmetty* Jánossal rokon — művészi hajlamaival, adottságaival. E korszak figurális képein az „izmusok" eredményeit már kevésbé szerencsésen tudta hasznosítani az autodidakta művész; a weimari idők egyik-másik merev, száraz művészeti iskolája („Neue Sachlichkeit") sem hatott rá előnyösen. Mégis kiemelkedik az alakos képek közül dr. Madzsar orvos és szocialista vezető arcképe.

Későbbi munkái a francia és német avantgarde-irányzatoktól való távolodását mutatják. Témakörei, modelljei: gyárudvar kéménnyel, munkások, földművesek, guberáló munkanélküliek, kubikusok, hazatérő napszámosok, a léckerítés tövében pihenő proletárasszony. A városi és falusi nincstelenek életét ábrázolja szeretettel, testvéri érzülettel. Disszonáns azonban e műveknél, hogy a munkássors jeleneteit egy jellegzetesen polgári (a szót itt legjobb értelmében véve!) művészcsoport: a posztnagybányai Gresham-kör formanyelvéhez (pl. a kései Berény Róberthez) közelítve tolmácsolja. Ezekben az években készülnek festményei, rajzai íróbarátairól: Illyésről, József Attiláról, Radnótiról.

Dési Huber értékes, gondolatokban és érvekben gazdag tanulmányokat, cikkeket, vitairatokat is írt, — az „izmusok"-ról, Ferenczy Károlyról, Derkovitsról, Bernáth Aurélről, Egryről. A találó hivatkozások, és a Lipps-től, Worringertől, Riegl-től, Carlyle-től, Ortega y Gasset-től vett idézetek művészetelméleti tájékozottságát jelzik. Ő, aki a „negyedik rend" művésze és művészeti teoretikusa volt, nagy odaadással igyekezett a klasszikus és modern művészet minden értékét átmenteni a jövőbe. Ferenczy Károlyról — aki „egész életén át állhatatosan szolgálta művészi eszményeit" — az egyik legszebb, legmegértőbb esszét ez a munkásból lett festő írta.

Dési Huber mélyen rokonszenves jelensége volt a második világháború előtti és alatti évek magyar piktúrájának. Munkásságának egyrésze eleven és szuggesztív hatású (bizonyára az is marad), — mostoha életkörülményei, lassan kibontakozó művészi egyénisége, a tüdőbajjal való viaskodása és korai halála folytán azonban Dési Huber életműve nem tudta elérni két elődjének: Nagy Balogh Jánosnak és Derkovits Gyulának zseniális magaslatait. De a „hívő, igaz, okos" művész (újra Radnótit idéztük...) munkálkodása még így, torzó-voltában is, megérdemli az utókor megbecsülő tiszteletét.

*

Lucien Hervé fotoművész. „Foto és építészet" címmel rendezte meg az Építészek Szövetsége *Lucien Hervé* francia fotoművész kiállítását, amelyet *Hevesy* Iván a „Magyar Nemzet"-ben teljes joggal nevezett az 1964-es év „legszebb és legjelentősebb hazai fotokiállításának." A kiállított anyagban az Akropoliszról, ősi keleti épületekről, a román-kor és a gótika francia katedrálisairól, Le Corbusier, Nervi, Neutra, Gropius, Niemeyer s más nagy mai építőművészek alkotásairól készült nagyméretű felvételek szerepeltek, mellettük citátumok Paul *Valéry* egyik traktátusából. A foto-sorozatnak az építészek, a képzőművészek és a közönség körében komoly visszhangja volt; valóban — ismét a jeles foto-esztétát: Hevesyt idézzük — „ez a gyűjtemény nagy értékű remekművet jelent, az épületek fényképezésének eddig nem látott művészi csúcsait". Örültünk, hogy Hervé — aki 3500 év legszebb templomairól, középületeiről, lakóházairól, síremlékeiről készítette felvételeit, s beutazta az egész világot (járt Kis-Ázsiában, Indiában, Pakisztánban, Kambodzsában, Japánban is) — a modern architektúra chef-d'oeuvre-jei között jópár egyházi épületnek is helyet juttat, — így Le Corbusier sokat emlegetett Ronchamp-i zarándokkápolnájának, a nemzetközi Lenin-békedíjas Oscar Niemeyer braziliai katedrálisának (1962), Le Corbusier Tourette-i zárdájának (1961), a finn Ruusuvuori építész Hyvinkä-i templomának (1962).

Dési Huber István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1900 JUL 12

Az NDK 1966. évi művészeti díjával tüntették ki Ilse Decho üveg- és kerámia-szobrásznőt, valamint Herbert Prilget grafikusművészt.

Az NDK Bildende Kunst című, reprezentatív képzőművészeti folyóiratának új száma Dési Huber István életművét ismerteti. Közli a művész önarcképének és számos festményének reprodukcióját.

6500 kalóriás darabos lengye
szén és fa is kapható. A tü
zelőellátás tehát *zavartala*
lesz. A kedvezményes tüzel
vásárlási akció keretében jú

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

CSEPEL

1980 AUG 12

1021

Múzeumokban

A meleg nyár az úgynevezett könnyebb szórakozások ideje. Ilyenkor zárva tartanak a színházak, megritkul a mozilátogatók sora, s a pihenni, szórakozni vágyó emberek az évszaknak megfelelő helyeken töltik szabadságukat. Ilyenkor jóleső érzés a kellemesen hűvös múzeumok látogatása, amelyek szerte az egész országban gazdag programot kínálnak.

A visegrádi Salamontoronyban a várépítkezés fejlődésének magyarországi történetét láthatjuk. Iparművészeti kiállítás nyílt Sárváron a Nádasdy várban. A nagyterem mennyezetét díszítő freskók a XVI. században készültek a Nádasdyak ősét, a híres Fekete Béget ábrázolják győztes csatáiban. A siklósi várban Dési Huber István műveiből a Magyar Nemzeti Galéria rendezett gyűjteményes kiállítást. Szegeden, a Szabadtéri Játékok idején érdekes látnivalót igér a Móra Ferenc Múzeum, a Vármúzeumban helytörténeti kiállítás nyílik. A Kárász utcai Képcsarnokban Művészet és lakáskultúra címmel iparművészeti bemutatóra kerül sor. A Tihanyi Múzeum új kőtárának látogatottsága már eddig is minden várakozást felülmúlt.

A budapesti múzeumok is gazdag programot kínálnak. A Mezőgazdasági Múzeum ez évben ünnepli 70. születésnapját. Ez alkalommal „Pásztorkiállítás címmel, a kanászok, kondások, juhászok és csikósok életét illusztrációk felhasználásával mutatják be.

Rendkívül érdekesnek ígérkezik a diapozitívekkel való kísérletezés. A Diafilmgyártó Vállalat jövőre 75 000 diát készít a Szépművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria kincseiről.

Országjárók és otthonülők egyaránt megtalálják nyári szórakozásukat a múzeumok gazdag tárlatain.

rofor por

ső vállalatoktól kért kö
nel biztosítja a készí
hydroforral történő tö
Egyidejűleg intézkedter
iránt, hogy a jövőben na
tartalékot biztosítsanak a hydrofor porból.

Báder Imre
igazgató

rest szenvedhet, a közömbösség falán.

Györök József,
gyárgondnokság

VÁLASZ:

Nem porlik a koksz

A Csepel újság 1966. július 8-i számában bírálat jelent meg „Koksz" címmel. A koksz tárolása világviszonylatban szabadban történik. Hazai viszonylatban is — kisebb mennyiségek kivételével — a kokszot szintén a szabadban tárolják. Vállalatunk a cikkben jelzett helyen olvasztókokszot tárol, melynek egyik tulajdonsága a nagy szilárdság, így a más kokszfajtákkal szemben kevésbé porlik. A koksz porlása nem a tárolás, hanem elsősorban a rakodás következménye. Egyébként maga a szabadban való tárolás sem jár olyan súlyos következményekkel, mint azt a cikk feltünteti.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a koksz porlásánál keletkezett kokszport egyébként

ınatok" című cikkre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 JUL 3

1021

Z. Gács György rajza

TÉNYEK NYOMÁBAN

Riport- és dokumentumfilmek a televízióban

Még gyűrűznek a *miskolci rövidfilm-fesztivál* hullámai. Az elmúlt héten a *Filmművész Szövetség* kibővített elnökségi ülésen vitatta meg — a fesztivál tapasztalatai alapján a riport- és dokumentumfilmek helyzetét. Többen hangoztatták: *riport- és dokumentumfilm művészetünk az utóbbi időben elszürkült*, visszaesett. A tanácskozáson a televízió munkájáról alig esett szó és ez a csend nem az érdeklődés hiányából fakadt, inkább a televíziósok viszonylagos passzivitásából. Meg abból, hogy, noha a mozi- és a televízió-film-gyártás gondjaiban sok a közös vonás, a televíziósok munkájának nehézségei sok tekintetben eltérnek a mozifilmesek gondjaitól.

Információ

Nagyon kevés riport- és dokumentumfilmet készített a televízió — így akartam elkezdeni ezt a cikket. Azután átnéztem január 1-től a programot és több mint 25 riport-, illetve dokumentumfilmre emlékeztem vissza — ezenkívül többet nem láttam a bemutatott filmek közül. Nem soroltam ide az összetett riportműsorokat, a különböző híradókat, az útirajzok egy részét. Jóformán nincs hét, nagyobb új riport- vagy dokumentumfilm nélkül a televízióban. Előfordul, hogy egy hétre kettő-három is jut, különösen nemzeti ünnepek vagy az úgynevezett megyei hetek idején.

A televízió tehát nem készít nagyon kevés filmet, igaz, nagyon sokat sem. Ha mégis úgy érezhető, hogy kevés a riport-, illetve dokumentumfilm, alighanem azért, mert ezek a filmek, legalábbis az elmúlt hat hónapban, nem ugrottak ki eléggé a műsorból, nem hívták fel magukra és mondanivalójukra eléggé a figyelmet, nem voltak nagyon rosszak, de nem voltak nagyon jók sem.

A szürke átlag nagy része azonban szerényen és tisztességesen fontos feladatot teljesített: *informált*. Képet adott egy megye iparáról, kulturális életéről, egy község történetéről, egy utazásról. A televízió sokkal inkább tekinthető nagyüzemnek, mint a mozifilmstúdió és sokkal szorosabb kapcsolatot tart közvetlenül az élettel, a napi eseményekkel. Ebben a nagyüzemben rendkívül gyors a munkatempó. Van rendező, aki szinte hetenként jelentkezik önálló riportfilmmel és ez természetesen befolyásolja a filmek feldolgozási módját, néha színvonalát is. Bizonyos értelemben durvább kidolgozás jellemzi a tévé riportfilmek nagy részét. Nincs idő pepecselésre sem az előkészítésnél, sem a felvételeknél, sem az összeállításnál. Nagyobb szerepet játszik a riporter-szerencse, az időjárás vagy a pillanatnyi hangulat.

E gyors munkából adódik a tévé riportfilmjeinek egyik gyakori hibája is: a fecsegés, a szétesés, laza szerkezet. Röviden nehezebb írni, mint hosszan. A sűrítés, a koncentrálás több időt, fáradságot követel a filmkészítésnél is. Nehezebb valamit ábrázolni, mint közölni; kifejezni, mint mondani. Ha négy-öt nap alatt készítik el egy húszperces film felvételeit, nemcsak nagy tehetség, de különösen jó téma és nagy szerencse is kell ahhoz, hogy ebből az anyagból művészi élmény legyen. Előfordulhat ez is, de nem rendszeresen. Általában ilyenkor nem készül megrendítő mű, de készülhet így is, és kell, hogy még többször készüljön, korrekt, informatív riport, amelynek az aktualitás, a közérdekűség nagyobb jelentőséget ad. Ez a televízió egyik legfontosabb feladata.

Elemzés

De nem az egyetlen feladata. Az informatív riport tényeket közöl. A tények mögött általános jelenségek, összefüggések húzódnak. Ezek feltárása, elemzése nem kevésbé fontos. Szerepelt néhány ilyen típusú film is az elmúlt félesztendő műsorában: az *Alkohol*, a *Néma tanúk*, a *Hasznosi Mária*, az *Ingázók*. Ez számszerint is kevés, és még kevesebbnek tekinthető, ha hozzátesszük, hogy a négy filmből talán egyedül a Néma tanúk vállalkozott tematikai úttörésre, tehát olyan jelenség elemzésére, amely ugyan »a levegőben van«, de dokumentumfilmben eddig nem szóltak róla. Új vonásokkal gazdagította a bejáró munkások helyzetének elemzését az Ingázók. Az Alkohol és a Hasznosi Mária összefoglalta, illetve újabb aspektusokkal egészítette ki ismereteinket és élményeinket egy-egy társadalmi problémáról.

Az ilyen összefoglalás, kiegészítés, ismétlés sem fölösleges. Amíg rombol az alkohol, érdemes újra és újra filmet készíteni erről. Amíg primitív babonák mérgezik a lelkeket, újra és újra le kell leplezni a »csodalátók« mesterkedését. A valóság adta téma soha sem avul el, csak éppen egyre nehezebb belőle érdekes filmet készíteni. Nem a témák válnak sablonossá, hanem a formák. És a televízióban a gyors munka kényszerében jobban kísért a formai sablonok veszélye, mint bárhol.

A formai sablonok néha szinte már önálló életre kelnek, lépten-nyomon feltűnnek, függetlenül a tartalomtól. Itt egyébként a televízió és a mozi egymástól is tanul. Például: körülbelül két évvel ezelőtt tévé-riportot készítettek a József Attila lakóteleprőI, számos embernek tették fel a kérdést: merre van a »Nixbrot«, azaz a régi Valéria-telep. Nem tudták. A *Változatok egy utcanévre* című mozifilmben a *Dési-Huber* utca lakóitól kérdezték meg: ki volt Dési-Huber? Nem tudták. A *Battonya 1891—1966* című tévé-filmben ugyanilyen módon kérdezték meg a falu lakóit: mi történt a faluban 1891-ben? Nem tudták. Nem a téma vált tehát sablonná, hanem a megközelítés módja.

Az elemző riportfilmek és a dokumentumfilmek készítőitől *többet és jobbat* várhatunk. A televízióban felnőtt, megérett az a tehetséges alkotói gárda, amely képes bonyolult feladatok megoldására is, sőt azt hiszem, többen lennének képesek erre, mint ahányan ilyen feladatokat kapnak.

Portré

Izgalmas, állandó tévé-téma: az alkotó, a dolgozó, a szórakozó ember, mint egyéniség. Az elmúlt fél évben sokkal több portréfilm készült, közöttük olyan kiváló is, mint a *Bemutatjuk Lukács Pál brácsaművészt*, olyan finom, elmélyült portré-tanulmány, mint a *Sorsok, emberek* sorozat legutóbb közvetített filmje, a *Sokszor nagyon nehéz.*

Portrét természetesen nemcsak a portré-műsorokban adnak, hiszen kitűnő portréival tűnt fel például a Hasznosi Mária, a leleplező portré-formálásban jeleskedett a Néma tanúk. Valósággal divatba jött, nagyrészt a televízió hatására a mozivásznon is, de természetesen elsősorban a képernyőn, az *interjú-film* és bár a nagyüzemi riporttermelés óhatatlanul létrehoz bizonyos formaságokat, megszokott módszereket, az interjú műfaj, az emberarc és a direkt beszéd, mindig érdekes, izgalmas, ha érdekes egyéniség szólal meg.

De veszélyt is rejt a direktbeszéd, az interjúmódszer, a fényképezett nyilatkozat: a túlmagyarázás, a túl sok szöveg, a terjengős fogalmazás buktatóját. Azt, hogy néhány nyilatkozattal felszínes, külsőséges teljességet próbálnak megvalósítani — ez a művészetben lehetetlen —, vagy azt, hogy a televízió maga vállalkozik a közönség gondolatainak, reflexióinak megfogalmazására, ahelyett, hogy ezt a nézőkre bízná. Ezt tette például a Néma tanúk záróértekezlete. Az extenzív, felszíni teljesség, a »minden benne legyen« szándéka gyakran tördel szét jó szerkezetet, felbontja egy film belső ritmusát, megzavarja tempóját, művészi egységét. Az elemzés nem azonos a felsorolással. A tények nyomában a legjobb dokumentumfilmek és riportok készítői a mélység felé hatolva, hosszmetszetében tárják fel a valóságot. A szemlélődés, a gyűjtögetés, a tájékoztatás mellett ezt a mélyreható elemzést sem nélkülözheti a televízió riport- és dokumentumfilm művészete.

Vilcsek Anna

...húztak el a kabinablakok előtt. Hajókerekek kavarta szürke hullámok loccsantak a partra. A szalonban egész éjszaka piros izzással világított az éjjelilámpa. Úgy rémlett, egyedül vagyok a hajón, az utasok szinte egyáltalában nem léptek ki meleg kabinjukból. Csak a hunyorgószemű, szélcserzett arcú, sánta utászkapitány kóborolt a fedélzeten, és nézte mosolyogva a partot. Az már fölkészült a télre: lombja rég lehullott, füve lekonyult, a veteményes zöldje feketére vált, és a partmenti falvak házai fölött fehér füst gomolygott; mindenütt fűtöttek már. A folyó is tél elé készülődött, majdnem valamennyi kikötőt bevonták már a töltésre, a bójákat felszedték, és hajónk csak azért tudott éjjel is haladni, mert a Hold derengő félhomálya világított.

Szóba ereszkedtem az utászkapitánnyal. Mindketten megörültünk annak, hogy neki, Zujevnek is Novoszjelkiben kell kiszállnia, ő is csónakon kel át az Oka túlsó partjára, és a mezőkön keresztül jut majd Zaborje faluba, akárcsak én. Novoszjelkibe este kellett a hajónak megérkeznie.

— Tulajdonképpen nem is Zaborjébe megyek — mondta a kapitány —, hanem messzebbre, a Belij-tói erdészetbe, de Zaborjeig egy az utunk. Unalmas az út ott a pusztaságon egyedül. A háború előtt erdész voltam, most leszereltem és visszamegyek a régi helyemre. Csodálatos valami — az erdők! Hivatásos erdész vagyok. Jöjjön el csak hozzám! Olyan tájakat mutatok, hogy elámul. A fronton minden éjszaka róluk álmodtam.

Elnevette magát, amitől az arca rögtön évekkel megfiatalodott.

Amikor a hajó kikötött Novoszjelkiben, csak egy őrt találtak ott, kézilámpájával. Ketten szálltunk ki, Zujev, meg én. Alig ugrottunk ki hátizsákunkkal a kikötő nedves pallójára, a hajó máris tovább indult, fáradt gőzébe burkolva bennünket. Az őr csakhamar eltűnt lámpástól, és mi magunkban maradtunk.

— Ne siessünk — mondta Zujev. — Üljünk le ide, a gerendákra, gyújtsunk rá és gondolkozzunk, mit csináljunk.

Hanghordozásából és abból, ahogy beszívta a folyó illatát, ahogy körülnézett és elnevette magát, amikor a hajó, a fordulónál rövid füttyjeleket adott, és az éjszakai visszhang azt egyre messzibb sodorta, amíg csak el nem tűnt az Okán túli erdőkben — mindebből megértettem, hogy Zujev csak azért nem akar sietni, mert különös, szinte meghökkentő örömet érez, hogy viszontláthatja a megszokott kedves helyeket, amelyekről már lemondott.

A Károlyi Mihály Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ olvasószolgálata

1966. július 16-tól

szeptember 1-ig

NYÁRI SZÜNETET TART

Ez idő alatt az olvasószolgálat zárva lesz, kölcsönzés és visszavétel kizárólag csütörtöki napokon 10—16 óráig

A mezőkről he...
falomb édeské...
Elindultunk a...
ösvényen és k...
szálókra. Csön...
felé közeledett...
ványodott.

Át kellett ...
kilométeres le...
tán átkeltünk a hídon, az Oka másik ágának holtmedrén; a homokon túl már Zaborje kezdődött.

— Ráismerek — mondta izgatottan a kapitány —, mindenre ráismerek. Úgy látszik, semmit sem felejtettem el. Ott van a négy facsoport! Prorva fűzfái. Igaz? Oda nézzen, micsoda köd van a Szeljanszkijtó fölött! És egyetlen madarat se hallani. Persze, későn jöttem, a madarak már elköltöztek. És a levegő! Micsoda levegő, teremtőm! Az idén őszszel sokat voltam szabad ég alatt. De ilyen levegőt sehol sem szívtam, mint ez a miénk. Hallja, hogy kukorékolnak a kakasok? Trebutyinból hallatszik idáig. Hogy harsognak a semmirekellők! Négy kilométerre elhallatszik!

Minél tovább mentünk, annál kevesebb szót váltottunk, végül egészen elhallgattunk. Koromsötét éjszaka feküdt a tócsák, a fekete asztagok, a bozót fölött. Átvettük az éjszaka némaságát.

Jobb kéz felől sással benőtt bozót húzódott. Zavaros víz csillant meg benne. Zujevnek nehezére esett a járás. Leültünk pihenni a vihardöntötte fűzfára. Jól ismertem ezt a fűzfát. Ott hevert már évek óta, egészen benőtte a törpe vadrózsa.

— Bizony, az élet! — sóhajtott Zujev. — Tulajdonképpen szép az élet. Most a háború után nagyon érzem ezt. Valahogy különösen mélyen érzem. Nevessen ki, de most hajlandó volnék egész életemben csak fenyőt nevelni. Higgye el! Maga szerint ez ostobaság? Vagy nem?

— Dehogy is — mondtam. — Egyáltalán nem ostobaság. Van családja?

— Nincs. Egyedül élek.

Tovább mentünk. A Hold eltűnt az Oka magas partja mögött. A hajnal még messze volt. Keleten is ugyanolyan sötétség terjengett, mint másutt. Az út egyre nehezebb lett.

— Csak egyet nem értek — mondta Zujev. — Miért nem terelik már a lovakat éjjeli legeltetésre? Azelőtt míg csak le nem esett az első hó, mindig itt voltak a legelőn. Most egyet se látok.

Ezt én is észrevettem, de nem tulajdonítottam neki jelentőséget. Körös-körül olyan kihalt volt minden, hogy úgy rémlett, rajtunk kívül nincs is élőlény a szigeten. Ekkor egy homályos, széles vízsávot pillantottam meg előttünk. Azelőtt ez nem volt itt. Rámeredtem, és megdobbant a szívem: lehetséges, hogy ennyire megtelt vízzel az Oka régi medre?

— Hamarosan itt a híd — szólt vidáman Zujev —, és utána Zaborje. S akkor mintha már meg is érkeztünk volna.

A régi meder partjához értünk. Az út egyenesen a fekete vízbe torkollott. A folyó közvetlenül a lábunk előtt rohant tova, az alacsony partot nyaldosva. Hol itt, hol ott hallatszott egy nehézkes csobbanás — az elmosott part lemálló darabjai...

Azért nézem hát, hogy üres a legelő. Úgy látszik, egyedül vagyunk. Gondolkodjunk, mi a teendő. — Elhallgatott.

— Talán kiabálni kellene!

De kiabálnunk hiábavaló lett volna. Zaborje még messze volt, úgyse hallotta volna senki. Azonfelül tudtam, hogy Zaborjében senkinek sincs csónakja, amelyen átszállíthatott volna bennünket. A szigeti átkelés sokkal lejjebb volt, mintegy két kilométernyire, a Pusztinszkij erdőnél.

— Le kell mennünk a révhez — mondtam. — Föltéve...

— Mi az, hogy »föltéve«?

— Á, semmi, jól ismerem az utat.

Azt akartam mondani: »föltéve, hogy még jár a komp«, de hallgattam. Ha a legelőn már senki sincs és elöntötte az őszi áradás, akkor a kompot is bevonták. A révész, a pontos, józan Vaszilij nem ül ott hiába a kunyhójában.

— Akkor hát, induljunk! — helyeselt Zujev. — Milyen sötét lett ez az átkozott éjszaka!

Megint világított a lámpájával. A víz már a bokrok tetejét is elnyelte.

— Ennek fele se tréfa! — mormolta Zujev. — Gyerünk gyorsabban!

Megindultunk a rév felé. Szél kerekedett. Lassú zúgással rontott ránk a sötétségből, és ferdén a föld fölött apró hódarát terelt maga előtt. Mind sűrűbben hallottuk, hogy a part egy-egy darabja a vízbe omlik. Buckákba és száraz fűcsomókba botlottunk. Az utat két, mindig száraz árok keresztezte; most térdig érő vízben gázoltunk át rajta.

— Megtölti az árkokat. Csak itt ne rekedjünk. Mitől emelkedik ilyen gyorsan a víz? Érthetetlen.

Csakugyan érthetetlen volt, és épp ezért félelmetes. Még a nagy őszi esőzések idején sem áradt ilyen gyorsan a víz és nem öntötte el a szigetet.

— Fák nincsenek is erre. Csak bokrok — jegyezte meg váratlanul Zujev.

A szigeten, éppen a révvel szemben, járt út volt. Ráismertünk a sárról, meg a trágyaszagról. A régi meder túlsó oldalán, a magas parton nyomasztóan zúgtak a fenyőerdők.

Minél előbbre haladt az éjszaka, annál sötétebb és hidegebb lett. A víz sziszegett. Zujev újra világított. A vízszint már elérte a part peremét és keskeny nyelvei a legelőt nyaldosták.

— Ré-vész! — kiabált Zujev és hallgatózott. — Ré-vész!

Senki sem válaszolt. Csak az erdő zúgott.

Dési Huber István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 MÁJ 14.

ESTI HÍRLAP

1021

Mozi a Toronyház utcában

Ma megnyílik a művelődési ház az Üllői úti lakótelepen

Friss utca, Pöttyös utca, Toronyház utca. Még a nevek is kedvesen csengenek itt, a városnak is beillő *Üllői úti telepen.* Délelőtt üresek az utcák, csak néhány kisgyerek és nagymama jár erre, s örömmel tekintgetnek a zömök, klinkertéglás új épületre: itt lesz a kultúrház, itt lesz a mozi, itt lesz a klub.

Harmincezer ember él már itt a telepen: ideje volt, hogy megépüljön a művelődési ház. Az új otthont ma délután avatják, s Dési Huber István nevét veszi fel.

A kerületi tanács elnöke, *dr. Bojtor György* tartja az ünnepi beszédet, és *Xantus Zoltán* nyitja meg az ez alkalomból rendezett Dési Huber István emlékkiállítást.

Egyelőre nagy még a rumli — a vezető, *Filkornné Józsa Éva* csak szerdán kapta meg a kulcsokat, azóta zajlik a költözés, berendezkedés. Annyit azért megtudtunk, hogy

az emeleten épült moziterem 340 személyes, s rendszeres filmvetítéseket tartanak majd ősztől. Addig kiállítóhelyiség lesz itt: most a Dési Huberé, utána lakásművészeti kiállítást terveznek,

terítési bemutatókkal s más olyasmivel, amit biztosan örömmel fogadnak majd a telepiek. A *fiatalok klubhelyisége* is itt nyílik, s a vetítés nélküli napokon a moziteremben táncolhatnak majd a szétszedhető széksorok helyén.

Terveznek művészitornatanfolyamot, nyelvtanfolyamokat, irodalmi esteket és ismeretterjesztő előadásokat, még autósklubot is, hiszen sok már a kocsitulajdonos a telepen.

A programok zöme persze csak ősszel indul, hiszen már kifelé megyünk az évadból. A klubélet, a játékszoba, a tv-szoba azonban addig is minden délután és este várja a telepieket.

(f. f.)

VÍZI EMBEREK

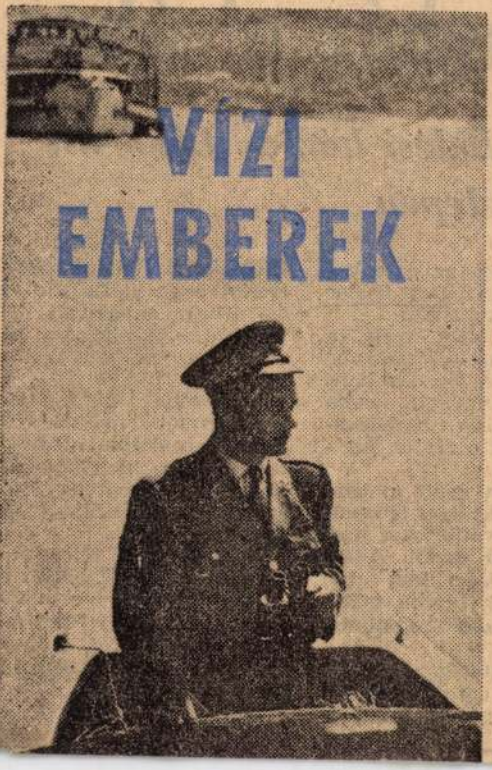

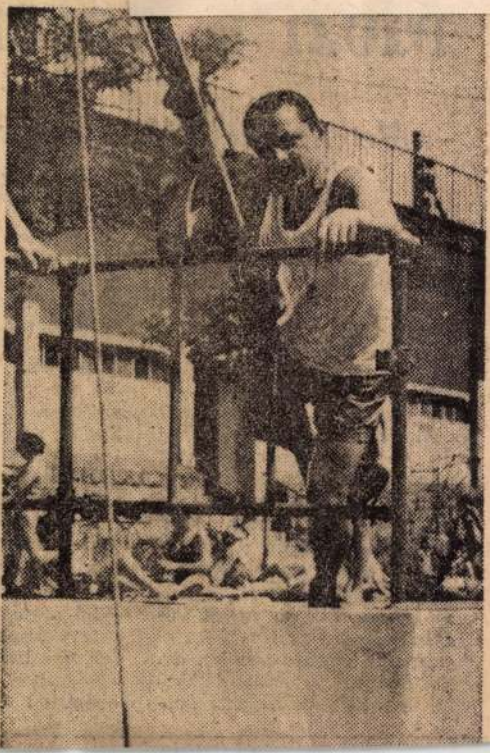

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1966 MÁJ 14

Dési Huber István

Művelődési házat avatnak az Üllői úti lakótelepen

Új létesítménnyel gyarapszik a Ferencváros kulturális intézményeinek sora: művelődési otthont avatnak ma az Üllői úti lakótelepen, a Toronyház utcában.

Az új művelődési ház a nagy magyar proletárfestő, *Dési-Huber István* nevét fogja viselni. Nagyterme 350 nézőt fogad be, korszerűen berendezett klubszobái kellemes időtöltést ígérnek a látogatóknak, kényelmes otthont az alakuló szakköröknek. Hetente négy alkalommal filmvetítést rendeznek a moziteremben.

Az avatással egy időben kiállítás nyílik a művelődési házban Dési-Huber festményeiből, grafikáiból.

mit tud? Vet
s tervbe vették a közeljövőben
szülőket érdeklő 300 fős kerek-
asztal-beszélgetés megvalósítás
is. A stúdiót házon kívüliek i
használták már: a MAFILM köl
csönkérte egy pályaválasztásró
szóló rövidfilm forgatásához.

A távirányításos televízió
stúdió nagy sikert aratott tehá
Szeptembertől tovább fejlesztik
korszerű technika térhódítását a
oktatásban: *telerecording segítsé*
gével az ötödéves — gyakorla
oktatást végző — *tanárjelölte*
végignézhetik saját óráikat, s le
vonhatják a tanulságokat

Magyar Hirdo
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

NÉPSZABADSÁG

1959 MÁJ 15

1021

Felavatták a József Attila lakótelep új művelődési otthonát

Dr. Bojtor György, a IX. kerületi Tanács vb-elnöke szombaton bensőséges ünnepségen átadta rendeltetésének a József Attila lakótelep új művelődési otthonát, amelyet a magyar proletariátus nagy festőjéről, *Dési-Huber Istvánról* neveztek el. Az avatóünnepségen részt vett a művész özvegye is, akit a lakótelep általános iskolájának Dési-Huber úttörőcsapata köszöntött.

Az új művelődési otthonban kiállítást is rendeztek, amelyen a névadó művész mintegy 50 alkotását láthatja a közönség. (MTI)

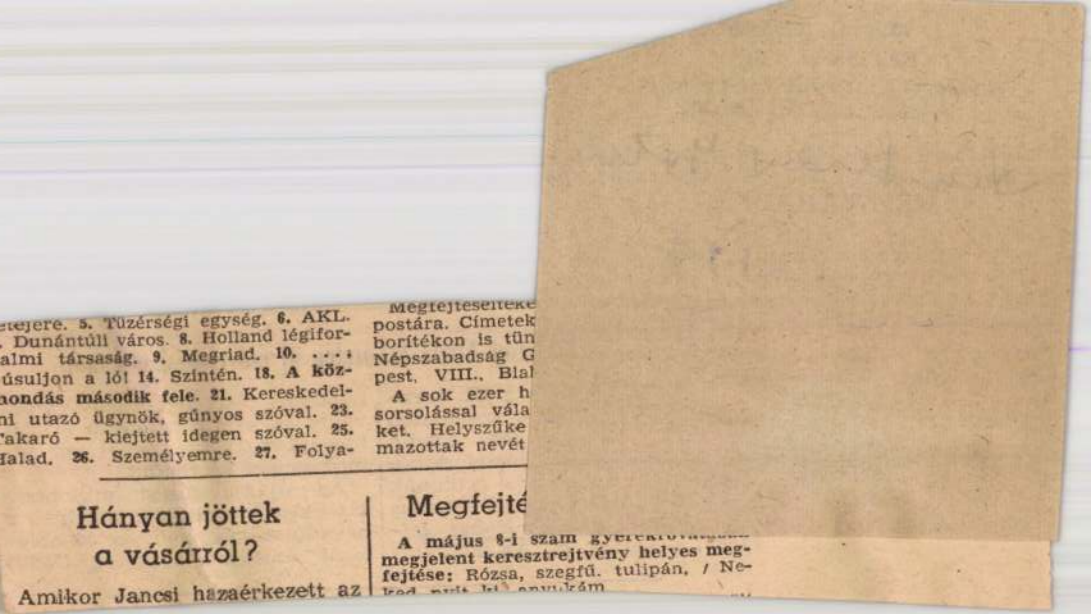

...tejere. 5. Tüzérségi egység. 6. AKL. ... Dunántúli város. 8. Holland légifor... ...almi társaság. 9. Megriad. 10. ... ...úsuljon a ló! 14. Szintén. 18. A köz... ...hondás második fele. 21. Kereskedel... ...ni utazó ügynök, gúnyos szóval. 23. ...akaró — kiejtett idegen szóval. 25. ...alad. 26. Személyemre. 27. Folya-

Megfejtéseltek... postára. Címetek... borítékon is tün... Népszabadság G... pest, VIII., Bla...

A sok ezer h... sorsolással vála... ket. Helyszűke... mazottak nevét...

Hányan jöttek a vásárról?

Amikor Jancsi hazaérkezett az

Megfejté...

A május 8-i szám gyerekrovatában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Rózsa, szegfű, tulipán, / Neked nyit ki anyukám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYARORSZÁG

1966 MÁR 6

1021

IRÓK ÉS MŰVEK IV.

A hat kérdés: hat vers költőjének neve. A költők neveinek kezdőbetűiből — megfelelő sorrendben összerakva — összeállítható a felelet a hetedik kérdésre. A hetedik kérdés: mai magyar regényíró vezetékneve.

1. Született Debrecenben, meghalt Debrecenben. Három sor egy verséből:

„S e szigetnek egy szögében / Mint egy Rousseau Ermenonvillében, / Ember és polgár leszek."

A vers születésének dátuma 1798. A költő neve?

2. Dési Huber István emlékére írta egy mártírhalált halt költőnk:

„A sorsod ellenére voltál mester / és példakép. Hívő, igaz, okos; / a munkáló idő emel ma már, / hiába omlik rád sír földje most, ..."

A vers születésének dátuma 1944 február. A költő neve?

3. „Átkozott költőnek" nevezte magát. Kosztolányi és Karinthy barátja volt. Három sora:

„Igyál barátom, még ez őszön! / mert egyik ősz megy, másik ősz jön; / de te, ha mész, elmész! Igyál!"

A költő (1882—1937) neve?

4. A vers címe: Barackvirág. Négy sora:

„Felleg sincs az égen, / fénylik a nap szépen, / kezd az eső mégis esni, / kalapomra permetezni, / a tavaszi szélben." A költő (szül. 1896) első versei 1921-ben a Nyugatban jelennek meg — a harmincas évek elején rikkancsként, újságformában kénytelen verseit árusítani.

A költő neve?

5. Első versei a Holnap-ban jelentek meg. Később az irodalmi igényű magyar kabarédal fölöttébb népszerű szerzője. Az érzelmes francia sanzon hatása érzik művein. „Síremlék Veronában" című versének négy sora:

„S a fal tövén a síri harmadik, / Egy fehér márvány Sekszpír álmodik. / Ő tudja jól, hogy minden mese volt, / Nem élt Rómeó, akiről dalolt..."

A költő (1888—1938) neve?

6. Négy sor a versből, címe is benne:

„Neved gúnyolva mondja: szamár! / s gyűlölve mondja: tövis! / Pedig te csak élni akarsz, ha hazád / mostoha is."

A költő (1900—1957), az Ady-utáni nemzedék egyik nagy lírikusa, neve?

7. Regényíró, ifjabb éveiben verseskötetei jelentek meg. Egyik regényéért az ötvenes évek elején József Attila-díjat kapott (Tűz a Hódréten); nemrég megjelent regénye a magyar közelmúlt egy tragikus időszakába visz, szereplői katonák, közöttük egy főhajónagy. Az író vezetékneve?

Az „Írók és művek (II.)" megfejtése: 1. Jégtáblák, könyvek, koldusok — Bálint György; 2. Kiskunhalom — Nagy Lajos; 3. Munkások — József Attila; 4. Álomi táj — Radnóti Miklós; 5. Thomas Mann üdvözlése — József Attila; 6. Oltyának unokái — Nagy István. A kezdőbetűkből: 7. Komját Aladár.

Könyvjutalmat nyertek: Káldy Ilona, Bp., XIV., Kacsóh Pongrác úti lakótelep; Bencs Károlyné, Nyíregyháza, Szabolcs u. 4.; Tabák Lajos, Szolnok, Vörös Hadsereg útja 31.

tani, amíg egyetlen hatásos gyógyszerre bukkannak, következésképp: a költségek meredeken emelkednek. A Lilly, Eli and Co. nevű amerikai gyógyszervállalat tíz év alatt százmillió dollárt költött kutatásra, s ebből csupán 70 új készítményt állított elő!).

35 ezer kutató

Az adatokból, amelyek a képzelet szárnyalását is túlhaladó valóságot tükrözik, joggal adódik a kérdés: milyen eséllyel indulhat a tudományos versengés e nyomasztóan szoros mezőnyében olyan kis és korlátozott anyagi eszközökkel rendelkező ország, mint a miénk? A válasz érdekében át kell tekintenünk az elmélettől a gyakorlatig, a kutatástól a megvalósításig vezető hazai pályaszakaszt.

A kérdések kérdése természetesen ez: mennyit költünk a tudományra? Nemzeti jövedelmünkhöz mérve sokat, az arányokat tekintve nem maradunk el lényegesen a fejlett ipari országoktól. A KSH felmérése szerint (az adatok 1963-ra vonatkoznak) közvetlenül kutatásra nemzeti jövedelmünk 1,5 százalékát, a műszaki fejlesztés kiadásaival együtt 2,4 százalékát fordítjuk. A fejlett ipari országokban is mintegy 2,5—3 százalék ez

kéri a tudománytól.

De a költségarányok nyilvánval megközelítő választ is alig adna tudományos kutatás hatékonyság Erre csak a megvalósított kuta program válaszolhat. Ezt visz meglehetősen nehéz felderíteni, s alkalmazás e ködösen elmosódó körvonalai már önmagukban is negatívan érvelnek. A Központi Statisztikai Hivatal is csupán becsült adatokat publikálhatott, amely így hangzik: az eredményesen befejezett alkalmazott és fejlesztési kutatási témák közül átlag csak minden harmadikat-negyediket valósítják meg két éven belül. (Amiből értelemszerűen következik, hogy a többit hosszabb, esetleg jóval hosszabb idő alatt).

Építőipari periszkóp

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság megvizsgálta az építő- és az építőanyagipar tudományos kutatásának népgazdasági eredményeit. Ez a rendkívül érdekes vizsgálat — ha csak egy iparág periszkópján nézve is —, némi képet ad a kutatások alkalmazási szakaszának tényekbe nehezen szorítható szövevényéről.

Az építésügy intézeti kutatásainak mintegy háromnegyedét az Építéstudományi Intézet és az Építőanyagipari Központi Kutató Intézet végzi.

a tudományra költött pénzünke

A népgazdasági igények és a
mányos kutatás összhangját
mértékben erősítették a tudom
tervezés 1957 után kidolgozott
szerei. Ekkor alakult meg tud
ból, vezető gazdasági szakemb
ből a kormány tanácsadó szerve
működő Tudományos és Felsőok
si Tanács. Feladata: a tudomá
kutatás irányítása, koordinálás
hazai és a nemzetközi igények
Irányításával készült el az „orsz
távlati tudományos kutatási te
amelyet 1962-ben hagyott jóvá a
mány. A hazai tudományos él
egységes koncepcióba ötvöző terv
legfontosabb kutatási feladatot j
meg. (A részletfeladatok száma
mészetesen sokkal több; 1963-
mintegy 6000 kutatási téma tarto
a terv keretébe — a teljes mun
ban levő programnak mintegy a f

A tudomány tervezése világjel
ség — régen bealkonyult a véle
nekre, kizárólag zseniális sejtése
alapozott kutatómunkának. Min
semmit nem von le az alkotói gon
latok értékéből, mindössze azt jel
ti, hogy a tudomány fő irányai tu
tosan tervezhetők. Egyelőre azonb

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-ORSZÁG

Dési - Huber István

55 OKT. 10.

1021

Dési Huber István emlékkiállítás Nyírbátorban

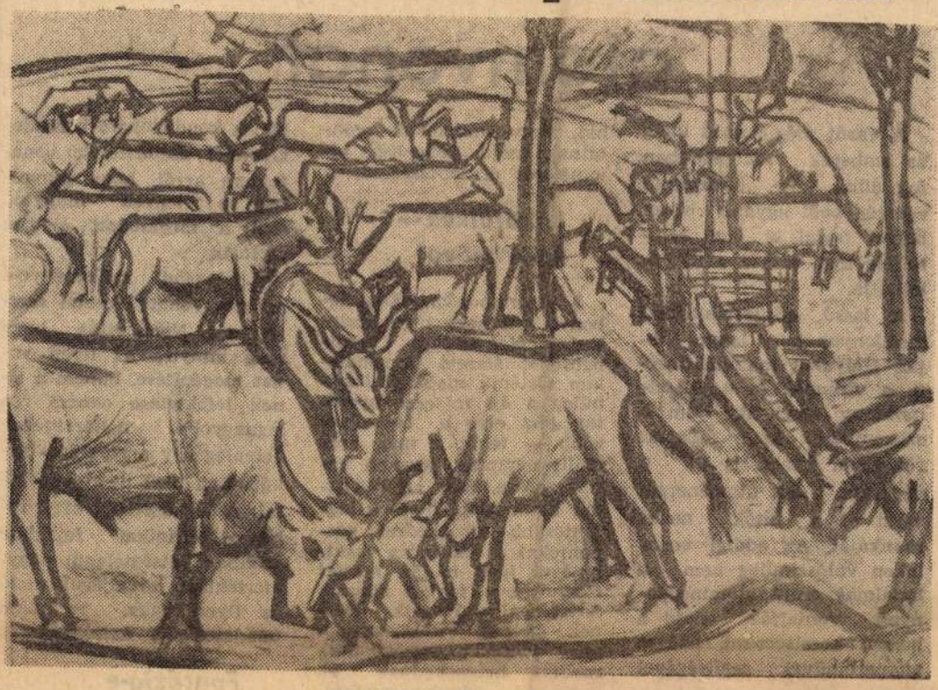

Bátorligeti gémeskutak.

A Nyírbátori Báthori István Múzeum — állandó kiállítási anyagán kívül — évente több alkalommal, nagy látogatottság mellett — rendez képzőművészeti kiállításokat. 1961 óta több mint 120 ezer nyírbátori, más városbeli, illetve külföldi látogató tekintette meg a XIX—XX. századi festők kiállítását, a *Holló László, Medgyesi Ferenc, Rippl-Rónai, Benczúr Gyula* kiállítást, a nagybányai festők képeit, valamint a német-alföldi nagymesterek rajzait.

A kiállítások sorát újabb értékes képzőművészeti tárlat követi: a ma megnyíló *Dési-Huber* emlékkiállítás. Az ünnepélyes megnyitó egyben az országos múzeumi hónap első nyírbátori eseménye. A megjelent vendégeket 11 órakor *Szalontai Barnabás* múzeumigazgató üdvözli, majd *Gulyás Emilné dr.*, a megyei tanács vb. elnökhelyettese megnyítja a múzeumi hónapot. A Dési-Huber emlékkiállítást *dr. Pogány Ö Gábor*, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg. Tárlatvezetést *dr. Manga Jánosné* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa tart.

Az ünnepi esemény vendége lesz *Dési-Huber István özvegye* is.

*

„Dési-Huber István a festenitudást, a mesterfogások ismeretét és nagy általános műveltségét autodiaxissal szerezte meg — írja *dr. M. Heil Olga* művészettörténész. — Pályája kezdetén a rajzolásban szorgoskodik, elsajátítja a rézkarcolás mesterségét, Milánóban pedig az ezüstműves mesterség biztosítja kenyerét. A munka után fél éjszakákkal megtoldott esték, pihenő ünnepnapok voltak a művészeté.

Művészetét — korai festményeit — a kubizmus formatörvényeinek nála sajátos szigorral alakított tanulságai jellemzik. Világnézete később kapta meg végleges, tiszta tartalmát. A munkásosztály történelmi hivatásának, forradalmi szerepének megismerése a festőre sorsdöntő élmény erejével hatott. Az 1933—34-es esztendők hoztak művészetében jelentős fordulatot. Már túl van a formakeresés, önmaga keresése idején, a művészet egyik legnehezebb problémáját a típikusban, a különösben sűrített egyes és általános ábrázolását magasrendű tisztasságban képes megoldani.

Harmincöt éves, mire a festői tudás birtokában kifejezi azt, amit lényegesnek tart, s azt, ami egész életének lényege.

1938-ban és a rákövetkező esztendőben szép élményeket adott a festőnek két rövidke utazás, az egyik Bátorligetre, a másik Hollókőre. Mindkét faluból egész sereg rajzzal, vázlattal tért haza.

Fedics Mihály romek arcképe is — a kiállításon is szerepel — bátorligeti emlék.

A nagy magyar proletárfestő 1944-ben halt meg. 1958-ban a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Dési-Huber István életművét a *Kossuth-díj* első fokozatával tüntette ki, s ezzel művészetének forradalmi harcosságát, szép, tiszta emberségét emelte méltó rangra.

Gőz? Villany? Diesel? Nem!

Interkontinentális atomvonat

A vasút még hosszú ideig az emberek szolgálatában fog állni. A közlekedés egészén belül ugyanis olyan helyet foglal el, ahol semmiféle más eszköz nem pótolhatja.

A lassú, gőzüzemeltetésű mozdonyok kora lassan lejár. Helyüket ma világszerte a villamos és a Diesel-mozdony veszi át, ám a szakemberek azt állítják: rövidesen ennek is üt a végórája. Az atomenergia veszi át a fűtők nehéz munkáját. Az eddigi vonalakon valószínűleg nem a hatalmas erejű atommozdonyok vontatják majd a hosszú kocsisorokat, hanem atomerőművek segítségével annyi villamosenergiát állítanak elő, hogy idővel valamennyi vasútvonalat villamosítani lehet. A jövő a villamosított vasúté!

Külön vonalak

Milyen gyökeres újdonságok várhatók a vasútnál? Rakétamozdonyok bizonyára nem lesznek, de minden valószínűség szerint megvalósulnak az atommozdonyok, melyekben a hajtóerőforrás szerepét magreaktor tölti be. Inkább arra kell gondolni, hogy új, nagyobb vasutakat létesítsenek, amelyek külön vonalakon fognak közlekedni.

A Szovjetunióban, ahol az atomenergia békés felhasználására vonatkozó tervek és kísérletek igen előrehaladottak, pontos elképzelések alakultak már ki azokhet, vagy vonatokat vontatnak majd, 200—300 kilométeres órasebességgel.

Lakófülkék — televízióval

Az atommozdonyokkal lebonyolított nagy távú közlekedés kétségtelenül kontinenseket átszelő távvonalakon történik majd. Valószínűleg a 4,5 méteres nyomtáv lesz erre a legkedvezőbb — tehát a mai, normális nyomtáv kereken háromszorosa. Ezek az útvonalak kötik majd össze a legfontosabb közlekedési gócpontokat és az egész vasúthálózat igen ritkán átszőtt főrendszerét fogják alkotni. Saját pályaudvaraik lesznek, melyek szorosan a nagy közlekedési központok mellett helyezkednek el. Speciális rakodóberendezésekre is szükség van.

Vagonjaik befogadóképessége nyomtávuknak megfelelően húsz-harmincszorosa lesz a mai legnagyobb teherkocsikénak. Azaz egy ilyen kocsi 20—30 hatvantonnás kocsit helyettesít, vagy 60—80 nálunk szokásos, húsz tonna raksúlyú kocsit, tehát egy hosszú tehervonatot.

A jövőbeli vonatok személykocsijaiban, amelyek ugyanolyan nagyok lesznek, mint a teherkocsik, olyan kényelem lesz, amilyet a mai utazók csak a nagy tengerjáró hajókon élvezhetnek. Olyan mértékben fogják túlszárnyalni a mai, modern gyorsvonati kocsikat, mint ezek az első vasút kis nyitott kocsijait.

Ha egyszer „megtöltik" az atommozdonyt, sok száz utat tehet meg üzemanyagfelvétel nélkül. Mivel szélesen fekszik rá különleges

ben a kondicionáló berendezésekkel szellőztetett vonatokban arról, hogy semmiben se legyen hiányuk, ami a megszokott élethez tartozik.

A képzelet szüleménye-e az atomvonat? Semmi esetre sem. Nem vitás, hogy nem annyira az ilyen vonat megépítése, hanem a sínek lefektetése okozza a legnagyobb nehézségeket. Jelenleg egy ország sem birkózhatna meg ilyen feladattal. A legközelebbi évek rohamos technikai fejlődése azonban kétségtelenül nagymértékben hozzájárul majd az ilyen nagy technikai feladatok legyőzéséhez.

Fantázia-e csupán?

A Szovjetunióban a közlekedési szakemberek már komolyan foglalkoznak nagy távú vasutak tervével. Születőben van egy atomhajtású vonat is, amely egyelőre természetesen csak kísérleti vonalon közlekedik. Nem szabad emellett elfelejteni, hogy a Szovjetunió nemcsak általában élenjáró a technika legújabb vívmányainak alkalmazásában, hanem földrajzilag is éppen az az ország, amely leginkább képes — akár más államok közreműködése nélkül is — a legkülönfélébb nagyszabású tervek megvalósítására.

Természetes azonban, hogy ezek a vonalak átlépik majd a Szovjetunió határait, összekapcsolódnak az Ázsiában meg az Európában kiépülő megfelelő vasúti rendszerekkel. Az olyan kontinensek, mint Afrika, vagy Dél-Amerika, eszményi alkalmazási lehetőségeket jelentenek majd az atomvasutak számára, mihelyt az ottani népek megteremtették ennek a politikai és gazdasági feltételeit.

Nem telik bele negyed század, s az atomvasutak széles vonalai keresztülkasul behálózzák földgömbünket...

(A bratislavai „Uj Szó" cikke nyomán)

VÉNY

Nyertesek: Feigel Mihályné, Lippai László, Rácz Edit, Sá

Dési Huber István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 OKT 15.

MAGYAR NEMZET

Október 15

Dési Huber István művészetéről tart előadást vetített képekkel Mezey Ottó művészettörténész az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Bercsényi utca 28—30. sz. alatti klubjában ma este fél 8 órakor.

kenyérgabona-vetésnél meg
mindig erősen érezhető a kedvezőtlen időjárás okozta *kétháromhetes kiesés*, ennek elle-
... 2.278.000 *hold*

SAJTÓ...
Budapest, V., Petőfi ...
Telefon: 188-296, 188-30...

Napló (Veszprém)

1968 AUG 11

1021 Dési Huber Ist...

Dési Huber István: Önarckép. — (A nagy proletár-festő műveiből a Kiscelli Múzeumban rendeztek kiállítást)

az óriás „hernyó"

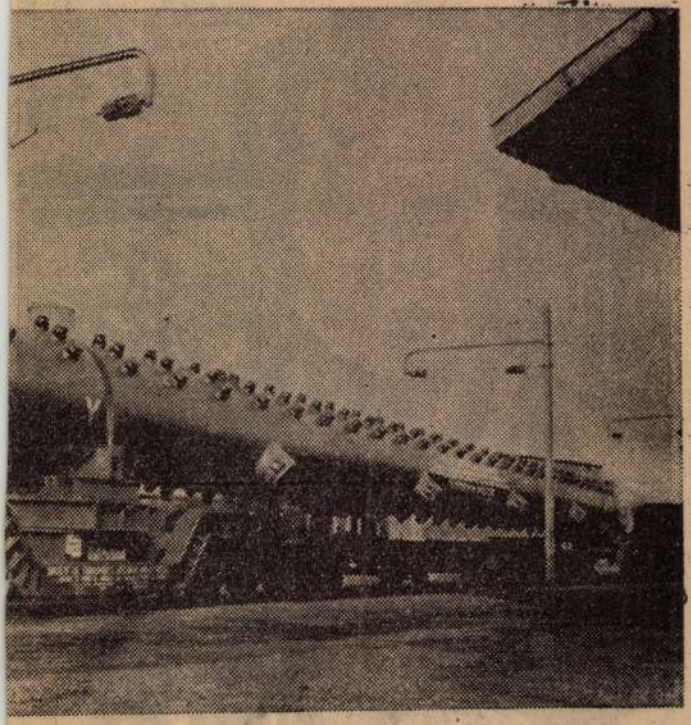

alighanem vi- melynek mintegy 300 kilométeres utat kel-
ıikor ennek az lett megtennie a gyártóüzemtől a vegyi-
ására vállalko- gyárig.
ónló méretű és

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TÜKÖR

1968 JUN 16

DÉSI HUBER ISTVÁN

Harminchárom rajz, megannyi dráma, győtrelmes küzdelem. Dési Huber István nem ismert idillt, elvont szépészmenyt, előregyártott harmóniát. A festészet nem képeket fest, hanem a »világgal és a világról értekezik« — ezt vallotta.

A Kiscelli Múzeumban rendezett kiállítás is kereken példázza elveit. Mintha valamennyi munkája önarckép volna. »A budakeszi erdő« is, a tömör, sötét fák, a zaklatott ritmusú »Viharmadarak«. A konstrukció érdekli mindenekelőtt; grafikái nélkülözik a dekorativitást. Vonalai nem lebegnek — villámlanak.

A felületes irányzatosságot, a »tendencet«, vagy a szocialista giccset a szilárd belső elkötelezettségű művész természetességével utasítja el. Tökéletesen azonosul a »negyedik renddel«. A proletariátus portréját festi, formálja, érleli fáradhatatlanul egy keserves korszak tükréből, akárha önarcképe lenne.

»Az ember végül is önmagán át fejezi ki az osztályt, amelyben gyökerei élnek, és a népet, amelynek osztálya egyik része« — írja egyik cikkében.

A dolgok összefüggésének megértéséhez, törvényeik megismeréséhez keserves és meredek út vezet. Dési Huber az igazi nagyok kitartásával járta, míg futotta erejéből. Nem tehetett mást. Ritkán érzi az ember ezt a »nem tehetett« mást olyan bizonyosan, mint nála.

Ez rendíti meg.

Kár, hogy a Kiscelli Múzeum oly nehezen megközelíthető. **(Csapó)**

valahai Úri k
a Törekvés I
vékenykednel
van-kilencver
társadalmi n
valamelyest l
ni.
Plakátokat, m
ezekből látor

Az énekkar

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
17. Budapest, V., Petőfi S. u.
7 Telefon: 188-296, 188-30
Somogy megyei Népl
1960 SEP 1

Dési Huber István
1021

Dési Huber Óbudán

Hajdani kastélyban állították ki Dési Huber István grafikáit. Ha kitekint a látogató a változatos múltú Kiscelli Múzeum ablakán, igazi Dési Huber-motívumokat lát: téglagyári épületeket, talpig füstös régi kéményeket, hatalmas salakdombok érdes hátát, s nyurga állványokon futó csővezetéket. Aztán, ha a kiállítást alaposan megismerte, visszatér a néző az ablakhoz mindenképpen, s megbizonyosodik róla, hogy ez az óbudai táj csaknem olyan, mint Dési Huber képeinek témája. Pontosan felismerhető ugyanez a gyárépület, ugyanez a kémény, s ugyanez a csővezeték a kiállítás egyik grafikáján, az 1942-ben készült Óbudai téglagyár című rajzon. Talán szándékosan is helyezte a rendező ezt a rajzot éppen az ablakkal szemközt, kitűnően személtetve a kommunista alkotó világát.

Ezt a világot egyébként alaposan megismerhetjük a múzeum nem túl nagy, de nagyon jól válogatott grafikai kiállításán. Annál inkább, mert a grafika — a rézkarcoló tű, a rajzszén és a tus művészete — mindig fontos szerepet játszott a halhatatlan mester munkásságában. Ezzel kezdődött az alkotó tevékenysége; a grafika volt az első meghódított műfaj Dési Huber pályája elején. Már itthon rajzzal kezdte a munkáját a húszas években a világháborúban súlyosan sebesült katona, a tönkrement nagyenyedi ékszerész művészethez vonzódó fia, aki első próbálkozásaival egy időben gyárban dolgozott és bekapcsolódott a munkásmozgalomba.

Korai művészi alkotásai is grafikák: Olaszországban dolgozott — hogy tanulhasson — 1924 és 1927 között, s itt készítette első igazi műveit, a frissen tanult rézkarctechnikával. Néhány itt van ezen a kiállításon, köztük egy erőteljes portré, Giandante. Témájában, felfogásában már az érett Dési Hubert idézi, hiszen modellje egy lelkes fiatal olasz szocialista, s a haragos fej megfogalmazása — számunkra ez a fontosabb — úgy egyesíti a mértani tisztaságú kubizmus és az érzelmi sodrású expresszív kifejezés jegyeit, olyan indulatos és egyszersmind fegyelmezett, ahogy csak forradalmi szándékú művésztől várhatjuk.

Nem egészen egy esztendő múlva — szocializmussal átitatott képek mellett — már megszületik első tudatosan agitáló grafikai sorozata, A IV. Rend. Az 1928-ban linóleumba metszett sorozat Derkovits Dózsa-fametszeteinek előde, s a magyar forradalmi munkásmozgalom legszebb remekei közé tartozik. Ugyancsak a szerkesztő művészet hagyományait alkalmazza a művész, amikor az egyszerű és hatásos fekete-fehér foltok szükszavúságával feldolgozza a proletariátus jelenét, jövőjét. Fehér proletársorok menetelnek feltartóztathatatlanul fekete hegyű szuronyok felé az Összecsapás című nyomaton; szakaszokba tört sorok áradnak Az áldozatok temetése címűn; a két mű jól képviseli a nyolc lapból álló mappát.

A következő szénrajzok és tuskompozíciók jórészt festmények vázlatairként, nagyobb alkotások tanulmányaiként ismertek, de szinte valamennyi önálló értékű alkotás is. Dési Huber mindinkább kiteljesedő korszakából valók, s a kevés vonallal sok szellemi erőt sűrítő Töprengő, a kémény Ifjúmunkás, meg a szívszorítóan tragikus, megviselt és félelmetesen vádoló Teréz azt bizonyítja, hogy a proletártéma érett, magabiztos és modern művészi erővel fogalmazódik képpé. Az említett Óbudai téglagyár című alkotáson lehet megismerni leginkább ezt a magabiztos, modern művészi erőt. Hiszen a valódi gyár, ott túl az ablakon inkább roskadozó, míg ez a rajzbeli harmonikus és határozott. A sok épület egymás mellett a valóságban kusza és zűrzavaros, de a művészetben szépen elrendeződik. A környező hegyek ott barátságosan domborulnak, itt tömörek, mintt egy ököl, az állványok ott vékonyan ingadozni látszanak, s itt biztosan feszülnek a vezetékek alá. Ugyanaz a motívum, s mégsem ugyanaz: a kommunista művész jelképpé magasztosította a valóságban egyáltalán nem magasztos gyárat; egy osztály, egy társadalom jelképévé.

Ugyanígy válnak jelképpé, hasonló gondolatok hordozójává későbbi paraszt tárgyú képei, amelyeken talán a legtöbb a tragikum, s a leghevesebb az érzelmi tiltakozás. E

ÖNARCKÉP

későbbi művek közül is meg kell említeni legalább a baljós tépettséggel teli Viharmadarak vázlatot, az ugyancsak sötét drámák torlódását sűrítő Régi-régi temető grafikai változatát, s a Gonosz öreg néni groteszken szikár, önálló grafikai kompozícióját.

A negyvenes évek elején kettős dráma árnyéka borul Dési Huber István művészetére. A fasizmus fojtogató sötétsége, s az egyéni életét fojtogató betegségé, amely 1944 februárjában halálra roncsolja előző háborúban tönkretett tüdejét.

Az utolsó művek sorába állították önarcképét. Szántott homlokú, faragott arcú kemény férfi néz a búcsúzó látogatóra, keze ökölbe szorul, a magyar szocialista képzőművészet nagyszerű alkotója.

E. gy.

Bényei József:

HIMNUSZ

Ha csak azért
hogy valakinek egy lehulló kötőtűt felemeljek
aztán megint
sétáljak hátratett kézzel a ropogó kavicsokon
ha csak azért
hogy elesett gyereket a földről fölemeljek
s poros kezét
megbocsátó lassúsággal simogassam
ha csak azért
hogy unokám hajamba ragadva kiabáljon
ha csak azért
hogy egy csillag szememben lássa fényét
és örömében
leszaladjon a türelmes éjszakába
ha csak azért
hogy valaki véletlenül fölismerjen az utcán
s henye kezét
kalapjához emelje
ha csak azért
hogy egyszer valakivel találkozzam
és megkérdezzem tőle
hogy van
ha nem felel
senki senki egyedül csak én beszélek
dohogva keserű indulattal
s ha beszélni se tudok majd
csak nézni a csönd mozdulatait
ha csak azért
hogy érezzem a levegő édességét
csak ezért is
élnék még valameddig

Fodor József:

NAPOK

Mint a futók, akik versengve futnak,
Szemük szűkült, szívük vadul dobog,
Megfoghatatlan rendjén egy nagy útnak
Loholnak a szakadatlan napok.

Hogy elvillannak, látod csak jóformán,
Nevet hord mind mellén, s míg olvasod:
Hétfő, kedd s a többi, irama hordván,
Gyors, váltott képük más egybemosott.

Villámló, vak roham — s közé nem állhatsz,
(S hol rés?) hogy megtorpantsd e menetet;
Nem áll meg, megy csak, egy se adva választ,
Ha riadnál: tartson kis szünetet.

Végtelenből jött mind, s mégis belőlem,
Mint gyors-kéz-vonta, nyúlt gombolyagok,
Vad kénytől rántva, s egyre rezdülőbben —
Mert, mi elfut, minden nap én vagyok.

Én vagyok, én, mi így fut szakadatlan,
S hogy — percre — tartsd, újjal se érheted:
Hogy tűnni lásd csak, mint megfoghatatlan,
Idegen, gyors, fényes kísértetet.

A nor

Ismeretes, hogy a Hazafias Népfront IV. kongresszusának határozatai többek között az alábbiakat is kimondották: »*Kiemelkedő hivatása a népfrontmozgalomnak a szocialista nemzeti tudat, a hazafiság érzésének ápolása, erősítése és eszmei formálása. Élővé kell tennünk értékes nemzeti hagyományainkat, gyarapítani kell honismeretünket, társadalmunk közügyévé kell tenni nemzeti létünk nagy kérdéseit . . .*«

A Népfront Országos Tanácsának elnöksége azóta meg is alakította a honismereti bizottságot azzal a céllal, hogy a mozgalom legfőbb koordináló szerve legyen. Ezek után a területi és a megyei népfrontbizottságok mellett is mielőbb meg kell alakítani a honismereti bizottságokat.

Szükség van-e a honismereti bizottságok létrehozására? Fejlődik-e általa az évekkel ezelőtt jó szándékkal útjára bocsátott honismereti mozgalom? Azonnal válaszolhatunk: igen!

A honismereti mozgalom indulása utáni években sok hasznos erő kezdett tevékenykedni a mozgalomban. Az eredmények mellett azonban több helyütt egészségtelen vonásokat is hozott létre. Ne gondoljunk itt az ártó nacionalizmusra, csupán az organizációt és a koordinációt nélkülöző szervezetlenségre, amelynek az lett a következménye, hogy bár sokféle szerv és intézmény írta zászlajára a honismereti tevékenységet, mégsem érlelhette meg azokat a gyümölcsöket, amelyeket joggal remélhettek és várhattak a mozgalom elindítói.

A zavart leginkább az okozta, hogy a mozgalom — kézben tartó és koordináló szerv hiányában — csak ott tudott

Forradalmat érlelt az idő

Somogy nyara tizennyo

Az ötven évvel ezelőtti nyáron az embereknek rengeteg szomorúságot okozott az immár negyedik éve tartó háború. Somogyban 1918 nyarán a kisparaszti birtokokról és a nagy uradalmakból majd tízezer munkás hiányzott; ennek egy részét hadifoglyokkal, katonai munkásosztagokkal pótolták. Fölemelték a liszt és a cukor árát, katasztrófális méreteket öltött a cipőhiány, bevezették a ruhajegyrendszert, a MÁV száz százalékkal emelte a tarifát, január elsejei hatállyal visszamenőleg életbe

kát, a közélelmezés javítását követelte az ország. Az októberi forradalom hatása is érződött Magyarországon: 1917 novemberében-decemberében tüntetések sorozata zajlott le az országban, 1918. január 18-án politikai sztrájk kezdődött Budapesten, s néhány nap alatt az egész országra — így Somogyra is — kiterjedt. A fokozódó politikai feszültség megmutatkozott az »aggasztó méretekben megnövekedett« katonai szökésekben, a mind gyakoribbá váló sztrájkokban,

virálásokat a lakosság igyekezett elszabotálni: 1917-ben 3540 vagon gabonát nem tudtak behajtani. A krónikus munkaerő-hiányon nem sokat segített az a mintegy nyolcezer hadifogoly sem, akik 1918 augusztusáig a megye területére érkezett. Miután az ország egész területén veszélyeztette az évi termést a munkaerő hiánya, a földművelésügyi minisztérium rendeletileg kötelezte az uradalmakban foglalkoztatott, s elbocsátásra kerülő népfelkelőket, a tíz holdon aluli birtokkal rendelkező

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

Dési Huber István

1983 SZEP 16.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI CSÓK ISTVÁN KÉPTÁRBAN a XX. század magyar művészete sorozat 6. tárlataként vasárnap Dési-Huber Istvánné ünnepélyesen megnyitotta A „Derkovits és a szocialista művészet" című kiállítást, melynek keretében 40 művész — köztük Uitz Béla, Dési-Huber István, Derkovits Gyula, Mészáros László, Nagy Balogh János, Ámos Imre, Pór Bertalan, Ferenczy Noémi, Fenyő A. Endre — több mint 100 alkotását állították ki. A tárlatot december 31-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

család kezdte 134 holdon. Ma *félezer család gazdálkodik 5600 holdon.*

Megvalósult álmok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1968 AUG 25

Dési Huber István

1021

Vasárnap, 1968. augusztus 25.

Dési Huber-tárlat

Hajdani kastélyban állították ki Dési Huber István grafikáit. Ha kitekint a látogató a változatos múltú Kiscelli Múzeum ablakán, igazán Dési Huber-motívumokat lát: téglagyári épületeket, talpig füstös régi kéményeket, hatalmas salakdombok érdes hátát, s nyurga állványokon futó csővezetéket. Aztán, ha a kiállítást alaposan megismerte, visszatér a néző az ablakhoz mindenképpen, s megbizonyosodik róla, hogy ez az óbudai táj csaknem olyan, mint Dési Huber képeinek témája. Pontosan felismerhető ugyanez a gyárépület, ugyanez a kémény, s ugyanez a csővezeték a kiállítás egyik grafikáján, az 1942-ben készült Óbudai téglagyár című rajzon.

Önarckép

Ezt a világot egyébként alaposan megismerhetjük a múzeum nem túl nagy, de nagyon jól válogatott grafikai kiállításán. Annál inkább, mert a grafika — a rézkarcoló tű, a rajzszén és a tus művészete — mindig fontos szerepet játszott a halhatatlan mester munkásságában. Ezzel kezdődött az alkotó tevékenysége; a grafika volt az első meghódított műfaj Dési Huber pályája elején. Már itthon rajzzal kezdte a munkáját és a húszas években a világháborúban súlyosan sebesült katona, a tönkrement nagyenyedi ékszerész művészethez vonzódó fia, aki első próbálkozásaival egyidőben gyárban dolgozott és bekapcsolódott a munkásmozgalomba.

Korai művészi alkotásai is grafikák: Olaszországban dolgozott — hogy tanulhasson — 1924 és 1927 között, s itt készítette első műveit, a frissen tanult rézkarc-technikával. Néhány itt van ezen a kiállításon, köztük egy erőteljes portré, Giandante. Témájában, felfogásában már az érett Dési Hubert idézi.

Nem egészen egy esztendő múlva — szocializmussal átitatott képek mellett — már megszületik első tudatosan agitáló grafikai sorozata, A IV. Rend. Az 1928-ban linoleumba metszett sorozat Derkovits Dózsa-fametszeteinek előd je, s a magyar forradalmi

Óbudán

munkásmozgalom legszebb emekei közé tartozik. Ugyansak a szerkesztő művészet agyományait alkalmazza a művész, amikor az egyszerű s hatásos fekete-fehér foltok zűkszavúságával feldolgozza proletariátus jelenét, jövőét.

A következő szénrajzok és us-kompozíciók jórészt festnények vázlataiként, nagyobb lkotások tanulmányaiként isnertek, de szinte valamennyi nálló értékű alkotás is. Dési Huber mindinkább kiteljesedő orszakából valók.

A negyvenes évek elején ettős dráma árnyéka borul Dési Huber István művészére. A fasizmus fojtogató sötsége, s az egyéni életét fojtogató betegsége, amely 1944 ebruárjában halálra roncsolja előző háborúban tönkretett tüdejét.

Az utolsó művek sorába állították önarcképét. Szántotthomlokú, faragottarcú keményférfi néz a búcsúzó látogatóra, kéze ökölbe szorul: a magyar szocialista képzőművészet nagyszerű alkotója.

r. gy. t

hogy szeptember 2-től szeptem-

rozást tartunk

ás szünetel.

edelmi Vállalat miskolci fiókja, 72.

az Északmagyarországban

lmaznak

nagy-budai munkahelyekre — kőműves, s, állványozó, vasbetonszerelő, ületasztalos, lakatos, parkettás, stő-mázoló, üveges, épület-villanyszerelő szakmunkásokat, valamint kubikosokat és férfi segédmunkásokat. Munkásszállást, napi kétszeri étkezést — térítés ellenében — biztosítunk. 15 százalék idénypótlékot és különélési díjat fizetünk. Kéthetenként szabad szombat. Jelentkezés: Bp., X. ker., Pongrác út 21. Kőbánya-Alsó pu. mellett.

A Borsod megyei Finommechanikai Vállalat pályázatot hirdet tokaji telephelyen levő üzemének termelő-telepvezető állása betöltésére. Az állás betöltésének feltétele: gépészmérnöki oklevél. Sajtoló munkák végzésében jártas pályázók előnyben. Jelentkezés a vállalat központjában: Borsod megyei Finommechanikai Vállalat, Sátoraljaújhely, Rákóczi út 5—7.

A Cement- és Mészművek hejőcsabai gyára felvesz férti segédmunkásokat, lakatosokat, hegesztőket, villanyszerelőket, műszerészeket, csőszerelő lakatosokat, vizsgázott kazánfűtőket, vegyipari szakmunkásokat. Munkarend: 40, illetve 44 órás munkahét. Jelentkezés a munkaügyi osztályon mindennap 7—15.30 óráig.

16 évet betöltött leányokat szövőátképzősnek felvesz a Jacquard Szövőgyár. A betanulás idejére 850 forint fizetést adunk és 1 forintért ebédet. Albérleti szállást biztosítunk. Jelentkezés írásban, a Jacquard Szövőgyár üzemgazdasági osztályán, Bp., XIII., Szekszárdi út 19—25.

A Miskolci Mélyépítő Vállalat alkalmaz: gépésztechnikust, hálózati villanyszerelő és hegesztővizsgával rendelkező szakmunkást, továbbá útépítéshez kubikosokat és segédmunkásokat. Munkásszállás, üzemi étkezés biztosítva. Jelentkezni lehet Miskolc, Partizán u. 2. sz. alatt.

Gépkocsikísérőket, jó keresoti lehetőséggel, állandó munkára felveszünk. Jelentkezés: MÉK-kirendeltség, Sajó-part, munkaügy.

Vásárolja kőbányáink termékeit

ANDEZIT TERMÉSKŐ MINDEN CÉLRA

TA, TU, TB, TF, T, TR'
Zúzott kő: 40/65, 20/40, 10/25, 5/20.
Nemeszúzalék: 40/65, 22/40, 12/22, 5/12, 2/5, 0/5.
Hidegen bedolgozható kötőzúzalék (hideg-aszfalt). Bodrogkeresztúri építőkő: lakásépítési célra.
Kiváló minőség, pontos szállítás, ÉVM-árak.
Szállítás vasúton, helyi átvételt is biztosítunk. Megrendelést az alábbi címre kérjük:

i várba!

8 órakor a

8 órakor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP
1968 AUG 25

Dési Huber István

1021

1968. augusztus 25.

A Kiscelli Múzeumban állították ki Dési Huber István grafikáit. Képünkön a magyar szocialista képzőművészet jeles alkotójának 1938-ból származó Önarcképe.

Káldi János:

KÖLTŐI RECEPT, NÉMI TRÉFÁVAL

Sok minden kell a költeménybe:
vízeséseknek tompa kékje,
illatokból is leheletnyi,
két láda széllel elkeverni, —
felhők futása hulljon bele, —
s őszi nyárfák lombja-levele, —
a műhelyzajból egy pohárral,
a sok áramtól messze szárnyal! —
legyenek benne sarjúrendek,
kapjon azt is, tömény csendet, —
kőből, sárból, emberszívekből,
az ízét kapja majd ezektől, —
szeretetből, a legjavából,
régvolt csengőknek szép szavából, —
szenvedélyből is elég bőven,
hallgatásból is, estidőben, —
fényből, melegből öt kanálnyi,
ettől fog csak finommá válni, —
s lélek, lélek, a legjobb oldat,
ez, ami sose hiányozhat!

S a fentiekből mikor? mennyit? —
A jó vers titka ebben rejlik! —

Kassák emlékezete

„Azok közé az emberek közé tartozom, akik jóban tudnak lenni önmagukkal, sose bántam meg azt, amit csináltam, mert sose dolgoztam mellékgondolatok segítségével, s ha voltak tévedéseim, ezek olyan tévedések voltak, amik az ember gyengébb állapotából származnak, így magaménak vallom azokat is, bűntudat nélkül."

Alig egy éve olvashattuk e soro-

sa érezte így vagy úgy, az a költő, aki a századfordulót követő években az *egyetlen következetes munkásíró volt* a magyar irodalomban, úgy távozott közülünk nyolcvanéves korában, hogy *jelentőségét mindezideig nem mérte fel a köztudat.* A magyar közvélemény, a magyar líra mind a mai napig nem tudta megemészteni, feldolgozni Kassák gazdag termését. Néhány bátortalan és

vita, évfordulói emlékezés után kez-

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

DÉSI HUBER ISTVÁN
1895 - 1944

Festő- és grafikusművész, posztumusz Kossuth-díjas. Gyermekkorát inas- és napszámosként, az I. világháborút katonaként élte meg. A háború után gyárban dolgozott, esténként pedig az Iparművészeti Iskolában tanult rajzolni. Hosszabb időt töltött Olaszországban, ahol elsajátította a rézkarcolás technikáját. 1928-tól a KÚT tagja volt. Egészsége, az elhatalmasodó tüdőbaj következtében megroppant, ám Dési Huber István töretlen lendülettel dolgozott a munkások és parasztok életét expresszív erővel bemutató kompozícióin. Hagyatékából 1964-ben a Nemzeti Galéria, 1975-ben pedig a szombathelyi Savaria Múzeum rendezett nagyszabású megemlékező kiállítást.

HÁZ A HEGYEK KÖZÖTT,
1932-1933
fa, olaj, 52,5x67 cm.
j.n.
Ltsz.: K. 85.30.1.

KUBIKOS, 1937-1938
papír, szén, 555x470 mm.
j.n.
Ltsz.: K. 85.171.1.

GIANDANTE X., 1926
papír, rézkarc, 235x180 mm.
j.b.l.: Giandante X. olasz agitátor
j.l.: Dési Huber István 1926
Ltsz.: K. 85.172.1.

KÖRBE-KÖRBE, 1928
papír, rézkarc, 260x175 mm.
j.b.l.: Körbe-körbe
j.l.: Dési Huber 1928.
Ltsz.: K. 85.173.1.

"Változatlanul vallom ma is (1937), hogy művészetünk teste-lelke modern kell hogy legyen, de ez a modernség nem lehet sem egy mégoly forradalmi irány napi kérdéseinek ábrázolása, sem a szakma soron következő fázisa. Többre van szükségünk. Művészetünk gyökereinek az emberi lélek legtávolabbi zugába is el kell érnie, csak így szívhat fel minden életnedvet magába; emellett vissza kell állítanunk a kutatómunka becsületét is. Adatokra van szükségünk, s egy olyan festői módszerre, melyben él a múlt életrevalósága, de magába foglalja az új vívmányokat is, egyszóval valóban napjaink világszemléletét fejezi ki" -

Dési Huber István

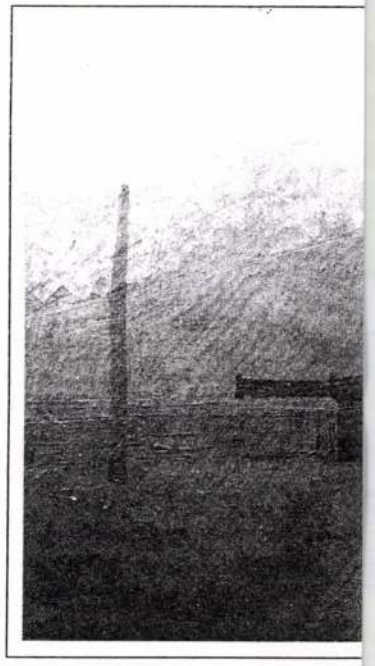

Ház a hegy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1021

Szerda, 1968. november 13.

Dési Huber István

VÁNDOR KRÓNIKA

Szentendrei szépségek és — *bosszúságok*

A vasárnapi ebéd után Szentendrére indultunk; kell-e szebbnek ígérkező családi program ebben a nyáriasan tündéri őszben? Hetek óta készültünk a hármas látnivalóra: először is, megnézzük a Ferenczy-múzeumban a *szentendrei festők kiállítását*, utána a *szerb egyházművészet múzeumát*, s végül a rövid idő alatt híressé vált *szabadtéri szoborkiállítást*. Gyors körülpillantás a kis HÉV-pályaudvaron, de *útbaigazító tábla nincs*, ahogyan a magamfajta célirányos, józan paraszti ésszel gondolkodó ember elképzelné, és szívesen üdvözölte volna már a budai Margit-hídfőnél, a HÉV-indító pályaudvarán, más egyéb látnivalók ajánlása között. Valami szépen megfestett nagy táblára gondolok, még kis ábrázolatok is elférnének rajta, hogy külföldiek is könnyen kitalálhassák: aha, szóval itt a szerb múzeum, ez meg... Azután útjelző nyilakat remélek, amelyek kérdezősködés nélkül eligazítanának. De a Ferenczy-múzeumot úgyis megtaláljuk, s onnan majd csak rálelünk a többire is. Azért az állomásról elindulva még megkérdezünk néhány embert: merre van a skanzen, az éppen csak elkezdett szabadtéri falumúzeum, míg végül az ötödik megadja a választ.

A Ferenczy-múzeum előtt, egyik házon végre egy irkalapnyi kis nyomtatvány, rajta ez áll: *„Szerb egyháztörténeti kiállítás, Szentendre, Engels út 5."* De, hogy az merre található, azt a múzeum emeletén üldögélő teremőr magyarázza el, roppant szakszerűen: „Ki tetszenek menni a kapun, az ék alakú ház bal oldalán elindulnak, haladnak száz métert, onnan balra száz métert, eljutnak egy vasrácsos kapuhoz... Ott a parkban van egy kutya, harapós, ajánlatos vigyázni."

Megérkezünk a dombon álló görögkeleti templomhoz, ezt is szeretnénk megnézni, de zárva van, a kulcslyukon bekukucskálva orrunkba szúr a nehéz tömjénillat. Legalább az előteret tartanák nyitva, azt lezárhatnák vasrácsozattal, mint külföldön szokás a nevezetes templomokban, onnan azért láthatnánk a templom belsejét is. Legalább vasárnap, amikor ennyi hazai és külföldi kiránduló kíváncsi a szépséges, patinás városka nevezetességeire. Megyünk, tanakodunk, találgatjuk, merre is lehet az egyházművészeti múzeum. Végre megpillantjuk az avarban lapuló kutyát. Tehát erre valamerre. Öreg néni üldögél a távolabbi ház verandája előtt. Hangosan kérdezzük, másodszor, harmadszor is. Nagyot hall, azért határozottan int a kezével, nyilván sokszor kérnek tőle útbaigazítást.

Így találjuk meg a magas gesztenyék, fenyők között hátul meghúzódó, földszintes épületet, s az első bepillantás kárpótol bennünket a felfedező út bosszúságaiért. A teremőri tisztet ellátó idős hölgytől mégis megkérdezem: ki kezeli ezt a múzeumot? Talán ennek a gazdáját nem érdekli, hogy minél többen gyönyörködjenek az itt összegyűjtött kultúrtörténeti értékekben, művészi látnivalókban, s azzal sem törődik, hányan hagyják itt a belépőjegy árát? „Tessék csak beírni a látogatók könyvébe, van már ilyen bejegyzés is — felel készségesen. — Hátha valaki egyszer mégis megszívleli!"

Néhány héttel ezelőtt a kiscelli múzeumban Dési-Huber István grafikáinak kiállítását szerettük volna megnézni. Igaz, az utolsó napra halasztottuk a kirándulást, de éppen a művész özvegyének a Magyar Nemzetben közölt leveléből értesültünk róla megnyugodva, hogy az a vasárnap az utolsó alkalom. Abban a levélben a művész özvegye hasonlóan érthetetlen mulasztások miatt panaszkodott. S az ő útbaigazítása nélkül a kiscelli múzeumot sem találtuk volna meg: a villamosmegállótól a múzeumig fölvezető úton egyetlenegy nyilacska, tábla sincs! Az újságcikket zsebretettük, így tehát odataláltunk — éppen csak a kiállítás nem volt már látható: azon a *vasárnapi napon* bezárták. A művek ott voltak a zárt ajtók mögött, és csak a teremőr vigasztalt meg: télen úgyis sor kerül a kiállítás megrendezésére a Várban.

Különös, tűnődöm bosszúsan, dühösen; vajon az Országos Műemléki Felügyelőség és a múzeumokat irányító központ milyen forrásokból fedezi költségeit, hogy ennyire nem érdeke törődni a gondjaikra bízott nagy értékű, sokszor csodálatos látnivalók propagálásával? Mennyibe is kerülhetne az a néhány útbaigazító tábla például Szentendrén? Száz, kétszáz, ötszáz forintba?... Bagatell; egyetlen vasárnap megtérül a jól nyomon követhető útbaigazítás eredményeként oda találó látogatók belépődíjából. Talán csak nem valami arisztokratikus finnyáskodás ez a ma már nélkülözhetetlen üzleti érzéktől, tevékenységtől? Vagy egyszerűen csak a köteles hivatali munka elhanyagolása? Süket érdektelenség, közöny? Érthetetlen: miért kell nálunk még mindig ilyen evidens, elemi dolgok miatt reklamálniuk, protestálniuk szinte lépten-nyomon azoknak, akik képtelenek szó nélkül elmenni hanyagság, közöny, lelketlen kártevés mellett? Miért nem végzi el mindenki a rá kiszabott munkát a munkakör, a szakma ma megkövetelt hazai és nemzetközi színvonalán? És ha már nem kiemelkedő, nem külön megdicsérendő, de legalább elemi fokon?

A parkmúzeumhoz sem csábít egyetlen felirat, útjelző tábla, de a múzeumőr ide is eligazított bennünket. Majdnem valamennyi itt látható szobrot ismerem már kiállításokról, azért így együtt, és ebben a szép környezetben, a Dunára néző domboldalon, fák, bokrok között, ápolt pázsiton felállítva, ízléssel elrendezve olyan megkapó, felvillanyozó élmény, hogy órákig sétálunk a pihenő padokkal is előrelátó okossággal megajándékozott parkmúzeumban. És közben azon tűnődöm: ha volna vendégkönyv a kapuban, nem tudom, hányadiknak, de tőlünk is megérdemelné az elismerést és köszönetet, akinek az ötlet először eszébe jutott, s akik mindezt létrehozták. Aztán arra gondolok: milyen szép, csábító, képzőművészeti ismeretekkel sokakat megajándékozó alkalom lehetne, ha az országnak mind a tizenkilenc megyeszékhelyén berendeznének ehhez hasonló parkmúzeumot! Hiszen ma már megvan a tartós műanyag, melyből aránylag olcsón előállíthatnák azt a plusz tizenkilenc példányt. Nem is kerülne sokba, egy-egy megye rendes költségvetéséből fedezhetnék az egészet, és milyen pompás élmény lenne azoknak a százezreknek is, akik nem jutnak el Szentendrére, de Miskolcon, Debrecenben, Zalaegerszegen, Salgótarjánban évente talán többször is megfordulnak! Hát még egy-egy város tanuló ifjúsága esztétikai nevelésének micsoda hatásos eszköze lehetne! És alkalom a megyei művésztelepek szobrászainak állandó kiállításra, kiemelkedőbb műveik másodpéldányainak elhelyezésére: alkotó művészek és műélvezők kapcsolatának gazdagítására!

Gergely Mihály

1948-1968 20

MŰSZERBEMUTATÓ ÉS ÁRUSÍTÁS
a Műszer- és Irodagép-értékesítő Vállalat 2. sz. Műszerszaküzletében
Budapest, VII., Majakovszkij u. 59.

villamos-, elektronikus, digitális mérőműszerek, pneumatikus és villamos automatikák

A kiállítás megtekinthető:
1968. november 11—16-ig
hétköznap: 8—14 óráig
szombaton: 8—12 óráig

Hazai és import műszerek, automatikák, ügyviteli gépek beszerezhetők a MIGÉRT-nél.

Szerda, 1968.

Ma ötven é

Véres hónap a háb

Tekintsünk körül a világban.

Hindenburg felhívást intéz a hadsereghez. *Ellenségeink növekedő száma és szövetségeseink összeomlása* — mondja —, *valamint a fokozódó élelmezési nehézség arra kényszerítette kormányunkat, hogy kemény fegyverszüneti feltételeket fogadjon el. Súlyos feladatok várnak ránk. Gyors visszavonulásban, hazánkba kell sietni. Ez a legszigorúbb kötelesség teljesítést követeli és próbaköve lesz a hadsereg szellemének. Vezértábornagyotokat sohasem hagytátok cserben, ma is bízom bennetek...* Szóval: mindenki oka az összeomlásnak, csak éppen maguk a németek nem.

Lloyd George bejelenti, hogy a németek aláírták a fegyverszüneti szerződést. *„Remélem, hogy ezen az eredményteljes reggelen az utolsó háború ért véget."*

Wilson beszédet mond a kongresszusban: *„A háború céljai el vannak érve. A fegyveres imperializmus, amint azt azok a férfiak értelmezték, akik tegnap még Németország urai voltak, véget ért."*

Mackensen vezértábornagy táviratban átvonulást kér a Magyar Nemzeti Tanácstól serege részére.

A szovjet kormány értesítette a magyar kormányt, hogy Budapestre követévé *Rakovszki* „szocialista vezért" nevezte ki.

Linder Béla hadügyminiszter Belgrádban aláírta a fegyverszünetet. Eszerint az egész ország területén magyar marad a közigazgatás. *Henrys* tábornok egy francia hadosztállyal Budapestre jön.

Követelések mindenünnen

Most nézzük meg, mi történt idehaza.

Jászi Oszkár a román Nemzeti Tanáccsal eredménytelenül tárgyal Aradon. A románok 26 megyét követelnek. Cseh csapatok nyomulnak Pozsony felé. Szabadkát és Zombort szerb katonák szállják meg. Az osztrák államtanács követeli Pozsony, Moson, Sopron és Vas megyék német területeinek átcsatolását. Jászi Oszkár nemzetiségi politikája, a „Keleti Svájc" gondolata megbukott, mielőtt megvalósulhatott volna.

Az igazságügyminiszter bejelenti: új sajtótörvény készül írók és hírlapírók meghallgatása után, a sajtószabadság biztosítására. A földművelésügyi miniszter közli, hogy a birtokreform tervezet elkészült, három-négymillió hold felparcellázásáról van szó.

Hirdetés az újságokból:

„József főherceg írása, amelyet a forradalom éjszakáján átélt élményéről és szerepéről írt, külön szenzációja lesz A Diadalmas Forradalom Könyvének. Rövid pár sor az egész írás, de történelmi dokumentuma annak, hogy a forradalom vértelenségét Magyarország József főhercegnek köszönheti."

Ezt még ők sem gondolták komolyan...

Bródy Sándor írja *Az Est* november 13-i számában:

„A szegény öregember, egyébként a világtörténelem egyik legnagyobb gonosztevője, Hohenzollern Vilmos megszökött hazájából és egy holland kastélyba bekönyörögte magát. Ott hált az éjjel tizedmagával, átkozott fajzatának csak egy kicsiny részével, a vörösképű, mindig snájdig, mert mindig részeg fiával, ennek életpárjával és az anyacsászárnéval, az emberi gőg e formátlan némberével."

Királyi nyilatkozat

A főrendiház több tagja — közlik a november 15-i újságok — *Wlassics* Gyula elnök vezetésével felkereste a királyt hogy tájékoztassa a helyzetről. Hosszabb megbeszélés után a király a következő nyilatkozatot írta alá:

„Trónra lépésem óta mindig arra törekedtem, hogy népeimet minél előbb megszabadítsam a háború borzalmaitól, amely háború keletkezésében semmi részem nem volt. Nem akarom, hogy személyem akadályul szolgáljon a magyar nemzet szabad fejlődésének, mely iránt változatlan szeretettől vagyok áthatva. Ennélfogva minden részvételről az államügyek vitelében lemondok és már eleve elismerem azt a döntést, amellyel Magyarország jövendő államformáját megállapítja."

Egy nappal később a döntés megtörténik: November 16-án az Országház téren ünnepélyes keretek között kikiáltják a magyar köztársaságot.

Konszolidáció?

Battyhányi Tivadar belügyminiszter nyilatkozik:

— Napról napra konszolidálódnak a közbiztonsági állapotok. A legnagyobb elismeréssel kell e tekintetben megemlékeznem a szociáldemokrata munkásszervezetek működéséről, amelyek a közrend biztosítása szempontjából igazán hatalmas munkát végeznek.

Jászi Oszkár kissé másként látja az ügyeket:

„A forradalom első pár napja alatt a népítélet a jegyzői karnak egyharmadrészét elkergette állásából. A belügyminiszternek ezt a seprést kellett volna gyorsan és nagy stílben folytatnia. Az ellenkező történt. A kidobott jegyzőket az ország más vidékein helyezték el.".

A parasztlázadások egymást követik, a „rendcsinálás" mind több áldozatot követel. Hajdu Tibor írja az őszirózsás forradalomról most megjelent könyvében: „Nem áll rendelkezésünkre összegezés a parasztlázadások leverésének halálos áldozatairól. A közismert tények alapján azonban nyugodtan állíthatjuk, hogy számuk legalábbis megközelítette az ezret. A háború utáni évek legvéresebb hónapja volt 1918 november, talán csak 1919 augusztusa vetekedhet vele."

A Nemzeti Tanács szinte naponta adja ki felhívásait, amelyben rámutat arra, hogy dolgozni kell, mert különben megáll az élet. A sajtó is erre buzdít vezércikkeiben, egyéb írásaiban. Az Est-ben olvasom a köztársaság kikiáltásának másnapján.

„Nincs időnk elandalogni a piros és nagyszerű ünnepen. Nem tartózkodhatunk emlékeinél, nem élhetjük ki vidám farsangját, mint más boldog időkben... Józan téli reggel, kemény hétköznap virradt ránk... Egyedül állunk a világon. Minden barátunkat elvesztettük. Újra meg fogjuk szerezni őket, de addig csak magunkban bízhatunk. Mindenki a helyére! Csak a komoly, józan, szakadatlan hősies munka menthet meg bennünket."

Újabb körültekintés a nagyvilágban.

Megalakult a Csehszlovák Köztársaság. Elnök: *Masaryk*, miniszterelnök: *Kramarz*.

Berlini telefon a *Pesti Hirlap* november 16-i számában: „Az úgynevezett Spartacus-csoport tegnap este ülést tartott, hogy elszakadjon a független szocialisták pártjától, amely ma a többi szocialistákkal együtt egy úton halad. Különösen Liebknecht és Luxemburg Róza agitál a legélesebben a proletárizmus diktatúrája mellett. Körülbelül százezer olyan munkás van, aki őket követi."

Varsói jelentés ugyanerről a napról: „Lengyelországban a bolsevizmus félelmetesen terjed."

Ady köszöntése

Térjünk vissza Budapestre.

Rendelet jelenik meg a „felesleges" ruhák és cipők beszolgáltatásáról. Négy ruhából már be kell adni egyet, négy pár cipőből, nyolc fehérneműből ugyancsak egyet-egyet.

November 18-án a Nemzeti Tanács öttagú küldöttsége keresi fel a nagybeteg *Ady* Endrét. Díszes, művészi kiállítású üdvözlő iratot adnak át neki. *„Most él bennünk a te hited. A vad vármegye házára a láng felcsapott, földig égett..."*

Kéri Pál, *Bölönyi* György és *Vadász* Miklós a kormány megbízásából Svájcba utazik, hogy informálják a külföld közvéleményét a magyar viszonyokról. Az új magyar kormány bécsi követe *Harrer* Fe-

DÉSI HUBER ISTVÁN

A Szombathelyi Képtár gyűjteményéből válogatott, Dési Huber István (1895–1944) alkotta művekből nyílt kiállítás október 14-én a nyíregyházi Városi Galériában. A mintegy ezer festményt, grafikát, akvarellt, kréta- és tusrajzot, metszetet számláló szombathelyi kollekcióból a művész életművének egy-egy korszakát reprezentáló, kiemelkedő értékű darabokat tekinthetnek meg az érdeklődők: egy földszagú, emberközpontú festészet mértékadó alkotásait

Harasztosi Pál felvétele

KELET - MAGYARORSZÁG 1994. X. 15

MONTÁLS: Kovidre vágva. Előadások kezdete: 18 és 20 óra.
KABALÁS: Sivatagi lavina. Az előadás kezdete: 20 óra.

Kiállítások

A Jósa András Múzeumban „Őseink és rokonaink. (A honfoglaló magyarság kultúrájának keleti gyökerei)" címmel az Orosz Föderáció múzeumainak anyagából válogatott kiállítás látható. Ugyanitt tekinthető meg a kortárs művészetet bemutató tárlat, valamint a *Biedermeiertől az eklektikáig* című kiállítás.

A timári Szabolcsvezér ÁMK-ban Heil József képeiből nyílt kiállítás október végéig tekinthető meg.

A Sóstói Múzeumfaluban *A kender termesztésétől a* kinthető meg.

Nyíregyházán a VMK Fotógalériában kiállítás *Michai Potarniche* moldáviai fotóművész képeiből.

Nyíregyházán a Városi Galériában *Dési Huber István* festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás.

A mátészalkai Szatmári Múzeumban *Szőllősi Lajos* marosvásárhelyi fafaragó művész szobrai és grafikái tekinthetők meg október 30-ig.

A Tiszavasvári Művelődési Központban *Szepessy Béla* grafikusművész kiállítása október 24-ig tekinthető meg.

Színház

A Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színházban 19 órától a *Kasszasiker* című darab tekinthető meg. (Bemutató bérlet)

tagság túlnyomó többsége a volt szalkai, csengeri, naményi, gyarmati járás aprófalvaiból kerül ki, de találni lehet

ság érdekeinek képviselete mellett az információszerzés és -továbbítás, a piacok felkutatása, a termékek értéke-

Új filmsorozatok

Nyíregyháza (KM — P. Cs.) — A hosszú nyár sohasem kedvez a filmrajongóknak. Általában a szeszélyes októberben nyit kaput a nyíregyházi városi művelődési központ hangversenytermében a filmbarátok két — igen kedvelt — találkahelye: Narancs-Zselével jegyzett és a Huszárik Zoltán nevét viselő filmklub.

Mindegyik szezonban — elég, ha csak a tavalyi *Eperjes Károly*-sorozatra gondolunk — igen nagy érdeklődésre számíthatnak a szervezők.

Mindkét filmszéria október 17-én kezdődik. A Narancs-Zselé-ben este nyolctól *Fábri Zoltán* életműve induló szakaszába pillanthatnak be a mozikedvelők (az Életjel című darabot vetítik). Akinek még nem volt lehetősége megnézni a rendező egyik leghíresebb filmjét, a Körhintát vagy a televízióban nemrég vetített *Kosztolányi*-adaptációt, az Édes Annát — most majd megteheti, hiszen mindkét alkotás helyet kapott a rangos életműsorozatban.

A Huszárik Klubban igazi filmes csemegéket, eddig Nyíregyházán nem játszott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

NÉPSZAVA

Dési Huber István grafikái a Kiscelli Múzeumban

Talán nem eléggé közismert dolog, hogy a Kiscelli utca 108 házszámot viselő szép barokk kastély — a Budapesti Történeti Múzeum épülete — rendkívül gazdag gyűjteménnyel rendelkezik a modern magyar művészet java alkotásaiból. A múzeum maga és anyaga is igazi látványosság. (Kissé távoli fekvése miatt azonban hetenként csak háromszor tart nyitva: kedden, csütörtökön és szombaton.)

Ebben a vonzó környezetben nyílt most meg a Dési Huber István grafikáiból rendezett tárlat. A harmincnál több, túlnyomórészt nagy méretű rézkarc, szén- és tusrajz nem egészen húsz év munkáját fogja át (ennyi jutott csupán a művészetre Dési Huber István amúgy is rövid életéből). Itt vannak az Olaszországban töltött évekből származó első érett munkák, itt a jó barátok képmásai közül néhány — közöttük Radnóti nemes, szomorú arca —, meg az önvallomással felérő önarcképek sorozatából is a legjobbak. Az egyik falon a »Viharmadarak« rajzváltozata látható, amely nem marad el drámai hatásban a főművek közé számító festmény mögött. Nem hiányoznak természetesen a nagy biztonsággal szerkesztett, már teljesen kiforrott stílusát mutató budakeszi tájak, és szerepel a kiállításon — a helyhez illően — az óbudai téglagyárról készített szép, erőteljes rajz is.

Stílusos kiegészítője a grafikai anyagnak néhány mű a rokon felfogású szobrász-kortársaktól, Mészáros Lászlótól és Goldman Györgytől, valamint a művész nagy festményönarcképe, amelyet a Nemzeti Galéria kölcsönzött erre az alkalomra.

A kiváló művész munkásságához — és egész grafikánk múltjához is — méltó kiállítást elsősorban a múzeum gyűjteményéből válogatták össze, de több alkotással hozzájárult a művész özvegye is, aki a hagyaték nagy részét gondozza. *(havas)*

ólom-cink kohó

A Kohó- és Gépipari Minisztérium kérésére az pargazdasági, Szervezési s Számítástechnikai Intézet tervtanulmányt készített egy közös beruházási és később valószínű részvénytársasági formában működő csehszlovák –magyar ólom-cink kohómű építésére. A gondolat a közös beruházásra

másfél évvel Csehszlovákiában tett. *A baráti között, ahol ólom-, cinkérc Lengyelországban, Jugoszláviában, Romániában már megépült vagy épül e fémekre saját kohóművük.*

Miért vetődött fel a közös beruházás gondolata? Mert mindkét fél iparában a legerőteljesebben fejlődő ipari ágazatok az ólom és a horgany sok irányú felhasználhatóságánál fogva egyre növekszik az igény e két fém iránt. Mindkét népgazdaság az említett tömbösített fémet va

jú.

A tervtanulmány nagyon sokrétű, sokoldalú; foglalkozik a termelő-fogyasztó ágazatok — kohászat, gép-, vegy- és élelmiszeripar — fejlődésével 1985-ig. Vizsgálja, hogy ez időszak alatt e fémek fogyasztása hogyan, s milyen összetételben növekedhet. Az elmúlt évtizedek beszerzési tapasztalatai alapján értékeli a piaci helyzetet, s még sok gazdaságossági tényező vizsgálata után tér ki a beruházás mű-

at
Bizottságról

sa szervezetének és működésének megállapítása.
(MTI)

Emil Bodnaras
Budape

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására június 5—7 között baráti látogatást tett Budapesten *Emil Bodnaras* elvtárs, a Román Kommunista Párt Központi Bi-

tu
tá
se
Lo
K
po
ta

M.D.K.

Dési Huber István, festő

nevét, a múzeum észak-keleti
sarokterméhen jelenleg kiállított
grafikáival kapcsolatban említi, s
a teremről egy képet közöl:

Seenger Ervin: A Kiscelli Múzeum

BUDAPEST, 1968. VI.évf. szept. sz. 15. old.

Dési Huber István

Kapálók, v.o. 72 x 78 / Repr. / I. terem
II. terem:

Jalyigás 1, v.o. 81 x 70
Rároscsobai téglagyár, p. nein, 14.5 x 23.5
Budereni fatáznek, p. tusv. 28 x 19
Földmunkai, p. tus, 42 x 27.5
Dési táj a hamossel. p. nein v. 23,5 x 31,5
Kertrészlet, p. nein v. 40 x 30
Körbe-körbe, p. rész. 26 x 17
Önarcrajz, p. nein v. 23 x 17.5

Pécs (Janus Pannonius Muzeum). Modern magyar képtár. Forgács Hann Erzsébet emlékgyűjt. Ismertetőt írta: Romváry Ferenc. Pécs 1969. 14

Dési-Huber I.

Szántóvető, p. szénr. 14.5 x 23.5
Rákoscsabai szénlet, p. szénr. 39 x 59
Budaresti gépkis, p. tus. 27.5 x 19.5
Öreg szőr, p. tus 37 x 28
Proletárok, lp. temp. 67 x 67.5

Pécs (Janus Pannonius Múzeum) Modern mapper képtar. Forgács Hann Erzsébet. Ismerlelőt úta: Romváry Ferenc. Pécs 1964.

Dési Huber

MTI 1021

bb. 36. kiállitás nyilt dési-huber istván grafikáiból

t el/j/sr/il bs 1968. junius 1.

dési huber istván grafikai müveiből szombaton kiállitás nyilt a budapesti történeti muzeum kiscelli muzeumában. a tárlatot dr. kerek gábor, budapest főváros tanácsa népmüvelési osztályának vezetője nyitotta meg.

a kiscelli kastély egykori oratóriumában mutatják be azt a 33 alkotást, amelyet részint a muzeum gyüjteményéből, részint pedig a müvész hagyatékából válogattak össze olymódon, hogy a grafikák dési huber valamennyi alkotó korszakát képviselik. az 1924- 27. között milánóban készült képsort a hangulatos észak- olasz tájakat, a negyedik rend cimü linó-sorozat darabjai követik. a megnyitón megcsodálták a viharmadaras cimü alkotást, amely 1937-38 között a hasonló cimet viselő olajfestményhez vázlatként készült. a tárlat másik érdekessége az az 1938-as önarckép, amelynek hátterében egy picasso-festmény rajza látható. több olyan grafikai alkotást is bemutatnak a kiállitáson, amelyek a már nagyon beteg müvész életének utolsó időszakában a budakeszi szanatóriumban készültek.

az érdekes kiállitást a tervek szerint november 1-ig tartják nyitva./mti/

-.-

bb. 37. megkezdte működését az ujjáépitett kerpel-patika

t ms/j/il bs 1968. junius 1.

a fővárosi tanács gyógyszertári központja két és negyedmillió forintos költséggel ujjáépitette és korszerüsitette a főváros és a környék gyógyszerellátása szempontjából jelentős nagymultu kerpel-patikát. a több mint egy évig tartó munkálatok befejezése után világvárosi köntösben szombaton lépett a közönség szolgálatába a szent istván körut 28 szám alatti egykori kerpel-patika, az 1301-es gyógyszertár. az ünnepélyes megnyitáson részt vett lázár jenő, az egészségügyi minisztérium gyógyszerészeti és müszerügyi főosztályának vezetője, dr. dobos ödön, a főváros helyettes főorvosa, valamint a magyar gyógyszerésztársadalom több neves képviselője. az ujból működésbe lépő gyógyszertárat dr. rázsó istván, a főváros vezető főgyógyszerésze adta át rendeltetésének, s egyben jutalmakat nyujtott át a gyógyszertár berendezésében, korszerü felszerelésében érdemeket szerzett gyógyszertári dolgozóknak, akiknek nevében pásztor györgy, a patika vezetője vette át a szinvonalas munkát és a korszerü gyógyszertárolást biztositó, a mintegy 40 alkalmazott számára megfelelő munkafeltételeket, étkezési, tisztálkodási feltételeket nyujtó gyógyszertárat./mti/

-.-

bb. 38. uj falusi özem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR H

Dési Huber István

1968 JUN 18.

1021

KIÁLLÍTÁSRÓL KIÁLLÍTÁSRA

Dési Huber grafikái

A Kiscelli Múzeum *Dési Huber István* műveiből rendezett kiállítást. A 34 darabot számláló, teremnyi anyag tus-, szén- és ceruza-tanulmányokat, vázlatokat, képterveket ölel fel, amelyeket többségükben olajban is feldolgozott. A rajzokat egy olajfestmény, két linóleummetszet, két rézkarc és egy goache egészíti ki, továbbá egy *Goldmann Györgytől* és egy *Mészáros Lászlótól* származó kis szobrocska, ízelítőt adván a két barát művészetéből, figyelmeztetve törekvéseik rokonságára.

Az 1964-ben rendezett emlékkiállításhoz képest ez a bemutató semmi újat nem hozott, ismert, számos alkalommal látott és reprodukált darabok várják a budapesti látogatót. Mégis érdemes felkapaszkodni a kiscelli dombra azoknak is, akik ismerik Dési Huber művészetét. Grafikái így egy teremben bemutatva — ha nem is a legjobb válogatásban — több olyan dologra hívják fel a figyelmet, amelyek a nagy kiállításban nem mutatkozhattak meg ily élesen, mindenekelőtt talán arra, hogy az állandóan új kifejezési eszközök és módok után kutató művész mennyire hagyománytisztelő volt, ami egyébként írásaiból is félreérthetetlenül megállapítható, s hogy hatások alatt folyvást módosuló rajzművészete bizony eléggé nélkülözi az eredetiséget, erősen utánérző, problematikája javarészt kölcsönzött s lényegében mások által már megoldott.

Nagy Istvántól, Kmettyn, Uitzon, Kernstokon, Derkovitson át *Mészáros Lászlóig* élesen ütköznek ki a ható példák s adnak meglehetősen eklektikus ízt rajzművészetének. Nagyon sok rajzában visszfénye csupán a nála erősebb, kiforrottabb művészeknek. Egyénisége az 1937—38 körüli rajzokban mutatkozik a legzavartalanabbul, a *»Fedics bácsi szobájá«*-ban, a *»Keserves«*-hez készült tanulmányban, a *»Szalmakalapos önarckép»*-ben. Rajzilag is, kompozícionálisan is szépen megoldott, kiegyensúlyozott lapok ezek, egyéni elgondolást és kézjárást tükröztetők, anélkül, hogy a hagyományos, leginkább Nagy István nevével jellemezhető irányból kiszakadnának. A legtöbb rokonságot különben Nagy Istvánnal mutatja rajzművészete. A szűkre fogott tárgyi világ, a tárgykör egyszerűsége és hasonlósága, a fehérek és feketék komor egymásnak feszülése, a nagy lendületű vonalak súlyossága és tartalmassága, az ábrázolás tömörsége, a modell nyers közvetlensége a vele való legmélyebb művészeti atyafiságról tanúskodik. Ami megkülönbözteti tőle, az a gyakran brutális formában és rajzban jelentkező *erőre* törekvés és a *monumentális* keresése, mely során azonban többnyire sematizmusba téved, mint majd minden munkás tanulmányfején, és Nagy István ösztönösségen alapuló szabad áramlású művészetével szemben az ő művészetét gyakran merevítők a teoretikus megfontolásból eredő megkötöttségek.

H. B.

Két kiállítás nyílt meg gyors egymásutánban a Nagymező utcai kiállító teremben. Pénteken délután *Anna Margit*, szombaton délután *Barna Miklós* képei előtt gyülekezett a megnyitók közönsége.

Anna Margit olajképei

Az első pillanatban meghökkent, a következőben lefegyverez ez a különös világ. A látogató úgy érzi magát, mintha saját gyermekkora, naivan szertelen és játékos, rég tovatűnt képzeletvilága nézne vissza rá egy elvarázsolt kastély tükréből. Olyan görbe tükröt tart elénk a festőnő, amely megváltoztatja ugyan a dolgok reális viszonylatait, ezt a felnőttes rendet, de sosem torzítja el lényegüket.

Hogy tulajdonképpen milyen is ez a festői világ, a művész valóban ars poeticaszerű tömörségben fogalmazta meg hasonló című képében, amelyen egy apokaliptikus mézeskalács lovas vágtat a felhők között. Valami állandóan jelenlevő kettősség adja művészetének feszítőerejét, dinamizmusát.

A groteszk és a naivan játékos, a derű és az elmúlás visszatérő borongása, a humor és az irónia azok az ellenpárok, amelyekből egyéni hangú művészetének gondolati tartalma, szemléletmódja fakad. Nem véletlen tehát, hogy képein a leggyakrabban megjelenő motívumok a gyerekszobák és a cirkusz világából valók; babák, bábok, bohócok, kötéltáncosok, bűvészek és varázslók. Színes költői forgatag ez, félig valóság, félig álom, a szó valódi értelmében sur realisme (valóság fölötti) — egyéni hangú, érdekes művészet.

Barna Miklós szénrajzai

Barna Miklós politikai illusztrációit állította ki a múzeum másik részében. Valamennyi műve szénrajz. Az anyag négy sorozatból áll: A Kommunista Kiáltvány, A magyar forradalmi munkásmozgalom történetéből, az Internacionálé és a Vietnami tragédia címűekből.

Az expresszív hatású képeken szinte végletes sarkításban használja fel a szénrajztechnika tónuslehetőségeit mondanivalójának kifejezésére. A feketefehér kontrasztjára épített kompozíciókban nagy dinamizmussal jelenítődik meg az ábrázolt téma. Barna Miklós forradalmi művész, akinek politikai meggyőződése és önkifejező készsége paralell fejlődött ki. Nála a politikum a művészi megfogalmazásnak is szerves összetevője, művészetének egyik legfontosabb ihletője. Ez a politikus, művészi magatartás fejeződik ki illusztrációin kívül az egyes önálló kompozíciókban is.

A művek felfokozott hatása nem kis részben monumentális jellegükből fakad. A szűk szavú tömörítés, a nagyszerű karakterizáló készség, a biztos technikai tudás művészi formálásának olyan erényei, amelyek képeit méltán avatják értékes, meggyőző erővel ható művekké.

Rideg Gábor

Három prágai textilművész

Három prágai művész állított ki a Csehszlovák Klub Rózsa utcai kiállító termeiben: *Zója Kaspriková, Sárka Sefranková* és *Milene Velisková*. Érdekes, műanyagszövetekből készült faliszőnyegeik tulajdonképpen applikációk. Az alapra rendszerint ugyanabból a textúrából varrással vagy ragasztással viszik fel a különféle színre festett darabokat, de színre színt is festenek, s az alaptól eltérő textúrát, sőt más anyagot is felhasználnak: szövés nélküli szálakat, csomókat, bolyhokat, csipkét, arany-, ezüstfóliát; tömöttebben itt, pókhálószerű átlátszóságban másutt, vagy éppen egész szálasan.

Az anyagok, színek tehát nemcsak egymás mellett élhetnek, hanem egymásba átjátszhatnak, egymáson átüthetnek. Az anyag karaktere persze így nem érvényesülhet, s a kiállított darabok nem is hatnak textíliának, alakítási módjuk egyébként is teljesen táblaképszerű vagy grafikus jellegű, ami nem jelenti azt, hogy híján lennének az artisztikumnak. Stiláris ihletű forrásuk a modern művészet. A legkiforrottabb köztük Sefranková, ő állított ki a legtöbbet is. Szín- és formakultúráját a »fauve«-ok és körülöttük csoportosuló művészek alkotásaiból meglehetősen közvetlenül merítette, s témavilágát is nagyrészt ezek befolyásolják. Változatos és színben megkapó szőnyegei mellett Kaspriková művei kissé monotonnak hatnak. Változatosabbak Velisková művei, melyek közül a »Nyári kert«-et kell kiemelnünk. Sefranková két Prágát ábrázoló szőnyegében, melyek grafikus hatást közvetítenek, és finom, de erőteljes koloritú női arcképében, mely *Fialová Irenát* ábrázolja, az erős »fauve« utánérzés ellenére is minden bizonnyal sok öröme telik a látogatóknak.

ÁLLÁS

SEGÉD-GÉPKOCSI-VEZETŐKET budapesti telephelyre, **gyakorlat nélkül FELVESZÜNK.** Előnyben részesülnek katonaságtól leszerelt, autójavító szakmabeliek. Gyakorlat megszerzése után jó kereseti lehetőséget biztosítunk. Ugyanitt: gyakorlattal rendelkező **GÉPKOCSI-VEZETŐKET** és **RAKODÓMUNKÁSOKAT** is **FELVESZÜNK.** Vidékiek részére munkásszállást és utazási költségtérítést biztosítunk.

Jelentkezés: **Építőipari Szállítási Vállalat 1. sz. Szállítási Üzemegység (I. ÉPFU.)** Budapest, XIII., Rozsnyai út 6. Forgalmi osztály.

Gyakorlott géplakatost hegesztő vizsgával, — kazánfűtőt magasnyomású kazánhoz vizsgával, azonnali belépéssel felveszünk. — 5 napos munkahét. — Ferrokémia Ktsz. Bp. XIII., Országbíró u. 68. sz.

TRIGÉPKEZELŐT, GÉPIVASALÓT, BETANULÓ NŐI MUNKAERŐT, ÉS PORTÁST AZONNAL FELVESZÜNK. Ruhatisztító Ksz. Budapest, XIII., Lomb u. 23.

BETANULÓ NŐI DOLGOZÓKAT AZONNAL FELVESZÜNK. Ruhatisztító Ksz. Budapest, X., Vasgyár u. 10.

BESEGÍTŐ NŐI MUNKAERŐT AZONNAL FELVESZÜNK. Ruhatisztító Ksz. Csalogány u. 55.

ÜZLETI DOLGOZÓKAT 4 és 8 órás munkaidővel **AZONNAL FELVESZÜNK.**

Víz- és gázszerelőt vesz az Egyetemi Nyomda. Jelentkezés: VII., Dohány utca 12. személyzeti osztály.

Az »ÁFOR« Ásványolajforgalmi Váll. I. sz. Gépkocsijavító Üzeme, Csepel, azonnali belépéssel az alábbi munkakörökre dolgozókat KERES: AUTÓSZERELŐ, KAROSSZÉRIALAKATOS, ESZTERGÁLYOS, AKKUMULÁTOR JAVÍTÓ szakmunkásokat, jogosítvánnyal rendelkező MŰHELY GÉPKOCSISZERELŐKET, valamint **AUTÓSZERELŐ, KAROSSZÉRIALAKATOS BETANÍTOTT MUNKÁSOKAT, SEGÉDMUNKÁSOKAT, GYORSGÉPÍRÓNŐT, ADMINISZTRÁTOROKAT.** Jelentkezés: **»ÁFOR« I. sz. Gépkocsijavító Üzem,** Budapest, XXI., (Csepel), Petróleum-kikötő, Verhás Dániel főművezető ét. Telefon: 479—909.

F. T. M. Jaquard Szövőgyára felvételre keres jó kereseti lehetőséggel magasnyomású kazánhoz nyugdíjas fűtőket. Jelentkezés a gyár üzemgazdasági osztályán, Bp. XIII., Szekszárdi út 19—25.

HÍRADÓTECHNIKAI VÁLLALAT

Híradótechnikai Vállalat, Budapest, XI., Daróczi út 3. **jó kereseti lehetőséggel azonnal FELVESZ** gyors- és gépírókat, valamint erősáramú- és gépészmérnököt, több éves gyakorlattal rendelkező **üzemszervezőt, esztergályost, kis- és nagypados, mechanikai műszerészt, betanított női munkaerőt,** könnyű szerelési munkára. **Általános lakatost, préselőnőt, műanyagipari szakmunkást vagy betanított munkást, bőripari szakmunkást (férfi), fröccsöntőt, csomagoló betanított segédmunkást** Váll. Bp. XI., Budafoki út 52. felvesz vegyészeti laboratóriumi munkákra — csökkentett munkaidőben — női munkaerőket, vagy érettségizett fiatalokat. Jelentkezés a munkaerőgazdálkodónál.

Azonnali belépésre FELVESZ 44 órás munkahéttel dolgozó vasipari vállalat, kéthetenkénti szabad-szombat biztosításával vállalatunk különböző telephelyeire: **LAKATOS szakmunkásokat,** kereseti lehetőség: 2000—2200 Ft; **BETANÍTOTT LAKATOSOKAT,** kereseti lehetőség: 1700—1900 Ft; **NŐI BETANÍTOTT MUNKÁSOKAT, FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT, PORTÁSOKAT (nem nyugdíjas),** 8 általános iskolát végzett **fiatalkorúakat,** 4—6 órás munkaidőre.

Jelentkezés: **Fővárosi Vasipari Váll.** munkaügyi osztálya Budapest, XIII., Botond u. 10. (75-ös trolibusz Angyalföldi úti végállomásnál)

Villanyhegesztő, lakatos, esztergályos, — maróz fiatal szakmunkásokat, targoncavezetőt, továbbá takarítónőt délelőtti műszakra felvételre keresünk. Mir-Köz Ktsz. Bp. X. ker., Kőbányai út 49/b.

Kedvező feltételek mellett FELVÉTELRE KERESÜNK elektronikus műszerek területén gyakorlattal rendelkező **ELEKTROMŰSZERÉSZT,** vagy **TECHNIKUST,** továbbá **MECHANIKAI MŰSZERÉSZT,** valamint **préselési, forgácsolási, tekercselési és forrasztási munkára NŐI — szerelési munkára fiatal férfi és nő — BETANÍTOTT MUNKÁSOKAT, általános üzemi adminisztrációs feladatokra fiatal érettségizett**

Jacquard Szövőgyára felvételre keres gyors- és gépírót, szövőket, szövőátképzősöket, — csévélőket, géplakatosokat, magasnyomású kazánhoz fűtőket, — villanyszerelőket, asztalost, női és férfi segédmunkásokat. Jelentkezés a gyár üzemgazdasági osztályán, Bp. XIII., Szekszárdi u. 19—25.

5 napos munkahéttel dolgozó vállalat **FELVÉTELRE KERES** XV., és X. kerületi műhelyeibe **vasszerkezeti, lemez-, daru- és géplakatos,** továbbá **villanyszerelő, villanyhegesztő, esztergályos, köszörűs szakmunkásokat és férfi segédmunkásokat,** valamint tiszaszederkényi, kazincbarcikai, pétfürdői, nyergesújfalui munkahelyekre **csőszerelő, lakatos, hegesztő szakmunkásokat és férfi segédmunkásokat.** Étkezési, szállás lehetőséget biztosítunk. Cím: **Vegyiműveket Szerelő Vállalat,** Budapest, XV., Mogyoród útja 42. Munkaügyi osztály.

Férfi plakátragasztó dolgozókat egyműszakos munkakörbe — minden második szombat szabad — felveszünk. — Munkaruhát biztosítunk. Jelentkezés: Magyar Hirdető Plakátcsoportjánál Bp. V., Felszabadulás tér 1. sz.

FELVESZÜNK: szabó szakmunkásokat, és betanított, varrni tudó munkásokat, valamint 14 éven felüli **fiatalokat, BETANÍTUNK konfekcióvillanyvarrógépre, szabászatra, betanított munkásokat bőrszabászatra, takarítónőket, kőműveseket, lakatosokat, műszerészeket, villanyszerelőket,** raktári, valamint kőműves **segédmunkásokat,** napközben **konyhalányokat, kezdő könyvelőket, jó számlázókat,** gépírói tudással. Szabadszombatos munkarend. Munkásszállás nincs. MÁJUS 1. RUHAGYÁR, **Budapest, VIII., Elnök u. 1.** Telefon: 334-760/108-as mell.

Szabászt, tűzőnőt, ragasztót azonnali belépéssel felvesz a »Takarékosság Cipőkészítő Ktsz. Bp. VII. ker., Rottenbiller u. 32. — Utóbbiakat esetleg bedolgozóként is.

Gépipari vállalat önálló BELSŐ-ELLENŐRT és önálló fiatal FÉRFI TERVELŐADÓT KERES FELVÉTELRE. Jelentkezéseket az eddigi munkakör leírásával és fizetési igény megjelölésével »Sürgős belépés III. L. 53« jeligére a kiadóba.

Magasnyomású kazánhoz fűtőket felvesz az Egyetemi Nyomda. Jelentk.: VII., Dohány u. 12. — Személyzeti osztály.

belépéssel felvesz XIX. ker. Közért Vállalat bérelszámolót, táblás könyvelőt, boltelszámolót, számlaellenőrt, boltvezetőt, eladót és nyugdíjas asztalost. — Jelentkezés: XIX. Közért Váll. Nagy S. u. 14. Munkaügyi osztály.

Gépkocsivezetői jogosítvánnyal rendelkező motorkerékpár vezetőt, valamint nem nyugdíjas éjjeliőrt felveszünk Magyar Hirdető Gépkocsi telepe, Bpest, XIV., Szugló u. 52.

A VILLÉRT V. GÉPI ADATFELDOLGOZÓ OSZTÁLYA azonnali belépésre FELVESZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI VAGY KÖZÉPISKOLAI VÉGZETTSÉGŰ, 18. ÉLETÉVÉT BETÖLTÖTT KEZDŐ ÉS GYAKORLOTT NŐI MUNKAERŐKET HOLLERITH LYUKASZTÓI ÉS NAGYGÉPTERMI MUNKÁRA. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: **Budapest, VII., Vörösmarty u. 16.** GAFO.

Közgazdasági technikumi végzettséggel, — vagy egyéb érettségivel és legalább 2—3 éves gyakorlattal rendelkező anyaggazdálkodót felveszünk. Jelentkezés: »VIII. ker. vállalat 739« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

MAGAS KERESETI LEHETŐSÉGGEL **kovácsüzemi segéd- és betanított munkára férfiakat keres** IPARI SZERELVÉNY- ÉS GÉPGYÁR. **Megközelíthető:** 40-ES BUSZ BUDAÖRSI VÉGÁLLOMÁSIG, ONNAN 9, 10 és 11 ÓRAKOR GYÁRI BUSZ. (7 perc.) **Műszakjáratok:** MÓRICZ ZS. KÖRTÉRRŐL, ill. MOSZKVA TÉRRŐL. **Telefon: 166—450/122 mellék**

Csemege felvesz eladókat, pénztárosokat, — kézilányokat, valamint konzumturist boltjaiba idegen (nyugati) nyelven beszélő eladókat. Fiatalokat betanítunk. Jelentkezés: Bp. V., Szép u. 6.

JÓ KERESETI LEHETŐSÉGGEL **segédmunkást FELVESZÜNK GLÓBUS NYOMDA,** Budapest, VI., Aradi u. 8—10.

Keresünk kivitelezésben jártas 5—10 éves szakmai gyakorlattal rendelkező építésztechnikust azonnali belépésre. Ganz Műszer Művek személyzeti főosztály, Bp. XIX. ker. Vöröshadsereg u. 64.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

MAGYAR NEMZET
Déli kiadás
1963 JUN 4.

4 1021

Dési Huber István grafikái
a Kiscelli Múzeumban

Az Óbuda fölött magasodó egykori kolostorépület távol esik a főváros forgalmas útjaitól, mégis érdemes a benne működő *Budapest Történeti Múzeumot* fölkeresni. A főváros újkori történetének historikus atmoszférát árasztó emlékei mellett a múzeum dolgozói sikerrel gyűjtötték össze és állították ki Budapest kulturális és képzőművészeti életének dokumentumait is — sőt, túl a dokumentáláson, olyan eleven és meggyőző galériáját teremtették meg a magyar festészetnek, amely galériaszerű körképével, történelmileg is hiteles arányaival úgyszólván hézagpótló tárlatnak nevezhető. A fővárosban élt és munkálkodott mesterek közül most *Dési Huber* István emlékének külön kiállítással is adóznak.

A választás igen szerencsésnek nevezhető, hiszen Dési Huber egész életműve azt a célt szolgálta, hogy a milliós nagyvárosnak azt a rétegét tegye a kultúra hordozójává és továbbfejlesztőjévé, amelyik sokáig teljesen meg volt fosztva ennek a lehetőségétől. *Derkovits mellett az ő művészete szólaltatta meg leghitelesebben a magyar munkásosztály hangját a két világháború közti évek festészetében*, és Dési Huber volt az a művész is, aki komoly és marandandó értékű teoretikus munkát folytatott ennek a művészi programnak a megerősítésére és elmélyítésére. Amit Derkovits a gyakorlatban valósított meg — az egyetemes modern művészet értékeinek és a munkásmozgalom mondanivalóinak szintézisét —, azt Dési Huber írásai elvi fokon támasztják alá. Nélkülözésekkel, a betegség személyes terheivel, és a fasizálódó Magyarország történelmi problémáival viaskodó életműve el nem évülő örökség számunkra; — a korszerű műveltség, és az alkotó szellem, az igényesség figyelmeztető példája.

Mint oly sok huszadik századi művész esetében, a grafikák Dési Hubernél is a festményekkel egyenértékű, önmagukban is megálló oeuvre-t alkotnak. Nem vázlatok tehát, nem »sikkcek«, vagy száraz, problémázgató tanulmányok. Bár sok rajzát később festménnyé fejlesztette tovább, ezeken a rajzokon a képi gondolat már kész, már meggyőző erejű. Sőt, ha arra gondolunk, hogy a két stíluságramlat, amelynek eredményeit Dési Huber hosszú éveken át asszimilálta saját művészetébe, vagyis a kubizmus és a konstruktivizmus tulajdonképpen rajzos, grafikus karakterű művészet volt, akkor megértjük azt is, hogy ezek a rajzok miért nem is kívánják a színek fokozó erejét. A rend, a törvény és az erő motívumait kereste Dési Huber a fekete szénnel fölvázolt, majd markáns vonalakkal továbbépített rajzaiban, és a szerkezet szigorúsága, a kompozíció szilárdsága ebben a puritán eszköztelenségben válhatott igazán meggyőzővé és hatásossá. A *IV. Rend* című metszetsorozatának dinamikus erejű tömegjelenetei, vagy a *Halottsiratás*, a *Töprengő* monumentális figurái ebben a komor egyszerűségben váltak egy korszak képzőművészeti összefoglalásává.

A kiállítás rendje bizonyos időrendi tagolást adott az anyagnak. Ebben a tagolásban most jobban megfigyelhettük Dési Huber korai műveit, azokat a rézkarcokat, amelyeken még tisztán felismerhetők a Nyolcak és aktivisták frissiben átvett öröksége — a huszas évek elején vagyunk ekkor —, és az a közelség, ami Szőnyi fiatalkori művei mellé sorolja Dési Huber rézkarcait.

A későbbi műveken a már említett stílusáramlatok külső jegyei, és belső, szigorú logikája mellett még egy — talán eddig nem eléggé méltányolt vonás tűnik elő: — a folklorisztikus hang, bizonyos balladás, titokzatos hangvételű líra jelenléte. Nemcsak híres képének, a *Viharmadarak*nak szénrajzvázlata, hanem a *Nagyon öreg temető*, vagy a *Gonosz öreg néni* és a körükhöz tartozó rajzok is azt mutatják, hogy bár Dési Huber teoretikus elme volt, mégsem vált spekulatívvá, kiszámította, s hogy a munkásság szűkebb problémavilágát szolgálva egyúttal a tágabb egyetemesebb élményvilágot is átérezte, szemléletét az archaikus népélet motívumaiban is érvényesíteni tudta. Érdekes rokonság figyelhető meg ezek között a Dési Huber-rajzok, és a mai vásárhelyi művészek, például Németh József alkotásai között — igazolva egyúttal azt is, hogy a képzőművészet folytonosságának és fejlődésének szálai mennyire sokrétűek, sokszor mennyire búvópatak módjára keresztezik egymást.

Dési Huber grafikáinak ezt a szép együttesét a Kiscelli Múzeum részben saját gyűjteményéből, részben pedig a művész özvegyénél található hagyatéki anyagból állította össze. A Budapest történetével is összefonódó képzőművészeti alkotások további gyűjtését egyébként az állandó kiállítások egyik újonnan rendezett terme is bizonyítja. Itt a Fruchter-gyűjteményből vásárolt új szerzemények láthatók, *Czóbel* egy csendélete mellett *Bernáth* Aurél három, a harmincas évek elejéről származó közismert alkotása, és *Egry* szintén sokszor reprodukált képe, a *Taormina*. Az új szerzemények kiemelkedő darabjai egy további Czóbel-kép a művész itthon kevéssé ismert húszas évekre datálható korszakából (Szakácsnő), *Ripp-Rónai* egyik főműve, az *Apám Anyám 40 év házasság után*, és *Tihanyi* egy igen erős tájképe. Mindezt csak azért említjük, hogy a Kiscelli Múzeum, e fiatal intézmény jelentőségét hangsúlyozhassuk. A magyar képzőművészet csak nyer azzal, ha gondozóinak száma gyarapodik, s a kiállításlátogató is gyarapszik, ha egy olyan tárlatot, mint Dési Huber kiállítását szélesebb háttér előtt szemlélhet.

Perneczky Géza

Emil Bodnaras látogatása Budapesten

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására június 5—7 között baráti látogatást tett Budapesten Emil *Bodnaras*, a Román Kommunista Párt Központi Bizottsága Végrehajtó Bizottságának és Állandó Elnökségének tagja, és eszmecserét folytatott *Komócsin* Zoltánnal, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága Politikai Bizottságának tagjával, a Központi Bizottság titkárával a két testvérpárt és ország kapcsolatairól, valamint a nemzetközi helyzet és a nemzetközi kommunista mozgalom aktuális kérdéseiről.

A szívélyes, nyílt, elvtársi légkörű megbeszéléseken részt vett Dumitru *Lazar*, a Román Kommunista Párt Központi Bizottságának póttagja, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője, Dumitru *Turcus*, a Román Kommunista Párt Központi Bizottságának póttagja, a Román Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete és *Gyenes* András, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága külügyi osztályának helyettes vezetője. A román pártküldöttség pénteken elutazott hazánkból.

Kormányhatározat az Országos Atomenergia Bizottságról

A kormány a közelmúltban foglalkozott az Országos Atomenergia Bizottság feladatával, hatáskörével és szervezetével. A kormány határozata szerint az Országos Atomenergia Bizottság továbbra is a kormány tanácsadó és véleményező szerve az atomenergia békés felhasználásával kapcsolatos kérdésekben. Összehangolja, ösztönzi és ellenőrzi az országban folyó ilyen jellegű munkát, sugárzó anyagok és készítmények termelésére, felhasználására, tárolására és szállítására, továbbá az ilyen anyagok előállításához szükséges berendezések létesítésére irányelveket ad ki, illetőleg ezekkel kapcsolatban hatósági feladatokat lát el.

Az OAB a Külügyminisztériummal együttműködve kapcsolatot tart az atomenergia békés felhasználásával foglalkozó nemzetközi szervekkel.

A felső-voltai külügyminiszter látogatásai

Malick *Zoromé*, Felső-Volta Köztársaság külügyminisztere, pénteken vidékre látogatott. Délelőtt kíséretével együtt felkereste az inotai alumíniumkohót. A vendégeket — akiket a Külügyminisztérium több vezető beosztású munkatársa is elkísért — *Malinovszki* Béla, az alumíniumkohó igazgatója és *Vándor* József, a Veszprém megyei tanács vb-elnökhelyettese köszöntötte.

A vendégek Székesfehérvárott is jártak, ahol megtekintették a Videoton-gyárat. Az üzem tevékenységéről, termékeiről *Papp* István vezérigazgató adott tájékoztatást, majd a felső-voltai vendégek megtekintették az üzem bemutatótermét, valamint a televízió- és rádiógyártó részlegeket.

A délutáni órákban a bábolnai Állami Gazdaságba érkezett a felső-voltai külügyminiszter és kísérete. Itt *dr. Burgert* Róbert igazgató fogadta, és tájékoztatta őket a nagy múltú gazdaság fejlődéséről.

Korszerű, de patinás

Interpelláció a Víziváros jövőjéről

A Hazafias Népfront rendszeresen fórumot teremt arra, hogy a lakosság és a főváros vezetői közösen alakítsák ki a városrendezési terveket. Ezt szolgálta az az ankét is, amelyet a népfront II. kerületi bizottsága rendezett. *Mező* Lajost, a fővárosi tanács városrendezési osztályának vezetőjét hívták meg, hogy ismertesse a kerület, különösen a Víziváros rekontsrukciós tervét. Mondja el, miért húzódik el a megvalósítás.

— Eddig már háromszor dolgoztuk át a rekonstrukciós tervet, azért, *hogy az új Víziváros korszerű legyen, de lehetőleg mégis megmaradjon valami patinás hangulatából.* Ez a harmadik terv is csak irányterv, keret, amelybe az egyes háztömbök részletterveit bele kell illeszteni.

Mivel házgyári típuslakóházak nem illenek ebbe a környezetbe, főleg OTP öröklakások épülnek itt: *a Víziváros II. kerületi részében folyamatosan 2200.* Eddig 322 készült el. A kivitelezők hiánya *lehetetlenné teszi az új építkezések program szerinti ütemezését.* Öt *társasház építők, s elpusztítják a tájra jellemző növényzetet.*

— A fővárosi tanács rendeletet szándékozik kiadni a zöldterületek, fák, növények megvédésére. Lehetőleg csak ott, és akkor ad ki építési engedélyt, ha az egyes társasházak tervezői a *telken levő összes fát betervezték az építési tervbe.*

— A Víziváros II. kerületi részén jóformán nincs is összefüggő zöldterület. A rekonstrukciós terv, hogy gondoskodik erről?

— *A háztömbök udvarait fásítani kell, de az utcákat és a parkolóhelyeket is.* Sajnos a terület fásítási megoldására eddig még nem készült terv, de szorgalmazni fogjuk — mondotta Mező Lajos. Bejelentette azt is, hogy mielőtt még a Csatárka és a Törökvész út végleges elrendezési terve elkészülne, a mostani irányterveket ismertetni fogják a napi sajtóban is, hogy az esetleg még felmerülő ésszerű javaslatokat is megvizsgálják, tekintetbe vegyék.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber László

RÁDIÓ ÉS TV

1968 JUL 10

...: Koltay Beáta

21.35 Körkép

Kultúrpolitikai műsor

A tartalomból: Könyvtáravatás Pakson — „Az olvasó népért" mozgalom — Múzeum a falu végén — A jubiláló Körszínház — Vendégünk: Obrazcov — Dési Huber-kiállítás a kiscelli múzeumban — Válasz a Falak vitájára beérkezett levelekre

Műsorvezető: Mátrai Betegh Béla

Közreműködők: Básti Lajos, Bod László festőművész, Darvas József, Sulyok Mária, Zolnai Zsuzsa, Jobbágy Károly — és még sokan mások

Szerkesztő: Regéczy Lilla

Rendezte: Eck T. Imre

22.35 Tv-Híradó — 2. kiadás

1021

14.00: Magyar fúvószene

1. Farkas Antal: Falun — tájkép (Budapesti koncert fúvószenekar, vez. Görgei György). 2. Lendvay Kamilló: Scherzo (Harmónia fúvószkr, vez. Sándor János). 3. Erkel Elek: Népinduló (Pénzügyőrök zkra, vez. Józsa Sándor)

14.12: Pierre Dervaux Wagner-felvételeiből

Közreműködik: a Párizsi Operaház

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPMŰVELÉS

1969 JAN

lást, nem idézhet elő kiesést, homályos foltokat. Ez a tempó szorosan összefügg a szövegmondás **szüneteivel:** a mondatok nem tapossák le egymás sarkát, de nem is késedelmeskednek. Szépségben és gondolatban oly gazdag műben, amilyen a „Csongor és Tünde", ezek az apró szünetek ágyazzák be úgyszólván az elhangzott szavakat a hallgató tudatába.

Nehéz az összhatást személyi tényezőire bontani. **Rajna Mihály** férfias, egyszerűségében nemesveretű, pátosztalanul költői Csongor. **Várnagy Katalin** a népi képzelet légköréből kilépő „tündéri" Tünde és (remek alakváltással) — ez Szécsi egyik legelgondolkodtatóbb felismerése — életteli Ledér. **Sallay Kornélia** nemesen zengő ércű dikciójával, de sodró erejével is monumentálisan ható Mirigy. A másik változatban **Szántó Margit** költői szándékot és intenzív alakítást egyesítve kelti életre a boszorkányt. A kalmár, fejedelem, tudós hármasában **Tassi Béla, Zeke László és Hetés György** jellegzetes, éles vonásokkal ábrázolják a három kudarcba fúló, agresszív élettendenciát. Balga — a romantikus költészetben egyedülálló földszagú, tőrölmetszett figuráját vaskos bővérűséggel állítja színpadra Hajdú Endre. Ugyanebben a szerepben más esten szívesen láttuk **Somody Kálmán** ízesen-józan, lírai elemeket is tartalmazó formálását. Ilma ravaszkás naivitása, bumfordi humora talpraesett alakítóra talált **Kondra Irén**ben. Végül mozgásban, beszédben, pergő lendületben, nevetéskeltésben kifogástalan az ördögfiak, **Somody Kálmán, Beregi Péter, Gyukár Tibor** groteszk hármasfogata.

Duzzog — Kurrah Balga — Bezzeg (Gyukár Tibor—Somody Kálmán—Hajdú Endre—Beregi Péter)

De ha főszereplőnek tesszük is meg a költő élő szövegét, az előadás összművészetében életteljesen vesz részt **Sostarics Zsuzsa** költői szellemű és szépségű, rugalmasan változékony és mégis egységet teremtő színpadképe, **Rimanóczy Yvonne** jelmezeinek pompás, stílusos, költői megvaskos sora, **Köllő Miklós** ötletes, pergő és pezsdítő koreográfiája az ördögfiak hancúrozásában. **Farkas Ferenc** színpadi zenéje költőien üti meg az induló cselekményszálak hangját, hangulatát. Minden elismerést megérdemel a technikai munkatársak minden változó helyzethez alkalmazkodó, főleg a világításban kitűnőt produkáló munkája.

Visszatérve a kiinduláshoz: Kapolnásnyék közönsége jelesen vizsgázott. Úgy, amint a Déryné Színház művészei szóban, játékban, költészetben és tréfában, Vörösmarty remekének valamennyi szférájában valósággá ábrázolták a remekművét, semmi sem sikkadt el számára: együttélt a költővel. A költő pedig — hazatalált.

A Déryné Színház teljesítménye — tett. Teljes figyelmet követel.

László Zsigmond

Dési Huber I. festő 1021

MAJOR MÁTÉ:

AZ 1945 ELŐTTI MAGYAR SZOCIALISTA MŰVÉSZET*

Az itt látható kiállítás címét talán így fogalmaztam volna meg: A szocialista művészet kezdetei Magyarországon, a két világháború között, vagy: Szocialista törekvések a két világháború közti magyar művészetben.

Mert erről van itt most szó, az említett időszak terméséből nagyjában-egészében szerencsés kézzel kimarkolt anyag is ezt bizonyítja. (A továbbiakban elsősorban a képzőművészeti anyagról fogok beszélni, de amit mondok, értelemszerűen átvihető a kiállítás fotó- és irodalmi anyagának jó részére is.)

Ezek a „szocialista művészeti kezdetek", ezek a „szocialista törekvések" — melyek természetesen maguk sem előzmény nélküliek — nagyjában-egészében három művészcsoportnak — pontosabban két csoportnak és egyes művészegyéniségek magatartásuk alapján összekapcsolható csoportjának — műveiben jelentkeznek, működéséből bonthatók ki.

A két világháború közötti időszak indulását döntő jelentőségű történelmi, politikai és művészeti dátumok veszik körül: a Nagy Októberi Forradalomnak, az első világháború befejezésének, a világ újrafelosztásának, a szocialista hatalom első megvalósulásának és — nem utolsóként — a művészeti progresszió indulásának dátumai. Ez az időszak természetesen Magyarországon is ilyen dátumokkal kezdődött — a háborúvég, a polgári forradalom, a pártalapítás, a Tanácsköztársaság és a művészeti avantgarde dátumaival —, hogy aztán hirtelen a mindezek hordozta várakozások visszájára forduljon a sorsunk. A Tanácsköztársaság bukását a fehér terror, majd a reakció konszolidálódása követte, végül az egész folyamat — törvényszerűen — beletorkollott a nyílt fasizmusba. Ez a kegyetlen politikai és kultúraellenes támadás szükségszerűen provokálta a legjobbak passzív és aktív ellenállását, s ennek az ellenállásnak az atmoszférájában születtek meg a magyar művészeti progresszió mozgalmai és alkotásai. Azt kell mondanom, bizonyos vonatkozásokban szerencsés korszaka volt ez a haladó magyar művészetnek, mert tudva-tudatlan, közvetve-közvetlen harci eszközzé válhatott, és még a tévedéseiben is megnyilatkozó tisztaságát semmiféle opportunizmus, semmiféle karrierizmus, semmiféle jólét biztosítási szándék nem mocskolta be. Ez nem jelenti azt, hogy a veszélyek fokozódásával nem akadtak e mozgalmaknak is dezertőrei, de amíg a félelem meg nem rettentette őket, ők is meggyőződésük szerint, az elnyomó hatalom ellen alkottak.

A most elmondottak szempontjából azonban az említett három csoport között bizonyos különbséget lehet és szükséges tennünk.

Előbb azokról az egyéni alkotókról kell néhány szót szólnom, akik többé-kevésbé radikális polgári világszemléletük és jelentős művészi kvalitásaik alapján (a kettőt aligha lehet elválasztani egymástól) művészetpolitikai s alkotói — műveikben való — megnyilatkozásaikkal a haladást képviselték és hirdették ebben az időben, szemközt a hatalom művészetpolitikájával és a hatalmat kiszolgáló mindenfajta művészeti megnyilatkozással. Többségük *a Képzőművészek Új Társaságának* volt tagja, s ez — bizonyos alkalmakkor, elsősorban kiállításokon — maga is demonstrációnak számított. De, ha szükség volt rá, s éppen a fasizmusba átmenet idején, összefogva a szocialista művészekkel, vállalta azt is, hogy olyan demonstrációban vegyen részt, amilyen az 1942. évi Népfront kiállítás volt a *Vasasok*nál. Közülük egyesek, idővel, felismerték azt a vitathatatlan tényt, hogy a szocialista művészethez csak az újnak, a mindenkori mainak szűntelen keresésével, a soha meg nem elégedés hajtóerejével lehet — végtelenül — közelebb jutni. Mások viszont — mondjuk ki —

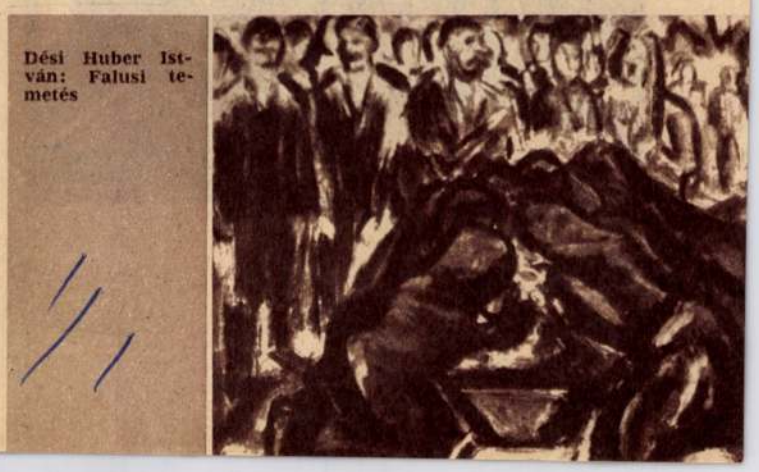

Dési Huber István: Falusi temetés

* Elhangzott a Magyar Iparművészeti Főiskolán rendezett kiállítás megnyitóján.

megrekedve a polgári művészet különböző, korábbi szintjein és teljes megelégedettségben önmagukkal — autoritásuk révén — a szocialista művészet kibontakozásának akadályozóivá váltak.

A Szocialista Képzőművészek Csoportja összetételében, kvalitásaiban, magatartásában, világszemléletében — az érintkezési felületek ellenére is — jelentősen különbözött az előbbiekétől. Fiatal festők, szobrászok, építészek — munkások és értelmiségiek — voltak tagjai, csoportba szerveződésük idején jórészt még kitapogatlan kvalitásokkal, kiforratlanul vagy kiforrásuk kezdetén. Ami — a párt jórészt elkonspirált hívására — összehozta őket, nyomorúságuk, osztályhelyzetük vagy éppen felismerésük, alakuló meggyőződésük volt, s ennek megfelelően alakult magatartásuk is az embertelen társadalommal szemben. Művészetükkel akartak harcolni mindenfajta elnyomás ellen, s ebben a szándékukban, a csoport együttlétének két rövid szakasza során nagyobb szerep jutott a harcnak, mint a művészetnek. Pedig egy sor igen tehetséges fiatalember volt a csoportban, akik, különösen a felszabadulás után, bizonyíthattak volna, ha előbb rendszeresen dolgozhatnak s aztán jelentős részüket meg nem ölik. Akkor azonban, mikor a csoport összejövetelein a „tendencia" vagy „pártosság" alternatívája, értelmezése és gyakorlata körül folyt az ádáz vita, a vitázók, egyenként és csoportosan, elsősorban a mozgalom gyakorlatából vették ki részüket. Röpiratokat, illegális lapokat illusztráltak a „tendencia" minden ismérvével, de megpróbálkoztak a „pártosság"-gal is, ha volt miből és mivel alkotniok, és olykor lebuktak, mint a többi harcosok.

A csoport ily módon inkább a szocialista emberség, mint a szocialista művészet alakulásának kohója volt. Mégis amikor a magyar szocialista művészet kezdeteiről, a kor magyar művészetében érvényesülő szocialista törekvésekről beszélünk, a csoport tagjainak egyes alkotásaira vagy egyes tagjainak alkotásaira kell elsősorban gondolnunk. A csoport egzisztálásának második, rövidebb szakaszában egyébként már nem a „tendencia" vagy „pártosság", hanem a
rakció" problémája volt a –
tárgya, anélkül azonban, hc
a vitafelek egymás kommu
volna. Ezt már csak azért
„hit" képviselői nap mint
ték bőrüket.

A vita azóta is folytatódik, bár kétségtelenül a „realisták" nagy fölényével, ezt a fölényt azonban jórészt művészeten kívüli erők biztosítják. Véleményem szerint azonban mindaddig nem remélhetjük, hogy a szocialista művészethez közelebb jutunk, amíg az egyensúlyi viszonyokat helyre nem állítjuk; pontosabban, amíg a verseny feltételeit egyenlővé nem tesszük a különböző művészeti irányzatok között, és a természetes evolúciót a versenytársak állandó és szükségszerű harcával és kölcsönhatásával nem biztosítjuk.

A harmadik csoport, mely ezen a kiállításon műveiben megelevenül, a *Nemzetközi Kongresszusok a Modern Építészetért* (CIAM) elnevezésű építészcsoportosulás magyar szekciója. Ismertebb nevén a magyar CIRPAC (vagyis a CIAM, országonként működő, operatív bizottsága, a *Nemzetközi Bizottság a Mai Építészet Problémáinak Megoldására).* A magyar CIRPAC-nak, rövid tízesztendős működése során (1928—1938) nagy, mondhatnám döntő érdemei vannak a modern építészet elveinek — elsősorban publikációkkal, kiállításokkal, de kevés alkotással is — elterjesztésében, a magyar építészet jövőjének megalapozásában. E csoport alakulása merőben más volt, mint a Szocialista Képzőművészek Csoportjáé. Ehhez is fiatal emberek csatlakoztak, de nem osztályhelyzetük, sem társadalmi-politikai felismeréseik, hanem szakmai elképzeléseik, építészi meggyőződésük alapján, annak megértésével, hogy szakmájuk teljes megújítása nélkül a rohamosan növekvő építészeti feladatokat, elsősorban a kisemberek óriási tömegének megfelelő lakással ellátását nem lehet megoldani.

Így aztán a CIRPAC-csoport politikai színképe rendkívül széles skálájú volt, a kommunistáktól a jobboldaliakig terjedt, s így a résztvevők többségének tudatában fel sem merült a gondolat, hogy ezek az építészeti feladatok az adott társadalom körülményei közt *utópiák.* Tehát az sem, hogy amikor építészeti elveik győzelméért harcolnak, valójában a szocialista jövőért állnak ki. Hamarosan azonban minden CIRPAC-tagnak rá kellett döbbenie erre; hiszen a csoport első kiállításai miatt — amelyek az építészeti újat szembesítették a régivel, a kényelmest és olcsót, főleg pedig az emberit a kényelmetlennel, drágával és embertelennel — kimondták rájuk a fennálló társadalmi rend elleni izgatás ítéletét és, tekintet nélkül politikai holállásukra, őket és műveiket a „nemzetközi bolsevista fertőzés" hordozóinak bélyegezték. Részben ez volt a csoport feloszlásának oka is: a veszélyben levő kenyér többüket az elvek vagy legalábbis a küzdelem feladására késztették.

E csoportok (és a fotósok, írók-költők műveikben itt megidézett rokon csoportjai) mégis — különböző arculatuk és különböző álláspontjaik ellenére — a két világháború közti nehéz időkben a haladást képviselő, a szocializmust kereső gondolatok hordozói és harcosai voltak, s ha beszélhetünk — már pedig beszélhetünk — szocialista kezdetekről, szocialista törekvésekről a két világháború közti magyar művészetben — e csoportok tagjainak munkássága, alkotásai alapján beszélhetünk. És — mindnyájuk példamutatásán fellelkesülve — bízvást remélhetjük, hogy az akkor kezdettek, bármily vargabetűkkel, bármily akadályokon keresztül elérkeznek a célhoz, a *szocialista szándékok beteljesüléséhez a művészetben.*

Berda Jenő: Küzdelem (NO PASARAN sorozat)

1021

ELSÜLLYEDT VILÁG

Baloldaliak kezén a Bartha Miklós Társaság

Írta: Kátai-Horner Miklós

1925-ben a belügyminiszter jóváhagyta egy új társadalmi egyesület, a *Bartha Miklós Társaság* alapszabályait, melyek szerint a Társaság célja egyes országos problémák, mint a helyes földbirtok megoszlás kérdése és a parasztság helyzetének tanulmányozása és az ezekkel foglalkozó irodalom kiadása.

De miért engedélyezte az akkori magyar kormányzat ilyen egyesület alakulását, amikor egyébként a földbirtokosok érdekeinek képviseletét és a földmunkásság szervezkedésének megakadályozását tekintette egyik legfőbb feladatának. Csakhogy míg a földmunkások szervezkedési szabadsága közvetlenül érintette a földesurak érdekeltségét az olcsó napszámban, addig a földkérdés „irodalmi" tanulmányozása már korántsem volt olyan veszedelmes.

Tehát amolyan biztosítószelepfélének szánták, célszerű engedménynek, melyre majd vigyáznak, hogy azért ez a „tanulmányozás" se menjen túlzásba.

Mivel a magyar ellenforradalomnak tudatos célja volt, hogy a nagy hitbizományokról és egyházi uradalmakról más irányba terelje el a figyelmet, Bartha Miklóst a rendszer — rosszhiszeműen — egyik előfutárának hirdette. Neve akkoriban jól hangzott, és azt jelenthette, hogy a Társaság a „kívánatos" irányba fog haladni, azaz, nem annyira a nagybirtokokkal, hanem — mondjuk — ezek egyes bérlőivel fog inkább foglalkozni.

A Bartha Miklós Társaság nem váltotta be a névadó révén merő félreértésből hozzáfűzött hivatalos reményeket. Nem fordult a földkérdés lényegét eleplező irányba és így nem vált a megtévesztő szervezet újabb segédcsapatává.

A Társaság első elnöke — tudomásom szerint — *Asztalos Miklós* történész és író volt. Magam akkor kerültem kapcsolatba — 1929-ben — a Bartha Miklós Társasággal, amikor azt már a szocialistákkal rokonszenvező *dr. Fábián Dániel* orvos irányította. A Társaságban találkoztam először *József Attilával*, 1929 őszén. Közelebbi ismeretségünk kezdete az volt, hogy 1929 vége felé, egy teljes éjszakát töltöttünk a reggelig nyitvatartó József körúti Rémi étteremben, az anarchizmusról és a szocializmusról vitatkozva. A mindkét részről nagyon komolyan folytatott beszélgetés után egyetértettünk abban, hogy az elviselhetetlen magyar ellenforradalmi rendszer megdöntésére csak a nemzetközi kommunista mozgalom és az egyéb demokratikus erők szövetsége képes, és a Szovjetunió fog megszabadítani minket a magyar uralkodó osztályoktól és csendőreitől.

Ettől az időtől fogva barátok voltunk. Munkatársa voltam lapjainak, a *„Valóságnak"* és a *„Szép Szónak"* is.

József Attilán kívül még számos fiatal író, művész és tudományosan képzett ember volt a Társaságban. Így a holtak között megemlítem *Reményik Zsigmondot, Lakatos Péter Pált, Hamvas Béla* írót és filozófust, *Dési-Huber István* festőművészt, az élők között *Illyés Gyulát, Szatmáry Sándor* írót, *Talpassy Tibor* publicistát és — úgy emlékszem — *Simándy Pált* is ott ismertem meg. József Attila, Lakatos Péter Pál, Illyés Gyula és Szatmáry Sándor tagjai voltak a Társaság vezetőségének is.

A tagok közül többen kerültek ki a Fővárosi Könyvtár tisztviselőinek soraiból, így a már említett Hamvas Bélán kívül *dr. Könyves-Tóth Kálmán*, a Társaság későbbi elnöke is. A később erősen balra kanyarodott Bartha Miklós Társaság idejében ő a konzervatív szárnyhoz tartozott, de még ez sem jelentette azt, hogy a rendszer híve lett volna. Tehát a Társaság tagjai éppenséggel nem voltak mind szocialisták. De nem voltak fasiszták sem, legalábbis túlnyomó többségükben azok a tagok nem, akik még az 1920-as években léptek be a Társaságba. A Bartha Miklós Társaság jelentőségét az adta meg, hogy *nyitott* volt bal felé. Lehetővé tette a baloldaliak belépését és ezzel a tagság közötti antifasiszta agitáció lehetőségét és mindezt jogilag védett keretek között.

Ezt a lehetőséget a magyar baloldal fel is ismerte és a Bartha Miklós Társaságba sok kommunista értelmiségi lépett be 1932-ben, hogy a nyilvánosság előnyeit felhasználva, a Társaságban végezhesse az ifjúság közötti felvilágosító munkáját. Az új tagok között voltak *dr. Danczinger-Agárdi Ferenc* és *Újvári Imre* írók, *dr. Kozma Erzsébet* tanár, a KIMSZ agit.-prop. osztályának akkori munkatársa, *Tolnai István* fiatal író, *Füredi József, dr. Batori Pál* orvos és még kb. 10—15 orvos is. Az újak közül többen tagjai voltak a *Kommunisták Magyarországi Pártjának.*

1932 vége táján találkoztam Hamvas Bélával, aki közölte velem, hogy előző napon a Bartha Miklós Társaság új vezetőséget választott, illetve kiegészítette a régit és a vezetőségbe kerültem én is, és Agárdi is. Meglepődtem és helyeseltem. Tisztában voltam vele, hogy ez a felújított vezetőség azt jelenti, hogy a Bartha Miklós Társaság irányítását *átvette a baloldal.* Az új vezetőség tagjairól egy okmány áll a rendelkezésünkre, a választmány tagjainak Könyves-Tóth Kálmánhoz írott levele. Eszerint a Társaság elnöke Könyves-Tóth, a választmány tagjai: Szatmáry Sándor (ügyvezető alelnök volt), Balázs Lajos, dr. Danczinger-Agárdi Ferenc, József Attila, Illyés Gyula, Lakatos Péter Pál, dr. Liszonyi V. László, dr. Rátt-kai Radich Kálmán (ő később nyilas lett), Taby Mihály és Kátai-Horner Miklós.

Ebben a vezetőségben többségben voltak a kommunisták, gondolom ez volt az egyetlen eset az ellenforradalmi korszakban, amikor polgári egyesület kommunista vezetés alá került. Történt ez annak a Gömbös Gyulának kormányalakítása után, akinek az volt a szándéka, hogy Magyarországot a félfasizmus és a negyed szabadságjogok világából a nyílt fasiszta diktatúra útjára vezeti, és ezért céltudatosan kezdte a közszabadságnak még fennálló maradványait megszorítani.

Így az új vezetőség bonyolult helyzet elé került. Vigyáznia kellett, hogy mindenben alapszabályszerűen járjon el, nehogy ürügyet nyújtson a Társaság feloszlatására, másrészt igyekezett végrehajtani a Társaság működéséhez fűzött politikai terveit is.

Először is azt határoztuk el, hogy a Társaságot a kommunista orvosok találkozóhelyévé tesszük. Ez a terv sikerült is. A Zsilinszky-féle Nemzeti Radikális Párt József körúti helyiségeiben látta vendégül a Bartha Miklós Társaságot, és a párt egyik szobájában jöttek össze megbeszélésre — a tagság többi részétől elkülönítve — a kommunista orvosok is. Ez igen nagy eredmény volt. Sajnos, az új vezetőség egyes tagjai nem tudtak mértéket tartani, és reálisan felmérni a helyzetet, meddig mehetnek anélkül, hogy az egészet ne kockáztassák. Keresztülvitték, hogy a Társaságban politikai gazdaságtani szemináriumot szerveznek. A hetenkénti szemináriumra azonban nemcsak a tagok, hanem a második alkalomra már boldog-boldogtalan is feljöhetett és fel is jött az utcáról

és ezek között, mint rövidesen kiderült, feltétlenül ott volt a politikai rendőrségnek legalább egy besúgója.

Ez döntő hiba volt. Ezen az „alapfokú" közgazdasági szemináriumon terjesztett helyes ismeretekhez alapjában véve könnyen hozzájuthatott mindenki, ha máshol nem, a Népszava könyvkereskedés kiadványaiban. Viszont a Társaság előnyei, a kommunista orvosok legális gyülekezőhelye, az 1933 elején Németországban már hatalomra jutott hitlerizmus elleni propaganda egy jelentős értelmiségi egyesület keretében olyan egyszer nyílt lehetőség volt, mellyel megközelítően sem állott arányban egy népszerű ismeretterjesztő szeminárium egy-kétszeri alkalma 30—40 főnyi hallgatóság részére, melyben a rendőrség is képviseltette magát...

Ellentmondás volt eljárásunkban az is, hogy akkor követtünk el ilyen súlyos ballépését, amikor a választmánynak az elnökhöz intézett már említett levélből kitűnően igen nagy gondja volt az alapszabályok formális előírásait a legapróbb részletekig is betartsa. Ennek érdekében 1933 február közepén a választmány már említett levelet intézett a Társaság elnökéhez és felszólította őt, hogy az alapszabályok szerinti funkcióinak tegyen eleget és hívjon össze taggyűlést. A választmány megbízott engem, hogy a levelet adjam át Könyves-Tóth Kálmánnak. Könyves-Tóth Kálmán azonban megtagadta az együttműködést velünk, egyben jóindulatúan figyelmeztetett engem, illetve rajtam keresztül a Társaság választmányát, hogy a rendőrség nála járt és tőle is érdeklődött a Bartha Miklós Társaságban végbemenő dolgok iránt.

Éppen azon a napon, mikor Tóth Kálmánnal beszéltem, volt kitűzve estére a harmadik szemináriumi előadás. Elmentem rá, hogy a többieket figyelmeztessem a veszélyre. Rá akartam venni a jelenlevőket, hogy azonnal menjen mindenki haza. A minden realitással szemben hajlíthatatlan, egyébként angyali Agárdi — legkedvesebb barátom — szembeszegült javaslatommal, melyet Tóth Kálmán üzenetére alapoztam. Az előadó már jelen volt, könyve az asztalon már kinyitva, a hallgatóság (melyből már hiányoztak az előző heti ismeretlen arcok) csendesen ült az asztal körül, de az előadás még nem kezdődött meg, mert tartott a szóváltás Agárdi és én közöttem.

Egyszerre kinyílt a szomszéd szoba ajtaja, és bejött az előadás megkezdésére való várakozást megúnó Hain Péter, a politikai rendőrség egyik v[illegible]ó detektívje néhány tár[illegible] *Al-lamrendőrség, senki se mozduljon!"* Rendelkezett.

Hain Péter azután szelektált. A gyanúsakat fogva tartotta, a többieket személyi adataik felvétele után elbocsátotta. Szatmáry, Lakatos, Agárdi és én, a vezetőség jelenlévő tagjai, természetesen a visszatartottak között voltunk. A hűséges Reményik Zsigmond, aki az elereszteltek között volt, rohant Agárdiékhoz, hogy a gyanús iratokat és könyveket azonnal távolítsák el a lakásából, a várható házkutatás elől. Ez meg is történt a szomszédok segítségével.

A József körútról átvittek bennünket, a kb. 20—25 őrizetest a főkapitányságra. Ott rövidesen megjelent közöttünk *Schweinitzer* rendőrfőtanácsos, a politikai osztály vezetője, szemrevételezni a foglyokat. Különösen Agárdira volt kíváncsi, aki nagyon értett katonai kérdésekhez és ezért a rendőrségnek az volt a meggyőződése róla (alaptalanul), hogy sokéves külföldi emigrációja idején katonai akadémiát végzett a Szovjetunióban.

Átvittek minket az őrizetes két szobájába, a férfiakat a nőktől elkülönítve. Két rendőr vigyázott ránk, akiknek az lett volna a feladata, hogy megakadályozzák összebeszélésünket. Egy darabig hallgattunk is, azután az idősebbik rendőrrel kezdtünk beszélgetni. Ez a derék ember az 1417-es számú rendőr (számát örökre megjegyeztem) lehetővé tette, hogy az éjszaka folyamán megbeszélhessük, mivel védekezünk.

Reggel elsőnek Szatmáryt és engem hívnak kihallgatásra. A kihallgató nevére nem emlékszem, fekete hajú, középtermetű és középkorú detektív volt. Szidott bennünket. „Csak az a Bartha Miklós ne született volna! Rosszabbak, mint a legutolsó kommunisták!" Szó szerint ezt mondotta. A szidalmat mindent megbánó arccal hallgattam, de mintha hájjal kenegettek volna. Kijátszottam védekezésünk fő ütőkártyáját. Arról kezdtem beszélni, hogy nem csináltunk semmit, nem követtük el a tiltott gyülekezés kihágását, hiszen csak tagok voltak jelen, és az megengedett.

A védekezés megtette a hatását. Azonnal kezdte bizonyítani, hogy de igenis, tiltott gyűlést tartottunk. Segítségül hívott egy jogvégzett nyomozót is, ez hivatkozott egy rendeletre, mely az utóbbi időben jelent meg, és az egyesületi tagösszejöveteleket is engedélyhez kötötte. Erről egyébként valamit halványan sejtettem is, de boldogan folytattam a jogi vitát (akkor éppen másodéves jogász voltam). Mit érdekelt engem a kihágás! Fő, hogy nem tudnak az orvosokról, ami nagy ügy lehetett volna a rendőrségnek. Az orvosok között nem volt besúgó, de a vezetőség tagjai között sem, mert azok tudtak az orvosokról. Az következik ebből, hogy a besúgó a szeminárium ismeretlen vendégei között volt.

A többi őrizetes kihallgatása ezek után már gyorsan ment. Akinél gyanús nyomtatványokat találtak, a házkutatásnál letartóztatták. Bennünket, többieket átvittek a józsefvárosi kapitányságra, Szatmáry Sándort és Agárdi Ferencet 15—15 napi elzárásra ítélték és rendőri felügyelet alá helyezték, bennünket, többieket kisebb-nagyobb bírságra ítélt a rendőrbíró.

Pár hét múlva összehívták a Bartha Miklós Társaság taggyűlését. A sebtiben beléptetett tagok új, 31 tagú vezetőséget választottak. A kommunisták közül csak Agárdi és én kerültünk be az új vezetőségbe. A Társaságban lévő jó szellem még ekkor is érvényesült, a tagság kommunista részét is képviseltetni akarták a vezetőségben. De soha többé nem mentünk oda, sem én, sem Agárdi.

Akiket a lebukásunkkor összeírtak, a megbízhatatlanok listájára kerültek. Dr. Kozma Erzsébet, akit Hain Péter hazaengedett, soha nem kaphatott tanári állást Magyarországon; kérelmeit elutasították és bizalmasan azt is közölték, hogy a „félkommunista" Bartha Miklós Társaság miatt.

Így ért véget a baloldali vezetés a Bartha Miklós Társaságban. A vereség nem volt szükségszerű, több bölcsességgel és alkalmazkodóképességgel elkerülhető lett volna, és a Bartha Miklós Társaság, a német imperializmus elleni magyar ellenállás egyik fontos góca lehetett volna, ha megelégszünk mindig a józanul elérhetővel.

Másként történt. A Bartha Miklós Társaság a 30-as évek második felében fokozatosan átment a fasiszták *Oláh György* és *Matolcsy Mátyás* kezére.

Meggyorsult a betakarítás üteme

Hogyan halad a gabonabetakarítás, a növényápolás és milyenek a terméskilátások?

Ezekre a kérdésekre adott választ az újságíróknak *Lukács Béla*, a MÉM termelésfelügyeleti főosztályának helyettes vezetője, aki elöljáróban elmondta, hogy július első felében vontatottan haladt az aratás, mert sok volt az eső. A sokévi átlagnak pontosan a duplája hullott a szántóföldekre.

Az őszi árpa aratása lényegében befejeződött, a tavaszi árpa zöme viszont még betakarításra vár. A laza szalmájú tavaszi árpa a legtöbb helyen megdőlt, és a betakarítása több időt, nagyobb gondosságot igényel, mint a lábon álló intenzív búzafajták.

Rozsból 315 ezer kataszteri hold volt a vetésterület és Bács megyében a rendrevágó gépek mellett munkába álltak a kézi kaszák is. A rozsnak — amelyből közepes termés ígérkezik — több mint a felét már betakarították.

A búza aratása is meggyorsult: a kombájnok — amelyekből 11 és fél ezret állítottak a mezőgazdasági üzemek munkába — naponta átlagosan 100 ezer kataszteri holdat takarítanak be. A búza minősége jónak mondható, a hektoliterfajsúly 78—84 között ingadozik. A termés nagyságával is elégedettek a gazdák, a tavalyi átlagnál 12—13 százalékkal várnak többet.

Zabból 85 ezer kataszteri hold a vetésterület és már megkezdték az aratását.

Az idén nincs különösebb gond a szalma betakarításával, menetrendszerűen folyik a tarlóhántás, és a másodvetés is.

Borsóból, lenből ugyancsak jó termést takarítanak be országszerte, a rizs viszont a szokásosnál gyengébben fejlődött. A repce cséplése befejezés előtt áll, és jól halad a nyári növényápolás is.

A kukorica, a cukorrépa és a burgonya kitűnő termést ígér, viszont a hagyma vetésterületének egy részét Makó környékén jég érte és ráadásul a sok eső a rothadás veszélyét is megnövelte. Hagymából tehát vékony termés ígérkezik.

Lukács Béla elvtárs a takarmánytermésről szólva, arról tájékoztatta az újságírókat, hogy lucernából és általában a szálas takarmányokból az aratás derekáig betakarított mennyiség meghaladja a tavalyi egész évi termés méreteit. Ez lényegében azt jelenti, hogy nem lesz gondunk a szálastakarmánnyal.

Gyümölcsből, szőlőből ugyancsak jók a terméskilátások, de ahogy mondani szokás, még nincs itt a szüret ideje, korai lenne a jó terméssel dicsekedni.

— A tárolás gondjai úgyszólván minden növényféleségnél növekedtek. Ez viszont a jó termés velejárója — fejezte be tájékoztatóját a főosztályvezető-helyettes.

D. J.

Idegenforgalmi gondok Borsodban

Hét—tíz—három. Ezek a százalékok jellemzik *Borsod—Abaúj—Zemplén* megye idegenforgalmát, ám ebbe a helybeliek semmiképpen nem akarnak belenyugodni.

Ez a *„komplex"* megye, ahol van hegy, víz és alföld, megtalálható az ipar és a mezőgazdaság, az ország területének hét százalékát foglalja el. A lakosságnak is nagyjából hasonló aránya él itt.

Számítások szerint ők birtokolják az ország idegenforgalmi „kínálatának" 10 százalékát. Itt van *Miskolc*, az ország második városa, a hozzá szorosan kapcsolódó tündérszép *Görömbölytapolcával* és *Lillafüredd*el. Csak érdekességként említjük, hogy Miskolc a Moszkva—Róma expressz delelője. Tizennyolc órai száguldás után itt áll meg a szerelvény, hogy újabb 18 órás útra induljon az olasz fővárosba.

Ebben a megyében van a *Bükk-hegység*. Száz négyzetkilométeres területével, 800—900 méteres magasságával, az ország legnagyobb turistaterepe. Másik egység a *Tokaj-Hegyalja* borával, *Sárospatakkal, Sátoraljaújhellyel*. Harmadik fő egység az Európa-hírű *Aggtelek-Jósvafői* cseppkőbarlang, a horgászparadicsomnak számító *Rakaca-tóval*. Az ország egyetlen helye különben, ahol útlevél nélkül át lehet menni Csehszlovákiába.

Vannak azonban apróbb gyöngyszemek is, mint a néprajzáról híres *Mezőkövesd*, az irodalomtörténeti nevezetességű *Széphalom*, valamint *Kossuth Lajos* szülőfaluja, *Monok* stb.

És mégis: Borsod megye az ország belső és külső idegenforgalmának csupán a *három* százalékát fogadja. (Miközben az innen kifele irányuló forgalom, tehát a megye lakosságának mozgása eléri az országos átlagot). Ennek a passzív mérlegnek az oka nem az érdeklődés, hanem *a fogadóképesség hiánya*. Óriási erőfeszítéseket tesznek, szállodákat építenek, kempingeket állítanak fel, nyaranként a turisták rendelkezésére bocsátják a kollégiumokat, valamint a lassan elnéptelenedő bányászszállásokat, de ez mind kevés.

A gondon egyedül nem tudnak segíteni. Nagy örömmel hallják, hogy az állam komoly programot dolgoz ki a Mátra és a Bükk fogadóképességének javítására. Ebből a megyének is jut valami. Központi erőfeszítés kellene Hegyalja és a barlangvidék viszonyainak javítására is. A kisebb gócokat pedig fejlesztik saját erőből.

Van azonban másik nagy gond is: a *közlekedés*. Miskolcra már villanyvonat száguld, és korszerűsítik az odavezető országutat is. De, aki szereti az autóját, az Aggtelekre nem szívesen indul el. Mióta a vasúti fővonal Nyíregyházának kanyarodott, Sátoraljaújhelyre kínosabb feladat vonaton utazni, mint mondjuk Lvovba.

Ezen is segíteni kell, ha azt akarjuk, hogy a borsodi idegenforgalom fellendüljön?

F. B.

„Minden darab egy forint"...

Helyszín: a pécsi vásár

Talán csak nemzetközi futballmérkőzéseken látni annyi a vásár túlnyomó többségét a bóvli és a használt holmi, [illegible] — Csak ez kell, a többit azonnal eldobom, s csak ötven forintomba került.

Öreg bácsi a földön ül, előtte kiterített abroszon különböző kétes értékű könyvek, füzetek, legfelül a Cinka Pannáról szóló kiadványok és két egyetemi algebrakönyv.

Elegáns lányok megunt pulóvereiket és divatjamúlt tűsarkúikat árulják fillérekért.

A vásár legértékesebb, legvonzóbb része a *délszláv asszonyok szőttes, hímzéses kirakodása*. Igazán olcsón adják a gyönyörű munkákat, mégis mindenkinek még ebből is sikerül lealkudni valamit. Sokan válogatnak itt, jobbára értelmiségiek. Csodálatos fekete bársony tarkán hímzett, földig érő szoknyát kínál egy csuparánc kis öregasszony.

— Ötven évvel ezelőtt már viseltem, de hordta a lányom is, meg az unokám is és bátran megnézhetik, de egy cseppet sem kopott.

Valóban, olyan gyönyörű, hogy múzeumban lehetne mutogatni, meg a színes ködmönöket, főkötőket, áttört ujjú flitteres ingeket is.

A muzeológusokat is itt láttam az előbb, a közelben vásárolnak, talán felfedezik ezt a remek darabot is. Igyekezni is kell, mert ezeket a szép kézimunkákat ma már nemigen készítik.

Tarka forgatag, élmény ma is a pécsi vásár, bár nem teljesen a régi, azért nem kevésbé vonzó az egykorinál, a gyerekek pedig ugyanolyan jóízűen harapnak a törökmézből, mint régen.

Rapai Piroska

Szólj igazat...

D. Márton aláírással *Kiskunhalasról* egy levelet őrzök fiókomban már jóideje. Névtelen levelekben közölt problémákkal nem szívesen foglalkozik az ember. Rossz úgy hadakozni valamiért, hogy nem tudjuk: *kinek* érdekében hadakozunk. Ám ez a levél csak félig-meddig névtelen, s a benne felmerülő problémák olyannyira általánosak, hogy magam is, akár kapásból, rájuk licitálhatok.

Nem halaszthatom hát tovább a szóvátételüket.

A levélírónk által felsorolt problémák egy — sajnos — sűrűn előforduló, tehát jól ismert jelenséget példáznak. Ez a jelenség nem mai keletű. Lényegét a népbölcselet már régen megfogalmazta abban a közmondásban, amely így hangzik: Szólj igazat — betörik a fejed.

D. Márton esetében ez csaknem szó szerint bekövetkezett. Panasszal élt egy üzletvezető ellen, panaszát a felettes kereskedelmi szervek kivizsgálták és *jogosnak* találták. Megkapta az értesítést, hogy: az illető üzletvezetőt figyelmeztetésben részesítették. Csakhogy, egyrészt ezzel az ügy le is zárult, másrészt viszont új fordulatot vett.

Lezárult annyiban, hogy az üzletvezető figyelmeztetésével, az ügyet elintézettnek tekintették, senki se kísérte figyelemmel: mi lesz az eredménye. Persze, hogy semmi se lett. Az üzletvezető zavartalanul folytatta tovább kifogásolt tevékenységét. Ellenben levélírónknak meggyűlt a baja. Az üzletbe többé be se tehette a lábát, hacsak nem akart magának kellemetlenséget, valósággal „kigyűlölték" onnan. S még ez sem volt elég. Az üzletvezető felbíztatta ismerőseit a „piszkálódó" ellen, s egyikőjük tettlegesen támadt D. Mártonra, akit csak a jelen levő jó érzésű emberek mentettek meg a súlyosabb bántalmazástól. De azóta is kénytelen messzire elkerülni az üzletvezető „haverjait".

Ne csodálkozzunk hát, — mondja levélírónk, ha a téesztagok is tartózkodnak jelenteni, amikor munkaterületükön valami visszaélést, hibát vesznek észre. Tartózkodnak, mert sok az „ispánkodó" brigádvezető, aki aztán az őt ért bírálatot megbosszulja. Teheti, mert megvan rá a módja. A bíráló egyszercsak azon veszi észre magát, hogy sorozatosan a legrosszabb munkabeosztást kapja, hogy *minden módon hátrányos helyzetbe hozzák*, állandóan zaklatják — míg a megbírált vezető hibája „elintéződött" egy figyelmeztetéssel. S még azok is, akik annak idején buzdítottak a bírálatra ilyenkor köpönyeget fordítanak, mondván: kell ez neked? Szükséged volt erre?

És nemcsak az üzletvezetők, téesz-brigádvezetők között akadnak olyanok, akik szeretnek „ispánkodni". D. Márton is jó néhány példát említ levelében életünk különböző területeiről. Az adóügyi csoport előadója minősíthetetlen hangnemben támad az adózó polgárra, amiért tájékozatlanságában értelmetlenül áll valamely intézkedéssel szemben. Az SZTK-orvos sértő módon „lehordja" öngyilkosságot megkísérelt betegét, amiért egy csomó orvosságot beszedett, „nekiesett az orvosságnak, mint a disznó a mosléknak."

Lehet az ilyesmik ellen panasszal élni — vonja le a végkövetkeztetést levélírónk — de nem érdemes. Mert a hibák elkövetőit figyelmeztetik ugyan, mégis az jár rosszabbul, aki szóvá tette a hibát. Hiszen az adóügy előadó, az SZTK-orvos van abban a helyzetben, hogy kellemetlenkedhet — ha akar — az adózó polgárnak, a betegnek. A bírálók védelme nincs kellőképpen biztosítva. Ezért aztán a legtöbb ember inkább hallgat, vagy ha elszánja magát a bírálatra, lehetőleg névtelenül teszi. Az pedig, D. Márton szerint is, nem az „igazi".

Sok igazság van mindebben.

Valóban, számtalan szóvá tenni való akad a mindennapi életben, munkaterületünkön. És azt ma már senki se vitatja, hogy hivatali szerveinkben, a „felettes hatóságokban" nincs meg a hajlam az észrevételek kivizsgálására, a hibák kijavítására. De valóban, sok esetben megrekedünk az intézkedésnél, s kevésbé figyelünk annak végrehajtására. És valóban, sokszor az jár rosszul, aki felemelte a szavát, mert az „ispánkodó emberek" képtelenek elviselni a bírálatot, s hibáik levetkezése helyett a jószándékú bírálót igyekeznek megbosszulni.

De való az is, hogy mégsem húzódhatunk a névtelen bírálat leple mögé. A névtelenség leleplezhet alaptalan feljelentést, rosszindulatú gáncsoskodást is. Aki nyíltan bírál, nyilván okkal bírál. Ám, ha igazat mond, akkor könnyen megeshet, hogy „betörik a fejét".

Viszont, a hallgatás sem jelent megoldást. Az igazság soha, sehol nem érvényesül magától, s érvényesítése mindig küzdelemmel jár. A küzdelem pedig akkor hoz eredményt, ha felvértezetten és többen vívják, s a kudarcok után sem hagyják abba. Igazságunk tudatában támaszkodnunk kell egymásra, azokra az emberekre, akik hajlandók következetesen és állhatatosan küzdeni a hibák, a gyarlóságok, mulasztások — és ezek elvtelen védelme ellen.

Ezek így nagy szavaknak tűnhetnek — mégis, a leggyakorlatibb megoldás is bennük található. A mindennapi élet apró kis dolgaiban sem juthatunk előbbre nagy elszánások nélkül.

Szüts László

Titkos — hangos — olcsó

Új típusú, titkos és olcsó hangos-kaputelefont állított elő a Baranya megyei Szerelőipari Vállalat. Társasházakban a kapubejárat és a lakások közötti közvetlen beszélgetésre használható. Az alapkészülék tizenkét lakás kapcsolására alkalmas, igény szerint azonban újabb nyomógombszekrények elhelyezésével további 20—20 lakás kapcsolható be, tetszés szerinti lakásszámig. A beszélgetés csak a kiválasztott lakással lehetséges, a többi lakó nem hallhatja és azt nem zavarhatja meg.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307.

1968 JUN 2

MAGYAR NEMZET

Pési Huber István

1021

Megnyílt a Dési Huber kiállítás a Kiscelli Múzeumban

Dési Huber István grafikáiból nyílt meg kiállítás szombaton a Történeti Múzeum *Kiscelli Múzeumában.* A tárlat 33 alkotást mutat be a művész különböző alkotókorszakaiból. Sorozatuk az 1924 és 1926 között készült olaszországi és milánói tájakat, illetve városrészleteket ábrázoló lapokkal kezdődik, majd a *Negyedik rend* című línó-sorozat darabjai következnek. A tárlat érdekességei közé tartozik az az 1938-as *Önarckép,* amelynek hátterében egy Picasso-kép rajza látható, valamint azok a rajzok, amelyeket Dési Huber életének utolsó éveiben a budakeszi szanatóriumban készített.

Az érdekes kiállítást a tervek szerint *november 1-ig* tartják nyitva.

darab folyamán. A munka első részét fejben csinálom, »sétáltatom«, másokkal is megbeszélem. Amikor nagyjából tudom már, hogy mit akarok csinálni, akkor elejétől végigírom, zongora mellett.

Tűzrevetett munkák

— Előfordult már, hogy eldobott valamit?

— Sokszor. A *Szkíták* a tizennegyedik munkám lesz, de háromszor annyit írtam.

— Utólag nem sajnálja, hogy egy-egy munkáját a tűzre vetette?

— Nem. Még olyan darabokat is eldobtam, amelyek sikeresek voltak.

— Nem volt olyan érzése, hogy rosszul ítélte meg és té-

Derkovits.

Vasárnap, 1960. december 18

DERKOVITS KÉPEIVEL

Amszterdamban

A MALÉV kedves, intim masinája lassít a város felett. Ezer tündöklő csillag felettünk és alattunk, nem is tudni, melyik az igazi és melyik csak tükörkép. Mert az ég csillagai és a város ezer színben villódzó fényei egyaránt tükröződnek a tengerben, a Dam-ban, a Gracht-okban. Csupa víz és csupa fény a város és a pompás Schiphool-ról befelé menet autónk alacsonyabb szintű sztrádán fut, mint a két oldalt mellettünk hullámzó, gyepes partok közé fogott folyócskák. Később megtudtam, hogy van egy régi városrész, amely három méterrel a tenger szintje alatt van.

A Grachtok partjain álldogáló keskeny, öreg házak úgy bókolnak egymásfelé, mint finomkodó dámák. A magas, pártás oromzat közepéből kiállnak a régi csigás daruk, mivel hogy ezek mind kereskedőházak voltak és az áru nem az egy emberre méretezett, ajtónak is kicsiny kapun vándorolt be s ki, hanem csigán emelték a felső emeleti raktárakba. De a házak előtti, ugyancsak takarékosan mért, úttest telve a legmodernebb személy- és — többnyire csukott — teherautókkal.

Reggel 9-től este 6-ig pezseg az élet, zsúfoltak a kávéházak, áruházak, a villamosok és autóbuszok, félelmetes menynyiségű autó és kerékpár torlódik a kereszteződéseknél, de a szédítő forgalom közepette sem veszti el senki humorát: egyetlen türelmetlen gesztust vagy hangot nem látni, vagy hallani. A hollandok nyájas emberek.

A Stedelijk *(városi) Múzeum*, ahová a *Derkovits kiállítást* hoztuk. Európa egyik legszebb, modern múzeuma. Nagyszerű térkiképzés, remek, durva juta vászonnal bevont falak, szabályozható szép világítás. Első látogatásom természetesen Van Goghnak szólt, akit már régebben Derkovits távoli fivérének tartottam, de most a tényszerű összehasonlításban vált igazán világossá, hogy mennyi belső, tartalmi rokonság fűzi össze őket. Ezt a rokonságot természetesen, visszafelé az időben, Rembrandt kapcsán is felvethetjük, hiszen az, ami bennük közös, a mélységes humanitás, minden kor nagy művészének és művészetének alapvonása. S így már körülbelül meg is határoztam a legnagyobb élményeket: Rembrandt, Van Gogh és Derkovits itt! Nehéz érzékeltetni, mit jelent számunkra az, hogy a *modern magyar művészet egyik legnagyobb képviselője benyomult a nyugati — ha még oly szűk — köztudatba.* Az ez évi Biennálét kivéve, eddigi külföldi szereplése nem lehetett teljesen egyértelmű, hiszen többnyire csak csoportkiállításokba soroltuk be. Most, a nemes arányú termekben önállóan szólal. Négy szép, magasról világított kisebb teremben, az ablak felől a szemközti falra erősen lejtő mennyezet alatt függenek Derkovits Gyula képei. Az ötödik, nagyteremben a grafikát állítottuk ki, keret nélkül, egy, a falakon végighúzódó, illesztett üveglap-sor alatt. Bámulatos hatású, mert bár szorosan egymás mellett vannak a lapok, mégis önálló életre kelnek.

A megnyitón igen sokan voltak, de sajtó-visszhangját még nemigen hallani, mert Hollandiában ugyanaz a helytelen gyakorlat járja, mint néha nálunk, hogy a kiállításokról leghamarabb a zárás hetében adnak kritikát. Mégis, hétköznapokon, ha nem is nagy számban, fiatalokat láttam a kiállításon, akik hallatlan alaposságból vizsgálták a műveket. Lehet, hogy szakmabeliek voltak, ám annál jobb, mert alkalmuk van a gyönyörű, emberközponti művészetet összehasonlítani a minden emberi vonatkozást elvető, vagy legalább is háttérbe szorító absztrakt festészettel. Nem könnyű Derkovits mellett szavazniuk, ha még annyira is tetszenek a képek, hiszen a művészet XX. századi deformálódása sehol sem oly következetes, mint a holland festészetben és szobrászatban. Van Gogh, azonkívül, hogy az egyetemes művészet egyik legnagyobb alakja, a XIX. századi holland festészet nemzeti hőse. De utána, halála után nem egészen két évtizeddel fellép a »de Stijl« csoport, amely Mondrian-nal az élen eljut a bekockázott vászonig, a nyers szikla-alakulatok verejtékes mintázásáig és a kubusz bútorokig. Rembrandt és Van Gogh megrendít, mindkettő egy világot zár magába, kort és kortársakat, atmoszférát és saját emberségüket, — mindent elmondanak önmagukon, a szubjektumon keresztül az objektív világról. Jó volna pár száz év múlva feltámadni és megnézni, vajon körülülik-e csendben, tisztelettel és bámulattal az absztrakt műveket, mint ahogy a *Rijks Múzeumban az Éjjeli őrjárat* előtt szinte templomi áhítat fogja el a nézőt. Valóban az isten van jelen, a mindenkori isten: *az alkotás.*

Hollandia minden városa múzeum és minden városának van saját múzeuma. A helyi iskolák, Amszterdam, Delft, Leiden stb., csakúgy mint az olaszoknál Velence, Firenze, Siena meg a többi, a nagy közgyűjteményeken kívül saját kis múzeumokban is láthatók. Többnyire szép, régi házakban, például a posztós céh házában, nemes interieurökben nyernek elhelyezést a művek. De múzeum az egész táj is, hiszen két-háromszáz éves szélmalmok állnak — esetleg még működnek — a pompás, széles autóutak mentén, vagy integetnek a zúgva elrohanó villanyvonatok után.

Az óriási áruházak s a legkisebb boltok is zsúfolva áruval és vevővel, mert Sankt Niklas (Mikulás) napja előtt nagyobb a vásárlási és ajándékozási láz, mint bármikor. A karácsonynál is nagyobb ünnep itt, mert az egyetlen közösségi, tehát nem csupán a lakás falai között lefolyó ünnep. Sankt Niklas bevonul a városba (épp olyan télapó, mint nálunk) néger apródok és menet kíséri, a polgármester fogadja, beszédet mond és ajándékot oszt a város kicsinyének, nagyjának.

A hollandok példamutatóan takarékosak és a legkisebb centnek is értéke van. Az árak és bérek közötti viszony nemigen feszült, de bizonyos közszolgáltatások és főleg a lakbérek — a jövedelem 25—30 százaléka — igen magasak. Ezzel szemben az élelmiszer és ruházkodás aránylag olcsó. Színház- és koncertjegy drága — a könyv méregdrága. Mindez természetesen az átlagjövedelmű ember mértékével mérve, mert hallatlan luxus is van, csillagászati árak prémekért, parfömökért, kis- és nagytoaletteket. Nem láttam — mint kívülálló nem is láthattam — azt a mélységet, amiben Rembrandt és Van Gogh emberei éltek. De ha van is, ki szólaltatja meg? Már csak két kitűnő realista szobrász, Mari Andriessen és J. W. Havermans — az én ismereteim szerint —, akik az emberért, az emberhez szólnak. Rembrandt és Van Gogh örökségét gyakorlatilag ők mentették át a jelenbe és a nagyszerű kontinuitás fénylő láncszeme: *a mi Derkovitsunk.*

Oelmacher Anna

„negatív tejről"

tőrözetlen tej kerül a háztartásokba, különösen fordítsunk gondot a hosszabb ideig tartó forralásra. Helyes, ha a forralásra feltett tejet néhányszor megkeverjük, egyébként ugyanis a tej tetején összegyűlő föl hőmérséklete nem éri el kellő ideig a forráspontot, miután állandóan érintkezik a levegővel.)

A szülők külön megnyugtatására szolgáljon, hogy az iskolákban szétosztásra kerülő *úgynevezett iskolatejet külön kezelik és — minthogy ezt fogyasztás előtt nem forralhatják fel — a tejipar 95 Celsius fokra történt hevítés után hozza csak forgalomba.* A csecsemőtej és az iskolatej részére külön kiválogatják a higiéniai viszonyok szempontjából legkedvezőbb gazdaságok tejküldeményeit.

Ami a tejtermékeket illeti: a tejszínt, amelyből a vajat, tejfölt is készítik, 95 Celsius fokon pasztőrözik. Ez a hőfok kizár minden veszélyt! Az állami forgalomba kerülő minden további tejtermék ugyancsak pasztőrözött tejből készül; ehhez még megjegyezhetjük, hogy különösen a keményebb sajtok — az edami, a parmezán, az ementháli — hosszabb érlelési folyamata során minden esetleges káros baktérium elpusztul.

Dr. Timkó Iván véleménye szerint a fertőzés bizonyos veszélye a falusi, nem pasztőrözött, forralatlan tejből készült tehéntúró és tejfel esetében állhat csak fenn. Ilyen »jó minőségű«, ismeretlen eredetű falusi túrót és tejfelt nyersen — tehát előzetes főzés-sütés nélkül — ne adjunk gyermekeinknek.

Kormányzatunk természetesen nem elégszik meg mindezekkel az eredményekkel, hanem arra törekszik, hogy szarvasmarha-állományunkból a fertőzött, gümőkóros állatokat kirostálják, nemcsak a tej miatt, mert annak fertőzött voltán forralással aránylag könnyen segíthetünk, hanem azért, mert minden tbc-vel fertőzött szarvasmarha egy-egy fertőzési gócot jelent. Néhány év alatt remélhetőleg el is érjük, hogy hazánkban a Bovin eredetű tbc fertőzésnek se legyen még elméleti lehetősége sem.

Köves Rózsa

— A telefon mesemondó e heti műsora a 427—960 számon: Hétfő: Varázs-ásó (elmondja: Benkő Gyula). — Kedd: A bolondos Jancsi (elmondja: Darvas Magda). — Szerda: A hangya meg a béka (elmondja: Vörösmarty Lili). — Csütörtök: Télapó (elmondja: Ladányi Ferenc). — Péntek: Télapó segítséget kap (elmondja: Kállay Ilona). — Szombat: A három fenyőfa (elmondja: Sinkovits Imre). — Vasárnap: [illegible]

FÓTRÓL JELENTEM

Kovács Judit könyve a Gyermekvárosról

Ma már felnőtt ismerősöm kislánykori naplójában olvastam: »Állandóan robbanásra kész volt otthon a levegő. Apám kártyázott, olykor ivott is, anyám örökké a konyhapénzt számolta. Volt egy év, amikor november végéig egyetlenegyszer sem fűtöttünk be a kályhába, és volt hét, hogy krumplilevesnél egyebet nem ettünk. De nem ez volt a legelviselhetetlenebb, hanem az állandóan fenyegető veszekedés, a kölcsönös szemrehányások sorozata. Elalvás előtt arról ábrándoztam: mennyivel jobb lenne intézetben, ahol, ha egyszerű is a koszt, biztos, hogy van reggeli, ebéd és vacsora és nem attól függ, elfogadják-e a zálogházban a színházi látcsövet... És ahol este lefekvés előtt nincs ugyan anyai csók, de nincs a levegőben a családi viszályt kísérő elviselhetetlen feszültség sem.«

Akkor természetesen ilyen otthon nem létezett. Volt a »lelenc« — a nevelő szülők —, és voltak drága internátusok. Az egyikbe csak a teljesen elesettek, a másikba a kivételesen jó körülmények között élők juthattak be. A fóti Gyermekváros nem az életből kieső, valamilyen világtól elidegenült átmenet a klastrom, a börtön és a gyermekkórház között, hanem életünk egy darabja. Pedagógusainak az a feladatuk, hogy a közösség erejével és követelményein keresztül gyógyítsák a lélek sebeit. Mert a legtöbb gyermek sebzett lélekkel, szerencsétlen családi körülmények folytán — válás, betegség, halál — került ide, vagy szülése óta különböző intézetekben nevelkedett, és sem a meleg, sem a zord családi tűzhellyel nem kínálkozott alkalma megismerkedni. De a Gyermekváros még akkor is, ha olyan közel van az élethez, mint a fóti, külön világ. Azzá teszi legtöbb lakójának a mai gyermekek döntő többségétől eltérő viharos múltja és azzá teszi jelene, telve tömegyébb formában jelentkező mai problémákkal.

A fóti »jelentés« izgalmas olvasmány. Alig száz oldalon — mint a szerző is mondja — nem áttekintést, de betekintést igyekezett adni a Gyermekváros lakóiról. Néhány vonásból magunk előtt látjuk a példamutató viselkedésű R. Annát, a háromszor megszökött és végül önként visszatérő O. Sándort, a tíz nevelőszülő után itt otthonra lelt tehetséges K. Lacit, a »spéciző« Sz. Gellértet és még sok más különböző gyermektípust. Megismerkedünk a környezettel is. Azokkal, akiknek hivatása, hogy teljes értékű embereket faragjanak a mások hibájából átmenetileg az élet perifériájára került gyerekekből: a talpraesett és nyilván kitűnő pedagógiai érzékű portással, Imre bácsival, a pedagógusokkal, akiknek példamutató családi élete sokkal nagyobb szerepet játszik a nevelésben, mint bármilyen bejáró iskolában játszana, az önfeláldozó óvónénikkel, a kitűnő igazgatóval.

Tanulságos, jó írás. Nem tudtam letenni, míg végig nem olvastam. *(Kossuth Könyvkiadó)*

K. R.

„Főzzél velünk!"

Ezen a héten ismét vasárnapi ebéd leírásával járulunk hozzá a háziasszonyi gondok megoldásához. Az étrend velős gombás leves, londoni rakott filé és Malakoff-krém.

VELŐS GOMBÁS LEVES

Borjú- vagy disznóvelőt hártyájától teljesen megtisztítunk, kevés sós vízben megfőzzük. Ha megfőtt, leszűrjük és kihűlt állapotban apró darabokra vágjuk. Közben alaposan megmosott, felszeletelt tíz deka gombát kevés zsírban megfonnyasztunk, sóval, borssal fűszerezzük és lisztteI beszórjuk. Az egészet csontlével engedjük fel. Beletesszük az összevágott velőt és felforraljuk. Apróra vágott zöldpetrezselymet is tehetünk bele. Tálaláskor tojással elkevert tejföllel, vagy tiszta tejföllel ízesítjük.

LONDONI RAKOTT FILÉ

Hatvan deka bélszínt négy-öt centiméteres hosszúkás darabokra vágunk, majd puhára kiverjük. A darabokat forró zsírban [illegible] tizenöt dekányi szeletekre vágott füstölt szalonnát, majd tűzálló edényben lerakjuk. Előbb egy sor szalonna, majd a kisült filé egy része és megfőzött, karikára vágott főttburgonya kerül. Ezt tovább ismételjük, szalonna, hús, burgonya, amíg a tűzálló tál vagy az edény megtelik. A tetejére zsírban párolt apró hagymát öntünk, végül tejfölbe kevert kis lisztteI leöntjük és a sütőbe rakjuk. Vegyes savanyúságot tálalunk mellé.

MALAKOFF-KRÉM

Egy doboz gyermekpiskóta egyenként cukros, vaníliás tejben megáztatva, üvegtálra rakunk. A következő krémet kenjük közé: 14 deka vaj, két tojás sárgájával, 12 deka porcukorral, 10 deka darált dióval, egy evőkanál rummal összekeverve, majd két deci felvert tejszínhabban megforgatva. A habos, rumos, diós krémet rákenjük a lerakott piskótára és ezt még egyszer ismételjük. A tetejére kicsi tiszta tejszínt hagyunk és azzal bevonjuk a kúpalakúra [illegible] azott tésztát.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber

IDEGENF

1964 OKT

1021

Dési Huber István emlékkiállítás

A Magyar Nemzeti Galériában október 3-án nyílt meg a jeles magyar festő kiállítása, amely kiállítás most tárta először a nagyközönség elé Dési Huber megközelítően teljes életművét.

Dési Huber István (1895—1944) művészetének elismerése meglehetősen lassú folyamat volt. Hagyatékából az Ernst-múzeum először 1947-ben rendezett kiállítást. Később évről évre több ízben szerepeltek művei a modern magyar művészetet bemutató tárlatokon. 1958-ban életművét a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Kossuth-díj első fokozatával tüntette ki.

Dési Huber művei közül kevés került ki külföldi kiállításra. Európában nem ismerik művészetét. Sajnálatos tények ezek, mivel úgy érezzük, ez nem a művek értékén múlott. A kiállítási termeket végigjárva, nem a művész egyéniségének ereje kapja meg a látogatót, tehát nem maga az egész életmű, hanem inkább egy-egy kiemelkedően érett, harmonikus alkotás. Ilyen például a Budakeszi Vöröskémény, a Hollókői Öregasszony meg a víziószerű Bivalyfürdető című kép. A festmények sorozatából kiderül, hogy egy téma sokáig foglalkoztatta a festőt, többször nekifogott az élmény kifejezésének, míg sikerült, amíg az olyan műalkotássá érett, ami aztán magával ragadja a szemlélőt. Az ilyen alkotások bizonyára helyet kapnak majd a Galéria állandó kiállításain is, nagyobb számmal, mind eddig. A Nemzeti Galéria külföldi vendégeit, a múzeumi autóbuszkörséták résztvevői bizonyára örömmel fogadják azt az új színt és sajátos művészi mondanivalót, amivel Dési Huber István a XX. század magyar festészetét gazdagította.

Székesfehérvár

A nemrég megjelent elegáns prospektus külsejében és tartalmában is méltó ahhoz a városhoz, amelyet ismertet. Székesfehérvár az ország történelmében jelentős szerepet töltött be. Koronázó város, a középkor királyi székhelye volt, de a későbbiekben is megőrizte városi jellegét. Erről tanúskodnak a török emlékek, majd a barokk kor emlékei. A ma városa pedig országos hírű gyáraival, üzemeivel, de ugyanakkor ügyes városrendezési törekvéseivel, szép parkjaival is büszkélkedhet.

A prospektus fotói zömükben színesek. Jól komponált, sikeres beállítású képek. Különösen hatásosak a madártávlatból készült fotók, amelyek a zegzugos utcákat, a varázsosan elrendezett vagy romantikusan rendetlennek tűnő városképet is be tudja mutatni, azt az összképet, amit a városban egy helyen állva, annak egy pontjáról széttekintve nem észlelhetünk. Ehhez az élményhez be kell járni a várost, s csak akkor áll össze a látott városképek sorozatából egy képpé. Ezt tömöríti ügyesen a madártávlatból készült felvétel.

A prospektusnak nagyszerű grafikus címlapját, a prospektus könnyed, levegős tördelését is csak dicsérni lehet, de gyenge oldalát sem hallgathatjuk el. A nagyméretű prospektus egyik oldalának teljes egyharmada térkép. Ez a térkép színeiben, elrendezésében jó, de egyáltalán nem tájékoztat. A szöveges tájékoztató hiányzik róla. Úgy tűnik, mintha a nyomda feledékenységből hagyta volna ezt a nagy területet üresen.

A prospektus érdemeit a „néma" térkép sem kisebbíti, s a dicséret végsősorban megilleti a kiadót, a Fejér megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatalát.

R. J.

Külföldiek kedvelt szórakozóhelyei

Árpád híd

ZENÉS ÉTTEREM ÉS ESZPRESSZÓ
XIII. Váci út 132.
Kitűnő ételek és italok, nyitva éjjel 12 óráig

Kis Kakukk

ÉTTEREM
XIII. Pozsonyi út 12.
Magyaros étel- és italkülönlegességek
Népi zene, nyitva éjjel 12 óráig

Rigoletto

CUKRÁSZDA
XIII. Visegrádi u. 9.
Hangulatos zene, jazz-orgona
Nyitva éjjel fél 12-ig

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Dési-Huber István

1965 SZEP 30.

1024

Dési-Huber István emlékkiállítás nyílik október 10-én, 11 órakor a Nyírbátori Báthori István Múzeumban. A nagy magyar proletárfestő 39 képe szerepel a tárlaton.

Önkínzó önarckép (1938)

Teréz

DÉSI HUBER ISTVÁN emlékkiállítása

(1895—1944)

Húsz évvel ezelőtt halt meg a modern magyar szocialista festészet egyik legjelentősebb művésze, *Dési Huber* István. Sorsa és pályája sokban hasonlít a legnagyobb magyar proletárfestő, Derkovits Gyula útjához. Mindketten munkásemberek voltak, szenvedélyes hívei nemcsak a kulturális, hanem a társadalmi forradalomnak is; sokat nyomorogtak s mindkettőjüket tüdőbaj pusztította el. Dési Huber sem tanult akadémián, önerejéből képezte magát.

A húszas években grafikusként működik Milánóban, az olasz városokról készít poetikus rézkarcokat. Nagy élménye a kubizmus volt, s művészetének első periódusa ennek jegyeit viseli magán. A formaépítés és a térérzékeltetés hangsúlyozásával komponálja monumentális munkásembereit, kiknek arcvonásaiban gyakran önmaga rejtett portréját ismerjük fel. Szemlélete azonban idővel közeledik a természethez, a konkrét élmények reálisabb stílus kialakítására biztatják. Érett korszakában, a harmincas években festi legszebb alkotásait a megfáradt munkásemberekről, s ezek a kompozíciók, a témának megfelelően komor színvilágúak. Külvárosi utcaképei, üzemábrázolásai valami fojtott atmoszférát sugároznak, a holnapi forradalom légkörét, melynek ő is harcosa volt, s melynek eljövetelét művészetével szolgálta.

Elsősorban városi festő volt, a munkásélet ábrázolója, témái azonban messze túlnőnek a külvárosok határain. Hollókői élményei pompás tájábrázolásokat, parasztképeket gyümölcsöznek, erdélyi utazásai során pedig grafikák és festmények sokaságát készíti szűkebb hazájáról, az ódon tornyú Dés szamosparti házairól. Tájképeinek színvilága általában derűsebb, itt látnivalóan felszabadult azoktól a komor gondolatoktól, melyek a magyar valóság kendőzetlen bemutatása közben ihletik. Beszédmódja az idők folyamán egyre sűrítettebb. Eredeti módon alkalmazza a realista jelképeket: kendős parasztasszonyok, gondterhelt arcú munkásemberek alakjába az egész nép lelkivilágát bele tudta sűríteni. Portréi közül kiválnak nagy kortársairól és barátairól, József Attiláról, valamint Illyés Gyuláról készült arcmásai. Legszebb kompozícióinak egyike a róluk készült kettős portré.

A Nemzeti Galéria emlékkiállításának rendezője, *M. Heil* Olga gondosan gyűjtötte egybe a korán elhunyt művész festményeit és grafikáit, melyeknek összessége új oldalról mutatja be eddig is sokra becsült munkásságát. Dési Huber életével és művészetével egyaránt követendő példaképe a társadalmi elhivatottságú művészeknek — kiváltképpen a fiatalok okulhatnak életművén.

Artner Tivadar

◀ József Attila 1937.

Déli pihenő (1933—34.)

NŐK LAPJA 31
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HA SZENVEDÜNK AZ IDŐJÁRÁSTÓL

Szeszélyes emberre szokták mondani, hogy olyan, mint az időjárás; hol elborul, hol kiderül. Mint a legtöbb szólásmondás, ez is részben találó, részben nem. Az időjárás valójában szigorú természeti törvények szerint alakul, az embernek pedig nemcsak hangulata, hanem gyakran egészsége is a meteorológiai viszonyoktól függ. A kapcsolat bonyolult — nem is dicsekszik azzal a *meteorobiológia* (időjárás-élettan) fiatal tudománya, hogy minden kérdésre képes választ adni.

RÉGI IGAZSÁGOK ÉS TEGNAPI TÉVEDÉSEK

Két és félezer évvel ezelőtt *Hippokratész*, a gyógyítás tudományának görög géniusza felismerte, hogy az egészséget időjárási tényezők is befolyásolják.

A középkorban az embert »természetfölötti erők« eszközének tekintették, s a betegeséget büntetésként fogták fel, vagy az ördög mesterkedésének tulajdonították.

Új szemléletmód kellett ahhoz, hogy nagyobb figyelmet fordítsanak a *környezeti* hatásokra, s kutatni kezdjék az élőlények és a külvilág közötti kölcsönös összefüggéseket.

Jellemző kuriózumként említjük, milyen képtelenségekre akarták egyesek felhasználni a meteorobiológiát. Harminc évvel ezelőtt megjelent könyvben olvastuk (Filippo Eredia: *A légkör titkai*), hogy az időjárásnak megfelelő *»szakaszos változásokat tapasztalunk az egészségügyi viszonyokban és a szociális viszonyokban is... a gazdasági válságok és fellendülések az időjárásban beálló változásokkal vannak összefüggésben.«*

Tudatlanság vagy megtévesztő szándék szülte ezt a felfogást? — mindegy. Ma már a kapitalisták is tudják, hogy a társadalmi és gazdasági élet változásainak oka *nem* az időjárás.

ALKALMAZKODÁS ÉS ÉLETKOR

Egyik humoristánk írta nemrég: *»Minél öregebb az ember, annál több a frontátvonulás.«* A szellemesség komoly magva: az idősebb, vagy betegségtől megtámadott szervezet érzékenyebb a fiatalnál. Úgy is mondhatjuk, hogy csökkent az alkalmazkodó képessége.

Az élőlények és a környezet kölcsönhatásában alapvető törvény az *»alkalmazkodás«*. Hidegben a »libabőr« akadályozza, melegben az izzadás fokozza a szervezet hőleadását.

Az alkalmazkodás nem mindig ilyen egyszerű, mert az időjárási hatások összetettek. Akár hideg van, akár meleg, számolni kell még a légnyomással, a széllel, a légköri elektromossággal és sugárzással, a levegő páratartalmával és vegyi összetételével, s amit leggyakrabban emlegetünk: a frontátvonulással, vagyis különböző légtömegek cseréjével.

Nyomasztó lenne ez a sokféle hatás, de vígasztalásul gondoljuk meg: minden élőlény, az ember is *ezekkel együtt* fejlődött ki és maradt fenn. Ha az időjárási környezet mindenestül ellenségünk lenne, nem élhetnénk.

Szervezetünk számos, bonyolult, »önműködő« berendezéssel és általában sikeresen védekezik. Problémák akkor kezdődnek, ha valami akadályozza az alkalmazkodási folyamatok zavartalan menetét, ha fennakadást okoz a szervezet leromlott állapota, az idegrendszer túlterhelése, a magas kor, vagy valamilyen betegség. Bekövetkezik a fejfájás, a fáradtságérzés, az étvágytalanság, az ingerültség. Bekövetkezhetnek súlyos görcsök, vérrögképződések is.

TUDATOSSÁG ÉS ÖNFEGYELEM

Nem célunk, helyünk sincs rá, hogy részletesen ismertessük az orvosmeteorológia már ma is fejlett módszereit, »előrejelző« és gyógyító eljárásait. Fontos tudni, hogy amennyiben érzékenyek vagyunk az időjárás változásaira, az orvos segítségünkre lehet. Mint mindig, ebben az esetben is tartózkodjunk az »öngyógyítástól«; nem tudhatjuk, hogy csillapító vagy serkentő gyógyszerre van-e szükségünk, márpedig ha a kettőt felcseréljük, a kívánatossal ellenkező hatást érünk el.

Mint néhány évtizeddel ezelőtt a társadalmi és gazdasági helyzetet, ma egyesek a *bűnözést* igyekeznek közvetlen kapcsolatba hozni az időjárással. Veszedelmes tévedés! Azt jelentené, hogy mellőzzük a nevelés, a morális érzék jelentőségét, s helyébe elfogadjuk az ember kiszolgáltatottságát a természet erőinek. Holott éppen az különböztet meg bennünket minden élőlénytől, hogy képesek vagyunk *tudatosan* alkalmazkodni.

Rossz óráink és napjaink lehetnek egy-egy frontátvonulástól, de ha *tudjuk* az okát, könnyebben lehetünk úrrá rajta. *Goethe* mindig figyelte a barométert és ha elernyedést okozó viharfront közeledett, tudatosan több energiát vetett a munkába. A gyógyításra szoruló, káros esetek szerencsére ritkák. A »köznapi« időjárásérzékenység legjobb ellenszere az önfegyelem; ha nem engedjük elhatalmasodni — a magunk kárára és mások rovására — pillanatnyi gyengeségünket.

Gy. I.

ÁRVA KOSÁR

Érdemes körülnézni a rohamosan fejlődő Kiskunlacházán. Csakhogy a szemlélődőnek szemet szúr ez az árva szemétkosár. Hiába a szépsége, modern vonala, hiába bordó csillogása — szemetet csak körötte látni. Riporterünk nem is tudta megállni, hogy lencsevégre ne kapja. Igyekezetére felfigyelt egy arra haladó asszony és hangosan, a beavatottak biztonságával így szólt a mellette lépkedő tíz év körüli kislányhoz:

— Tudod mit csinálnak? Riportot. A tanácsnak, hadd lássák! Igazuk is van, mégiscsak felháborító ezen a szép téren ez a sok mocsok!

Hát ami azt illeti, felháborítónak elég felháborító. De miért készült volna ez a fénykép a tanácsnak? A tanács vezetőit kellene figyelmeztetni? Ugyan mire? Talán szerezzenek be a községfejlesztési alap terhére még egy kosarat? Vagy állítsanak ide valakit, aki mosolyogva, kellemes udvariassággal kérdezgeti a hulladékot hajigáló emberektől: »nem lehetne húsz centivel arrébb?«

— szi —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1968 SZEP. 1.

KAPUDÖNGETŐK

DÉSI HUBER

Ez az írás egy nagyszerű marxista kritikusról szól, aligha nem a legkitűnőbb marxista műkritikusról Magyarországon.

Nem azért, mintha *Dési Huber Istvánról*, a *festőről* nem volna fontos mondanivalója szocialista elődöket idéző sorozatunknak, még kevésbé azért, mintha Dési Huberről, *a grafikusról* mindent elmondott volna már a magyar művészettörténet. De Dési Huber Istvánt, *a marxista kritikust* emlegetik legkevésbé. Holott napjainkban talán többet kellene idéznünk kritikáit, mint festészetét és grafikáját együttvéve: nem a művészettörténeti értékrend, hanem a saját szellemi szükségleteink miatt.

Ami a művészettörténeti értékrendet illeti, régóta tudjuk, hogy a festő-grafikus helye ott van a magyar szocialista képzőművészet legelején. Olyannyira köztudomású, hogy miként a legtöbb szocialista mesterről, róla sem jelent még meg tudományos értékelőmunka, történeti monográfia: Derkovitshoz hasonlóan Dési Huberre emlékezve is képzőművészeti irodalmunk mindeddig megelégedett azzal, hogy özvegye kulturált és tárgyilagos könyvet írt pályájáról. De néhány értékes emlékkiállítás azért lehetővé tette, hogy ismerjük alkotásait.

Aki vette a fáradságot, láthatta a nagyszerű művészi hagyaték, az életmű *törvényszerűségeit* is, kibogozhatta — tanulmányok híján magától — máig érvényes esztétikai-művészettörténeti *tanulságait*. Megvizsgálhatta például, hogyan ízesül az avantgard formai akarat, meg a mind tudatosabb szocialista elkötelezettség a művész alkotásaiban, a *Vörös kémény* apoteózisáig, az első érett alkotásokig, s tovább a kiteljesedő pályán. Megfigyelhette, hogy ez a festő milyen kitűnő grafikus volt, s hogy *IV. Rend* című, 1928-ban metszett linósorozata Derkovits Dózsájának közvetlen előfutára forradalmi grafikánkban.

Ez a kényszerűségből itt csak vázlatosan méltatott művész, aki az előbb említett műveken kívül is rengeteg értéket és sokkal súlyosabb tanulságokat hagyott a szocialista utódokra, ez a festőnek-grafikusnak egyaránt nagyon jelentős egyéniség kitűnő gondolatokat és elméleteket is örökített ránk.

Hogy a hányódó munkásfiú, akinek egy év után el kellett búcsúznia a nagyenyedi kollégiumtól, hogy a tanulástól elzárt ember művészeti írásaiban Ortegát idézi és Worringerrel vitatkozik, Leonardo Trattato della Pitturaját citálja, s a harmincas évek elején úgy hivatkozik német eredetiből Lukács Györgyre, ahogy olasz eredetiből cáfolja a futurista kiáltványt — ez tulajdonképpen már nem is lényeges. Mert a lényeges az, hogy milyen logikai tisztasággal, fölényes szellemi tartással kezeli, alkalmazza, vitatja, vizsgálja — egy szóval szuverén marxista gondolkodóként dolgozza fel — a megismert eszméket. S még fontosabb, hogy eközben olyan, máig érvényes megállapításokra jut a művészettörténetről és a két háború közötti kortársművészetről, amelyekhez napjainkban is ritkán ér fel a művészettudomány.

Csűri-csavarja műkritikánk a két háború közötti haladó polgári festészet, az országló rendtől, s ellenzéktől egyaránt távol álló, általános humánummal telt, örök emberi szépségekbe forduló Gresham-csoport objektív történelmi értékelését, miközben a marxista elől Dési Huber már több mint harminc éve megírta: *„Valóban költészet ez, és mélyen jellemző, hogy a valóság megszépül benne. A polgári osztály szelleme él itt, amely a durva valóságot ... csak megszépülve, átszellemítve birja el."*

Nem egy fellengzős cikk jelenik meg a zseniális kommunista mester, Derkovits életművéről, s míg tekintélyes művészettörténészek koverik műveit felületes

IV. Rend: Örömhír.

szempontok alapján az előbb jellemzett csoportba, Dési Huber már 1937-ben világosan látja az esztétikai-társadalmi különbséget: *„Poézis ez is, de költészet nem a valóság álomba meritésével, hanem sorsszerűségének kihangsúlyozásával éri el a művész. ... a festői élmény ... Derkovitsnál látomás, s egy osztály küldetését fejezi ki."*

Újjá tatarozott régi elméletet látnak napvilágot napjainkban Nagy István-emlékkiállítás kalmából, a magányos mester zárólagos „magyarságáról", „európaiságáról", holott egy hí mincéves Dési Huber-cikkb nagyon világosan olvasható a t jesen pontos bemérés — *„osztá jellege elmosódott, talán nincs neki: népi jellege van, a szó igazi, emelkedett értelmében"* —, mindjárt ezután egy hosszú és objektív elemzés következik, esztétikai bizonyításokkal, biztos elhatárolással a faji „magyarság" maszlagjától.

Nem adhat ez a cikk példatárat Dési Huber korát megelőző kritikusi megállapításaiból, ámbár szívesen tenné. Hiszen akadna tanulság mai művészetünk számára *„az osztályhűség mechanikus felfogása"*, meg a valódi szocialista szellemiség közötti különbségekről, a túlistenített izmusok naív felértékeléséről és merev alábecsüléséről, a múlt és a jelen művészetének tudományos szemléletéről. De hát Dési Hubert, a kritikust nem idézni kell: olvasni és tovább fejleszteni gondolatait. Olvasni akkor is, ha mostanában nem elég elegáns dolog ez a művészeti életben, olvasni akkor is, ha a lelkes tanulmányozónak igyekszik kedvét szegni a Dési Huber-kötet jegyzetanyagának iskolás fontoskodása (amely csodálatosképp egyesül a tanítóbácsis, posztumusz kioktatással), olvasni akkor is, ha egy sereg fontos Dési Huber-tanulmány után még mindig kézzel írott hagyatékban vagy folyóiratárak rengetegében kell kutatni.

S olvasni kellene elődeit és utódait is. A magyar művészettörténet tudománya — milyen meglepően ismeretlen tény! — seregnyi marxista gondolkodót adott a dialektikus materializmusnak és a szaktudománynak. A Tanácsköztársaság népbiztosfunkcionárius művészettörténészeitől, *Pogány Kálmántól* és *Antal Frigyestől* a húszas évek legalábbis baloldali polgári esztétáiig, *Kállai Ernőig*, *Hevesy Ivánig*, s a marxista-kommunista kritikusokig, *Kemény Alfrédtól* *Háy Károly Lászlóig*.

Ki tud róluk? Hol olvashatjuk úttörő írásaikat? Ez a Dési Huberbert is csupán felületesen ismertető cikk legfeljebb megemlítheti őket. Felfedezni szerkesztőknek, kutatóknak, kiadóknak kellene végre munkásságukat. Hiszen ők is a Nyolcak, aktivisták, Derkovits, Mészáros László, Dési Huber, a szocialista művészcsoport sodrába tartoznak: gondolkodó, kritikával kapudöngetők.

Rózsa Gyula

...ban

...otlottam..."

...nunk arra a pillanatra, amikor vitathatatlanul és egyértelműen csak a közvélemény ítélete marad számunkra. Mindent megteszünk, hogy ez a pillanat ne találjon felkészületlenül bennünket.

Idehaza gyakran vetődött fel a kérdés: miféle ember lehet ez a Garrison, aki az amerikai Dél egyik legsötétebb déli városában töltve be magas közjogi funkciót, azon az oldalon bocsátkozzék harcba, amelyen ő?

Különböző emberekkel beszéltünk New Orleansban. Találkoztunk a Kennedy-gyilkosság ügyében dolgozó *különleges ügyészi munkacsoport* tagjaival. E beszélgetések, s különösen az *Owens boulevardon* tett látogatás nyomán úgy érzem: a válasz a fenti kérdésekre „onnan nézve" nem is olyan bonyolult.

Valamit azért el kell fogadni. Azt, hogy az életben sehol sincsenek sémák, továbbá, hogy az amerikai politikai porond jól ismert erőinek harca gyakran nyit *bizonyos lehetőségeket, bizonyos játékteret* olyan emberek számára is, akik nem tartoznak e csoportosulásokhoz.

A kubai emigránsvezér

Dallasba költözött...

Jim Garrison igen hamar New Orleans egyik legnépszerűbb embere lett. A város történetében ő volt az első államügyész, aki szívós és eredményes harcot indított a szervezett bűnözés ellen. Aztán, 1962-ben — a Kuba elleni inváziós kísérlet kudarcát követő évben — Garrison kénytelen volt mind nagyobb figyelmet fordítani a New Orleansba betelepülődött kubai ellenforradalmár bandákra és szervezetekre. Először csak azért, mert feltűnően sok bűncselekmény szálai vezettek főhadiszállásaikra — később pedig már azért, mert tudni akarta, miféle hatalmas erők védik, mentik ezeket a banditákat.

Nos, ezeket a régi „szálakat" kezdte először felgombolyítani 1966-ban Jim Garrison, amikor megkezdte „különleges nyomozását". S aztán — a régi szálak összefonódtak az újakkal...

Garrison intenciói nyomán megnéztem New Orleans egyik szürke, jelentéktelennek tűnő, kétemeletes irodaépületét. Sarokház, két kapuja, két címe van. Az egyik: 544 Camp Street. A másik: 531 Lafayette. Ebben a 36 ablakos épületben „annak idején" három iroda tevékenykedett harmonikus egyetértésben. Az egyik: Guy Bannisternek, az FBI volt különleges ügynökének, New Orleans volt helyettes rendőrfőnökének „speciális magánnyomozó irodája". Guy Bannister köztudottan egy álcázott CIA-irodát „üzemeltetett", amelynek címeként az 531 Lafayette szerepelt. A ház „másik oldalán", vagyis az 544 Camp Street alatt volt másik iroda — Sergio Archacha Smith kubai emigránsvezér „Kubai Demokratikus Forradalmi Front"-jának főhadiszállása, és Lee Harvey Oswald állítólagos „Castro-barát" szervezetének, a „Fair Play for Cuba!"-nak az irodája... 1962 végén Oswald irodája új „szomszédot" kapott — a „Keresteshadjárat a Szabad Kubáért" nevű irodát. Ezt is Archacha vezette, miután előző szervezetét titokzatos okokból bezárta. És Archacha Smith 1963 tavaszán főhadiszállását Dallasba helyezte át... Archacha ma is Dallasban él, az ottani hatóságok védőszárnyai alatt. És a többiek? Mint tudjuk, Oswaldot agyonlőtte Jack Ruby. 1964-ben „szívroham következtében elhunyt Guy Bannister, majd 1965. május 23-án a mexikói Ciudad Victoria közelében felrobbant Bannister társának és cégbeli örökösének, a CIA Karib-kérdésekkel foglalkozó szakértő őrnagyának, Hugh F. Ward-nak a repülőgépe. „Véletlenül" éppen a gépen tartózkodott és ugyancsak elhalálozott Lessepps Morrison, New Orleans volt polgármestere...

De Garrison szerint mindez, és még a többi is, csak *részlet*. S nem szabad, hogy a részletek elhomályosítsák a nagy összefüggéseket. Jim Garrison egész falat beborító könyvespolcán a dallasi elnökgyilkosságról szóló könyveket a vietnami háborúról szóló művek sora követi. Végighúzza kezét a könyvsoron, úgy mondja:

— *Az igazi, a nagy és a rettenetes összefüggés itt van! Azok, akik Kennedyt megölették, nemcsak egy embert akartak eltávolítani.* Biztos tényező volt játszmájukban egy másik ember is — az, aki hatalomra kerül. Kennedy nem akarta a vietnami háborút: emlékezzünk csak, élete utolsó heteire esett a Diem-rezsim likvidálása és kísérlete a saigoni CIA-központ hatalmának megtörése. Ő azt tartotta, Amerikának nincsenek olyan érdekei Vietnamban, amelyeket háború árán kellene megvédelmezni. Akik nem értettek vele egyet, bizonyítottak Dallas óta.

A három gyilkosság igenis összefügg!

Jim Garrison szenvedélyesen, nagy erőkifejtéssel beszél. Homlokát ismét veríték gyöngyözi, hátradől és most ő kérdez:

— És önöknél, Európában, mit gondolnak? Van-e *összefüggés* John Kennedy, Martin Luther King és Robert Kennedy meggyilkolása között?

Amikor igennel válaszolunk, bólint és azt mondja:

— *Akkor is van összefüggés, ha azokat soha ember nem lesz képes feltárni vagy bizonyítani. Itt, ebben az országban a reakció feltűnő politikai eszköz akár drasztikus változások kikényszerítésére, akár életbevágóan fontos változások megakadályozására.*

A tíz percre tervezett beszélgetés végül több mint másfél óráig tartott. Másnap jelen voltunk az igazságügyi „palotában", amikor a szövetségi bíróság egy háromtagú, különleges tanácsa Clay Shaw védőjének kérésére *leállította* a szeptember 10-re kitűzött pert és a védelem által Garrison ügyész ellen emelt kifogásokat (!), *a legfelsőbb bírósághoz* felterjeszteni rendelte. A döntést kommentár nélkül közölte az egész amerikai sajtó. Ezzel szemben Jim Garrison nyilatkozata, amelyben a döntés *teljes jogi abszurditását* bizonyította, csak a két New Orleans-i újságban látott napvilágot teljes terjedelemben. Egy alaposan lerövidített változatát még olvashattuk a szomszédos Mississippiben megjelenő *Clarion-Ledger* című újságban, de a következő állam, *Tennessee* újságjaiban, s azon túl már sehol egy szó sem... A „hírblokád" tökéletes!

Garrison szavai nagyon nehezen vagy egyáltalán nem jutnak át ezen a falon. Ő és társai azonban folytatják a küzdelmet. Mert, mint Jim Garrison mondja: — *„Minden ezer évben botlik az ember olyan ügybe, amelyért érdemes mindent kockáztatni. Én belebotlottam. Nem várhatok megint ezer évig, a következőre. Nekem most kell cselekednem."*

Gimes György

1968 AUG 19
1021

DÉSI HUBER ÓBUDÁN

ÖNARCKÉP

Hajdani kastélyban állították ki Dési Huber István grafikáit. Ha kitekint a látogató a változatos multú Kiscelli Múzeum ablakán, igazi Dési Huber-motívumokat lát: téglagyári épületeket, talpig füstös régi kéményeket, hatalmas salakdombok érdes hátát, s nyurga állványokon futó csővezetéket. Aztán, ha a kiállítást alaposan megismerte, visszatér a néző az ablakhoz mindenképpen, s megbizonyosodik róla, hogy ez az óbudai táj csaknem olyan, mint Dési Huber képeinek témája. Pontosan felismerhető ugyanez a gyárépület, ugyanez a kémény, s ugyanez a csővezeték a kiállítás egyik grafikáján, az 1942-ben készült Óbudai téglagyár című rajzon. Talán szándékosan is helyezte a rendező ezt a rajzot éppen az ablakkal szemközt, kitűnően szemléltetve a kommunista alkotó világát.

Ezt a világot egyébként alaposan megismerhetjük a múzeum nem túl nagy, de nagyon jól válogatott grafikai kiállításán. Annál inkább, mert a grafika — a rézkarcolótű, a rajzszén és a tus művészete — mindig fontos szerepet játszott a halhatatlan mester munkásságában. Ezzel kezdődött a alkotó tevékenysége; a grafika volt az első meghódított műfaj Dési Huber pályája elején. Már itthon rajzzal kezdte a munkáját a húszas években a világháborúban súlyosan sebesült katona, a tönkrement nagyenyedi ékszerész művészethez vonzódó fia, aki első próbálkozásaival egyidőben gyárban dolgozott és bekapcsolódott a munkásmozgalomba.

Korai művészi alkotásai is grafikák: Olaszországban dolgozott, — hogy tanulhasson — 1924 és 1927 között, s itt készítette első igazi műveit, a frissen tanult rézkarctechnikával. Néhány itt van ezen a kiállításon, köztük egy erőteljes portré, Giandante. Témájában, felfogásában már az érett Dési Hubert idézi, hiszen modellje egy lelkes fiatal olasz szocialista, s a haragos fej megfogalmazása — számunkra ez a fontosabb — úgy egyesíti a mértani tisztaságú kubizmus és az érzelmi sodrású expresszív kifejezés jegyeit, olyan indulatos, s egyszersmind fegyelmezett, ahogy csak forradalmi szándékú művésztől várhatjuk.

Nem egészen egy esztendő múlva — szocializmussal átitatott képek mellett — már megszületik első tudatos agitáló grafikai sorozata, A IV. Rend. Az 1928-ban linoleumba metszett sorozat Derkovits Dózsa-fametszeteinek elődje, s a magyar forradalmi munkásmozgalom legszebb remekei közé tartozik. Ugyancsak a szerkesztő művészet hagyományait alkalmazza a művész, amikor az egyszerű és hatásos feketefehér foltok szűkszavúságával feldolgozza a proletáriátus jelenét, jövőjét. Fehér proletársorok menetelnek feltartóztathatatlanul feketehegyű szuronyok felé az Összecsapás című nyomaton; szakaszokba tört sorok áradnak Az áldozatok temetése címűn; a két mű jól képviseli a nyolc lapból álló mappát.

A következő szénrajzok és tus-kompozíciók jórészt festmények vázlataiként, nagyobb alkotások tanulmányaiként ismertek, de szinte valamennyi önálló értékű alkotás is. Dési Huber mindinkább kiteljesedő korszakából valók, s a kevés vonallal sok szellemi erőt sűrítő Töprengő, a kemény Ifjúmunkás, meg a szívszorítóan tragikus, megviselt és félelmetesen vádoló Teréz azt biznyítja, hogy a proletár-téma érett, magabiztos és modern művészi erővel fogalmazódik képpé. Az említett Óbudai téglagyár című alkotáson lehet megismerni leginkább ezt a magabiztos, modern művészi erőt. Hiszen a valódi gyár, ott túl az ablakon inkább roskadozó, míg ez a rajzbeli harmonikus és határozott. A sok épület egymás mellett a valóságban kúsza és zűrzavaros, de a művészetben szépen elrendeződik. A környező hegyek ott barátságosan domborulnak, itt tömörek, mint egy ököl, az állványok ott vékonyan ingadozni látszanak, s itt biztosan feszülnek a vezetékek alá. Ugyanaz a motívum, s mégsem ugyanaz: a kommunista művész jelképpé magasztosította a valóságban egyáltalán nem magasztos gyárat; egy osztály, egy társadalom jelképévé.

Ugyanígy válnak jelképpé, hasonló gondolatok hordozójává későbbi paraszttárgyú képei, amelyeken talán a legtöbb a tragikum, s a leghevesebb az érzelmi tiltakozás. E későbbi művek közül is meg kell említeni legalább a baljós tépettséggel teli Viharmadarak-vázlatot, az ugyancsak sötét drámák torlódását sűrítő Régi-régi temető grafikai változatát, s a Gonosz öreg néni groteszken szikár, önálló grafikai kompozícióját.

A negyvenes évek elején kettős dráma árnyéka borul Dési Huber István művészetére. A fasizmus fojtogató sötétsége, s az egyéni életét fojtogató betegségé, amely 1944 februárjában halálra roncsolja előző háborúban tönkretett tüdejét.

Az utolsó művek sorába állították önarcképét. Szántotthomlokú, faragottarcú, kemény férfi néz a búcsúzó látogatóra, keze ölébe szorul: a magyar szocialista képzőművészet nagyszerű alkotója.

r. gy.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

Mióta van alkotmányunk?

Gyakran hallhatjuk és olvashatjuk is az olyan kifejezéseket, mint „Ősi alkotmányunk", „Ezeréves alkotmány", „Alkotmányos királyság", „Polgári alkotmány", stb. Felmerül a kérdés: joggal beszélhetünk-e ezeréves alkotmányról és mióta van országunknak írott alkotmánytörvénye? Mindkét kérdésre egyértelműen és könnyen válaszolhatunk. Ezeréves alkotmányról már azért sem beszélhetünk, mert maga az alkotmány szó a XV. század első felében szerepel először a hazai írott feljegyzések között, a Gyöngyösi Szótártöredékben. Itt még nem mai értelemben fordul elő, hanem mint az alkat szó származéka. Mai jelentésében, tehát a latin constitutio szó magyar megfelelőjeként, először az 1700-as évek legvégén, a nyelvújítás szavaként találkozunk vele. Nyilván a kalapos király uralkodása idején hazánkat ért jogsérelmek körüli viták során nyerte el mai értelmét.

A lényeget illetően az a helyzet, hogy írott alkotmányunk, illetve alkotmányt helyettesítő írott törvényünk a feudális időkben egyáltalában nem volt. Az aranybulla, amit sokan alkotmánytörvénynek vélnek, csupán egy uralkodó réteg kiváltságlevele. A gyakran emlegetett ezeréves alkotmány alapja Werbőczy tripartituma, amely végeredményben az uralkodó osztály érdekeit szolgáló jogszabályok gyűjteménye, azonban alkotmánynak, tehát az állam alaptörvényének semmiképpen sem mondható.

Az 1848-as törvények megteremtették a polgári alkotmányosság alapjait, de a forradalom és a szabadságharc leverése után hatálytalanították és a 67-es kiegyezés alaposan megnyirbálta azokat. Az első magyar alkotmánytörvényt a Magyar Tanácsköztársaság hozta és azzal Magyarországon a szocialista gazdasági, társadalmi és politikai rend alapjait vetette meg.

Magyarország első igazi, írott alkotmánytörvénye az 1949 évi XX. törvény, „A Magyar Népköztársaság Alkotmánya", amely az elért politikai, gazdasági és társadalmi vívmányokat a népi demokrácia alaptörvényévé emeli és megjelöli a továbbfejlődés útját. Alkotmánytörvényünket azóta kisebb módosítással bővítették, ezek között van az 1957 évi II. törvény, amely az új címer és zászló leírását és használatának módját ismerteti.

ALKOTMÁNY

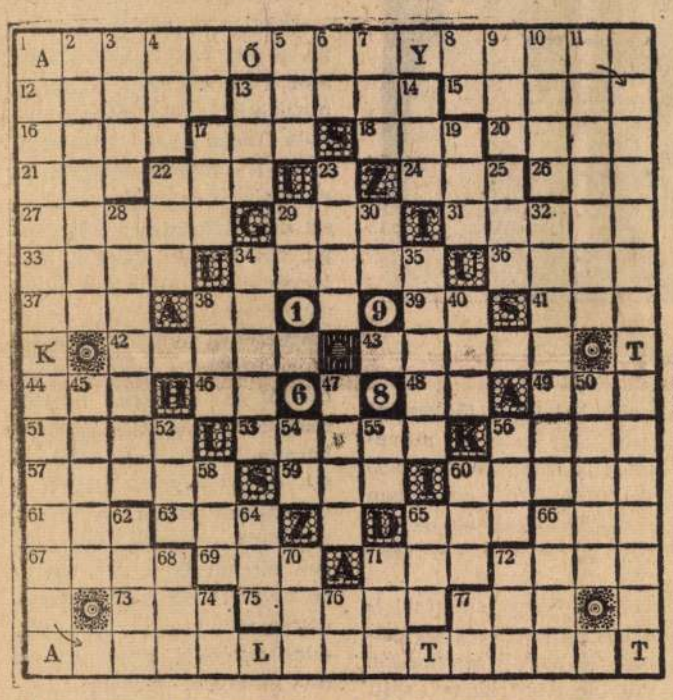

Vízszintes: 1. A Magyar Tanácsköztársaság egyik jelentős vívmánya (folytatás: függőleges 1. szám alatt) 12. Jugoszláv helység a Tisza mellett. 13. Előadás részvevői. 15. Shakespeare-dráma hőse. 16. Miskolc hegye. 17. Pénz egyes helyeken. 18. Az erős szél teszi. 20. Régi idő. 21. Égitest. 22. Művészet, franciául. 24. Somogy megyei község. 26. Versben csendül. 27. Aki átadja. 29. Szenvedés. 31. Hosszú kendőbe csavart föveg (végnélkül). 33. ...háza, Győr-Sopron megyei község. 34. Kocsi nélkül nem mehet. 36. Francia helység a Loire mellett. 37. Végnélküli — ferde. 38. Helyrag. 39. Indíték. 41. Idegközpont. 42. Svájci város. 43. A láb része. 44. Pusztítsd. 46. Igen németül. 48. Opusz. 49. ÁKÖ. 51. Cél, németül (+'). 53. Férfinév. 56. Kedvelt nyári ital, névelővel. 57. Mongol város. 59. Tekint. 60. Egyes állatfajták fejdísze. 61. Az első iskoláskönyv. 63. Betegség. 65. Jár. 71. Létezik. 72. Visszafelé: drágaprémű állat. 73. Vízinövény. 75. Bűn. 77. Folyékony.

Függőleges: 1. Víszintes 1. folytatása. 2. Nyári zivatar. 3. Útszakasz, franciául (fonetikusan). 4. Kémlel. 5. Gyermekek kedvence. 6. Névelő. 7. Halmazállapot. 8. Argon vegyjele 9. Omladék. 10. Távol-keleti határfolyó. 11. Könnyedén lemegy. 13. Szegecs. 14. Vizet ad. 17. Érte, latinul (+'). 19. Szervezethez tartozó (fordítva). 22. Állami bevétel. 23. Intézkedik. 24. Folyó a szovjet—lengyel határon. 28. A választ megelőzi, névelővel. 29. Majdnem ken. 30. Fordított személyes névmás. 32. Ijedése. 34. Fejfedő. 35. Kapar. 38. Kellemetlenség. 40. Falra akasztják. 45. Szerelem, németül. 47. A bíró teszi. 50. Gyümölcs. 52. Lyuk, egyes helyeken. 54. Személyes névmás. 55. Mutatónévmás. 56. Névmás, tárgyesetben. 58. Szurkolók öröme. 60. Vonat jár rajta. 62. Kevert cián. 64. Kompkikötő. 65. Világtalan. 66. Mezei rágcsáló. 68. Amit elültetnek (+'). 70. Kenyeret süt. 71. Magot hint. 72. Levél fontos kelléke. 74. Igen, oroszul. 76. Állóvíz (—'). 77. Kötőszó.

Kétbetűs: függőleges SL

A megfejtést a következő sorok adják: vízszintes 1. és Bulgáriában tartották. 66. Veré. 67. Rím, németül. 69. Jár. 71. Létezik. 72. Visszafelé: drágaprémű állat. 73. Vízinövény. 75. Bűn. 77. Folyékony.

Ezt olvas

Élelmes milliomosokról adtak hírt a minap a dán lapok. Olaf Siversten és felesége — tudvalevő tény a dániai közvélemény előtt — Koppenhága leggazdagabb családjának számítanak. Elvárná az ember, hogy ennek megfelelően állítsák össze étrendjüket is. Mégis, efféle fogások szerepelnek a dúsgazdag házaspár étrendjén: halfejek... rothadt krumpli... poshadt gyümölcs...

Az étrend különössége nem valamiféle eltorzult gusztusból adódik, hanem a végletekig vitt takarékosságból. A milliomosék ugyanis egyetlen fillért sem szándékoznak költeni efféle hiábavalóságokra, mint a napi étkezés. Ezért aztán milliomos úr és felesége mindennap korán reggel végigkutyagolja a piacot, és összeguberálja a szemétben azt, ami aznap az asztalukra kerül.

Hasonlóan élelmes milliomosokról számol be a Survey of Current Busines gazdasági kiadvány hasábjain Allan H. Young amerikai statisztikus is. Némi apró különbség még is akad. Az Újvilág milliomosai általában nem a Siversten-házaspár „kisipari" takarékossági módszeréhez folyamodnak, hanem nagyobb szabású vállalkozáshoz, amely ilymódon jóval nagyobb eredménnyel is jár.

Mit köntörfalazzunk, ha már maga Young is nevén nevezi a gyereket: magát az államot lopják meg takarékossági igyekezetükben.

Young kimutatja, hogy az amerikai részvénytársaságok 82 milliárd dollár hasznot titkoltak el az adókivető hatóságok elől a legutóbbi 20 esztendő alatt — 39 milliárdot a legutóbbi öt évben!

A legélelmesebb milliomos címére, minden ügyeskedés ellenére, a legügyesebb amerikai tőkés sem tarthat számot. Elkaparintotta előlük a babért egy üzletasszony, aki még náluk is élelmesebb: neve Lady Bird — közismertebb nevén Mrs. Johnson.

Amilyen sikertelen politikusnak bizonyult férje az Egyesült Államok elnöki székében, olyannyira ügyesen kezeli a családi harisnyaszárat a nej. Hogy hirtelenében mást ne is említsünk: amióta a Johnson-család beköltözött Texasból a Fehéz Házba, — tehát a legutóbbi négy esztendő alatt — a texasi hadiipar a nyolcadik helyről a negyedik helyre került profit tekintetében az Egyesült Államok tagállamai között.

Mrs. Johnson kezében tartja a Great America Co. társaságot, amely a Ling Temco Vought kartell révén együttműködik számos más gyárral, közvetlen — és tegyük hozzá: búsás! — hasznot szerezve a vietnami háború hadiszállításaiból. Magát a konszernt a Johnson-család az utóbbi két évben a vietnami agresszióból élősködő gazdasági csoportok élmezőnyébe vezérelte.

Lady Bird kezeli a családi kasszát, férje pedig — a mikrofont, hogy időnként hatásos békeszózatokat zengedezzen a vietnami háború megszüntetésének „szándékáról". Idézőjelünket menti, hogy Johnson köztudomásúan jó férj és derék családapa — emlékezetes „visszavonulási" beszédét például a mellékhelyiségben írta, nehogy megzavarja felesége éjszakai nyugodalmát — így feltételezhető, hogy derék férj létére nem akarja felesége üzletét elrontani.

A marionettfigurák életre kelnek. s fellá-

Nyuszi

Nyuszika a feleségem, pénzt keres, mint pénzt bosszantóbb, meg is talá a zsebemben hordom, m a zsebemben hordom, ak Elduglam már a fiókom rénybe, a kályhacsőbe, a nyeg alá, a képek mögé, sébe, virágvázába, befőtt denüvé, de semmit sem é mindenütt megtalálja és todik érzékben kezdek hi ka külön tehetsége, mert mi belső ösztönének, am pénz rejtekhelyére talá még a lélekbúvárokat is (Különösen ha a lélekbúv ne reggelente 50—100 fo

A dugesz-pénz azon gu va báresz, ami Nyuszika zetéskor, prémiumosztás Ez többféleképpen történ

Másodikán például úgy, dugesz-pénzt a mellényz

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Méltatás

Perneczky Géza Derkovits és a szocialista ...
Élet és Irodalom, 1968. szept. 21 – 1 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tolna megyei Népújság

1968 AUG 11

1021 Dési Huber

Dési Huber Óbudán

Hajdani kastélyban állították ki Dési Huber István grafikáit. Ha kitekint a látogató a változatos múltú Kiscelli Múzeum ablakán, igazi Dési Huber-motívumokat lát: téglagyári épületeket, talpig füstös régi kéményeket, hatalmas salakdombok érdes hátát, s nyurga állványokon futó csővezetéket. Aztán, ha a kiállítást alaposan megismerte, visszatér a néző az ablakhoz mindenképpen, s megbizonyosodik róla, hogy ez az óbudai táj csaknem olyan, mint Dési Huber képeinek témája.

Ezt a világot egyébként alaposan megismerhetjük a múzeum nem túl nagy, de nagyon jól válogatott grafikai kiállításán. Annál inkább, mert a grafika mindig fontos szerepet játszott a halhatatlan mester munkásságában.

Korai művészi alkotásai is grafikák: Olaszországban dolgozott — hogy tanulhasson — 1924. és 1927. között, s itt készítette első igazi műveit, a frissen tanult rézkarctechnikával. Néhány itt van ezen a kiállításon, köztük egy erőteljes portré, Giandante. Témájában, felfogásában már az érett Dési Hubert idézi, hiszen modellje egy lelkes fiatal olasz szocialista, s a haragos fej megfogalmazása — számunkra ez a fontosabb — úgy egyesíti a mértani tisztaságú kubizmus és az érzelmi sodrású expresszív kifejezés jegyeit, olyan indulatos, s egyszersmind fegyelmezett, ahogy csak forradalmi szándékú művésztől várhatjuk.

Önarckép

Nem egészen egy esztendő múlva — szocializmussal átitatott képek mellett — már megszületik első tudatosan agitáló grafikai sorozata, A IV. Rend. Az 1928-ban linoleumba metszett sorozat Derkovits Dózsa-fametszeteinek elődje, s a magyar forradalmi munkásmozgalom legszebb remekei közé tartozik.

A következő szénrajzok és tuskompozíciók jórészt festmények vázlataiként, nagyobb alkotások tanulmányaiként ismertek, de szinte valamennyi önálló értékű alkotás is. Dési Huber mindinkább kiteljesedő korszakából valók, s a kevés vonallal sok szellemi erőt sűrítő Töprengő, a kemény Ifjúmunkás, meg a szívszorítóan tragikus, megviselt és félelmetesen vádoló Teréz azt bizonyítja, hogy a proletártéma érett, magabiztos és modern művészi erővel fogalmazódik képpé.

A negyvenes évek elején kettős dráma árnyéka borul Dési Huber István művészetére. A fasizmus fojtogató sötétsége, s az egyéni életét fojtogató betegségé, amely 1944 februárjában halálra roncsolja előző háborúban tönkrement tüdejét.

Az utolsó művek sorába állították önarcképét. Szántott homlokú, faragott arcú kemény férfi néz a búcsúzó látogatóra keze ökölbe szorul: a magyar szocialista képzőművészet nagyszerű alkotója.

r. gy.

KI LÁ TÓ
NÉPÚJSÁG
IRODALMI MELLÉKLETE

...olnap ünnyiva kerül, mint három újság. Előnye: nem k... mosni, használat után papírkosárba lehet dobni. Tová... előnye, ha valamely francia Magyarországra jön és vél... lenül olyan vendéglátóipari egység legkisebb helyiségé... téved, ahol nincs papír, nem jön zavarba. Kéznél lesz papír. Csak letép belőle egy darabot, legfeljebb egy kic... rojtos lesz a gatya szára, ami manapság úgyis divat. Ig... hogy csak a nadrágszárakat rojtozzák ki, de miért ne hetne a gatyákét is?

Véleményem szerint ezek a papírgatyák, meg pap... bugyik a leggyorsabban Amerikában terjednek majd ..., annak is egyik városában, Spoke-ban, ahol még mindig érvényben van egy régi, soha nem érvénytelenített rendelkezés, amely szerint a férfi- és női fehérneműt nem szabad egyszerre, egy szárítókötélre felaggatni. Annyi engedményt azért már tettek, hogy ma már együtt mosható a két fehérnemű.

Viszont az is bonyodalmat okozhat majd, hogy egy papírkosárba bedobható-e a gatya és a bugyi, nem lesz-e valami baj ebben a bonyolult, minden meglepetésre képes világban?

Persze, az elavult rendelkezések nemcsak Amerikában divatosak, vannak ilyenek nálunk is. A minap egy magyar tsz-ben jártam és látom ám, hogy az elnök sást, meg sokféle gizgazt ültetget. Megszólítottam.

— Halastó volt itt egykoron?

— Az bizony! — felelé.

— És most miért nincs?

— Mert kiszárította egy rendelkezés, egy miniszterhelyettesi rendelkezés, amelyik kimondja: vissza lehet állíttatni eredeti állapotába azt a területet, ahol engedély nélkül művelésiág-változást hajtottak végre. Én most visszaállítom, míg rá nem jön valaki, hogy létezik ez a rendelkezés és akkor ezért is megbüntetnek. Csak fő a fejem, hogy honnan szerezzek én annyi kákát, sást, bokrot, meg gyomnövényt, amennyi itt volt?

Dolgozott az elnök.

Erről jut eszembe, hogy a napokban kihallgattam egy hangyaboly meg egy csiga beszélgetését.

— Mi dolgozunk! — mondták a munkájukra büszke hangyák az arra sétáló csigának.

— Jól van. Nekem meg házam van! — felelte a csiga és továbbsétált.

Én ebből az egészből nem akarok semmiféle következtetést levonni, mert éppen a napokban hallottam, a tudósok megállapítását, mely szerint az egész állatvilágból az ember az egyedüli olyan állat, amely képes elpusztítani saját véreit. Tehát nem hasonlít az állatokhoz semmiben. Kiemelkedett közülük.

Ezt a kiemelkedést bizonyítja az is, hogy minden helyzetben feltalálja magát az ember. Tudja, hogy mikor, kinek, mit kell mondani ahhoz, hogy ő érvényesülhessen. Ennek bizonyítására elmondok egy esetet. Részt vettem egy vizsgán, ahol a professzor elmondott egy reménytelennek tűnő esetet az orvosjelöltnek. A vizsgázó orvosjelölt gondolkozott egy ideig, majd így válaszolt: „Ahogy az esetet megítélem, csak egyetlen megoldás maradna a számomra: Önt, professzor úr, meghívnám konzultációra".

Jól felelt. Átment.

És még mondja valaki, hogy az egyetemeken tanuló fiatalok nincsenek felkészítve az életre?

Ezzel zárom soraimat. Tisztelettel:

Vitéz Johannes Hát

világ a
őket,
fél- a
itasí- B
í vi- b
tékes k
meg- n
nem t
kszor l
kasá- v
bizo- l
s
h
k
o
m
o
s
s
ö

éves korában elhunyt, gyűjteményét abban az időben fantasztikus összegre: hatmillió márkára becsülték. Bélyegeit a berlini múzeumra hagyta. Az első világháború után a francia kormány jóvátétel fejében lefoglalta és elárverezte.

A Ferrari-gyűjtemény legféltettebb kincse a világ legritkább bélyege: az 1856-ban kiadott Brit Guyana-i piros egy centes volt, amelyből csak ez az egy darab maradt fenn. Az árverésen 32 500 dollárért a legnagyobb gyűjtők egyike: Artur Hind amerikai bankár vette meg. Halála után az ő gyűjteménye is dobra került és a világritkaságot százezer dollárért vásárolták meg. Nemrég félmillió dollárért cserélt gazdát, m

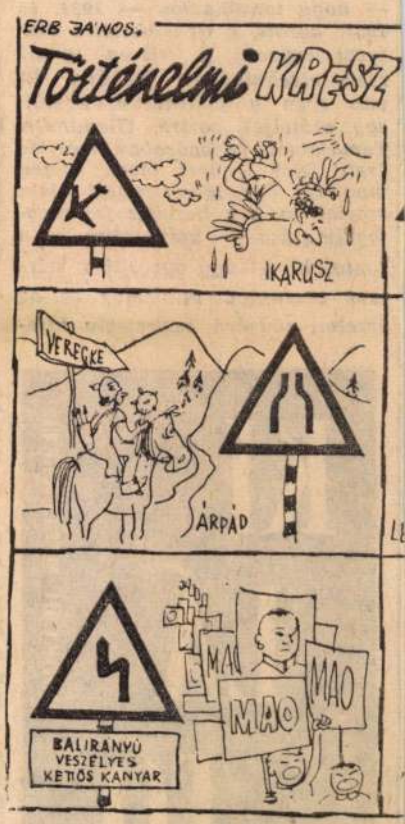

Megyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1968 AUG 19

HEVES MEGYEI
NÉPUJSÁG

Dési Hubert Gyűjtő

1021

DÉSI HUBERT: ÖNARCKÉP

Szerény lehetőség

tanulnak, s a dormá

SÜT A NAP, a szellő is alig lebben a fák lombjai között. Az aszfalt megolvadt, gépkocsink kerekei szórják az apró kavicsokat. Dormánd felé vesszük utunkat, ahol az országút vándora is csak egy lélegzetvételre áll meg, mielőtt beérne Füzesabonyba, a járás központjába. Valóban eltörpül az amúgyis kicsiny község neve a két nagy, Füzesabony és Besenyőtelek szomszédságában. Pedig érdemes megállni, időzni ebben a mintegy 1300 főt számláló faluban, hiszen kedves, rendes, szorgalmas emberek laknak itt, akik sokat adnak magukra, és a községre.

Hírnévre tettek szert már a megyében a sport területén is. Különösen a dormándi kézilabdázókról beszélnek sokat sportberkekben, akik tehetségükhöz, erejükhöz mérten majdnem minden versenyen ott vannak, szerepelnek, küzdenek, — mert tanulni, sportolni akarnak.

— Szövetkezetünk égisze alatt versenyeznek — mondja *Bodó József*, a helybeli Béke Termelőszövetkezet elnöke. — A sportkör ...

Sok első helyet szerezte és gazdag tapasztalatok tettek szert.

— Legnagyobb sikert a fi- és női kézilabdacsapatu érte el — magyarázza *Buk Sándor*, a sportkör gazdasá vezetője. — Igaz, ennek sportágnak hagyománya vannak nálunk. A helybelie szeretik, nem volt nehéz szakosztályt létrehozni. Ta valy aztán célul tűztük, hog bekerülünk a megyei I. osz tályba. Sikerült. Mindké együttesünk bejutott. A fiú a nyolcadik, a lányok a tize dik helyen végeztek a tavasz fordulóban már magasab osztályban.

— *Hogyan gazdálkodnak az anyagiakkal?*

— Évi 17 ezer forintbó gazdálkodunk — folytatja a gazdasági „főnök". — A ter melőszövetkezet és a tanác 5—5 ezer forintot ad, de se gít az fmsz és akad némi bevé-

Dési Huber István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

HÉTFŐI HIREK

1954 OKT 26.

● KEDDEN délután 6 órakor Dési Huber István emlékestet rendez a Magyar Nemzeti Galéria. Az emlékbeszédet Pogány Ö. Gábor főigazgató mondja, majd rövid műsor következik, amelyben Török Erzsi Kossuth-díjas énekesnő, Ungár Imre Kossuth-díjas zongoraművész és Horváth Ferenc érdemes művész lép fel.

Nem

az 5—6 személyre méretezett térben a nyár folyamán 20—22-en dolgoztak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber
GANZ-MÁVAG
Istv.
1964 NOV 13
1021

1964. NOVEMBER 13.

Egy munkásművész életműve

Dési Huber emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

FEBRUÁRBAN EMLÉKEZTÜNK HALÁLÁNAK 20. EVFORDULOJÁRA, nemrég pedig emlékkiállítása nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában Dési Huber Istvánnak, szocialista munkás-festőművészünknek. A kiállítás 110 olajfestményével, 159 rajzával és 60 rézkarcával teljesebb értékű bemutató, mint 1947 tavaszán az Ernst Múzeumban rendezett első. Hitelesen és meghitten, ugyanakkor reprezentatív tisztességtétellel mutatja meg Dési Huber helyét a magyar nemzeti festészetben és az egyetemes képzőművészetben. Egyidejűleg híven tanúskodik a munkásművész kifinomult közösségi tudatáról.

Az emlékkiállításon azt is nyomon követhetjük, hogy mi mindent kellett leküzdenie Dési Hubernek, az elszegényedett órásmester fiának, aki gyerekfejjel anya nélkül maradt. Proletársorban ezüstkovácsoló munkásként, a formális iskolai képzés alkalmaiból kirekesztve, a túlterheltségből származó, s korán jelentkező tüdőbaja miatt fokozatosan gyengülő testi állapotban meglehetősen későn, férfikora delén találta meg a maga egyedülálló dinamikus formanyelvét. Bepillantást enged a kiállítás arra is, hol érezzük betetőzöttnek Dési Huber életművét. Milánóban és Észak-Itália több városában élt és dolgozott, mint ezüstműves munkás a huszas évek derekán. Ott keltezett rézkarcai még jobbára csupán részletekbe menő tanulmánymunkák város, képekről, emberekről. Hazatérte után 1928-ban szakít ezzel a műfajjal, s áttér a tömörebb költői kifejező készséget kívánó linoleummetszésre. Ebben a sokszorosított grafikai műfajban már éretten, önálló szerkesztőkészséggel agitál a munkásosztály érdekében.

RÁKOSCSABÁRÓL NAPONTA JÁR BE DOLGOZNI, és éjszakáit rövidíti meg, hogy belemélyedhessen és élete fogytáig kutathassa az olajfestés titkait. A napi munka mellett, a pihenés óráiban rajzolt.

Korának úgyszólván minden formakísérletét sorra tanulmányozta és legbelsőbb élményei alapján alakította ki saját stílusát. Ilyenek a monumentális igényű szénrajzos grafikái: az Önkínzó önarckép (1938), csakúgy, mint leghitelesebb József Attila portréja, Töprengője, Ifjú munkása, stb. Valamennyi síkba átfogalmazott kőszobor. Vastag határoló vonalaik szenvedélyes izzásuak, ott is, ahol természetet jelenít meg. (Budakeszi park, 1936, Budakeszi táj.) Ilyenek még: Viharmadarak, Napraforgós táj, Falusi temetés, (1940) és az utolsó szülőföldi látogatásának élményeiről szóló megrázóan szép képei. Legérettebb festményei már-már kitörnek a táblaképi keretből, monumentális sík- és térhatásukkal nagy felületet követelnek.

A NEMZETI GALÉRIA EZZEL AZ EMLÉKKIÁLLÍTÁSSAL méltóképpen dokumentálja a szocialista Dési Huber István gazdag életművét.

Nagy Tibor

Bújócska

A hivatalos vizsgálat megállapításai az acé

— A baleset magyarázatául a következőket tudom elmondani — kezdte válaszát érdeklődésünkre Kiss R. János, az acélműgyáregység főmérnöke: — egy-két perccel, az öntés után, amikor már a víz beöntése is megtörtént, a formában levő fúratmag — sajnos kideríthetetlen okból — eltörött, és a fajsúlykülönbség következtében létrejövő felhajtóerő a letörött magrészt a felszínre dobta. Részben ez a felhajtóerő, részben a törött mag belső nedvességtartalmából képződött vízgőzök nagy belső nyomása idézte elő a folyékony acél szétfröccsenését. A szemtanúk két kitörést láttak. Az elsőt minden valószínűség szerint az előbb elmondottak okozták. A másodikat az idézhette elő, hogy a magtörés és a folyékony acél háborgása következtében az acélöntvény határfelületén képződött kéreg megsérült, és így a folyékony acél érintkezésbe kerülhetett a nyílásokon beöntött hűtővízzel.

— *Ezek szerint, a balesetet nem közvetlenül és elsősor-*

Kiderült az is, hogy jó minőséget adó gyártás tulajdonképpen *a hivatalos technológia megszegését jelentette. A hosszú hónapok alatt bevált módszert nem vezették át a technológián, nem hagyták jóvá írásban.* Az üzem nem jelentette, hogy új módszerrel gyárt, a technológia nem ellenőrizte, hogy az általa kiadott utasítást következetesen betartják-e. Pedig mindkét dolog törvényben előírt kötelezettség. Ki tudja, hogy a mélyben milyen szubjektív indítékok játszottak ebben közre — de tény, hogy egyik fél sem tett eleget kötelességének.

Hallgatólagosan persze, mindenki tudott az öntödei gyakorlatról — igaz, a technológiai osztály illetékesei a baleset után nyomban kijelentették, hogy nem volt tudomásuk róla. Ez alig hihető, mert a technológiának az acélöntödébe delegált képviselője, akinek éppen az a feladata, hogy ellenőrizze az utasítások betartását, közvetlenül tapasztalhatta, láthatta — a forgórészagy gyártásánál a sikeres, de mégiscsak „feketén" alkalmazott eljárást. És azt is joggal furcsálhatjuk, hogy nem tűnt fel senkinek — a technológiai

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber 65!

PESTMEGYEI HIRLAP
1964 NOV 6.

1021

Radnóti Miklós

Látta előre sorsát, s nemcsak akkor, amikor a bori rézbányából, ahol raboskodott, elindultak 1944 októberében, hogy ott lelje halálát — társaival együtt — Abda mellett, hanem már 1936-ban, amikor a *„Járkálj csak, halálraítélt"* minden rosszal számoló, *„eldőlt, sötét fák sorát"* idéző képeit alkotta. *„Tarkólövés. Így végzed hát te is..."* Látta, s idegeiben is érezte a fasizmus — bár történelmileg átmeneti és ideiglenes, de nem lebecsülhető — győzelmeit. De mert azt is tudta, hogy a fasizmus nem lehet tartós, s hogy a nép felkel még és magasra emeli fejét, Radnóti Miklós játékosan-kedvesen indult költészete soha nem epés ecet ízűvé. A rémségek, a megaláztatások és a korai halál tudata nem életellenessé, csak keménnyé és töménnyé formálta költészetét. Az történt benne és vele is, amiről egyik mestere, Babits Mihály így ír: *„Minél nagyobbnak érzi feladatát a költő és minél sürgetőbbnek az időt, hogy feladatát elvégezze, annál tömörebben, egyszerűbben ír."*

A már a húszas évek legvégén verselni kezdő Radnóti egész költészetén ott látható a kivételes tehetség jegye, s az emberekkel, az emberi élettel való egybeforrottság szenvedélye. Mégis, azok az utolsó esztendőkből származó versei a legértékesebbek, amelyeket akkor írt, amikor már világossá vált előtte, hogy kevésnél is kevesebb az ideje és vallania kell a tájról, ahol élt és született, a parkról, *„a régi szerelmek lábnyomá"*-val, a csókok, *„hol méz, hol áfonya"* ízéről, s a csecsszopókról, *„akikben megnő az értelem"*. A fasizmus világa magányosságra, majd halálra ítélte Radnóti Miklóst. Ő az értelemhez és az értelem világához apellált. Azokhoz, akik majd felnőnek és új életet teremtenek.

Radnóti nem volt oly közvetlen, s néptribuni ihletettje a munkásosztály történelmi hivatásának és a munka, a modern élet képeinek, mint legnagyobb szocialista költőnk, József Attila. De nem véletlenül szerette őt és már a harmincas évek elején kiérlelttté lett költészetét József Attila és nem véletlen, hogy Radnótit oly mélyen megrázta a „Tiszta szívvel", a „Medvetánc", és a „Külvárosi éj" alkotójának halála a szárszói sineken. Azt jegyezte fel naplójában akkor, hogy egy igazán nagy költő távozott el és hagyta népére teljes és ragyogó életművét. Radnóti, a polgári értelmiség fia előbb eszével fogta fel a kizsákmányolás világának igazságtalanságát és ingatagságát, majd szívével is a jól megismert szegények — *„a dolgozók nehézkes népe"* — mellé állott.

Tudta jól, hogy nem felejtik, nem felejthetik el őt, aki úgy élt, tisztán és harcosan, önmagához is szigorúan, mint ahogy élnie kell annak, aki nem nyugszik bele a rosszba. *„Oly korban éltem én e földön* — írja egyik gyönyörű versében —, *mikor az ember úgy elaljasult, — hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak parancsra..."* Nem lett volna igaz költő, ha nem foglalja félreérthetetlen szavakba és képekbe döbbenetét. De az egyes emberek, vagy akár az embersokaságok elaljasodását nem tartotta valami *„természeti törvény"*-nek, megváltoztathatatlan mítosznak. Hitt az emberben, aki új világot tud teremteni, amelyben önmagát is megváltoztatja.

Amikor — fiatalon, tüdőbajban — meghalt Dési Huber István, a magyar munkásság egy nagy festője, *„Nem bírta hát"* című versében Radnóti hitvallást tett nemcsak a festő, hanem a maga ars poeticájáról is. Elég, ha itt verse egyetlen szakaszát idézzük csak:

— A sorsod ellenére voltál mester
és példakép. Hívő, igaz, okos;
a munkáló idő emel ma már,
hiába omlik rád sír földje most.

(—l.)

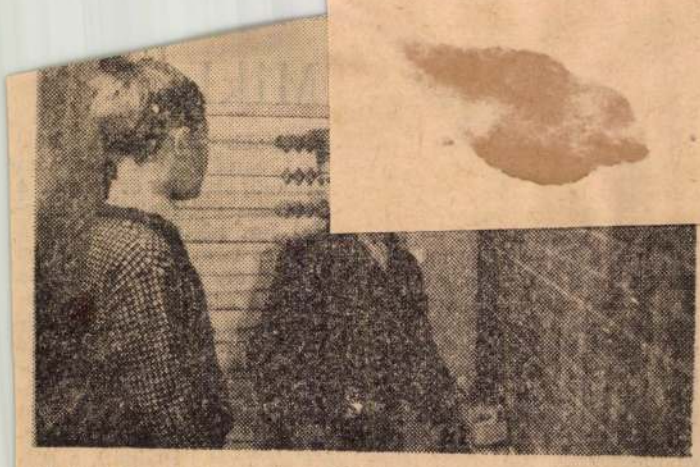

A tanulószobában, „komplikált" matematikai tétel előtt

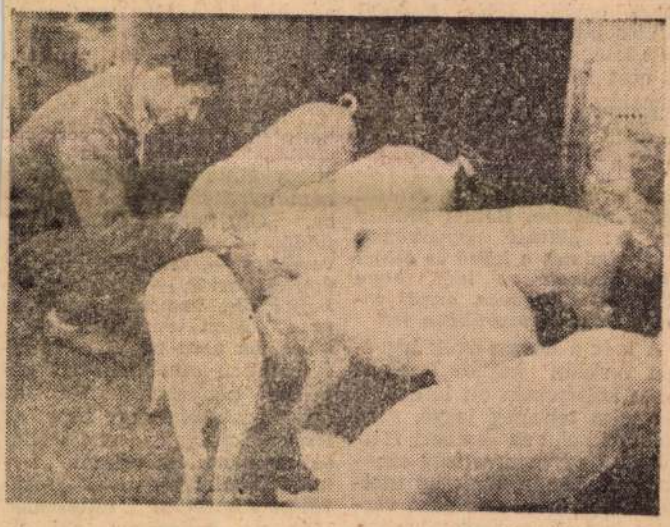

Banya Pali, a „sertésfelelős" gondozottjai körében

(Foto: Gábor)

hibákkal

mű több lett volna ebben az esetben is. Természetesen nemcsak hibák jellemzik a X. megyei képzőművészeti kiállítást. Sikeres alkotások egész sora.

Elsősorban *Cs. Nagy András* tíz képét illeti elismerés. Nem véletlenül szerepel a legtöbb képpel ezen a tárlaton. Dinamikus rajzai és olajképei őszinte művészi élményt nyújtanak a kiállítás látogatóinak.

rosképet, mintegy mementóul: ilyen volt a város.

Hogy milyen most, annak bemutatására sajnos a harmincnégy művész közül eddig még senki sem vállalkozott. Talán csak *Dániel Kornél* képe (MÁVAUT pályaudvar) és *Bornemisza Géza* Vác című alkotása ad erről némi ízelítőt. Kár, hogy *a felépült Dunai Cement- és Mészmű még egyik művészünket sem inspirálta jelentősebb mű megkomponálására.*

A nyolcvanhét kép közül tizenkettő *váci*, nyolc a városhoz tartozó gombási művészte-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

MAGYAR IFJÚSÁG

1964 FEB 29.

Szerencsés találkozás

Egyre több hír érkezik arról az örvendetes tényről, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi fiókjaiban igen élénk klubélet folyik és a részvevők szinte kizárólag fiatalok. Néhány évvel ezelőtt Soroksáron jelent meg az „első fecske" és ma már a *Fiatal Olvasók Klubja* egész hálózatáról beszélhetünk. Felkerestük *Mikó Zoltán* elvtársat, a Szabó Ervin Könyvtár módszertani osztályának vezetőjét, a mozgalom fő patrónusát, hogy informáljon bennünket, válaszoljon néhány kédésünkre.

A fiatal olvasók klubja lényegében irodalmi kör?

— Én inkább művelődési körről beszélek, hiszen célkitűzésekben, és tevékenységet illetően sokkal tágabb, mint az irodalmi kör, vagy könyvbarát kör. Azt hiszem, itt a szakkörök szintéziséről van szó. Sokoldalú ismeretekkel, sokirányú készséggel rendelkező kommunista világnézetű, tevékeny ember formálásában segítő baráti közösség, mely tagjait a fiatal olvasók közül toborozza.

Milyen igény hozta létre őket és milyen létszámmal működnek?

— A fiatalokban él az önművelés és az aktív társadalmi tevékenység szükséglete, a társaság keresése, a kulturált szórakozás vágya. Az olvasókban jelentkező igény szerencsésen találkozott a könyvtár azon feladatával, hogy sajátos kulturális eszközeivel napról napra felkeltse az érdeklődést az irodalom, a művészet, a tudomány kérdései iránt, formálja, alakítsa az emberek ízlését, magatartását. A művelődési kör azokat kapcsolja össze egy közösségbe, akiknek azonos igényeik, törekvéseik vannak. Jelenleg harminckét klub működik mintegy ezer fiatal részvételével. Élükön magúk közül választott társadalmi vezetőség áll, s dolgozza ki a programot negyedévenként.

Milyen programok születnek?

— Az előadásokat, vitákat, írókkal, művészekkel, tudósokkal való találkozókat képtárlátogatás, tanulmányi kirándulás, filmek közös megtekintése tarkítja, majd kéthavonként, vagy negyedévenként egyszer játékos, zenés, szórakoztató klubnap egészíti ki. A program megvalósításában a vezetőségnek, valamint a körök tagságának — az előadók meghívásától kezdve a klubdélutánok műsorának összeállításáig, meghívók írásáig, naplóvezetésig — jelentős szerep jut. Bő alkalom nyílik a közösségért való önzetlen -feladatvállalásra. Példákat is említek: a Kertész utcai klubnak egy alkalommal Benedek Marcell, a kiváló irodalomtudós volt a vendége, a Csepel—Csillagtelep fiataljai Dési Huber István, a nagy proletárfestő özvegyét kérték föl, hogy emlékeiből idézzen; a Kálvária téri tagokat pedig Váci Mihály költő tájékoztatta munkásságáról, irodalmunk eredményeiről.

Gondok, problémák?

— Nem lehetünk elégedettek eredményeinkkel már csak azért sem, mert kevés klubjainkban a munkásfiatal és az ipari tanuló. Erre nem csak az előzetes szervezésnél kell gondolni, hanem később is, hiszen az első nehézségek után talán épp azok maradnak el, akiknek legnagyobb szükségük lenne a kör támogatására. Azt is meg kell említeni, hogy könyvtárosaink a körrel kapcsolatos teendőket munkaidőn túl végzik. Gyakran magukra maradnak, és a kezdeti lelkesedés alábbhagy. Nagyobb elismerést, több segítséget érdemelnek. Anyagi gondjaink is vannak: Nagyobb szabású rendezvények, komolyabb tiszteletdíjak finanszírozására a könyvtár nincs eléggé felkészülve. A tanácsok népművelési osztályai, a kerületi kultúrotthonok sok alkalommal könnyíthetnének gondjainkon.

És a KISZ?

— A KISZ Budapesti Bizottsága határozatot hozott a körök támogatására. Feladatává tette a kerületi bizottságoknak, hogy sajátjukként kezeljék klubjaink munkáját, a társadalmi vezetőségeknek rendszeresen adjanak útmutatást. Az együttműködés kialakult, de még gyümölcsözőbb is lehetne. Reméljük, a jövőben sikerül jobban koordinálni tevékenységünket, hiszen közös ügyről van szó.

(P. L.)

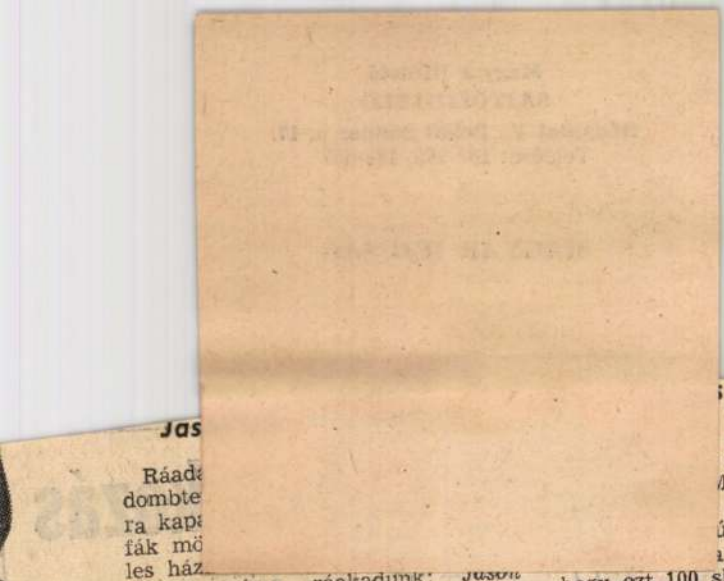

Jas

Ráad
dombte
ra kap
fák mö
les ház
azután végre ráakadunk: Jason Gor tanyáján vagyunk. Azért még is különbözik ez a többitől. Fehérre meszelt, négyszögletes házak, asszonyok és férfiak sürögnek az udvaron, a közelben két tucat borjú, kecskék, s rengeteg csirke. Egy magas, termetes asszonyság lép hozzánk, luo nyelven köszönt bennünket:

— Iriyo nadi!

Ő Jason Gor első felesége a hat közül. Hívja a „chief"-et, aki az angol gyarmati uralom idején 17 ezer luo főnöke volt. Nem az egész luo nemzetségé, amely a Viktória-tó északkeleti partja mentén telepedett meg három évszázaddal ezelőtt. Szudánból vándorolva ide. De nagy hatalma volt, s aki fogadószobájába léphetett, nem jött üres kézzel. Bizony, mi nem hoztunk magunkkal semmit, amikor pedig letelepszünk a hűs fogadószobába, vizet kérünk a körülöttünk sündörgő asszonyoktól. A legidősebb a legfiatalabb asszonyt (tizennyolc éves lehet) küldi vízért. Egy kancsóval és egy pohárral tér vissza — hideg víz van benne, tetején citromszeletek úszkálnak. Odakinn olyan forróság van, hogy két kancsóval is meginnánk.

Közben belép a szobába Jason Gor, az asembói „chief", fehér ingben, hosszú nadrágban, szellős papuccsal a lábán. (Bizony, fején bivalyszarvval, nyakában gyöngyökkel képzeltem el a Nairobiban látott idegenforgalmi reklámok alapján.) Ötvenhét esztendős, de hússzal kevesebbnek látszik. Igaz, sok ezer ember főnöke volt, dolga alig akadt — annál többet hűsölhetett életében. Ráadásul — nyugdíjas! Igen, nyugdíjazták a „főnököket" már az Uhuru — a függetlenség — előtt. Az ő tisztségük Kenyában az angolok szolgálatát jelentette, bár akadtak szép számmal „chief"-ek, akik szembeszálltak a gyarmati hatóságokkal. Az új Kenya központosított közigazgatást teremt, s ezzel együtt igyekszik megszüntetni a törzsi széttagoltságot, a „tribalizmust".

...és a hetedik

Jason Gornak hat felesége és kilenc gyermeke van — de szeretne egy hetedik asszonyt is. Azt mond-

yünk, a
lakik, a
é emel-

ben Európában
t ott egy csi-
jönne hozzá, de
ezért még nem
et küldeni ré-

nem hallja, kü-
leszólásuk? Az
falon, Erzsébet
s portréja mel-
csodáljuk, amire
leemeli a falról
ár az ajtóban
s megcsodálják.
etlen Kenyában

: ösztöndíjakról,
ekről, orvosképz-
00 orvosra lenne

ne
iga
Mar
Ar
út,
a s

hogy ezt 100 shill
ta volna! ... Az u
gyalog tettük meg
gyobb tavának pa
növényzet a sok e
A gazella és az a
ság ezen a vidék
— leopárd — is
vagy lándzsahegyr
kóborkutyáktól va
késztette a vidék
hogy vesszőkerité
a kunyhójuk előtt
éjjel-nappal csuky

Doris anyó a
„közös udvarban"
konával, de zsin
maga tartja rendb
kukoricát, édes bu
ló kasszavát, s köle
hét vendég váratla
tük két asszony-l
Italt — sört és c
tunk magunkkal,
nyakára léptünk a
hóban. Hat méter
ső átmérője, felü
res szellőző nyi
néhány széket is
pedig, akik a távo
vözlésére jöttek.
padlóra ültek.

Ismerkedés köz
arcát, alakját né
zott, ki öregedett
zás óta —, Doris
a gyékényfügönny
lófülkébe" lépett.
perpatvart csapo
mam sem volt mi
sem tudták, csak
Fibi megszegte a
talanul lépett
Mert a lány szán
ment, tabu lesz
sem nézheti! Az
molyan vették, p
a férfiak azonban

A „n

— Hol vannak
sok? — mondták
mi korunkban m
gunknak a feleség
ka volt!

Azért még ma
az ilyesmi, s a l
„elrablásnak" ...
vőlegény ugyanis
fizeti — amikor
megkapta a belee
dig, hogy hány sz
napság inkább
jút) ajándékozot
hatja a lány, hán
zik „elrablója".
adott, a negyedik
jönnek ... Persz
nap őrzik, fiút
úton és a ház k
barátai viszont i
elcsalogatni a h
rabolják", megsz
sikerül nappal,
szik a menyassz
„elrablásuk" elő
den módon igye
hogy nem szíve
honról, sírnak i
a férjhezmenete
a lányt a szülői
a lányok egy c

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber

NÉPSZABADSÁG

1021

1964. október 4, vasárnap

DÉSI HUBER-EMLÉKKIÁLLÍTÁS A NEMZETI GALÉRIÁBAN

Dési Huber István: Olvasó néni.

A Magyar Nemzeti Galériában szombaton ünnepélyesen megnyitották a magyar proletárfestészet nagy alakja, Dési Huber István emlékkiállítását.

A megnyitó ünnepségen jelen volt *Kállai Gyula*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Kiss Károly*, az Elnöki Tanács titkára, *Ilku Pál*, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, művelődésügyi miniszter, *Köpeczi Béla*, az MSZMP Központi Bizottsága kulturális osztályának vezetője, *Orbán László*, az MSZMP Központi Bizottsága agit.-prop. osztályának vezetője, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának tagja, a Művelődésügyi Minisztérium, a Külügyminisztérium több vezető munkatársa. Ott volt *özv. Dési Huber Istvánné* is, valamint művészeti és társadalmi életünk sok képviselője. Megjelent a budapesti diplomáciai képviseletek több tagja.

Sok száz érdeklődő jelenlétében *dr. Pogány Ö. Gábor*, a Nemzeti Galéria főigazgatója üdvözlő szavai után *Ortutay Gyula* akadémikus mondott ünnepi beszédet.

MAD

OKTÓBER 5-ÉN lesz száz éve, hogy meghalt Madách Imre. Hét befejezett dráma, a lírai költemények egész sora, komoly publicisztikai munkásság állt már a háta mögött, amikor 1861 tavaszán elvitte a kor legelső költőjének, Arany Jánosnak, bírálatra, a már két éve elkezdett és egy éve be is fejezett művét, amelyről érezte, hogy élete nagy alkotása: *Az ember tragédiáját.* Addig, egy egészen fiatalkori versgyűjteményt nem számítva, egyetlen szépirodalmi alkotását sem adta ki nyomtatásban. „Van nekem is hiúságom — írta Aranynak —, semmi középszerűt nem adni a világ elé." Madách korábbi szépirodalmi írásai is megérdemlik, hogy az irodalomtörténet foglalkozzék velük, mégis inkább ujjgyakorlatnak tekinthetők ezek a nagy alkotáshoz. Arany — bár eleinte Goethe-utánzatnak nézte — a mű tüzetesebb elolvasása után már lelkesedve írta Tompának: „Első tehetség Petőfi óta, aki egészen önálló irányt mutat." Majd Madáchnak így határozta meg a nagy mű esztétikai értékét: „Mind koncepcióban, mind kompozícióban igen jeles mű", és ezáltal már meg is adta a dráma esztétikai értékelésének alapját, mind a magyar, mind a külföldi Madách-irodalom számára. Toldy Ferenc pedig megjósolta, hogy a Tragédia „német vagy egyéb nyelvre is lefordítva... biztosan világhírűvé váland."

Negyven-egynéhány évvel Toldy nyilatkozata után, nem kisebb író, mint Makszim Gorkij ismeri el a Tragédia világirodalmi jelentőségét, amikor maga szorgalmazza *Az ember tragédiájának* újabb orosz fordítását. világirodalmi kiadványsorozata számára, melyben ez Goethe, Aiszkhülosz, Szophoklész, Byron, Shelley műveinek társaságában jelenik meg. Pontosan száz évvel Toldy után pedig a párizsi egyetem professzora, Charles Dédéyan, a Goethe *Faustja* nyomán keletkezett nagy filozofikus művekről írt monográfiájában egyebek közt Flaubert, Dosztojevszkij és Ibsen hasonló szellemű alkotásai mellé sorolja értékben. A mű átültetésének feladatát sok tehetséges és érdemes műfordító mellett klasszikus rangú költők is vállalták, csehre először Jaroslav Vrchlicky, szerbre Jovan Jovanovič Zmaj, szlovákra a szlovák irodalom legnagyobb költője, Hviezdoslav, románra a nagy tehetségű, de később politikailag sajnálatosan eltévelyedett Goga Octavian fordította le. A Tragédiát ma már több mint

gyegyűléseken, cikkeket ír a centralisták Pesti Hírlapjában, élesen bírálva a táblabíró politikai képmutatását. Mint a centralisták, ő is követeli az ország gyökeres modernizálását, polgári átalakítását, humánus intézmények létesítését, azonban a centralisták forradalomellenes aggodalmait nem osztja, sőt lelkes egyetértéssel ír a francia forradalomról, ennek véres mozzanatai sem riasztják meg. Nógrádban főbiztossá, azaz a katonaság ellátását intéző megyei tisztviselővé választják meg; ez a béke idején nem sok elfoglaltságot jelentő hivatal, komoly munkát követelt a szabadságharc napjaiban, és Madách a leveretés napjáig becsülettel helyt is állt. Gyermekkora óta kínzó betegsége akadályozta meg, hogy fegyveresen is részt vegyen a szabadságharcban — bár erre késznek jelentkezett.

A NAGY KÜZDELEMMEL való egyetértését mind az 1848—49-ben, mind az önkényuralom napjaiban írt versei tanúsítják. A világosi bukás után az egész Madách családra a tragédiák sorozata zúdult: öccse a háborúban szerzett betegségben meghalt, nővérét honvédtiszt férjével együtt menekülés közben brutálisan meggyilkolták, a költőt Kossuth titkárának rejtegetése miatt másfél évig börtönben tartották. Mindez elkomorítja látását, megingatja az emberiség jövőjébe vetett hitét, de nem a nemzeti függetlenségi és szabadságeszményekhez való állhatatos ragaszkodását. „Én küzdve bukhatom, de a sorssal sohasem alkuszom", így fogalmazza meg hitvallását a Bach-korszak elején.

Széchenyi mellett ő írja meg a Bach-korszak legkegyetlenebb szatíráját *A civilizátorban.* Amikor az önkényuralom megrendül, Madách azok közé tartozik, akik a leghatározottabban utasítják el az októberi diploma jelentette ál-alkotmányosságot, és a legkövetkezetesebben ragaszkodnak az 1848-as vívmányokhoz. A megyében és az országgyűlésen elhangzott bátor szónoklatainak patrióta hevületét ez időben írt műveinek vallomása erősíti, fő-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Dési Huber

1: FEB 23

1021

Húsz éve halt meg Dési Huber István

A munkásmozgalom, a párt nagyszerű harcosa, a munkásélet ábrázolója az autodidakta művész, Dési Huber István húsz esztendővel ezelőtt halt meg. Részt vett az illegális kommunista párt tevékenységében. Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának. Alkotásai híven tükrözik forradalmiságát, a munkásosztály iránti hűségét és forró szeretetét. 1958-ban posthumus Kossuth-díjjal, a díj I. fokozatával tüntették ki.

Farsang — Szerencsen

A göncölszekér hét csillaga aranyszínűen villogott, a Hold ezüstösen fénylett, és szólt a harmonika. Fiúk és lányok nevettek egymásra. A fiúkon és lányokon fehér köpeny volt még pénteken este, de már báli hangulatot teremtettek a kultúrteremben. Mert a Szerencsi Csokoládégyár kultúrtermében szólt a harmonika, és ott fénylettek a „csillagok", amelyek persze nem igaziak voltak — a dobozműhely fiataljai készítették ezeket sztaniol-papírból, hogy díszesebbé tegyék a termet a szombati bálra.

— Színpadot is állítottak fel a fiúk — mutatta Rákhel Erzsébet, a gyár KISZ-titkára —, mert kultúrműsort is adunk ám!

A színpadon éppen Kardos Jolán és Majoros Sándor próbált egy jelenetet.

— Ki írta a színdarabot? — kérdeztük meg szünetben a szereplőket.

— Ezt éppen én — válaszolt Majoros Sándor, a fiatal cukrász, aki a gyár kiszeseinek kultúrfelelőse. — Kultúrgárdánknak egyébként 12 tagja van, mi szavalunk, énekelünk, színdarabot játszunk, táncolunk a gyár rendezvényein. És természetesen, ha valamelyik fiatal olyat ír, amit jónak tartunk, azt is előadjuk...

Pénteken délután 2 órától dolgoztak ezek a fiatalok, de még este 7 órakor is a gyárban voltak. Készültek a farsangi bálra, amelynek bevétele a KISZ-kasszába kerül. Szombaton aztán már éjfélig állt a bál, repültek a konfettik, a göncölszekér hét csillaga aranyszínűen villogott, a Hold ezüstösen fénylett, tánczene szólt — Szerencsen megkezdődött a farsang. A következő szombaton a cukorgyár fiataljai rendeznek karnevált.

R. A.

Egerben loptak, Sátoraljaújhelyen dorbézoltak

114 hónap börtönbüntetés egyetlen tárgyaláson

Egy Egerben garázdálkodó, de a lopásokból származó pénzt Sátoraljaújhelyen eldorbézoló öttagú bűnbanda ügyét tárgyalta az egri járásbíróság. A 20—25 év közötti vádlottak, *Biricsik József, Dobitz László, Basiszta György, Varga László* és *Kozicska Lajos*, akik valamennyien ismert lakói már a javítóintézetnek és börtönöknek, bandát alakítottak s különböző bűncselekményeket, elsősorban lopásokat követtek el. Többek között az egri pincéket is fosztogatták. Mindannyian állandóan változtatták munkahelyüket, nem szerettek dolgozni. A lopásokból származó pénzt eldorbézolták. A bíróság példás büntetéssel sújtotta a

Könyvkiállítások és vásárok az ózdi járásban

(Tudósítónktól.)

A Mezőgazdasági Könyvhó-

MIÉRT SZÉP?

Radnóti Miklós
NEM BÍRTA HÁT

Dési Huber István emlékére

Nem bírta hát tovább a roncsolt szív s tüdő
a múltat és e bomlott éveken
virrasztó gondokat, hitet, csalódást,
nem bírta más, csupán az értelem,
s az bírtą volna még. De megszökött a test,
szíved megállt, a festék megmeredt,
üres maradt a karton és a vászon,
kezed nem méláz már a lap felett;
árván maradt világod és világunk,
sötéten színes, fölmért s tág világ;
bivaly, ló, munkás, költő sír utánad
s a dési templom és a dési fák.
A sorsod ellenére voltál mester
és példakép. Hivő, igaz, okos;
a munkáló idő emel ma már,
hiába omlik rád sír földje most,
a dolgozók nehézkes népe feldobott, —
csodálatos roncsát a szörnyű tenger,
hű voltál hozzá s hozzád az kegyetlen,
de megtanul majd s többé nem felejt el.
S ha megtanult, úgy látja majd,
ahogy te,
a külvárost, a tájat, társait;
Mindegy, koporsót, korsót mond a kép.
vagy tűzfalat, mert minden arra int:
„Ember, vigyázz, figyeld meg jól világod:
ez volt a múlt, emez a vad jelen, —
hordozd szívedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte, hogy más legyen".

1944. február 29.

Dési Huber István

Dési Huber István Nagyenyeden született 1895-ben, és Budakeszin halt meg 1944. február 25-én. A tanulást gyermekkorában abba kellett hagynia, inas, napszámos volt sokfelé, míg végül ügyvédi írnok lett Désen. Az első világháborúban súlyos tüdőbajt szerzett, a háború után ugyancsak Désen, apja műhelyében arany- és ezüstművességgel foglalkozott. Ekkor kezdte el a rajztanulást Szopos Sándor festő vezetésével. Pestre kerülve esténként az Iparművészeti Iskolát, majd a Podolini-féle szabadiskolát látogatta. 1924-től Olaszországban, különböző gyárakban ezüstművesként dolgozott. Alkalma nyílt Milánó, Firenze, Róma, Velence képtárainak megismerésére, Torinóban és Firenzében kiállítást is rendezett, Krón Bélától elsajátította a rézkarctechnikát. 1927-től újra Budapesten élt. A KUT (Képzőművészek Új Társasága) tagja lett, s részt vett az illegális kommunista mozgalomban. 1927—28-ban a „Negyedik rend" címmel linóleummetszet-sorozatot készített. 1934-ben egy sarló-kalapács motívumot ábrázoló csendélet miatt letartóztatták. A 30-as évek végén festett művein erősen érezhető a kubizmus hatása. Sok magyar festőtől tanult, de senkinek sem szegődött követőjéül. A kubista szakasz után elsősorban az expresszionizmus foglalkoztatta. Van Gogh képeire emlékeztető drámai, paraszti témájú képeket festett. Művészete összekötő volt a Derkovits-féle expresszionizmus és az alföldi festőiskola expresszív realizmusa között. 1944-ben elnyerte a Szinyei Társaság nagydíját. A tanulmányait, kritikáit összefoglaló „A művészetről" című könyve festményeihez és grafikáihoz hasonlóan a munkásosztály álláspontjára helyezkedő forradalmár művész szemléletét tükrözi, esztétikai gondolatai némiképp rokonok József Attiláéval. 1958-ban posztumusz Kossuth-díjjal jutalmazták.

DĒLI PIHENÖ

Derkovits sorstársa volt Dési Huber István; politikai állásfoglalása, művészi sorsa, törekvése hasonló a nagy proletárfestőéhez. Témaválasztásuk is azonos: a szegények nehéz életének ábrázolása, ritka boldogságuk, szűkös örömeik megfestése. Ilyen villanásnyi nyugalom érződik Dési Huber „Déli pihenő" c. képén, egy alvó asszony ábrázolásán. Palánk tövében, földre terített takarón fekszik, teste ritmusa lágyítja a kerítés szögletes formáit. Arca, keze, mezítelen lába belesüpped a takaróba, a földbe. E szűk kerítésen belüli világ óvni igyekszik őt a kép felső részén látható kemény külvilágtól. A kép elemei: fáradt kékei, enyhe zöldjei, sárga, fekete, barna foltjai, vörösbordó színei gyöngédséget, halkszavúságot, formai elemei, zárt kontúrozott formái egyszerűségét fejezik ki.

S megmutatják Dési Huber egyéniségét, az egyszerű emberek iránti dédelgető szeretetét, emberi és festői magatartásának bátorságát, politikus voltát.

Sz. Kürti Katalin

A kép témája szinte egyedülálló a magyar képzőművészet történetében. A fáradt ember — vagy ha úgy tetszik az emberi fáradtság. Dési Huber alkotása talán éppen azáltal válik megismételhetetlenül közvetlenné, hogy a pihenés személyes intimitásait hajlandó ábrázolni a festői „attrakciónál" egyetemesebb cél érdekében.

Mert a „Déli pihenő" nem öncélú ábrázolása a fáradtságnak. Az alvó nő alakjában kiszolgáltatottság, esettség fogalmazódik meg, ami azonban nem egyszeri jelenség tükrözése, hanem társadalmi méretű mondanivaló hordozója. Ennek a kiszolgáltatottságnak, védtelenségnek ad hangsúlyt az alvó nő felett magasodó, a látszólag védelmet nyújtó durva kerítés, amely mögött szigorú, rideg szerkezetű épületek látszanak. A két képi elem ellentétes hatású vonalvezetéséből, egymásra épüléséből és színkompozíciójuk különbözőségeiből fakad a „Déli pihenő" lírával átszőtt drámai hangulata.

Magyari Vilmos

Ez az ábrázolás a dinamikus realizmus

DÉSI HUBER ISTVÁN: MŰVÉSZETÜNK PROBLÉMÁIRÓL
(Részlet)

„A festészet élete sajátos keretek közt megy végbe. Míg az irodalomban — hogy ezt a rokon tüneményt említsem meg — a küzdelem a nyílt színen folyik, s a problémákat széltében-hosszában a közönség előtt tárgyalják meg, a festészetben csak a művek kerülnek a nyilvánosság elé. A kiállításoknak kisebb visszhangjuk van, utána a festő visszahúzódik műhelye falai közé, és tovább folytatja munkáját. Helyzete határozottan elszigetelt. Nincs szó elefántcsonttoronyról. Ez az elnevezés, melyet a múlt század irodalmi mozgalmai vettek fel, s amely nézetem szerint magas szellemi igényeket óhajtott kifejezni elsősorban, túl sok félreértésre vezetett, amit nem ártana egyszer tisztázni. A festő elszigeteltsége más természetű, és mesterségének adottságaiból folyik. A festészet mozgása viszonylag szűk területen történik. Problémái elvontabbak és bizonyos ismereteket előfeltételeznek. Sok benne a rejtett mozzanat, az olyan elem, amely inkább csak a festőket foglalkoztatja. Minden művész küzd az anyaggal, a technikával. De a festő különösen. Ha néhányan találkoznak, rögtön erre is fordul a szó: mesterségbeli, szellemi problémák, az általános művészeti helyzet, vagy a pillanat művészetpolitikai kérdéseit vitatják meg."

KÁLLAI ERNŐ: DÉSI HUBER ISTVÁN FESTMÉNYEI
(Részlet)

„Izmos, férfias lendület ragadja magával ezeket a dúsan ömlő színeket. Rohanva árasztják el a teret és száguldó futamaik nyomán egybecsapzottan, egybegöngyölve és tapasztva alakulnak a dolgok: a táj, a növényzet, a beltér, az emberi arc vonásai. Ám azért ezt a vágtató, égen-földön végigsöprő színességet az indulat roppant hevében is vasmarokkal fogja össze a szerkezetes fegyelem, a formáló akarat és ritmus. Dési Huber festői dinamikáját éppen ez a tömörítés látja el feszültséggel. Így telik meg ábrázolása kifejezéssel és az élet kicsattanó, valóságos erejével. A temperamentum majd szétveti ezeket a képeket, de a féktelenségre hajló festői virtuson a szellem ébersége uralkodik. Ez a szellemi éberség emeli ki Dési Huber képeit az egyéni hangulatok, a szubjektív színömlengések sorából, és irányítja őket a valóságos, bár messzi és rejtett távlatok világába. Hogy valóságon nem a dolgok külszínes másolatát, hanem gyökeres, életes jelentőségük feltárását értjük, az természetes. Ezért is nevezzük ezt az ábrázolást dinamikus realizmusnak. A szellem nem lebeg finoman, légiesen és előkelően a vizek fölött, hanem küzdelmesen egybeforr a dolgokkal. Nem tükröz és nem sejtet, hanem mozgat.

Magyar Művészet 1938.

DÉSI HUBER ISTVÁN: A MAI MAGYAR FESTÉSZETI TÖREKVÉSEK
(Részlet)

„Eddigi próbálkozásaink azon csúsztak el, hogy művészetünket befejezett formák közt akartuk megcsinálni. Ma lesújt, de fel is emel a tudat, hogy festészetünket nem lehet megcsinálni előre elképzelt keretek és módok közt. Dolgozni kell, keresni, kutatni, s közben a szocialista művészet valahogyan megszületik. A mi munkánk tehát ennyi: tanulmányozni, felszívni a festészet eddigi eredményeit, kutatni a mesterség aktuális problémáit és átélni, átérezni a világnak, a társadalomnak, természetnek, életnek azt a részét, melylyel egynek érezzük magunkat, s amelyet kifejezni kívánunk. A többi laborálás közben magától kell, hogy létre jöjjön. Vagy, amennyiben nem jön létre, úgy nem is él élményszerűen bennünk, s akkor hiába minden törekvés, szándék."

Korunk, 1937. január

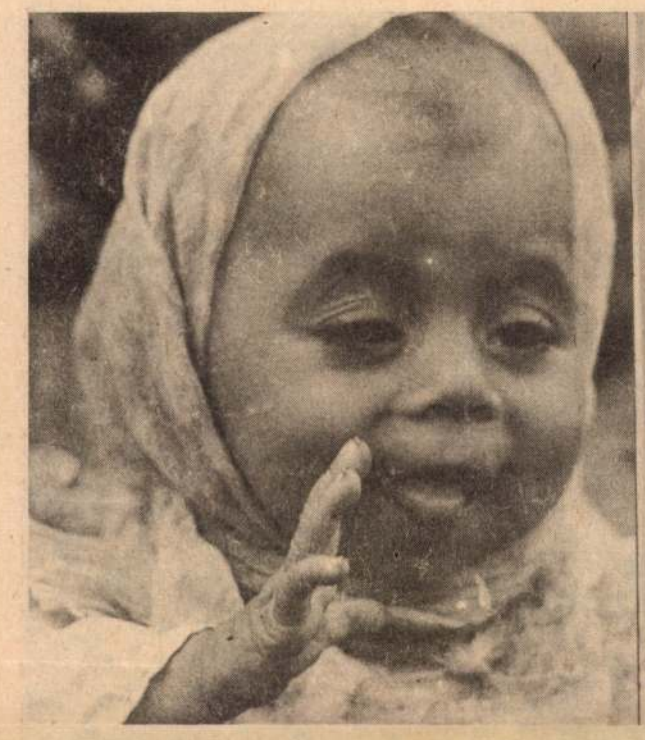

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG
JUL 20

Hajdúhadházon
csaknem tíz száza
löttet jegyeztek
28 cigány volt. H
világban.

Reggelenként 30—40 cigányasszony
Róják a tanyavilágot, a község utcáit. Koldulnak, jósolnak. Többségük mezítláb, piszkosan. Hátukon viszik batyus kendőjüket — olykor-olykor gyereküket. S magukkal viszik évtizedek, évszázadok ittszakadt nyomorúságát. Estére visszatérnek saját világukba, a vályogviskók, a putrik világába.

Több mint 350 ember él itt a nyugati telepen, a múltból maradt gyökereikkel, régen rögződött félelmeikkel. Valamikor „árkonkívülieknek" hívták őket. (A községet körülvevő árok túlsó felén ütötték fel tanyájukat.) Nem is számítottak embernek. Az anyakönyvben „C" betű szerepelt nevük előtt. Ezzel különböztették meg őket az „emberektől".

Ma alkotmányunk nem tesz különbséget.

A putrik világa

NYUGATI TELEP

A telep nyomasztó látvány, s kiáltó valóság. Van olyan putri, amelynek egyetlen helyiségében 15—18-an élnek. Élnek?

— Ne álljon meg egy percre sem! — figyelmeztettek a községben. — A telepen könnyen felszedhet valamit. Persze nem maga lenne az első. A múltkor a minisztériumból jött egyik nő tért haza bogarakkal.

— Aggyík egy cigarettát! — rohannak meg a meztelen gyerekek. Egy dobozzal percek alatt elfogy.

— Nyomozó úr! — hízeleg az egyik 16 éves leányanya.

— Mondtam, hogy újságíró vagyok.

— Nem baj — válaszolja. Majd rettegve kérdi: Úgye nem viszik el a gyerekeket? S a kutyát sem? Van adója, bizonyisten fizetjük az adót.

A cigánybíró mondja tovább:

— Nemrégiben 28 kutyát szedettek össze. Mind elpusztították, csak Resc maradt életben, őt eldugtuk.

Mesélték, hogy amikor a már döglött kutyákat ásták el egy nagy verembe, a telep lakói közül többen utolsó darab kenyerüket dobták a döglött kutyáknak, és sírtak.

— Gramofont nem hoztak? — kérdi Lakatos Gusztávné, a cigánybíró felesége. — Arra tudunk mi danolni. Kérdezze meg a tanár urat!

A tanár úr Enyedi József, a cigányok ügyének lelkes szószólója. Kevesen vannak Hadházon, akik annyit tettek volna a cigányokért, mint ő. Ezért is ragaszkodnak hozzá olyan tisztelettel mindhárom telepen.

— A legjobb táncosom volt a csoportban — dicséri a cigánybíró feleségét. — Három évvel ezelőtt lelkes cigányegyüttesünk volt. De az is megszűnt.

— Miért?

Nem kapok választ. A pillanatnyi csendet a hajdani táncosok törik meg. Ropják a táncot. Pillanatok alatt vidámság tölti meg a putrikkal körülvett „főteret". A nóta, a ritmus a vérükben van. S milyen önfeledten tudnak nevetni, táncolni!

Félve fogalmazom meg magamban: mintha jól éreznék magukat a putrik világában.

Egy húsz év körüli fiatalember hív félre. Mutatja: 8 éve egyfolytában dolgozik egy vállalatnál.

— Én már nem vagyok olyan, mint ezek — mondja, s megvetően mutat társaira. — Éhenkórászok — teszi hozzá.

Milyen érdekes! Aki kiemelkedik közülük, aki belekóstol a más, az emberibb életbe, s főleg ha gyökeret ver másutt, hallatlan megvetéssel tud a többiekről beszélni.

Sajnos a nyugati telepen — még „ezek" vannak többen, akik maradtak, akik koldulásból, alkalmi munkából tengetik életüket. Mindössze 14-en dolgoznak rendszeresen. A többiek? Olvastam egy jelentésben: a múlt esztendőben szabálysértés és bűncselekmény miatt 579 személyt zártak el Hajdúhadházon. Ebből cigány 547 volt.

Ez is az igazsághoz tartozik, és sok más, amiről beszélni kell. A tényeket kár szépíteni, csak magunkat csapnánk be. A tények maguk helyett beszélnek még akkor is, ha odakívánkozik mellé a felelősséget számon kérő mondat. Kezdeném talán azzal, amit a tanácsházán mondtak, népszerűtlen vállalkozás a cigányokért kiállni. Miért? Sorakoznak az érvek.

— Ha pénzhez jutnak, könyékig kolbászosok. Nem tudják beosztani.

— Nem szeretnek dolgozni. Lusták. Ingyenélők.

— Nincs bennük kitartás.

— Ellopnak mindent.

KELETI TELEP

Elmondom a túlzásokkal tarkított vádakat a másik (keleti) telepen, ahol — a nyugati telephez képest már emberibb körülmények között — 375 ember él. A cigánybíró vezetésével — aki évek óta a tanácsházán dolgozik közmegelégedésre — ők is sorolják:

— Itt nincs különbség cigány meg cigány között, mindenkit egyformán ítélnek meg.

— Tessék megkérdezni a tanácsházán, hogy a munkaerőt kérő vállalatok jórésze azt mondja: lehetőleg ne cigány legyen. Dolgoznánk mi télen, de hol?

A községben megközelítőleg 300 munkabíró cigány férfi és nő él. Közülük nyolcvanan-kilencvenen rendszeres munkából élnek. Eljárnak még a Dunántúlra is. Sőt olyan is van, aki kiválódolgozó-jelvénnyel rendelkezik. Hangsúlyozom: eljárnak. S helyben? Olvasom a tanács végrehajtó bizottságának 1965. március 19-i anyagában:

„Teljes mértékben segítjük a munkaképes cigánylakosság elhelyezkedését. Vályogvető társulást igyekszünk létrehozni. A termelőszövetkezetek vezetőivel és tagságával együtt igyekszünk a helyi tsz-ekbe minél több cigányt bevonni..."

1968 júliust írunk. Kérdem Szabó Imre vb-elnökhelyettest, hány cigány dolgozik a község négy tszében.

— Egy sem — kapom a választ. — Azaz néhányan nem hivatalosan. Azok a tagok, akik harmadában művelik a földet, cigányokat fogadnak fel, azok dolgoznak. Sőt több helyen a háztájihoz is fogadnak fel cigányokat.

— Egy korábbi beszélgetésnél hallottam, hogy a cigányokkal nem lehet mit kezdeni a tsz-ben. Dehát akkor ilyen munkára?

— Ne boncolgassuk ezt a témát!

Hadd írjak ide még egy számot: a 150 munkabíró cigánylány, -asszony közül egyetlenegy dolgozik állandó munkahelyen.

A MUNKA...

A munka, a munka. Ez az, ami elsősorban segítené őket abban, hogy távolodjanak mostani világuktól, hogy megteremtsék maguknak az emberibb élet feltételeit, hogy olyan kollektívába kerüljenek, amely formálja, rendszeres, beosztó életmódra neveli őket.

Igaz, Hajdúhadházon nem kis gond a munkalehetőségek megteremtése. De négy tsz egyetlen cigányt sem fogadott be — nagyon elgondolkoztató. (A felszabadulás után 650 család kapott földet. Köztük nem volt egy cigány sem.) Tetézi a gondokat, hogy az üzemek, vállalatok többsége még a betanított munkásoktól is a nyolcosztályos általános iskolát kéri számon. Ez tovább szűkíti a lehetőségeket. Nemhogy az általános iskolát nem végezték el, hanem teljesen analfabéták. Pedig csaknem kétszázan vannak olyanok, akik még nem olyan idősek, akiket még érdemes lenne megtanítani írni, olvasni.

1966 decemberében a Debreceni Járási Tanács készített egy tervet, amely előirányozza: „1968 végére felszámoljuk az analfabétizmust". Hogy el tudunk rugaszkodni a valóságtól! Különösen akkor, ha a társadalmi szervek nem érzik magukban azt a felelősséget, amely a cigányok írástudatlanságán volna hivatva változtatni.

Nézzük csak a községi tanács vb. idei, május 20-i ülésének anyagát: „Létrehoztuk az analfabétizmus felszámolására a patronálók hálózatát. A cigány analfabéták névjegyzékét elküldtük tizenkét különböző szervnek, tömegszervezeteknek. Tíz azzal küldte vissza, hogy elfoglaltsága miatt nem ér rá ezzel foglalkozni..."

— Ez igaz — mondogatja Pásztor András, a községi tanács elnöke —, de ez a valóságnak csak az egyik oldala. Tettünk mi sokat a cigánylakosság helyzetének megváltoztatása érdekében.

Így igaz. De az előbbi egyik oldalt éppen azért említettük nyomatékosan, hogy érzékeltessük: a cigánysors változására tett erőfeszítések mennyivel más eredményt hoztak volna, ha ennek az oldalnak a mérlegén kevesebb lenne.

CIGÁNYKÖNYVTÁR

A munka mellett a lakáskörülmények, valamint tudatlanságuk határozza meg leginkább: mikor és milyen léptekkel hagyják maguk mögött a putrik világát. Az iskolaköteles gyerekek számára — mivel korban különbözőek voltak — cigányosztályokat szerveztek. Átmeneti osztályoknak nevezik őket, hiszen — különösen a 12—14 éveseknél — az a cél, hogy megtanuljanak írni, olvasni. Az iskolai évet 107 összeírott gyerek közül 56 fejezte be. (Ide nem számítandók azok, akik a normál osztályokban tanulnak a község többi gyerekeivel együtt.) Az is mindenképpen dicséretes, hogy az elmúlt évben több mint 70 felnőtt cigány tanult meg írni, olvasni. Ahogyan ismerkednek a betűk birodalmával, mind erősebben jelentkezik az igény bennük arra, hogy tovább gyarapítsák ismereteiket, jobban betekinthessenek a világ dolgaiba. Ez az alap teremtette meg a lehetőséget ahhoz is, hogy a keleti telepen létrehozhassanak egy cigánykönyvtárat. Lakatos Kontyi Sándor lakását — ő a könyvtáros — nemcsak az iskoláskorú gyerekek keresik fel, hanem azok a felnőttek is, akik néhány évvel ezelőtt még nem tudtak sem írni, sem olvasni. A könyvtár forgalma havonta 50—60 kölcsönzött könyv. Nem nagy szám, de ott, ahol néhány éve még a tudatlanság tombolt — ez is mindenképpen dicséretes.

TELEKFÖLD

Társadalmunk — ha nem is a kívánt mértékben — állami keretből sokat tett a hadházi cigányok felemelkedéséért is. Egy más világ már gyökeredzik a falu túlsó részén: a Telekföldön. Az egykori puszta helyén 15 egyszobás családi ház emelkedik. Mintegy 200 cigánynak nyújt otthont. OTP-hitelből épültek, azok számára, akik kétéves folyamatos munkaviszonnyal rendelkeznek. A tanács ingyen adta a telket, s a havi törlesztés 150 forint. Minden házhoz külön vécé épült (a keleti telepen 375 embernek két közös vécéje van), és két házhoz egy fúrott kút. A foghíjak azt is jelzik: terv és lehetőség van a további építésre. (De nagy akadály tornyosul az akció útjába: ha nincs munkahely, nincs OTP-kölcsön.)

Tizenöt család. Ez már a jövő. A megcsillant, vonzó holnap, a többi 140 család számára. De a maguk erejéből képtelenek arra, hogy felemelkedjenek a telekföldi szintre. Nekünk mindannyiunknak is kell segíteni, az előítéletek lerombolásával. Nekünk, hogy nekik is jobb legyen, nekik, akik köztünk szeretnének élni...

***

Hajdúhadházon több mint ezer cigány él, a lakosság csaknem tíz százaléka. A múlt esztendőben 38 újszülöttet jegyeztek be a községi anyakönyvbe, közülük 28 cigány volt. Három telepen élnek — három különböző világban.

Írta és fényképezte:
Király Ferenc

— Kérem, mi ilyen kicsik vagyunk — mutatja a keleti telep cigánybírója

A cigánykönyvtár ifjú olvasói

A jókedv ritkán hagyja el őket

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber István
NÉPSZAVA
1965 DEC 12

1071

A magyar képzőművészek a fasizmus ellen

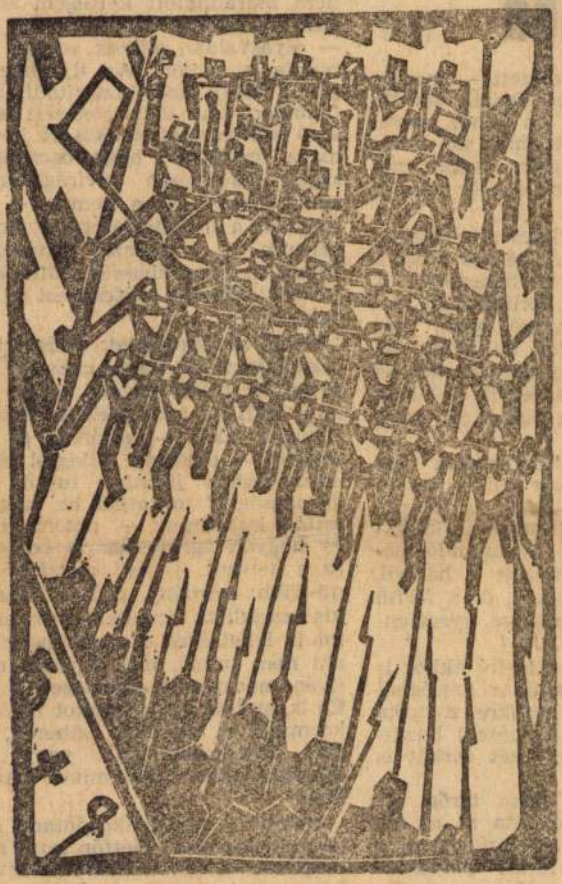

Dési Huber István: Összecsapás

Az Ellenállók Nemzetközi Szövetségének Budapesten rendezett kongresszusa alkalmából a Magyar Nemzeti Galéria ünnepi kiállítást rendezett. A téma természetesen nemcsak ez alkalommal aktuális — nincs is gondolatkör, amely mélyebben és általánosabban foglalkoztatná ma az embereket —, közöttük természetesen a művészeket is.

Azonban éppen a téma égető időszerűsége, az emberek együttérzésére számot tartó volta rejti magában annak a lehetőségét is, hogy a maradandó értékű és érvényű alkotások mellett nem kevés a csupán tárgyválasztásával hatni kívánó munka is.

Nehéz volt tehát múzeumi igénnyel válogatni a bő termésből, és csak helyeselhető, hogy a kiállítás rendezői a nagyszabású tárlat összeállításánál inkább a témakör, semmint a minőség terén kívántak bővíteni, engedményeket tenni. (Bár még így is került be néhány gyengébb mű.)

A képek, szobrok sora az első világháború megdöbbentő erejű dokumentumaival indul, Mednyánszky, Vaszary frontélményeivel. Ezután a Tanácsköztársaság harcainak és a megtorló terrornak emlékei következnek. A két világháború közötti évek társadalmi harcairól Derkovits, Dési-Huber és a szocialista művészek meggyőződéstől izzó művei vallanak. Egyúttal megismerkedhetünk emigrációban élt művészeink ritkán — vagy egyáltalán nem —, látott képeivel, amelyek a német, francia, spanyol, és szovjet antifasiszta mozgalmakról adnak hírt a közvetlen benyomások hitelességével. A második világháború poklának minden kínja üt szíven a mártírok — Vajda Lajos és Ámos Imre —, képeit, rajzait nézve. Szenvedélyylyel telítettségük, tiltakozásuk elemi ereje mellett szinte langyosnak, halványnak hat minden egyéb, ami ebben a témakörben készült. A napjaink aktualitásából merítő alkotások közül is csak kevés közelíti meg emberséget féltő szenvedélyük mélységét.

A kiállítás nemcsak időben ölel fel sokat, fél évszázadot, hanem sokrétű a művészi formálás tekintetében is. Az egyszerű dokumentálástól, illusztrálástól, a jelképi erejű sűrítésig, a művészi alakítás számos fokozatán át azonban egyetlen törekvés jut érvényre — az emberiesség, és nincs ami ma művészhez, emberhez méltóbb lenne.

Havas Lujza

Szőnyi Sándor:

A fekete férfiú

Az első pillanatban sem tetszett — gyanús volt, amint megláttam a borbélyszékben. De gondoltam: elfogult vagyok, sőt dühös, mivel megelőzött és most várhatok, míg sor kerül rám. Hallatlan! — füstölögtem magamban — hétfő reggel, fél hét; ez a műhely mindig zsúfolt.

Tűkön ültem a négyszögletes kis széken — korán keltem, mert munkakezdés előtt a hajamat szerettem volna rendbehozatni. A borbélyszékben, ahol sorra kerülhettem, fekete férfi *hevert*. Az ügybuzgó segéd már megborotválta, de a *vendégtől*, láthatóan nehezen szabadult — az hol a nyakát, hol az állát, hol arcának pofacsonti részét, hol meg ajkának környékét mutatta, hogy ott még, bök a szőr, simára hát!

Az öregedő, higgadt segéd nyugalma végtelen, a készsége meg!... akár valami leigázott és szolgaságra kárhoztatott, a bőszítő szeszélyt is hajlandó volt kielégíteni: amint a férfiú ujjával mutatta a gyalulandó helyet, kapta az ecsetet, odamázolt a habból, aztán nekihajolt oldalról, alulról, és a férfiú háta mögül — borotvája hersenve nyesszentette a szőrt.

Ha nem siettem volna, ez a férfiú akkor is felhergelt volna. Hát még, amikor kétségbeesett hím potyka módján, kerekre nyitotta a száját és ujja hegyével, szó nélkül buzdította a segédet, hogy a szája két sarkát is vakarja meg.

A drága idő soha vissza nem térőn elsuhant — a borotva pengése adta rá az áldást, s rám is, jobban már ne veszítsem el a türelmemet. Reméltem: a férfiú pofázmányán hét órára mindenképp elfogy a maradék szőr. Tyű, de vastag bőr lehet a képes felén!

Egy már biztos volt: ma sem vágathatok hajat! Na, majd holnap. Valamennyire megnyugodtam, a férfiút azonban egyre jobban gyűlöltem. Ki fia lehet ez a piperkőc, és hétfőn reggel hova készül, hogy olyan csudásan sima pofát akar? Hisz az annyira csúszós pofát még a legyek sem szeretik! Körüldongják és dühösen épp hogy beköpik — de beköpik!... A jól táplált, pufók sehonnait ki kellene pöndöríteni a szövetkezet vadonatúj székéből és lehordani a sárga földig — menjen már a fészkes fenébe.

De nézzük csak: a fodrász, mint a valamikor díszszemlére vezénylő, donga és egyben pókos lábú lovastiszt a kardját, kését jobb kezében, combja mellé ereszti; roggyantan, de vigyázzba merevedik; gömbölyű nadrágja, akár valami hamutól foltos kályhacső, harmonikásan zsugorodik a köpenye alatt, s torkával lefelé megül széles fejű cipőin — úgy tetszik, kétségbeesetten támaszkodik, le ne kelljen hullania a földre. Kész cirkusz.

Az anyja kiskésit — gondoltam —, ez a férfiú tekintélyes valaki lehet! Férfiú? Pasi... pasas! Valami vélt hatalmasság... afféle föl-

De
hata
a, b
pfázr
erős illat rám rontott és majd sz
orrom. Vigye az ördög, jól fert
férfiú, a pénzéért, miért ne biztos
gát a baktériumok ellen! Most r
nem maradhatott kétségem afel
lami rendkívül fontos ember ü
— olyasvalaki, akinek sokáig fe
radnia a földön. Az ilyesféle
príma talajt kell biztosítani, ki
tudományosan kikísérletezett légl
váló környezetet, örökös jó kedé
mára teremteni, hogy becsülen
ságai tökéletesen kivirágozhass
aztán kedvére és a nemzet — ó
tünk, az a fő kötelességünk, hog
gáljunk —, a nemzet üdvére,
nélkül, szaporodhassék! Minden
jövőért! Minden erőfeszítést az é
dekért!

Nézd, az átkozottat: púdert is
fázmányára! Ez mégis csak sok!
a pimasz fráter engem ugrat! V
ez a férfiú a szövetkezeti borbél
figurája, akin — elsőnek, és é
reggel! — előttünk, világtól eln
részkedésben járatlan tuskók
gazdagsággal mutatják be, hogy
tatlan kultúrlény — potom tíze
és hogyan igényeljen a borbél
ez a helyzet, ki kell mondanom
mi több: ocsmány, piszkos üzleti
kis szocialista társadalom az, am
mi is lehetséges. Ha akadna oly
aki nem tudná, hát jegyezze me
ilyen módszerrel ellenséget is le
Én is, amióta ezt az alakot figyel
kormányzat, illetékes emberek, t
őrei, bóbiskoltok talán vagy...
lankadt volna a valamikor híres,
lem?...

Dühös lettem, szitkozódtam: gy
honnai piperkőc! Hétfőn kora reg
csap ekkora cécót! Tetveket kívá
kára, szívják szaporán belőle az
hiába: hátra volt még a férfiú ha
olajat fújt rá, s hihetetlen buzgalo
gette. Ősi, népművészeti remeklés
a keze nyomán a fekete haj hull
zodott. Bökdöste a fésűvel, ujja
totta és tenyerével gyengéden üt
totta — talán becézte is magában
alatt — talán, de azt nem hallotta
hegye viszont kíváncsiskodóan bú
közül — még majd megnyalja!...

Nem tehettem mást, ámultam é
tem: ez az alak biztosan valami f
tású valaki. Eszembe villant: a se
kérhetett tőle valamit, és a férfiú
ígéretét most szolgálja meg. Istene
náljunk? Úgy látszik, ma is, és mir
a protekció!... Annak, akinek neh
hető, fontos ügye van, tapossa a v
kat, fel a csillagos égig — keresi a
összeköttetést és ahol csak lehet,
Most igen, még zajlanak az egye
telek, a segéd gyereke — miért ne
juk, orvos akar lenni. A munkás
les soraiból kellenek az új értelm
figaró, a figarók...

A férfiú haját meg is kellett —
hullámok hadd szilárduljanak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL
1965 JUL 30.

1021

Dési Huber István: Olvasó munkás

A képekhez
kolni. Bár érti
a munkája u
fáradt ahhoz, h
sen kiállításokr
üdvözöltük nag
Képcsarnok V
ményezését. A
szaki klubja, mely rendszerint tanácskozások színhelye, csaknem két héten keresztül várta az érdeklődőket, helyiségeiben fiatal alkotó művészek rézkarcaival, olajfestményeivel, akvarelljeivel. A gyárból kifelé igyekvők úgyszólván belecsöppentek a „képek világá"-ba, megismerkedhettek fiatal képzőművészek munkáival.

A teremben *Román László*, a kiállítás szervezője fogad.

— Mennyi látogatójuk volt? — az első kérdés természetesen ez.

— Csaknem ezer — válaszolja.

— Ez valóban szép. Bár több is lehetett volna — állapítjuk meg egybenhangzóan. Olyan érzése támad az embernek, mintha egy izgalmas futballmeccsen jó helyzeteket hagynánk ki. Bizonyára jóval több munkást vonz a képzőművészet.

— Jónéhány szocialista brigád csoportosan jött el ide — mondja Román László és fellapozza a vendégkönyvet. A Fémmű Gagarin, a kerékpár III. Lánckerék szocialista brigádjainak bejegyzéseit olvasom. És még sok elismerő, hálás nyilatkozatra akadok.

— A kiállítás a giccs elleni küzdelmünk egyik mozzanata. Egyik módja annak, hogy megakadályozzuk az értéktelen giccsekkel házról házra járó zugárusok sikeres üzleteit. Mindnyájan találkoztunk már velük...

Bólogatok, hogy igen. Sajnos, jóhiszeműek az emberek.

— Egy ismerősünk lepoc
kondiázta otthon a képeink
Akkor határoztuk el a férjen
mel, hogy újakat, értékesek
veszünk. Nem, nem volta
drágák a képek, hiszen rés
letre is vásárolhatók...

H. L.-nét, egy ismerőse cs
bította a valódi művészet fel
Sok ember akad még, akine
ugyancsak segítségre volr
szüksége. Ezért is mondja R
mán László, hogy szeretné
bejáratától ne

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István
KÖZÉRT

1964 DEC 22

EGY MUNKÁSMŰVÉSZ ÉLETMŰVE

Dési-Huber emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

Februárban emlékeztünk halálának 20. évfordulójára, nemrég pedig emlékkiállítása nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában Dési Huber Istvánnak, szocialista munkásfestőművészünknek. A kiállítás 110 olajfestményével, 159 rajzával és 60 rézkarcával teljesebb értékű bemutató, mint 1947 tavaszán az Ernst Múzeumban rendezett első. Hitelesen és meghitten, ugyanakkor reprezentatív tisztességtétellel mutatja meg Dési Huber helyét a magyar nemzeti festészetben, és az egyetemes képzőművészetben. Egyidejűleg híven tanúskodik a munkásművész kifinomult közösségi tudatáról.

Az emlékkiállításon azt is nyomon követhetjük, hogy mi mindent kellett leküzdenie Dési Hubernek, az elszegényedett órásmester fiának, aki gyerekfejjel anya nélkül maradt. Proletársorsban ezüstkovácsoló munkásként, a formális iskolai képzés alkalmaiból kirekesztve, a túlterheltségből származó, s korán jelentkező tüdőbaja miatt fokozatosan gyengülő testi állapotban meglehetősen későn, férfikora delén találta meg a maga egyedülálló dinamikus formanyelvét. Bepillantást enged a kiállítás arra is, hol érezzük betetőzöttnek Dési Huber életművét.

Milánóban és Észak-Itália több városában élt és dolgozott, mint ezüstműves munkás a huszas évek derekán. Ott keletkezett rézkarcai még jobbára csupán részletekbe menő tanulmánymunkák városképekről, emberekről. Hazatérte után 1928-ban szakít ezzel a műfajjal, s áttér a tömörebb költői kifejezőkészséget kívánó linóleummetszésre. Ebben a sokszorosított grafikai műfajban már éretten, önálló szerkesztőkészséggel agitál a munkásosztály érdekében.

Rákoscsabáról naponta jár be dolgozni, és éjszakáit rövidíti meg, hogy belemélyedhessen, és élete fogytáig kutathassa az olajfestés titkait. A napi munka mellett, a pihenés óráiban rajzolt.

Korának úgyszólván minden formakísérletét sorra tanulmányozta, és legbelsőbb élményei alapján alakította ki saját stílusát. Ilyenek a monumentális igényű szénrajzos grafikái: az Önkínzó önarckép (1938), csakúgy, mint leghitelesebb József Attila portréja, Töprengője, Ifjú munkása stb. Valamennyi síkba átfogalmazott kőszobor. Vastag, határoló vonalaik szenvedélyes izzásúak, ott is, ahol természetet jelenít meg. (Budakeszi park, 1936, Budakeszi táj.) Ilyenek még: Viharmadarak, Napraforgós táj, Falusi temetés (1940), és az utolsó szülőföldi látogatásának élményeiről szóló megrázóan szép képei. Legérettebb festményei már-már kitörnek a táblaképi keretből, monumentális sík- és térhatásukkal nagy felületet követelnek.

A Nemzeti Galéria ezzel az emlékkiállítással méltóképpen dokumentálja a szocialista Dési Huber István gazdag életművét.

Nagy Tibor

KÖZÉRT Újság

kerületi KÖZÉRT vállalat belül egy olyan fogyatékoss

Gondos

Kedves ünnepség szính lye volt december 16-án a Fővárosi Tanács épületének egyik első emeleti terme. Huszonöt KÖZÉRT-es tanuló — a Ságvári Endre leányotthon és a Makarenkóról elnevezett fiúotthon lakói, s pedagógusaik voltak a meghívott vendégek, a vendéglátók pedig a KÖZÉRT vállalatok és az Élelmiszerkereskedelmi Iroda képviselői.

Már nyolc éve kedves hagyomány: minden karácsonykor vendégül látják a KÖZÉRT-esek patronáltjaikat, a szülők nélkül, otthonokban nevelkedett tanulóikat. A vállalatok egész évben gyűjtik a pénzt erre a karácsony előtti ünnepségre. Azon fáradoznak, hogy ezen a napon igazán meleg családi körben, jólérezzék magukat a gyerekek, s a felnőttekben, a vállalati dolgozókban ne csak munkatársakat, hanem gondos szülőket, barátokat lássanak.

Az idei karácsonyi ünnepséget talán még az előző éveknél is több gondosság, izgalom, készülődés előzte meg. A vállalatok közel hatezer forintból ruhát vásároltak a gyerekeknek. Meghozzá nem is akármilyen ruhaneműket, hanem mindenkinek a kívánsága szerint. Jóelőre összegyűjtötték a tanulófelelősök, ki mit szeretne, milyen nagyságú ruhákat visel, s bár sok utánajárásba, válogatásba, időbe került, mégis mindenkinek azt vették meg, aminek a legjobban örült.

Izgatottan bontogatták ki a lányok, fiúk a csomagokat. A gondos „pótszülők" valóban a legdivatosabb, legízlésesebb holmikat vásárolták meg számukra, mindenkinek olyat, ami illik az egyéniségéhez. Nagy volt az öröm, a szép ruhák, cipők, ingek láttán, mikor mindenki elrakta a csomagját, leültek a terített asztalok mellé, s elfogyasztották a számukra készített finom uzsonnát. Az ünnepség végén még egy meglepetés várt rájuk: az Édességbolt vállalat dolgozói édességcsomagokkal kedveskedtek a tanulóknak és pedagógusaiknak.

— r —

Meg kell dicsérni...

Az édességbolt 3. számú üzletének egyik kirakata mellett nem tudok úgy elmenni, hogy egy-két percre meg ne álljak gyönyörködni.

Három éve Párizsban, az idén Bécsben, Firenzében, Rómában jártam és volt alkalmam szebbnél-szebb kirakatokat megcsodálni. De ez a kirakat itt, a Mártírok útján megállná a helyét akármelyik világváros belvárosában.

Izléses, elegáns, ötletes és karácsonyi!

Ugy gondolom, ne csak azon bosszankodjunk, ami rossz, legyen szívünk megdícsérni és elismerni, ami jó és szép.

Dr. Simai Gézáné
II., Mártírok útja 51.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1961 APR 3

Dolgozók Lapja

Dési Huber István

...OK LAPJA KULTURÁ...

1021

Munkásfestő a bányászvárosban

A negyedik rend művészete

Dési Huber István kiállítása a Népházban

Azoknak az embereknek a típusához tartozott, akinél az élet és a munka teljesen összeforrt. Ezzel párosult még elveinek tisztasága és az elvek oly fontosak voltak számára, mint a hajósnak az iránytű a nyílt tengeren. Egy ember, aki mindig tudta azt, hogy mit akar, és állandó küzdelemben volt azért, hogy céljait, szándékait kifejezzék megvalósult művei.

Már akkor, amikor a művészpályán elindult, érezte és tudta, hogy műveivel azokról kell szólania, azokért kell harcolnia, akiknek a sorsában osztozik, a kétkezi munkásokért. Róla írta egyik méltatója, hogy nem lépett ki az osztályából, mikor művész lett. Ehhez hozzá kell tennünk, hogy nemcsak, hogy nem lépett ki az osztályából, hanem akkor lett annak igazán gyermeke, mikor művei nyelvén akadozás nélkül el tudta mondani — úgy mint a költő:

„Im itt vagyunk, gyanakvón s együtt,
az anyag gyermekei.
Emeljétek fel szívünket! Azé,
aki fölemeli.
Ilyen erős csak az lehet,
ki velünk van teli."

Az alföldiek a puszta síkon álló magányos fát „őrfának" nevezik. Őr-fának, melyhez a távolból igazodhat az, aki úton van és a cél felé igyekszik. Dési Huber István — míg élt ő maga is — művészete ilyen irányt mutató őr-fa volt, amelyhez igazodni lehetett.

A Népszava emlékezetes és történelmi jelentőségű 1941-es karácsonyi számában tanulmánya jelent meg a negyedik rend művészetéről. Ott írta le — többek közt — az alábbi gondolatot: „A művészet folyamat, s a festő nem képeket fest, hanem a világgal és a világról értekezik. Tehát: megfigyel, észlel, indulatba jön. Számot vet a tapasztaltakkal, eltűnődik a látottakon. Megpróbál az emberekbe nézni, minden esetre magába tekint."

A világgal való értekezésről, az emberekbe nézésről, s az önmagába pillantásról hogyan beszélnek Dési Huber művei? Két művére hívjuk fel különösen a figyelmet ezen a kiállításon, az egyik a Pihenő szénbányász, a másik a Teréz.

A szegényasszonyról festett kép, az első rápillantásra keménynek, ridegnek tűnik. Hosszasan kell nézegetni, barátkozni vele, és akkor kitűnik, hogy nemcsak sajnálkozásra, hanem szeretetre is méltó. Teréz a valóságban egy volt az elesettek közül, a világról nem sokat tudott. De mivel a művész, miközben őt nézte, magába is nézett, és tudta, hogy Teréz egy a sok szegény közül, ha megfesti, úgy kell megfestenie, mint a soknak a képviselőjét, mint jelképet, szimbólumot.

A Pihenő szénbányász képe is ilyen szimbolikus alkotás. A sárgás-barnás árnyalatú, aranyos tónusú képen, a szénfal előtt áll, s kézfejével a homlokát törli az arányos testű, izmos, fiatal munkás. A festő maga persze sohasem járt a bánya mélyén, saját tapasztalata nem volt arról, hogy a tárnában, a szénfalak között lehetséges-e a képen ábrázolthoz hasonló testtartás és szituáció. A képen nem is az a lényeges, hogy mennyire felel meg a valóságnak vagy mennyire tér el attól. A Pihenő szénbányász eszményített alak, valaminek a jelképe, jelkép pedig csakis úgy lehetett, hogy a vásznon, majdnem teljes alakban, gerincét egyenesen tartva, kinyújtózva, felmagasodva, mindenkivel szemben áll! A Pihenő szénbányász így vált a munka — a legnehezebb munka és a dolgozó, teremtő ember szép szimbólumává.

Egy és ugyanazon korszak „szülte" József Attila és Radnóti Miklós költészetét és ennek a kor-anyának volt a gyermeke Dési Huber István művészete is. Minden idegszála e korhoz fűzte őt, — szoros baráti kötelék fűzte a két költőhöz is — és míg élt és dolgozott, mindig eszmények után kutatott! Őr-fa mondottuk róla, és annak, aki tájékozódni kíván és utat keres célpont és követendő példa mostan is művészete.

M. Heil Olga
művészettörténész

kollégáink és becsületes elődeink váll-vállhoz téve harcoltak az elmúlt háborúban. Rosenörn Hangada spanyol író, aki Zamenhof emberségről szóló cikkeiről írt tanulmányt, Madridot védte. Ludvig Renn ismert német író és eszperantista is az ő parancsnoksága alatt harcolt a szabadságért. Hasegawa Teru és Verda Majo japán békeharcosok megszöktek börtöneikből az elmúlt háború alatt, és csatlakoztak a kínai felszabadítókhoz. Alice Herz német származású amerikai írónő például Detroit utcáin nyíltan elégette amerikai nyelven megjelent könyveit, tiltakozásul az agressziók ellen. S ide kívánkozik még a magyar Kalocsay Kálmán megjegyzése is. „A háború kérdésében nem lehetünk semlegesek."

Mi, japán eszperantisták mindannyian tudjuk, hogy küzdelem árán valósítható csak meg a béke. De emlékeztetéssel is lehet és kell is harcolni.

Mi most aggodalommal figyeljük az emberiség útját. S ezt az utat szeretnénk megvilágítani cikkeinkkel. Rádöbbenteni az embereket arra, hogy a béke 22. évében ezelőtt égetett sebek még égnek sokunk arcán, testén, s arra, hogy új borzalmakkal vicsorog ránk egy új háború réme!

S mit is mondhatnék el záradékként, mint azt, hogy: az első atombombától higgyétek el, mi a borzalom!

Fordította: Kátay Antal

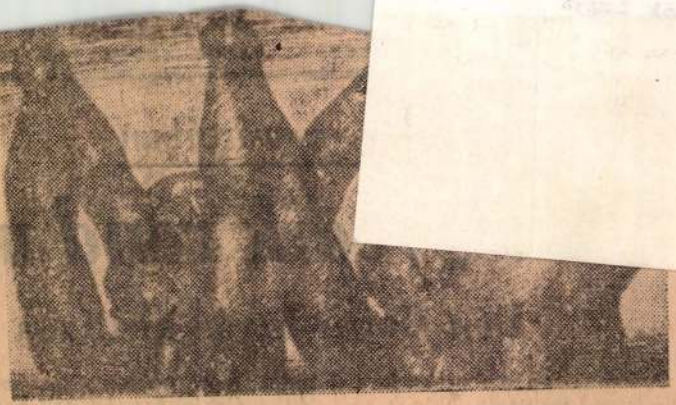

Kerti Károly: Közös erővel.

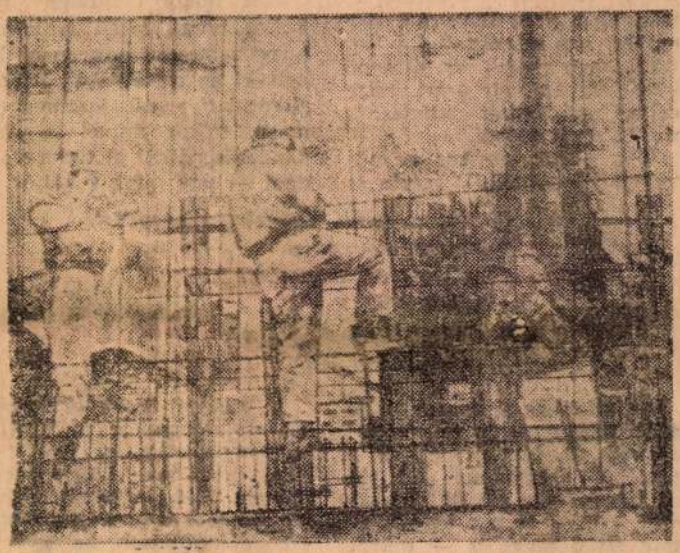

Krajcsirovits Henrik: Építők.

ügyetlen ujjacskái gorombán belevájtak a sajgó, vérző sebbe.

— Ilyet nem követelhet tőlem! — méltatlankodott Fabriczius a duplatokás, beretvált koponyájú érseki irodaigazgatónak.

— Az érsek úr őeminenciájának is ez a határozott kívánsága — mondta az irodanítani! — Maga is megrettent kissé, mikor kimondta, zavartan lehajtotta a fejét. Az irodaigazgató arca hamuszürkére vált a visszafojtott dühtől.

— Vagy vállalja, vagy lemond az állásáról!

Fabriczius habozás nélkül az utóbbit választotta.

Háborgó lélekkel sietett haegés fogta el egyszerre, hogy már a saját házába is betört, a legjobb tanítványát is megmérgezte a zenét is sárbatipró és meggyalázó barbarizmus. Így utasította ki Lujzikát.

Ettől kezdve csak ritkán látták a városban Fabriciust. Bezárkózott ódon házának boltíves szobáiba, csak nagyritkán jelent meg az utcán, kopott bársony zekéjében, felleghajtó köpenyében, hogy némi élelmiszert vásároljon, mert egyedül élt

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber I.-né

KISALFÖLD
1967 ÁPR 11.

AZ ELNÖKI TANÁCS özv. Dési Huber Istvánné elvtársnőnek a munkásmozgalomban, valamint a művészet területén kifejtett sok évtizedes munkássága elismeréseképpen a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta. A kitüntetést Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke nyújtotta át.

sen számítottak arra is, hogy a Gy. Mezőgép, Sopronban is le tudja győzni a megerősödött S. Vasast. Meglepetés a Kapuvár pontvesztése! A mérkőzéssorozatban lassan eltűnnek a felkészü-

Magyar Hir...
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG
1961 APR 11.

KÉT EMBER HELYETT

Születésnapi látogatás Dési Huber Istvánnénál

MÚZEUMKÉNT TARTJÁK SZÁMON már régóta a kitűnő festő volt otthonát, s a tiszteletet és emlékeket ébresztő lakásmúzeumban csendesen él, mint a legtöbb híres ember özvegye, Dési Huber Istvánné.

Látszólag mindez szabályszerű. Szabályszerű, hogy a kapu mellett emléktábla hirdeti a kitűnő proletárművész nagyságát, természetes, hogy a harmadik emeleti lakásban az elhunyt alkotó képei megtöltik a falakat, hogy a bútorok, a kedvenc reprodukciók és szerszámok jelenlétét idézik, a Kossuth-díj asztalközépen fekvő diplomája pedig megbecsülését. Magától értetődő, hogy diákok és művészetkedvelők járnak a lakásba tanulni és emlékezni, s hogy a törékeny özvegy finom, eleven előadásokat tart férjéről. Mindez hasonló esetben így szokott történni.

Rövid beszélgetés után azonban — ezt a kezdetben suttogó, majd mind hangosabb gyermeklátogatók érzik meg leghamarabb — kiderül, hogy a műtörténeti hangulatú környezet ellenére, van valami szabálytalanul s egyszersmind megnyugtatóan eleven ebben a ferencvárosi múzeumlakásban.

A vendéglátó ugyanis — ezt tapasztalnia kell minden látogatónak — nemcsak egy kitűnő művész özvegye, avatott lelkű emlékőrzője, hanem ettől a szép hivatásától függetlenül is tiszteletre méltó, élő, eleven egyéniség. A nyilvánosság előtt csak a művész élettársaként szerepel — maga törekszik erre csendes szerénységgel —, pedig, ha nem Dési Huber Istvánnénak hívnák, akkor is figyelnénk rá, és szeretnénk.

Tisztelnénk benne, tiszteljük benne a nagyszerű, harcos embert. A régi kommunistát, aki fiatal lányként, alighogy elvégezte a középiskolát, már részese volt az első magyarországi banksztrájknak, s akinek többszörösen bűnhődnie kellett forradalmi gondolataiért és cselekedeteiért. Tiszteljük a forradalmárt, aki megismerte a harmincas évek börtöneit, aki illegális pártmunkát végzett a legsötétebb években is.

Hogy mit jelentett a Horthy-korszakban a kommunista művész Dési Huber István társának lenni, arról már tudunk egyetmást a párt- és művészettörténetből is. Arról azonban nagyon keveset, mi mindent tett azután, hogy férje 1944-ben meghalt. Ma, amikor születésnapját és kitüntetését ünnepeljük, köszöntése alkalmával emlékezzünk egy kicsit erre.

EMLÉKEZZÜNK ARRA, hogy — így mondja — valójában csak a felszabadulás utáni, nyugodtabb napokban mérhette fel teljes gyászát, addig egy percre sem tudott magára maradni a tragédiájával. Üldözötteket mentett, kommunistákat és nem kommunistákat, illegális lakást tartott fenn és hamis papírokat szerzett a rászorulóknak, pártiratokat sokszorosított és terjesztett 1944-ben, ezért nem maradt alkalma a tépelődésre, kétségbeesésre. Pedig gyásza sokszoros, szinte embertelenül nagy volt. Alighogy férjét eltemette, néhány hét múlva ismét gyászolnia kellett egy festőt, a mártírhalált halt Sugár Andort, a bátyját. S még el sem temethette magában művészeit, amikor elpusztította mellőle idős édesanyját is a fasiszta népirtás — néhány hét alatt mindenkit elpusztított körüle a kor. S mégis volt ereje a kommunista Dési Huber Istvánnénak a kommunista munkára.

A felszabadulás után, mint akkor minden kommunistára, új munka, rengeteg új feladat várt őrá is. Szervezte a nőmozgalmat a Ferencváros legnyomorúságosabb proletárnegyedeiben, s a munkáscsaládok sorsával törődve törődött az új magyar művészettel is. A képzőművész-szakszervezet munkatársaként nehéz munkával üveget szerzett a műtermeknek, ennivalót a családoknak, festéket a művészeknek.

S még később — szűkszavú felsorolás marad csak ez az ismertetés is — végre ott dolgozhatott egy évtizedig, ahová három évtizeden át vágyott: a gyermekek között. Nevelőotthont alapított és vezetett a szocialista gyermekvédelem egyik legelső és leglelkesebb munkása volt, szervezett, dolgozott, tanult, s közben kallódó életeket mentett. Nevetve meséli, hogy csaknem negyven évvel középiskoláinak elvégzése után, talán a legidősebb vizsgázóként szerzett pedagógus-oklevelet. Ennek köszönheti, hogy mégis többen ismerik önmagáért, mint gondolnánk, hogy a híres művész özvegyét ma fiatal kalauzok és ügyvédek, emberré vált emberek nevelőjükként szólítják meg és tisztelik.

IGAZ, KÖZBEN IS MEGMARADT „eredeti" hivatása mellett. Az első részletes írás, amelyből Dési Huber István pályáját a felszabadulás után megismerhette az érdeklődő Dési Huber Istvánnéé volt, s az utolsó munkák egyikét, a máig egyetlen, részletes és alapos Dési Huber-könyvet néhány éve ugyancsak ő írta. Évtizedek óta gyűjti a két szeretett művész — férje és Sugár Andor — kallódó alkotásait, emlékeit, dokumentumait, segíti a művészettörténeti munkát, részt vesz művészetük népszerűsítésében. S közben — már nyugdíjasként — továbbra is gyereksorsokkal törődik, mozgalmi munkát végez, ír, kihasználva csodálatosan frissnek maradt minden energiáját.

A festő volt otthonát már régóta múzeumként tartják számon. De a múzeumlakást élettel tölti meg egy finom, művelt, munkaszerető asszony, aki legalább két ember helyett dolgozik évtizedek óta: társa és tanúja egy forradalmár alkotónak és ő maga is forradalmár.

Két nagyszerű emberre való munkát végez.

R. Gy.

*

Özv. Dési Huber Istvánné kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa özv. *Dési Huber Istvánné* elvtársnőnek a munkásmozgalomban, valamint a művészeti területen kifejtett sok évtizedes munkássága elismeréseképpen a *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetést adományozta.

A kitüntetést *Dobi István*, az Elnöki Tanács elnöke nyújtotta át. Jelen volt a kitüntetés átadásánál *Kiss Károly*, az Elnöki Tanács titkára, *Óvári Miklós*, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője és *Aczél György*, a művelődésügyi miniszter első helyettese.

Divatpresszó — 15 ezer vendéggel

Nemzetközi divatbemutató a Kisstadionban

(Tudósítónktól.)

A *Fővárosi Ruházati Bolt Vállalat* a jobb áruellátás, a vásárlók szélesebb körű tájékoztatása és a rugalmasabb kereskedelem érdekében már eddig is jelentős kezdeményezésekbe fogott. Legutóbb például, márciusban lengyel, NDK-beli partnereivel nemzetközi divatbemutatón vett részt a Német Demokratikus Köztársaság hat városában. Ezt az alkalmat nemcsak arra használták fel, hogy megismertessék az NDK lakosságát a magyar divattal, hanem arra is, hogy *bővítsék a hazai áruválasztékot.* A Lipcsében folytatott tárgyalások alapján, a *Konsumex Külkereskedelmi Vállalat* közreműködésével mintegy 6000 méter különleges női kabátszövetet és 1900 csipkeszövetből készült kisestélyit és menyasszonyi ruhát vásárolt.

A nemzetközi divatbemutató-sorozat most *Budapesten* folytatódik. A Ruházati Bolt Vállalat, a lipcsei *Lucy Kaiser-cég,* valamint a varsói *Leda Dom Mode* áruházzal közösen divatparádét rendez az idei tavaszi-nyári ruhakülönlegességekből. S hogy a bemutatót színesebbé tegyék, a *ruhaparádén a Kisstadionban* nagyszabású vidám, zenés műsort adnak, *Divatpresszó* címmel.

A divatbemutatón 15 ezer vendég vehet részt.

ha szép otthonába

omózott

szőnyeget vásárol

I BOLTOKBÓL

NYAKKENDŐVEL MINDIG ELEGÁNS!

CSÍKOS A DIVAT

Műselyem nyakkendő 17—26,— Ft-ig

Tisztaselyem nyakkendő 50—65,— Ft-ig

Teritál nyakkendő 59,— Ft

Most a legdivatosabb nyakkendők között válogathat

jazzok. Részletek. 13.03: Szép versek 1966. 13.18: Tánczene. 13.54: Kórusmű sor. 14.22: Vakarcs. Rádiójáték gyermekeknek. 15.10: Üzemi postánkból 15.15: T. Bergenza és Th. Adam énekel. 15.45: Könnyűzene. 15.59: Közgazdaság. 16.04: Rádióiskola. 17.15 Magyar nóták. 17.39: Tudósaink fóruma. 18.01: Könnyűzenei híradó 18.31: Basilides Mária énekel, Bartók Béla zongorázik. 19.30: A Szabó család. 20.00: Népi zene. 20.25: Pesti menazséria. Molnár Ferenc írásaiból. 21.10: Szimfonikus hangverseny. 22.57: Könyvismertetés. 23.06: A cigánybáró. Részletek. 0.10: Éji zene.

PETŐFI RÁDIÓ

10.00: Tijardovics operettjeiből. 10.30: Rendkívüli eset. Bűnügyi rádiójáték. 11.25: Olasz muzsika. 11.50: Sok a kuruc. 12.00: Mezei patika. Népdalmeghosok, figyelem! 13.30: Dvorzsák: A kísértet-menyasszony. Kantáta. 20.15: D. Dille: Bartók I. zongoraversenye. 20.45: Színház-, film- és képzőművészetkritikai műsor. 21.05: Haydn-hangverseny. 22.00: A századforduló operáiból.

TELEVÍZIÓ

Iskola-tv: 8.05: Orosz nyelv (ált. isk. VI. oszt.). 9.00: Környezetismeret (ált. isk. IV. oszt.). 9.55: Kémia (ált. isk. VII. oszt.). 11.10: Történelem (ált. isk. V. oszt.). Ismétlések: 13.35: Orosz nyelv. 14.30: Környezetismeret. 15.25: Kémia. 16.20: Történelem. 17.28: Magyar Hirdető. 17.40: Százak kallódnak el... (közvetítés a Pápai Mezőgazdasági Technikumból). 18.10: Hírek. 18.15: József Attila verseiből (ism.). 18.45: Esti mese. 18.55: Beszélgetés Nógrádi Róberttel, a pécsi Nemzeti Színház igazgatójával. 19.05: Casona: A portugál királynő (közv. a pécsi Nemzeti Színházból). Kb. 20.05: TV Híradó. Kb. 21.10: Új könyvek. Születésnapi ünnepség (rajzfilm). Kb. 22.05: TV Híradó, 2. kiadás.

A budapesti színházak mai műsora

Operaház: A nürnbergi mesterdalnokok (Wagner-ciklus, A-sorozat, 5. előadás, 6). **Erkel Színház:** Három a kislány (1. bérlet, 7. előadás, 7). **Nemzeti Színház:** A bűnbeesés után (7). **Katona József Színház:** Kiáltás (7). **Madách Színház:** A mi kis városunk (7). **Madách Kamaraszínház:** A bolond lány (7). **Vígszínház:** A néma levente (7). **Ódry Színpad:** Szünnap. **József Attila Színház:** Kilenckor a huliámvasútnál (C-bérlet, 5. előadás, 7). **Thália Színház:** Mocorgó (7). **Fővárosi Operettszínház:** My fair Lady (7). **Bartók Gyermekszínház:** Én, Varga Katalin (du. 3). **Egyetemi Színpad:** Századunk kamarazenéje III. (fél 8). **Vidám Színpad:** Nyugalom, a helyzet változatlan (fél 8). **Kis Színpad:** Férjvadász (fél 8). **Állami Bábszínház:** Kaland a Venuson (de. 10). Irány az ezeregyéjszaka! (du. 3). **Kamara Varieté:** Sztrip 10 (6 és fél 9).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1957 APR

MUNKA

Derkovits Gyula

1021

DERKOVITS GYULA (18 perc, színes)

A film Derkovits Gyula művészi fejlődését, annak három korszakát mutatja be. Érzékelteti Derkovits művészi útkeresésének változatosságát és ellentmondását; bemutatja az életet megismerő művész korszakot ábrázoló műveit, a forradalmi Dózsa-sorozat születését és végül a forradalmár festő legjelentősebb alkotásait. Elsősorban a Derkovits Gyuláról szóló előadásokhoz, de a XX. század magyar festészetéről szóló általános művészeti előadások szemléltetésére is kiválóan alkalmas; található az Ism. Filmtárban és a megyei filmtárakban.

A 100 m-es síkfutás részvevői
a cél előtt . . .

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 SZEP 21

Komárom megyei

Dési Huber István

mények o hírek

— Gazdagnak ígérkezik Tatabánya őszi kiállítási programja. Októberben a Magyar mesterek című összeállítás második részével, kisplasztikákkal és grafikákkal ismerkedhetnek a nézők. Novemberben Dési Huber István emlékkiállítását, decemberben a fiatal magyar képzőművészek tárlatát rendezi meg a városi tanács és a Népház.

4021

7. Ebszőnyb.	19	9	4	6	28:20	22
8. Tokodi Ú.	19	8	5	6	28:22	21
9. Tb. Építők	20	9	3	8	30:28	21
10. Tb. Vasas	20	7	7	6	20:19	21
11. Marógép	19	3	5	11	13:25	11
12. T. Textil	19	3	4	12	18:34	10
13. Csolnok	20	3	3	14	14:46	9
14. Dunaalmás	19	2	2	15	18:63	6
Oroszlány II	22	16	2	4	73:21	34
MIM Vasas II	20	8	3	9	42:37	19

M.I.

Dési Huber István (Nagyenyed, 1895. febr. 6. -- Budakeszi, 1944. febr. 25.): festő, grafikus, Kossuth-dijas 1958, posztumusz. Nehéz otthoni körülményei korán a legkülönfélébb fizikai munkák végzésére kényszeritették, nig végül ügyvédi irnok lett Désen. Az I. világháboruban sulyos tüdőbajt szerzett. A háboru után ugyancsak Désen, apja mühelyében arany- és ezüstmüvességgel foglalkozott. Ekkor kezdte el a rajztanulást Szopos S. festő vezetésével. Pestre kerülve esténként az Iparmüvészeti Iskolát, majd a Podolini-féle szabadiskolát látogatta. 1924-től Olaszo.-ban, különböző gyárakban ezüstmüvesként dolgozott. Alkalma nyilt Milánó, Firenze, Róma, Velence képtárainak megismerésére, Torinóban és Firenzében kiállitást is rendezett. Krón B.-tól elsajátitotta a rézkarc-technikát. 1927-től ujra Bp.-en élt. A KUT tagja lett, s részt vett az illegális kommunista mozgalomban. 1927--28-ban a Negyedik rend cimmel linoleumnetszet-sorozatot készitett.

1934-ben egy sarló_kalapács képe miatt letartóztatták, Pécsett raboskodott, s a börtönben kiujult betegsége. A 30-as évek végén festett müvein erősen érezhető a kubizmus hatása. Minden nagyar festőtől tanult, de senkinek

Ma

sen szegődött követőjéül. 1930-ban Kovács Ákos szalonjában, 1932- és 1938-ban az Ernst Muz.-ban, 1941-ben uo., akkor Almásy-Teleki Müintézet volt gyüjteményes kiállitása. 1947-ben ugyancsak az Ernst Muz.-ban rendezett emlékkiállitást müveiből, 1948-ban a § kör állitotta ki rézkarcait, 1949-ben Pécsett, 1956- és 1959-ben, majd 1961-ben ismét Bp.-en volt müveiből emlékkiállitás. 1957-ben a Mücsarnok Forradalmi Művészet kiállitásán szerepeltek müvei. 1944-ben elnyerte a Szinyei Társ. nagydiját. A müvészetről c. könyve Bp., 1959 festményeihez és grafikájához hasonlóan az elnyomottak osztályálláspontjára helyezkedő müvész-szemléletét tükrözi. — Irod. Kállai E.: D.H.I. festményei (Magyar Művészet, 1938); Komor A.: D.H.I. (Tér és forma, 1943); Bortnyik S.: D.H.I. (Miroir, 1948); Rabonivszky M.: D.H.I. emléke (Szabad Művészet, 1947); Oelmacher A.: D.H.I. (Szabad Művészet, 1954); Sas J.: D.H.I. emlékére (Uj Irás, 1961. 7.sz.). — Szi. Radnóti M.: Nem birta hát ... (Bp., vers).

Dési Huber István festő, grafikus

Magyar Életrajzi Lexikon

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dési-Huber István
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1965 OKT 17.

1021

„A férjem nagyon szeretett dolgozni"

Beszélgetés Dési-Huber István özvegyével

Az idő nem múlik el nyomtalanul. Az özvegy arcán is meglátszik, hogy a gyorsan elrohanó éveknek gyakrabban voltak terhes utasai, mintsem kegyeltjei. Szerény, egyszerű asszony és éppen ebben van valami megkapó, ami férjét, a nagy magyar proletár festőt, Dési-Huber Istvánt idézi.

Megkülönböztetett tisztelettel és szeretettel fogadták Nyírbátorban a múzeumi hónap megnyitóján, ahol ez alkalommal férje műveit kiállították. A fővárosból jött kedves vendéget neves emberek, művészettörténeti kutatók, fiatal festőművészek vették körül. Érthető a kíváncsiság: hogyan élt, dolgozott a nagy művész?

„A férjem nagyon szeretett dolgozni" — mondta mély meggyőződéssel, hiszen ő nem csak felesége, hitvese, munkatársa is volt a művésznek. Elkísérte útjára, megosztotta vele az akkori művészélet gondjait, bajait. Dési-Huber eredeti foglalkozása — ahogy az özvegy mondja — *„ezüstkovács"*. Vezetőségi tagja volt az akkori Nemesfém Munkások Szakszervezetének. Hovatartozását nem csak a művészetben, hanem tetteiben és írásaiban is kifejezésre juttatta.

Súlyos betegsége is arra késztette, hogy érdeklődése a fizikailag könnyebb festészet felé irányuljon. És *„...dolgozott betegen is, mert mindig arra gondolt, hogy az ecset minden percben kieshet a kezéből."*

Szüksége volt a megértő, mindenkor segíteni kész élettársra. Elkísérte Bátorligetre is, ahol sokáig dolgozott. Itt készültek a híres Fedics-képek, a bátorligeti táj és a bátorligeti gémeskutak. *„Akkor jártam Nyírbátorban először* — emlékezett vissza. — *Persze csak átutazóban. Innen zötyögő szekéren mentünk ki a mostani rezervátumba. Nagy változások vannak itt azóta. Ez a múzeum is csak nemrégen létesült. Ilyen gazdag anyaggal nem sok város rendelkezik. S ha már úgy is rövidesen várossá fejlesztik Nyírbátort, mert ezt is hallottam* — jegyezte meg — *akkor kultúrközponttá kell tenni".*

Budapesti lakásának falai sűrűn tele vannak férje festményeivel, de maradt még bőven a szekrényekben, fiókokban is. Hogy mennyi? Ki tudja? *„Még nincsen mind nyilvántartásba véve... Egy Fedics-fej például egy barátnőmnél van. Neki ajándékoztam. Ha tudtam volna, hogy ennyi helyet biztosítanak itt a tárlatnak, magam is hozhattam volna még egy pár képet."*

Dési-Huber saját képeit sohasem rakta ki a műteremben. A falakat nagy festők műveinek reprodukcióival díszítette. *„Az volt számára a legnagyobb ajándék, ha valaki ilyennel lepte meg".*

Két fiatal megyei művész meghívta a későbbi időpontban Nyíregyházán rendezendő tárlatra. *„Nagyon szívesen eljövök — válaszolta. — Ha Pesten járnak és ráérnek, feltétlenül keressenek meg. Szívesen megmutatom férjem vázlatait, rajzait is".*

A nagy proletár művész özvegye nem csak férje hagyatékának gondos ápolója, emlékeinek őrzője, hanem közéleti ember is. Lakása nyitva áll férje barátai, kortársai előtt ugyanúgy, mint a jelenkor művészei előtt. Fiatal művészek adnak otthonában találkát, még a festészet iránt érdeklődő gyerekek is felkeresik. Nemrégiben egy úttörőcsapat kérte meg, hogy felvehessék a Dési-Huber nevet.

Amit életében nem érhetett meg a nagy magyar festő, azt halála után pótolja az utókor.

Tóth Árpád

Olvasó nő (1938)

szükséges anyagot és társadalmi munkában beszerelték a villanyt. Addig is agregátort állítottak be, s azzal fejlesztették az áramot. A növendékek és felnőttek együttesen építették ki a vízvezetéket, s így lehetőség nyílt a rendszeres tisztálkodásra. A kisiparosok saját felszerelésükkel segítették az iparitanuló-képzést. A posta jóvoltából telefonösszeköttetés jött létre a telep és a község között. A kezdeti anyagi nehézségeken társadalmi adakozások és külföldi segélyezések segítették át az intézményt.

A felújítások mellett természetesen megkezdődött az élet is a telepen. Június közepén érkezett meg az első hat főből álló gyermekcsoport. Ezután egymást követték a kisebb-nagyobb csoportok, s lassan benépesült a tábor. Év végére a létszám már 230-ra emelkedett. Kialakult az a kedves szokás, hogy az újonnan érkezőket a régiek virágokkal és csokoládéval fogadták. Utána mindenkit új ruhába öltöztettek. Ezzel jelképesen is igyekeztek azt a benyomást kelteni, hogy ott új élet kezdődik.

Amikor az első 50—60 lakó már együtt volt, felvetődött a kérdés, hogy gyermekfalunak, vagy gyermekvárosnak nevezzék-e el a telepet. A lakók egységesen a gyermekváros elnevezés mellett szavaztak, s vállalták e névvel járó nehézségeket, gondokat. Maguk közül megválasztották a polgármestert, létrehozták a bíróságot, s az alakuló ülésen kidolgozták és elfogadták a gyermekváros törvényét, amely így hangzott: Becsüljük, szeressük és segítsük egymást; a játszó és munkahelyet nem hagyjuk el bejelentés nélkül; saját és társaink egészségét, testi épségét veszélyeztető játék és foglalkozás tilos; nem szidalmazzuk és nem mérgesítjük egymást, sem nevelőinket, s nem árulkodunk; az iskolai és műhelymunkát szorgalmasan és becsületesen végezzük; ruhánk, testünk, ágyunk, otthonunk és beszédünk tisztaságára ügyelünk.

Kialakították a jutalmazás és büntetés módjait. Az előbbiben hét, az utóbbiban kilenc fokozatot állapítottak meg. Azok a gyerekek, akik a törvényt nem tartották meg, gyermekbíróság elé kerültek, s a tanúk és vádfegyelmezett magat
kal.

A szervezési
mellett nagy gondot
a gazdasági problén
oldása, a tanulók
mel, ruhával való
A gyermekváros me
ramszáz holdas ga
alakítottak ki, ahol
vénytermelés mellett állattartással, ezenbelül sertés, tehén és nyúltenyésztéssel is foglalkoztak. Arra törekedtek, hogy megteremtsék a gazdasági önállóságot húsból, tejből, zsírból és a legfontosabb mezőgazdasági termékekből. Létrehozták a gyermekváros termelő, beszerző és értékesítő szövetkezetét, amely jóváhagyott alapszabály szerint működött. A jó gazdálkodás eredményeként a termésátlaguk jobb volt, mint az egyéni gazdáké, s a teljes önállóságtól nem voltak messze.

A hároméves terv beruházásaiból 100 000 forintot kapott a gyermekváros. Ezt az összeget a műhelyek berendezéseinek kiegészítésére bővítésére, iskolai szertárak és tanszerek beszerzésére használták fel.

Közben a pedagógusok azon fáradoztak, hogy minél jobb eredményeket érjenek el. A gyenge számolási készség fejlesztésére bevezették a kombináció számtábla használatát. Ennek volt köszönhető, hogy a megyei számtanversenyen szép eredményeket értek el a tanulók. Az 1948—49-es tanév befejezésével a gyermekváros elnyerte a Népjóléti Minisztérium vándorzászlaját. Az országos iskolai versenyen a „nevelj jobban" mozgalom keretében az iparitanuló-iskola a 3., az általános iskola a 6. lett. Az énekkar 1947-ben fellépett a budapesti rádióban. Ugyanez évben megnyerték a mezítlábas labdarúgó-bajnokságot. 1948 nyarán először voltak úttörők üdülni. Hetven gyerek két hetet töltött a dunavecsei szigeten.

1949 végén a gyermekvárosnak eredményekben, sikerekben gazdag szakasza zárult le. A telepet más célra kellett átadni. Megkezdődött a kutatás otthon céljára alkalmas épület után. Az alcsuti hercegi kastély megfelelőnek látszott, s a gyermekváros tulajdonába került ősparkjával együtt. Az 1949-es nyávés volt a foglalkozási
terem. Különösen az első év volt nehéz. Az 1949—50-es tanévet a szabadban fejezték be. A tanulók Tarzán iskolának nevezték el a fák alatt kijelölt „tantermeket".

Több szervezeti változás történt. Felsőbb utasításra az iparitanuló-képzést megszüntették, a felszerelést elvitték. Nem volt lehetőség mezőgazdálkodásra sem. A tanulók éveken át a nyári szünidőt a helyi termelőszövetkezetben és egyéneknél töltötték. Megszüntették az otthon és iskola vegyes jellegét. A lányokat Sopronba vitték, s onnan pedig a fiúk kerültek Tiszadobra. A gyerekseregnek nagyrésze kicserélődött. De a nevelők is gyakran váltogatták egymást. Az 1955/56-os tanév ben újabb változás történt. Az intézményt túlkoros otthonná nyilvánították. A rendeskorú gyerekeket elvitték, s helyükbe olyanok kerültek, akik valamilyen oknál fogva az iskolai oktatásban lemaradtak hasonló korú társaiktól. Ezek a gyerekek minden cél és elgondolás nélkül ültek az iskola padjaiban. Sem tanuláshoz, sem munkához nem volt kedvük — utóbbira otthonon belül lehetőségük sem.

1956-ban ünnepelte az otthon 10. évfordulóját. Ez nagy esemény volt az intézet történetében. Az ünnepségeken részt vettek a gyermekváros régi növendékei is. Kölcsönösen számoltak be egymásnak életükről, munkájukról, terveikről, vágyaikról. Már ez esemény előtt, de még inkább a találkozó tapasztalatai alapján felvetődött a tanulók helyzetének rendezése. Célt, értelmet kellett adni az intézetben eltöltött időnek. Így született meg a döntés, hogy ismét megkezdik az iparitanuló-képzést.

1957-ben a cipész, asztalos, kőműves, és mezőgazdasági kovács szakmákban indult meg az oktatás. Később a kovács helyett a lakatosipari képzést honosították meg. Még ez évben megkezdték a mezőgazdasági szakmunkásképzést is zöldségtermelési és kerté-

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

1956 AUG 18.

IRODALMI ÚJSÁG

610

Egy elfelejtett évforduló

Hivatalos elismerésben sohasem nem volt része, az állami sikert nem ismerte, élete és művészete eggyé vált a munkásmozgalommal. A nyomor, a nélkülözés, a mindennapi kenyérért folytatott keserves küzdelem — ezüstműves volt — aláásta egészségét, de nem törte meg mindig bátor állásfoglalását. Noha alaptónusa sötét, ritmusa nyugtalan, izgatott — egész életműve mégis a maga helyét a társadalomban megtaláló — és büszkén vállaló — művész harmóniáját tükrözi.

Tizenkét éve, hogy meghalt; tavaly lett volna hatvan éves. Bár dátumokhoz kötött emlékkultuszunk a tizes számrendszerre épül — e két évfordulóról mégis megfeledkeztünk. Pedig Dési Huber István „élete, ha van élte még egy, a proletár utókoré!"

Nem szakmám a képzőművészet. A lakásom azonban tele van képekkel. És a fő helyen, az íróasztal fölött, egy nagy Dési Huber-olaj: József Attila és Illyés Gyula.

1940 végén vagy legkésőbb 1941 elején készülhetett, három előtanulmány-jellegű — bár önmagában befejezett — mű után.

Sokat és sokáig dolgozott a képen. Időnként elővette, majd újra félretette; nehezen boldogult vele. Egy élőt, egy halottat és egy súlyos mondanivalójú hátteret — képet a képen — akart egységes kompozícióba foglalni. Illyés az előtérben ül, térdén nyitott könyv, mögötte József Attila. A falon egy korábbi az ostrom alatt elveszett Dési Huber-kép a Pusztába kiáltott szó kicsinyített mása, amely csak így, háttérként maradt meg: kietlen, kopár szántóföldön kucsmás parasztember áll és valahová nagyon messzire kiált; a földek szélén magányos kis házacska, az égen vihartól vemhes, haragos felhők.

Dési Huber Istvánnénál, a festő özvegyénél jártam a napokban. A ferencvárosi bérház falán kopott márványtábla, rajta megfeketedett bronzplakett, a lakásban festmények és reprodukciók légiója. Egy dobozból előkerül az én képem fénykép reprodukciója is, hátlapján tintával írt sorok, a festő kezeírása: „A kép színben a következő: a háttér kékeslila, amiben sárgák, rózsaszínek, zöldek és barnák mozognak; az arcok sárgák és barnák. Illyés Gyulán az ing világoskék, a nadrág zöldesszürke, József Attilán kékeszöld ruha, a pohár vörös, az asztal sárga, a könyv fehér. Hátul a kis ház is fehéren csillan fel, a kiáltó paraszt vöröslila. Az egész kép a tört színekre épül. Sok benne a szürke, de a szürkében mindenütt hideg lilák, kékek, meleg sárgás-vörösek nyugtalankodnak, amit itt-ott rózsaszínek és zöldek kapcsolnak összse."

A festőről beszélgetünk Dési Hubernéval, egyetlen említésre méltó felszabadulás utáni kiállításáról és a Szépművészeti Múzeum raktárában heverő képeiről, meg arról, hogy legközelebbi ötlet osztható évforduló csak 1959-ben lesz. Bartókra fordul a szó, és Dési Huber festményére, a *Keserves*-re. „Azt szeretném megvalósítani a képzőművészetben, amit Bartók csinált a zenében" — mondta erről a képéről. Elmenőben még egyszer megnézem a ház falán a viharvert táblát. „Dési Huber István, a munkásosztály nagy festője, e házban lakott. Halálának ötéves évfordulójára állította ezt az emléktáblát Budapest közönsége. 1949."

A tábla alatt üres kampós szög: valamikor talán virágcsokrokat és koszorúkat tarthatott.

Liebner János

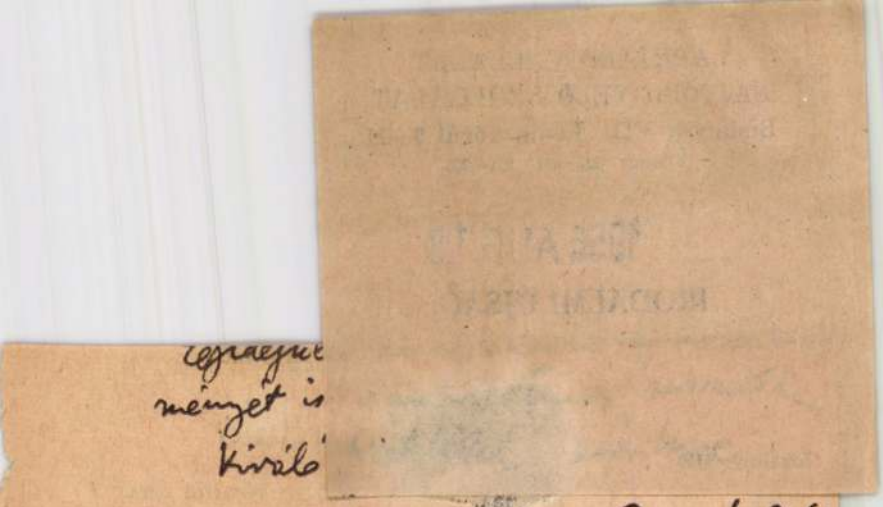

Bartók Béla

Hamlet: „A keservét! azt hiszitek, könnyebb énrajtam játszani, mint egy rossz sípon?"

Az utas egyedül szállt fel a budai végállomáson a járat utolsó kocsijára. A kalauz lezökkent vállal ült a sarokban és űrlapjaival bíbelődött. Mire a kocsi beér a remizbe, az űrlapok mind rendben lesznek, a kalauz leszámol és üres táskával indul haza az éjszakában. Az utas a kalauz életére gondolt, arra, hogy ennek a kalauznak talán már nem jut villamos, és arra, hogy a jeges embernek otthonában van-e jég. Aztán felszállt egy fiatal pár. Nem voltak se szépek, se csúnyák, csak fiatalok. Kint álltak a peronon, a fiú izgatottan magyarázott, a lány elfordított fejjel hallgatta. A fiú arckifejezésében volt valami, amiről az utas arra következtetett, hogy a lány sír. A lány csakugyan sírt. Ez már a következő megálló előtt kiderült, amikor a lány befelé fordult, hogy a felszálló utasok ne láthassák. Ebben a pillanatban egy forduló autó reflektorfénye ráhullott az arcára. Keservesen, tehetetlenül sírt, mint egy kislány, aki elveszett a tömegben. De aztán újra félhomály lett, a lány zsebkendőt vett elő, sok volt a felszálló és a fiatalok eltűntek a fejek és vállak mögött.

A kocsi nyomban megtelt, s az utas üres tekintettel bámult ki az éjszakába. A félhomályból másodpercnyire kiemelt síró arc megindította. Néhány megállón át tűnődött. Szerette volna hinni, hogy valami kis szerelmi pörpatvar, amely után gyorsan kibékülnek és karonogva mennek haza: de érezte, nem erről van szó.

A kalauz hangja hallatszott most: „Tessék átadni egy ülőhelyet!" Az utas felnézett. A fiatal pár jött be a kocsiba, s a sírástól duzzadt ajkú asszonykának épp az ő páholyában jutott hely. Ott ült vele szemben és nyiszlett kis karikagyűrűjén babrált idegesen. Hetedik hónapban lehetett. Férje elszánt arccal nézett el az emberek feje fölött.

Később többen leszáll is leülhetett az ass de a csöndes kocsiban ner tek. A körútnál erősen ka ság szállt fel, a részegs vágyó stádiumában és zaj nyékában a pár halkan kezdett. Az utas akaratla pott néhány szófoszlányt, mint a periszkóp a tenge elárulták, milyen irányba a mondatok az ismeretle rok mélyvizeiben. „Áth motyogta az asszonyka. személyzetiből" — felelte Többször felbukkantak a ból más periszkópok is; á derlapok, rosszindulatú K ves besorolások, kettészak nok. Kis csend volt, majd lehajtotta a fejét és tiszt volt egy mondata: „És én dül szüljek Pesten." Kör ború hasára hulltak.

Az utas sietve leszállt, vagy négy állomásnyit k utaznia. Rágyújtott és ró utcákat. Gondolatban rés gigélte az ismeretlen fiat sát és beszorozta előbb e tízezerrel. Megelevenítet számára Kovácsot a szem őt is beszorozta tízezerre egy csodatevő angyal szá rong utca közepére, csak rése lett volna: Hívjon ö gyal nagygyűlést az össze részvételével, s ő majd b juk. Gondolatban már ot emelvényen, s miközbe léptei öblösen visszhangz halt utcán, mondta a bes

„Na, most itt vagytok személyzeti párkák, ti pap nemtők, ti sorsok kormá szélgessünk az emberekről mélyzeti anyagról": embe beosztottakról: emberekrő tokról, véleményezésekről lékokról, hanem emberekr

(Gondolatban egyre jobb

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

VALÓSÁG

1965 — 9

1021

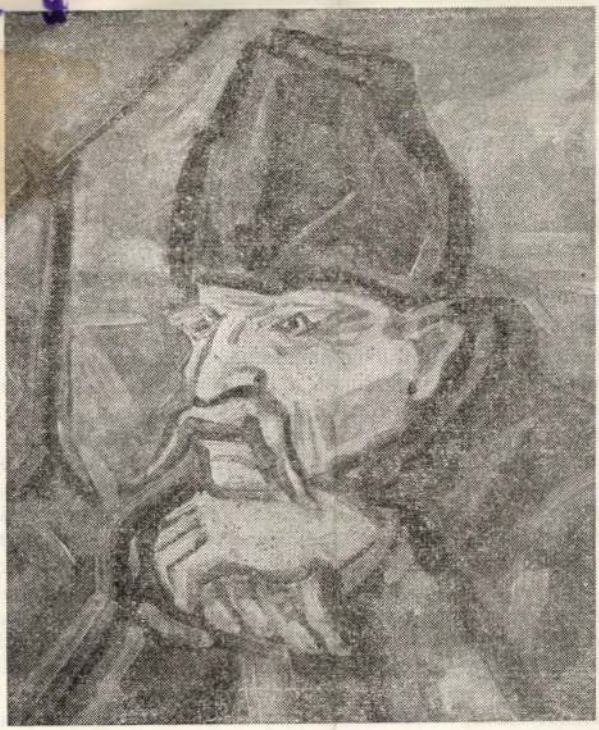

Dési Huber István: Fedics bácsi

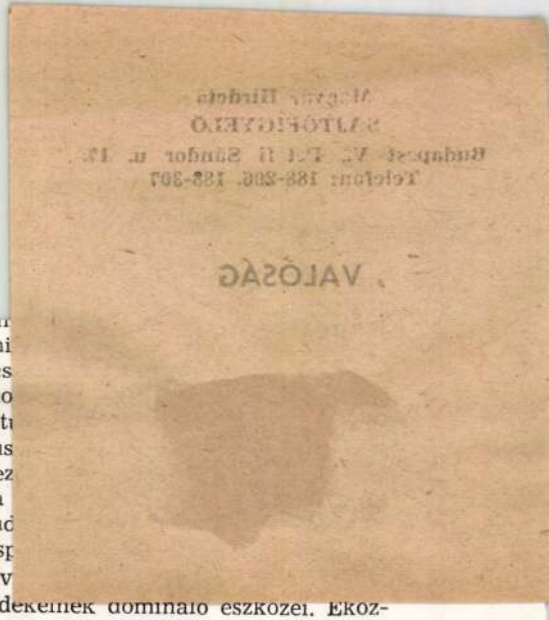

ezt a központi problémakört tükrözik. Épp ezért fon
kor nemzeti életéhez, ahhoz az alapvető, történelmi
letve pontosabban a nemzet sorsáról dönteni képes

E választás szféráját, amiről beszélünk, a mo
az adott kultúra „gócának" nevezik. „Minden kult
tozékonyságot mutat bizonyos kulturális aspektus
mint más aspektusokkal kapcsolatban — ezt nevez
aspektusok annyira szembeötlőek, hogy gyakran a
szolgálnak. Ez az adott időben és helyen a társad
közelálló jelenségek szférája. A kultúra vitatott asp
nak körülöttük. A társadalmi csoportok alternatív
lasztás tárgyainak tekintik. Az adott társadalom érdekeinek dominálo eszközei. Ekközben figyelembe kell venni ezeknek az érdekeknek osztály- és más (nem antagonisztikus) ellentmondásait is.

Egy adott nemzet társadalomtörténetének adott időben való tanulmányozása így napjainkban is lehetővé teszi, hogy hipotézist állítsunk fel e kultúra gócáról. Erre a hipotézisra támaszkodva megállapíthatjuk, hogy jellemzi-e a szóban forgó irodalmat a „góc-problematika", avagy e hipotézis fényében az irodalom csak mellékes kérdésekkel foglalkozik. Természetesen a későbbi történelmi fejlődés, e kérdéseknek történelmi távlatból való megítélése megingathatja vagy egyenesen meg is döntheti hipotézisünket. Mégis az efféle megállapítások, melyek figyelembe veszik, hogy az adott irodalom bekapcsolódik-e korának nemzeti törekvéseibe, s a remekművek e kölcsönös megfelelés alapján való kiválasztása megalapozottabbnak tűnik, mint az adott kor ízlése vagy tetszése alapján történő szelekció. Ezért úgy vélem, ha ki akarjuk válogatni a remekműveket napjaink irodalmából, érdemes fontolóra vennünk, hogy mi jellemzi a mai Lengyelország centrális-kulturális problematikáját a környező világhoz viszonyítva. Érdemes megvizsgálni, vajon ez a problematika behatol-e mai irodalmunkba.

A lengyel helyzet szempontjából középponti kérdés a társadalmi rendszer megválasztása, s ennek következményei. Kultúránk góckérdései olyan tényekkel kapcsolatosak, mint például a hatalom átvétele az eddig elnyomott osztályok által, kap-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dési - Huber István
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1965 NOV 18

Egy hónap alatt:

59 rendezvény – 28 ezer látogató

Az elmúlt múzeumi hónap során 17 kiállítást rendeztek a megyében. A két állandó, 7 időszaki és 8 vándorkiállítást 18 755-en tekintették meg. Országos jelentőségű eseménye volt a hónapnak a Kölcsey Ferenc emlékszoba avatása, ugyancsak nagy érdeklődésre tartott számot a nyírbátori Dési-Huber István emlékkiállítás, mely a nagy festőművész nyírbátori kapcsolatainak is köszönhető. A Zalka Máté emlékszoba felavatásával régi adósságát törlesztette a megye. Az ünnepségen megjelent Lőcsey Józsefné, Zalka Máté unokahuga is. Szép sikereket ért el a vásárosnaményi múzeum a vándorkiállítások forgatásával, a beregi népművészeti anyagot több községben mutatták be. Fehérgyarmaton Benczúr Gyula grafikai munkáiból nyílt vándorkiállítás. A megyében 29 múzeumi előadást tartottak 6 ezer részvevővel.

Egyéb rendezvények is színesítették a múzeumi hónap eseményeit. A XIII. országos néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat 21 pályamunkáját bírálták el, s tartottak díjkiosztó ünnepséget a múzeumbaráti találkozó keretében. A nyírbátori református templomban megkoszorúzták Báthori István erdélyi fejedelem, lengyel király emléktábláját. Tiszavasváriban megrendezték a „Tsz-tagok múzeumi napját", a látogatók megismerkedtek Pethe Ferenc munkásságával. Ezeken a kisebb rendezvényeken 3800-an vettek részt. Az összesen 59 múzeumi rendezvényen 28 520 szabolcsi dolgozó vett részt, az elmúlt évi múzeumi hónap eseményein 20 ezer érdeklődő vett részt.

ban. A pajtások
perces rádióműsort
tak össze, melynek
húszéves úttörőmoz

Háztartási kisgép
rendeznek Gáván,
kisvendéglőben. A
november 18-tól
nyitva.

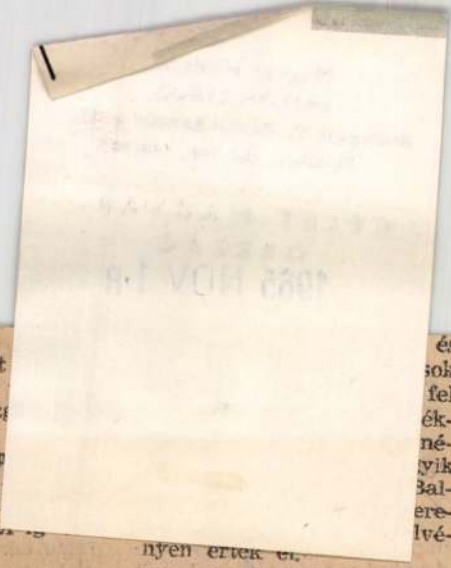

Hazánk

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szabolcs-Szatmár megyei bizottsága és a megyei tanács napilapja. Szerkeszti a szerkesztő bizottság.

Főszerkesztő: Orbán Nándor.

Szerkesztőség: Nyíregyháza, Benczúr tér 21. Tel.: 16—70, 16—71, 16—72.

Kiadja: a Szabolcs megyei Lapkiadó Vállalat. Bethlen G. u. 1. Tel: 30—68.

Felelős kiadó: Farkas Pál.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizetési díj egy hónapra 12 forint.

Előfizethető a helyi postahivatalokná és kézbesítőknél. Index szám: 25 039.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Szabolcs-Szatmár megyei Nyomdaipari Vállalat Nyíregyháza, Dózsa György út 5. Felelős vezető: Makrai Sándor.

Az ország legdélebben fekvő kísérleti telepén — a Délkelet-dunántúli Mezőgazdasági Kísérleti Intézet becsárdi gazdaságában — keresik az olyan takarmánynövényeket, amelyek gyorsan fejlődnek és nagy zöldtömeget adnak, alkalmasak másod- és főleg harmadvetések céljára. Az idén egy-egy német repce, illetve retekfélét, három szovjet napraforgó- és három román borsófajtát, valamint húsz amerikai szójafajtát próbáltak ki. Az egyik legérdekesebb és legtöbb sikerrel kecsegtető növény a német Lihorpasz, amelynek nagy a melegigénye, tehát a déli fekvésű meleg éghajlatú vidéken alkalmas takarmánynövény lehet.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

MAGYAR NEMZET
1965 FEB 24

VESPOLC

1024

A negyedik ember

Gyurkó László írásai

Gyurkó László, akinek most jelent meg *A negyedik ember* című könyve a *Szépirodalmi Könyvkiadó* kiadásában, így vallott válogatott írásainak erről az érdekes gyűjteményéről: »Ha a magyar könyvkiadói gyakorlatnak megfelelően műfaji meghatározást kellene a cím alá írnom, bizonyára bajban lennék. Hisz van ebben a kötetben *tanulmány és esszé, szociográfia és riport, vitairat, kritika és publicisztika:* szinte minden válfaja annak a meghatározhatatlan műfajnak, amely kívül szorult a szépirodalom líra—próza—dráma hármas-egységének határain.«

A kötet címadó esszéje, *A negyedik ember,* részben arról szól, hogy — a régibb és újabb szociológusok szerint — a történelem során miféle négy emberfajta népesítette be földünket, részben azt kutatja, hogy milyen lenne, ha megvalósulna az a »konfliktus nélküli világ«, amelyben talán csak két döntő konfliktus maradna. Az egyik: nem lehet megszüntetni az ember legnagyobb konfliktusát, hogy — ha meghosszabbodik is az élettartam — végül meg kell halni. A másik: nem tűnik el, legfeljebb kisebb területre szorítkozik, az ismeretlen világ és a megismerésre törekvő ember közötti ellentmondás. *A negyedik ember* kialakult világában egyébként működő költők, színészek, festők, szobrászok, zenészek tízmilliói mutatják be majd produkcióikat, de úgy teszik ezt, hogy versüket, képüket, éneküket, szobrukat, színészi alakításukat nem tartják egyenértékűnek a művészekével, hanem egyszerűen örömüket lelik az ilyen ténykedésükben, ugyanúgy, ahogy mások viszont örülnek a síelésnek, sakkozásnak, olvasásnak. Aki elolvassa *A negyedik ember*-t, bizony elgondolkodhat mindazon, amit Gyurkó László szinte *provokálóan* — ellentmondást és vitát követelően — felvet. Ennek a könyvnek nagy erénye, hogy sokszor kényszerít gondolkozásra, sokszor felizgat, de senkit sem hagy közömbösen!

Vallomás az életformáról című mélyenjáró elmefuttatása arra ingerli a fiatalokat, hogy ne elégedjenek meg a világ látásával, hanem *ismerjék meg* a világot. Aki megismeri korunk világát, láthatja, hogy egészséges elégedetlenség mutatkozik sokfelé, a legkülönbözőbb társadalmi rendszerekben élő emberek körében. Amerikában, Angliában, Nyugat-Németországban és másutt egyaránt láthatunk *lázadozást az elkorcsosító életforma ellen.* Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy ott egyelőre csak a társadalmi rend szabályai ellen lázadnak, nekünk azonban már az a feladatunk, hogy segítsük kialakítani az új társadalom együttélési formáit.

Külön részt alkotnak a könyvben az íróportrék és az irodalomszociológiai jegyzetek. Gyurkó László írta az első, valóban komoly esszét *Fejes* Endréről. Mélyenszántó arcképet kapunk Sherwood *Andersonról* is, akinek művészetével Magyarországon talán hosszú idő óta senki sem foglalkozott. A szerző Jack *London, Gorkij,* Knut *Hamsun* és *Tersánszky* mellé állítja *Andersont,* aki az élet »egyetemein« tanult, Amerikában és Európában. A huszadik század világirodalmának élvonalába tartozik *A sötét nevetés* és legjobb novelláinak némelyike. Ezeknek hatása *Whitman* műveivel vetekszik, és nem túloznak azok, akik azt mondják: *ő az első igazán amerikai prózaíró.*

Dési Huber István jelentőségének meghatározásánál Gyurkó László kiemeli, hogy a kitűnő festő egyben a marxista esztétika avatott tanulmányírója volt. Esztétikai elméletét érdekes odaállítani *József* Attiláé mellé. Milyen szerencsésen egészítik ki egymást! József Attilát főképp a művészet lényegének kérdése érdekelte. *Dési Huber* Istvánt főleg a művészeti áramlatok kialakulásának törvényszerűségei izgatták. Nagyon mélyreha-

tóan foglalkozott — magyarázza Gyurkó László — az »*izmusok*« vizsgálatával. A futurizmust a »monopolkapitalizmus dinamizmusá«-nak tekintette. Ezekkel szemben a kubizmust a haladás irányában ható tényezőnek fogadta el. Értékelésében ennél a harmadiknál tévedett ugyan, de ezt azzal magyarázhatjuk, hogy a mindig rendre, szigorú, zárt kompozícióra irányuló művészt megtévesztette a kubizmus bizonyos külsősége.

Gyurkó László érinti *Egy műfaj lehetőségei* című írásában a szociográfia körül támadt vitát. Ez a disputa máig sem dőlt el teljesen. Az az érzésünk, hogy a szociográfiát — az irodalmiság megtartása, sőt, fokozása mellett — egzaktabbá, tudományosabb megalapozottságúvá kell tenni, de elejteni nem szabad.

A *Visegrádi utca 20—24*-ről írott rövid szociográfiai írás 1961-es állapotában rögzítette le azt a háztömböt, amelyről 1936-ban *Darvas József, Bálint György, Forgács* Antal és egy orvos, *dr. Jahn* Ferenc írt rendkívüli feltűnést keltő beszámolót az akkori *Gondolat*-ban.

Az áttekintés *A negyedik ember* írásairól illusztrálja: milyen sokoldalú ez a könyv.

Sós Endre

Tisztelt Szerkesztő

A műjégpálya-kérdésről

Örömmel láttam, hogy a február 19-i Magyar Nemzet sportrovata felvetette a műjégpálya-hiányt.

Sokszor tapasztaljuk, hogy ez mennyire komoly probléma Budapesten. Különösen olyan enyhe télen, mint amilyen az idei, sokszor előfordul, hogy a gyerekek reménykedve várakoznak a jégpályák előtt, de ezeket a kedvezőtlen idő miatt nem nyitják ki. Rosszabb esetben a sportolni kívánó ifjúság így szokik rá a csavargásra.

A nagyközönség számára hozzáférhető egyetlen budapesti műjégpályára ugyanis egyrészt nem jutnak el a Városligettől távolabb lakók, másrészt az annyira zsúfolt, hogy a korcsolyázás nem szerezhet rajta élvezetet. Az elmúlt évek során felmerült már több műjégpálya létesítésének kérdése, de az ügyből még terv sem lett. Pedig nem mindegy, hogy a fiataloknak — és az idősebbeknek — módjukban van-e a legegészségesebb téli testedzést folytatni, játszva, szórakozva. Sporteredményeinken is meglátszik, mennyire rosszul vagyunk ellátva műjégpályák tekintetében.

Ezek előrebocsátása után nekem is volna egy javaslatom. Pesten a VIII. kerületben a Teleki László téren, Budán a Vérmezőn vagy a Városmajorban és Kelenföldön, bőségesen lenne terület műjégpálya létesítésére. A kerületi népfrontbizottságok és a KISZ-szervezetek hozzák létre a szükséges társadalmi feltételeket, valamint egyes vállalatok, intézmények anyagi támogatását.

Mint érdekességet említem meg, hogy amikor a 30-as évek elején csődbe jutott az akkori Városi Színház (a jelenlegi Erkel Opera), pályázatot hirdettek az épület hasznosítására. Egy szolnoki malomtulajdonos műjégpályát akart a színház épületében létrehozni. »Ez a létező legjobb üzlet« — mondotta.

Kécsi Ferenc

A megvilágított középületek és a tényreklamok

Bárczi Zoltán olvasónk észrevételt tett fővárosunk kivilágításával kapcsolatosan. Kritikai megjegyzéseire a fővárosi utóbbi időben egyre több az ötletes reklám (Puskin filmszínház, Otthon Áruház, Úttörő Áruház, Divatcsarnok), amelyek Budapest esti kivilágítását fokozzák.

Jelentős épületeinkre egyre több helyen készíttetünk díszvilágítást, amelyet azonban nem szabad összetéveszteni a reklámvilágítással. Az ünnepélyes hangulatot adó díszvilágítást csak a legfontosabb objektumok (pl. Operaház, Felszabadulási emlékmű, Parlament, Nemzeti Múzeum, Mátyás templom, Halászbástya stb.) kaphatják, mert csak így lehet még jobban hangsúlyozni fontos városképi jelentőségüket, vagy az általuk dokumentált, történelmünket is alakító eseményt.

Minden épületet, teret és szobrot a fenti okok miatt nem szabad kivilágítani. Egy-egy fontosabb objektum kivilágítása nagy beruházást jelent. A fénycső-reklámok viszont főleg olyan épületekre kerülnek, amelyek építészet-történetileg nem jelentősek (a Körút, a Rákóczi út, a Kossuth L. u., a Váci u. — tehát az úgynevezett »CITY« és környéke — legtöbb épülete ilyen).

Budapest Főváros Tanácsa
V. B. városrendezési és építési osztálya

Abai György
csoportvezető főmérnök

ay-szobor

ide«, már elszállították a színház Corvin áruház felőli oldaláról.

A szobor valóban állott a mondott helyen majdnem negyven esztendeig, de nem *eredetileg* és nem *onnan* szál-

A kisipari szövetkezetek divatszalonjainak tavaszi—nyári DIVATBEMUTATÓJA a Gellért Szállóban

február 27—28-án

és március 1—2—3-án

vételben az OKISZ Laborban
lért Szálló portáján, a szövet-
bemutatók kezdete előtt egy
zínen kaphatók

27-én (szombaton) 19 órakor,
órakor, március 1-én (hétfőn)
rakor, 3-án (szerdán) 19 órakor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Dési Huber István
1965 OKT 24

1021

Dési Huber István: Öreg csősz (1934)

A szocialista nemzeti egysé

Amikor az MSZMP VIII. kongresszusának előkészítő téziseiben, majd pedig a kongresszuson felvetődött szocialista nemzeti egység gondolata, az új politikai fogalom nem mindenütt talált megértésre és egyetértésre. Az ezzel kapcsolatos problémák jórésze azóta — vitákban, cikkekben — tisztázódott, bár még mindig nem elég széles körben.

A jobb megértés érdekében mindenekelőtt két alapvető tényezőt kell figyelembe vennünk. Az egyik a nemzeti gondolat; a nemzeti egység gondolatának történelmi háttere, mondhatnánk előtörténete. A másik: társadalmunk mélyreható átalakulása a szocializmus építése során.

Az első kérdéshez: tudvalevő, hogy népünk történetében a (helyes, haladó, vagy hamis, reakciós irányú) nemzeti érzületnek, nemzeti tudatnak mély, még a tulajdonképpeni nemzeti lét kialakulását megelőző időre is visszanyúló gyökerei vannak. Ugyanez elmondható a nemzeti egység jelszaváról is. Hi-

fejeződött a szocializmus alapjainak lerakása. Milyen kihatással van ez a társadalom belső szerkezetére?

Mindenekelőtt: ez idő alatt eltüntek az ország gazdasági, politikai életéből a kisebb és nagyobb kizsákmányolók: nagybirtokosok, tőkések, az elnyomó gépezet őket kiszolgáló, közülük kikerült vezetőivel együtt. Ugyanakkor a korábban kizsákmányolt osztályok vették át a hatalmat és számszerűen is jelentős fejlődésen mentek keresztül. Az állami iparban foglalkoztatott munkások száma például az 1949. évi kereken 414 ezerről 1964-ig 987 ezerre nőtt. Ezenbelül pedig jelentősen emelkedett a nagyipari munkások aránya, azé a rétegé, amely a munkásság történelmi hivatása szempontjából a legjelentősebb. Ma — (szemben a háború előtti mintegy 25 %-kal) — arányuk az összmunkásságon belül 70 %. A

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

NÓGRÁD

1965 FEB 18.

1021

A 100 százalék

A KMP legális folyóirata 1927—30.

Akadémiai Kiadó, 1964.

A KÉT VILÁGHÁBORÚ közötti magyar munkásmozgalomnak egyik küzdelmes szakaszát eleveníti fel az „Irodalom—Szocializmus" sorozat keretében kiadott „A 100 százalék c. kötet. Ez a folyóiratantológia lehetővé teszi, hogy a munkásmozgalom- és irodalomtörténet iránt érdeklődők megismerkedjenek az illegalitásban működött Kommunisták Magyarországi Pártjának az 1927—30-as években megjelent legális sajtóorgánumával.

„A 100 százalék" megjelenésének előzményeiről, feladatairól és eredményeiről — a kortörténeti dokumentumok és személyes visszaemlékezések együttes felhasználásával — érdekes és tanulságos bevezetőt írt a kötethez Tamás Aladár, az egykori folyóirat szerkesztője. Mint kortárs és fiatal kommunista, élményeit felelevenítve, meggyőzően, szinesen, elevenen bontakoztatja ki az olvasó előtt annak az önfeláldozó, hősies küzdelemnek a képét, amely a magyar nép legjobbjainak a fasizmus ellen folytatott harcait ábrázolja. Az illegalitásban levő, üldözött kommunista párt tagjaitól rengeteg leleményességet, bátorságot, elszántságot követelt a tömegekkel való szorosabb kapcsolat megteremtésére irányuló törekvés.

A legálisan működő munkásszervezetekben végzett munkájuk mellett szakadatlanul keresték azokat a formákat és módszereket, amelyekkel eredményesebben összekapcsolhatják az illegális és legális munkát. Ez az útkeresés vezetett el 1927-ben az irodalmi és kultúrszemleként kiadott 100 százalékhoz. „. . . A 100 százalék története — írja Tamás Aladár — nem választható el a Kommunisták Magyarországi Pártjának ez évek alatti történetétől . . ." Miközben elénk tárul a folyóirat viszonylag rövid, de nagyon izgalmas útja, az első ötszázas példányszámtól az utolsó, kétezerkilencszázas példányban való megjelenéséig, megismerkedünk az illegális párt néhány emigrációban élő vezetőjével is, és megismerjük a kommunisták munkájának legfontosabb területeit: a szakszervezeteket és a különböző munkás kultúr- és sportegyesületeket.

A Függelék bő válogatásban sorolja fel a folyóiratban megjelent irodalmi műveket, irodalom- és művészetelméleti tanulmányokat és kritikákat, valamint azokat a cikkeket, amelyek a magyar és a nemzetközi politika és munkásmozgalom elvi és gyakorlati kérdéseivel foglalkoznak.

Az elbeszélések és versek szerzői között — hogy csak néhányat említsünk Gergely Sándor, Gereblyés László, Nagy Lajos, Ilja Ehrenburg, Majakovszkij, Ernst Toller, Kurt Tucholsky nevét olvashatjuk. A Függelékben közölt illusztrációgyüjtemény a korabeli képzőművészetből is ízelítőt ad, ebben Dési-Huber István, Uitz Béla, Zilner Gyula, George Grosz és más művészek metszeteit, rajzait és néhány fotót találunk. A folyóirat az illegális kommunista párt vezetőinek számos cikkét is közölte, akik — természetesen álnéven és bizonyos korlátok között — a magyar és a nemzetközi munkásmozgalom kérdéseiről írtak.

A REPREZENTATÍV kiállítású 100 százalék megjelenése után nagy érdeklődéssel várjuk a sorozat további, hasonló jellegű köteteit.

Erőss Emma

rékosság — kis hi

kifejlesztésén kívül, két új kályhatípus sorozatgyártását kezdték meg; kimunkálták egy új, korszerű gáztűzhelytípus mintapéldányát. Az idén ismét lesz új gyártmányuk — mind olyan termékek, amelyek bizton vevőre találnak a piacon.

Épület tető nélkül

A gyártmányfejlesztéssel tehát rendben lennénk. A gyártásfejlesztéssel annál kevésbé. S föl kell ezt a kérdést vetni, mert a gyártástechnológia elmaradása a gyártmányfejlesztés lendületétől már jelenleg is egészségtelen korlátok közé szorítja a termékek további szinvonal emelését. Nem múlik el nyomtalanul persze az év a gyártásfejlesztés szempontjából sem. A nikkel alapra szórt egyszeri fehérzománcozás kísérleti gyártása eredménnyel kecsegtet.

Amit a meglévő összegből mindenképpen meg kell oldani, ez az új kétszázötven tonnás présgép elhelyezése. Ez létérdeke a gyárnak. A masina júniusra érkezik. Addigra a gép alapjait meg kell építeni, hogy a szerelés haladéktalanul megkezdődhessék. De hogy tetőt hol, hogyan kerítenek fölibe — azt még nem tudták eldönteni.

Három évvel ezelőtt eltervezték az öntöde és a tisztító üzem közti térség beépítését, mégpedig úgy, hogy ebben a csarnokban már nem lett volna száraz öntvénytisztítás (a tisztító üzem dolgozóinak jelenleg negyedrésze emiatt szilikózisos), hanem bevezették volna a nedves porlevválasztást. A vállalkozáshoz önköltségcsökkentési hitelt kaptak, de a tervezés, s a kivitelezés megkezdése elhúzódott. Közben a tervet csak jóváhagyták, Kecskeméten legyártották, ide is szállították a csarnok vaspilléreit.

Hol van a többi?

Lehet, hogy az új lemezműhelyhez használják fel őket? Megoldásnak nem rossz. De akkor jóidőre le kell mondani az öntvénytisztítás korszerűsítéséről, vagy legalábbis évekre elnyújtani...

Így vagy úgy, az új présgép felállítására, elhelyezésére a felújítási keretből jócskán rámegy. A maradékból néhány százezret elvisz a gépjárműjavítás; okvetlenül be kell szerezni tartalék villanymotorokat, tápszivattyúkat. És a felújítási keretből marad is — nem is.

Pedig hol van még az ürítőből a tisztító üzembe való szállítás gépesítése! Mi lesz a kulcsöntödében a kúpoló kemence adagolásának gépesítésével! Hol marad a két zománcozókemence felújítása, amellyel kapacitásnövelést akartak elérni — s végleg megszabadítani a gyárat és a népgazdaságot a terhes, költséges és kockázatos kooperációtól... S végül mi lesz

Több szén - kevesebb e

Az elmúlt évben igen sok volt a panasz Szeptember 6 aknán. Erről beszéltek a bányászok a munkahelyeken. A termelési tanácskozások jegyzőkönyvében is ilyenek olvashatók: sok volt az üres csille hiány. Rosszak a csillék, sok van javításban. A szállítópályák is elhanyagoltak. Front indult a második félévben, de gyakran akadozott a szállítás és emiatt nem termelhetett úgy ahogy lehetett volna. Akadozott a fa ellátás, hiányzott a fűráshoz szükséges vidia és még sok más. Nem csoda, ha az akna csak 99,3 százalékra teljesítette évi tervét.

A múlt év utolsó negyedévében hozzáfogtak a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dési - Huber István
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1965 OKT 27
1021

„Ismerd meg megyédet"

A Nyíregyházi Tanítóképző Intézet II. éves hallgatóinak egy csoportja az „Ismerd meg megyédet" mozgalom keretében tanulmányi kirándulást szervezett Nyírbátorba. Délelőtt általános iskolai bemutató tanításon vettek részt, majd megnézték a község történelmi, földrajzi és néprajzi nevezetességeit.

Délutáni programjukban a növényolajipari vállalat üzemeinek megtekintése szerepelt.

A nyíregyházi tanítójelöltek megismerkedtek a Báthori István Múzeum értékes állandó kiállításával és megtekintették a Dési—Huber István emlékkiállítást is.

Képünkön: Csikós Mihályné, a növényolajipari vállalat dolgozója a gyertyaöntést

lázatok is találhatók,
lyek a különféle gazda

Napi ezer burgonyaszirom

Bővült a város hidegkonyhája

Rövid egy hónap alatt népszerű lett az Ezerjó étterem készítménye, a burgonyaszirom. Naponta ezer csomagot készítenek, a városban 6 üzletben árusítják. Egy hónap alatt burgonyasziromból 15 ezer csomag fogyott 30 ezer forint értékben.

Újdonság, hogy a hidegkonyha készítményeket ezentúl nem Budapestről rendelik, hanem helyben, ugyancsak az Ezerjó étteremben állítják elő. Jelenleg 8—10 féle hidegkonyha készítményt szállít az Ezerjó étterem a Csemege boltnak. Legjobban fogy a francia- és a párizsi saláta. Megkezdik a sertéskocsonya készítését is, amelyet szintén a Csemegében árusítanak.

A hidegkonyhára a vendéglátóipar több mint 10 ezer forintos beruházást fordított. A jövőben tovább fejlesztik ezt az üzemágat; havi 100 ezer forintos lesz a forgalmazása.

repülőbomba után szek Nyíregyházán

feltörő talajvíz Kedden

Kasszafúrás — ágyúval

Keddre virradó éjjel Syracuseben (New York állam)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1965 OKT -5.

Dési-Huber emlékkiállítás Nyírbátorban

1021

Dési-Huber István, a nagy magyar proletárfestő emlékkiállítását október 10-én 11 órakor nyitják meg a Nyírbátori Báthori István Múzeumban.

Az ünnepélyes megnyitó egyben az Országos Múzeumi Hónap megyei premierje is lesz. A múzeumi hónapot, Gulyás Emilné dr, a megyei tanács vb. elnökhelyettese, az emlékkiállítást dr. Pogány Ö. Gábor a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg. Tárlatvezetést dr. Manga Jánosné művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa tart. Az ünnepségen jelen lesz Dési-Huber István özvegye is.

A festő csaknem félszáz alkotását mutatja be a gazdag kiállítási anyag, köztük szabolcsi témákat is.

csupán 438 holdo
pedig több, mint
don gondoztak té
termelőszövetkeze

Tűz keletkezett
délután a napko
Termelőszövetkeze
égett kétszáz máz
A tűz keletkezési okának kiderítésére a tűzoltóság és a rendőrség megkezdte a vizsgálatot.

A megye önkéntes tűzoltói megkezdik a lakó és középületek felülvizsgálatát november elsejétől. A fűtési szezon kezdete előtt azt vizsgálják, hogy a tüzelőberendezések mennyire felelnek meg a biztonsági

Beke
ap el-

tlátók
gyházi
tag-
9-én.

Dési Huber István
festő

M.D.K.

Juhász Pál, Berda Ernővel
a művészt gyakran felkereső
és útmutatását elfogadó.

Hevesiné Friedrich Klára: Juhász Pál és arcképei
Művészet, 1966. február – 16 kép

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 MAR 26
MAGYAR IFJÚSÁG

1021

DÉSI HUBER ISTVÁN UTOLSÓ LAKÁSA

Az utcán, az emeletes pesti ház falán, emléktábla hirdeti:

DÉSI HUBER ISTVÁN,
A MUNKÁSOSZTÁLY NAGY FESTŐJE
E HÁZBAN LAKOTT.

A harmadik emeleti lakás ajtaján a régi névtábla fogadja a látogatót:

DÉSI HUBER ISTVÁN.

★

A kétszobás lakásban ugyanaz a berendezés, mint régen. Mintha semmihez sem nyúlt volna az idő. Az ablak előtt a festőállvány áll, s a fal mellett a hódmezővásárhelyi gyűjtésből idekerült lóca.

„*Nem egyszer* — emlékezik vissza felesége —, *ha borult idő volt, egyik ablaktól a másikhoz vitte a képet, hogy jobban lásson*".

Közben megpihent; üldögélt a parasztlócán, az erdélyi szőttessel takart asztalra könyökölve.

Nem az alkotás fárasztotta el.

★

Súlyos beteg volt.

Amennyire csak lehetett, életének tempóját felgyorsította. Naphosszat dolgozott. Festett, s főként rajzolt. Rendszerint munkásokat örökített meg száguldó írónja a kisebb-nagyobb papírlapokon. Ezekkel a rajzos előtanulmányokkal készült fel az alkotásra, képek megfestésére, hogy addigra jól ismerje a témát, megformálja a gondolatot, amelyet el akart mondani. Állandóan készülődött. Sok volt a mondanivalója.

Hazafelé sietett éppen, de a Soroksári útnál meg kellett állnia. Tankokat látott. Többen lelkesen, karlendítéssel üdvözölték a német katonákat... Arcizmai rángatóztak, letörve fordult be az Ipar utcába.

Az ország is beteg volt.

★

Kiáltani szeretett volna.

„*A művészet folyamat* — írta a Népszava híres, 1941-es karácsonyi számában. — *S a festő nem képeket fest, hanem a világgal és a világról értekezik. Tehát megfigyel, észlel, indulatba jön. Számot vet a tapasztalatokkal, eltűnődik a látottakon. Megpróbál az emberekbe nézni, mindenesetre magába tekint. S mindezt lejegyzi, vagy ha úgy tetszik, feljegyzi a maga sajátos eszközeivel. Csak az tartós és igaz, ami igy, a szubjektív és objektív elemek spontán keveredéséből keletkezik. Vagy még egyszerűbben: a magunk világának és a környező világnak a találkozásából.*"

IX. ker. Ipar utca 11.

Dési Huber István: Kiáltó ifjúmunkás

A rajzlap fölé hajolt, majd a festőállványhoz lépett. Értekezett. Rajzolt és festett tovább; konokul segíteni akart. Meg kellett menteni a világot! Tiltakozott a pusztulás ellen. A munkásosztály ereje feszült bene.

1928 óta foglalkozom — írta — *a munkásosztály művészetével, mióta munkásból festő lettem és kemény munka árán jutottam el oda, ahol vagyok*".

Az Ipar utcai lakásban egymásután keletkeztek újabb alkotásai. Döbbenetes erejű rajza például: *a Kiáltó ifjúmunkás.*

★

A régi bútorok, emlékek, festmények és rajzok között él Dési Huber István özvegye, Stefi néni.

Egyedül, de nem magányosan.

Stefi néni gyakran nyit ajtót az érdeklődők: úttörők és ifjúkommunisták előtt. Pedig nincs is kiírva, hogy múzeum. Hivatalosan nem is az, csak — természetesen. A fiatalok leülnek a parasztlócára, az erdélyi szőttessel takart asztal mellé. Hallgatják Dési Huber István történetét, nézik régi képeit. Úgy tűnik, őt látják. Őket szólítja.

Mintha meg sem halt volna 1944. február 25-én.

Simon Gy. Ferenc

lazadókat az udvaron, igazoltatják őket, elkobozzák diákigazolványukat, letartóztat-

Joy Adamson:

OROSZLÁNHŰSÉG

Adamsonné férje Kenya északi határszéli tartományának vadászati felügyelője volt. Isiolóból, a kis faluból kiindulva utazta be, sokszor felesége kíséretében, a vadállatokban igen gazdag vidéket. Így akadtak Elzára, a kis nőstényoroszlánra, „akinek" nevelőszülei lettek. Adamsonné könyve az ember és a vadállat közötti különös barátság lebilincselő példáját örökíti meg. A Gondolat Könyvkiadó most harmadszor adta ki az elmúlt három esztendő alatt nagy sikert aratott kötetet.

ogy az egyetemeken nemcsak nanem nevelő munka is folyik kellene, hogy folyjék). Ez peredményesebben a kollégiuvégezhető. A Budapesti Műgyetem kollégiumi férőhelyeizáma új kollégiumok belépénnyira megjavul, hogy — szenagyon helyesen — már arra ak: a kedvezőtlen lakásviszokörülmények között élő *bu*munkásszármazású hallgatók egy részének biztosítani kelollégiumi helyet, éppen a jobb lehetőség érdekében.

természetesen nem akarok let adni a rossz, hanyag ta, hiszen a kollégiumokban telt 2,51-es tanulmányi átlag esen alacsony és gondolom, sebb képesség, rosszabb előég esetén is kellő szorgalomnyen elérhető. És itt említég az egyetem és a KISZ szeladatát a kollégiumokban lakás-paraszt származású hallpatronálásában. Sőt, továbba felvételi pontszámok közé ően beépített „politikai rá-ég" vagy valami más címen plusz pontszámmal elsősorkás-paraszt fiatalokat pontozket azután éppen a kollégiuaz egyetem 5 éve alatt folyaés rugalmasan segítenék, ták, hogy ne morzsolódjanak eszítsék el a kedvüket a sok körülmények között felnőtt, nnyebben tanuló értelmiségi közöttt.

ezésül: a vitathatatlan eredellenére is még bőven van ó és feltétlenül szükséges a i- és általában az egész felrendszer továbbfinomítása, művelődési egyenlőség formai ellett növekedjék azon munparaszt származású hallgatók ikik egyetemi tanulmányokra sak és el is végzik az egyetegyetemre kerülést ne az ösz- jellemezze!

Jécsai Andor

lamok makacs ellenszegülését, titokban és már évekkel ezelőtt hozzákezdtek saját atompotenciáljuk kiépítéséhez.

A szökött nácik paradicsomában

A háborút követő években *Argentínát* a szökött nácik paradicsomaként tartotta számon a világ. Természetes, hogy Bonn kezdetben itt puhatolózott, s 1960 áprilisában — mint annak idején a *Neues Deutschland* jelentette — tető alá is hoztak egy szerződést a közös atomfegyvergyártásra vonatkozóan. A megállapodás szerint Nyugat-Németország adta volna a tőkét, a nehézvíz előállításához szükséges berendezéseket és a szakembereket is. *Frondizi* kormányától csupán a kísérletekhez s a gyártáshoz szükséges terepet kérték.

Nem tudni, meddig jutottak el a terv megvalósításában. De feltehető, hogy az argentín politikai fordulat nemcsak Frondizi talpa alá kötött útilaput, hanem Nyugat-Németország is elesett tengeren túlon épülő gyártelephelyétől.

Bonn azonban egyszerre két helyen is tartotta a vasat a tűzben. Amikor *Herman Josef Abs* (Hitler hírhedt bankárja, aki ma — sok más egyéb megbízatása mellett — tagja az NSZK atombizottságának, s egyik vezetője a DEGUSSA nevű atomkonszernnek), egy pretoriai látogatása után nagy hangon kijelentette: *„Nagy terveim vannak Dél-Afrikával"*, még kevesen tudták, mire céloz. Amikor azonban nyilvánosságra került, hogy elsősorban *dr. Nicolas Diederichs* bányászati és gazdaságügyi miniszterrel tárgyalt, aki e magas pozíciója mellett a dél-afri-

nyilatkozatban fejtette k

— A nyugatnémet m risták láthatóan nem az a energia békés célokra felhasználásán dolgoznak, játjuknak akarják tudni egész technológiai folyan az urántól kezdve, egésze plutóniumtermelésig... megkezdték az igen d felszerelés gyártását a plutónium hadi célokra való előállítására. Olyan teljesen tiszta plutóniumot gyártanak, amely az atomrobbantáshoz szükséges. Véleményem szerint — fejezte be nyilatkozatát — *1968-tól kezdve Karlsruhe évente annyi plutóniumot tud termelni, amennyi hat atombomba előállításához szükséges.*

Fuchs szavait igazolta a Brit Stratégiai Kutató Intézet is, amikor közölte, hogy a *„nyugatnémet tudományos célú reaktorok jelenleg már annyi atom-nyersanyagot állítanak elő, amennyi elegendő évi 13 atombomba gyártásához"*,

Amióta ugyanis a nyugatnémet bankárok és gyárosok 1962 tavaszán tartott értekezlete elhatározta a repülőgépipar fokozott műszaki fej-

[illegible] büszkeséggel így kommentálta: *„Az AF4 valószínűleg az NSZK legnagyobb technikai produktuma 1945 óta"*.

Lehet. Az viszont semmiképpen sem valószínű, hogy a bonni kormány kizárólag békés célok érdekében ölt 794 millió márkát egy űrhajót felrepítő rakéta előállításába. Nem képzelhető ez el politikájuk ismeretében, amely nyilvánosan és évek óta arra irányul, hogy nukleáris fegyverek birtokába juttassák az NSZK-t. Ugyanezt bizonyítják azonban azok a tények is, amelyek azt mutatják, hogy Európa legveszedelmesebb háborús gyújtogatója titokban és a nemzetközi tilalmak ellenére, otthon és külföldön lázasan dolgozik saját nukleáris arzenáljának megteremtésén.

Ónody György

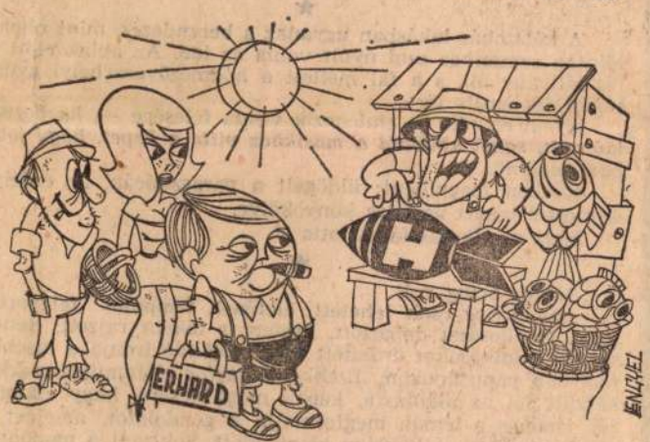

A SPANYOL HALPIACON
— Frissen fogott nukleárist tessék!

EXPRESS
Tavaszra
–nyárra

A Prága (CA—jelű) Társasutazásról.
Részvételi díj: kb. 700,— Ft
Beváltható zsebpénz: 450 Ft. = 300 K. Cs.
Indulási időpont: IV., VII., VIII. hónapokban

A Magas Tátra—Pozsony (CE—jelű) Társasutazásról.
Részvételi díj: kb. 1120,— Ft
Beváltható zsebpénz 1105 Ft = 740 K. Cs.
Indulási időpontok: VI., VII., VIII. hónapokban

A Magas Tátra (CH—jelű) Társasutazásról
Részvételi díj: kb. 790,— Ft
Beváltható zsebpénz 555,— Ft = 370 K. Cs.
Indulási időpont: IV. 29-től X. 30-ig folyamatosan

JELENTKEZNI LEHET: A megyei, járási, városi, kerületi, üzemi KISZ-szervezeteknél, valamint az Express Ifjúsági és Diák Utazási Irodánál személyesen vagy levélben. Budapest, V., Szabadság tér 16. Tel.: 317—777

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1980 APR 29

PÉCSI KÉPESLAPOK:

Modern Magyar Képtár

Ha a Mecsek szelídebb, déli lankáira épült város utcáit rója a látványra éhes idegen, minden lépésnél műemlékbe, vagy megcsodálásra érdemes nézni valóba botolhat.

A négytornyú székesegyház egyike legrégebbi templomainknak. Altemploma ma is híven őrzi a kora Árpád-kori magyar építészet szépségeit. — A hangulatos utcácskák copf stílusú házai, vagy a Széchenyi téren álló ozmán török dzsámi, mind-mind idegeneket vonzó pécsi nevezetesség.

E körbe tartozik — ugyan még nem olyan ismerten, de feltétlenül méltán, — a pécsi Modern Magyar Képtár is.

1957-ben még csak ideiglenes kiállításként nyílt meg, hogy aztán 1963 őszén, az idők folyamán értékes anyaggal gyarapodva s képtár rangjára emelkedve végleges, bár azóta már kissé szűk otthont kapjon.

Mi szolnokiak tudjuk legjobban, akik már olyan régen nem láthattuk a szolnoki galéria képeit a falakon, hogy mit jelent egy város képzőművészeti életében egy állandó képtár létezése.

A képtár tulajdonképpeni alapját 1957-ben egy jelentős adomány vetette meg. Dr. Gegesi Kiss Pál volt a bőkezű adományozó, az ő gyűjteményének 180 festménye és grafikája és 50 szobra alkotja ma is a képtár törzsanyagát. E művek többsége Forgács Hann Erzsébet szobrászművész alkotásai, de rajtuk kívül megtalálhatjuk a gyűjteményben a két világháború magyar képzőművészete reprezentáns alakjainak néhány, többségükben fiatalkori, alkotását is.

A gyűjtemény teljes és hivatalos elnevezése Modern Magyar Képtár — Forgács Hann Erzsébet emlékgyűjtemény. — Gegesi Kiss Pál példáját azóta többen követték. Igy került a képtárba többek között 1959-ben Tamás Henrik neves műgyűjtő nemzeti értékű gyűjteménye, a nagy proletárfestő, Dési Huber István özvegye pedig a művész grafikáival egészítette ki az anyagot.

Ha valaki egy vidéki képtárral szemben táplált bizonyos előítélettel lép a kiállító termekbe, meglepetése még lefegyverzőbb lesz.

Természetszerűen nem adhatja az egész XX. századi magyar képzőművészet keresztmetszetét, de az itt látható művek feltétlenül eligazíthatják a látogatókat e művészeti korszak alkotásainak, értékeinek megítélésében.

A látottak azonban korántsem tükrözik a gyűjtemény egész gazdagságát. Romváry Ferenc művészettörténész, a képtár rendezője és katalógusának írója éppen arról panaszkodott, hogy összehasonlíthatatlanul gyorsabban fejlődik a gyűjteményük, mint az elhelyezési lehetőségeik.

Az első teremben szinte a század-előtől egészen napjainkig, nagy mesterek műveivel fémjelezve, a festészetet mutatják be.

A szolnoki kapcsolatú Mednyánszky László és Koszta József, a Kuskunságot festő Rudnay Gyula, Nagy István, a magyar impresszionista festészet kiemelkedően legnagyobb alakjának, Ripp Rónai Józsefnek a képei a képtár legértékesebb darabjai.

A kiállítás majdnem teljes áttekinthető képet nyújt a Nyolcak: Berény Róbert, Czigány Dezső, Czóbel Béla, Kernstok Károly, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Pór Bertalan és Tihanyi Lajos működéséről is. — A nagy proletárfestőnek, Derkovits Gyulának pedig hét képét őrzik Pécsett.

A képtár szobrászati anyaga, különösen plakett gyűjteménye is nagyon gazdag, megtalálható benne a XX. századi magyar éremművészet majd minden jelentős mesterének alkotása.

Rideg Gábor

részletek Gershwin operájából. — 14.05: Hámory Imre magyar nótákat énekel. — 14.19: Egy a milliók közül. — 14.34: Csajkovszkij-hangverseny. — 15.38: Colas Breugnon. (X.) — 16.15: Matyi kapitány úr. (Rádiójáték.) — 17.00: Osváth Júlia énekel. — 17.23: Rádióiskola. — 18.20: Frasquita. (Részletek Lehár—Harsányi—Dalos operettjeiből.) — 18.45: Munkásszemmel: Üzemi demokrácia és vállalati irányítás. — 19.00: Cigánydalok, csárdások. — 19.25: A Szabó-család. — 20.30: Áprilisban hallották először. (Tánczene.) — 21.15: A Rádió Lemezalbuma. — 22.15: Sporthírek. — 22.57: Mai szemmel... — 9.10: Három Monteverdi-madrigál. — 23.07: Könnyűzene.

PETŐFI RÁDIÓ

14.05: A szűzek városa. (Zenés komédia.) — 16.09: Rádióegyetem. — 17.05: Népdalok, népi táncok. — 17.44: Csajkovszkij: I. vonósnégyes. — 18.15: Rádióegyetem. — 18.45: A dzsesszkedvelőinek. — 19.10: Tosca. (Részletek Puccini operájából.) — 19.50: Különös tekintettel a mérnökökre. — 20.00: A MÁV Szimfonikusok hangversenye a stúdióban. — 21.05: Magányos utazás. — 22.00: A könnyűzene barátainak.

Szerda

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: János vitéz. (Részletek Kacsóh—Heltai daljátékából.) — 8.55: Fogorvosi tanácsok: a rögzített pótlásról. — 9.00: Nem boszorkányság — technika! — 9.20: Két zongoraszonáta. — 10.10: Könnyűzenei híradó. — 10.53: Néhány perc tudomány. — 11.00: Iskolarádió. — 11.15: A Bolgár Rádió műsorából. — 11.27: A Szabó-család. — 11.57: Hallgatóink figyelmébe! — 12.15: Verbunkosok, népdalok, csárdások. — 13.00: Válaszolunk hallgatóinknak. — 13.15: David Ojsztrah és Isaac Stern hegedül. — 14.05: Munkásemberek a mikrofon előtt. — 14.15: Lányok, asszonyok... — 14.45: Fúvószene. — 15.00: Opera-részletek. — 15.40: Colas Breugnom. (XI.) — 16.15: Tánczenei koktél. — 17.05: Pozsonyi Judit és az emberek. — 17.20: Beethoven: IV. szimfónia. — 18.20: Az Állami Népi Együttes műsorából. — 18.55: Húszas stúdió. — 20.25: Esti pihenő — muzsikával. — 21.20: Gondolat. A Rádió Irodalmi hetilapja. — 22.10: Időszerű nemzetközi kérdések. — 22.20: Sporthírek. — 22.25: Szabolcsi Bence tanít. — 23.25: Klasszikus operettrészletek.

PETŐFI RÁDIÓ

14.00: A tompai tamburazenekar játszik. — 14.20: Bartók-művek. — 15.05: Délutáni frissítő. — 16.15: Fogorvosi tanácsok: a rögzített pótlásról. — 16.20: Kamarazene. — 17.05: Könnyűzenei híradó. — 17.48: Hirdetőoszlop. — 17.58: Pallé Irma énekel. — 18.20: Kozmosz. Iskolarádió. — 11.30: zene. — 12.14: Mozart: Th Egyiptom királya. — 13.00: a jövő hét zenei műsorábó marad. — 14.05: Alexa Brailovsky Liszt-rapszód zongorázik. — 14.30: Róka ka bábszínháza. — 15.00: nétek. — 15.40: Beszélgetés ga József Ady Endre könyvéről. — 15.50: Munkásénekkarok a mikrofon előtt. — 16.15: Népszerű áriák, híres baritonok. — 17.00: Ötórai tea. — 19.00: Mindszenti Ödön énekel. Fátyol József klarinétozik. — 18.20: Új Zenei Újság. — 19.24: „A hársfák alatt". — 20.20: Tiszán innen, Dunán túl... — 22.20: Csajkovszkij-hangverseny. — 23.32: Álmodozás. (Könnyűzene.)

PETŐFI RÁDIÓ

14.00: Kovács Andor együttese játszik. — 14.15: Válaszolunk hallgatóinknak. — 14.30: Zenekari muzsika. — 15.05: Heti hangversenykalauz. — 15.40: Bakos Géza táncdalaiból. — 15.50: Iskolarádió. — 16.05: Utazgatás Zeneországban. — 16.35: Horgászok ötperce. — 16.40: Könnyűzene Moszkvából. — 17.05: Hangverseny a stúdióban. — 17.40: Láttuk, hallottuk... — 18.00: A Hatvani Földművesszövetkezet népi zenekara játszik. — 18.35: Nemzetközi madárszálló és más érdekességek. — 19.10: Verdi: Rigoletto. (Négyfelvonásos opera.) — 22.00: Ami a jövő hét zenei műsorából kimarad (ismétlés).

Szombat

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Lányok, asszonyok... — 8.40: Orvosi tanácsok. — 8.45: Mezei csokor. — 9.10: Tele van a város akácfavirággal. — 9.20: Olasz muzsika. — 10.10: Bartók — kórusok. — 10.27: Korpárlat. — 12.15: Leányvásár. — — 13.10: A lámpás tovább világít... — 14.05: Hirdetőoszlop. — 14.20: Bronislaw Hubermann hegedül. — 14.45: Mi történt a héten, a nagyvilágban? — 15.00: Csak fiataloknak! — 15.40: Régi híres énekesek műsorából. — 16.15: Hétvége... — 18.10: Csajkovszkij-hangverseny. — 18.48: Gyárfás Miklós: Egérút Közvetítés a József Attila Színházból. 21.26: A MR és TV népi zenekara játszik. — 22.15: Sporthíradó. — 22.30: Táncoljunk.

PETŐFI RÁDIÓ

14.00: Havasi Viktor táncdalaiból. — 14.10: Tudósítás az ENSZ-ből. — 14.20: Könnyűzene. — 15.05: Régi beszélgetés Arthur Honeggerrel. — 15.30: Orvosi tanácsok. — 15.35: Nótacsokor. — 16.10: Osztályfőnök a páchan! — avagy — mire kíváncsi az átlagdiák? — 17.05: Operabarátoknak. — 17.44: Az öreg szakács. — 18.02: A Cigánybáró. Részletek Strauss operettjéből. — 18.30: A mű és közönsége. A hétköznapi fasizmus. — 18.45: A dzsesszkedvelőinek. — 19.10: Új lemezeinkből. — 19.30: Hanglemez-

labdarúgó-merkőzés. — 20.50: Mercadet úr üzletei. (Nyugatnémet film.) — 22.05: TV Híradó — 2. kiadás.

MÁJUS 4. — SZERDA

17.30: Hírek. — 17.35: Anyagbörze. — 17.50: Zenekedvelő gyerekek. — 18.30: A Magyar Hírdető műsora. — 18.40: A hullámok haragja. (Útinapló.) — 18.55: Falusi dolgokról. — 19.20: Esti mese. — 19.30: TV Híradó. — 19.50: Bernáth László színházi jegyzete. — 20.00: Dosztojevszkij: A Karamazov testvérek. — 22.45: TV Híradó. — 2. kiadás.

MÁJUS 5. — CSÜTÖRTÖK

8.05: Iskola-tv. — 9.30: Mercadet úr üzletei (ism.). — 10.45: Balettparádé (ism.). — 13.35: Környezetismeret (ism.). — 17.28: Hétmérföldes kamera. — 17.45: Hírek. —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1966 JUN 12

1021

A fesztivál első eseménye

Megnyitották Siklóson az ünnepi várkiállítást

Dési Huber festményei
A siklósi jobbágylázadás emlékei

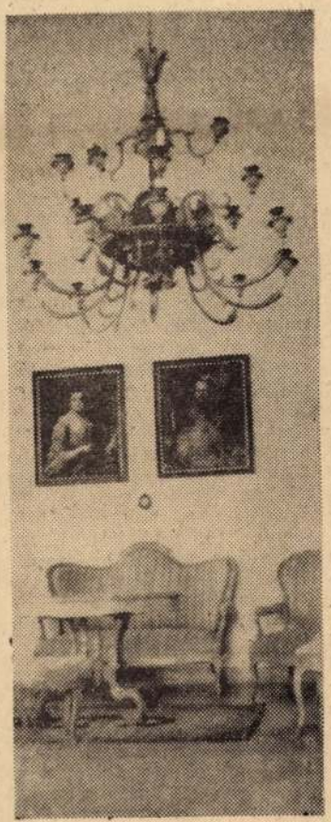

Interiőr a várbelsőből

A siklósi várfesztivál gazdag programjának keretében tegnap délelőtt megnyitották a kiállításokat. Az ujjáalakított múzeumi szárnyban kapott helyet a Dési Huber emlékkiállítás és a kastélybelsőket bemutató kiállítás. A lovagteremben a Megyei Levéltár ad átfogó képet a siklósi jobbágylázadás írásos emlékeiből. A kiállításokat délelőtt tizenegy órakor Dankó Imre, a Janus Pannonius Múzeum igazgatója adta át a nagyközönségnek.

— A baranyai múzeumi szervezet tevékenységével mindig hozzájárult a Baranyai vasárnapok sikeréhez. Ezek a kiállítások is azt célozzák, hogy a látogatókat megismertessük megyénk történelmi emlékeivel és ezen keresztül gazdag hagyományainkkal. A kiállítások szervesen kapcsolódnak a várfesztivál eseményeihez, azt hisszük, hogy a látogatók jobban megismerik népünk harcainak történetét.

Ezután arról beszélt, hogy Dési Huber István munkásságáról nagyon keveset tudunk, s a kiállítás jó alkalom arra, hogy művészetéről átfogó képet adjunk. Dési Huber kommunista volt és festészetét a néppel való azonosulás jellemezte, vásznain a munkásság és a parasztság életét örökítette meg. Paraszti képével Járó Péter és a siklósi jobbágyság késői utódainak állított emléket.

Az első emeleti termekben helyezték el a XVII—XIX. századbeli kastélybelső berendezéseket. Ezeket a helyiségeket most alakították át és ilyen formán remek alkalmat nyújtottak a szerzett műremekek bemutatására. A siklósi vár termeiben most azok a bútorok láthatók, amelyeket a kor kastélyaiban és kúriáiban találtak s így a látogatók képet kaphatnak a korabeli kastélyok berendezéséről.

A Dési Huber kiállítást Mangáné Heil Olga, a Nemzeti Galéria munkatársa rendezte. Mint megtudtuk, ő állította össze a nagy művész budapesti kiállítását is.

— Nagyon örülök annak — mondotta — hogy Baranya megyében is bemutathatjuk ennek a nagy proletárművésznek a munkásságát. A hivatalos művészvilág már korábban elismerte tehetségét és mondanivalójának gazdagságát. Nekünk az a kötelességünk, hogy a széles tömegek is tanuljanak tőle, aki művészetének központjába mindig az embert állította. A paraszti életről festett képei megrázó erővel állítják elénk hősi küzdelmét és való igaz, hogy a siklósi jobbágyok utódjait találjuk meg bennük.

A Baranya megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya és a megyei múzeum nagy szolgálatot tett azzal, hogy a tegnap megnyílt kiállításokkal a siklósi várfesztivál ünnepségeit gazdagította. A Megyei Levéltár dokumentum-gyűjteménye a valósághoz hűen bizonyítja a megye parasztságának küzdelmét a földesúri önkény ellen a török hódoltságtól egészen a felszabadulásig. Visszhangját ítélve szinte egyedülálló az a tény, hogy az utolsó órákban jelentkezett Serényi László népi faragóművész, aki egy nagyon szép fafaragású táblán örökítette meg Járó Péter és társainak küzdelmét. Ez a művészi munka ugyancsak helyet kapott a levéltár gazdag dokumentum-gyűjteményei között.

Ma reggel nyitják meg a siklósi várfesztivál egész napos ünnepségeit. A kiállítások csupán egy villanásnyi képet adnak a környék történelméről, de attól el nem választhatók s megtekintésük élményekben gazdag emléket nyújt a látogatóknak.

Dési Huber: Parasztfej

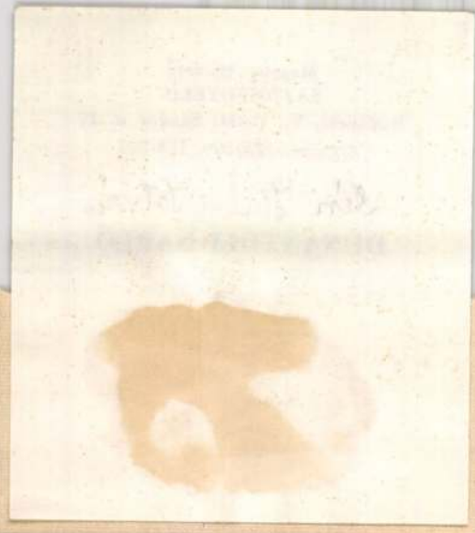

plò 1966. JÚNIUS 12.

Jóska vágya

Az emberség dicsérete

Három hete közöltük Kondor Jóska szerkesztőségünkhöz címzett kérelmét, amelyben a 18 éves beremendi fiú betegségére hivatkozva közbenjárásunkat kérte régi vágya, a bőrdíszműves szakma elsajátításához. Az alábbiakban a kérést követő három hét történetét foglaltuk össze.

Személyes jelentkezések, telefonhívások tucatjai, névvel, név nélkül.

— *Ajánlanék egy bőrdíszműves mestert, aki szívesen vállalná Jóska tanítását ...* — *Hogy ne legyen gond Jóska kvártélyozásával, szívesen adok szállást térítés nélkül ...* — *A nyári hónapokra ingyenes kollégiumot biztosítanánk Jóska számára ...* — *Kapcsolataim vannak egy pesti intézménnyel, ahol szállást is kapna és a bőrdíszművességet is megtanulhatná ...*

Miért soroljuk tovább, jó példának ennyi is elég. Meg aztán egy kivételével valamennyi ajánlat elveszítette már az aktualitását, hiszen ahogyan a mellékelt kép is bizonyítja, Kondor Jóskának teljesült a vágya. *Marosszéki István* szíjgyártó mester a tanítója.

— *Nem csalódtam Jóskában* — mondta és bizonyításképpen egy remekbekészült csikóbőrös kulacsot tett elém. — *Ez már a második példány a kezemunkájából, pedig két hete sincs, hogy a munkaasztal mellé ültettem.*

És a harmadikon már az utolsó simításokat végezte, amikor meglátogattuk a Rákóczi úti kis műhelyben, vagy inkább boltban, amit Jóska kedvéért alakított át bőrdíszműves műhellyé Marosszéki mester.

— *Nem várhatom el az édes apjától, hogy a munkája mellett naponta hozza be a fiút, ugyanis egy-egy utat kétszer kellene oda-vissza motorozni Beremendről, ami hetenként 1200 kilométeres utat jelentene. Így hát inkább én vállaltam a tanítási idő lerövidítését.*

Közben gondterheltén forgat a kezében egy díszkulacsot, aztán odalép vele Jóskához.

— *Mit gondolsz fiam, megfelel ez a színösszeállítás?* — mutatja a kulacs bőrből font tartószíját.

Jóska meg mintha nem is tanítvány, hanem mestertárs lenne a szakmában, olyan határozottsággal válaszol:

— *Én a kék helyett inkább a feketét fonnám bele, sokkal harmonikusabban illene az a kulacs díszeihez.*

Nem illik a szembedicsérés, de Marosszéki mester nem hallgathatja el.

Igaza van a fiúnak, tényleg úgy szolídabb, ahogy ő mondta — és már bontja is ki a „kéket" mert ez a munka egyelőre őrá vár.

— *A kivágás és a díszítés már ügyesen megyeget a fiúnak, a fonást kell még megtanulnia. Erre pedig nálamnál is avatottabb tanítója lesz majd Halápi mester.*

Kiderült hát, hogy Jóskát mások is patronálják. A nyugdíjas szíjgyártó *Halápi László* mellett. *Gaál Nagy Gáspárné* festőművész is a pártjára állt. Bejárta már Baranya és Somogy megyét, hogy az elhalt mesterek özvegyeitől megvásárolja a bőrdíszműves szakma speciális szerszámait, hogy a hamarosan „szabaduló" fiatalembernek legyen mivel kezdenie az önállóságot. Mert Jóskának az a szándéka, hogy odahaza Beremenden is meghonosítja a ritkaságszámba menő, művészi képességeket igénylő, s nem is haszontalan foglalkozást. Mit is mondott Marosszéki mester?

— *Az én kulacsaimat Japán és Kína kivételével szinte az egész világon keresve keresik, és ha tízszer ennyit készítenék, az is kevés lenne ...*

Hát ilyen „szakmára" tanítja meg Jóskát Halápi mesterrel, Gaál Nagy Gáspárnéval összefogva, s hogy ki ne feledjük a Beremendi ÁG-ot sem, ott meg a lakatosok vállalták el a patronálását. Nemcsak vállalták, hanem elkészítették már azt a süllyeszthető, emelhető speciális munkapadot is, ami egyik legfontosabb tartozéka a mesterségnek. Szinte versenyeznek egymással a patronálók, s egyenesen sértődnek találnák, ha Jóska édesapja előhozakodna a „tandíj"-fizetéssel.

Hadd fejezzem hát be e második riportot a szív, az emberség dicséretével.

P. Gy.

...ekkel a tűz ellen

...erül — Növekedett a bányák biztonsága
...akemberek nemzetközi sikere

Osztály tudományos munkatársa, aki eddig néma résztvevője volt a bányajárásnak, el is neveti magát: lám, milyen egyszerű ...

Uj utakon

A sok éves munkáról, amely erre az eredményre vezetett, már a „napon", Kaurek Róbert műszerekkel és könyvekkel zsúfolt, alig kétszer három méteres dolgozószobájában beszélgetünk.

— 1962 óta dolgozom Pécsett, a tröszt kutatási osztályán. A gázlabort vezetem. Az öngyulladások kérdésével már Veszprémben, a Nehézipari Kutatóintézetben is foglalkoztam, az eredmények azonban itt értek meg.

— Mi volt az a biztos pont, melyből kiindultak?

— Az öngyulladás egy többlépcsős oxidációs folyamat — ez volt az alap.

— És mi volt az, melynek először önök tulajdonítottak nagy fontosságot?

sos hűtésre van szükség. Ezt folyékony széndioxidos átitatással végezzük.

Valamennyi eljárás a bányákban már meglévő berendezésekre épül, új készülékek vásárlására nem volt szükség. Alkalmazásuk nem igényel különösebb szaktudást.

— Az eddigi gyakorlat milyen tapasztalatokat hozott?

— Ahol a tűzfegyelem szilárd, s időben észlelik a melegedési gócokat, százszázalékos a megelőzés sikere.

Gyújtogató baktériumok?

A kutatás természetesen tovább folyik. A jövő?

— Nem szeretek előre beszélni ... Most a mikrobiológia területén próbálkoztunk. Vannak baktériumok, melyek az oxigén hatására ugrásszerűen változtatják környezetük hőmérsékletét. Rájuk is gyanakszunk ... És még egy: ez a többesszám. Azért használom, mert tulajdonképpen

Ifjúsági delegáció utazott a Vietnami Demokratikus Köztársaságba

A Vietnami Dolgozó Ifjúsági Szövetség meghívására szombaton a Vietnami Demokratikus Köztársaságba utazott Pataki László, a KISZ Központi Bizottságának titkára és Lakatos Ernő, a Magvető munkatársa. Búcsúztatták a Ferihegyi repülőtéren.

Ott volt Mai Dinh Huong, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetségének első titkára és ... Dél-vietnami

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber István
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1900 JUN 14

A bőség vasárnapja

— A bőség vasárnapja! — így mondta valaki a várteraszán, úgy fél négy tájban. S ez a megállapítás nemcsak a lacikonyhákra, hordókorzóra, és egyéb gasztronómiai élvezetekre vonatkozott, hanem volt itt szellemi táplálék is elegendő, s ez a fontosabb. A siklósi ember, és a messziről jött vendég egyszerűen nem tudott választani. A képzőművészet rajongói a Dési Huber emlékkiállítást keresték fel, de a többi tárlatra már úgyszólván mindenki elment, lévén hogy mindenkit érdekelt az anyaguk. Igy a hadtörténelmi részt, a fegyvereket gyerekek és egykori hadfiak vizsgálgatták, ormánságiak, pécsiek egyaránt. Az asszonylátogatók szinte egységesen a XVIII—XIX. századi kastélybelsők kiállítása iránt érdeklődtek, s ugyancsak széles rétegek kíváncsiságát keltette fel a Pécsi Levéltár és a MESZÖV szövetkezetpolitikai osztálya rendezésében megnyílt izgalmas dokumentumgyűjtemény is.

Aztán a műsorok.

Ha csak pusztán a résztvevő együttesek, zenekarok névsorát soroljuk fel, már az is hatalmas sort ad. A várudvarban a szombathelyi művelődési ház a pécsi ércbányászok, a szegedi munkásőrök, a soproni tanács, a győri vagongyár, a mecseki szénbányászok fúvószenekara mellett a pécsi és a bajai honvéd helyőrség, a Zrínyi Akadémia, a székesfehérvári, debreceni, nyíregyházi helyőrség, a pécs-gyárvárosi úttörők zenekara, valamint a pécsi MÁV fúvószenekar, és a dunaújvárosi művelődési ház, valamint a fóti gyermekváros fúvósai végül a siklósi ifi fúvósok játszottak.

Odakint, a szabadtéri színpadon, a szaporcai népi együttes, a mohácsi táncegyüttes, a kátolyi táncscsoport, az egyházaskozári népi együttes szórakoztatta a népet, majd a neves budapesti táncdalénekesek aratták a sikert. Program tehát volt bőven, s ez nem is baj. Egyedül a Lizi — Siklóson is így hívják a Napot — ontotta túl bőven sugarait, de még a zárt egyenruhában fúvó katonákat sem tudta eltántorítani attól, hogy sikerre vigyék a várfesztivált.

*

Eljött Balogh Mari is, a tv bemondója és hát mit tagadjuk, nem egy férfi nézett vissza utána. De az egyik szesztestvér egyszerűen nem akart elszakadni tőle. Hórihorgas legény volt, akire azt mondják, hogy „ülve nyaldossa a holdat." Már kezdődött a felvétel. Balogh Mari almazöld ruhában, üdén, kedvesen kérte a körülötte állókat, kissé húzódjanak félre, mert egyenes adás lesz. De a lakli legény csak nem mozdult.

— Édes kisasszonykám, én olyan... de olyan részeg vagyok, még járni sem tudok.

— Hát mit csináljak, akkor bújjon az asztal alá! — mondta Marika. Mire a hatalmas méretű férfi azonnal bemászott az asztal alá, és a közvetítés végéig nem volt hajlandó kijönni. Merthogy a kisasszonykának ő mindent megtesz.

206-os, 204-es
és a 136-os s
Ezen kívül a
nónia, valam
Étteremben
cukrászdákban

Ifjúsági béketalálkozó Balatonalmádiban

Június 19-én, vasárnap Balatonalmádiban rendezik meg a XII. országos vasutas, postás és közlekedési ifjúsági béketalálkozót. Pécsről különvonatot indítanak a találkozóra.

A különvonat beérkezése után ünnepi nagygyűlésse nyitják meg a találkozót. A szabdtéri színpadon ezután neves művészek és élsportolók közreműködésével kultúr- és sportműsor szórakoztatja majd a fiatalokat. A műsor keretében szellemi vetélkedőt és divatbemutatót is rendeznek. A vasutas, postás és közlekedési ágak fiataljai 10 forintos, hozzátartozóik 25 forintos jeggyel vehetnek részt a találkozón. A jegy ára nemcsak az utazás költségét foglalja magában, hanem balatoni sétahajózásra is jogosít és strandbelépőül szolgál.

zántóverseny

országos versenyre. Az 1966. évi szántóverseny megyei döntőjét június 24-én pénteken bonyolítják le a szentlőrinci tangazdaság tarcsapusztai üzemegységében. A verseny legjobbjainak értékes díjakat adnak, a négy első helyezett külföldi társas utazásra szóló utalványt kap.

AJÁNLJUK

85.— Ft
70.— Ft
260.— Ft
139.— Ft —167.— Ft
Ft—159.— Ft
Ft—144.— Ft
Ft
Ft— 63,60

uházból

Népszabadság

1961. február 7, kedd

HARMINCNYOLC KÉPZŐMŰVÉSZETI KÖNYV JELENT MEG 1960-BAN

Ötven új kiadású reprodukciót és levelezőlapot ad ki az idén a Képzőművészeti Kiadó

(Tudósítónktól.)

A különféle művészetek iránt megnyilvánuló érdeklődést jelzi az a tény, hogy a szépirodalom mellett manapság a művészeti könyvek a legkeresettebbek Magyarországon. Nemcsak egyszerűen a lehetőségek növekedéséről beszél a statisztika. Ugyanis, amíg 1954-ben, a *Képzőművészeti Alap* kiadóvállalatának megalapításakor összesen 18 művészeti könyv jelent meg, átlag kétezer példányban, addig 1960-ban már 38 képzőművészeti vonatkozású könyvet és albumot jelentetett meg a kiadó, átlagosan 7300 példányban. Sőt, voltak közöttük olyan könyvek és sorozatok is, amelyek *10—15—18 ezres szériában* kerültek az olvasóközönséghez, s igen gyorsan elfogytak.

Az igények természetesen többirányúak. Rendkívül népszerűek lettek az *olcsóbb sorozatkiadványok:* a 6—18 ezer példányt elérő *A művészet kiskönyvtára* sorozat, a nyolcezer példányos *Művészettörténet* sorozat, továbbá a *Magyar mesterek* és *A realizmus mesterei* sorozatban megjelent művek. Nagy érdeklődéssel fogadta a közönség a művészek életrajzát és életművét ismertető regényeket, a reprezentatív albumokat, például a *Magyar festészet* és *A rajzművészet mesterei* két-két kötetét, *A Drezdai Képtár* és *Az orosz szobrászat* albumot, továbbá az egyes mesterek vagy korok nagy műveit felvonultató mappákat.

Tavaly körülbelül 300 ezer reprodukciót és sok millió művészeti vonatkozású képes levelezőlapot bocsátott közre a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata. A *Művészet* című szakfolyóirat mellett, mind nagyobb az igény a közönség részéről egy sűrűbben kiadott, a képzőművészeti kultúrát népszerű formában terjesztő lap megjelentetésére.

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata az idén is sok, közérdeklődésre számot tartó munkát ad a képzőművészetet szerető olvasók kezébe. Tovább folytatódik több sikeres sorozat, így például az egyedi műemlékeket bemutató *Műemlékeink* sorozat. *A képzőművészet forrásai* című sorozat, amelyben eddig Mednyánszky- és Dési-Huber-kötet jelent meg. Ugyancsak folytatják *A magyar karikatúraművészet mesterei* sorozatot. A kiadó a *Tibet* és a *Vietnam* című kiadványához hasonlóan, magas színvonalúan megformált, illusztrált kötetekben adja közre világjáróink útleírásait. Az idén megjelenik *Genthon István: Magyarország művészeti emlékei* című, három kötetre tervezett művének második és harmadik része.

A könyvek és albumok mellett tovább folytatja a kiadó művészi reprodukciók és levelezőlapok megjelentetését. Idén körülbelül ötvenféle, új kiadású reprodukciót és levelezőlapot hoznak majd forgalomba, magyar és külföldi művészek alkotásaival. Levelezőlapokat és leporellókat készítenek legjelentősebb és legszebb műemlékeinkről s néhány városunk panorámájának mását színes levelezőlapon nyomtatják majd ki. A kiadó meggyorsítja a képes hanglemezek gyártását is; ebben az esztendőben körülbelül *hatszázezer darabot* adnak át belőlük a kereskedelemnek.

Megkezdték a Vaszkó-féle hideghúzás üzemszerű alkalmazását

A fogaskerék-technika elméletében néhány évvel ezelőtt jelentős előrehaladást jelentett *Vaszkó Mihály* technológus találmánya, amelynek az a lényege, hogy *a kerekek forgácsolás nélkül, úgynevezett hideghúzással készülnek.* A Kohó- és Gépipari Minisztérium kollégiuma néhány hónappal ezelőtt határozatot hozott a kezdeményezés felkarolására, a megfelelő beruházások biztosítására. Azóta Vaszkó Mihály részére a Budapesti Hajtóműgyárban műhelyt rendeztek be, három húzógépet, szikraforgácsoló automatát, s egyéb gépeket helyeztek üzembe.

A hidegen húzott fogaskerekek jól beváltak. A fogaskerekek pontossága kielégítő, az eltérés nem nagyobb két-három század milliméternél, ezért a nem precíziós gépek szerelésénél jól felhasználhatók.

A tapasztalatok alapján most megkezdték az újfajta fogaskerekek üzemszerű gyártását.

Ötéves a szocialista országok vasúti együttműködési szervezete

A Zseleznodoroznij Transzport (Vasúti Közlekedés) című szovjet lap cikkben emlékezik meg a vasúti együttműködési szervezet fennállásának ötödik évfordulójáról. A lap megállapítja, hogy a szervezet e rövid idő alatt kiépítette a szocialista országok hatékony együttműködését nemcsak a vasúti, hanem a közúti közlekedésben is.

A vasúti együttműködési szervezet új, szocialista típusú nemzetközi szerv, amely igen sokat tesz a szocialista országok nemzetközi vonalain zajló közlekedés megjavításáért, a tudományos és műszaki együttműködésért, a tagállamok közlekedésfejlesztésének egybehangolásáért — írja a lap.

A prágai magyar iparművészeti kiállítás nagy sikere

A magyar iparművészet Prágában megnyílt nagyszabású kiállítását az első nyolc nap alatt 15 000-en tekintették meg. Vasárnap igen sok vidéki látogatója is volt a kiállításnak. A női közönséget különösen a magyar divatmodellek és cipők vonzzák.

A *Rudé Právo* vasárnapi számában az első oldalon hosszabb cikkben méltatja a kiállítást. A lap a többi között kiemeli *Bán István* és *Hajnal Gabriella* gobelinjeit, *Gulyás Zsuzsa* és *Plesznivy Károly* textil-, illetve szőnyegtervezéseit. Elismeréssel ír a magyar kerámiaművészek, különösen *Kiss-Rooz Ilona* és *Simó József* alkotásairól.

Félmillió üdülő vendéget várnak az idén Harkányba

A dél-baranyai *Harkány fürdő* évről évre nagyobb látogatottságnak örvend. Tavaly négyszázezer vendége volt, százezerrel több, mint az előző évben. Hasonló forgalomemelke-

méter mélyből percenként háromezer liter 62,2 fokos, gyógyhatású meleg víz buzog elő az új kútból, amely a régiekkel együtt bőségesen fedezi a vízszükségletet. Hat-

[illegible] fürdő építését

Dési Huber István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 FEB 26

JÖVŐ MÉRNÖKE

A képzőművészeti élet hírei

1921

Huszonkét évvel ezelőtt, február 25-én halt meg Dési Huber István. A művész a piktúrát az aktív világnézeti harc kitűnő fegyverének tartotta.

★

1808. február 26-án született Marseille-ben Honore Daumier, a francia grafika kiváló mestere. Raizaiban, az éles szemmel meglátott polgári fonákságot gúnyolta ki.

ele

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber István
MAGYAR IFJÚSÁG

1021

DÉSI HUBER ISTVÁN UTOLSÓ LAKÁSA

IX. ker.
Ipar utca
11.

Dési Huber István: Kiáltó ifjúmunkás

Az utcán, az emeletes pesti ház falán, emléktábla hirdeti:

DÉSI HUBER ISTVÁN,
A MUNKÁSOSZTÁLY NAGY FESTŐJE
E HÁZBAN LAKOTT.

A harmadik emeleti lakás ajtaján a régi névtábla fogadja a látogatót:

DÉSI HUBER ISTVÁN.

★

A kétszobás lakásban ugyanaz a berendezés, mint régen. Mintha semmihez sem nyúlt volna az idő. Az ablak előtt a festőállvány áll, s a fal mellett a hódmezővásárhelyi gyűjtésből idekerült lóca.

„Nem egyszer — emlékezik vissza felesége —, *ha borult idő volt, egyik ablaktól a másikhoz vitte a képet, hogy jobban lásson".*

Közben megpihent; üldögélt a parasztlócán, az erdélyi szőttessel takart asztalra könyökölve.

Nem az alkotás fárasztotta el.

★

Súlyos beteg volt.

Amennyire csak lehetett, életének tempóját felgyorsította. Naphosszat dolgozott. Festett, s főként rajzolt. Rendszerint munkásokat örökített meg száguldó irónja a kisebb-nagyobb papírlapokon. Ezekkel a rajzos előtanulmányokkal készült fel az alkotásra, képek megfestésére, hogy addigra jól ismerje a témát, megformálja a gondolatot, amelyet el akart mondani. Állandóan készülődött. Sok volt a mondanivalója.

Hazafelé sietett éppen, de a Soroksári útnál meg kellett állnia. Tankokat látott. Többen lelkesen, karlendítéssel üdvözölték a német katonákat... Arcizmai rángatóztak, letörve fordult be az Ipar utcába.

Az ország is beteg volt.

★

Kiáltani szeretett volna.

„A művészet folyamat — írta a Népszava híres, 1941-es karácsonyi számában. — *S a festő nem képeket fest, hanem a világgal és a világról értekezik. Tehát megfigyel, észlel, indulatba jön. Számot vet a tapasztalatokkal, eltűnődik a látottakon. Megpróbál az emberekbe nézni, mindenesetre magába tekint. S mindezt lejegyzi, vagy ha úgy tetszik, feljegyzi a maga sajátos eszközeivel. Csak az tartós és igaz, ami így, a szubjektív és objektív elemek spontán keveredéséből keletkezik. Vagy még egyszerűbben: a magunk világának és a környező világnak a találkozásából."*

A rajzlap fölé hajolt, majd a festőállványhoz lépett. Értekezett. Rajzolt és festett tovább; konokul segíteni akart. Meg kellett menteni a világot! Tiltakozott a pusztulás ellen. A munkásosztály ereje feszült bene.

1928 óta foglalkozom — írta — *a munkásosztály művészetével, mióta munkásból festő lettem és kemény munka árán jutottam el oda, ahol vagyok".*

Az Ipar utcai lakásban egymásután keletkeztek újabb alkotásai. Döbbenetes erejű rajza például: *a Kiáltó ifjúmunkás.*

★

A régi bútorok, emlékek, festmények és rajzok között él Dési Huber István özvegye, Stefi néni.

Egyedül, de nem magányosan.

Stefi néni gyakran nyit ajtót az érdeklődők: úttörők és ifjúkommunisták előtt. Pedig nincs is kiírva, hogy múzeum. Hivatalosan nem is az, csak — természetesen. A fiatalok leülnek a parasztlócára, az erdélyi szőttessel takart asztal mellé. Hallgatják Dési Huber István történetét, nézik régi képeit. Úgy tűnik, őt látják. Őket szólítja.

Mintha meg sem halt volna 1944. február 25-én.

Simon Gy. Ferenc

ger [illegible]

kolostorba, sorba állítják a lázadókat az udvaron, igazoltatják őket, elkobozzák diák-igazolványukat, letartóztat-

Joy Adamson:

OROSZLÁNHŰSÉG

Adamsonné férje Kenya északi határszéli tartományának vadászati felügyelője volt. Isiolóból, a kis faluból kiindulva utazta be, sokszor felesége kíséretében, a vadállatokban igen gazdag vidéket. Így akadtak Elzára, a kis nőstény-oroszlánra, „akinek" nevelőszülei lettek. Adamsonné könyve az ember és a vadállat közötti különös barátság lebilincselő példáját örökíti meg. A Gondolat Könyvkiadó most harmadszor adta ki az elmúlt három esztendő alatt nagy sikert aratott kötetet.

k, hogy az egyetemeken nemcsak
tó, hanem nevelő munka is folyik
tve kellene, hogy folyjék). Ez pe-
legeredményesebben a kollégiu-
ban végezhető. A Budapesti Mű-
i Egyetem kollégiumi férőhelyei-
a száma új kollégiumok belépé-
l annyira megjavul, hogy — sze-
m nagyon helyesen — már arra
olnak: a kedvezőtlen lakásviszo-
: és körülmények között élő *bu-*
sti munkásszármazású hallgatók
ább egy részének biztosítani kel-
a kollégiumi helyet, éppen a jobb
lési lehetőség érdekében.

zel természetesen nem akarok
evelet adni a rossz, hanyag ta-
knak, hiszen a kollégiumokban
követelt 2,51-es tanulmányi átlag
ségesen alacsony és gondolom,
kisebb képesség, rosszabb elő-
ttség esetén is kellő szorgalom-
könnyen elérhető. És itt említe-
meg az egyetem és a KISZ sze-
feladatát a kollégiumokban la-
unkás-paraszt származású hall-
patronálásában. Sőt, továbbé-
ék, a felvételi pontszámok közé
lelően beépített „politikai rá-
ttség" vagy valami más címen
tő plusz pontszámmal elsősor-
unkás-paraszt fiatalokat pontoz-
akiket azután éppen a kollégiu-
an az egyetem 5 éve alatt folya-
an és rugalmasan segítenék, tá-
nék, hogy ne morzsolódjanak
veszítsék el a kedvüket a sok-
bb körülmények között felnőtt,
könnyebben tanuló értelmiségi
ek között.

egezésül: a vitathatatlan ered-
k ellenére is még bőven van
aló és feltétlenül szükséges a
ási- és általában az egész fel-
rendszer továbbfinomítása,
művelődési egyenlőség formai
mellett növekedjék azon mun-
paraszt származású hallgatók
akik egyetemi tanulmányokra
asak és el is végzik az egyete-
z egyetemre kerülést ne az ösz-
g jellemezze!

Jécsai Andor

tatni, s látva az európai államok makacs ellenszegülését, titokban és már évekkel ezelőtt hozzákezdtek saját atompotenciáljuk kiépítéséhez.

A szökött nácik paradicsomában

A háborút követő években *Argentínát* a szökött nácik paradicsomaként tartotta számon a világ. Természetes, hogy Bonn kezdetben itt puhatolózott, s 1960 áprilisában — mint annak idején a *Neues Deutschland* jelentette — tető alá is hoztak egy szerződést a közös atomfegyvergyártásra vonatkozóan. A megállapodás szerint Nyugat-Németország adta volna a tőkét, a nehézvíz előállításához szükséges berendezéseket és a szakembereket is. *Frondizi* kormányától csupán a kísérletekhez s a gyártáshoz szükséges terepet kérték.

Nem tudni, meddig jutottak el a terv megvalósításában. De feltehető, hogy az argentín politikai fordulat nemcsak Frondizi talpa alá kötött útilaput, hanem Nyugat-Németország is elesett tengeren túlon épülő gyártelephelyétől.

Bonn azonban egyszerre két helyen is tartotta a vasat a tűzben. Amikor *Herman Josef Abs* (Hitler hírhedt bankárja, aki ma — sok más egyéb megbízatása mellett — tagja az NSZK atombizottságának, s egyik vezetője a DEGUSSA nevű atomkonszernnek), egy pretoriai látogatása után nagy hangon kijelentette: *„Nagy terveim vannak Dél-Afrikával"*, még kevesen tudták, mire céloz. Amikor azonban nyilvánosságra került, hogy elsősorban *dr. Nicolas Diederichs* bányászati és gazdaságügyi miniszterrel tárgyalt, aki e magas pozíciója mellett a dél-afri-

Fuchs, az NDK-ban élő neves atomtudós nemrégiben nyilatkozatban fejtette ki:

— *A nyugatnémet militaristák láthatóan nem az atomenergia békés célokra való felhasználásán dolgoznak, sajátjuknak akarják tudni az egész technológiai folyamatot az urántól kezdve, egészen a plutóniumtermelésig... Már megkezdték az igen drága felszerelés gyártását a plutónium hadi célokra való előállítására. Olyan teljesen tiszta plutóniumot gyártanak, amely az atomrobbantáshoz szükséges. Véleményem szerint* — fejezte be nyilatkozatát — *1968-tól kezdve Karlsruhe évente annyi plutóniumot tud termelni, amennyi hat atombomba előállításához szükséges.*

Fuchs szavait igazolta a Brit Stratégiai Kutató Intézet is, amikor közölte, hogy a *„nyugatnémet tudományos célú reaktorok jelenleg már annyi atom-nyersanyagot állítanak elő, amennyi elegendő évi 13 atombomba gyártásához"*,

Amióta ugyanis a nyugatnémet bankárok és gyárosok 1962 tavaszán tartott értekezlete elhatározta a repülőgépipar fokozott műszaki fej-

dik.

Welt honfiúi büszkeséggel így kommentálta: *„Az AF4 valószínűleg az NSZK legnagyobb technikai produktuma 1945 óta"*.

Lehet. Az viszont semmiképpen sem valószínű, hogy a bonni kormány kizárólag békés célok érdekében ölt 794 millió márkát egy űrhajót felrepítő rakéta előállításába. Nem képzelhető ez el politikájuk ismeretében, amely nyilvánosan és évek óta arra irányul, hogy nukleáris fegyverek birtokába juttassák az NSZK-t. Ugyanezt bizonyítják azonban azok a tények is, amelyek azt mutatják, hogy Európa legveszedelmesebb háborús gyújtogatója titokban és a nemzetközi tilalmak ellenére, otthon és külföldön lázasan dolgozik saját nukleáris arzenáljának megteremtésén.

Ónody György

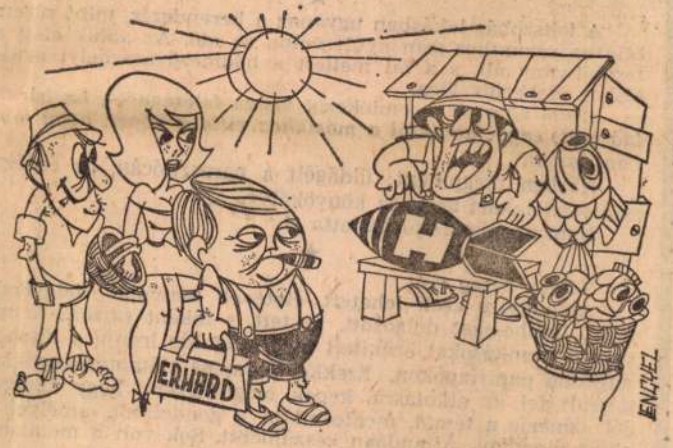

A SPANYOL HALPIACON
— Frissen fogott nukleárist tessék!

EXPRESS

Tavaszra

–nyárra

A Prága (CA—jelű) Társasutazásról.
Részvételi díj: kb. 700,— Ft
Beváltható zsebpénz: 450 Ft. = 300 K. Cs.
Indulási időpont: IV., VII., VIII. hónapokban

A Magas Tátra—Pozsony (CE—jelű) Társasutazásról.
Részvételi díj: kb. 1120,— Ft
Beváltható zsebpénz 1105 Ft = 740 K. Cs.
Indulási időpontok: VI., VII., VIII. hónapokban

A Magas Tátra (CH—jelű) Társasutazásról
Részvételi díj: kb. 790,— Ft
Beváltható zsebpénz 555,— Ft = 370 K. Cs.
Indulási időpont: IV. 29-től X. 30-ig folyamatosan

JELENTKEZNI LEHET: A megyei, járási, városi, kerületi, üzemi KISZ-szervezeteknél, valamint az Express Ifjúsági és Diák Utazási Irodánál személyesen vagy levélben. Budapest, V., Szabadság tér 16. Tel.: 317—777

1964 SZEP
1021

Dési Huber István: Olvasó lány

PETER SANDELIN:

ŐSSZEL

Ősszel már csak a part virágzik.
A nád vörös.
Kövek virágzanak az eső fényén.

A köd oly szürke,
mint egy vándorló hegy.

A fa a vízbe merült,
vagy földöfött a horizont fölé.

A kertek elfeledték
a barna harasztot.

A tenger a messzeségben csillog.
A nádas izzik.
A kő ki-kivillan az esőből.

Hajdú Henrik fordítása a Skandináv költők című antológiából. (Magvető)

tájékoztató
A MEGJELENŐ KÖNYVEKRŐL

IX. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM. Ára 50 fillér 1964. SZEPTEMBER

ELŐZETES JELENTÉS:

Mit ígér a téli könyvvásár?

A könyvhéten már túljutottunk, de hamarosan megkezdődnek a *téli könyvvásár* hetei. Szeretnénk ezért a könyv szerelmeseinek segítségére sietni, s még mielőtt a hivatalos címjegyzékek megjelennek, a várható bőséges választékból bemutatni néhány olyan könyvet — mindenki kedvére —, amelyet bizonyára érdeklődéssel várnak, fogadnak és vásárolnak ajándékul másnak — vagy éppen önmaguknak.

Több esztendős előkészítő, szerkesztő munka után megjelenik végre a magyar könyvkiadás és műfordítás egyik jelentős vállalkozása: *Goethe műveinek ötkötetes válogatása.* A latin költészet iránti érdeklődést két kiadvány elégíti ki: a Helikon *Ovidius Átváltozások*ját fogja kiadni, a Móra utánnyomásban adja közre a *Latin költők anológiáját.* E klasszikus művek mellett egy magyar költő verseinek újszerű kiadására szeretnénk még felhívni a figyelmet: *Kassák Lajos* verskötetéhez a Magvető *hanglemezt* is mellékel — a költő műveit, kiváló művészek tolmácsolásában.

Nagyon bőséges a prózai választék is. Ismét találkozhat az olvasó számos olyan *népszerű könyv újabb kiadásával, amelyeket* sokszor hiába keres a könyvesboltokban. Így például megjelenik Dreiser *Amerikai tragédiája* és Dumas *Monte Christo grófja.* A Dreiser-regény kiadását az is időszerűvé teszi, hogy a belőle készült színpadi változatot a Thália Színház hosszú ideig, nagy sikerrel játszotta. Hogy a Dumas-könyv hány filmváltozatban járta meg a mozikat, nem is számoljuk, de azt érdemes megemlíteni, hogy a közelmúlt egy másik nagy filmsikerének, a Stefan Heym regényéből készült *Keresztteseknek* „eredetije" is napvilágot lát új kiadásban. De ne feledkezzünk meg a magyar könyvsikerekről sem: Újabb kiadást ér meg Sánta Ferenc *Húsz órája,* két hosszabb írásával jelentkezik a népszerű Széchényi Zsigmond is — *Hengergő homok* és *Két kecske* címmel. Az élő magyar irodalom különben is szép számmal képviseli magát a téli könyvvásáron. Csak felsoroljuk az új műveket: Berkesi András: *Sellő a pecsétgyűrűn;* Cseres Tibor: *Hideg napok,* Kellér Dezső: *Kis ország vagyunk;* Kolozs Pál: *Utazás Detektiviába;* Molnár Géza: *Holtak fogságában;* Szabó Pál: *Szakadék, Őszi vetés;* Sipkai Barna: *Az utolsó tavasz;* Tersánszky J. Jenő: *Nagy árnyakról bizalmasan* című memoárjainak bővített kiadása; Túri András: *Azért is lesz házunk.* Végül feltétlenül említsük meg *Illyés Gyula tanulmánykötetét* és Karinthy Frigyes kiadatlan írásainak gyűjteményét, amelynek címe: *Hátrálva a világ körül.*

A világirodalomból a Helikon Kiadó *Tolsztoj-sorozatának* első kötetére hívjuk fel a figyelmet és az Európa kétkötetes *Shakespeare-drámái*ra, amelyet a négyszáz éves évforduló alkalmából adnak kézre. Nagy sikere volt tavaly a mai szovjet próza teremséből válogatott Visszhang titkának és az idei könyvhéten megjelent Kilátó című szovjet prózai antológiának. A sikeren felbuzdulva az Európa most újabb hat szovjet elbeszélést ad ki a mai szovjet irodalomból *A talizmán* címmel. A szerzők között szerepel Szolzsenyicin Az ügy érdekében című írásával és Jevgenyij Jevtusenko is, ezúttal szintén prózával.

Ajándék-könyvekről beszélünk, nem maradhatnak ki az ifjúsági irodalom érdekességei sem. Csak hármat emeljünk ki most közülük. Ezúttal is megjelenik szép kiállításban és változatos tartalommal a *Lányok könyve,* illetve *Fiúk könyve* és az olvasók kívánságának eleget téve, végre a *Pál utcai fiúk* díszes, album alakú kiadása, művészi illusztrációval, igazi, jellegzetes ajándékkönyvként. Az ifjúsági könyvkiadás újdonsága lesz, hogy az érett korúak számára megjelennek az első *Kozmosz-könyvek,* köztük szépirodalmi és ismeretterjesztő kiadványok egyaránt.

A képzőművészeti kiadványok között a legnépszerűbbek közé tartoznak a művészéletrajzok. Ezért emeljük most ki Salmon: *Modigliani szenvedélyes élete* című könyvét. A történelem kedvelői bizonyára örömmel hallják, hogy Sík Endre franciául már nemzetközi sikert aratott műve, a *Fekete-Afrika története,* most magyarul is megjelenik, két kötetben az Akadémiai Kiadónál. A művészettörténet és a történelem kedvelőit különösen érdekelni fogja a *Regélő városok* sorozat újabb kötete, amely *Rómát* mutatja be. A magyar színházkultúrában mind inkább elfoglalja az őt megillető helyet Hevesi Sándor életműve. A Magvető most *Amit Shakespeare álmodott* címmel tanulmányainak gyűjteményét adja közre. A zenekedvelőknek — többek között — szintén egy életregényt kínál a könyvkiadás. Vinogradov *Paganinijét* és megjelenik Till Géza *Új operakalauza.*

Előzetes beszámolónkat néhány ismeretterjesztő művel zárjuk, bár Ceram *A hettiták regénye* és Tasnády Kubacska András *Az élővilág fejlődéstörténete* — a szerzők korábbi műveinek ismeretében állíthatjuk — tudományos hitelük mellett szépirodalmi erényeket sem nélkülöznek. És befejezésül még egy újszerű vállalkozás a magyar könyvkiadásban: megjelennek a Gondolat régen várt *Színes Könyvek* népszerű sorozatának első kötetei: Öveges József *Színes atomfizikája* és Kontra György *Az emberi test képekben* című könyve. — Ennek a sorozatnak az az érdekessége, hogy a színes képek nem pusztán illusztrációk benne, hanem a szöveggel mennyiségben és fontosságban is egyenértékűek.

Ez a futólagos felsorolás korántsem meríti ki a téli könyvvásáron a boltokba kerülő gazdag választékot. De már ebből is látható, hogy a könyvesboltok felkészülten várják majd azokat, akik hozzátartozóiknak, barátaiknak a legszebb ajándékkal, könyvvel akarnak kedveskedni.

Távoli országok – otthoni műhely

a Táncsics Kiadó III. negyedévi könyveiben

Sokan keltek útra az idén, hogy hazánk szép tájaiban gyönyörködjenek, s számosan lépték át az országhatárt, hogy megismerkedjenek más országokkal, népekkel, szokásaikkal. De kevesen vannak azok, akiknek módjukban áll Európán túl utazni, különös, egzotikus vidékeket megismerni. A Táncsics Könyvkiadó a harmadik negyedévben öt olyan útleírást ad közre, amelyek távoli országokba viszik az olvasót. Közülük négy a nagy népszerűségnek örvendő Utikalandok sorozatban lát napvilágot.

Afrika déli partvidéke mellett számos szigetet ismerünk, van közöttük fegyenctelep és leprasziget, van, amelyet csak a tenger különös madarai népesítenek be, s van, ahol fényűző szálloda várja az érkezőket. Lawrence G. Green, mintegy húsz nagy sikerű Afrika-könyv szerzője, tömör riportok sorozatában számol be *Ahol megállt az idő* címmel rövidesen megjelenő útikönyvében ezekről a szigetekről.

Eric C. Hiscock föld körüli utazását meséli el a *Kettesben az óceánokon* című útinaplójában. A szerző feleségével kettesben az Atlanti-, a Csendes- és az Indiai-óceánokon hajózott át kis vitorlásán három év alatt, izgalmas élmények, veszélyes kalandok közepette. Eljutottak számos olyan szigetre is, ahol az óceánjárók nem tudnak kikötni, így tehát a nagyvilág szinte megközelíthetetlen zugairól is színes tudósítást kap az olvasó. Passuth László a legendás hírű Tahiti felfedezését, s felfedezőjének, a világhírű utazónak, Bougainville márkinak kalandos életét írta meg az *Édenkert az óceánban* címmel; ez a könyve most harmadik kiadásban jelenik meg. A magyar olvasók által is jól ismert német filmoperatőrnek, Erich Wustmann-nak a negyedévben két könyve lát napvilágot. Az Utikalandok sorozatban ismét megjelenik *A zöld pokol.* A szerző repülőgépen és öszvérháton, vonaton és tutajon utazta be Brazíliát, s 36 ezer kilométeres, egy évig tartó útján felderítette a milliós kikötővárosok rejtelmeit épp úgy, mint az Interior őserdőinek titokzatos életét, a „zöld pokol", a gyilkos klimájú Amazonas-medence félelmetes szépségeit. Másik új könyvében, a *Yahuákban* (alcíme: *Fúvónádas indiánok*) egy indián család életét és vándorlását írta meg, bemutatva a dél-amerikai indiánok hétköznapjait, vadászatait, háborúit, kultúráját. Mindkét könyvét színes és egyszínű fényképek illusztrálják.

Folytatja a kiadó technikai sorozatait is. A Kis Technikus Könyvtárban három kötet jelenik meg. A *Lécmunkák* (szerzője Balázs Sándor) barkácsolásra alkalmas anyagok és tulajdonságaik, a szükséges szerszámok, kisebb műveletervek bemutatása után, egyszerű használati tárgyak és játékok készítéséhez ad tanácsokat. Oroszi András írása, a *Konyhakert,* számos javaslattal szolgál otthonunk, házunk közvetlen környékének kialakítására, figyelembe véve az egészségügyi, esztétikai és gazdaságossági követelményeket. Elmondja, hogyan lehet egyszerű eszközökkel, kis befektetéssel zöldségfélékkel ellátni egy családot, de csak azokat az eljárásokat ismerteti, amelyeket az iskolai tanulók is meg tudnak valósítani. A harmadik kötet Sztrókay Kálmán és Bori István munkája: *Még száz elektrotechnikai kísérlet.* Ez az írás folytatása a korábban kiadott „Száz elektrotechnikai kísérlet"-nek, újabb, már több ismeretet igénylő kísérleteket ír le minden részletre kiterjedő alapossággal.

Megjelenik több érdekes — elsősorban szakmunkásoknak szóló — műszaki könyv is. Dévényi Tibor *Erjedésipari alapismeretek* című könyve közérthető módon ad tájékoztatást a szakmunkások számára nélkülözhetetlen elméleti biokémiai ismeretekről, kémiai eljárásokról. Ismerteti az ecetsav, a glicerin, a sajt és az élesztő gyártását, továbbá a korszerű gyógyászatban oly fontos szerepet játszó antibiotikumok előállítását. A *Lakatosok könyve* (szerzője Lupták Ernő) az általános ismeretekből kiindulva ismerteti meg olvasóit a speciális lakatos, lemez-, vasszerkezeti, szerszámkészítő, gép- és üzemlakatos stb. szakágazatokkal és az ott előforduló munkákkal. Cacha —Mader *Kazánszerkezetek* című szakkönyvének célja kettős: egyrészt kézikönyv a fűtők és kazángépészek számára, másrészt tartalmazza a szakvizsga és a mestervizsga letételéhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat.

A textiliparban foglalkoztatott dolgozók számára két könyv jelenik meg. Szemmáry László—Hajós István által írt *Pamutipari alapismeretek* lapjait a fonó-, szövő- és kikészítőiparban dolgozó szakmunkások forgathatják nagy haszonnal. Farkas Károly könyve, a *Len-, kender- és jutaipari ismeretek* az ipari rostnövényekkel és azok feldolgozásával foglalkozó szakmunkások számára készült.

Amatőr gépkocsivezetőknek, tulajdonosoknak szól Fehér Ferenc *Személygépkocsik elektromos berendezései* című könyve, amely a szocialista országokban gyártott személygépkocsitípusok villamos berendezéseit írja le, a kapcsolási rajzokat, a kapcsolások módját, a beszabályozás, a szerelés és a javítás gyakorlati munkafogásait.

A Táncsics Kiadó egyéb kiadványai közül jelentősebb az *Ügyviteli utasítás a nyugdíjszabályok végrehajtásához.* A kötet áttekinthető rendszerben foglalja össze és ismerteti a nyugdíjra vonatkozó rendelkezéseket, az ezekkel kapcsolatban kialakult állásfoglalásokat, közli és magyarázza az 1964. május 31-ig megjelent jogszabályokat. A *Munkaegészségtan* címmel kiadásra kerülő kötet a munkaélettant, a foglalkozási betegségeket, és megelőzési módszereit, az egészségügyi rehabilitációt, a munkabiztonság lélektanát stb. tárgyalja. A könyvet jól hasznosíthatják a munkásvédelemmel foglalkozók, az e kérdések iránt érdeklődők, irányító munkakörben dolgozók, műszaki vezetők, tervezők. A *Válaszolunk a dolgozók kérdéseire* sorozatban lát napvilágot dr. Szegő Tamás írása, a *Hol és hogyan intézik a munkaügyi vitákat?* A *Szakszervezeti aktíva kézikönyvei* sorozatban adják ki a *Határozatok gyűjteményé*-t, amely a SZOT elnökségének és titkárságának a szakszervezeti munka különféle területéről hozott és érvényben levő legfontosabb határozatait foglalja magában.

S. J.

Matisse: Nő karszékben

(Kampis Antal: Matisse című könyvéből. Képzőművész...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Könyvterjesztő Tájékoztató

CSORBA GÉZA:

Egy „elfogult" kritikus

Úgy emlékszem, 1948-ban, középiskolás diákkoromban olvastam először Baudelaire verset — abban az időben, amikor nálunk az irodalom és művészet legjobb hagyományai először tisztultak meg mindattól a félreértéstől tudatos félremagyarázástól és szennyes rágalomtól, amit a háború előtti időszak s később a háború és a fasizmus szórt rájuk.

Azóta szinte mindennapos olvasmányaim közé tartoznak versei. Irodalmi és művészeti esszéivel csak jóval később ismerkedtem meg.

A művészettörténet forrásai című sorozatban most megjelent kötet, amelynek válogatása, fordítása közel hároméves elvezetes elfoglaltságot adott, Baudelaire művészetkritikáit, szalonbírálatait és néhány kortárs-művészről írott tanulmányát tartalmazza.

Művészetkritikusként kezdte pályáját s bár első művészeti írásai, az 1845-ös és 1846-os szalonbírálat megjelenésekor a *Fleurs du Mal*-nak már több darabja készen volt, ebben a két műben fejtette ki először s különösen az utóbbiban, az *1846-os Salon*-ban már előttünk áll egész esztétikájának fő jellemvonása: a romantika és szimbólizmus sajátos összefonódása.

Hihetetlenül jó érzékű, „elfogult" kritikus volt. (Elfogult a szó legjobb és ma is figyelemre méltó értelmében.) Szubjektív kritikai szemléletét maga fogalmazta meg a legpontosabban 1846-os szalon-bírálatában: *„Őszintén hiszem* — írja a kritikáról szóló fejezetben —, *hogy az a legjobb kritika, amely szórakoztató és kiszámított bírálat, mely azzal az ürüggyel, hogy mindent megmagyaráz, nem ismer sem gyűlöletet, sem gonoszdást és szándékosan elnyom magában minden indulatot."* A kritikának Baudelaire szerint, *„... hogy értelme, tehát létjoga legyen, elfogultnak, szenvedélyesnek, politikusnak, azaz egyféle szempont szerint kizárólagosnak kell lennie, de olyan szempont szerint, amely a legszélesebb távlatot nyitja meg a kritikus előtt."*

Rendkívüli érdeklődéssel és finom érzékkel fordult a képzőművészet felé. Résztvett a kor művészeti életében, sok festővel közvetlen kapcsolata volt, többek között Delacroix-val, Whistlerrel, Méryon-al, Daumier-val, Courbet-val és Manet-val. Baudelaire fedezte fel Constantin Guyst, ezt a csodálatos tehetségű rajzolót.

E tanulmányok fordítása — bevallom — nem volt könnyű feladat. Akik megpróbálkoztak már vele, tudják, milyen differenciált és gazdag ez a próza s milyen sokféle hangon szól a maró gúnytól az önfeledt lelkesedésig, az éles és hideg logika nyelvétől, a lírai szárnyalásig.

Mégis remélem, hogy ez a kis kötet némi örömet szerez majd a költő immár népes, magyar olvasótáborának.

Botticelli: Vénusz születése (Részlet)

(László Gyula: Botticelli című könyvéből. Képzőművészeti)

Leonardo da Vinci: Madonna-fej tanulmány

(Lyka Károly: Leonardo da Vinci című könyvéből. Képzőm.)

A képzőművészet barátainak ajánljuk:

Alpatov, M. V.: **A művészet története I.** (Őskor, Ókor, Középkor). (Képzőművészeti)	kve	170,— Ft
Artner Tivadar: **A középkor művészete** (Móra)	kve	14,50 Ft
Baudelaire, Charles: **Válogatott művészeti írások** (Képzőművészeti)	kve	28,— Ft
Berkovits Ilona: **Zichy Mihály** (Akadémiai)	kve	150,— Ft
Dávid Katalin: **Van Gogh válogatott levelei**	kve	28,— Ft
Delacroix, Eugene: **Naplója** (Képzőművészeti)	kve	28,— Ft
Derkovits Gyula: **1514** (Képzőművészeti)	kve	40,— Ft
Dési Huber Istvánné: **Dési Huber István** (Képzőművészeti)	kve	50,— Ft
D. Fehér Zsuzsa: **Domanovszky Endre** (Képzőművészeti)	kve	70,— Ft
Gerő László: **Építészeti stilusok** (Gondolat)	kve	33,— Ft
Koczogh Ákos: **Modern magyar fémművesség** (Képzőművészeti)	kve	30,— Ft
Maksay László: **Műalkotás, kompozíció, stilus** (Gondolat)	fve	5,— Ft
A magyarországi művészet története I—II. (Képzőművészeti)	kve	240,— Ft
P. Brestyánszky Ilona: **Mednyánszky László** (Képzőművészeti)	kve	70,— Ft

A Művészet Kiskönyvtára

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata gondozásában ebben az évben a következő kötetek jelentek meg és kaphatók a könyvesboltokban:

Dombi József: **Bernini**	12,— Ft
Dragu, Vasile: **Luchian**	16,— Ft
Fenyő Iván: **Dürer**	16,— Ft
Garas Klára: **Chardin**	16,— Ft
Genthon István: **Cézanne** (2. kiadás)	16,— Ft
Kampis Antal: **Grünewald**	16,— Ft
Kampis Antal: **Matisse**	16,— Ft
Kontha Sándor: **Käthe Kollwitz**	12,— Ft
Körner Éva: **Picasso**	16,— Ft
László Gyula: **Botticelli** (2. kiadás)	16,— Ft
Lyka Károly: **Munkácsy**	16,— Ft
Murányi-Kovács Endre: **Courbet**	16,— Ft
Szöllősy Andrásné: **Bruegel** (2. kiadás)	16,— Ft

RADNÓTI M

Ne

Nem bírta hát tovább a roncsolt szív s tüdő
a multat és e bomlott éveken
virrasztó gondokat, hitet, csalódást,
nem bírta más, csupán az értelem

s az bírta volna még. De megszökött a test,
szived megállt, a festék megmeredt,
üres maradt a karton és a vászon,
kezed nem méláz már a lap felett;

árván maradt világod és világunk,
sötéten színes, fölmért s tág világ;
bivaly, ló, munkás, költő sír utánad
s a dési templom és a dési fák.

A sorsod ellenére voltál mester
és példakép. Hivő, igaz, okos;
a munkáló idő emel ma már,
hiába omlik rád sír földje most,

a dolgozók nehézkes népe feldobott, —
csodálatos roncsát a szörnyű tenger,
hű voltál hozzá s hozzád az kegyetlen,
de megtanul majd s többé nem felejt el.

S ha megtanult, úgy látja majd, ahogy te,
a külvárost, a tájat, társait;
mindegy, koporsót, korsót mond a kép,
vagy tűzfalat, mert minden arra int:

„Ember vigyázz, figyeld meg jól a világod:
ez volt a múlt, emez a vad jelen, —
hordozd szivedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte,
hogy más legyen!"

1944. február 29.

A költő összes verseinek és műfordításainak gyűjteményes kötetéből. (Szépirodalmi)

Dürer: A művész anyja

(Fenyő Iván: Dürer című könyvéből. Képzőművészeti)

Részlet Dési Huber Istvánné Dési Huber István című könyvéből. (Képzőművészeti)

DÉSI HUBER ISTVÁN:

A Negyedik Rend művészete

„1928 óta foglalkozom a munkásosztály művészetével, mióta munkásból festő lettem, és kemény munka árán jutottam el oda, ahol vagyok. 1937-ben a Korunkban hosszabb tanulmányt írtam Mai magyar festészeti törekvések címen küzdelmeinkről és ott szó szerint ezt írtam: »E sorok írója átélte a művészi fejlődés mindama változatait, amelyek elkerülhetetlenül fellépnek ott, ahol művészi lelkiismeret és világnézeti tisztesség megnyilatkozási formát keres.« ... »Egy munkássorból festővé fejlődő embernek a mai társadalomban végig kell járnia a legkülönbözőbb stílusokat fejlődése során, mert iskolázottsága híján csak így szívhatja fel a művészet korszerű kifejezési eszközeit. Nem veheti át az előtte éltek eredményeit, mint egy fiatal polgári festő, mestereitől, hanem állandó küzdelem közt, egyedül kell eljutnia hozzájuk.«

... Úgy érzem, hogy éppen ez a vívódás, ez a régi küzdelem, a művészetnek és világnézetnek ez az egyforma tisztelete és megbecsülése ad jogot a további keresésre és arra, hogy igényes legyek mind magammal, mind másokkal szemben, éppen a fejlődés érdekében... Mik az igényeink? — teszi fel a kérdést. — Olyan művészetet akarunk, amely a magunk életét fejezze ki, de ne csak a napi élet szűk, sokszor nyomorult korlátai között, hanem úgy, ahogy lelkünkben él: a szellem végtelenbe nyúló síkjain.

... Hogy milyen lesz majd a Negyedik Rend művészete, azt nem tudhatjuk, de, hogy kiktől tanulhatunk, azt tudnunk kell. — Nem fordulhatunk szembe azokkal az eredményekkel, amiket a progresszív művészet felhalmozott; az ember csak azzal fordulhat szembe, amin túljutott. Élnünk kell velük, megismerni, felszívni, magunkévá tenni mindazt, amire szükségünk van. Számot kell vetnünk hát mindennel: kívánságainkkal és érzelmeinkkel, igényeinkkel és lehetőségeinkkel, hogy végre tiszta helyzetet teremthessünk.

... A szocialista szemlélet ereje épp abban van, hogy az elmúlt korok legértékesebb vívmányait elsajátítja, feldolgozza, tovább viszi és a maga kultúráját nem akarja a semmiből előállítani. Nem is lehet, mert ha valaki ezt a múlttal való összefüggés nélkül, a fejlődés és a tradíció nagy folyamataitól elzárva próbálja előteremteni, szükségszerűen zsákutcába kerül, és nem juthat el a kor szellemi arcához... A munkás mint téma már jó ideje szerepel a művészetben. Eleinte inkább mint furcsaság, mint egy távoli világ különös hírnöke jelent meg, kicsit jámboran, esetlenül, nehézkesen. Lefestették a műhelyben, szűk otthonában, életének apró tárgyai között, de mindig csak mint látványt, mint érdekességet. Aztán közelebb került a művészethez. Művészek bukkantak fel, akik maguk is munkássorból jöttek és nem felejtették el származásukat.

Hangjuk érdes volt és komoly: »A művészetben engem az ember érdekel — mondotta egyikük (Millet). — Az élet vidám oldala nem az enyém, nem tudom merre van, sohasem láttam. A szántóföldek közepén kapálnak, ásnak emberek. Egyik-másik időnként kiegyenesíti derekát, megtörli homlokát, kezefejével: arcod verejtékével keresd meg kenyeredet! — Ez volna a vidám, bohó munka, amit egyesek el akarnak hitetni velünk? De az igazi emberséget, a nagy költészetet én mégiscsak itt látom.« — Úgy is festette le őket, a munka súlya alatt, sommásan, egyszerűen... Később, talán az ipari fejlődés következtében, talán csak a dolgok nyomása alatt, megváltozott a munkás ábrázata a művészetben, s Meunier szobraiban mint az élet új hőse lép elénk. Nyugalom és erő: úgy hiszem, ez jellemzi legjobban alakjait. Egy kikötőmunkás, bányászok munka közben, egy halász, amint kiált. Nem személyek, típusok, névtelen valakik, egy új osztály pionírjai. Vele le is zárul a munkás ilyen ábrázolása: ami utána jön, más természetű. Még feltűnik egy pillanatra, s úgy hangzik, mint egy szenvedélyes vallomás Van Gogh egyik-másik képén. »Olyan művészetet akarok csinálni, amelyik egészen az övék« — mondja egyik levelében és megfesti a gyárat, hátul a vörös nappal, de mindez már csak epizód.

... A munkásság élete egyre tisztább formákat ölt, s már egész tudatosan maga lát hozzá, hogy kialakítsa művészetét... Milyen feladatok várnak reánk és mik a feltételei annak, hogy a magyar munkásság szellemi törekvései testet ölthessenek a művészetében?... A művészet folyamat, s a festő nem képeket fest, hanem a világgal és a világról értekezik. Tehát megfigyel, észlel, indulatba jön. Számot vet a tapasztalatokkal, eltűnődik a látottakon. Megpróbál az emberekbe nézni, mindenesetre magába tekint. S mindezt lejegyzi, vagy — ha úgy tetszik — feljegyzi a maga sajátos eszközeivel. Csak az a tartós és igaz, ami így, a szubjektív és objektív elemek spontán keveredéséből keletkezik. Vagy még egyszerűbben: a magunk világának és a környező világnak a találkozásából... A művészet mindig formakérdés — egy ideológián belül. S egy művész számára nincs fontosabb kérdés, mint ez: hogyan mondjam el azt, amit el kell mondanom?

... Minden művészet sarkköve és örök problémája az ember viszonya a mindenséghez és az egyén viszonya a társadalomhoz. És minden művészetnek csak az adja meg tartalmát, formáját, szellemét, ízét, hogy miként felel ezekre az örök kérdésekre... A szocialista szentimentalizmus vagy a szocialista romantika épp úgy hiábavaló, mint a dinamizált vagy misztifikált politikai indulat, ha nincs mögötte élmény és forma. Viszont a formához nem lehet máról holnapra eljutni. Nem elég megtagadni a ma élő stílusokat, formai törekvéseket, vagy vaktában csatlakozni valamelyikhez, amelyik épp szimpatikus nekünk. Önmagában mindegyik torzítóan hat törekvéseinkre. Kontaktust kell teremteni mind az élettel mind a kultúrával. A nagy iskolákkal csakúgy, mint a magunk — népünk, nemzetünk — művészetével."

A tanulmányt Derkovitsra emlékezve fejezi be: „Derkovits Gyula szellemét idézem. Az ő életművét. Álljon ő, mint ösztönző példa a dolgozók művészei előtt."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dési Huber

MAGYAR IFJÚSÁG

1964 AUG 22

L 1021

EMLÉKEZŐ

Könyv jelent meg Dési Huber Istvánról. A visszaemlékezésben úgy lép elénk a nagy proletárfestő, mint alkotásaiban. Abban a szakadatlan küzdelemben, amelyet a társadalmi igazságért és a kifejező, művészi igazmondásért folytatott élete végéig. Halálának 20. évfordulóján túlzásokra, szépítésekre nincsen szüksége az emlékezőnek, aki legjobban ismeri közülünk Dési Huber Istvánt. A könyvet a harcostárs írta. Halk, őszinte, kedves asszony: Stefi néni, a felesége.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ORVOS-EGYETEM
1954 OKT. 28

1021 Dési Huber

A Dési Huber István emlékkiállításról

NEMRÉG NYILT MEG a *Magyar Nemzeti Galériában a Dési Huber István halálának 20. évfordulója alkalmával rendezett emlékkiállítás.* 1947 óta nem láthatta műveit ebben a teljességben, a fejlődés állomásainak ilyen világos sorrendjében a művészetkedvelő közönség. Azóta pedig új közönség nőtt fel, aki ismerni szeretné képzőművészetünket, így a két világháború közötti magyar művészetet is. Ez időszak legnagyobb alakjai között kétségkívül ott találjuk Dési Huber Istvánt is, aki nemcsak *a magyar proletárfestészet* egyik legjelentősebb alakja, hanem *a szocialista művészet kiváló teoretikusa* is volt.

Ennek az új művészetkedvelő közönségnek a soraiban mi, leendő fogorvosok is ott szeretnénk lenni. Ezért határoztuk el, *a fogorvosi kar III. évfolyam H/1. csoportjának* KISZ-tagjai, hogy az *ISZM* kulturális programjának keretében közösen megtekintjük a kiállítást.

Azt hiszem, nem lenne értelme, hogy most képzőművészeti könyvekből összehordott mondatokat írjak le, elemezgetni próbálva Dési Huber művészetét. Ehelyett inkább arról szeretnék beszámolni, hogy milyen élményben volt részünk, mi tetszett nekünk ezen a kiállításon.

— Nekem legjobban a portréképek tetszettek. Miért? Olyan kifejezőek az arcok, s érdekes, hogy milyen a férfi- és női portrék különbsége a *megformálás szempontjából*, ami azt hiszem, gondolati tartalmat is takar — mondta csoportunk egy tagja. — A férfiak arca szögletes, hangsúlyozott, szinte szoborszerű: elszántságot, harcos öntudatot sugároz. A nőké finomabb, de az ő tekintetükben is van valami elszánt erő, amivel ezek mellé az erős férfiak mellé harcostársként képesek állni.

Érdekes, hogy Dési Huber, aki marxista volt, amivel abban az időben az antiklerikalizmus szükségszerűen együtt járt, mégsem a vallás elleni harc harsány, sokszor már karikírozott formáit választotta. Nem láthatunk a tárlaton nagyhasú kanonokot, iszogató barátokat, de láthatunk egy képet, amelyen egy öreg fejkendős parasztasszony bibliát olvas. Szinte az egész hátteret kitölti egy ócska, ormótlan, nagy ágy. A kép sötéttónusú, csak a biblia fehérlik. Azt hiszem, mindenki érzi, hogy ebben a nyomorúságos életben ennek az öregasszonynak ez az egyetlen vigasza.

SOKSZOR HALLOTTUNK a hárommillió koldus Magyarországáról. Ezt mi magunk nem láthattuk. De ezek a képek tudnak erről beszélni, élményszerűbben, mint a tankönyvek lapjai. Nekem talán a *„Guberáló"* című festmény tetszett a legjobban ebből a szempontból. A guberálás fogalmát mi csak könyvekből, az idősebbek elbeszélésből ismerjük. Ezen a festményen egy derékig meztelen, nagy erőfeszítéssel dolgozó munkást látunk, aki mintha hegyeket akarna lapátjával felforgatni. Ezek a hegyek azonban a város szemétdombjai. A nagy nekifeszülés, a lázas erőlködés és annak nyomorúságos eredménye — a proletár életéről mindennél többet mond.

Orvosok leszünk, ezért úgy gondolom, nemcsak engem érdekel, hogy a festőt szinte egész életében végigkísérő, halálos betegsége miként tükröződik művészetében. Dési Huber ugyanis az első világháborúban tüdőbajt kapott, s míg a betegség végül is sírba döntötte, sokszor volt kórházban, szanatóriumban, gyakran lebegett élet és halál között. Súlyos tüdővérzés, kétévi szanatóriumi gyógykezelés után készült *„Önkínzó önarckép"* című festménye. A kép előterében a festőt látjuk, elkínzott arccal, ingét görcsösen markoló kezekkel. A háttérben egy kép függ a falon, két fiatal lány felemelt karral, lobogó hajjal, önfeledten szalad a mezőn. Mintha feltenné a kérdést magának a művész: mikor kell elhagynom ezt a világot, amely kegyetlen harcokkal teli, de mégis szép, mégis érdemes... Érdemes élni?

Dési Huber szerint érdemes volt. Haláláig alkotott, a kezdeti kubista behatásoktól művészete egyre inkább letisztult s tartalmában is, formájában is jelentős, örökbecsű értékeket hagyott ránk.

ÉLETÉBEN NEM BECSÜLTÉK, de amikor a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Dési Huber István életművét 1958-ban posztumusz Kossuth-díjjal tüntette ki művészetének forradalmi harcosságát, szép, tiszta emberségét emelte méltó rangjára.

Ennek a tárlatlátogatásnak a sikerén felbuzdulva csoportunk elhatározta, hogy máskor is rendezünk közös múzeumlátogatást. Nemcsak tanultunk, nemcsak egy ritka értékes élményben volt részünk, hanem a jó csoportszellem kialakulásához is közelebb jutottunk egy lépéssel.

B. P.

Csoportunk a kiállítás után a katalógust böngészi

nekórtan államvizsgák
igyelmeztetnek

— Ezek a feltétlenül jó részadatok nyilván nem lesznek mérvadók a továbbiakban — állapította meg Horányi professzor — általában azok kezdik nálunk az államvizsgázást, akik biztosabbak ebből a tárgyból. *A felkészülésre semmiképpen sem elegendő az egy hónap, ha a hallgató az előző félévben folyamatosan és rendszeresen nem foglalkozott a két tárggyal.* A kéthetes gyakorlat, nem mondom, hogy elég, de jobb, mint a semmi. Először is jó arra, hogy ezalatt *átismételjék a gyakorlati vizsgáló módszereket.* Másodszor jó annyiból, hogy *a tanársegédek összefoglaló előadásokkal segítik az anyag rögzítését.* És harmadszor jó azért is, mert *a hallgatók megszoknak bennünket és a vizsgaszorongásuk csökken.*

— Érdekes tapasztalat, hogy azok, akik a hónap második felében gyakoroltak nálunk és neurológiával kezdték a vizsgát, sokkal jobban szerepeltek, mint azok, akiknek közbecsett a pszichiátriai gyakorlat. Ez arra figyelmezet bennünket, hogy *a tanulmányi osztály ésszerű beosztással biztosíthatná az előnyösebb kapcsolódást.*

Végül elmondotta Horányi professzor, hogy *az osztályzatok végleges kialakításáról semmiféle tájékoztatást nem kapott.* Levizsgáztatott ötvenegy szigorlót, de egyetlenegy indexet sem írt alá. Szerinte *helyes volna, ha a két tárgyat külön írnák be, hiszen tulajdonképpen a neurológia és a pszichiátria két önálló terület* és kívánatos lenne, hogy még olyan egyetemeken is külön tantárgyként kezeljék, ahol egy professzor oktatja mindkettőt.

osztályozás menetéről feltétlenül tájékoztatnia kell az illetékes tanszékvezetőket és biztosítani együttműködésüket — legalábbis egyelőre. De megfontolandó az is: *csupán a látszatért, hogy kevesebb az államvizsga-tárgyak száma, érdemes-e az orvostudomány e két ágának „kényszer-házasságát" fenntartani.*

Szeptemberben a szigorlók elárasztották a két klinikát úgy, hogy a velük való egyéni foglalkozást nem is lehetett eléggé biztosítani. Októberben szünetel a szigorlók gyakorlata. Pedig a két klinika vezetői szívesen vállalták volna, hogy *a közbeeső hónapban is foglalkoznak a szigorlókkal,* esetleg kisebb létszámúra bontott csoportokban. A közbeeső hónap kihasználásával talán azt is meg lehetne oldani, hogy az ideg- és elmekórtan egyik ágával való foglalkozás ne menjen a másik rovására.

Jakus E.

Megjegyzés e

A közelmúlt napokban a rületi pártbizottság három pos értekezletet tartott alapszervi titkárok és propagandisták részére, melyen igen fontos információkat közöltek a részvevőkkel. Ennek a konferenciának ismertetését tűzte napirendre egyik alapszervezetünk taggyülése. A titkári beszámoló után több felszólaló éppen az információ gyengeségeit hangsúlyozta, majd pedig olyan problémákról tett fel kérdéseket, melyekről kiderült, hogy a szóban levő értekezleten már kellőképpen ismertették. A párttitkár ekkor avval védekezett: úgy gondolta, hogy jegyzetei nyomán könnyen ismertetheti a konferencia anyagát, s csak beszámoló közben vette észre, hogy az anyag sokkal terjedelmesebb, semhogy egy beszámolóba beleférjen.

Furcsa mentegetődzés. Ezek szerint ugyanis a titkár elvtárs azt ismerte be, hogy előadására egyáltalán nem készült fel, nem gondolkodott azon, mivégre ismerteti a konferenciát, mit akar elérni az ismertetéssel, s a nyilvánvalóan átfoghatatlan anyagnak milyen kérdéseit kellene kiemelnie. Márpedig nézetünk szerint kisebb hiba, ha egy párttitkár indiszponáltan rossz előadást tart, mintha nem készül fel az előadására.

tett eset lehet, ha nem érkeznének jelzések, hogy nem az egyetlen hely, amelyen a vezetőség nem készíti elő kellő alapossággal a beszámolóját. Így aztán előfordul az a furcsa eset, hogy kitűnően oktató tanárok és tanársegédek, akik szégyellnék, ha át nem gondolt előadással állnának tanítványaik elé, nagyobb lelki megrázkódtatás nélkül elviselik, hogy mint párttitkárok, át nem gondolt, föl nem készült előadásokkal álljanak elvtársaik elé.

De hát engedelmet kérünk, micsoda szervezet az, amelyet ilyen lenézően kezelhetnek? A pártszervezet az egyetemeken is vezető szerepet tölt be — de persze, csak akkor, ha saját munkáját valóban komolyan veszi. Mi azt hisszük, a taggyülési beszámolók lebecsülése nem egyszerűen a munka lazább, vagy lelkiismeretesebb elvégzésének a kérdése, hanem politikai kérdés. Az, aki a párt taggyülésén fellépésre készül, s nem érzi, hogy az semmivel sem kisebb feladat, mint akár egy tudományos konferenciára való felkészülés, a gyakorlatban lebecsüli a párt vezető szerepét.

e — ó

Szembenézve a tényekkel

Ahogyan egy elsőéves hallgató látja önmagát és társait

Eltelt egyetemi életünk több mint egy hónapja... Már megtanultuk, hogy az anatómiai intézet van az Üllői úton, mányi karán még nagyobb volt a felvételizők tájékozatlansága. Ez azonban nem vigasztalás számunkra

iránt, sőt tanulásunk mennyisége sem áll egyenes arányban *tudásunkkal*, ami rendkívül csüggesztően hat időnként. Szerencsére az egyetemen uralkodó segítőkész magatartás, amelyet mind az oktatók, mind a felsőbb évfolyamok részéről tapasztalhatunk, vissza-vissza-billenti megingó önbizalmunkat. Annak örültünk volna, ha a *szükséges jegyzetek megjelennek idejében*, ugyanis tőlag gyakorlati jegyzeteink hiányoznak, amikre nagy szükségünk lenne.

Hallottunk róla, hogy a kiált vélemény szerint nemcsak tudásunk, hanem *magatartásunk sem megfelelő.* Állítólag még nem volt ilyen fegyelmezetlen első évfolyam az egyetem történetében. Nem tudjuk, valóban így van-e, de ha belegondolunk, be kell látnunk, hogy valóban fegyelmezetlenek vagyunk. Nem rosszindulatúan, csak *komolytalanul.* Napjainkban nagy és élénk vita folyik az ifjúság magatartásáról. Nemrég fejeződött be Magyar Ifjúságban a *Nyug-*

Dési Huber

X. 16. 2o.35 /Petőfi/ KJné.

Láttuk-hallottuk.

1021

Ambrus Tibor beszél Dési-Huber István emlékkiállitásáról.

Dési-Huber István halálának 2o-ik évfordulója alkalmából emlékkiállitást rendezett a Magyar Nemzeti Galéria. Igy 17 év, az 1947-es Ernst Muzeum-i első emlékkiállitás után ismét alkalmunk lehet arra, hogy végigkisérjük ennek a kitünő müvésznek nem mindennapi életutját. 1895-ben Bécsben született. Korán árvaságra jutott, gyermekkora óta maga tartotta el magát. Munkás lett, ezüstmüves, fémkovács. Az első világháboru idején katonának sorozták, 4o hónapi frontszolgálat után sulyos tuberkulotikus fertőzéssel bocsájtották el a hadseregből. A rajzolással mestersége tanulása közben ismerkedett meg. Ez azonban természetesen kevés volt ahhoz, hogy müvészi pályáján elindulhasson. A huszas évek elején aztán megtalálta első mesterét. Beiratkozott Podolin Volkmann Arthur szabadiskolájába. A Lehel téri kis müteremben együtt dolgozott Borbereki Kovács Zoltánnal, Sugár Andorral, Derkovits Gyulával. Erre az időre esik olaszországi tanulmányutja is, amelyre felesé-

Dear Mr. [illegible]

X. Jo. 20.35 [illegible]

[illegible]

[illegible]

Ambrose Tipton, general Depot-Master, Jefferson-on-the-Lake, Ohio.

Dear Sir: Jupiter Jefferson Co-op Warehouse Co. [illegible] Dec. 17 '04, as follows

[illegible] received a shipment [illegible] Dec. 17 '04, as follows

[illegible] Mahogany [illegible] 1 [illegible]

[illegible] Rose Wood [illegible] 2 [illegible]

[illegible] Teak [illegible] 1 [illegible]

[illegible] Ebony [illegible] 1 [illegible]

[illegible] Satinwood [illegible] 1 [illegible]

[illegible] Lignum Vitae

A Kiscelli Múzeum

Gink Károly fotói — Seenger Ervin írása

Az óbudai hegyek előterében fekvő kiscelli fennsíkon épült egykori trinitárius kolostor és templomegyüttes — a mai Kiscelli Múzeum — története a tizennyolcadik század első harmadában kezdődik. 1738-ban telepedtek meg a fennsíkon a fogolykiváltó trinitáriusok, majd hat év múlva, a Zichy grófok támogatásával kezdtek rendházuk építéséhez. Négy évtized múlva II. József a szerzetesrendet feloszlatta, a rendházat a templommal a katonai kincstárnak adta át.

Az épületkomplexust 1911-ben Schmidt Miksa műbútorgyáros a kincstártól megvásárolta, s múzeumszerűen elhelyezte benne bútormintaraktárát és egyéb gyűjteményeit. (Ezzel kapcsolatban meg kell cáfolnunk azt a sajnos eléggé elterjedt hiedelmet, amely szerint az ún. Mágnás Elza-gyilkosság itt történt volna, amint ezt néhány esetben még a sajtó is közölte. Schmidt M. nem lakott a „Schmidt-kastély"-ban, „Mágnás Elzá"-t, valódi nevén Turcsányi Erzsébetet pedig lakásán, a mai Bem rakpart és Ganz utca sarkán álló házban ölték meg 1914 januárjában.)

Schmidt végrendeletében a fővárosra hagyományozta az épületet, amelybe az 1907 óta a Városligetben működő Fővárosi Múzeum várostörténeti gyűjteményeivel (metszet-, grafika-, fénykép-, iparművészeti, egyéb helytörténeti tárgycsoportokkal) a II. világháborút megelőző utolsó években át is költözött. Az ostrom alatt igen súlyosan megsérült épület fokozatos és részbeni helyreállítása után vált lehetővé kiállítások bemutatása.

A keleti szárnyban berendezett kiállítás a török korszak és a szabadságharc közötti várostörténet emlékeit mutatja be. Ehhez csatlakozik az északi szárny folyosóján a képzőművészeti alkotások csoportja a XIX. század második feléből (Benczúr Gyula, Ströbl Alajos stb.), majd a nyugati szárny folyosóján és termeiben az 1900-tól napjainkig terjedő időszak jelentős mestereinek műveit láthatjuk, köztük Bernáth Aurél, Csók István, Czóbel Béla, Derkovits Gyula, Barcsay Jenő, Egry József, Ferenczy Károly, Szőnyi István festményeit, Ferenczy Béni, Elekfy Jenő, Varga N. Lajos, Szalay Lajos grafikáit, Kerényi Jenő, Ferenczy Béni, Medgyessy Ferenc, Vilt Tibor, Somogyi József szobrait. Az északkeleti sarokteremben jelenleg Dési Huber István grafikáiból összeállított együttes szerepel.

A földszinti csarnokban tekinthető meg a budai barokk szobrászat legszebb és legjelentősebb emlékcsoportja, a budavári Szentháromság-emlék eredeti alakjainak nagyrésze (1713). A volt sekrestyében pedig egy nyomdatörténeti kiállítást létesítettünk, benne a Landerer és Heckenast nyomdából származó sajtóval, amelyen 1848. március 15-én a Tizenkét pont és a Nemzeti dal első példányait nyomtatták.

Dési Huber István grafikai kiállításának részlete

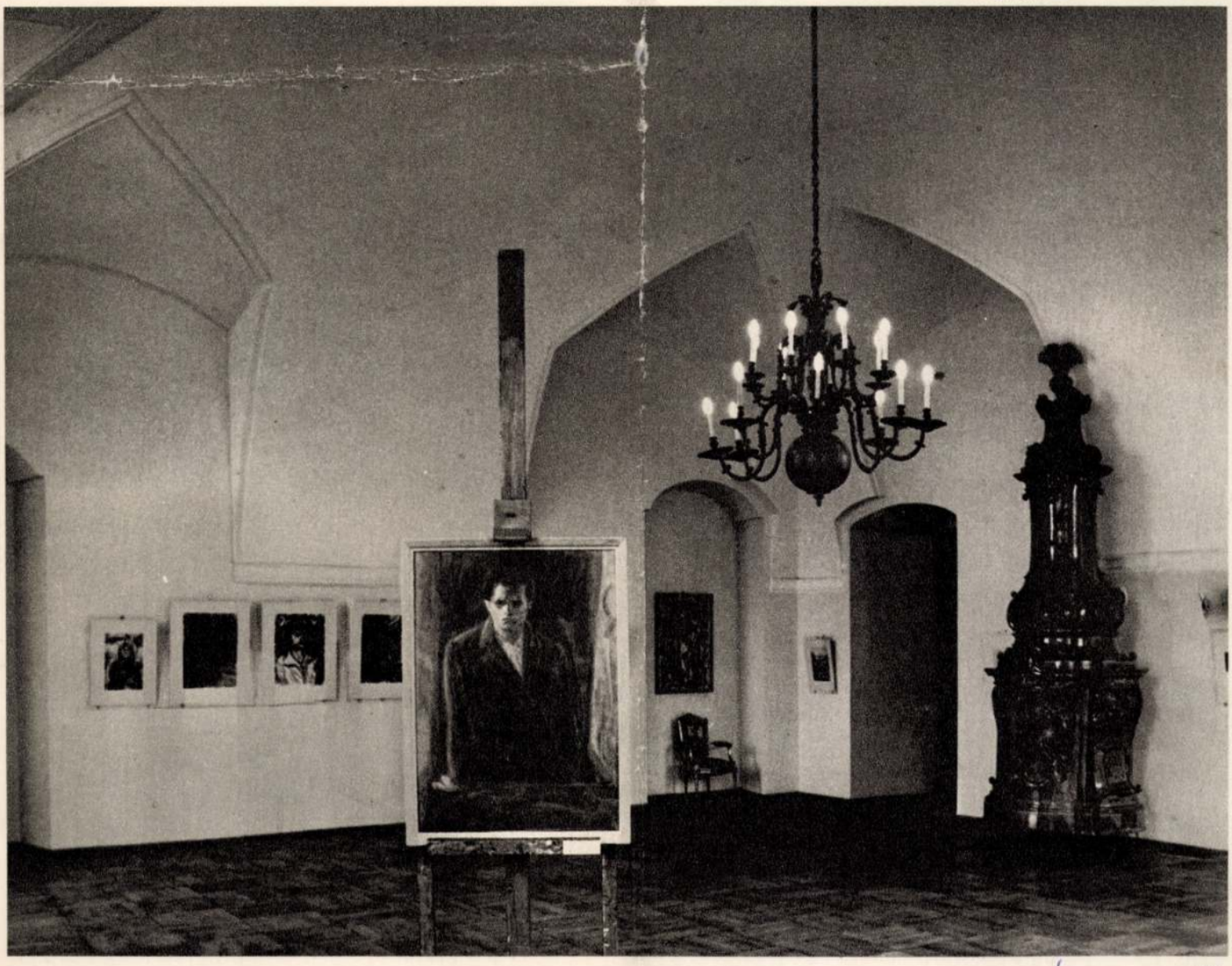

Wéber Lénárd: Dávid király. Festett, aranyozott fa szobor a XVIII. sz. közepéről

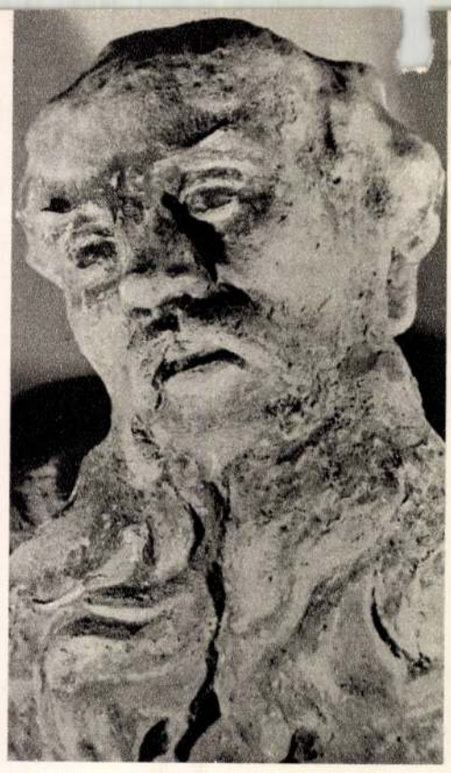

A budai vár Szentháromság-emlékének egyik mellékalakja (1713)

Somogyi József: Éhség

Stróbl Alajos: Anyánk

Szentpéteri József: Lóverseny. Ezüst domborműpár a XIX. sz. első feléből

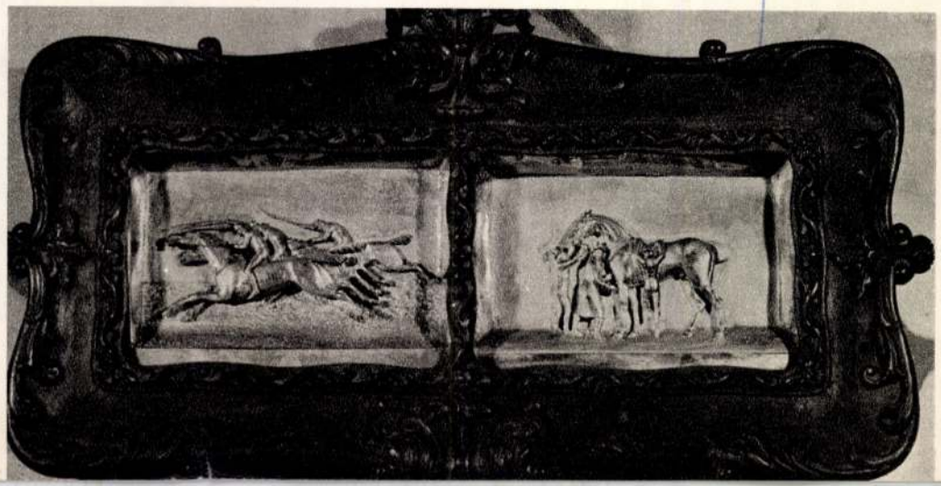

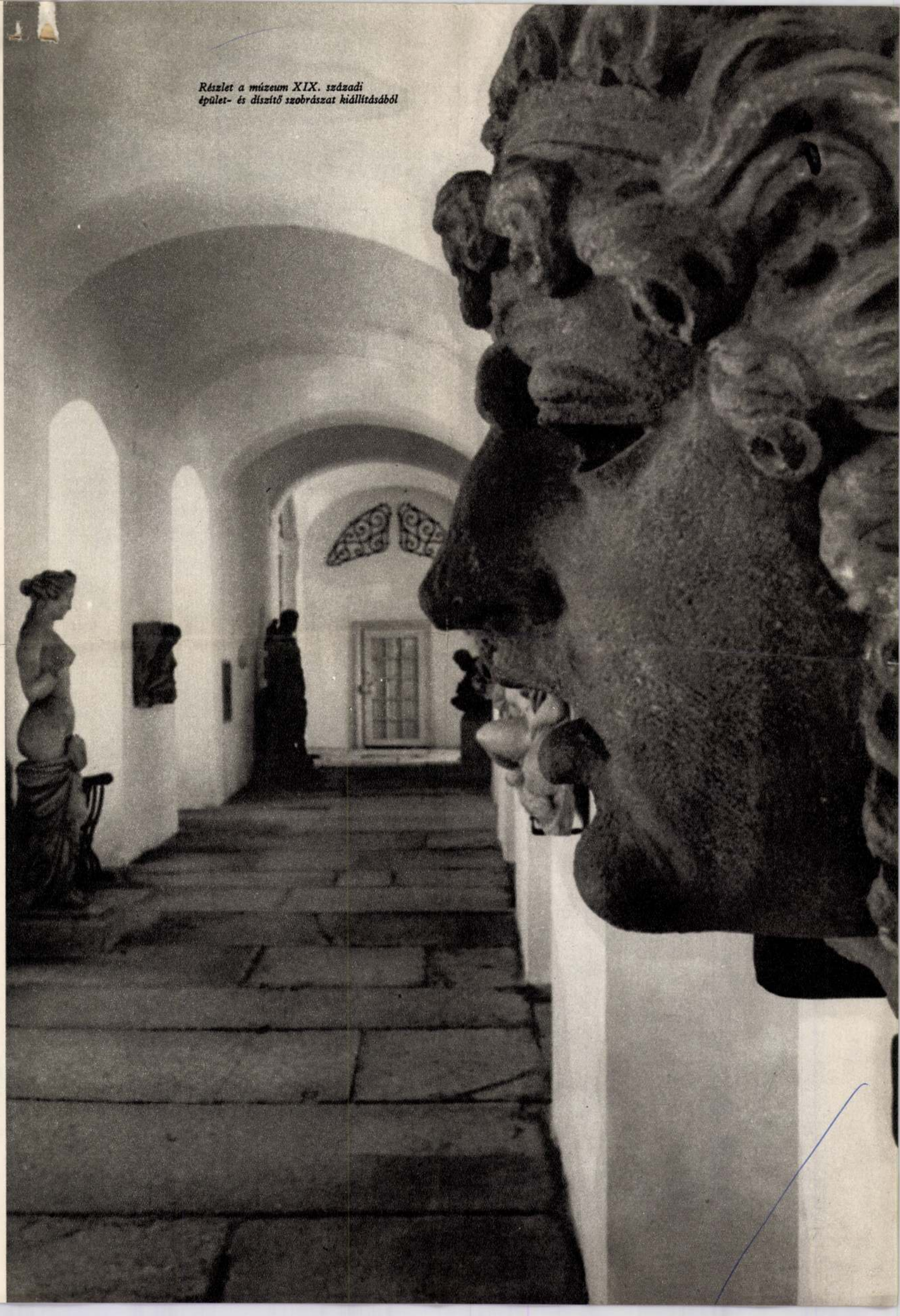

Részlet a múzeum XIX. századi épület- és díszítő szobrászat kiállításából

Dr. Nagy Ervin

A kelet-nyugati ten

Évente 1,2 milliárd a fővárosi útépítésr

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
BUDAPEST

A nagyvárosok közlekedési problémái világszerte súlyos gondot jelentenek. A városi közlekedésnek eddig nem ismert feladatokkal kell megbirkóznia. Jellemző erre a nagy teherre, hogy Budapesten naponta több mint 4 millió utazás bonyolódik le, melynek 88%-a autóbuszon, villamoson, trolibuszon és Héven, illetve már 12%-a személygépkocsin történik. Ez a megoszlás ugyanakkor egyre jobban eltolódik a személygépkocsi közlekedés javára. A fővárosban már ma kereken 140 000 gépjármű vesz részt rendszeresen a forgalomban, melyből 50 000 személygépkocsi. Ugyanakkor egy-egy jármű naponta többször mozog a városban — például egy személygépkocsi naponta átlagosan ötször közlekedik. Ezenfelül például az elmúlt évben félmillió külföldi személygépkocsi terhelte a nyári forgalmat.

Az utazási igények rohamosan növekednek, a forgalom egyre nagyobb lesz, és ugyanakkor a balesetek száma félelmetes arányban növekszik; évente Budapesten mintegy 16 000 baleset és anyagi kárral járó esemény történik, ebből 4000 a személyi sérülések száma, illetve 2000 a súlyos sérültek száma, s átlagosan kétnaponta egy halottja van a fővárosi közlekedésnek. A főváros egyre nagyobb összegű — a népgazdaságot rendkívül megterhelő — fejlesztésekkel igyekszik javítani a közlekedés helyzetén. A költségterhek illusztrálása céljából példaként említjük meg, hogy egy Astoria-típusú gyalogaluljáró mintegy 20 millió Ft-ba, egy EMKE típusú gyalogaluljáró 40 millió Ft-ba, vagy egy Albertfalvai típusú közúti-vasúti felüljáró 25 millió Ft-ba, míg az épülő Hungária—Kacsóh Pongrác úti két közúti felüljáró már 160 millió Ft-ba kerül, de egy korszerű többszintes csomópont rendezés, mint a Baross téri, 220—250 millió Ft. Egy korszerű dunai átkelőhely megépítése, például az Erzsébet-híd vagy a nagy távlatban a régi Kossuth-híd helyén tervezett Duna közúti alagút mintegy 400 millió Ft. Végezetül még két, igen jellemző költségértéket érdemes kiemelni: 1 km hosszú metró pálya két alagúttal, teljes berendezéssel és járművekkel együtt kereken 400—500 millió Ft, továbbá parkoló garázsban egy parkolójármű férőhely költsége 60 000 Ft, tehát kereken annyi, mint egy személygépkocsi ára.

Kialakult az átfogó koncepció

Ilyen nagy költségkihatású és hosszú távlatra szóló döntések meghozatala, valamint létesítmények megvalósítása megköveteli a közlekedésfejlesztés átfogó koncepcióját, a fejlesztési tervek kidolgozását, az egyes munkáknak távlati tervbe való illeszkedését.

Igen gyakori, hogy Budapesten egyszerre több helyen, földrajzilag a legkülönbözőbb területeken, kerületekben látszólag teljesen különálló közlekedési építkezések, fejlesztések folynak. A látszattal ellentétesen a sokrétű, és területileg igen szétszórt, nagy munkák gondosan egybehangoltak. Budapest közlekedésépítése tekintetében átfogó koncepció alakult ki, s így ezek a munkák a fejlesztések kerettervébe illeszkednek, s bár különböző helyeken épülnek, mégis szorosan összetartoznak, kapcsolódnak.

Az elmúlt évtizedben és feltehetően a következő évtizedekben is a nagy építések a következő öt alapvető összefüggő feladat köré csoportosulnak — mely egyben az építések koncepcióját is rögzíti:

1. **A kelet-nyugati közúti és metró tengely kiépítése.**
2. **Az észak-déli közúti és metró tengely kiépíté[illegible] dapesti közúti és metró tengelykeresztet.**
3. **A Hungária körút és a Pest-Budai Nagykörút korszerűsítése.**
4. **Az új lakótelepek korszerű közúti és tömegközlekedési ellátása.**
5. **A közlekedés egyéb, izoláltan telepített és építésileg nem közvetlenül összefüggő létesítményei (például: utak, vasúti felüljárók, egyéb műtárgyak, csomópont rendezések, tömegközlekedési létesítmények stb.).**

A következőkben vizsgáljuk meg részletesebben az első pontban rögzített közúti és metró tengely kiépítésének összefüggéseit.

A kelet-nyugati közúti tengely (földrajzilag: Budán az M1—7-es autópálya fővárosi szakasza — Budaörsi út — Hegyalja-út — Erzsébet-híd — Pesten a Kossuth Lajos utca — Rákóczi út — Kerepesi út) vonalvezetéssel részben egybeesik, a 10 km-es metró-tengely: Fehér út, Kerepesi úti végállomás (Eörs vezér tér) — Pillangó utca — Hungária körút — Baross tér — Emke —Astoria—Engels tér—Kossuth Lajos tér—Batthyány tér—Moszkva tér—Déli pályaudvar állomások által meghatározott vonalvezetése.

Látható, hogy a közúti tengely és a metró tengely nagy hosszban együtt halad, illetve Budán újból találkozik és az egyes metró állomások, a közúti tengely csomópontjaival több helyen egybe esnek. Éppen ebből adódik az a lényeges alapelv, hogy a két vonalat — közúti és metró tengelyt —, csak együtt lehet és kell kiépíteni. Ennek megfelelően például valamennyi állomás építésével egy ütemben, az érintett nagy közúti csomópontot forgalmilag is rendezni, átépíteni kell.

Az Eörs vezér tér kiépítésének terve

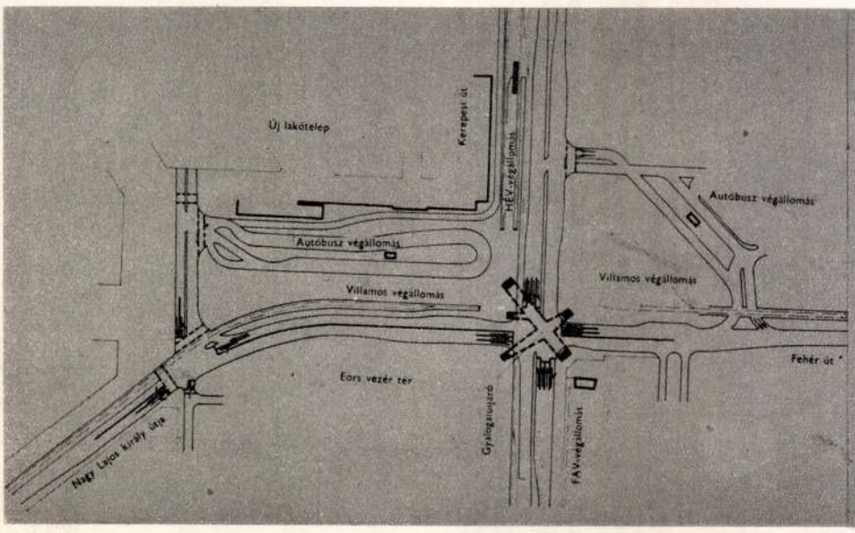

A kelet-nyugati közúti és metró tengely

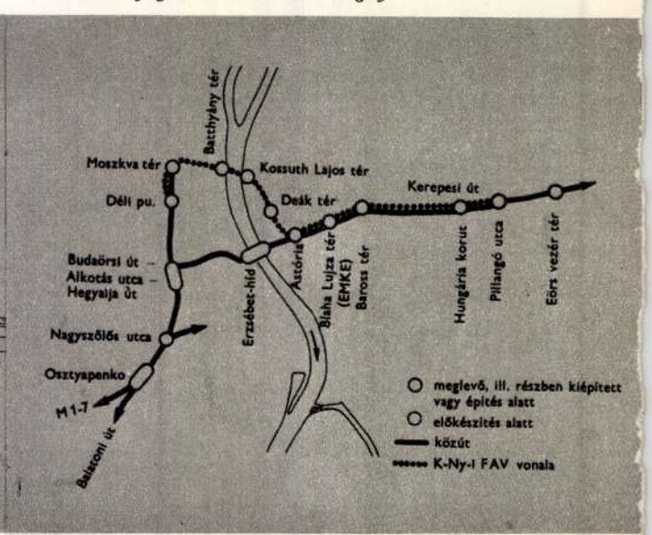

Dési Huber Istvánné könyvéről

Az igazi művésznek legtöbb esetben csak javára válik, ha sikerül bepillantanunk a művek, az alkotások *mögé*, s a mindennapok sodrában látjuk meg őt, amint minden ünnepélyesség nélkül éli köznapi életét. Így gazdagodott ezzel a könyvvel (Képzőművészeti Kiadó, 1964.) Dési Huber István emléke is. Életsorsát az áldozatkész szerző, a művész özvegye kíséri végig a gyermekkortól a halál pillanatáig. Aprólékos gonddal, nagy szeretettel rakja egymás mellé a jelentős vagy éppen kevésbé jelentős mozzanatokat, eseményeket. Az így összeálló kép azonban több, sokkal több, mint színes és eleven emlékek mozaikkövei. Így látjuk mégis, mennyi kedves, romantikus emlék fűzte őt Olaszországhoz, Erdélyhez — ahonnan jött — vagy éppen Bátorligethez. S mennyi erőt és ihletet merített ezekből a tájakból, vidékekből! Életének azonban nem a szép emlékek adnak értelmet, hanem a folytonos küzdelem, amit önmaga és osztálya sorsának vállalása során a mesterségért, a művészi tökélyért folytatott. Az arc, amely a sorok mögül ránk tekint, egy tiszta és meg nem alkuvó, a maga és osztálya igazáért küzdő szocialista művész és ember arca.

Nem is életrajz, nem is művészettörténeti értékelés, amit kapunk. Több is, kevesebb is. A szerző a korabeli kritikák és tanulmányok értékelésére az adott keretek között nem vállalkozhatott, a monográfiák tárgyilagos hangját pedig feloldja az emlékezés, a művészhez legközelebb álló személy visszaemlékezése. Ennek ellenére a személyes elfogultságnak nyoma sincs. Ugyanaz a mértéktartó fegyelem vezeti tollát, amely a művész életét kényszerítő erővel hatotta át. Csak csodálni lehet azt a szilárd, már-már komor fegyelmet, amellyel Dési Huber megpróbáltatásokkal terhes férfiéveit végigküzdötte. A testet nyomorító betegség, a szüntelen éberséget kívánó illegális munka, az áldatlan anyagi körülmények, s mindezekhez osztálya sorsának vállalása — úgy tűnik — indokolják is a puritán életformát. Dési Huber István azonban elsősorban mégiscsak művész volt, az a fajta művész, aki számára az élet a munkát jelentette, s aki a pihenést, a teljes kikapcsolódást alig-alig ismerte. Halála előtt is egy hónappal még ezt írja feleségéhez a szanatóriumból: „Istenem, mikor leszek már munkaképes!... Nekem dolgoznom kell minél előbb."

A szellemnek ez a nyugtalansága nem csupán ösztönös alkotásvágy. Különös, az életkörülményekből, az emberi-művészi fejlődésből fakadó tervszerűség irányítja, s ezt a „tervszerűséget" a szerző világosan láttatja, dokumentálja. Először a művész — a húszas években s a harmincas évek elején — a környező világot méri fel, a társadalmat, amelyben él, osztálya sorsát s mindazokat a társadalmi ellentmondásokat, amelyeket maga is érzett és tapasztalt. Ez az egyértelmű állásfoglalás marxista meggyőződéséből természetszerűen következett. Erre az időre, pontosabban a harmincas évek elejére esik a Szocialista Képzőművészek Csoportjában való tevékenysége. A könyv egyik alapvető érdeme, hogy Dési Huber ez irányú működését s ezzel összefüggően az illegális munkában való részvételét számos új, ismeretlen adattal gazdagítja.

A harmincas évek közepe új korszakot nyit meg munkásságában. Ennek megértéséhez nagy segítséget jelentenek, nélkülözhetetlen forrásértékűek azok a levelek, amelyeket a budakeszi tüdőszanatóriumból küldött feleségéhez. Az itt töltött két év a művészi-emberi elmélyülés időszaka számára. Mintha mindazt a belső munkát, amitől a kenyérért folytatott harc korábban megfosztotta, most, ez alatt a két év alatt pótolná teljes odaadással és elmerültséggel. Minden érdekli; olvas, tanul, töpreng, elmélkedik, eseményekről, könyvekről, emberekről alkot véleményt a legteljesebb emberi közvetlenséggel. A tájjal is most kerül bensőségesebb kapcsolatba. Ha korábban, mint művészt, jobbára a *külső* valóság foglalkoztatta, ezekben s a hátralevő években valahányszor tájképet, embert fest, önmagáról is vall. Arról a belső feszültségről, amit a betegség, a kor s emberi-művészi kiteljesedése hozott felszínre benne, s amiről a levelek is híven tanúskodnak. Ennek a gyökeres változásnak maga is tudatában van. „Néha úgy érzem — írja —, mindaz, amit eddig csináltam, csak készülődés, inasévek és nekifeszülés volt." Vagy később: „Úgy érzem, most egy nagy elkanyarodás következik festészetemben, ha ismét festéshez jutok."

Valóban így is lett. Az 1938-as kollek-

Nagy a lárma. Mindenki feláll.

— Üljön le! Elhallgattatom magát!!

Mindenki elcsendesedik. Leülnek. Vlagyimir Vlagyimirovics rettenetesen kifáradt. Támolyogva jön le az emelvényről, és leül a lépcsőfokra. Tökéletes a csend.

Győzött.

Az elnök:

— Van olyan javaslat, hogy hagyjuk abba a beszélgetést és halljuk a verseket.

Kéri, hogy szavalja el az Induló balrá-*t.*

Majakovszkij szaval.

Szokatlanul töri ketté az első sort:

Sorr — rakozz menetkészen...

Jól fogadják. Viharos taps.

A költő távozása után a kerületi komszomoltitkár határozati javaslatot terjeszt be, amely több pontban intézkedik Majakovszkij költői munkásságának aktív propagandájáról. A határozatot a többség megszavazza, ellene nem szavaz senki.

Körülbelül ezekben a napokban nyílt meg a „Majakovszkij 20 éves munkássága" kiállítás, a költőt azonban, éppen jubileumával kapcsolatban, egy folyóirat szerkesztősége részéről sérelem érte, egészségileg is rossz állapotban volt.

A kötet egyik legtartalmasabb írásából, Lunacsarszkij feleségének visszaemlékezéséből (N. A. Lunacsarszkaja-Rozenel: Lunacsarszkij és Majakovszkij):

Lunacsarszkij nyomott hangulatban tért haza a kiállítás megnyitásáról. Dicsérte a kiállítást, azonban Majakovszkijjal való találkozása megrendítette: a költő fáradt, beteg ember benyomását keltette. „Úgy tűnt, hogy nagyon magányos" — mondotta.

Lunacsarszkaja visszaemlékezéseiből megtudjuk, hogy — bár barátságuk nem volt mindig felhőtlen — Majakovszkij Lunacsarszkij személyében mindvégig legbiztosabb támaszát tudta.

Lunacsarszkijt villámcsapásként érte Majakovszkij önayilkosságának híre. Az első telefonhívást rossz tréfának hitte: nem akarta tudomásul venni a jóvátehetetlent. „Beteges érzékenységgel reagált a hírre" — írja felesége.

Olyan volt, mintha Anatolij Vasziljevicset valami óriási, meg nem érdemelt sérelem érte volna: mintha egy gigantikus támasztópillér, amelynek tartósságában sohasem kételkedett, hirtelen összeomlott volna.

Gondolataihoz mélységes emberi részvét társult: hogyan is szállhatott el az élet ebből a fiatal, hatalmas, energikus testből! Soha többé nem hallja mély, „harangkongású" hangját, nem látja bensőséges mosolyát.

Több héten át, az egész Szovjetunióból érkeztek a levelek Lunacsarszkijhoz, ugyanavval az állhatatos kérdéssel: magyarázza meg, hogyan történhetett ez?

Anatolij Vasziljevics gyászbeszéde a koporsónál, nagy hatással volt az odasereglett tömegre: egyidejűleg érzékeltette a költő elvesztése fölötti bánatot, és a büszkeséget kortársunkra, a forradalom költőjére.

Egy évvel később, a költő halálának évfordulóján, Lunacsarszkij emlékbeszédében ezeket mondotta:

„Nem hasonlítunk mindannyian Marxra, aki azt mondta, hogy a költőknek sok gyöngédségre van szükségük. Nem mindannyian értjük ezt meg, és nem mindannyian értettük meg, hogy Majakovszkijnak óriási gyöngédségre van szüksége, hogy olykor semmire sincs nagyobb szükség, mint meghitt baráti szóra."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 DFC
VALÓSÁG

Dési Huber István

tív kiállítása már legjobb oldaláról mutatja be. A hű barát, Kállai Ernő ekkor írja róla szép tanulmányát. S ettől kezdve kritikusaink legjobbjai egyértelműen kiállanak mellette. De ahogy szaporodik az elismerő kritikák száma, a művész egyre több időt kénytelen szanatóriumban tölteni. Közbe-közbe egy-egy szép cikkben tesz hitet a negyedik rend művészete vagy a korabeli magyar festészet európaisága mellett. Érdemes tanulmányban méltatja Ferenczy Károlyt, Nagy Istvánt s a legnagyobbat: Derkovits Gyulát.

A személyes visszaemlékezés, a levelek, kritikák s a művész írásai alapján kibontakozó emberi-művészi fejlődést szemléletesen dokumentálja a közel másfélszáz reprodukció. Együttesen arról vallanak, hogy Dési Huber István nem csupán hazai szemmel tekintve jelentős művész. Érzékeny szálak kötik őt Európához is, a modern európai festészet maradandó hagyományaihoz. Művészetének mérlegelésekor ezzel a ténnyel is számot kell vetnünk.

MEZEI OTTÓ

ma még a spenceri determinizmusban él: ami megtörténik, az nem történhetett másképpen, a lehetőség fogalma tudat-illúzió. E mechanikus determinizmus a kvantummechanika ortodox értelmezésében szélsőséges indeterminizmusba csapott át. Amikor Heisenberg a bizonytalansági elvet szemléltette, lerajzolta az elektron és foton klasszikus „golyócskáit", melyek számunkra ellenőrizhetetlen módon kölcsön-hatnak. Feltételezték, hogy a „magánvalóban" létezhet egy determinisztikus világ, de ez számunkra indeterminisztikusan jelentkezik, és csak így írható le. Itt is a gondolatmenet megfordítása szükséges. Tovább jutunk, ha feltételezzük, [illegible] lá[illegible] megy, hogy a szemléletes világmodell helyébe zenei modellt állít. A zenei hangok egyedileg is léteznek, de mégis-csak a többi hanggal való összekapcsoltságukban értelmezhetők, mint egy zenemű részei. A hang mennyiség is, minőség is. A hang bizonyos értelemben „tartalmazza" a mű többi hangját, „oka" annak, de nem írja elő azokat deterministikusan. A polifon zenemű egymás mellé rakott kauzális nem-deterministikus láncokat tartalmaz. A láncok itt is összefüggenek, de a mű mechanikus „keresztmetszete", a „most"-vágás az

AZ ISMERETLEN DÉSI HUBER

Hetvenöt éve született, és halála óta negyedszázad telt el. Mindössze két ízben volt méltó retrospektív kiállítása: a felszabadulást követően, 1947-ben és öt évvel ezelőtt, 1964 végén. Időközben két alapvető forrásmű is napvilágot látott: 1959-ben írásainak, leveleinek válogatott gyűjteménye *(A művészetről)*, 1964-ben özvegyének adatokban, visszaemlékezésekben gazdag és a korabeli kritikákat felsorakoztató könyve *(Dési Huber István)*. Munkásságának felmérésével azonban mindmáig adósak vagyunk. Néhány tudományos igényű résztanulmány jelent meg róla, elsősorban dr. Manga Jánosné tollából, de a legátfogóbb összegző írás még mindig a Kállai Ernőé, amelyet 1938-ban (!) a *Korunk*ban és a *Magyar Művészet*ben tett közzé.

Dési Huber Istvánnak ma már nem felfedezésre van szüksége, sokkal inkább helyének megnyugtató és részletekbe menő kijelölésére két világháború közötti festészetünkben, azoknak a szálaknak kibogozására, amelyek őt képeinek tanúsága szerint nemzetéhez, illetve Európához fűzik. Ezen túlmenően pedig sajátos, máséval összetéveszthetetlen festői világát kellene alaposabban átvilágítanunk, mert különben közhelyszerű megállapításokra kényszerülünk, ezek pedig az ő kivételes tehetségének inkább ártanak, mint használnak. A két forrásmű és az öt évvel ezelőtti kiállítás mindehhez adott is támpontot, de a tanulságok levonása – sajnos – mind ez ideig nem történt meg. Érdemes mindegyiket közelebbről szemügyre venni, csupán az említett szempontokra ügyelve.

A *művészetről* című kötet írásainak nagyjából tekintve kettős arculata van, de jobbára csak az egyikkel szokás számot vetni, azokkal a megállapításokkal, amelyek alkalmasnak *látszanak* arra, hogy Dési Huberből tételes művészt faragjunk, és munkásságát elméletekkel bástyázzuk körül. Való igaz, hogy ő a Szocialista Képzőművészek Csoportjának aktív tagja volt, szívvel-lélekkel vett részt a mozgalmi munkában is mindaddig, amíg súlyosra forduló betegsége végleg meg nem akadályozta mindkettőben. Korábban is, később is azok közé számította magát, akiknek munkáiban „a magyar munkás élete, gondolat- és érzésvilága" ölt testet, és valahányszor művészeti kérdésekhez nyúlt, mindig osztályöntudattal tette. Ezt az önmagára szabott és büszkén vállalt feladatot azonban sohasem értelmezte mereven, különben sem volt az az alkat, aki az egyszer megszerzett eredményekkel megelégedett volna. Derkovits mint művész tagadhatatlanul nagyobb volt, ő viszont műveltebb, olvasottabb, teoretikusabb. Ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy benső világa tágítása érdekében túl ne lépjen korábbi önmagán, és olyan igazságokhoz ne jusson, amelyek festészetében meggyőző erővel jelentkeznek.

1936 januárjában írja Budakeziről, a szanatóriumból feleségének: „... minden tudatosító igyekezetünk dacára érzelmi világunk, sőt bizonyos fokig maga az érzékelés is tudat alatt megy végbe, s csak részben kontrollálható, tehát hiába törekszünk kívülálló ideális célok 100%-os áttételére, nem megy az, vagy félremegy. Sokkal jobban teszi az ember, ha mesterségének aktuális problémáit kutatja, és a világnak azt a részét teszi tanulmánya tárgyává, melyhez tartozónak érzi magát, és amelyet kifejezni óhajt... Önmagunk dokumentálása: ennyi az egész. Az ember végül is önmagán át fejezi ki az osztályt, amelyben gyökerei élnek, s a népet, melynek osztálya egyik része." Ezt a gondolatot viszi to-

s a tengeren ősz, haragos tarajok.
— Bajkál vizein túl, te drága, nyakas törzs,
ősünk temetője ott messze borong,
a Silka folyó sürüjén a fa rádőlt, s
elzúzta szegény robotost a dorong.
— Virágzik a rét, a mező, a berek zeng,
felszárnyal az égre a Nap pirosan.
Hajlong a kalász suhogón a szelekben.
Víg ének száll szabadon, magosan.
Vas, réz meg egyéb van elég sok a mélyben,
s megnőttek a harcosok, ért a vetés,
ameddig a földet a szemmel elérem,
a tengerig elnyul a búzavetés.
Ukrajna kalászba szökik, dala zendül,
ihleti lomb s hab a táncosokat,
felhők, madarak, rónák, tavak, erdők:
be jó veletek csavarogni sokat!
Ukrajna-anyám! Egeden repülőgép
száguldoz, alatta virúl a liget,
domboldalakon nehezednek a tőkék,
a Nap tüze érleli fürtjeiket.
Most kel fel a Nap! Ragyogó sugarában
repdesnek a hős unokák, amazok,
akiknek a régi kinok kamatában
szülőhonuk emberi létet adott.
Légy áldva, Hazánk! Suhanó repülőid
felhúznak az égre, kevély madarak.
A folyók, a mezők, s az örömteli, gyöngéd
orcák mosolyognak a lombok alatt.
Ukrajna, virulj! Gyarapodjon a bőség!
Vérmosta tered koszorúzza dicsőség!

JÉKELY ZOLTÁN fordítása

vább egyik 1937-es tanulmányában: „... az osztály mögött ott áll a nemzet alakja, melynek az osztály egyik része csak, s a nemzet mögött feltűnik az európai kultúra sokrétű lénye. Ezek – bár taszítják, vonzzák is egymást, és egymás nélkül el sem képzelhetők."

1939-ben írja Rákoscsabáról: „... az ember önmaga felé menekül a világ őrültségei elől, de ez a menekülés csak akkor nyeri el létjogosultságát, ha az ember mindazt a szabadságot, amit magában érez, rettenetet, amit a világban lát, maradék nélkül kifejezi műveiben. Ennek nem kell feltétlenül vagy éppen tendenciában jelentkezni, sokszor a puszta szemlélet többet mond mindennél." Az idézetsort még csak eggyel egészítenénk ki, a *Népszavá*ban 1941 karácsonyán megjelent írásából *(Tanulmány a IV. rend művészetéről)* vett sorokkal: „Olyan művészetet akarunk, amely a magunk életét fejezze ki, de necsak a napi élet szűk, sokszor nyomorult korlátai között, hanem úgy, ahogy lelkünkben él: a szellem végtelenbe nyúló síkján... A művészet mindig formakérdés – egy ideológián belül."

Az idézetsor, mint ahogy az egész könyv, elsősorban Dési Huber művészi-emberi fejlődése szempontjából tanulságos számunkra, és biztos támpontot is nyújt munkássága megközelítéséhez. Nem egyetlen, önkényesen kiemelt periódushoz vagy bizonyos művek együtteséhez, hanem az egész oeuvre-höz, úgy, ahogy az rétegről rétegre egymásra rakódik, időbeli egymásutánban. Ez az egymásutániság nemcsak kontinuitást jelent, jelenti a művész és a kor, a harmincas-negyvenes évek egyre teljesebb korrelációját, a nemzet és a nép sorsának vállalását. Ennek a korrelációnak Dési Hubernél alapfeltétele az átélés és közvetítés ugyancsak egyre növekvő feszültsége: számára a festés „az élet legmagasabb és legtisztább formája", és amikor „a motívumok, a vizuális tények előtt" áll, „az egész mindenség, az egész komplikált és félelmetes, varázslatos és döbbenetes élet átrezeg" rajta. Dési Huber megítélésénél – amint arra a korábbi idézetekből is fény derült – a művész személyiségének ez a hangsúlyozott szerepe sem hagyható figyelmen kívül. Nem misztikus átélés ejti foglyul, mint a századelő német expresszionistáit, önmaga dinamikus lényét szegezi szembe a körülötte egyre növekvő árral, egészen az utolsó pillanatig, amíg pusztulásra ítélt szervezete ellen tudott állni. Olajképeit, temperáit, grafikáit mindössze tíz-tizenkét év alatt hozza tető alá, egymástól világosan elhatárolódó periódusokkal; egy ilyen viszonylag rövid idő alatt összeállt oeuvre csakis szüntelen belső fejlődés, szakadatlan megújulás eredményeként jöhetett létre.

A magas fokú belső igény fokozatos realizálódását *Dési Huber Istvánné* könyve alapján mérhetjük le. A kérdés csupán az, vajon a szempontok és megállapítások elég sokrétűek-e ahhoz, hogy a művész jelentősége a maga bonyolultságában tisztán és világosan álljon előttünk. A kritikák – tagadhatatlan – érzékenyen reagálnak valamennyi szereplésére, első jelentkezésétől, a Podolini–Volkmann szabadiskola növendékeinek bemutatkozásától az utolsóig, a Kállai Ernő rendezte, 1944. februári *Új romantika* című kiállításig, ahol egy művével Dési Huber is szerepelt. A tetőpontot az 1938-as Ernst Múzeumbeli csoportkiállítás jelentette: nyolcvannégy művét mutatta be, festményt és grafikát vegyesen. Kállai Ernő ebből az alkalomból írja emlékezetes tanulmányát, és ebben megkísérli kijelölni Dési Huber helyét a hazai és európai festészetben, elsősorban legfrissebb műveire támaszkodva. „Dési Huber – írja – a Nemes Lampérthok, Uitz Béláék, Galimbertiek letűnésével halottnak vélt magyar expresszionizmust támasztotta új életre... Derkovits óta Barcsay (akivel ti. közösen állított ki) és Dési Huber annak az új, dinamikus realizmusnak a legkiválóbb művelői, amely az elbágyadó lélekfestéssel, a kenetteljes spiritualizmussal szemben bizonnyal nyersebb, de erővel teljesebb művészetet jelent... Derkovitsot főleg a városi nincstelenek sorsa ütötte szíven. Dési Huber újabb képei inkább a föld és a falu emberének gondjával terhesek... Nem nehéz meglátni, hogy színes lendülete fölött Van Gogh, szerkezetes térképzése fölött Cézanne tündököl, mint távoli vezérlő csillag."

Kállai Ernő szögezi le határozottan és egyértelműen, hogy Dési Huber a *Nyolcak* és az *aktivisták* hagyományait újítja fel, azét a két progresszív csoportosulásét, amelynek tagjait hozzá hasonlóan társadalmi hivatástudat fűtötte, és rajtuk keresztül érintkezik az őket is erősen befolyásoló két francia mesterrel, Cézanne-nal és Van Gogh-gal. A sajátos Dési Huber-i világról azonban már kevesebbet tudunk meg, mint ahogy az értékelésben a korai és az átmeneti periódus sem kap megfelelő helyet, igaz, a kiállításon nem is

volt képviselve egyik sem. A későbbiek megértése szempontjából pedig hasznos lett volna alaposabb figyelmet szentelni ennek az időszaknak is, különösen a korainak, mert Dési Huber tematikussá szűrt konstruktivizmusa pontosan tükrözi hazai festőink radikális szárnyának állásfoglalását, a húszas évek végének gazdasági és politikai helyzetéből kinövő, absztrakciót és realitást összeegyeztető alakítási elvet. Ez az alakítási elv nyersebben, brutálisabban jelentkezik, mint később, a harmincas évek közepén és végén, amikor a posztnagybányaiak színvilága, egy-egy témája fel-feltűnik képein, de korábban is, később is megőrzi különállását és a konstruktív építkezés elvét. A korai periódus azért is figyelemre méltó, mivel Dési Huber ezekben az években, a harmincas évek elején áll szorosabb kapcsolatban a mozgalommal, a Szocialista Képzőművészek Csoportjával, és a szocialista embereszménynek, a munkás- és parasztszövetség gondolatának ezen az egyelőre rideg, majd kissé oldódó konstruktivista nyelven ad hangot.

Az utolsó évek Dési Huberéről a korabeli kritika alapján nehéz egyöntetű képet alkotnunk. Ha a különböző sajtóvisszhangokat az 1964-es kiállítás megfelelő anyagával vetjük egybe, kiderül, hogy azoknak kell igazat adnunk, akik „a kompozíció építő igényeinek beteljesedését a képalkotás benső érzelmi igényeivel" hozták összefüggésbe, másrészt azoknak, akik „a térnek fájdalmasan intenzív, keserű feszültségét" hangsúlyozták. Mind ez ideig tulajdonképpen ez az anyag talált legkevésbé méltánylásra, bár a kiállítás rendezője, Manga Jánosné egy-két korábbi Dési Huber-kép elemzése kapcsán éppen az utóbbi szempont érvényességére és további kibontására hívja fel a figyelmet. A két megjegyzés mindenképpen megszívlelendő: az utolsó periódus megértésének kulcsát adják kezünkbe. Csak át kell fordítani őket a festészet nyelvére.

Az öt év előtti kiállítás éppen ezt a nyelvet értette meg, és vezetett el ahhoz a sajátos Dési Huber-i világhoz, amelyről a korabeli kritikák – megfelelő távlat híján – jobbára hallgatnak, és a későbbi írások is inkább csak utalnak rá. A tanulmányokból és levelekből vett részleteket azért hívtuk tanúbizonyságul, hogy ennek a sajátos világnak a gyökereire rámutassunk. A képek ugyanis Dési Huber esetében nem csupán ábrázoló funkciót töltenek be, már a legkorábbiak sem, s nemcsak stilisztikai értékük van – jelképek, szimbólumok is egyben, amelyeknek a művészre vonatkoztatottság ad mélyebb értelmet. Ő voltaképpen ennek a jelképteremtő erőnek elsajátításáért, illetve folyamatos birtoklásért küszködött mindvégig, és ott és akkor emelkedett magasra, amikor motívumai, egyenként és összefüggésükben, ezt az erőt intenzíven sugározni képesek. Munkássága a tematikus és stilisztikai változások, sőt a kezdeti technikai bizonytalanságok ellenére így áll össze szerves egésszé, amelynek középpontjában a művész és az egyre súlyosbodó ellenforradalmi évek, illetve a tágabb világ kapcsolata áll. Kállai Ernő ilyen értelemben nevezhette képeit „személyes és társadalmi életjelzésnek". Ez a kapcsolat valóban meghatározott motívumokban lepleződik le, de az alkotó elemeknek, a vonalnak, ecsetvonásnak, színfoltnak legalább olyan fontos szerep jut. Mozgásuk, összefüggésük törvényszerűségeit csak fokozatosan fedezi fel a művész, jelképteremtő ereje is ezzel a folyamattal párhuzamosan bontakozik ki.

Van művész, aki ezt a jelképteremtő „lelki táptalajt" már eleve hozza magával, vagy az időben történő technikai tudás megszerzésekor szívja magába. Dési Hubernek, autodidakta lévén, úgy kellett megharcolnia érte, lépésről lépésre. Érthető, hogy később visszatekintve, miért volt elégedetlen korai periódusával: azok a képek nem a jelenséget ábrázolták, csupán a „szerkezetéről alkotott fogalmakat", és ezeket „kísérletek hosszú sora helyett... azonnal képépítésre, véglegesen lezárt művek alakítására" igyekezett felhasználni. Az ez idő tájt meg-megjelenő motívumok később is visszatérnek, de élettel csak hosszadalmas budakeszi tartózkodása alatt töltődnek meg, 1934 és 36 között, amikor rengeteget rajzol, elsősorban fákat és épületeket, azokat a motívumokat, amelyekben mindvégig legszemélyesebb önmagát szólaltatja meg, s egyben a világhoz fűződő kapcsolatát is rögzíti bennük. Amíg a *Déli pihenő* még az első időszak zárókövének tekinthető, a *Budakeszi vörös kémény*, a művész egyik legismertebb és legjellegzetesebb alkotása már ennek a frissen szerzett jelképteremtő erőnek köszönheti létrejöttét. Önmaga és osztálya sorsának azonosságát éli át benne, ezt az azonosságot sem korábban, sem később ily szemléletes és maradandó formában nem sikerült rögzítenie.

A mű nemcsak a motívumok, a kémény és az épületek kapcsolódásánál fogva tanul-

Dési Huber
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ságos, a környezet fojtott levegője a tér jelképi szerepére is figyelmeztet. Ez a jelképi minőség a rákoscsabai képeken bontakozik ki expresszív erővel, azokon, amelyek az 1938-as kiállítás java anyagát alkották. A budakeszi rajzok nélkül ezek sem jöhettek volna létre, a vonalnak, ecsetvonásnak dinamikus feszültsége oda vezethető vissza. Személyes töltésük is azokban gyökerezik. A művész szenvedélyes szabadságvágya és az emberi munkát, pillanatnyilag a paraszti munkát glorifikáló szemlélete, ezekben a mély terű, végtelenbe nyúló, megművelt tájat ábrázoló képekben éli ki magát. Az ember és a világ harmonikus kapcsolatának tűnékeny pillanatai ezek, a művész munkásságában is a legharmonikusabbak. Hamarosan ez a világ, a paraszti világ is elfelhősödik, szűknek bizonyul számára. Ahogy zárókő volt a *Budakeszi vörös kémény*, ugyanúgy lezár és továbbmutat a *Keserves* és a *Viharmadarak*, illetve valamivel később a *Parasztudvar*. Az első kettő groteszk jellegű, a harmadik az ismét feltűnő ház-motívummal keserű és lemondó számotvetés: a teljes reménytelenség levegőjét árasztja. Mindhárom Dési Huber reprezentatív alkotásai közül való.

A második világháború kitörésével Dési Huber világa végleg elkomorodik, motívumai további jelentésekkel töltődtek fel, szinvilága a korábbinál is disszonánsabb, borúsabb színezetű lesz. Módosul a tér tágassága is. Élet és halál közt vergődik az ország, maga a művész is. A személyiség jelképe, a lombtalan, kopár fa a *Rákoscsabai diófá*ban, *A város peremén*ben és a *Szamos-parti görbe fák*ban, a művész utolsó befejezett képében, ölt maradandó megfogalmazást. A fa mellett mindhármon ott szerepel a zárt, kubusszerű épület, az ember teremtette rend egyelőre izolált világa, az a motívum, amely ugyancsak a budakeszi rajzokon jelent meg első ízben jelzéssé tisztult formában. A képek jelentése a két motívum viszonyában, téri kapcsolatában összegződik, leggazdagabban a középsőben, amelyet tartalmi és formai gazdagságánál fogva ugyancsak a művész legkiemelkedőbb művei közé kell sorolnunk.

Az utolsó évek anyagának térszerkezete hasonlóképpen figyelemre méltó tanulsággal szolgál. A csabai képek mélybe nyúló terét szűkebb és zártabb belső terek, mélybe futó, de perspektivikusan összeszűkülő ferencvárosi utcaképek váltják fel, egy-egy Déshez kapcsolódó emlék rögzítésével párhuzamosan. Ez a horizontális tagoltság azonban, úgy látszik, nem elégíti ki a művészt, és a *Dési templom*-képekben vertikális irányú építkezésbe fog. Mindaz a képi szervezettség, amely a ferencvárosi sorozat darabjain kibomlófélben volt csupán, most ölt végérvényes formát. Homlok- és oromfalak, tűzfalak, háztetők épülnek egybe, lépcsőzetesen felfelé, összezsúfolódva, egymásba kapaszkodva. Felvillanó kékek, vörösek, zöldek a keményen összeácsolt rend szilárd eresztékei. Felettük emelkedik, hozzájuk kapcsolódva, de mégis szabadon, a templom súlyos tömbje. Kémény, fa, ház fonódik össze mint motívum és jelentés a templom és a torony képében. Felfelé törnek, mint a kémény és a fa, emberi rendet, erőt és védelmet sugároznak, mint a korábbi képeken a ház. Téri helyzetüknél fogva az alattuk húzódó emberi világnak, amelynek ugyancsak rend és törvény az alappillére, ők adnak értelmet és életet: az egyetemes társadalmi rendet a szellem síkjára emelik. Az anyagot formáló, de szellemével fölébe emelkedő ember rendezett világa ez. A sorozat összegezés és szintézis: minden benne van, ami Dési Huber munkásságában eszmeileg maradandónak tekinthető. Utolsó tanulmányában nem ok nélkül beszélt „a szellem végtelenbe nyúló síkjáról".

Ez a futólagos áttekintés legfeljebb csak jelezheti Dési Huber festői világának sokrétűségét, főbb motívumainak szerves fejlődését, azt az autonóm emberi és művészi világot, amelyben valamennyi fontosabb mű megtalálja helyét, a korai, *IV. rend* néven ismert linósorozattól az utolsó évek ugyancsak említetlenül maradt bivalyképeiig. Ezt az egységes és összefüggő Dési Huber-i világot, úgy látszik, mégiscsak fel kell fedezni, nemcsak azért, mert a hazai szocialista művészetnek elidegeníthetetlen része, hanem azért is, mert nemzeti és európai értékek összegződnek benne, s egyben emberi értékek is. A Dési Huber-i oeuvre helyi és korstílust, nemzetit és európait összeötvöző jellegzetességeiről eddig is volt tudomásunk, ha csak általánosságban is, egyéni stílusa, eredendő emberi-művészi világa azonban továbbra is feltárásra vár.

MEZEI OTTÓ

Tájékozódás

AZ ELLENKEZÉS VIRÁGAI

„Földalatti" költészet Angliában

Sűrűn lendül a költészet ingája a fiatalok Angliájában. A harmincas évek intellektuális, audeni hangját a negyvenes-ötvenes évek fordulójára elnyomta Dylan Thomas őserejű, révületes retorikája. A wales-i költőfejedelmet trónjáról a felújuló szenvtelen, disztingváltan társalgó költészet vetette le: a *New Lines* című antológia, a *Movement*nek nevezett csoport első jelentkezése 1956-ban. Költői – Philip Larkin, Kingsley Amis, John Wain, Elizabeth Jennings, Thom Gunn, D. J. Enright és Donald Davie – a Nagyvilág lapjairól ismerősek.

A második *New Lines*-antológia (1963) többek között Ted Hughes nevével bővült, és időközben módosult az első válogatásban is jelentkező tagok verselése: a szolid, hagyományos versformák vetemedésnek indultak, s az eszmélkedő, aforisztikus modor szélesebb horizontok költői bevételére, megrendítőbb, nyilvánosabb témák forgatására vállalkozott. Mint kiderült, ez az evolúció sem vehette elejét a készülődő költői revolúciónak.

Amire csak kevesen gondoltak, bekövetkezett. A *Movement* költőinek békés, hosszúéletűnek vélt országlása inogni kezdett. Egy ütemben a nekik otthont és világnézetet adó Egyetemmel, ahol szinte valamennyien oktatóként működtek.

*

A nyugati diákok társadalombírálata jórészt abból fakad, hogy őket még nem formálta saját képmására a kapitalista termelési folyamat mechanizmusa. Eszmélő értelmük még befolyásolatlanul ítélkezhet arról a rendről, amelynek dilemmáit a gépezetbe beolvadt, annak alkatrészeként létező korosabbak csak kevésbé tekinthetik át. A diákok, s a fiatalok általában, élesen támadják a nagytőke hegemóniáját, a fenntartására irányuló politikai döntéseket, például a vietnami háború támogatását, a faji megkülönböztetést, a rendőri beavatkozásokat, a tömegtájékoztatás opportunista, népbutító aspektusait, a kultúra profitelvűségét és még sok egyéb jelenséget.

Érdekes adalék az is, hogy Angliában, mint a világ civilizáltabb országaiban mindenütt, a fiatalok biológiai érettsége ma már két egész évvel meghaladja az orvostudományban megállapított fejlődésütemet. Ez új fényt vet arra, hogy miért öltött példátlan méreteket a fiatalabb és korosabb nemzedékek szembenállása. A társadalmi elvárások ugyanis csak lassan igazodnak az új helyzethez. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a diákmozgalmakban a nemzedéki feszültségek nem játszanak lényeges szerepet. Az igazi motívum kezdettől fogva a társadalomnak s az egyetemnek (a társadalom miniatűr másának) jól-rosszul átgondolt bírálata.

*

E mozgalom talajából szökkentek elő az ellenkezés virágai, az „underground", a földalatti költészet változatos termékei. Maga az „underground" kifejezés félreérthető: nem illegalitásról, hanem elszánt különbözésről van szó.

Der malende Arbeiter István Dési Huber (1895–1944)

Almos Csongár

István Dési Huber wußte, daß er eine Mission zu erfüllen hatte: eine sozialistische ungarische Kunst zu schaffen bzw. die von Gyula Derkovits gelegten Grundlagen zu verbreitern. Er schrieb: «Wir wollen eine Kunst schaffen, die unser Leben zum Ausdruck bringt, aber nicht nur das Leben in den engen, oft elenden Schranken des Alltags, sondern so, wie es in unserer Seele lebt, auf den unendlichen Flächen des Geistes.» Er betrachtete sich als Nachfolger Derkovits', der «den entstehenden Arbeitermythos, die Sendung einer Klasse» zum Ausdruck gebracht hat, und er war bestrebt, dessen Erbe weiterzuentwickeln.

Dési Huber mußte in die Bresche springen, die durch den frühen Tod von Derkovits (vgl. BK 5/1959) entstanden war. Sein Leben war ein einziges leidvolles Ringen um die Erfüllung dieser Aufgabe. In knapp fünfzehn Jahren schuf der schwerkranke Autodidakt ein Werk (weit über 300 Arbeiten), das zum Schönsten gehört, was im Vorkriegsungarn entstanden ist. Er entwickelte sich aus einem ungelernten Arbeiter mit nur vier Grundschulklassen zu einem der angesehensten Maler Ungarns, zu einem hochgebildeten und bedeutenden Theoretiker des sozialistischen Realismus. (Seine Abhandlungen erschienen in Budapest 1958; seine vielen Briefe in einer wunderbaren, illustrierten Monographie aus der Feder seiner Witwe.) Dési Huber, der Sohn eines Goldschmieds, hatte eine schwere Jugend. Er war in verschiedenen Berufen tätig und lebte ein Wanderleben. Die Hungerjahre in der Jugend und ein 40monatiger Frontdienst hatten seine Gesundheit untergraben. 1921 siedelte er aus seiner Siebenbürger Heimat nach Budapest über. (Leider hat er die Ungarische Räterepublik 1919 nicht erlebt, die den jungen Derkovits auch künstlerisch entschieden geformt hatte.) Dort gewann er festen Kontakt zur Arbeiterbewegung und konnte sich als Silberschmied ausbilden. In den Abendstunden besuchte er eine Kunstschule für Jungarbeiter, wo er zeichnen lernte. Die Arbeitslosigkeit trieb ihn ins Ausland. Er verbrachte zusammen mit seiner Frau, einer kommunistischen Widerstandskämpferin, die ihm stets eine unentbehrliche Stütze war, drei Jahre (1924–27) in Mailand. Nach Ungarn zurückgekehrt, schaltete er sich aktiv in das politische Leben ein. Er leitete ein illegales Seminar (Die KPU war verboten!), machte für Arbeiter regelmäßig Führungen durch die Gemäldegalerien und stellte seine Dachkammerwohnung der Partei für illegale Treffs zur Verfügung.

Junge Arbeiterkünstler hatten sich ein Atelier gemietet, wo sie nach Modellen ihnen bekannter einfacher Menschen gemeinsam arbeiteten. Jede Woche gab es einen Vortrag über Schaffensprobleme. Dési Huber schrieb darüber: «Das waren fruchtbare Monate, und wir begannen aus dem Labyrinth der Ismen herauszukommen und näherten uns einem neuen Realismus.» Dési Huber hatte auch regelmäßig Kontakt zu den revolutionären Dichtern Attila József (den die Horthy-Ära in Hungersnot und Selbstmord trieb), Gyula Illyés und Miklós Radnóti (der später von den deutschen Faschisten umgebracht wurde). Er begeisterte sich für das Musikschaffen Bartóks und Kodálys. Er schwärmte besonders für Bartók und meinte: «Er sprach zwar vom Volkslied, aber er sagte Dinge, die ich, so hoffe ich, auch in der Malerei verwenden kann.» Eines seiner besten Gemälde, «Der Trauernde», entstand unter Bartóks Einfluß. Er war mit dem namhaften Folkloristen Gy. Ortutay befreundet und modellierte dessen Medien, die Volksmärchenerzähler («Onkel Fedics»). Und schließlich war er vertraut mit den Spitzenwerken der Weltliteratur wie nur wenige in Ungarn. Er befand sich auf der geistigen Höhe seiner Zeit.

Der Autodidakt und malende Arbeiter (bis 1933 schwang er den Hammer) hatte es nicht leicht, in der Konkurrenz mit Künstlern zu bestehen, die ihre Fähigkeiten an Hochschulen im In- und Ausland entwickeln konnten. Er hatte es um so schwerer, als die sozialistische Kunst ihre Ausdrucksmittel erst finden mußte. Der Kubismus schien ihm zunächst am geeignetsten, das brodelnde Chaos seiner erwachenden Künstlerseele und sein feuriges Temperament zu bändigen. Er war für ihn eine gute Schule der Disziplin, der wohlgegliederten, schwungvollen Komposition; ihm verdankte er später, daß ihm die Form nicht unter den Fingern zerrann.

Aus dieser Periode sei seine Linolstichserie «Der vierte Stand» erwähnt, deren acht Blätter Unterdrückung, Kampf und Sieg des Proletariats in starker Anlehnung an Masereel zeigen. Ein anderes typisches Produkt aus dieser Zeit sind die «Silberschmiede» in vereinfachender, dekorativer Flächenanordnung. Doch die blutleere und unpersönliche, strenge formale Ordnung sowie die anfangs verständliche Überbetonung der einseitigen Thematik reichen dem lebensstrotzenden und sendungsbewußten Künstler bald nicht mehr aus, und er wirft die kubistische Zwangsjacke nach und nach ab. Er wendet sich gegen den Proletkult, der das handwerkliche Können vernachlässigt und die Kunst ausschließlich in den Dienst der Agitation und Propaganda stellen wollte. Er hatte erkannt, daß die Tendenz an sich nicht ausreicht, daß «die mechanische Klassenbetrachtung ungeeignet ist, unsere Gefühle auszudrücken». Er hatte erkannt, daß «Kunst immer schon eine Formfrage innerhalb einer Ideologie» war. Er schrieb: «Es genügt nicht, die heute wirkenden Stile und formalen Bestrebungen zu verleugnen oder sich einem von ihnen, der uns gerade sympathisch ist, blindlings zu verschreiben. An sich wirken alle diese Stile deformierend auf unsere Bestrebungen. Wir müssen Kontakt schaffen sowohl zum Leben wie auch zur Kultur. Zu den großen Schulen ebenso wie zur Kunst unseres Volkes und unserer Nation.»

Vielleicht kann man das 1933/34 entstandene Bild «Mittagsrast» als Übergang zu einer neuen Schaffensperiode bezeichnen. Die «flachen» Formen beginnen sich mit Leben zu füllen und erhalten immer mehr Plastizität, obwohl die durchgreifende Individualisie-

1 István Dési Huber (1895–1944)
Der Selbstquäler (Selbstbildnis) · 1938
Kohlezeichnung · 62×47 cm

2 Mittagsrast · 1933 · Öl · 100,5×80,5 cm

3 Wanderer im Fensterrahmen · 1939 · Öl
87×65 cm

4 Leichenbegängnis · 1940/41 · Öl-Tempera
60×70 cm

5 Sturmvögel · 1937 · Öl · 120×80 cm

6 Das Begräbnis der Opfer (Aus dem Zyklus
«Der vierte Stand») · 1928 · Linolstich · 26×16 cm

1

2

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Dési Huber István
BILDENDE KUNST
1966

rung noch fehlt. Das Gemälde zeichnet sich durch einfallsreiche Komposition und klar übersehbare Raumgestaltung aus. Eine zweijährige Zwangspause (Lungenoperation und Aufenthalt im Sanatorium 1935/36) unterbricht jäh sein künstlerisches Schaffen. Er nützt sie zur fleißigen Lektüre und zur Beschäftigung mit der Theorie. Nach seiner Genesung entdeckt er mit gierigen Augen die Schönheit der Natur, die «dynamischen Linien» der Landschaft, den Wald, das Zauberspiel von Licht und Farbe.

Die äußerst produktiven Jahre 1937/38 bedeuten den Durchbruch zur künstlerischen Meisterschaft. Die noch mitschwingenden Elemente des Kubismus und des späteren Expressionismus verschmelzen in seinen Werken zu einem interessanten expressiv-dynamischen Realismus von unverkennbar sozialistischem Gepräge. Die Farbe wird dominierend. Leuchtendes Gelb, Grün und Hellblau mischen sich mit Rosa, Lila, Karmin und Zinnober zu spannungsgeladenen Gegensätzen, die sich noch durch manche schrille, wetterleuchtende Dissonanz steigern. Seine Vorbilder sind Cézanne, van Gogh, mit dem er durch seine innere Unruhe und die stürmische Flut der Farben am meisten verwandt ist, Picasso und Braque. Aber erst die bewußte Verankerung in den Traditionen der ungarischen Malerei, mit denen er sich in vielen Abhandlungen kritisch auseinandersetzte, ließen ihn, den malenden Arbeiter und überzeugten Marxisten, zu einem Künstler von nationalem und internationalem Rang heranreifen.

Zu diesen Traditionen gehört vor allem die Gestaltung des Bauern und des Dorfes. Dési erkannte die Wichtigkeit der Bauernfrage für Ungarn mit seinen drei Millionen sogenannten Bettlern, d. h. Landproletariat, das eine große revolutionäre Kraft verkörperte. Von nun an gehört auch diese Thematik zu seinem ständigen Repertoire.

Ende 1938 stellt er im Ernst-Museum 49 Gemälde und 35 Grafiken aus, darunter die «Sturmvögel». Sie künden vom nahenden, reinigenden Gewitter. Die Farben strömen und fluten im düsteren, drohenden Glanz. Alles ist in Bewegung geraten, nur die Menschen verharren in stummer Haltung mit erdwärts gerichtetem Blick. Doch der Sturm wird sie aufrichten und sie ihrer historischen Bestimmung zutreiben.

Das Selbstbildnis trägt zwar den Titel «Der Selbstquäler», dennoch strotzt es von Kraft und Entschlossenheit. (Zweifellos waren es verschiedene Ursachen, die ihn zum «Selbstquäler» machten – nicht zuletzt die Tatsache, daß der «Anschluß» Ungarns an den faschistischen Antikominternpakt die Hoffnung, durch seine Kunst endlich

3

4

seinen Lebensunterhalt selbst zu sichern, zerstört hatte. Es quälte ihn, daß er seiner Frau weiterhin zur Last fallen werde. Zuweilen tilgte er seine Schulden durch den Verkauf von Bildern, die er zu Spottpreisen verschleuderte.) Dieses markante, kantige Arbeitergesicht, aus dessen Augen Verachtung und Unbeugsamkeit sprechen, die trotzig zusammengepreßten Lippen, die geballte Faust – waren eine Herausforderung an den halbfeudalen Ständestaat Horthys. Das Selbstbildnis aus dem Jahre 1941 «J'accuse» läßt diese Eigenschaften noch stärker hervortreten. In dem Porträt des großen proletarischen Sängers «Attila József» ist die ganze Tragik des bereits vom Tode gezeichneten Dichters eingefangen. Die «Erinnerung an Siebenbürgen» zeigt bereits, in welchem Maße Dési Huber über die Klassenschranken hinweg zu einem gesamtnationalen Künstler avanciert war.

In seiner letzten Entwicklungsphase erreicht Dési Hubers Kunst Vollendung. Dem Schwerkranken war es vergönnt, zwei Sommerurlaube in Siebenbürgen zu verbringen. Menschen, Landschaft und Tiere werden – wie ich meine – mit den Augen eines Proletariers erfaßt. Das hat nichts zu tun mit der Genre- und Landschaftsmalerei im üblichen Sinne der Kunstgattung, sondern ist inmitten des Krieges eine revolutionäre Tat. Jetzt werden seine Bilder inniger, lyrischer, pittoresker, ja optimistischer. Zwar fehlte in seiner Kunst niemals die Hoffnung und die Gewißheit, daß sich die Welt ändert. Aber jetzt erscheint dieses Andersgewordensein, diese Veränderung bereits vorweggenommen: Er zeichnet das Volk als den Herrn des Landes und das Land als den Besitz des Volkes. Er wußte mit Gewißheit

5

6

und bekundete in Wort und Schrift, daß Leid und Barbarei nur vorübergehend seien und bald überwunden würden.

Hinter den wehklagenden, hockenden Frauen auf dem Gemälde «Leichenbegängnis» erhebt sich die geschlossene Front des Volkes, zuversichtlich und in balladesker Schönheit. Der «Wanderer im Fensterrahmen» scheint den Schritt auf die breite Landstraße zu vollziehen, die in die weite Welt führt. Die in eine leidenschaftliche Flammenglut getauchte Landschaft lockt in die Ferne. Vielleicht noch spürbarer ist die Zukunftshoffnung auf dem mehrfach ausgeführten Gemälde mit einer Gruppe von «aufgeschreckten», «staunenden» und schließlich «singenden» Mädchen, die ihr Antlitz nicht mehr zu Boden richten, sondern aufgeschreckt von den Fanfaren der Revolution sich aufrichten, voller Andacht und Erwartung ihren Blick empor zum Himmel richten und dann begeistert, aus vollem Halse in die Klänge der neuen Zeit einstimmen. Mit dahinschwindender Gesundheit fühlt sich der sieche Künstler von der wilden Kraft im vegetativen Dasein angezogen, die symbolisch die unbesiegbare Stärke des Volkes verkörpert. («Büffel beim Baden», 1942/43)

Was Dési Huber über Derkovits gesagt hat, gilt auch für ihn: «Er schuf aus seinem Leid, aus den Qualen der Ausgebeuteten, mit denen er sich eins wußte, ähnlich wie in der Dichtkunst Attila József, ein neues Lied. Eine neue Lyrik, eine neue Melodie, in deren Klang die Trauer der Vergangenheit, das Ringen der Gegenwart, aber auch die Hoffnung der Zukunft mitschwingen.» Die Volksrepublik Ungarn ehrte den toten Künstler 1958 mit der Verleihung des Kossuthpreises.

DÉSI HUBER ISTVÁN

VAS MEGYEI MŰZEUMOK KATALÓGUSAI 21

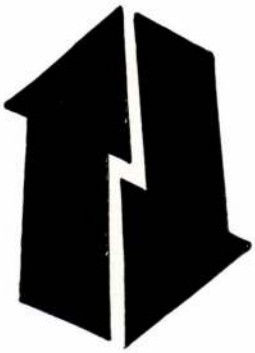

A címlapon: ÖNARCKÉP 1928.

VAS MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

DÉSI HUBER ISTVÁN

(1895—1944)

EMLÉKKIÁLLÍTÁS

Köszönetet mondunk Dési Huber Istvánnénak segítségéért
és hogy a műveket rendelkezésünkre bocsátotta

SAVARIA MÚZEUM

SZOMBATHELY, 1975. MÁJUS 16 — JÚNIUS 23

AZ AKTUÁLIS DÉSI HUBER

A festő nyolcvanadik születésnapján

Nem tudom, feltűnt-e valakinek a hajdani nagy viták idején Dési Huber picassós önarcképe — én érvként felfigyeltem volna rá. Az 1938-as, szénnel és kemény indulattal teli rajzon ugyanis olyan hangsúlyosan szerepel a francia-spanyol mester Rohanók kompozíciója, olyan látnivaló tudatossággal forr össze Dési Huber István elkeseredett munkásönmaga meg a nemzetközi hírű remek, hogy mindez felér egy művészettörténeti vallomással. Különösen Dési Huber esetében, akinek a munkásságában — ha monográfiát írnék, feltétlenül figyelembe venném ezt a vonulatot — a részmotívumoknak olyan szigorú feladatuk van. A Liebknecht-lapos csendélet Käthe Kollwitz metszetét, a szocialista művészet talán legmaradandóbb agitatív-mestermű grafikáját fogta képi rendbe 1930 körül, a Sarló és kalapácsos csendélet kubista formarendjéért 1934-ben járta meg a keszthelyi csendőrség és a pécsi királyi államügyészség börtönét a festő — aligha véletlen hát ez a Picasso-megidézés, aligha tévedés Dési Huber állásfoglalásának tekinteni a korszerű realizmusért folytatott vitákban.

A legfontosabb állásfoglalásait azonban élete, művei hirdetik. Egyelőre még mindig inkább csak a művei, mint értékelői. Mert 80 éve, 1895. február 6-án született a magyar munkásság és a magyar szocializmus nagy festője, s annak is ebben a hónapban lesz 31 éve, hogy elvitte a magyar munkásbetegség, a tüdőbaj — de az igazán méltó tudományos feldolgozás — különösen az esztétikai elméleti értékrendet kínáló feldolgozás — még mindig hiányzik szellemi életünkből. Egyik adósságunkat — magunknak tartozunk vele, nem a kegyeletnek — éppen most törlesztjük megnyugtató módon: mostanában, a születésnap ünnepére került a könyvesboltokba Dési Hubernak, a nagyszerű művészetkritikusnak, marxista vitapartnernek és bátor cikkírónak csonkítatlan írásos hagyatéka, de festői-grafikusi életművét csak őrizzük és becsüljük, elméletileg a magunk hasznára még mindig nem dolgozta föl a művészettudomány.

Annak a majd elkészülő értékelésnek pedig azt is fel kell ismernie, hogy bármilyen fontos volt is a motívum, a témaválasztás egy-egy Dési Huber-műben, nem önmagában a témaválasztás, nem pusztán a motívum felrakása miatt vált Dési Huber életműve arra, amivé vált: az egyetemes szocialista művészet pél-

dájává. Munkásokat, parasztokat festett, modellválasztásából — József Attila és Illyés kettős portréja, Madzsar József — nem nehéz megállapítani rokonszenveit, de művészetének proletáresztétikumát olyan érett képeiből elemezhetjük ki a legmeggyőzőbben, amelyeknek külsődleges jegyek nem, de belső, művészi izzás adja az igazi hatását. Az érett korban festett Déli pihenő látszólag nem más, mint amit a címe ígér, s vörösbarnáinak, tisztult kékjének munkásgyöngédségéből, szunnyadó munkáslányának, megtört kenyérdarabjának meg a jelenetet körbefogó kerítés keménységének ellentétéből olyan mélyen esztétikai, eredendően festői társadalmi igazság szólal meg, amilyenre igen kevés a példa művészethistóriánkban. A Budakeszi vörös kémény, ez a csak épületeket, kéményt és zöld hegyeket rendszerező érett kori remek is úgy csoportosít, komponál vörös tetőket, piros kéménytéglákat és zöld hegyoldalakat — vörösek melegségének, zöldek barátságos hidegének különös harmóniát —, hogy emberalak nélkül, munkás jelenléte nélkül is zengi a néhány araszos kép a munka jó küzdelmének, a gyár ellenséges-védő erődjének, az elesett-nagyra hivatott proletárnak az apoteózisát.

Ezt kell egyebek közt megtanulniuk a ma festőinek, s ezt kell megtanulnunk számon kérni nekünk, mai kritikusoknak, amire az érett kori Dési Huber és az érett Derkovits tökéletessége kötelez: abszolút művészi értékkel mérni, abszolút elkötelezettséggel alkotni egy világnézet segítségével és érdekében.

Erről az érettségről, a vörös kémény apoteózisáig vezető művészi útról is van mit végiggondolnunk Dési Huber születésére emlékezve. Ha a tanulmányíró Dési Huber — máig a magyar marxista műkritika legnagyobb alakja — nem írta volna meg kristálytiszta, okos tanulmányok sorozatában, akkor is látnunk kellene életműve pompás gyarapodásában, hogyan, milyen hatásra válik nagy művésszé a nagy művész, miként építi magába a legkülönbözőbb tanulságokat. Modernizmusról vitatkozunk, külföldi meg hazai hagyományok nevében támadjuk vagy túlmagasztosítjuk egy-egy formai lelemény értékét, s elfogultságok szerint kongatunk vészharangot állítólagos, külföldről nem elég nagy alázattal fogadott irányzatok ügyében. Mintha nem lett volna Derkovits mellett egy Dési Huberunk is, aki — okos írásai mellett életművével — bizonyította, miként kell hazaivá, s kiváltképp szocialistává sajátítani mindazt, ami feldolgozásra érdemes, függetlenül a származási helyétől. Dési Huber a kubizmusból, a konstruktivizmusból indult, picassós-braque-os csendéleteket csinált 1930 körül, olykor iskolásan kubista csendéleteket — mai indulataival a mai türelmetlenség nem rohant volna-e neki ezek miatt? A „tizenhat forintos" Dési Huber-könyvecske szerzője pedig két apró reprodukció egymás mellé szerkesztésével esztétáknál ékesebben bizonyítja, hogy egy ismeretlen helyen lappangó korai Kikötőmunkás kissé csikorgó kubizmusából kerekedett ki a nagy, zengő és tökéletes szénrajz, a Pihenő szénbányász tanulmányként is festő-világnézeti teljességet nyújtó kompozíciója. „Elárulta-e" mármost a nagyszerű széntanulmány készítője a korai kubista festőt, mert éretten, szuverénül, s meggyőződésének megfelelően sáfárkodott a „modernséggel"? Felhígította-e — ezt írnák terhére mai művészeti életünk másik végén — a „tiszta kubizmust" azzal, hogy — akárcsak Picasso s más nagyok — a maga módján, a maga akarata szerint átalakította?

Választ éppen Dési Huber írásaiból is kaphatnának az elfogultak, ha ismernék, s ha agyukkal-szívükkel egyaránt ismernék Dési Huber, a gondolkodó izmusokat, világnézetet, szocialista minőségét megvilágító eszmefuttatásait. Az új, napokon belül megérkező tanulmánykötetére visszatérünk. Most csak annyit róla s szerzőjéről, hogy a festőnek-kritikusnak autodidakta, mindig beteg, mindig küszködő munkásintellektuel jobban ismerte Worringert, Wölfflint, Kosztolányit vagy Rippl-Rónait, mint ma fennkölt esztétáink, akik nem ismerik — vagy nem akarják ismerni — Dési Hubert sem. Hogy a kovácsinasból kifutóvá, zsá-

kolóból katonává, emigráns gyári munkásból értelmiségivé s művésszé váló munkás úgy ismerte, tudta — mélységesen tudta, mert tudta alkalmazni — Marxot, Engelst s akkor idézte cikkeiben Lenint, amikor még sem ismerni nem volt szokás, sem citálni nem volt biztonságos Magyarországon — ezt megint csak végiggondolhatjuk mindig, ha a műkritikában, a művészetgyakorlatban vulgarizálással, félműveltséggel, akarnoksággal találkozunk a marxizmus és az elkötelezettség örve alatt. Ha szégyenkeznünk kell, mert látszólag ugyanolyan pozícióból tetszelegnek Dési Huber némely önjelölt utódai, amely pozíció tudása, tehetsége, embersége okán csak Dési Hubert illeti meg a magyar szocialista szellemiségben.

Még legaktuálisabb gondunkhoz, a közművelődéshez is példát szolgáltat az élete. Ha volt munkásművelődés, ha volt szocialista kultúra, a Dési Huberé az volt: csinálta is, terjesztette is. Gyarapította önmagát, termékenyítette a marxista szellemiséget, s hirdette szóban, Népszava-cikkben a romániai Korunkban — mindenütt, ahol szükségét érezte. S ahogyan tudnunk kell, hogy nem minden művész Dési Huber formátumú, ahogyan napról napra tapasztaljuk, hogy nem minden, művészetben illetékesként nyilatkozó Dési Huber-i felkészültségű és elkötelezettségű, aszerint nem kérhetjük számon, hogy minden kétkezi ember, minden öntudatos dolgozó bejárja azokat a mérhetetlenül nagy szellemi-intellektuális tereket, amit a rendkívüli talentum szorongatóbb körülmények között bejárhatott. De példának mégis őt kell tartanunk. Akkor is, ha a szocialista művészettől színvonalat, a korszerű piktúrától elkötelezettséget, az elmélettől tisztánlátást kérünk, és akkor is, ha a művelődő munkás számára keresünk példaképet. S bizonyos, hogy minden nagy szellem példája, minden klasszikus öröksége állandóan és élően aktuális, de derűsebbre sikerülhetett volna a tisztelgés Dési Huber emléke előtt, ha ma körülnézve mindenütt, ahol ő alkotott, nem éreznénk a kelleténél erősebben, hogy aggasztó szükségünk volna újabb Dési Huberekre.

RÓZSA GYULA

Népszabadság, 1975. február 6., 7. p.

DER AKTUELLE DÉSI HUBER

Zum achtzigsten Geburtstag des Malers

Ich weiss nicht, ob jemandem während der ehemaligen Diskussionen das picassoartige Selbstbildnis des Dési Huber aufgefallen ist — ich hätte ihm meine Aufmerksamkeit geschenkt. An der von Kohle und fester Leidenschaft vollen Zeichnung aus dem Jahre 1938 kommt die Komposition „Rennende" des französisch-spanischen Meisters so nachdrücklich zum Wort, es schmelzen die verbitterte Arbeiterselbstheit des István Dési Huber und das Meisterwerk von internationalem Ruhm mit einer so offensichtlichen Bewusstheit zusammen, dass das alles einer kunstgeschichtlichen Selbsterklärung gleichkommt. Besonders im Falle von Dési Huber, in dessen Tätigkeit — schriebe ich eine Monographie, würde ich diese Linie unbedingt berücksichtigen — die Teilmotive eine so dringende Rolle spielen. Das Liebknecht-Blatt-Stilleben hat den Stich von Käthe Kollwitz, vielleicht diejenige agitativ-meisterwerkliche Graphik der sozialistischen Kunst, die vom unvergänglichsten Interesse ist, um 1930 bildlich geordnet; wegen der Formenstruktur des kubistischen Stillebens mit Sichel und Hammer macht der Maler 1934 mit den Gefängnissen der Gendarmerie von Keszthely und der königlichen Staatsanwaltschaft von Pécs Bekanntschaft — dieses Picasso-Beschwören kann also kaum ein Zufall sein, es ist also kaum verfehlt, dies in den Diskussionen um den zeitmässigen Realismus als eine Stellungnahme von Dési Huber zu betrachten.

Seine wichtigsten Stellungnahmen werden jedoch durch sein Leben, durch seine Werke vertreten. Vorerst noch immer eher seine Werke als diejenigen, die ihn schätzen. Denn vor 80 Jahren, am 6. Februar 1895 war der grosse Maler des ungarischen Arbeitertums und des ungarländischen Sozialismus geboren, und es wird in diesem Monat seit 31 Jahre her, dass er von der Arbeiterkrankheit, der Tuberkulose weggerafft worden ist, die wirklich würdige wissenschaftliche Bearbeitung — besonders die die ästhetische theoretische Wertordnung anbietende Bearbeitung — lässt jedoch in unserem Geistesleben noch immer auf sich warten. Eine unserer Schulden — wir sind damit uns selbst, nicht der Pietät schuld — wird eben heutzutage beruhigend abgetragen: in diesen Tagen, zur Geburtstagsfeier kam der unverkürzte schriftliche Nachlass von Dési Huber, des ausgezeichneten Kunsthistorikers, des marxistischen Diskussionspartners und mutigen Publizisten in die Buchhandlungen, sein malerisch-graphisches Lebenswerk wird

aber nur aufbewahrt und geschätzt, es ist jedoch von der Kunstwissenschaft theoretisch zu unserem Nutzen noch immer nicht bearbeitet worden.
Und die kommende Wertung soll auch das zur Kenntnis nehmen, dass, wie wichtig auch das Motiv, die Themenwahl bei einem Werk von Dési Huber war, wurde das Lebenswerk des Dési Huber nicht wegen der Themenwahl in sich, nicht bloss wegen der Aufnahme des Motivs zu dem, wozu es geworden ist: zum Beispiel der universalen sozialistischen kunst. Er hat Arbeiter, Bauern gemalt; aus seiner Themenwahl — das Doppelporträt von Attila József und Illyés, József Madzsar — sind seine Sympathien nicht schwer festzustellen, aber das Proletarisch-Ästhetische seiner Kunst ist aus solchen reifen Werken am einleuchtendsten herauszuanalisieren, deren eigentliche Wirkung nicht von den äusserlichen Merkmalen, sondern vom inneren, kunstgemässen Glühen stammt. Die „Mittagsrast" aus der reifen Periode ist anscheinend nichts anderes, als was der Titel verspricht, und aus der Arbeiterzärtlichkeit ihrer Rötlichbraunen und geklärten Blauen, aus dem Kontrast ihres schlummernden Arbeitermädchens, seines gebrochenen Brotstücks und der Härte des die Szene umgebenden Zauns spricht eine so tief ästhetische, gründlich malerische soziale Wahrheit, zu der wir wenig Parallelen in unserer Kunstgeschichte besitzen. Der „Rote Schlot von Budakeszi", dieses Meisterwerk der reifen Periode, das nur Gebäude, einen Schlot und grüne Berge strukturiert, gruppiert und komponiert auch solcherart rote Dächer, rote Schlotziegeln und grüne Berghänge — die seltsame Harmonie der Wärme der Roten und der freundlichen Kälte der Grünen —, dass das einige Spannen ausmachende Bild auch ohne den Menschen, ohne die Anwesenheit der Arbeiter die Apotheose des guten Kampfes der Arbeit, der feindich-schützenden Festung Fabrik, des hilfsbedürftigen, aber mit einer schönen Zukunft zu rechenden Proletariers singt.
Das sollen unter anderen die Maler von heute erlernen, und das sollen wir, Kritiker von heute, erlernen, von ihnen darin Rechenschaft zu fordern, wozu uns die Perfektion des Dési Huber und des Derkovits in ihrer Reife verpflichten: mit einem absoluten künstlerischen Wert zu messen, mit einem absoluten Verpflichtetsein zu schaffen mit der Hilfe und im Interesse einer Weltanschauung. Über diese Reife, über den bis zur Apotheose des roten Schlots führenden künstlerischen Weg haben wir, anlässlich des Geburtstages von Dési Huber, was durchzudenken. Hätte es Dési Huber — bis zu unserem Tag die hervorragendste Gestalt der ungarischen marxistischen Kunstkritik — in der Reihe von kristallenen, vernünftigen Abhandlungen nicht geschrieben, so könnten wir es auch im prächtigen Wachsen seines Lebenswerks sehen, wie, unter welchen Einwirkungen der grosse Künstler zum grossen Künstler wird, wie er die verschiedensten Belehrungen in sich aufnimmt. Wir diskutieren über Modernismus, im Namen von ausländischen und einheimischen Überlieferungen bekämpfen und erheben wir überaus den Wert einer formalen Invention, und Voreingenommenheiten gemäss läuten wir die Sturmglocke in der Frage vom Ausland angeblich nicht mit der genügenden Demut übernommener Richtungen. Als ob wir neben Derkovits nicht auch einen Dési Huber gehabt hätten, der es — neben seinen vernünftigen Schriften durch sein Lebenswerk — bewiesen und erwiesen hat, wie man das alles zum Heimatseigentum machen und besonders für den Sozialismus aneignen soll, was zum Bearbeiten würdig ist, unabhängig von seinem Ursprungsort. Dési Huber war vom Kubismus, vom Konstruktivismus gekommen, er machte um 1930 Picasso-Braque-artige Stilleben, mitunter schulmässig kubistische Stilleben — hätte er deswegen seitens der Intoleranz von heute, der heutigen Leidenschaften nicht Anstürme erleiden müssen? Und der Verfasser des „Sechzehn-Forint"-Buches über Dési Huber beweist durch das Nebeneinanderapplizieren von zwei winzigen Reproduktionen schöner als Ästhetiken, dass sich die grosse, tönende, vollkommene Kohlenzeichnung, der

„Ruhende Kohlenbergmann", eine Komposition, die auch in der Form einer Studie eine malerisch-weltanschauliche Vollständigkeit bietet, aus dem etwas kreischenden Kubismus eines an einem unbekannten Ort befindlichen frühen Hafenarbeiters herausgeformt hat. Hätte nun der Künstler der prunkenden Kohlenstudie den früheren Kubisten „verraten", weil er mit der „Modernität" in der Kraft seiner Reife, souverän und seiner Überzeugung entsprechend gewirtschaftet hat? Hätte er — das wäre ihm von der entgegengesetzten Seite unseres heutigen Kunstlebens zur Last gelegt — den „reinen Kubismus" verwässert dadurch, dass er ihn — genauso wie Picasso und andere Hervorragende — zu seiner eigenen Art, seinem eigenen Willen gemäss umformt hatte?

Die Voreingenommenen könnten eben auch aus den Schriften des Dési Huber darauf eine Antwort erhalten, würden sie, und zwar auch mit Herz und Kopf die Gedankengänge des Dési Huber kennen, die die denkenden Ismen, die Lebensaschauung, die sozialistische Qualität beleuchten. Auf den neuen, in einigen Tagen ankommenden Band mit seinen Abhandlungen werden wir noch zurückkehren. Jetzt nur soviel über ihn und über seinen Verfasser, dass er, der als Maler und als Kritiker Autodidakt war, ein immer kranker, fortwährend ringender Arbeiter-Intellektueller, Worringer, Wölfflin, Kosztolányi oder Ripp-Rónai besser gekannt hatte als unsere heutigen hochsinnigen Ästheten, die auch Dési Huber nicht kennen — oder nicht kennen wollen. Dass der Arbeiter, der vom Schmiedelehrling zum Laufjungen, vom Sackträger zum Soldaten, vom emigranten Fabrikarbeiter zum Intellektuellen und Künstler wurde, so eingehend Marx und Engels kannte und besass, — tief besass, weil er sie anwenden konnte — und Lenin damals in seinen Artikeln zitierte, als ihn zu kennen in Ungarn noch nicht üblich und zu zitieren nicht geheuer war — das kann immer noch durchgedacht werden, wenn wir in der Kunstkritik und in der Kunstpraxis unter den Deckmantel des Marxismus und der Verpflichtetheit Vurgarisierung, Halbbildung und Strebertum vorfinden. Vielleicht müssen wir uns schämen, weil sich einige selbstgemachte Nachfolger von Dési Huber anscheinend aus solcher Position gefallen, welche Position wegen seines Wissens, seiner Begabung und Menschlichkeit nur Dési Huber im ungarischen sozialistischen Geistesleben zukommt.

Sein Leben dient auch zu unserer aktuellsten Sorge, zum Bildungswesen als Beispiel. Wenn es Arbeiterbildung, wenn es sozialistische Kultur gegeben hat, so war die des Dési Huber eine solche: er hat es geschaffen und auch propagiert. Er hat sich bereichert, den marxistischen Geistesinhalt befruchtet, in Wort verkündigt, im Artikel im Népszava, im Korunk in Rumänien — überall, wo er es für notwendig gehalten hat. Und wie wir im sicheren darüber sind, dass nicht alle Künstler vom Format des Dési Huber sind, wie wir tagtäglich feststellen, dass nicht alle, die sich als zuständig in den Fragen der Kunst äussern über den Wissensinhalt und die Verpflichtetheit des Dési Huber verfügen, so wäre es unmöglich abzufragen, ob ein jeder Handarbeiter, ein jeder selbstbewusste Werktätige diejenigen geistigintellektuellen Immensitäten durchwandert, die die ausserordentliche Begabung unter bedränglicheren Verhältnissen zu durchwandern imstande war. Als Beispeil soll aber er angesehen werden. Auch dann, wenn wir von der sozialistischen Kunst Niveau, von der zeitgemässen Malerei Verpflichtetheit, von der Theorie klaren Blick verlangen, und auch dann, wenn wir für den sich bildenden Arbeiter ein Vorbild suchen. Und es ist sicher, dass das Beispiel eines jeden führenden Geistes, der Nachlass eines jeden Klassikers ständig und lebensvoll aktuell ist, es hätte jedoch die Achtungsbezeigung vor Dési Huber heiterer ausfallen können, würden wir überall, wo er wirkte, herumschauend nicht über Gebühr fühlen, dass neuere Dési Hubers für uns bedenklich nötig wären.

GYULA RÓZSA

Népszabadság 1975. II. 6., 7. p.

Dési Huber István 1895-ben született Nagyenyeden. Apjának itt órás- és ékszerészüzlete volt. Édesanyját korán, 4 évesen vesztette el.
A nagyenyedi Bethlen-kollégium első osztályának befejezése után, apja vállalkozása csődbe jutott, tanulmányait nem folytathatta.
Fiatal éveit ezután a szakma-, a pályakeresés, lázongások és a nagy csavargások jellemzik.
Volt kovácsinas, kifutó, pincérgyerek és becsavarogta egész Magyarországot.
40 hónapig szolgált az első világháborúban, ahonnan „kisebbfajta tüdőbajjal és egy valamennyire benőtt fejjel" került haza. A háború után apjához Désre ment, ahol nagy energiával kezdett dolgozni és tanulni. Ebben az időben aranyműves akart lenni. A dési szakmai lehetőségek azonban nem elégítették ki, 1921-ben Pestre jött és beiratkozott az Iparművészeti Főiskolára. Nem sokáig maradt a főiskola hallgatója, mert az itt elsajátíthatókat sem érezte elegendőnek. A Podolini Volkmann Artur által szervezett és vezetett szabadiskolában érezte jól magát, itt tanult egészen 1924-ig.
Nagyon szeretett volna Párizsba eljutni, de mindenképpen először a régi korok művészetét akarta megismerni.
A Podolini-iskolában ismerte meg Sugár Andort és annak nővérét Sugár Stefániát, akivel 1922-ben házasságot kötött. Együtt mentek Olaszországba ahol 3 évig éltek. Olaszországban Huber és Sugár megtanulták a rézkarc technikáját, szabad idejükben a múzeumokat bújták, ismerkedtek a munkásmozgalommal és rengeteget rajzoltak.
Hazatérésük után Dési Huber István tagja lett a KUT-nak és komolyan részt vett a Szocialista Művészcsoport megalakításában. Műveivel sok kollektív kiállításon szerepelt és a kritikusok hamar felfigyeltek művészetére.
A festés és a rajzolás mellett állandóan tanult és tanított. Az állandó munka, a tanulás, a tanítás és az illegális tevékenysége miatti zaklatások fizikai erejét teljesen felőrölték. Tüdőbaja mind súlyosabbá vált, 1935. és 1936. jelentékeny részét például kis megszakításokkal szanatóriumokban töltötte. Súlyos tüdőműtéten is átesett.
A munkát még a betegségek idején, a szanatóriumi kezelések alatt is folytatta. Feleségének mondta egyszer: „Ne felejtsd el, hogy én nem dolgozhatom úgy, mint egy egészséges ember, mert én sohasem tudhatom, hogy mikor esik ki az ecset a kezemből."
Felesége emlékezéséből idézzük: „1944. február 27-én, három héttel a német megszállás előtt temettük el. Temetése valóságos baloldali demonstráció volt. Másnap a Népszava közölte a költő barát, Radnóti Miklós versét: »Nem bírta hát . . .«"

István Dési Huber wurde 1895 in Nagyenyed geboren. Sein Vater hatte dort ein Uhren- und Juwelengeschäft besessen. Er hatte seine Mutter früh, als vierjähriger verloren.
Nach der Beendigung der ersten Klasse des Bethlen-Kollegiums von Nagyenyed hatte die Unternehmung seines Vaters Bankrott gemacht, so konnte er seine Studien nicht mehr weitermachen.
Seine frühen Jahre wurden danach durch das Berufssuchen, durch die Aufsässigkeit und das Umhertreiben charakterisiert.
Er arbeitete als Schmiedejunge, als Laufbursche, als Pikkolo und durchwanderte das ganze Ungarn.
Er hatte 40 Monate im 1. Weltkrieg gedient, woher er „mit einer kleineren Lungenkrankheit und einem etwaig erwachsenen Kopf" nach Hause kam. Nach dem Krieg ging er nach Dés zu seinem Vater, wo er mit grosser Kraft zu arbeiten und lernen begann. Damals wollte er zum Goldschmied werden. Die fachmässigen Gegebenheiten in Dés entsprachen aber seinen Ansprüchen keineswegs, sodass er 1921 nach Budapest kam und sich an der Hochschule für Angewandte Künste immatrikulieren liess. Er blieb aber nicht lange an der Hochschule, da er auch das dort Anzueignende nicht für ausreichend hielt. Er fühlte sich aber im von Arthur Podolini Volkmann organisierten und geleiteten Freikurs wohl; er studierte hier bis 1924.
Er wäre sehr gern nach Paris gegangen, vorerst wollte er aber die Kunst der frühen Perioden kennenlernen.
Er hatte in der Podolini-Schule Andor Sugár und dessen Schwester Stefánia Sugár kennengelernt, die er 1922 heiratete. Sie gingen gemeinsam nach Italien, wo sie 3 Jahre lebten.
In Italien eigneten sich Huber und Sugár die Technik der Kupferradierung an; in ihrer Freizeit gingen sie von Museum zu Museum, die machten mit der Arbeiterbewegung Bekanntschaft und zeichneten sehr viel.
Als sie zurückgekehrt waren, wurde István Dési Huber zum Mitglied der KUT und nahm an der Gründung der Gruppe Sozialistischer Künstler bedeutungsvoll teil.
Er war mit seinen Werken an vielen Kollektivausstellungen, beteiligt, und die Kritiker wurden auf seine Kunst bald aufmerksam.
Neben dem Malen und Zeichnen lernte und unterrichtete er ständig.
Die ständige Arbeit, das Lernen und Unterrichten und die Belästigungen wegen seiner illegalen Tätigkeit zerrütteten seine physischen Kräfte völlig. Seine Lungenkrankheit wurde immer ernster. Den grösseren Teil der Jahre 1935 und 1936 verbrachte er beispielsweise — mit kürzeren Unterbrechungen — in Sanatorien. Er musste sich auch einer schweren Lungenoperation unterwerfen.
Er hat aber seine Tätigkeit auch während seiner Krankheiten, während der Sanatorienbehandlungen ausgeübt.
Er sagte einmal zu seiner Frau: „Du sollst nicht vergessen, dass icht nicht so arbeiten kann, als ob ich gesund wäre, denn ich weiss nie, wann der Pinsel aus meiner Hand fällt."
Wir zitieren aus den Erinnerungen seiner Frau: „Wir haben ihn 27. Februar 1944, drei Wochen vor der Besetzung durch die Deutschen beigesetzt. Sein Begräbnis war eine wirkliche Demonstration der Linken. Am nächsten Tag publizierte das Népszava das Dedicht des Dichterfreundes, de Miklós Radnóti: »Er konnte es doch nicht vertragen . . .«"

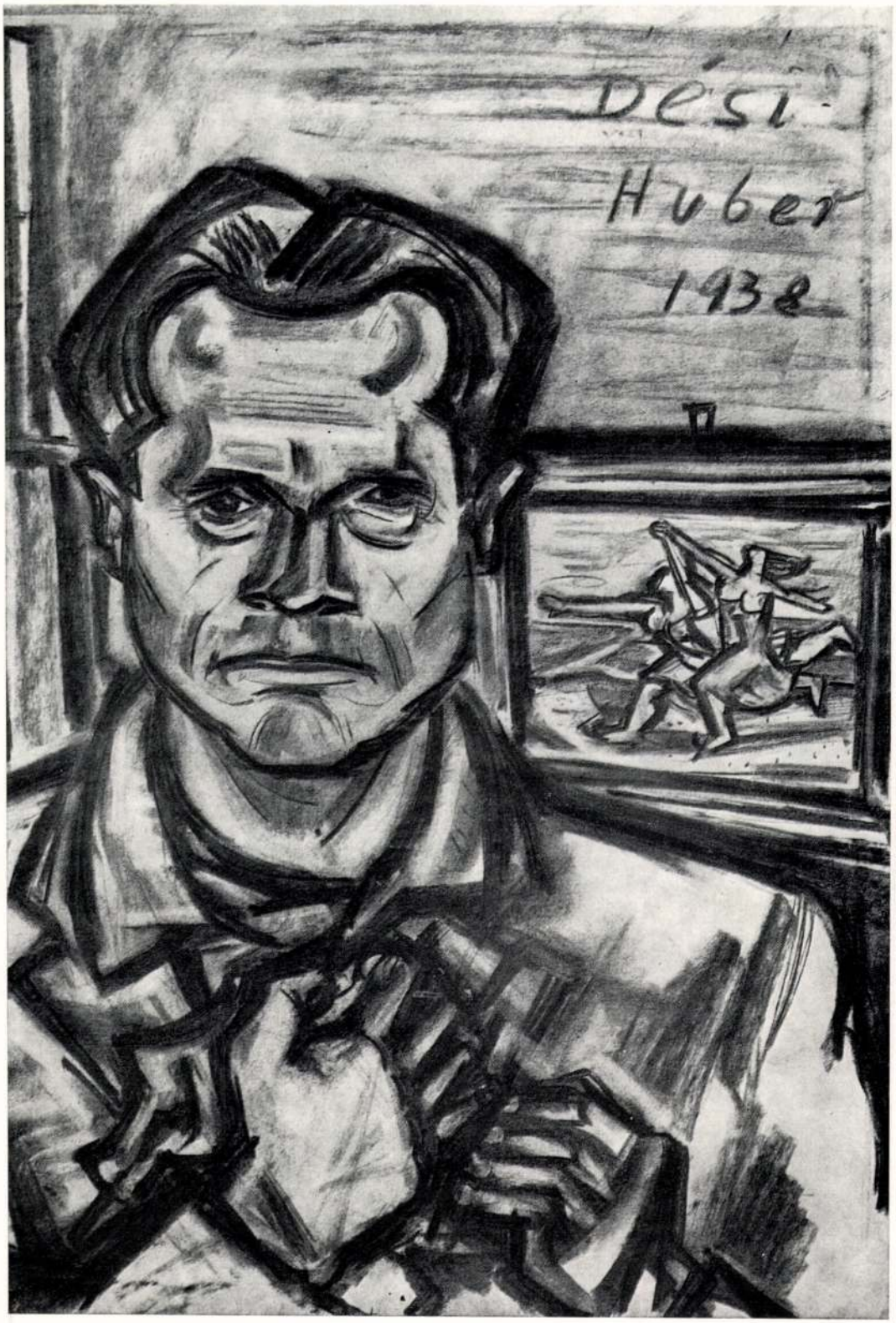

Önarckép Picasso-képpel, 1938
Selbstbildnis mit Picasso-Bild

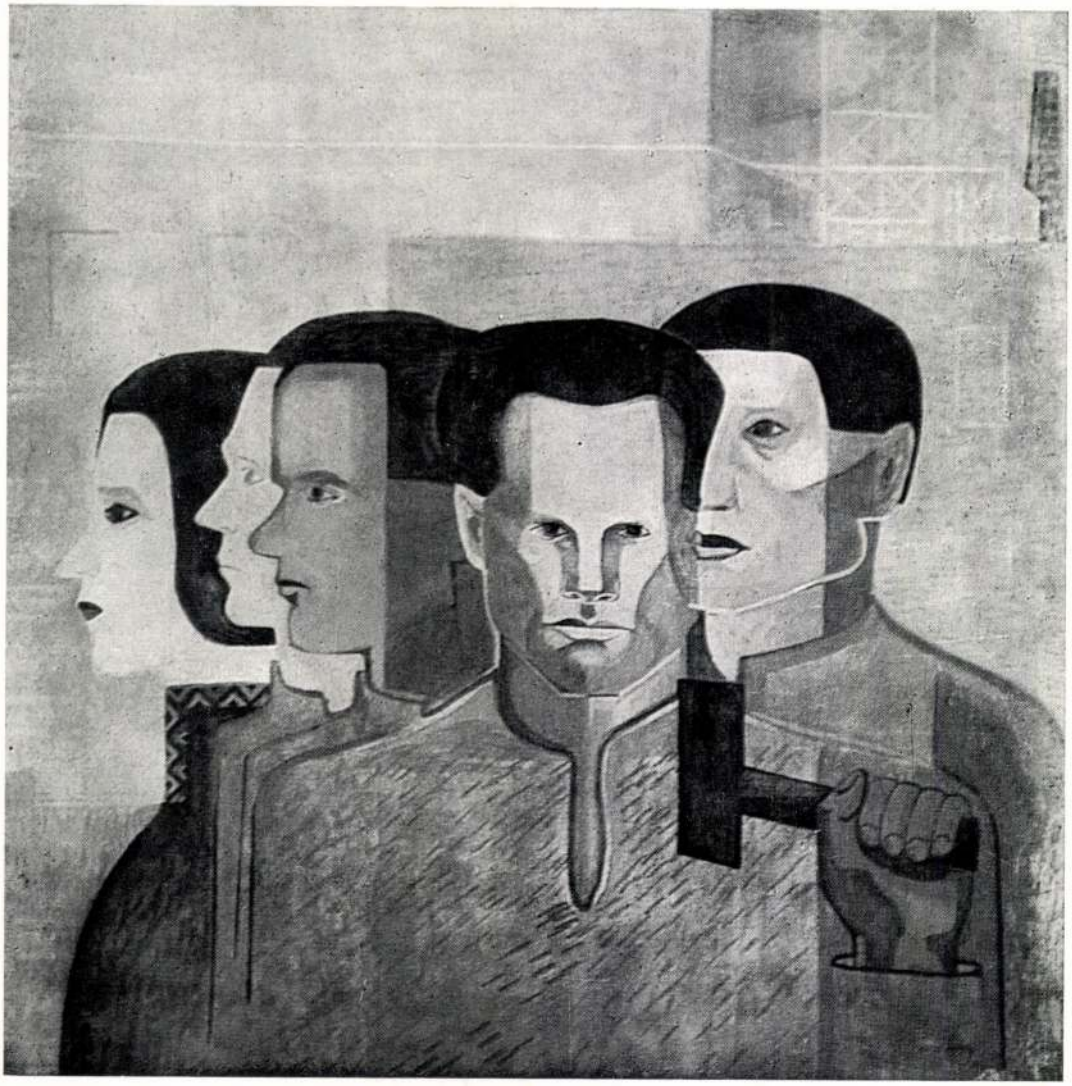

Tömeg
Gewimmel

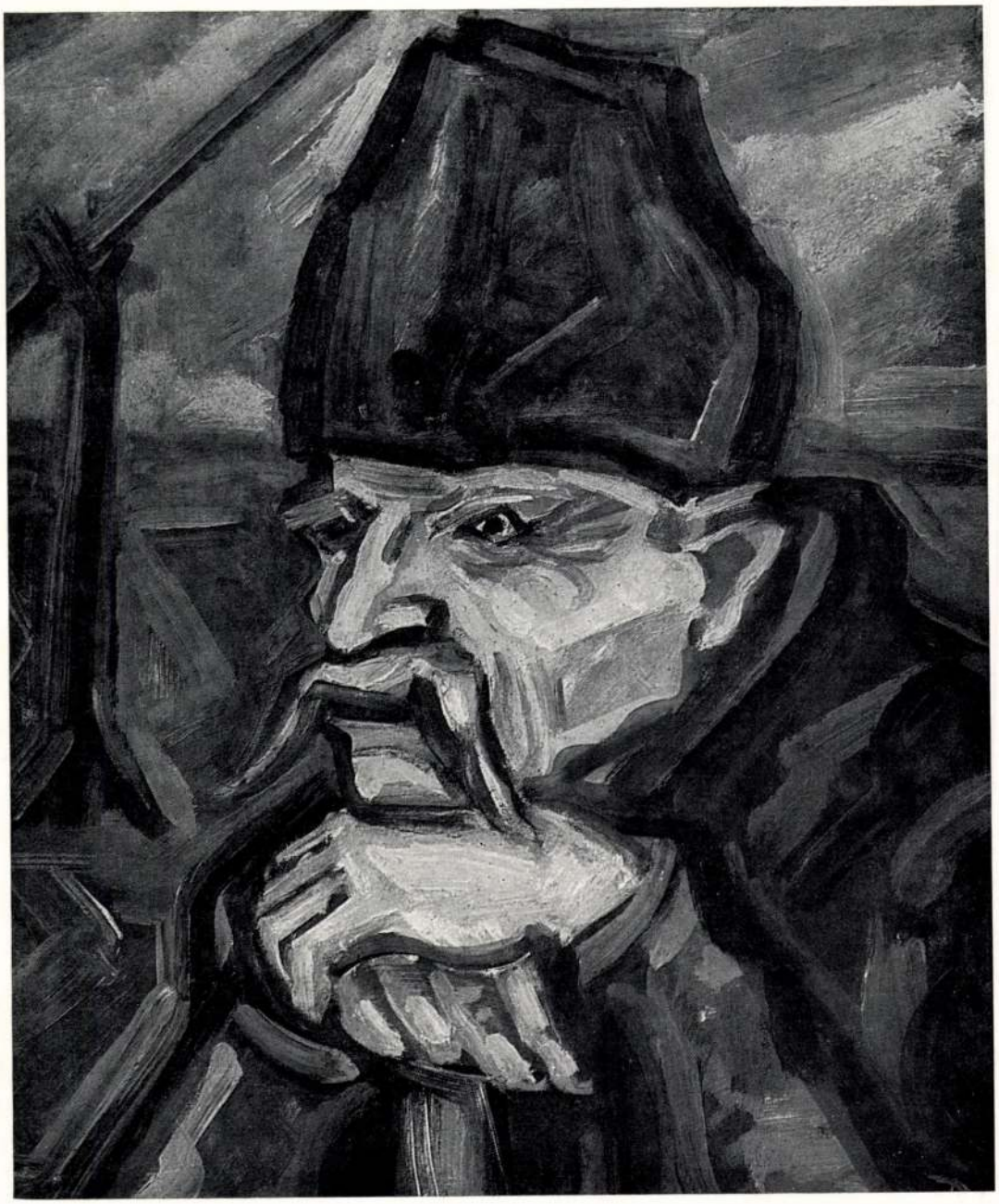

Fedics bácsi portréja
Bildnis des Onkels Fedics

Hollókői vörös feszület
Rotes Kruzifix in Hollókö

Éneklő leányok
Singende Mädchen

Szamos-parti görbe fák
Krumme Bäume an der Szamos

Szoptató parasztasszony
Stillende Bauernfrau

Ámulók
Staunende

Kubikosok
Schaufler

Stefike
Stephaniechen

Bibliás néni
Ältere Frau mit der Bibel

Keserves
Eitterlich

Napraforgók
Sonnenblumen

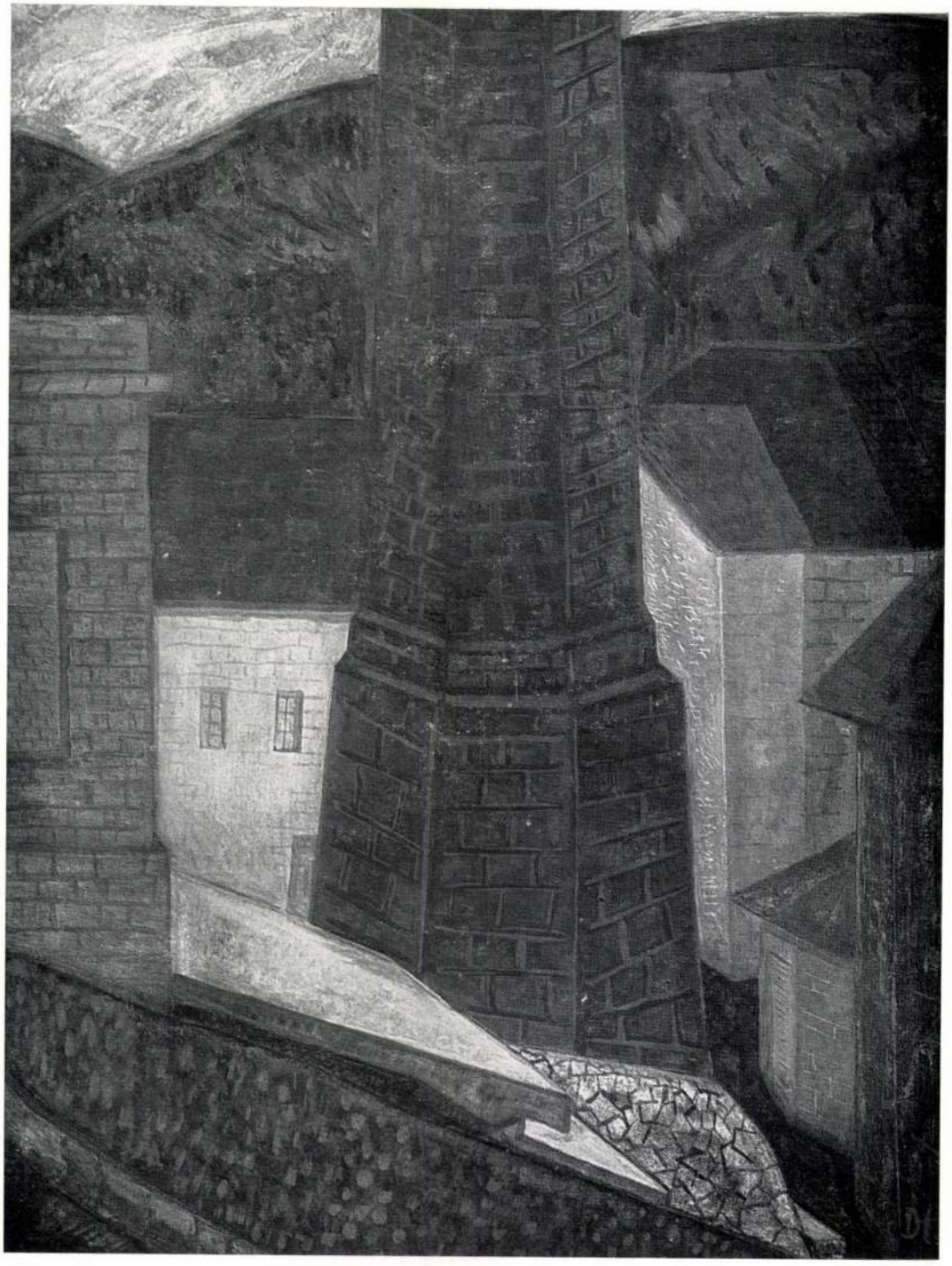

Budakeszi vörös kémény
Der rote Schlot in Budakeszi

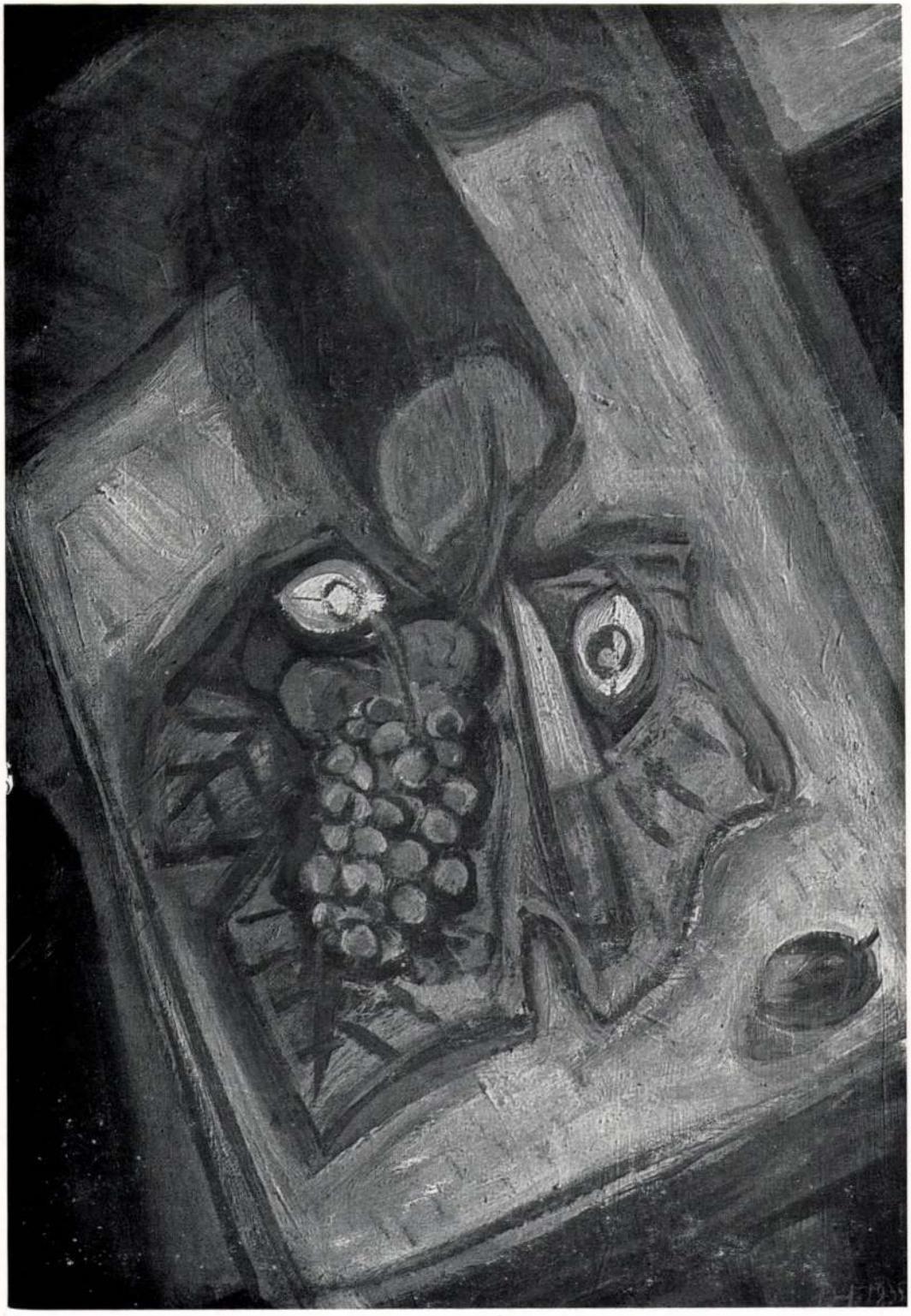

Szőlő-kenyeres csendélet
Stilleben mit Weintrauben und Brot

Kiáltó (Földet!)
Schreiender (Grundstück!)

Overallos ifjúmunkás
Jungarbeiter im Overall

Munkásasszony
Arbeiterfrau

Kisfiú a madárkával
Junge mit Vöglein

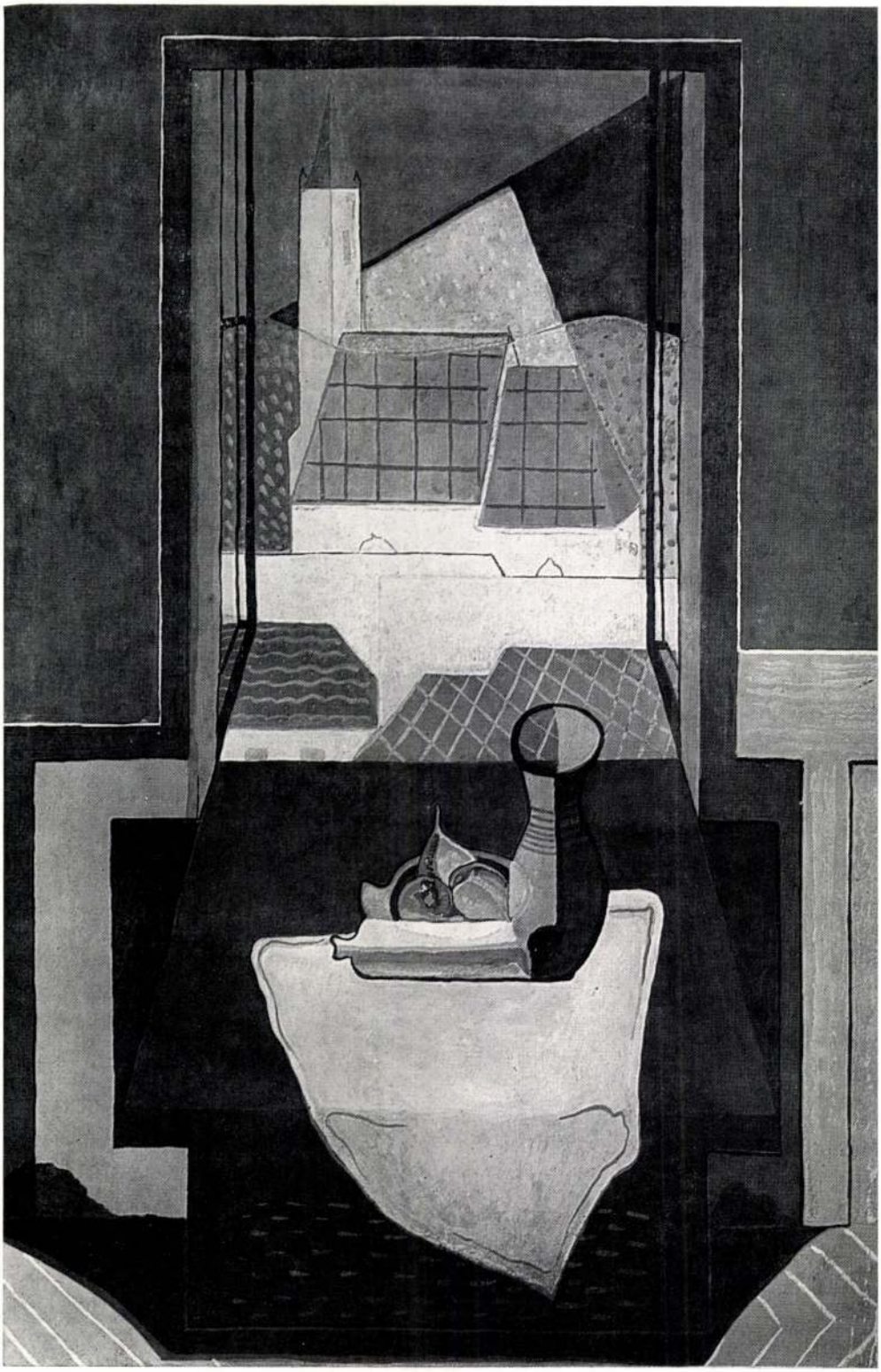

Nyitott ablak
Geöffnetes Fenster

Olvasó leány
Lesendes Mädchen

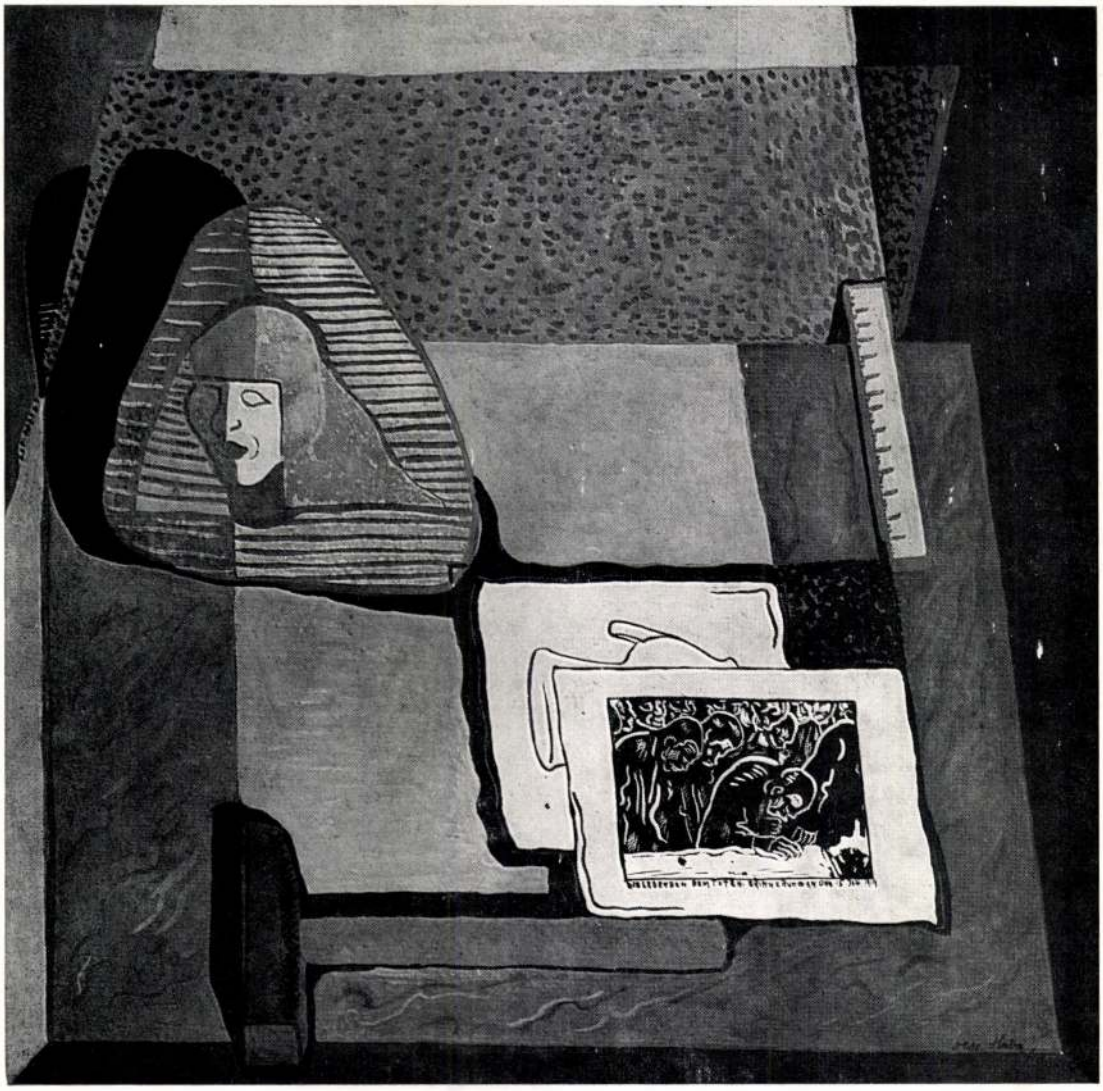

Liebknecht — lapos csendélet

Kéksapkás önarckép
Selbstbildnis mit blauer Mütze

Déli pihenő
Mittagsrast

DÉSI HUBER ISTVÁN KIÁLLÍTÁSAI

1924. Budapest, Podolini-iskola kiállítása (koll.)
1927. Torino, Quadriennale
1927. Firenze, Nemzetközi rézkarc-kiállítás
1927/28. Budapest, Podolini-iskola kiállítása
„Munkásifjak képzőművészeti kiállítása"
1928. Budapest, Mentor Könyvesbolt (Sugár Andorral)
1930. Budapest, KUT-kiállítás
1930. Budapest, Tamás Galéria
„Progresszív művészek kiállítása"
1930. Budapest, Kovács Szalon (Polgár Boriskával)
1930. Budapest, Tamás Galéria
„Új progresszív művészek kiállítása"'
1931. Budapest, Kovács Szalon (Sajó Edittel)
1932. Budapest, Ernst Múzeum (koll.)
1932. Budapest, Nemzeti Szalon (koll.)
1933. Budapest, Műcsarnok
„Nemzeti Kiállítás"
1934. Budapest, KUT-kiállítás
1935. Budapest, Tamás Galéria
„Modern magyar akvarell kiállítás"
1936. Budapest, KUT-kiállítás
1938. Budapest, Ernst Múzeum (Barcsay Jenővel és Székessy Zoltánnal)
1941. Budapest, Ernst Múzeum (Barcsay Jenővel, Domanovszky Endrével, Gadányi Jenővel és Ferenczy Bénivel)
1947. Budapest, Ernst Múzeum Emlékkiállítás
1956. Budapest, IX. ker. Pártbizottság
1957. Budapest, Műcsarnok
„Magyar Forradalmi Művészet"
1958. Budapest, Erzsébetvárosi Művelődési Kör
1959. Budapest, Állami Biztosító kultúrterme
1961. Budapest, Fészek Klub
1961. Budapest, Korányi Tüdőgyógyintézet
1964. Budapest, Magyar Memzeti Galéria Emlékkiállítás
1965. Nyírbátor, Báthory István Múzeum
1966. Siklós, Vár
1966. Budapest, Dési Huber Művelődési Ház
1967. Tatabánya, Népház
1968. Budapest, Kiscelli Múzeum
1973. Oroszlány, Városi Tanács
1973. Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat 100. kiállítása
1973. Kaposvár, Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár
1974. Budapest, Műszaki Egyetem Bercsényi Kollégium
1975. Nagykanizsa, Hevesi Sándor Művelődési Központ
1975. Szombathely, Savaria Múzeum
Dési Huber István Emlékkiállítás

DÍJAK

1944. SZINYEI-díj
1958. KOSSUTH-díj első fokozata.

Ezenkívül számos hazai és külföldi kiállításon szerepelt egy vagy több képével. Nagyobb számban a Modern Magyar Művészet kiállítás anyagával Londonban, Varsóban, Berlinben, Pozsonyban és Gottwaldovban, míg az 1957. novemberi Magyar Forradalmi Művészet anyagával Moszkvában, Leningrádban, Tallinnban, Bukarestben, Pekingben és Sanghaiban.

DIE AUSSTELLUNGEN VON ISTVÁN DÉSI HUBER

1924 Budapest, Ausstellung der Podolini-Schule (koll.)
1927 Torino, Quadriennale
1927 Firenze, Internationale Kupferstichausstellung
1927/28 Budapest, Ausstellung der Podolini-Schule
„Kunstausstellung der Arbeiterjungen"
1928 Budapest, Mentor Buchhandlung (mit Andor Sugár)
1930 Budapest, Ausstellung der KUT
„Ausstellung progressiver Künstler"
1930 Budapest, Kovács-Salon (mit Boriska Polgár)
1930 Budapest, Tamás-Galerie
„Ausstellung neuer progressiver Künstler"
1931 Budapest, Kovács-Salon (mit Edit Sajó)
1932 Budapest, Ernst Museum (koll.)
1932 Budapest, Salon der Nation (koll.)
1933 Budapest, Kunsthalle
„Nationale Ausstellung"
1934 Budapest, Austtellung der KUT
1935 Budapest Tamás-Galerie
„Ausstellung moderner ungarischer Aquarelle"
1936 Budapest, Ausstellung der KUT
1938 Budapest, Ernst Museum (mit Jenő Barcsay und Zoltán Székessy)
1941 Budapest, Ernst Museum (mit Jenő Barcsay, Endre Domanovszky, Jenő Gadányi und Béni Ferenczy)
1947 Budapest, Ernst Museum Gedenkausstellung
1956 Budapest, Parteikomitee des IX. Bezirks
1957 Budapest, Kunsthalle
„Ungarische Revolutionäre Kunst"
1958 Budapest, Kulturzentrum der Elisabethstadt
1959 Budapest, Kultursaal der Staatlichen Versicherungsanstalt
1961 Budapest, Fészek-Klub
1961 Budapest, Korányi-Lungenheilanstalt
1964 Budapest, Ungarische Nationalgalerie Gedenkausstellung
1965 Nyírbátor, Báthory István Museum
1966 Siklós, Burg
1966 Budapest, Dési Huber Kulturhaus
1967 Tatabánya, Haus des Volkes
1968 Budapest, Kiscell Museum
1973 Oroszlány, Stadtrat

1973 Budapest, 100. Ausstellung der Franzstadter Kellergalerie
1973 Kaposvár, Palmiro Togliatti Komitatsbibliothek
1974 Budapest, Bercsényi-Kollegium der Technischen Universität
1975 Nagykanizsa, Sándor Hevesi Kulturzentrum
1975 Szombathely, Savaria Museum
Gedenkausstellung des István Dési Huber

Von ihm waren davon ein oder mehrere Werke in zahlreichen Ausstellungen daheim und im Ausland zu sehen. In einer grösseren Anzahl mit dem Material der Ausstellung der Modernen Ungarischen Kunst in London, Warschau, Berlin, Bratislawa und Gottwaldow, und mit dem Material der Ungarischen Revolutionären Kunst in Moskau, Leningrad, Tallinn, Bukarest, Peking und Shanghai.

PREISE

1944 Szinyei-Preis
1958 Erster Rang des Kossuth-Preises

KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE
VERZEICHNIS DER AUSGESTELLTEN WERKE

1. ÖNARCKÉP, 1928
SELBSTBILDNIS
tusrajz 26x20 cm
J. b. l.: 928-ban 34-ik évemben
J. j. l.: Deesi Huber

2. CSENDÉLET KORSÓKKAL, 1929
STILLEBEN MIT KRÜGEN
olaj, vászon 58x38 cm
J. n.

3. PIHENŐ SZÉNBÁNYÁSZ, 1930
RUHENDER BERGMANN
k. szénrajz 95x60 cm
J. n.

4. OLVASÓ LEÁNY, 1930
LESENDES MÄDCHEN
k. szénrajz 92x60 cm
J. n.

5. VIHAR KÉSZÜL, 1930
EIN GEWITTER ZIEHT AUF
k. szénrajz 52x78 cm
J. n.

6. LIEBKNECHT —
LAPOS CSENDÉLET, 1930
olaj, tempera k. 67x66 cm
J. j. l.: Dési Huber

7. OROSZBLÚZOS DIÁKLÁNY, 1929

STUDENTIN
IN RUSSISCHER BLUSE
olaj. tempera k. 36x56 cm
J. j. k.: Dési Huber 1929

8. TÖMEG, 1930
MASSE
k., op. 62x47 cm
J. j. l.: DH

9. NYITOTT ABLAK, 1930
GEÖFFNETES FENSTER
olaj, tempera 100x70 cm
J. j. l.: Dési Huber

10. FÁRADT ÖREG MUNKÁS, 1931
ERMATTETER ARBEITER
tempera k. 63x75,5 cm
J. j. l.: Dési Huber

11. EZÜSTKOVÁCSOK, 1931
SILBERSCHMIEDE
olaj, karton 98,5x62,5 cm
J. j. l.: Dési Huber

12. DIDAKTIKUS LAPOK, 1930
DIDAKTISCHE BLÄTTER
   1. Tájkép
   Landschaft
   2. Csendélet
   Stilleben
   3. Portré
   Porträt

13. SAKKOZÓK, 1941—42
SCHACHSPIELER
olajlemez
J. n.

14. KISFIÚ A MADÁRKÁVAL, 1937
JUNGE MIT VÖGLEIN
szénrajz 74x75 cm
J. n.

15. DÉLI PIHENŐ, 1932
MITTAGSRAST
olaj 80x100 cm
J. n.
MNG

16. VÖRÖSINGES ÖNARCKÉP, 1932—33
SELBSTBILDNIS
IN ROTEM HEMD
olajtempera 81x43 cm
J. j. l.: Dési Huber

17. TERÉZ, 1933
THERESIA
olajtempera 88x54 cm
J. j. l.: Dési Huber

18. ÚTTÖRŐK
(Munkás és paraszt), 1934
olaj, vászon 140x100 cm
J. j. l.: Dési Huber

19. OLVASÓ MUNKÁS, 1934—35
LESENDER ARBEITER
o. k. 98x64 cm
J. n.

20. SZŐLŐ-KENYERES CSENDÉLET, 1935
STILLEBEN MIT WEINTRAUBEN UND BROT
olaj, vászon 60x40,5 cm
J. j. l.: D. H. 1935

21. OVERALLOS IFJÚMUNKÁS, 1935
JUNGARBEITER IM OVERALL
szénrajz 130x60 cm
J. n.
MMM

22. BUDAKESZI ERZSÉBET-SZANATÓRIUM, 1936
DAS ELISABETH-SANATORIUM IM BUDAKESZI
szénrajz 60x46,5 cm
J. n.

23. KESERVES, 1939
BITTERLICH
olaj, vászon, 100x70 cm
J. b. l.: Dési Huber

24. SZOPTATÓ PARASZTASSZONY, 1937
STILLENDE BAUERNFRAU
szénrajz, papír 70x90 cm
J. j. n.

25. NAPRAFORGÓK, 1937
SONNENBLUMEN
olaj, vászon 72x48 cm
J. j. l.: Dési Huber

26. STEFIKE, 1937
STEPHANIECHEN
olaj, tempera, vászon 70x50 cm
J. b. f.: D. H.

27. BUDAKESZI VÖRÖS KÉMÉNY, 1937
DER ROTE SCHLOT IN BUDAKESZI
olaj, karton 56x80 cm
J. j. l.: D. H.

28. KISÖREG, 1937
DIE KLEINE ALTE
olaj, tempera, k. 113x50 cm
J. j. l.: DH

29. RŐZSEHORDÓK, 1937
REISIGTRÄGER
szénrajz 41x32 cm
J. n.

30. RŐZSETÖRŐK, 1937
REISIGBRECHERINNEN
szénrajz 62x45 cm
J. n.

31. TAHI CSŐSZ, 1937
FELDHÜTER IN TAHI
tusrajz 30,5x35 cm
J. n.

32. RÉGI RÉGI TEMETŐ, 1937—38
EIN SEHR ALTER FRIEDHOF
o. tempera k. 50x84 cm
J. j. l.: Dési Huber

33. MEGRIADT TEHÉN (Megvadult tehén), 1937—38
olaj, vászon 80x100 cm
J. j. l.: Dési Huber

34. ÜVÖLTÉS (Bőgő tehén), 1937—38
MUHEN (Muhende Kuh)
papír, szén 47x58 cm
J. j. l.: Dési Huber

35. KUBIKOSOK, 1937—38
olaj, tempera v. 123x79 cm
J. n.

36. KONYHASAROK, 1937—38
HÜCHENECKE
olaj, tempera 100x65 cm
J. j. l.: DH
MMM

37. TANULMÁNY A VIHARMADARAKHOZ, 1937—38
STUDIE ZU DEN STURMVÖGELN
szénrajz 62x44 cm
J. n.

38. ÖNARCKÉP PICASSO-KÉPPEL, 1938
SELBSTBILDNIS MIT PICASSO-BILD
szén, papír 63x46 cm
J. j. f.: Dési Huber 1938

39. RÖGHÖZKÖTÖTTEK, 1938
SCHOLLENGEBUNDENE
olaj, vászon 73x119 cm
J. j. l.: DH

40. PÉTER-PÁL UTÁN, 1938
(Aratás után)
NACH PETRUS UND PAULUS
(Nach der Ernte)
tempera, karton 58x76 cm
J. j. l.: Dési Huber

41. BIBLIÁS NÉNI, 1938
(Olvasó öregasszony)
ALTERE FRAU MIT BIBEL
olaj, karton 70,5x50 cm
J. b. f.: DH

42. PIHENŐ KUBIKOS, 1938
AUSRUHENDER SCHAUFLER
tusrajz 19x28 cm
J. n.

43. SZALMAKALAPOS ÖNARCKÉP, 1938
SELBSTBILDNIS MIT STROHHUT
szénrajz 46,5x52 cm
J. j. l.: Dési Huber

44. FEDICS BÁCSI PORTRÉJA, 1938
BILDNIS DES ONKELS FEDICS
olaj, karton
J. j. l.: DH

45. FEDICS BÁCSI MESÉT MOND
ONKEL FEDICS ERZÄHLT
papír, szén
J. j. l.: Dési Huber

46. FARAKÁSOK, 1938
HOLZSTÖSSE
olaj, vászon
J. n.

47. KUCSMÁS PARASZT
(Férfifej), 1938
BAUER MIT PELZMÜTZE
(Männerkopf)
olaj, karton 25x19 cm
J. j. l.: DH

48. DINAMIKUS TÁJ
DYNAMISCHE LANDSCHAFT
olaj, tempera
J. j. l.: DH

49. ÖREG FÁK
(Vízmosta fagyökerek), 1938
ALTE BÄUME
(Wasserumspülte Baumwurzeln)
szén, papír 45x60 cm
J. n.

50. HOLLÓKŐI ÖREGASSZONY, 1939
ALTES WEIB IN HOLLÓKŐ
pasztell, tempera 64x48,5 cm
J. j. l.: Dési Huber

51. BUDAKESZI ERDŐ TAVASSZAL, 1939
WALD BEI BUDAKESZI IM FRÜHLING
olaj, tempera, 46x62 cm
J. n.

52. BUDAKESZI ERDŐ ŐSSZEL, 1939
WALD BEI BUDAKESZI IM HERBST
olajt. 47x62 cm
J. j. l.: DH

53. BUDAKESZI SZANATÓRIUM FEKTETŐVEL, 1939
SANATORIUM IN BUDAKESZI MIT LIEGPLATEAU
tempera, papír 16x38 cm
J. j. l.: Dési Huber

54. A SZANATÓRIUMBÓL A FALURA, 1939
VOM SANATORIUM ZUM DORF
tempera p. 21x33 cm
J. j. l.: Dési Huber

55. III. OSZTÁLY, 1939
III. KLASSE
Vörös kréta 23x32 cm
J. j. l.: Dési Huber

56. KESERVES, 1938
BITTERLICH
szénrajz 100x70 cm
J. j. l.: Dési Huber

57. FALUSI HÁZAK, 1939
HÄUSER EINES DORFES
tusrajz 20x28 cm
J. n.

58. RÁKOSCSABAI DIÓFA, 1939—40
NUSSBAUM IN RÁKOSCSABA
olaj, vászon 65x48 cm
J. b. l.: Dési Huber

59. RÁKOSCSABAI UTCA, 1939—40
GASSE IN RÁKOSCSABA
olaj, p. 52x125 cm
J. n.

60. ÁMULÓK, 1940
(Megriadt lányok)
STAUNENDE
(Erschrockene Mädchen)
olaj, vászon 98x117 cm
J. n.

61. VIHAR KÉSZÜL, 1934—35
EIN GEWITTER ZIEHT AUF
szén, papír 60x77 cm
J. n.

62. SZOPTATÓ PARASZTASSZONY, 1940—39
STILLENDE BAUERNFRAU
o. k. 70x90 cm
J. j. l.: Dési Huber

63. HOLLÓKŐI VÖRÖS FESZÜLET, 1940—39
ROTES KRUZIFIX IN HOLLÓKŐ
olaj, tempera, karton 30x38 cm
J. j. l.: DH

64. HOLLÓKŐI VÁZLATOK I., 1939—40
SKIZZEN VON HOLLÓKŐ I.
tusrajz, papír 17x25 cm
J. n.

65. HOLLÓKŐI VÁZLATOK II., 1940
SKIZZEN VON HOLLÓKŐ II.
tusrajz, papír 17x25 cm
J. n.

66. ILLYÉS GYULA PORTRÉJA, 1940—41
DAS PORTRÄT VON GYULA ILLYÉS
olaj, tempera k. 75x61,5 cm
J. j. l.: Dési Huber

67. KANCA CSIKAJÁVAL, 1942
STUTE MIT IHREM FÜLLEN
olaj, karton 90x71 cm
J. j. l.: Dési Huber

68. SZAMOS NYÚLGÁTAKKAL, 1942
DIE SZAMOS MIT ZEILENWEHREN
olaj, karton 64x88 cm
J. j. l.: Dési Huber

69. PINTÉRNÉ, 1942
FRAU PINTÉR, 1942
olaj, vászon 80x59 cm
J. j. l.: Dési Huber

70. KILÁTÁS A PONTY UTCÁBÓL, 1942
AUSSICHT VON DER PONTYSTRASSE
tempera 32x22,5 cm
J. n.

71. BIVALYFÜRDETŐK, 1942
BÜFFELBADENDE
szén, tempera, színes kréta, papír 23x31 cm
J. n.

72. PÁSZTORLÁNY BIVALYOKKAL, 1942
HIRTENMÄDCHEN MIT BÜFFELN
tempera, papír 24x32,3 cm
J. j. l.: Dési Huber

73. VÍZIMALOM A SZAMOSON, 1942
WASSERMÜHLE AN DER SZAMOS
o. v. 49x68 cm
J. n.

74. SZAMOS-PARTI TÁJ, 1942
SZAMOSUFER
vörös kréta 23,5x32,5 cm
J. n.

75. PÁSZTORLÁNY BIVALYOKKAL, 1942
HIRTENMÄDCHEN MIT BÜFFELN
tusrajz 29,5x29 cm
J. n.

76. BIVALYOK A SZAMOSBAN, 1942—43
BÜFFEL IN DER SZAMOS
pasztell, karton 45x61 cm
J. j. l.: Dési Huber

77. KÉKSAPKÁS ÖNARCKÉP, 1942—43
SELBSTBILDNIS MIT BLAUER MÜTZE
olaj, karton 70x55 cm
J. j. l.: DH

78. GYÁR ELŐTT, 1942—43
VOR DER FABRIK
olaj 51x75,5 cm
J. j. l.: DH
MNG

79. ÖNARCKÉP, 1943
SELBSTBILDNIS
olaj, vászon 87,5x64 cm
J. b. l.: Dési Huber
MNG

80. ÉNEKLŐ LÁNYOK, 1942—43
SINGENDE MÄDCHEN
ceruza, színes kréta, tempera
34x45 cm
J. n.

81. SZAMOS-PARTI GÖRBE FÁK,
vázlat, 1943—44
KRUMME BÄUME
AN DER SZAMOS
vöröskréta 32x23,5 cm
J. j. l.: Dési Huber

82. TÖPRENGŐ
(Könyöklő önarckép)
GRÜBELNDER
(Selbstbildnis auf den Ellbogen)
szénrajz, papír 55x34 cm
J. n.

83. SÖTÉTPATAKI TÁJ
LANDSCHAFT
BEI SÖTÉTPATAK
tollrajz 14x11 cm
J. n.

84. SÖTÉTPATAKI HÁZ
HAUS IN SÖTÉTPATAK
színes kréta 14x11 cm
SÖTÉTPATAKI TÁJ
LANDSCHAFT
BEI SÖTÉTPATAK
tollrajz 14x11 cm
J. n.

85. SZAMOSPART
SZAMOSUFER
tollrajz 14x11 cm
J. n.

86. DÉSI GETTÓBÓL
AUS DEM GHETTO IN DÉS
tollrajz 14x11 cm
J. n.

87. DÉSI GETTÓBÓL
AUS DEM GHETTO IN DÉS
tollrajz 14x11 cm
J. n.

LINOLEUM-SOROZAT
LINOLEUMSERIE

88. IV. REND
IV. ORDNUNG

1. Címlap
Titelblatt
18,5x13 cm
J.: Deési-Huber István

2. A régi rend
Die alte Ordnung
16x26,3 cm
J. j. f.: DH

3. Agitátor
Agitator
19,5x25 cm
J. b. f.: DH

4. Felvonulás
Aufzug
15,5x25 cm
J. j. l.: DH

5. Összecsapás
Zusammenstoss
16x25,3 cm
J. j. l.: DH

6. Örömhír
Freudenbotschaft
15x25,3 cm
J. b. l.: DH

7. Az áldozatok temetése
Das Begräbnis der Opfer
15,6x26,7 cm
J. b. l.: DH

8. Az új rend
Die neue Ordnung
26,3x15,3 cm
J. j. l.: DH

A VAS MEGYEI MŰZEUMOK KATALÓGUSAI

1. Pirchala Imre és Hadik Gyula
1973.
2. Veszprémi Imre
1973.
3. Várnai Valéria és Simon Iván
1973.
4. Bartha László
1973.
5. Pannonia 73. Nemzetközi Képzőművészeti Biennálé
1973.
6. Mustó János
1973.
7. I. Ipari Textilművészeti Biennálé
1973.
8. Vas megyei Képzőművészek Kiállítása
1973.
9. Krieg Ferenc
1974.
10. Derkovits Gyula
1974.
11. Fábián Gyöngyvér
1974.
12. XX. századi magyar grafika
1974.
13. Varga Győző
1974.
14. III. Fal- és Tértextil Biennálé
1974.
15. Derkovits Gyula Emlékkiállítás
1974.
16. Percz János
1974.
17. Szokolszky Miklós
1974.
18. Magyarszombatfai Fazekasház
1975.
19. Szombathelyi reneszánsz kincslelet
1975.
20. Kovács Péter
1975.
21. Dési Huber István Emlékkiállítás
1975.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAINK SZOMBATHELYEN

SAVARIA MÚZEUM (Kisfaludy S. u. 9.)
Kőtár, időszaki kiállítások.
Nyitva: naponta 10—18 óráig. Hétfő szünnap.

FORRADALMI MÚZEUM (Alkotmány u. 2.)
Vas megye munkásmozgalmának története.
A díszteremben időszaki kiállítások.
Nyitva: naponta 10—18 óráig. Hétfő szünnap.

JÁRDÁNYI PAULOVICS ISTVÁN ROMKERT (Alkotmány u. 1.)
Bemutatóhely, a római kori város, Savaria és a középkori vár romjainak részletei.
Nyitva: 8—18 óráig.
Új állandó régészeti kiállítás
Nyitva: 9—13 óráig és 14—18 óráig.
Vasárnap: 10—13 óráig és 16—18 óráig.
Mozaikterem
Nyitva: 9—13 óráig és 14—18 óráig.
Vasárnap: 10—13 óráig és 16—18 óráig.

ISEUM (Zrínyi I. u. 9.)
Az Isis-szentély központi épületének helyreállított homlokzata,
múzeum a feltárt anyaggal.
Nyitva: 8—18 óráig.

SMIDT MÚZEUM (Hollán Ernő u. 2.)
Dr. Smidt Lajos főorvos a megyének ajándékozott
magángyűjteményéből rendezett kiállítás.
Nyitva: 10—18 óráig. Hétfő szünnap.

VASI MÚZEUMFALU (Árpád u. 30.)
Vas megye különböző néprajzi tájegységeiből származó, berendezett,
népi műemlékek bemutatóhelye.
Nyitva: 9—12 és 14—17 óráig. Hétfő szünnap.

DERKOVITS GYULA EMLÉKKIÁLLÍTÁS (Vorosilov u. 4.)
Derkovits Gyula festményeiből, grafikáiból rendezett
képzőművészeti kiállítás.
Nyitva: 10—18 óráig. Hétfő szünnap.

GOTHARD JENŐ CSILLAGÁSZATI
ÉS TUDOMÁNYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS (Vörös Zászló u. 112.)
Gothard Jenő tudományos feljegyzéseiből, publikációiból
és csillagászati műszereiből rendezett kiállítás.
Nyitva: 14—17 óráig. Vasárnap szünnap.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAINK VAS MEGYÉBEN

BOZSOK, MŰZEUM
Iskolatörténeti kiállítás.

EGYHÁZASHETYE, BERZSENYI EMLÉKHÁZ
Irodalomtörténeti kiállítás.

KÖRMEND, RÁBA MŰZEUM
Természettudományi kiállítás.

JÁNOSHÁZA, BATTHYÁNY LAJOS MÚZEUM
Helytörténeti kiállítás.

KŐSZEG, JURISICH MIKLÓS MŰZEUM
Várostörténeti kiállítás.

NAGYGERESD, MŰZEUM
Néprajzi kiállítás.

SZALAFŐ, PITYERSZER
Őrségi népi műemlékek bemutatóhelye.

RUM, FÜRST SÁNDOR MŰZEUM
Emlékkiállítás Fürst Sándor szülőházában.

SÁRVÁR, NÁDASDY FERENC MŰZEUM
Helytörténeti kiállítás.

RÖVIDÍTÉSEK

O.	olaj
V.	vászon
Paszt.	pasztell
Temp.	tempera
Ot.	olajtempera
szr.	szénrajz
p.	papír
k.	karton
J. j. b. l. f. k.	Jelezve jobbra, balra, lenn, fenn, középen
J. n.	Jelzés nélkül
MNG	Magyar Nemzeti Galéria
MMM	Munkásmozgalmi Múzeum
mgt.	magántulajdon

Kiadja a Savaria Múzeum, H—9701 Szombathely, Kisfaludy u. 9.
Felelős kiadó: dr. Bándi Gábor
A katalógust szerkesztette és a kiállítást rendezte: B. Villányi Éva
Katalógusterv: Németh Ferenc
Fotó: Petrás István

75.11996 Győr-Sopron megyei Nyomdavállalat, Győr
Felelős nyomdavezető: Mentler Endre igazgató